Panjab Digital Library

Original with:
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by:
Panjab [illegible] Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab

Original with:
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by:
Panjab Digital Library

Punjab Vidhan Sabha
DEBATES

8th April, 1972

Vol. I.—No. 13

OFFICIAL REPORT

Chief Reporter
Punjab Vidhan Sabha
Chandigarh

13 SP

CONTENTS

Saturday, the 8th April, 1972

	Page
Starred Questions and Answers	(13) 1
Call Attention Notices	(13)14
Motion Under Rule 16	(13)22
Statements in reply to Call Attention Notices laid on the Table of the House	(13)22
Papers laid on the Table of the House	(13)34
The Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill, 1972	(13)34
Official Resolution under Article 252 of the Constitution of India Re. Protection of wild Animals and Birds.	(13)51
Papers laid on the Table of the House	(13)57
Official Resolution under Article 368 of the Constitution Re. Ratification of the Constitution (Twenty fifth Amendment) Bill, 1971	(13)58
Statement made by the Chief Minister in reply to Call Attention Notice No. 146	(13)89
Statements in reply to Call Attention Notices laid on the Table of the House	(13)91
Resumption of Discussion on Resolution under Article 368 of the Constitution—Ratification of the Constitution (Twenty Fifth Amendment) Bill, 1971.	(13)99

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price Rs. 45 P.

Original with Punjab Vidhan Sabha
Digitized by Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

DEBATES

Dated the 8th April, 1972.

Read	For	Page	Line
ਸਰਦਾਰ	ਸਰਦਰ	(13) 16	8
Addressing hon	Addressingtion	(13) 20	11
matters which	matters is which	(13) 20	12
Sandhu Sahib	Sahib	(13) 21	16
To	TG	(13) 22	16
Statements in reply to Call Attention Notices laid on the Table.	Statement in reply to laid on the Table.	(13) 23	Heading
Deputy Commissioner	Depu Commisslonerty	(13) 24	13th from Below
Statements in reply to Call Attention Notices laid on the Table.	Statement in reply to laid on the Table.	(13) 25	Heading
Statements in reply to Call Attetion Notices laid on the Table.	Statement in reply to laid on the Table.	(13) 27	Heading
birds	brids	(13) 57	11

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Saturday, the 8th April, 1972

—— ——

The Vidhan Sabha met in the Hall of the Punjab Vidhan Sabha, Vidhan Bhavan, Sector—1, Chandigarh, at 9.00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Darbara Singh) in the Chair.

——

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS.

PRICES OF COTTON (NARMA)

*41. **Sardar Dhanna Singh Gulshan** : Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state whether it is a fact that there was a steep fall in the prices of cotton (Narma) in the State during the year 1971-72, if so, the reasons therefor ?

Captain Rattan Singh (Development Minister) : Yes, due to the following reasons :—

1. The fall in prices happened not only in Punjab but in all the cotton markets of the country. Heavy fluctuation of the prices in terminal markets of Bombay and other States also affected the cotton prices in Punjab.
2. As against the all India previous expectation of 55/56 lac bales, the production this year is expected to be more than 60 lac bales.
3. The credit curbs imposed by the Reserve Bank of India last year reducing the credit from 75% to 40% as well as reducing the stock holdings by cotton mills upto a period of 1½ months consumption discouraged purchases by normal consuming trade and consuming sources.
4. The recent Indo-Pak War brought an element of distress sale especially on border Mandis. Also these uncertain conditions discouraged the trade to enter the market in a big way.

[ਹਾਂ ਜੀ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ :—

1. ਕਾਟਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਗਿਰਨਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਟਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੀ। ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਕਾਟਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਭਾਰੀ ਕਮੀ ਦਾ ਅਸਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਇਆ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ]

2. ਇਸ ਸਾਲ 55-56 ਲੱਖ ਗਠਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਥਾਂ 60 ਲੱਖ ਗੱਠਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

3. ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧ ਜਿਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦਰ 75% ਤੋਂ 40% ਦਾ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਕਾਟਨ ਦੀਆਂ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਸਟਾਕ ਖਤਮ ਕਰਨਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੌਸਲਾ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ।

4. ਹੁਣੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਬਾਰਡਰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਡਿਸਟਰੈਸ ਸੇਲ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਯਕੀਨੀ ਹਾਲਤਾਂ ਨੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਹੌਸਲਾ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ।]

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਪਾਰੀਆਂ, ਮਾਰਕੀਟ ਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਮਿਲਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 2- 2, 4-4 ਦਿਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਬੋਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਕਰਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਜੋ ਰਿਆਇਤੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਆਪ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸੇ ਨਰਮੇ ਦਾ ਭਾਅ 225 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ । ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ?

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਮਿਲ ਕੇ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ।

श्री बलराम : मैं पूछना चाहता हूं कि मन्त्री महोदय को ख्याल होगा कि जंग के दिनों में जो भाव थे उसके बाद वे कम हो गए, इसका क्या कारण है ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮੈਸੂਰ ਦੀ ਕਾਟਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਭਾਅ ਘੱਟ ਗਏ ।

श्री बलराम : यह तो गवर्नमैंट को पहले ध्यान में रखना चाहिये था कि इस बार काटन की प्रोडक्शन ज़्यादा होगी या कम होगी ।

ਮੰਤਰੀ : ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਿਆ ਜਾਏਗਾ । ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਖ਼ੁਦ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਬੀਜਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਫ਼ਸਲ ਕਿਤਨੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਹੈ—(ਵਿਘਨ ।)

[But the hon. Minister must have been in the know of it.) (Interruption]

ਮੰਤਰੀ : ਤਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਰਖਾਂਗੇ ।

ਚੌਧਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਮਹੋਦਯ ਦਸਣਗੇ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਸਵਾਸਨ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਨਰਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੋਈ ਹੈ ਉਤਨੀ ਕਪੜੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਏਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਕਪਾਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਭਾਅ ਘੱਟ ਹੋਏ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬਾਹਰੋਂ ਕਪਾਹ ਮੰਗਾਉਣ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਦਫ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫ਼ਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਫ਼ਸਲ ਕਿੰਨੀ ਹੋ ਜਾਏਗੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਾਕਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਟਾਰਗੇਟਸ ਪਹਿਲੋਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਤਨੀ ਕਪਾਹ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਮਰਜ਼ ਨੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫ਼ਾਰਮਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਗੌਰਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣ ਕਿ ਕਪਾਹ ਦੇ ਭਾਅ ਠੀਕ ਮਿਲਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਟਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਾਰੀ ਅਕਾਨੌਮੀ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ । ਖਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੈਲੀਕੌਪਟਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਪਰ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਗਈ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਾਈਸ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਠੀਕ ਦਿਲਾਉ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕਾਰਖ਼ਾਨੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪਈ ਰਹੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਲੇਡੀ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਕਾਟਨ ਗਰੋਅਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਉਚੇਚੇ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰੋ । (*Addressing the Development Minister* ; Please make special efforts to get the highest prices fixed for the cotton as our lady Member is one of the biggest cotton growers.)

ਮੰਤਰੀ ; ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਹਲਫ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 22, 23 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਔਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜਾ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵ੍ਹੀਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਠੀਕ ਰੱਖੀ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਠੀਕ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪ ਕਿਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਅਗੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਗੁਜ਼ਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪੰਜਾਬ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ]

ਸਰਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਰਮੇ ਦੇ ਠੀਕ ਭਾਅ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਹੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਾਏਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਜਨਵਰੀ ਤਕ ਕਪਾਹ ਦੇ ਭਾਅ ਠੀਕ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਹ ਤਾਂ ਭਾਅ ਉਦੋਂ ਗਿਰ ਗਏ ਜਦੋਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮੈਸੂਰ ਦੀ ਕਪਾਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਗਈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਾ ਲਏ ਜਾਣਗੇ ? (ਵਿਘਨ) (*Addressing the Minister for Development* ; The hon. Member wants to know whether the rates of cotton shall be got fixed before the arrival of the new crop in the market ?) (Interruption).

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਹੀ ਭਾਅ ਗਰੋਅੱਰ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਣ । ਇਹੀ ਤਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਗੌਰਮੈਂਟ ਪਲੈਨਿੰਗ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਚਲਦੀ ਹੈ ? ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਤਾਂ ਪਹਿਲੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦਣੀ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਤੇ ਬਿਲੀਵ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਕਈ ਵੇਰ ਨਾਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਵਾਲੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਇੱਥੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਦਾ ਸੁਆਲ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਇਲੂਸੀਡੇਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਫ਼ਸਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲੋਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ । (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਕੀਮਤਾਂ ਪਹਿਲੋਂ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪੁਟ ਆਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਅਗਲੀ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗਲ ਬਾਤ ਕਰਕੇ ਕਿਹੜੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਤਕ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਨੈਗੋਸੀਏਸ਼ਨ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਗਰਜ਼ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਾਟਨ ਗਰੋਅਰਜ਼ ਸਟੇਟਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ । ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਰਲ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗਲ ਬਾਤ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਦਿਲਾਉਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

श्री बलराम : पंजाब का किसान यह महसूस करता है कि सरकार प्रोड्यूसर ओरियंटिड नहीं है मिल्ल ओरियंटिड है, क्या यह दरुस्त है ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੀਮਤਾਂ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਰਖੇਗੀ ? ਆਇਆ ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੇ ਡਿਪੈਂਡ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਐਕਸਪਰਟ ਦੀ ਐਡਵਾਈਸ ਤੇ ਇਹ ਕੀਮਤਾਂ ਫਿਕਸ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀਮਤਾਂ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਪੱਖ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖੇਗੀ । ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਕਾਸਟ ਆਫ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਰਜਨ ਆਫ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖੇਗੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਵਰੀ ਵਿਚ ਭਾਅ ਠੀਕ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਗਿਰ ਗਏ ਹਨ । ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾਂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਸਲ ਦੇ ਭਾਅ ਫਸਲ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੱਟ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਉਹ ਸੋਚ ਲਵੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਫਸਲ ਉਗਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਵਿਚ ਨੁਕਸਾਨ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਇਹ ਭਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਵਾਇਆ ਕਰੇਗੀ ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਸਵਾਲ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਰੈਪੀਟੀਸ਼ਨ ਹੈ । ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਫਸਲ ਉਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੂੰ ਭਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੇਕ ਖੁਆਹਸ਼ਾਤ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ ਹਨ ? ਜੇਕਰ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕਿਤਨਾ ਅਰਸਾ ਹੋਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਤਾਕਿ ਗਲ ਸੈਟਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਾਮਰੇਡ ਸਾਹਿਬ, ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੁਐਸਚਨ ਪੁੱਟ ਕਰੋ ।

(*Addressing Com. Darshan Singh Canadian* ; Please put the question in the proper form .)

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਸਮਝ ਜਾਣਗੇ । (ਵਿਘਨ) (ਹਾਸਾ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਤਾਂ ਟ੍ਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਤੇ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । (ਹਾਸਾ) (*Addressing the Development Minister* : One can understand this thing only when one occupies a seat on the Treasury Benches.)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਨਰਮੇਂ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਦੇ ਕਿਤਨੇ ਭਾਅ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਲਈ ਐਕਸਪੀਰੀਐਂਸਡ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੀ ਐਡਵਾਈਸ ਲਵਾਂਗੇ । ਸਟੈਟੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਂਗੇ, ਗਰੋਅਰਜ਼, ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਕਨਸਲਟ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਟਰਾਇਲਜ਼ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਕੇ ਭਾਅ ਮੁਕਰਰ ਹੋਣਗੇ । ਆਫ ਹੈਂਡ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣੀ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਬੜਾ ਹੀ ਇਮਪਾਰਟੈਂਟ ਹੈ ਜੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿਓ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਕਿਹੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਪੁਆਇੰਟ ਹੈ ਜੀ । (What is your important point ?)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਪਾਹ ਔਰ ਨਰਮੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਹੀ ਨਰਮਾ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਪਈ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੇਚ ਹੀ ਲਈ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (*Addressing Sardar Dhanna Singh Gulshan* : At present Narma or Cotton is available only with the rich growers; whereas the poor farmers have already sold it.)

— — —

INTEREST CHARGED ON LOANS ADVANCED FOR SMALL SCALE INDUSTRIES.

***43. Sardar Dhanna Singh Gulshan** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the small scale industrial loans were advanced in the State bearing interest at the rate of 3% during the year 1971;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether it is a fact that interest on the said industrial loans is, instead, being charged at the rate of $7\frac{1}{2}$%; if so, the reasons therefor ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sardar Nasib Singh Gill (*Deputy Minister, Home and Industries*) :

(a) Loans to the extent of Rs. 25,000/- were granted up to 31. 3. 1971 at concessional rate of interest of 3% per annum.

(b) The rate of interest was increased to 7% w. e. f. 1.4.71 for the above mentioned l ans because previously the Central Govt. used to give subsidy to the State Govt. at the rate of 3% per annum which has since been stopped.

(ੲ) ਜੀ ਹਾਂ, 25,000 ਰੁ. ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ 31-3-71 ਤੱਕ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰ ਤੇ 3% ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ।

(ਬੀ) ਉਪਰੋਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ 1-4-71 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 7% ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੇਠ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ 3% ਸੂਦ ਤੇ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ (ਉਪਦਾਨ) ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ।]

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ ਹਨ ਉਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਸੀ ਪਰ ਵਸੂਲੀ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ?

ਉਪ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਵਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਔਰ ਜੇਕਰ ਕੀਤਾ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

श्री बलराम : स्पीकर साहिब, हम सोशलिज़्म की बात करते हैं लेकिन दूसरे सोशलिस्ट देशों में तो डेढ़ या अढ़ाई या तीन प्रतिशत से ....(विघ्न) ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ ।

श्री बलराम : स्पीकर साहिब, मेरी तो इतनी अर्ज़ है कि सोशलिस्ट देशों में तो डेढ़ या अढ़ाई प्रतिशत तक सूद लिया जाता है लेकिन यहां 7½% है, क्या सोशलिज़्म...... ...(विघ्न) ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਗੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਟਰੱਪਸ਼ਨਜ਼ ਨਾ ਕਰੋ । ਤੁਸੀਂ ਕਹੋ ਕਿ ਸੋਸ਼-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ] :

ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਲਿਆਉਂਦੇ ਨਹੀਂ । ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਤੁਸੀਂ ਇੰਟਰੱਪਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ । *Addressing Sardar Ajaib Singh Sandhu* : Please do not interrupt. You can say that the Members of the Treasury Benches should not merely talk of Socialism, they should do something practical also. This is not proper for you to cause interruption.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਤਾਂ ਇੰਟਰਪਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । (You yourself prevented him by causing interruption.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਤਾਂ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲੇਕਿਨ ਸੂਦ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਸ਼ਰਾਹ ਨਾਲ ਉਗਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਉਪ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜੇਕਰ 1. 4. 71 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਫ਼ੀਸਦੀ ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਅਸੀਂ ਇੰਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਉਹ ਅਗੇ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਦਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੂਦ ਚਾਰਜ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਰਕਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨਗੇ ?

ਉਪ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ. ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਦਰ ਉਹ ਸੂਦ ਦੀ ਫਿਕਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

श्री कांशी राम : स्पीकर साहिब, क्या मंत्री जी यह बताएंगे कि जब एक बार तीन परसैंण्ट सूद का ऐग्रीमैंण्ट किया और उसके बाद $7\frac{1}{2}\%$ का ऐग्रीमैंण्ट किया तो क्या वह रूल्ज़ का उल्लंघन नहीं है ?

ਉਪ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੋਰਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ; ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰੂਲਜ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀ 1965 ਦੀ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੀ ਉਹ ਤਿੰਨ ਪਰਸੈਂਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਪਰਸੈਂਟ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ?

ਉਪ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ । ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਕੀ ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲ ਵਿਚ ਸੈਟ-ਅਪ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਰਸੈਂਟ ਸੂਦ ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਅਗੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸੈਟ-ਆਪ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ 3% ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦਰਹਕੀਕਤ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਤੇ ਘਟ ਵਿਆਜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਇਸ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਗੌਰਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਦ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸਬਸਿਡੀ ਦੀ ਰਕਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਘਟਾਈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਡਾਇਵਰਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਰਜਿਨਲ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਗਈ 2 ਕਰੋੜ 8 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਹ ਰਕਮ ਅਸਾਨੂੰ ਆਈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ $2\frac{1}{2}$ ਏਕੜ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਲਿਆਂ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਦੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਘੱਟ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਹ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਪਰੋਚ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਹੋਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਨ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਵੱਧ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ। (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ)

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡ-ਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ $2\frac{1}{2}$ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕੀ ਉਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਅਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 33% ਰਿਆਇਤ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਕੀ ਹੁਣ ਵੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ 1-4-71 ਨੂੰ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ 17-3-72 ਨੂੰ ਬਣੀ। (ਵਿਘਨ-ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ) ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਵਧਿਆ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद : क्या मुख्य मंत्री जी यह बताएंगे कि स्माल स्केल इण्डस्ट्री में से कुछ स्माल स्केल इण्डस्ट्री को विलेज इन्डस्ट्री के सैक्टर में ले जाकर ऐसी इण्डस्ट्री लगाने वालों को कर्ज़े सूद रहित दिलाने की कोई स्कीम बनाएंगे ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਆਚਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮੈਂਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟਸ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਡ਼ੋਕਲ ਪੁਵਾਇੰਟਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਹਨ। ਆਚਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਜਦ ਚਾਹੁੰਣ ਆ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਸਕੀਮ ਦਸ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੰਟੀ : ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ 1962 ਵਿਚ ਅਤੇ 1965 ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੋਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ 3% ਸੂਦ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੁਣ $7\frac{1}{2}$% ਦਾ ਪੀਨਲ ਸੂਦ ਹੋਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਪੀਨਲ ਇਨਟਰੈਸਟ ਵਿਚ ਛੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।)

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸੂਦ ਦਾ ਰੇਟ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਵਧ ਘਟ ਹੈ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਿਆ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਰਿਪਰਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਰਖ਼ਾਸਤ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਦ ਅਸੀਂ ਸਾਊਥ ਨਾਲੋਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਬੈਕਵਰਡ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੀ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ 3% ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਘਟ ਸੂਦ ਤੇ ਹੀ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਸਿਆਣੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਸੂਦ ਵਧਦਾ ਘਟਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਮਾਇੰਡਡ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਲਈ ਜਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸੂਦ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਕਮਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਕੇ ਕਿ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਦਰ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਬੈਂਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੀ ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ਪਰ ਡੈਫਿਨਿਟਲੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਉਥੇ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਣ ਲਈ 3% ਸੂਦ ਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

———

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

OUTSTANDING ARREARS OF GRAM PANCHAYAT GODAIAN, DISTRICT PATIALA

*51 **Comrade Achhra Singh** : Will the Minister for Development be pleased to—

(a) lay on the Table of the House a statement showing the details of outstanding arrears of Gram Panchayat Godaian, Block Bhadson at Nabha, district Patiala, from 1.1. 60 to 15.3.72 ;

(b) lay on the Table of the House a statement showing the amount of each arrear mentioned in part (a) above together with the date since when the same is due and the names and addresses of persons from whom the said arrears are due ;

(c) state the reasons, in each case, for the non-realisation of the arrears referred to in part (b) above ;

(d) state the action, if any, taken, alongwith the details thereof, against each of the persons from whom the said arrears are due;

(e) if the reply to part (d) above be in the negative, action, if any, proposed to be taken against the officer responsible for the said delay together with the date by which the said arrears are likely to be realised ?

Capt. Rattan Singh : (a) & (b) Statement showing the details of outstanding arrears of Gram Panchayat Fund, Godaian, Block Bhadson at Nabha, District Patiala from 1.1.1960 to 15.3.1972 together with the names of the persons from whom the arrears are due and the date from which the arrears are due is laid on the Table of the House.

(c) The persons from whom arrears are due have not paid the amount inspite of the requests from the Panchayat. Collector of the District has been moved for the recovery of these amounts from the persons concerned.

(d) As in (c) above.

(e) Question does not arise.

(ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਗੋਦਾਇਆਂ ਬਲਾਕ ਭਾਦਸੋਂ ਸਥਿਤ ਨਾਭਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਫੰਡ ਦੀ ਮਿਤੀ 1.1 , 60 ਤੋਂ 15-3-72 ਤੱਕ ਖੜੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਬਾਕੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਸਹਿਤ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਖੜੀ ਹੈ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ]

(ੲ) ਬਾਕੀਦਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਲੋਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਲਈ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਸ) ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ (ੲ) ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(ਹ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ।]

STATEMENT SHOWING THE DETAILS OF OUTSTANDING ARREARS OF GRAM PANCHAYAT, GODAIAN, BLOCK BHADSON AT NABHA, DISTRICT PATIALA.

S. No.	Name of Panchayat	Name of persons from whom the arrear is due.	Amount of arrear.	Year from which due.
			Rs.	
1.	Godaian	1. Sh. Gurdial Singh s/o Wazir Singh.	161.00	1964--65
		2. Sh. Bhan Singh s/o Kirpal Singh	52.00	1964—65
		3. Sh. Bhagwan Dass s/o Nuri Dass,	344.00	1965—66
		4. Sh. Gurdial Singh s/o Arjan Singh.	52.00	1967—68
		5. Sh. Kartar Singh s/o Chour Singh	350.00	1969—70
		6. Sh. Sham Singh s/o Kaka Singh,	30.00	1969—70

*Starred Questions 52 and 53

Mr. Speaker: Extension has seen asked for in respect of starred questions Nos. 52 and 53.

*For starred questions Nos. 52 and 53 and replies thereto please see Punjab Vidhan Sabha Debate dated 24th April, 1972.

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

RECOVERY OF LAND REVENUE ON LAND HOLDING MEASURING FIVE ACRES

*42. **Sardar Dhanna Singh Gulshan** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that during the Akali Ministry land holdings measuring five acres were exempted from the payment of land revenue;

(b) if reply to part (a) above be in the affirmative, whether recovery of land revenue on the such holdings was effected subsequently; if so, the reasons therefor ?

Sardar Umrao Singh : (a) The exemption was allowed by enacting an ordinance during June, 1967.

(b) Land owners having land upto 5 standard acres were required to apply upto 28. 7. 1970 for grant of exemption from payment of land revenue. The attention of the Deputy Commissioners was drawn to the provisions of these rules and they were required to take action according to the rules for granting exemption from payment of land revenue. In case of persons, who did not claim exemption, steps were to be taken after the period prescribed in the rules to recover the land revenue. The period for making the applications was subsequently extended upto 31. 12. 1971.

[(ੳ) ਇਹ ਛੋਟ ਜੂਨ 1967 ਵਿਚ ਇਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

(ਅ) ਭੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੋਂ 5 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਸੀ, ਭੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਲੈਣ ਲਈ 28. 7. 70 ਤੱਕ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਸਨ । ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵੱਲ ਦਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਛੋਟ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਸੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੋਂ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਸੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਮਿਥਿਆ ਸਮਾਂ ਲੰਘਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੋਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਸੀ । ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 31. 12. 1971 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ।]

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਸਾਡਾ 5 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਮਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਸੂਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ?]

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਓ ਤਾਂ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜੇਹੇ ਲੈਂਡ ਓਨਰਜ਼ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ] :
ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜ਼ਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤੇ ਅਜੇ ਗੌਰ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਜੇ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਜੇ ਕਿਤਨੀਆਂ ਕੁ ਬਾਕੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨੀ ਬਾਕੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਅਜੇ ਪੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਲੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਆਮਲੇ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਅੱਜ ਸਿੱਖਿਆ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਸਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਮੁੱਖ-ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਠੀਕ ਹਾਂ । ਫਰਕ ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਮਨਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਜਾਏ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਿਸਪਿਊਟ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ । ਪਰ ਗਵਰਨਰ ਰੂਲ ਜਦੋਂ ਆਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੁਆਫੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋ ਗਈ । ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨੀਅਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਹਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕੇ । ਕੋਈ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਤਸੱਲੀ ਰੱਖੋ ਕੋਈ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

Mr. Speaker : Question hour is over.

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

Mr. Speaker : Now we take up Call Attention Notices. Serial No.152.

(The Hon. Member concerned was not present)

Mr. Speaker : Next, serial No. 154.

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 154)

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਉਹਦੇ ਸੌਹਰਿਆਂ ਨੇ ਫੂਕ ਦਿੱਤੀ। ਪੇਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਤਲਾਹ 36 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪੇਕੇ ਅਤੇ ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੜਾ ਹਿੱਸਾ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸੌਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ।

4 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪੇਕੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਥਾਣੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਰਿਪੋਟ ਦਰਜ ਕਰਾਕੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ। ਤੇ ਰਿਪੋਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੋਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਮ ਹੜਤਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਇਕ ਫੌਰੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ। (Admitted. The Minister concerned may please make a statement)

(Serial No. 146)

Comrade Raj Kumar Dhariwal : I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, in Dinanagar one 3 year old child has been murdered by way of sacrifice before the Goddess in Dinanagar, District Gurdaspur. This is not the first instance when crime of the kind has taken place in the State. The heinous crime committed by religious fanatics in Dinanagar has shocked public of the State. It is necessary that State Government take some effective steps to prevent such horrible things in the State. In view of the obvious importance of the matter, the Government may please be asked to make a statement in the House.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ। (Admitted, the Minister concerned may please make a statement)

(Serial No. 155)

Sardar Prem Singh Prem :

Shri Brij Lal Goel : I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, some Harijan families of village Rampur in Raipur Assembly Constituency had their **baras** since the very inception of this village. Now these Harijan families, having their **baras** in village Rampur are being harassed by a section of landlords of the village who want to dispossess them from the **Baras** on the grouse that they did not vote in the recent election according

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[S. Prem Singh Prem]
to their wishes. The **Baras** have been in their possession since ages This is, therefore, a fit case on which a statement be made on the floor of the House as to what action the Government is taking to safeguard the interests of these poor Harijans. Hence this Call Attention Motion.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ । (Admitted. the Minister concerned may please make a statement.)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਬੜੀ ਅਰਜੈਂਟ ਮੈਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਲ੍ਹ ਹੀ ਹਾਊਸ ਐਡਜਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਲ੍ਹ 10 ਵਜੇ ਮੈਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਮਿਲੀ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਹਰੀਜਨ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਇਕ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀ—— (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਸ ਦੇ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (*Addressing Sardar Gurdarshan Singh* : Twenty four hours notice is needed for such a motion).

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਲ੍ਹ 10 ਵਜੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਹ ਲੜਕੀਆਂ ਜੋ ਦੋ ਤਾਰੀਖ ਦੀਆਂ missing ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਮੁਆਮਲੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Mr Speaker : ਅੱਛਾ ਪੜ੍ਹ ਦਿਉ (All right you may read it out)

(Serial No. 163)

Sardar Gurdarshan Singh : Sir I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, three Harijan girls of Nabha were missing since the 2nd April, 1972, and their bodies have been found from a well. This has caused great resentment amongst the people. The Government may be asked to make a statement on this matter.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ । (Admitted. The Minister concerned may please make a statement.)

ਉਪ-ਮੰਤ੍ਰੀ (ਸ: ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ) : ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਲ-ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਾਕੇ ਦੇ ਮੁਤਅੱਲਿਕ ਇਕ F. I. R. Section 376 ਅਤੇ 366 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾਭਾ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ । ਡੈਡ-ਬਾਡੀਜ਼ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ । ਨਾ ਇਹ ਰੇਪ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਸਮਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹਨ । ਇਹ ਕਿਤੇ poison case ਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਦਾ ਰਿਜ਼ਲਟ ਅਤੇ cause of death ਦੇਣਾ ਪੈਂਡਿੰਗ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ A. S. P. ਖੁਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭੁਲੇਖਾ ਨਾ ਪਵੇ । ਬੜੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜੇ ਤਫਤੀਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

(ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੋਲਣ ਲਈ ਉਠੇ)।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇਹ ਕੇਸ ਸਬ-ਜੁਡਿਸ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । (*Addressing* Sardar *Gurdarshan Singh: the Case is Sub-Judice, hence no supplementary can be raised at this stage.*

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਉਥੇ ਕੋਈ ਫਾਊਲ-ਪਲੇ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਕ ਨਹੀਂ ਦੋ ਨਹੀਂ, ਤਿੰਨੋ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੁਬ ਗਈਆਂ । ਮੈਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਲਗਾ ਕੇ ਇਸ ਮੁਆਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਾਲ-ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ — —

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੋ ਮੋਸ਼ਨ, ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਧਾਰੀਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਉਹ ਐਡਮਿਟ ਕਰ ਲਈ ਹੈ । (The motion given notice of by Chaudhri Ram Singh and Mr. Dhariwal has been admitted.

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਨਸੈਂਟ ਦਿੱਤੀ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਐਡਮਿਟ ਕਰ ਲਈ ! ਉਹ ਜਵਾਬ ਕਿਵੇਂ ਦੇਣਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾਂ ਕਨਸੈਂਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਫੇਰ ਤੁਸੀਂ ਐਡਮਿਟ ਕਰਦੇ ਹੋ । ਅਗੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੀਸੀਡੈਂਟਸ ਹਨ ਕਿ ਤੁਸੀ ਸ਼ਾਰਟ ਨੋਟਿਸ ਕੁਐਸਚਨ ਐਡਮਿਟ ਕਰ ਲਓ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੇਵੇ । (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਸਵਾਲ ਹੁਣੇ ਐਡਮਿਟ ਕਰ ਲਉ ਅਤੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਹ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਇਨੋਸੈਂਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਵਾਕਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 152 ਸੀ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੀ ਹਾਂ, ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ।
(That Call Attention Notice was at number one but you were not present in the House when it was called.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਟਰੇਨ ਮਿਸ ਕਰ ਗਏ ਹੋ । (ਵਿਘਨ)
(Sandhu Sahib, you have missed the train)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਏ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ । ਅੱਜ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਲੇਟ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ । ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਐਡਮਿਟ ਹੋਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਬੈਠ ਜਾਓ ਜੀ । (Please resume your seat.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਭਤੀਜਾ ਪੁਲਿਸ ਫੜ ਕੇ ਲੈ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਬੈਠ ਜਾਉ । (You have had your say. Now please resume your seat.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰੇਮ ਜੀ ਤੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦਿਉ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਦੋ ਹੋਰ ਮੋਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਡਿਸਅਲਾਓ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਹੁਣ ਅਗਲੀ ਆਈਟਮ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ......

(Those have been disallowed. Now the next item is before the House.)

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਫਿਰ ਉਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ।)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ★ ★ ★ ★

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) (Whatever hon. Member Shri Sandhu is saying, shall not form part of the proceedings.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਕਿ 15 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਰਲ ਕੇ ਇਕ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਡੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ......

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਲ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਾ । (That has been disallowed. If the hon. Member has anything to say about it, he may come to me in my chamber.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇ ।

(I do not like that, the matter be discussed in the House.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮੈਂ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਜੀ, ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਬੈਠ ਜਾਉ ।

(No, please resume your seat.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ

---

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਮੀਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਐਨੇਮੀ ਦੀ ਟੈਰੇਟਰੀ ਬਾਰੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
(Enemy territory may not be referred to in the House.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮਿਲਟਰੀ, ਅਥਾਰਿਟੀਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ, ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਾਕੀ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰੀਪ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਇਥੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

Addressingtion Member Comrade Satya Paul Dang : In addition to the problem of land there are other matters is which can cause international repercussions. 1, therefore suggest that these matters may not be referred to here.)

ਸ੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੇਪ ਦਾ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ......(ਵਿਘਨ) ਸਾਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ......(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬੈਠ ਜਾਓ।
(It is no point of order, please resume your seat.)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਉਥੇ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਘਲੂਘਾਰਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਲੋਕ ਦੇਵੀ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਵਰਤ ਰਖਦੇ ਹਨ ਹੋਰ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਇਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਖਾਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਰ ਕੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖਰੜ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਮਿਲ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੋਂ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਡਿਫੈਂਸ ਫ਼ੰਡ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਮਿਲ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। 4 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਡਿਫੈਂਸ ਫੰਡ ਦਾ ਖਾ ਜਾਣਾ ਬੜਾ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਏ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (It is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : * * * *

Mr. Speaker : This is an aspersion on the Chair. This should not form part of the proceedings.

Sardar Ajaib Singh Sandhu : Sir, this is not an aspersion on the Chair.

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਪ੍ਰੇਮ ਜੀ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਲੇਟ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ।

(ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਾਂ ਆਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਐਡਮਿਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਐਡਮਿਟ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਹੀ ਕਾਲ ਅਪਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਨਾ ਆਉ ਅਤੇ ਫਿਰ ਚੇਅਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੈ। (I would like to inform you Sahib that this is our convention not to admit a Call Attention Notice which refers by name to any hon. Member of this House. Yet despite the fact that your notice referred by name to an hon. Member, I admitted it and first of all called upon you to move your motion. You are not justified in blaming the Chair because you came late to the House.)

Sardar Ajaib Singh Sandhu: I am so sorry sir, if you have taken this as an aspersion. I did not mean this.

ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਲੇਟ ਆਏ ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਲੇਟ ਆਏ ਸੀ। ਮੈਂ ਜੇ ਲੇਟ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਅੱਖ ਪਰਲੇ ਪਾਸੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਨੀ ਇਧਰ ਵੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਤੇ ਮਬਨੀ ਹੈ। (Opposition is dearer to me. Whatever you have said that is not justifiable.)

---

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਉਂ ਬਜਾਏ ਮਿਸਟਰ ਸੰਧੂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਿਸਟਰ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਰੱਖ ਦਿਉ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ।

MOTION UNDER RULE 16.

Minister For Education (Sardar Umrao Singh) : Sir, I beg to move—

That the Assembly at its rising this day shall adjourn to meet again at 2.00 P. M. on Monday, the 24th April, 1972.

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Assembly at its rising this day shall adjourn to meet again at 2,00 P. M. on Monday, the 24th April, 1972.

Mr. Speaker : Question is—

That the Assembly at its rising this day shall adjourn to meet again at 2.00 P. M. on Monday, the 24th April, 1972.

The Motion was carried,

STATEMENTS IN REPLY TG CALL ATTENTION NOTICES LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.

ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸਿਜ਼ ਨੰ: 9, 34, 40, 44, 64, 123, 54, 84, 105, 106, 110 ਅਤੇ 115 ਦੇ ਜਵਾਬ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਰਖਦਾ ਹਾਂ।

Serial No. 9.

1.	Comrade Raj Kumar Dhariwal	) to draw the attention
2.	Comrade Satya Pal Dang	) of the Govt. towards
3.	Comrade Jangir Singh Joga	) a matter of urgent
		) public
4.	Comrade Darshan Singh Canadian	) importance, namely,
5.	Comrade Dana Ram	) that some of the big
6.	Comrade Mehtab Singh	)
7.	Comrade Achhra Singh	)
		) employers
8.	Comrade Arjan Singh Mastana	) in the State have not
9.	Comrade Saghar Singh	) paid and have possibly

misappropriated huge amounts of Provident Fund of their workers.

The Provident Fund Commissioner has requested the concerned Collectors to realize these amounts as arrears of land revenue.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

[Comrade Raj Kumar Dhariwal] -

Under the Law, the Directors/Proprietors/Part- ners of the Mills in question should have been sent to the lock-up at least for 40 days in each case. However, the law has not been allowed to take its course as the persons who are liable to be hauled up are rich and "influential" even though huge, amounts remain unrealized.

This has created serious discontentment amongst the working class of the State.

In view of the obvious and urgent importance of the matter the Government may please be asked to make a statement in the House.

Shri Hans Raj Sharma (Finance Minister): Government are aware that a number of employers in the State have not paid their dues on account of Provident Fund Contributions. Government views this matter with grave concern, The Regional Provident Fund Commissioner has sent the certificates for recovery of these dues as arrears of land revenue to the concerned Collectors. The Collectors are being regularly reminded to take strict measures as permissible under the law for expeditious recovery of these dues. Cases u/s 406 and 409 IPC have also been registered by the Regional Provident Fund Commissioner with the Police regarding misappropriation of workers-share of contribution in cases where such offence is made out. The Inspector General of Police has issued necessary instructions to the Superintendents of Police to investigate these cases on priority basis. The prosecutions as provided under paragraph 76 of the Employees' Provident Fund Scheme 1952 read with section 14 of Employee's Provident Fund Act have also been launched in almost all cases where the amount of default is large. The State Government propose to take all measures as permissible under the law to expedite the recovery of these dues.

Serial No. 34

1. Comrade Raj Kumar
2. Comrade Dana Ram) to draw the
3. Comrade Mehtab Singh) attention of the
4. Comrade Saghar Singh) Government towards
5. Comrade Achhra Singh) a matter of urgent
6. Comrade Jangir Singh Joga)

public importance namely, in the border district of Gurdaspur, Dhariwal

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Comrade Raj Kumar) :
Town has not been included within 10miles belt of inte rnational border though the SDO/XEN Panchayati Raj have given out that APK Road UBDC Bridge falling in the centre of the town fell within 10 miles of international border.

Hundreds of Government employees are suffering deprivation of border allowance towards house rent @ 7½ percent on their salaries.

The Deputy Commissioner, Gurdaspur has wrongly rejected representations made in this behalf. This has led to serious and large scale public discontentment.

In view of the obvious and urgent importance of the matter, the Government may please be asked to make a statement in the House.

Sardar Umrao Singh (Minister Incharge Relief & Resettlement Deptt.): The State Government decided to grant rent free accommodation (unfurnished) or house rent allowance @ 7½% of the basic salary of Government employees, in lieu thereof, to all the Government employees posted in the cities/towns/villages falling within ten miles belt of International border in the districts of Ferozepur, Gurdaspur and Amritsar irrespective of the population of such cities/towns/villages with effect from 1.1.1970. The Government further declared the Deputy Commissioners of these districts as the competent authority to determine whether any particular village/town falls within the said belt.

In compliance with this decision, the Depu Commissionerty, Gurdaspur, notified the names of the cities/towns/villages falling within ten miles belt of the International border in Gurdaspur District on the recommendations of the SDO, Panchayati Raj Public Works Sub Division, Gurdaspur and the Executive Engineer, Provincial Division B & R, Gurdaspur. The name of Dhariwal town was neither recommended by the SDO Panchayati Raj Public Works Sub Division, Gurdaspur nor by the Executive Engineer, Provincial Division, B & R, Gurdaspur, and as such this town was not included in the ten miles belt for allowing 7½ percent house rent allowance.

However, some representations were received from the residents of the Dhariwal town for inclusion of the town in ten miles belt for the purposes of facilitating house rent allowance.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

The matter was again considered by the Deputy Commissioner, Gurdaspur and in consultation with S D.O Panchayati Raj, Gurdaspur, it was decided not to include Dhariwal within ten miles belt

(ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤਾਂਈ ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ, ਕਸਬਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਾ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਰਾਇਆ ਰਹਿਤ ਰਹਾਇਸ਼ (ਅਨਫਰਨਿਸ਼ਡ) ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਕਾਨ ਕਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਮਿਤੀ 1.1.1970 ਤੋਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪਿੰਡ/ਕਸਬੇ ਨੂੰ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਮਰਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣਗੇ।

ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ, ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪਰੋਵਿਨਸ਼ੀਅਲ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੀ. ਐਂਡ ਆਰ. ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਤੇ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ/ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਧਾਰੀਵਾਲ ਕਸਬੇ ਦਾ ਨਾਂ, ਐਸ. ਡੀ. ਓ., ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਪਬਲਿਕ ਵਰਕਸ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਇੰਜਨੀਅਰ ਪਰੋਵਿਨਸ਼ੀਅਲ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਬੀ. ਐਂਡ ਆਰ. ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਹਦ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕਸਬੇ ਨੂੰ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਕਾਨ ਕਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਲਈ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਬੈਲਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ।

ਫਿਰ ਵੀ ਮਕਾਨ ਕਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰੀਵਾਲ ਕਸਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ 10 ਮੀਲ ਬੈਲਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਬੇਨਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ., ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਨਾਲ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਧਾਰੀਵਾਲ ਕਸਬੇ ਨੂੰ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਹਦ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

(Serial No. 40)

1. **Comrade Satyapal Dang**)
2. **Comrade Raj Kumar**) to draw the attention

of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, since 12th January, 1972 Labour Court, Ludhiana is without Presiding Officer because earlier incumbent Sh. Sewa Singh retired on 11 January. Nearly 2000 references are pending in this Court. Half of these cases are already three to four years old. Inordinate delay in disposal of old references had already been causing uneasy situation, failure of timely appointment of a suitable incumbent has added fuel

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

to the fire of resentment among large body of Industrial Workers of the State as well as of those workers who actually belong to State of Uttar Pradesh but who come to Punjab to work for short durations.

In view of the obvious and urgent public importance of the matter the Government may please be asked to make a statement in the House.

Shri Hans Raj Sharma (Finance Minister) : Shri Jasmer Singh, Presiding Officer, Labour Court, Jullundur, is holding the additional charge of the post of Presiding Officer, Labour Court, Ludhiana, with effect from 24th Jan. 1972 fore-noon, pending appointment of another Presiding Officer for the Labour Court, Ludhiana.

2. The Presiding Officer of Labour Court, Ludhiana, has now been appointed.

(Serial No. 44)

Chaudhri Sunder Singh : to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, the Government has given liberal grants to villages on the Indo-Pakistan border, which have been adversely affected because of the War in December, 1971, but about 25 villages in Pathankot Tehsil, etc. Muthi Menwal, Janial, Ramkalwan, Cohliam, Jainpur, Akhwara, Bhawal, Jattan, Bahadurpur, Narot Jaimal Singh, Talur, Fatehpur, Antur Sunderchah Mehta, etc , have not been given any grant-in-aid even though these 25 villages suffered a great deal because of the Indo-Pakistan War. These villages are in a very backward area and are badly affected due to War and grant ought to be given to them. Hence this Call Attention Motion.

Sardar Umrao Singh (Education Minister) : Out of a total number of 158 villages identified in category 'B' in Gurdaspur District44 villages belong to Pathankot Tehsil and the affected people of these villages have been provided relief in accordance with the Government instructions.

According to the report received from the Deputy Commissioner, Gurdaspur, representations were received from 35 villages of Pathankot Tehsil for inclusion in category 'B'. These representations were duly considered and rejected as these villages do not fulfil the criteria fixed for inclusion in category 'B'. Accordingly, villages like Muthi Manwal etc. category 'B', to enable the inhabitants to receive relief grants.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ 'ਬੀ' ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਨਾਖਤ ਹੋਏ ਕੁਲ 158 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ 44 ਪਿੰਡ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਪਠਾਨਕੋਟ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ 35 ਪਿੰਡਾਂ ਵਲੋਂ 'ਬੀ' ਸ਼ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀਆਂ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਨਾ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ 'ਬੀ' ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਸਵਟੀ ਤੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਤਰਦੇ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪਿੰਡ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਠੀ ਮਨਵਾਲ ਆਦਿ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬੀ ਕੈਟਾਗਰੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 64

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ, : ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹਾਈ-ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਾਰਨ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਹਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਸਮੇਤ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ 120 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਵਿੱਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਦੀ ਇਸ ਲੁੱਟ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਮੁੜ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭੱਠੇ ਚਾਲੂ ਕਰੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਖਰਬੰਦਾ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖ਼ੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ): ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ 'ਪੰਜਾਬ ਕੰਟਰੋਲ ਆਫ਼ ਬਰਿੱਕਸ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਆਰਡਰ, 1956' ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭੱਠਿਆਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਕੰਟਰੋਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਨਕਲ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਇਹ ਨਵਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭੱਠੇ ਚਲਾਉਣੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਨ ਪਰ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਥੁੜ੍ਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੋਲਾ ਮੰਗਾਉਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਟਾਂ ਬਣ ਸਕਣ। ਕੋਲੇ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਰੇਲਵੇ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 123)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਮੁਰਿੰਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਚਲਾਕੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਦਿਆਲ ਨਾਮੀ ਹਰੀਜਨ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੋ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੀ ਜੀਪ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਅੱਜ ਤੀਕ ਉਸ ਦਾ ਥਹੁ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਰੋਂਦੇ ਕੁਰਲਾਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਪੁਲਸੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਥਹੁ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਮ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਿਚ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਬੇਚੈਨੀ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫ਼ੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) : ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਮੂਲ ਅਤੇ ਸਰਾਸਰ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਨੇ ਦਿਆਲ ਹਰੀਜਨ, ਵਸਨੀਕ ਪਿੰਡ ਚਲਾਕੀ, ਥਾਨਾ ਮੁਰਿੰਡਾ ਨੂੰ ਜੀਪ ਵਿਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਂ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਿਆਲ ਹਰੀਜਨ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਮੀ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਚਲਾਕੀ, ਥਾਨਾ ਮੁਰਿੰਡਾ ਦਾ ਭਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਨੈਕਸਲਾਈਟ ਮੁਜਰਮ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮਤਲੂਬ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਗਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਨਿਸਚਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ :

(1) ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 77 ਮਿਤੀ 30-2-70 ਅ/ਧ 302/34 ਹਿੰ ਡੰ ਥਾਨਾ ਮੁਰਿੰਡਾ, ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਰਤਨ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ, ਪਿੰਡ ਰਤਨ ਗੜ੍ਹ, ਨੈਕਸਲਾਈਟ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(2) ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 21 ਮਿਤੀ 16-2-71 ਅ/ਧ 302/34 ਹਿੰ. ਡੰ. ਥਾਨਾ ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਵਿਚ ਭੀ ਉਕਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਤਲੂਬ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿਚ ਬਹਿਲੋਲਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਨੈਕਸਲਾਈਟਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਉਕਤ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਇਕ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਨੈਕਸਲਾਈਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਹੋਰ ਕਤਲ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਇਸ ਉਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਭਰੋਸੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਜਰਮ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਜੁਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਇਆ ਆਦਿ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਪੜੇ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੋ ਭਰਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਭੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿਤੇ ਲੁਕ ਛਿਪ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੇ। ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਨੈਕਸਲਾਈਟ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ, ਦੇ ਘਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੇਲੀਆਂ ਜੋਲੀਆਂ ਉਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਛਾਪੇ ਮਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੁੱਛ ਪੜਤਾਲ ਇਸ ਮੁਜਰਮ ਇਸ਼ਤਿਆਰੀ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਚਿੱਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਤੇ ਲਗ ਤਾਰ ਇਸ ਮੁਜਰਮ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਦੀ ਗਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਬਾਰੇ ਕੜੀ ਅੱਖ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਮੂਲ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਇਹ ਇਕ ਬਚਾਉ ਦਾ ਝੂਠਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 54)

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ: ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਖੇਮ ਕਰਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਰਹੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

~~(ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ) :~~

ਉਜੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਕੈਂਪ ਹੈ । ਇਹ ਕੈਂਪ ਇਕ ਸਕੂਲ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਸਕੂਲਵਿਚੋਂ ਬਲਬ ਲਾਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਲੈਂਪ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਲੋਕ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਇਕ ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਦਸ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਬਾਰਾਂ ਟੱਬਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਉਥੇ ਕੋਈ ਪਰਦਾ ਨਹੀਂ । ਜ਼ਖਮੀ ਲਈ ਕੋਈ ਅਲੱਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ । ਨਾ ਰੈਡ-ਕਰਾਸ ਵਲੋਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਵਲੋਂ ਦੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਉਸ ਕੈਂਪ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਬੇਚੈਨੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਏ ।

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ) : ਖੇਮ-ਕਰਨ ਦੇ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ । ਕੁਲ 40 ਟੱਬਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਕ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਟੱਬਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲ ਕਮਰੇ ਵਿਚ 7 ਟੱਬਰ ਹਨ । ਉਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕਮਰਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਿ 10 ਟੱਬਰ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਹ ਟੱਬਰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਟਿਕੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟੱਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪਸ ਵਿਚ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ । ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਜੁਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਬਾਰੇ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਕਮਰੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਲਹਿਦਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨੁਕਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ । ਇਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਪ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸਿਹਨ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਿਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਦੁੱਧ "ਕੇਅਰ" ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਟਿਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਫ਼ਤ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 84)

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੋਕੇਰੀਆਂ: ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਜੋ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ 90 ਫੀਸਦੀ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਖੋਹ ਕੇ ਬਾਕੀ 10 ਫੀਸਦੀ ਜਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਂਡੂ ਗਰੀਬ ਕਿਰਸਾਨੀ ਪਿਸਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਸਬੰਧਿਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਸਦਨ ਵਿਚ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ) : "ਬਾਗਾਂ ਲਈ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਫ਼ਾਲਤੂ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਨਿਯਮ, ਸੈਕਿੰਡ ਐਡੀਸ਼ਨ, 1959" ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਗਾਂ ਲਈ ਫ਼ਾਲਤੂ ਪਾਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਵੱਡਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਉਹ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਪਾਸ 18 ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਗ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਪਾਣੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ)

ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਫ਼ਰੂਟ ਸਪੈਸ਼ਿਲਿਸਟ ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਪੈਸੀਫ਼ੀਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਗ ਲਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਵੇਖਣ ਲਈ, ਉੱਪ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਅਫ਼ਸਰ, ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਬਾਗ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਮਾਲਕ ਦਾ ਬਾਗ ਨਿਯਤ ਸਪੈਸੀਫ਼ੀਕੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਸ ਦਾ ਫਾਲਤੂ ਪਾਣੀ 6 ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਬਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਪਰੰਤ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਬਾਗ ਲਈ ਫ਼ਾਲਤੂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਬਾਗ ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਪਾਲੇ-ਪੋਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

[Under the "Rules for extra supply of canal water for gardens and orchards, Second Edition, 1959", extra supply of canal water for gardens and orchards is sanctioned to both the big and the small land owners, a big owner being one who has 18 acres or more of gardens. After an agreement is executed between the Government and the owner receiving extra supply for garden/orchard. supplies are sanctioned The owner is required to plant/maintain his garden according to specifications laid down by the Fruit Specialist of the Horticulture Department, Punjab. In order to ensure that the supplies are properly utilized, joint inspection by the Deputy Collector, Irrigation Department and the District Horticulture Officer, Agriculture Department, Punjab is carried out. In cases where the garden is not planted/maintained according to the prescribed specifications, extra supply made available to a sanctioned garden is withdrawn after observing all the necessary formalities of giving the owner a six months notice for removing the defects detected in the joint inspection and an opportunity to show cause against such withdrawal.

Under the existing policy of the Government no new garden is to be sanctioned for extra water supply. In cases where gardens are not being maintained as per rules action is being taken to withdraw the supplies.]

(Serial No. 105.)

Shri Gurdial Saini: to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, large number of industrialists secured from the Government industry loans, but because of ignorance, they did not get their property/factories insured, with the result that the Government has imposed penal interest

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

~~(Shri Gurdial Saini)~~

on them. This imposition of penal interest is harassment of industry in the State. The already hard-hit industry of the State will further suffer by the imposition of this penal interest. Hence this Call Attention Motion.

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) : ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਏਡ ਟੂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਐਕਟ, 1935, ਅਤੇ ਇਸ ਅਧੀਨ ਬਣੇ ਰੂਲਾਂ ਤਹਿਤ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਯੂਨਿਟਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਾਰਟਗੇਜ ਡੀਡ (ਰਹਿਣਨਾਮਾ) ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਡੀਡ ਦੀ ਸਬ-ਕਲਾਜ਼ 1 (X) ਦੇ ਅਧੀਨ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪਰਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵਾਪਿਸ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀਨਲ ਸੂਦ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਕੁਝ ਕੁ ਕਰਜ਼ੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅੱਗ-ਬੀਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਇਆ ਸੀ। ਸਾਲ ਵਿਚ 1966 ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੇ ਐਕਟ ਅਤੇ ਰੂਲਾਂ ਅਧੀਨ ਪੀਨਲ ਸੂਦ ਤੋਂ ਮਾਫ਼ੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਅੱਗ-ਬੀਮਾ ਕਰਾਉਣਾ ਕਰਜ਼ਈ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ ਜਾਂ ਯੋਗ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਬਸ਼ਰਤੇਕਿ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪੁੱਜਾ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਛੋਟ 31-3-66 ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

3. 31-3-1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਛੋਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Serial No. 106.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ, ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ ਫਰੀਦ ਕੋਟ ਤੋਂ ਸੰਗਰਾ ਹੂਰ ਤਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਰਾ ਬੱਸ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਬਸ, ਲਗੀਆਂ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਰੁਕ ਗਈਆਂ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਬੇਚੈਨੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਤੁਰੰਤ ਚਾਲੂ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ।

Giani Zail Singh (Chief Minister): Village Sanggrahur is situated on Faridkot-Arainwala route, which is 12 miles pucca and 11 miles kacha. The New Samundari Bus Service (P) Ltd., Ferozepur and Gordara Transport Co (P) Ltd., Faridkot are holding one stage carriage permit for the operation of one daily return trip each on this route.

2. No complaint whatsoever regarding non-operation of bus service on Faridkot-Arainwala Via Sanggrahur route has been received in this office. An officer has now been deputed to hold an enquiry on the spot and to send a report immediately. On receipt of his report suitable action will be taken.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

(ਪਿੰਡ ਸੰਗਰਾ-ਹੁਰ ਫਰੀਦਕੋਟ-ਅਰੇਨਵਾਲਾ ਰੂਟ ਤੇ ਸਥਿੱਤ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅਤੇ 11 ਮੀਲ ਕੱਚਾ ਹੈ। ਦੀ ਨਿਊ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ (ਪ੍ਰਾ) ਲਿ: ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅੰਤੇ ਗੁਰਦਾਰਾ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰ: (ਪ੍ਰ:) ਲਿ:, ਫਰੀਦਕੋਟ ਪਾਸ ਇਕ ਇਕ ਵਾਪਸੀ ਫੇਰਾ ਇਸ ਰੂਟ ਤੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਪਰਮਿੱਟ ਹਨ।

2. ਫਰੀਦਕੋਟ-ਅਰਨੇਵਾਲਾ ਬਰਾਸਤਾ ਸੰਗਰਾਹੁਰ ਰੂਟ ਤੇ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਇਕ ਅਫ਼ਸਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ ਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(Serial No. 110.)

1. Comrade Darshan Singh Canadian
2. Com. Shamsher Singh Josh.
8. Com. Jaugir Singh Joga.

To draw the attention of the Government towards a matter or urgent public importance, namely, that on the evening of March, 24th after a minor altercation between two persons, the landlord of village Bhulewal Rathan attacked the Harijan basti of the said village inflicting injuries on a number of people.

That next morning before the already harassed and beaten Harijans could reach the Thana at Mahilpur, ASI Jagdish Singh of the said Thana at the instance of the landlord culprits reached Bhulewal Rathan, called the Harijan leaders to the Tubewell of one of the landlords, beat them up mercilessly and let them go only when he received illegal gratification.

That the said Harijans of Bhulewal Rathan are still harassed and terrorised by the police and the landlords who are in league with each other.

In view of the urgent public importance of the matter the Minister concerned may be asked to make a statement on the matter in the House.

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) : ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਪੁਲਿਸ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 24-3-72 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗੂ ਅਤੇ ਮੱਨਾ ਉਰਫ਼ ਮੰਗਤ ਜੋ ਕਿ ਫੌਜ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਕੇ ਭਰਾ ਹਨ ਇਕ ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਸ਼ਤੀਰੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੱਨਾ ਦੀ ਸੀ ਬਾਰੇ ਲੜ੍ਹ ਪਏ। ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਬੰਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁੱਜੇ ਤੇ ਦੋਨਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਝਗੜਨ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਠੰਡਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਢੀਆਂ। ਜਿਸ ਉਤੇ ਗਿਆਨੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਪੰਚਾਇਤ ਅਤੇ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਜੋ ਉਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨੇ ਭਾਗੂ ਅਤੇ ਮੱਨੇ ਨੂੰ ਚਪੇੜਾਂ ਮਾਰੀਆਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਉਤੇ ਪੱਥਰ ਮਾਰੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਪਰ ਲਿਖਿਆ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੱਥੇ ਉਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸਟ ਆਈ । ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਥਾਣੇ ਜਾ ਕੇ ਏ. ਐਸ. ਆਈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਾ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਸੀ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਸੇ ਰਾਤ ਕੀਤੀ । ਏ ਐਸ ਆਈ. ਪਿੰਡ ਭੂਲੇਵਾਲ ਰਾਥਾਂ ਵਿਚ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮਿਤੀ 25-3-72 ਨੂੰ ਗਿਆ · ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗੂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ । ਇਕ ਜੈ ਰਾਮ ਜੋ ਕਿ ਭਾਗੂ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਨੰਬਰਦਾਰ ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 220 – ਰੁ: ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅੱਗੇ ਏ ਐਸ ਆਈ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ । ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ ਭਾਗੂ ਜੈ ਰਾਮ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਆਦਮੀ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਏ. ਐਸ ਆਈ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸੁਬਾਹ (6-4-72) ਤੋਂ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਰੂਲ 16 38 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਵਿਰੁੱਧ ਮਹਿਕਮਾਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 115)

ਗਿਆਨੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ । ਅਰਥਾਤ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਥਵਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਪਿੰਡ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਸ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਜੈਸੇ ਕਿ ਪਿੰਡ ਖੁੱਡੀ ਖੁਰਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਅੱਜ ਤੱਕ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸਤਾ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ।

ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ (ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ) : ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡ ਖੁੱਡੀ ਖੁਰਦ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਚੁਣਿਆ ਸੀ । 10,000/-ਰੁ: ਬਤੌਰ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹੋਣ । ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੰਮ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Development Minister]

[Village Khudi Khurd was not selected by Government for being developed as a Model village. An amount of Rs. 10,000/- is got deposited as villagers, contribution only when the village is selected as Model Village. But this village has deposited Rs. 10,000/- of its own accord. Therefore, the question of starting development works in this village does not arise at all.]

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੁਣ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਕੱਲ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਤੇ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਪੁੱਛ ਲੈਣ ਦਿਉ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : 24 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ। (You may put a supplementary question on the 24th April, 1972)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : 24 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਭੁਲ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ।

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

Minister for Development (Captain Rattan Singh) : I beg to lay on the Table the Annual Report on the working of the Punjab Public Service Commission for the year 1968-69, as presented to the Governor, together with the Memorandum explaining the reasons for the non-acceptance of the advice of the Commission, as required, under Article 323 (2) of the Constitution.

I also beg to lay on the Table the Punjab Panchayat Samitis and Zila Parishads (Sale, Lease or Disposal of Movable Property) Rule, 1971, as required under section 115(4) of the Punjab Panchayat Samitis and Zila Parishads Act, 1961.

Minister for Finance (Shri Hans Raj Sharma) :- Sir, I beg to lay on the Table : -

i) The Appropriation Accounts of the Government of Punjab for the year 1969-70 and the Report of the Comptroller and Auditor General of India for the year 1969-70.

ii) The Finance Accounts of the Government of Punjab for the years 1969-70.

Minister for Development (Captain Rattan Singh) : Sir, I beg to lay on the Table :—

i) The Annual Financial Statement (Budget Estimates) for the year 1972-73, of the Punjab State Electricity Board, as required under section 61(3) of the Electricity (Supply) Act, 1948.

ii) The Annual Administration Report for the year 1969-70 of the Punjab State Electricity Board, as required under section 75 (1A) of the Electricity (Supply) Act, 1948.

THE PUNJAB GRAM PANCHAYAT (AMENDMENT) BILL, 1972

Minister for Development (Captain Rattan Singh) : Sir, I beg to Introduce the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill, 1972.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Minister for Development (Captain Rattan Singh) : Sir, I beg to move :—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬਿੱਲ ਹੈ ਔਰ ਇਹਦੇ ਆਬਜੈਕਟਿਵਜ਼ ਹਨ, ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੁਣਨਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲੇ। ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਚੇਂਜ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੰਸਿਡਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker : Motion moved—

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be taken into consideration at once

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੀਆਂ ਇਸ ਬਿਲ ਤੇ ਕੁਝ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਹਨ।

Mr. Speaker : Under Rule 127. of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Legislative Assembly, these are not admissible because they are time-barred.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ. ਫੇਰ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਾਈਮ ਬਾਰਡ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਹ ਤਾਂ ਕਲਾਜ਼ਿਜ਼ ਤੇ ਆਉਣਗੀਆਂ। (ਵਿਘਨ) ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੀ ਦੀਆਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਟਾਈਮ ਬਾਰਡ ਹਨ। (Those amendments will be taken up when the Bill is considered clause by clause. (*Interruption*) The amendments of Comrade Darshan Singh Canadian are time-barred.)

ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : (ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਐਸ. ਸੀ.) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਸਾਡੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਬਿੱਲ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮੂਵ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਖੜਾ ਹਇਆ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨਿਸਟਰ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਿੱਥੇ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੜੀ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਲਗੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਰਪੰਚ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਨਾ ਪਾਉ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੰਚ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਉਹੀ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਔਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ, ਵੱਡਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰ, ਵੱਡਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤਿੰਨ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤਕ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਕਰਨ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Speakar : Please resume your seat. This is no point of order. (*Interruption*)

ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਤੋ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ -7 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਪੰਚ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਤਨੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪੰਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਚਾਹੁਣ 2/3 ਮੈਜਾਰਟੀ ਰਾਹੀਂ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਮੋਸ਼ਨ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆ ਕੇ ਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਤਰੀਕਾ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ, ਹਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ, ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕਈ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਪੰਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸੋ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੰਚਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਉਹ ਸੱਚਾ, ਸੁੱਚਾ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬ ਆਦਮੀ ਸਰਪੰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਸਕਦਾ। ਸਰਪੰਚ ਉਹੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬਹੁਤ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੋਵੇ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਚ ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਈ ਰਖੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਕੋਈ ਇਨਸਾਫ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾਵਾਜਿਬ ਔਰ ਗਲਤ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਪਣੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਵਾਜਿਬ ਗੱਲ ਨੂੰ ਹੁਣ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਸਰਪੰਚ ਹੁਣ ਉਹੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਣਗੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਪੰਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਲਈ ਹੈ ਔਰ ਜਮਹੂਰੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਸਨ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਔਰ ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਸਿਸਟਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਹੁਣ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲ ਸਕੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਔਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਬਿੱਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਉਹ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਤੇ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ, ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵੈਲਕਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿਚ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਮੈਂ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਚ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬੜਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਉਸ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਬਿਨਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤੇ ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿਧੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੁਣ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸੀਟ ਵਾਸਤੇ ਹੁਣ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਉਹੀ ਆਦਮੀ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਵੱਡਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਹੜਾ ਵੱਡਾ ਆਦਮੀ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਜਿਹੜਾ ਹਰੀਜਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਆਪਣੇ ਦਬਾ ਪਾ ਕੇ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਔਰ ਆਪਣੀ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰੇਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਤਰੀਕਾ ਸੀ ਔਰ ਉਸ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਵਲੋਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਆਪਣਾ ਸਭਾਪਤੀ ਆਪ ਚੁਣਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਵੀ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਹੁਣ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਉਲਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮੰਤਵ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੀਵਾਈਡ ਐਂਡ ਰੂਲ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ। ਇਸ ਕੰਮ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵੇਗੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਇਸ ਢੰਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਤਾੜੀਆਂ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਠ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਸਤੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਇਹ ਬਿਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਪਾਈ ਰੱਖਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੀਵਾਈਡ ਕਰੀ ਰੱਖਣ ਔਰ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਣ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਝੇ ਕੰਮਾਂ ਵਲ ਕਿਧਰੇ ਨਾ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਬਿਨਾ ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਈ ਐਮਬੈਜ਼ਲਮੈਂਟ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਸਰਪੰਚ ਕਾਫੀ ਰੁਪਿਆ ਗਬਨ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਕਰਕੇ ਥਲੇ ਲਾਹੁਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ 2/3 ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਇਕੱਠੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਥੱਲੇ ਲਾਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇ ਉਹ ਸਰਪੰਚ ਪੰਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੋਈ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਚ ਉਸ ਨੂੰ 2/3 ਮੈਜਾਰਿਟੀ ਨਾਲ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਮੋਸ਼ਨ ਲਿਆ ਕੇ ਥੱਲੇ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਐਕਟ ਵਿਚ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਿਬ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪਾੜਨ ਵਾਸਤੇ ਔਰ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਕਿਧਰੇ ਭਾਅ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕਰ ਲੈਣ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਪਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਉਣ ਨਾਲ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸਿਰਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੀਵਾਈਡ ਐਂਡ ਰੂਲ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ]

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਉਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ। ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਇਸ ਬਿੱਲ ਤੇ ਵਧਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਰਪੰਚ ਫਲਾਣੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਕਰੀਏ, ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਈਏ ਜਾਂ ਕੀ ਕਰੀਏ। ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਮੋਸ਼ਨ 2/3 ਮੈਜਾਰਟੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ। (ਵਿਘਨ) ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਚੋਰ, ਬਦਮਾਸ਼ ਔਰ ਡਾਕੂ ਸਰਪੰਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲਾ ਤਰੀਕਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਔਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਗੇ ਹਨ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗ਼ਲਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਸਰਪੰਚਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਰੁਪਿਆ ਇਕੱਠਾ ਕਰਾਉਣਗੇ। ਤੇ ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ 80% ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਸਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਤਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : (ਖੰਨਾ, ਐਸ. ਸੀ.) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਿੱਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਬਿੱਲ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ 1952 ਦਾ ਐਕਟ ਸੀ, ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋ ਸਕੇ। ਔਰ ਜਿਸ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਨੇਤਾ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਵਿਚਾਰ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਸਨ, ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਗ਼ਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਿਨੇ ਕਾਮੇਂ ਸਨ ਉਹ ਹਰ ਉਸ ਵਰਗ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਨ ਜਿਸ ਵਰਗ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਜਿਹੜੇ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਹਨ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਘੱਟ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਟਾ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਔਰ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਲੀਡਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤਕ ਨੋ-ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦਾ ਨਾਂ ਡਰ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਮਾਜ ਦੀ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ, ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫ਼ਤ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰੀ ਨਾਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸਰਪੰਚ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲੋਕ ਅਗਾਂਹ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੋਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨਾਲ ਉਹ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਪੁਰਾਣਾ ਐਕਟ ਅਮੈਂਡ ਕਰਕੇ 1969 ਦਾ ਇਹ ਐਕਟ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਰ ਅਮੈਂਡ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਿੱਲ ਆਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 1971 ਦਾ ਬਿੱਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਸੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਦਾ ਬਿੱਲ ਹੈ ਇਹ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਅਨ੍ਹੇ ਨੂੰ ਹਰਾ ਹੀ ਹਰਾ ਦਿਸਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਖ਼ਤਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਤਾਂ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਿਲ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਹਾਊਸ ਇਕ ਬੜਾ ਆਗਸਟ ਹਾਊਸ ਹੈ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸ ਦੇਵੋ ਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਡੈਕੋਰਮ ਰਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋਗੇ......(ਵਿਘਨ)।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੀਮਾਂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟਾਈਮ ਤੇ ਬੋਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਦੇਣਾ। ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਵਿਚੋਂ ਇੰਟਰੱਪਟ ਕਰਨਾ ਇਹ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ.....(ਵਿਘਨ)। (*Addressing Sardar Randhir Singh Cheema*; You may place your point of view before the House in your own turn. Let the hon. Member express his views. It is not proper to interrupt an hon. Member.)

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਦੇ ਰਹੇ ਨਹੀਂ (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਮਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਮਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਚੀਮਿਆਂ ਦੇ ਬੁਰਛਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ) ਐਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮੇਰੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਟੋਕਾ ਟਾਕੀ ਨਾ ਕਰਨ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਿਵਾਈਡ ਐਂਡ ਰੂਲ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗ਼ਲਤ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਰਛਾਗਰਦੀ ਪਾਈ ਉਸ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। (ਟਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਥੰਪਿੰਗ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : (ਕਿਲ੍ਹਾ ਰਾਏਪੁਰ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਪੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 8 ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਕਦੇ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ, ਕਦੇ ਉਥੇ ਇਕੱਠ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

ਦੂਸਰੀ ਅਰਜ਼ ਇਸ ਸਭਾ ਵਿਚ ਇਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਹ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀ ਬੋਲੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੰਚ ਸਰਪੰਚ ਬਣ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ । ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਜਿੱਤਣਾ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ, ਇਹ ਬੜੇ ਔਖੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਧੜੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਵੀਰ ਦਸ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਐਸੇ ਬਲਾਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੇ ਗ਼ਬਨ ਕੀਤੇ, ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦਾ ਮਿਸਯੂਸ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਚੂੰਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਥੇ ਦੇ ਉਥੇ ਰਹੇ ਔਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦੇ ਰਹੇ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕਸ ਹਨ, ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਕੱਲੀ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਕਿਉਂ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਪੰਚ ਬਿਨਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਦੋ ਧੜੇ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤੌਖ਼ਲਾ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਪੰਚ ਹਰੀਜਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ । (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਪੰਚ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਪੰਚ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਪੰਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਿਤੀਆਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ, ਕਮੇਟੀਆਂ, ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਸਰਪੰਚ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੇ ਸੀ । ਇਸ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣਾ ਜਾਂ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਵਰਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣਾ, ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗੂ ਕਿ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਧੋਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ । (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ (ਬੰਗਾ ਐਸ·ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਇਹ ਅੱਛੀ ਚੀਜ਼ ਆਈ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਏਗੀ । ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਚੀਜ਼ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਜਿਹੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਜਾਏ, ਮੈਂ ਉਸ ਵਕਤ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ਿਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਸਰਪੰਚ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਨਹੀਂ (ਵਿਘਨ) ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਤੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ, ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਇਧਰੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਉਧਰੋਂ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਛਦਾ । ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਚੰਡਾਲ ਨੇ (ਵਿਘਨ) ਰੰਗਰੇਟੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਸੜਕ ਉਤੇ ਬੈਠਾ (ਵਿਘਨ) ਬੂਟ ਪਾਲਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਚਾ ਜਾਂ ਬਾਪੂ ਕਹਿ ਕੇ ਵੋਟ ਮੰਗਣਾ ਪਵੇਗਾ (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹਰੀਜਨ ਸਰਪੰਚ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ । ਪਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਖੁਦ ਸਰਪੰਚ ਬਣਿਆ ਹਾਂ । ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਚੋਣ ਤੇ ਹੋਰ ਡਰ ਹੈ । ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਟੋਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਦਬਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਤਰਮੀਮ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਇਹ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਆਉਣਗੇ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਜਦੋਂ ਸਰਦਾਰ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਹਟ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਹ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਸਾਡਾ ਚਿੱਤ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਬੁਲਾਇਆ ਹੀ ਨਾ ਜਾਏ । ਸੋ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਡਿਕਟੇਟਰਸ਼ਿਪ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ੋਰ) ।

ਇਕ ਆਵਾਜ਼ : ਛਡਿਓ ਬੈਠ ਜਾਓ ।

ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹ ਮੇਰਾ ਛੜਾਪਨ ਹਟਾ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ......(ਵਿਘਨ) (ਹਾਸਾ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਡਾਕਟਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। (ਹਾਸਾ) (ਸ਼ੋਰ) (*Addressing Sardar Jasdev Singh Sandhu :-* You could not make arrangement in respect of Dr. Bhagat Singh.)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ (ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ ਜੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਛੜਾਪਨ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੂਸਰੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਔਰ ਕੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਸ ਮੈਰੇਜ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ? (ਹਾਸਾ) (ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਸਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੂਸਰੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਵਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਬਾਕੀ ਗੱਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕਰ ਲਓ। (No hon. Member can bribe another Member. However, the matter can be discussed between the Members concerned.)

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ (ਧੂਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਤਰਮੀਮ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਤਰਮੀਮ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗੀ ਹੈ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਮੈਂਬਰ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਗ਼ਲਤ ਚੀਜ਼ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਇਸ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਉਹ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੋਣ ਕਰਨੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਤਰਮੀਮ ਸਰਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਚਾਹੇ ਸਿੱਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਦ ਤਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਵੈਸਟਿਡ ਇੰਟਰਸਟਸ ਦੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤਾਕਤ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਔਰ ਜਦ ਤਕ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੈਸਟਡ ਇੰਟਰਸਟਸ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤੋੜਦੀ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅੱਜ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੀ ਹੈ ? ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੋਸ਼ਲ ਬਾਈਕਾਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ, ਇਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲਣ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਵੇ, ਇਹ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਕਦਮ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰਖੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤਕ ਸਹੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਹੀ ਹੱਕਦਾਰ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਹਾਲਾਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਸੋਸ਼ਲ ਬਾਈਕਾਟ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਊਚ ਨੀਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪਛੜਿਆਂ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਸਹੀ ਮਾਹਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਟ੍ਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਾਲੇ ਵੀਰ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦੀ ਹੱਦ ਫਿਕਸ ਹੋ ਜਾਵੇ...(ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਗੱਲ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤਰਮੀਮ ਕਰਨ ਦੀ ਔਰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਸਲੇ ਤੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰੂਲਿੰਗ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।...(ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਔਰ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਇਤਨਾ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਵੋ ਕਿ ਉਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲਣ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਸੋ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤਰਮੀਮ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ..(ਵਿਘਨ)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ)

ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਨਰੋਟ ਮਹਿਰਾ ਐਸ.ਸੀ.) : ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ, ਇਹ ਜੋ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੈਂਬਰ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲਣ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ]

ਖੋਹੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰਖੋ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਰੇ ਜਾਣਗੇ ਸੌਹਰੇ ...(ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੌਹਰੇ ਦਾ ਲਫ਼ਜ਼ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਅਗੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਵਰਤਣ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ। (According to his lights, it is not unparliamentary.)

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਵਿਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਹੈ, ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Mr. Speaker : Please be relevant.

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਗ਼ਬਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਸਾਲਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਗ਼ਬਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਐਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਔਰ ਐਸੇ ਤਰੀਕੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ਼ਬਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਘੰਟੀ)। ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਇਥੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਗ਼ਬਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਆਪ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗ਼ਬਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਖਾਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਰਜਿਸਟਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਪਰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਤਕ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਚਾਇਤ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗ਼ਬਨ ਰੋਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇਂ ਪਾਸ ਰੈਗੂਲਰ ਅਕਾਊਂਟਸ ਹਨ ਔਰ ਅਗਰ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਅਕਾਊਂਟਸ ਨੂੰ ਨੇਕ-ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਣ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰਮੀਮ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਛਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦ ਤਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਠੀਕ ਡਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਇਹ ਮਨਸ਼ਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰਮੀਮ ਨੂੰ ਅਪਰੂਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰਮੀਮ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Speaker : Question is-

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill be taken into consideration at once.

The Motion was carried.

Mr. Speaker : Now the House will proceed to consider the Bill clause by clause.

Sub Clause (2) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is-

That Sub clause (2) of Clause I stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Clause 2

Mr. Speaker : Question is-

That Clause 2 stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Clause 3

Mr. Speaker : Question is-

That Clause 3 stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Clause 4

Mr. Speaker : Now Clause 4 is before the House. There are certain Notices of amendments to this Clause.

Sardar Ajaib Singh Sandhu (Morinda, S. C.) : Sir, I beg to move.

In the proviso to the proposed section 9 (5) line 4, for "two years" *substitute* **"one year"**

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਫਾਜ਼ਲ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਅਤੇ ਆਚਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹਾੜੇ ਕਢੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਵਾਸਤੇ ਪਾਏ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਾਕਤ ਆਵੇ ਪਰ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕਲਾਜ਼ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਰਪੰਚ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕਰੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਦ ਤੋਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਕਿ ਉਹ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਮੋਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਜੇਕਰ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਵੇਰ ਲਿਆਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏ ਤਾਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਅਰਸਾ ਬੀਤਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਉਸ ਸ਼ਰੀਫ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕਰੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਸਾਲ ਵੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਥਾਂ ਮੈਂ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਾਰੂ ਚਲਦਾ ਹੈ, ਪੈਸੇ ਵੀ ਚਲਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦਸ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਥੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਸਰਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸਰਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਚੌਕੀਦਾਰਾ ਨਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਦੁਬਾਰਾ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਨਾ ਆਵੇ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਰਾਜ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਪੜ੍ਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਫਿਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਣ। ਆਚਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਲੋਟੂਆਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤਕ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਨਾ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਟੂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। (ਵਿਘਨ) (I would request the hon. Member not to use the word 'Lotu' with reference to the elected members of the villages.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਲੋਟੂ ਹੋਣ, ਡਾਕੂ ਹੋਣ, ਬਦਮਾਸ਼ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤਕ ਮਨ ਮਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਲ੍ਹੀ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। (ਵਿਘਨ)

ਕਪਤਾਨ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਆਪ ਆਈ. ਐਨ. ਏ. ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਰਹੇ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਮੌਦਬਾਨਾ ਬੇਨਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਰੈਡ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਹੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਇਹ ਤਰਮੀਮ ਮੰਨ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਤਰਮੀਮ ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਦੀ ਮੁਖਾਲਫ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇਕ ਸਾਲ ਤਕ ਕੋਈ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਮੋਸ਼ਨ ਨਾ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਮੋਸ਼ਨ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਲਿਆਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਉਹ ਸਾਲ ਤਕ ਬਰਖ਼ਾਸਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਵੇਰ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬੀਤ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਰ ਵੇਰ ਨੋ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਿਆਦ ਦੋ ਸਾਲ ਰਖੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ (ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀਆਂ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮਾਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਕਲਾਜ 4 ਵਿਚ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 9 (2) ਦੀ ਸ਼ਰਤੀ ਧਾਰਾ ਲੋਪ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਪੰਚ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਰਹਿਣਗੇ ਐਪਰ ਨਿਰਗਾਮੀ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਦਾਇਤ ਨਾ ਕਰੇ ਉਦੋਂ ਤਕ ਆਪਣੇ ਔਹਦੇ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਜਦ ਤਕ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਸਹੁੰ ਨਾ ਚੁਕ ਲਵੇ।"

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਮੇਰੀ ਤਰਮੀਮ ਹੈ ਕਿ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 9 (3) ਵਿਚ ਸਤਰ 3 ਵਿਚ 'ਸਭਾ ਦੇ ਕੁਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ' ਦੀ ਥਾਂ "ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ" ਰਖ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਜਵੀਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 9 (4) ਵਿਚ ਸਤਰ 3 ਵਿਚ "ਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ" ਦੀ ਥਾਂ "ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ" ਰਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 9 (5) ਵਿਚ ਸਤਰ 2 ਵਿਚ "ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ" ਦੀ ਥਾਂ "ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ" ਰਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 9 (5) ਦੀ ਸ਼ਰਤੀ ਧਾਰਾ ਵਿਚ ਸਤਰ 4 ਵਿਚ "ਦੋ ਸਾਲਾਂ" ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ "ਇਕ ਸਾਲ" ਰਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਤਰਮੀਮ ਤੇ ਹੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਮਿਆਦ 5 ਸਾਲ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਚੁਣਾਵ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਕਲਾਜ਼ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ]

ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛੇ ਸੰਨ 1963 ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਨਿਕੱਮੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਉਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜੱਫਾ ਮਾਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਰੀਮੂਵਲ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨ-ਮਾਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਇਸ ਤਰਮੀਮ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਰਡਿਕਟ ਲੈ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਆਉਣ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤਕ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਰਡਿਕਟ ਲੈਣ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਆਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਹੋਣ। ਆਸ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਮੇਰੀ ਇਸ ਤਰਮੀਮ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਵੇਗੀ। (ਵਿਘਨ)

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ (ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ): ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਮੂਵ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਲ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਫੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲੇ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਰੂਟ ਤੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਂ, ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨਡਾਇਰੈਕਟ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਪੰਚ ਸਰਪੰਚ ਹੀ ਚੁਣਨਗੇ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਡਾਇਰੈਕਟ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਰੂਟ ਹੀ ਹੈ, ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਪਿਛੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ 1962 ਵਿਚ ਤਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਦ ਇਹ ਫਿਰ ਡਿਊ ਸੰਨ 1967 ਵਿਚ ਅਤੇ 1972 ਵਿਚ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਾਈਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਹੈ ਮੈਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਸਰਪੰਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਔਹਦੇ ਹੋਲਡ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। 1967 ਤੋਂ 1972 ਤਕ ਪੰਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਇਸ ਲਈ ਲਿਆਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਤਰਮੀਮ ਲਿਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਅਸ਼ੋਅਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 30 ਜੂਨ 1972 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਗ਼ਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਉਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ)

ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਮੇਰੇ ਆਨਰੇਬਲ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਕਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਮੈਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਐਸੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਧੜੇ-ਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਖਤਮ ਹੋਵੇ। ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਸਾਲ ਕਰਾ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਸਰਪੰਚ ਸਰਬ-ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧੜੇ ਬਾਜ਼ੀ ਇਤਨੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰਲੇ 4% ਹੀ ਜਟ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਬਾਕੀ ਦੇ 96% ਜੱਟਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੱਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਵਲ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰਤੀ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਨਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਨੂੰ ਮੰਨ ਹੀ ਲੈਣ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਚੋਣ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹੋਵੇ, ਡਾਇਰੈਕਟ ਚੋਣ ਹੋਵੇ, ਇਹੋ ਇਕੋ ਇਕ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਵੱਲ ਕਦਮ ਹੈ।

ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ। ਬੀ. ਡੀ. ਓ. ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ' ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੀ ਨਾਲ ਹਾਂ, ਤੁਹਾਡੀ ਸਹਿਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਅਗੇ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਨੀਚੇ ਦੇ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਉਚਾ ਉਠਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਜ਼ਤ ਮਾਣ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਹ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Mr. Speaker : Question is—

In the Proviso to the proposed section 9 (5), line 4, **for** "two years" *substitute* "one year."

The Motion was lost.

Mr. Speaker : Question is-

Delete the Proviso to the proposed section 9 (2)

The Motion was lost.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Speaker : Question is-

In the proposed section 9 (3), line 4, for "Total number of members of the Sabha" *substitute* "total number of Panches".

The Motion was lost.

Mr. Speaker : Question is-

In the proposed section 9 (4), line 3, for "meeting of the Sabha" *substitute* "meeting of the Executive Committee".

The Motion was lost.

Mr. Speaker : Question is-

In the proposed section 9 (5), line 2, for "total number of members of the Sabha" *substitute* "total number of the members of the Executive Committee".

The motion was lost.

Mr. Speaker : Question is-

In the proviso to the proposed section 9 (5) line 4, for "two years" *substitute* "one year"

The Motion was lost.

Mr. Speaker : Question is-

That Clause 4 stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Clause 5

Mr. Speaker : I have received notice of an amendment to this Clause. There is no necessity of moving this amendment because the printing of word "or" instead of "of" in the Bill is a printing mistake which has been corrected.

Mr. Speaker : Question is-

That Clause 5 stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Clause 6

Mr. Speaker : Question is-

That Clause 6 stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Sub Clause (1) of Clause 1

Mr. Speaker : Question is-

That Sub Clause (1) of Clause 1 stand part of the Bill.

The Motion was carried.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Title

Mr. Speaker : Question is-

That Title be the Title of the Bill.

The Motion was carried.

Minister for Development (Captain Rattan Singh) : Sir, I beg to move-

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill, 1972 be passed.

Mr. Speaker : Motion moved-

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill, 1972 be passed.

Mr. Speaker : Question is-

That the Punjab Gram Panchayat (Amendment) Bill, 1972 be passed.

The Motion was carried.

OFFICIAL RESOLUTION UNDER ARTICLE 252 OF THE CONSTITUTION OF INDIA REGARDING PROTECTION OF WILD ANIMALS AND BIRDS.

Minister For Development (Captain Rattan Singh) : Sir, I beg to move-

WHEREAS this Assembly considers that it is desirable to have a uniform law throughout India for the protection of wild animals and birds and for all matters connected therewith or ancillary and incidental there to;

AND WHEREAS the subject-matter of such a law is relatable mainly to entry 20 (Protection of wild animals and birds) of List II of the Seventh Schedule to the Constitution of India;

AND WHEREAS Parliament has no power to make laws for the States with respect to the matters aforesaid except as provided in Articles 249 and 250 of the Constitution of India ;

AND WHEREAS it appears to this Assembly to be desirable that the aforesaid matters should be regulated in the State of Punjab by Parliament by law;

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by clause (1) of Article 252 of the Constitution of India, this Assembly hereby resolves that the protection of wild animals and birds and all matters connected therewith or ancillary and incidental thereto should be regulated in the State of Punjab by Parliament by law."

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development]

10 53 A.M. (ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਬਿੱਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦੇਣ ਲਈ ਰੈਜ਼ੋਲੀਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਣ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਜਾਂ ਪਰਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਗਲਤ ਵਪਾਰੀ ਪੈਸੇ ਖੱਟਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਲ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਮੜੀਆਂ, ਖੱਲ ਅਤੇ ਮੀਟ ਤਕ ਜਾ ਕੇ ਵੇਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਣ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਤਵ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਭੇਜਣ ਤਾਂ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਤਾਂ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਇਸ ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਵੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਵੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਅਤੇ ਉਹ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਜੋ ਕਦੇ ਜੰਗਲੀ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਇਨੋਸੈਂਟ ਜਿਹਾ ਰੈਜ਼ੋਲੀਊਸ਼ਨ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹਾਊਸ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਬਾਹਰੋਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਆਪਣੇ ਭਾਅ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਇਧਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੁਲੀਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਭੈੜਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ...

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (It is not a point of order.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਡਿਪਟੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਾ ਮੰਨਦੇ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (It is not a point of order.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆ ਰਹੇ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹਾਲੀ ਹੀ ਰੋਕ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ੁਲਮ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬੈਠ ਜਾਓ । (ਵਿਘਨ) ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਇਕ ਗਲ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਓ. ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਟਾਈਮ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲ ਲੈਣਾ । (The hon. Member may please resume his seat. *(interruption)* It is not proper for him to go on acting in this manner. Let the hon. Minister have his say. Thereafter he, too, will get time to speak.)

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਬਾਰੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸਾਂ । ਇਹ ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਤੇ ਰਲਾਂਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਟੋਨ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਓਗੇ ? (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ । (But the hon. Minister has said that he does not consider the hon. Member a wild animal.)

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਕਦੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ । ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਇਨੋਸੈਂਟ ਜਿਹਾ ਮਤਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਗੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Deputy Speaker : Motion moved-

WHEREAS this Assembly considers that it is desirable to have a uniform law throughout India for the protection of wild animals and birds and for all matters connected therewith or ancillary and incidental thereto ;

AND WHEREAS the subject-matter of such a law is relatable mainly to entry 20 (Protection of Wild animals and birds) of List II of the Seventh Schedule to the Constitution of India ;

AND WHEREAS Parliament has no power to make laws for the States with respect to the matters aforesaid except asprovided in Articles 249 and 250 of the Constitution of India ;

AND WHEREAS it appears to this Assembly to be desirable that the aforesaid matters should be regulated in the State of Punjab by Parliament by law ;

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by clause (1) of Article 252 of the Constitution of India, this Assembly hereby resolves that the protection of wild animals and birds and a l matters connected therewith or ancillary and incidental thereto should be regulated in the State of Punjab by Parliament by law.

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (ਕੋਟ ਕਪੂਰਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਰਖਿਆ ਲਈ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਪਰ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਡਿਫ਼ਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੜੇ ਕੈਲੀਬਰ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਹਨ, ਬੜੇ ਕੈਲੀਬਰ ਦੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਬੰਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਬੜੀ ਸਿਆਣੀ ਤੇ ਸੁਚੱਜੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲ ਇਥੇ ਡਰਾਫ਼ਟ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਥੇ ਹੀ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦੇ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਅਰਬਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਵਾਂਗ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਦੂਜੀ ਗਲ ਮੈਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ]
ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜਾਨਵਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣਾ ਖ਼ੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇਕ ਕਰਕੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਅਤੇ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਮੌਜੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੇਕ ਤੇ ਲਾਇਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਆਦਮੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜੋੜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੈੜਾ ਸਲੂਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਿੰਡ ਹੰਬੋਵਾਲ ਹੈ। ਉਥੋਂ ਦੇ 12 ਦਰਜਨ ਹਰੀਜਨ ਬਾਹਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਅਤੇ ਸੈਕਰੇਟਰੀਏਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਨਾਲ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। (ਸ਼ੇਮ ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 35 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਇਰਰੈਲੇਵੈਂਟ ਹੈ। (This is irrelevant)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਹਾਂ ਜੀ ਇਰਰੈਲੇਵੈਂਟ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਡੀ. ਸੀ, ਅਤੇ ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਕਰੋ। ਇੰਨੀ ਗਲ ਆਖ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ।

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੀਡਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ]
ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੈਲਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਐਕਟ 1959 ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਔਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਮੰਤਵ ਸਨ ਉਹ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦਾ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਬੋਲਣੇ ਸੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ (ਵਿਘਨ) ਜਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ। (ਵਿਘਨ)

ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਐਕਟ ਹੈ, ਐਕਟ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਜਾਨਵਰ ਔਰ ਪਰਿੰਦੇ ਉਹ ਐਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਸਮਝਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜੋ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਗੱਲ ਇਕੋ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲ ਦੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ, ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਕੁਦਰਤੀ ਦੇਣ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਚਾ ਲਈਏ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਟਰੇਡ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੇਡ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਮੈਂ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਨੀਮਲਜ਼ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਇਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਾਂਗੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਫਸਲ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਪਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ। ਇਹ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਚੰਗੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਨਵਰ ਘਟ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੇ ਰੋਪੜ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਫਸਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜ ਦੇਣ। ਮੈਂ ਮਾਨ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਯੋਗ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗੇ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਯੂਨਾਨਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਜ਼ਤ ਹੈ।

Mr. Deputy Speaker : Question is-

WHEREAS this Assembly considers that it is desirable to have a uniform law throughout India for the protection of wild animals and birds and for all matters connected therewith or ancillary and incidental thereto ;

AND WHEREAS the subject matter of such a law is relatable mainly to entry 20 (Protection of wild animals and brids) of List II of the Seventh Schedule to the Constitution of India ;

AND WHEREAS Parliament has no power to make laws for the State with respect to the matters aforesaid except as provided in Articles 249 and 250 of the Constitution of India ;

AND WHEREAS it appears to this Assembly to be desirable that the aforesaid matters should be regulated in the State of Punjab by Parliament by law ;

NOW, THEREFORE, in exercise of the powers conferred by clause (1) of Article 252 of the Constitution of India, this Assembly hereby resolves that the protection of wild animals and birds and all matters connected therewith or ancillary and incidental thereto should be regulated in the State of Punjab by Parliament by law.

The Motion was carried unanimously.

PAPERS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂ ਇਕ ਪੇਪਰ ਲੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਉਹ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ,

Sir, I beg to lay on the Table of the House the Punjab Dramatic Performances Rules, 1965, as required under Section 13 (2) of the Punjab Dramatic Performances Act, 1964 (Act No. 10 of 1964).

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

OFFICIAL RESOLUTION UNDER ARTICLE 368 OF THE CONSTITUTION *Re.* RATIFICATION OF THE CONSTITUTION (TWENTYFIFTH AMENDMENT) BILL 1971.

ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ 25 ਵੀਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਰੈਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਰੈਜ਼ੂਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

Sir, I beg to move—

That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the proviso to clause (2) of Article 368 thereof proposed to be made by the Constitution (Twenty-fifth Amendment) Bill, 1971, as passed by the two Houses of Parliament.

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ 25ਵੀਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਦਾ ਬਿਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ । ਪਹਿਲੀ ਚੀਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਕੌਣ ਡਿਟਰਮਿਨ ਕਰੇਗਾ ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਮਿਕਦਾਰ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਹ ਅਖਤਿਆਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਜਮੈਂਟਸ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਆਪ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਲੈਜਿਸਲੇਚਰ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਨਾਰਟੀਜ਼ ਦੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਇਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਬਾਰੇ ਜੋ ਰਾਈਟਸ ਹਨ, ਉਹ ਸੇਫ਼ ਕੀ ਤੇ ਹਨ । ਇਹ ਬੜੀ ਇਮਪਾਰਟੈਂਟ ਗੱਲ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 19 ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟਸ ਬਾਰੇ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕਲਾਜ਼ 1 ਰਾਈਟ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਸੇਫ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲਜ਼ 13, 14 ਔਰ 31 ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਜਿਹੜੀ ਕਿ 13, 14 ਜਾਂ 19 ਆਰਟੀਕਲ ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਹ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 39 ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਇਡ ਹੋਵੇਗੀ । ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਪਈ । ਇਸ ਦੀ ਬੈਕਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਮੈਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦੋ ਬੜੇ ਇਮਪਾਰਟੈਂਟ ਡਿਸੀਜ਼ਨਜ਼ ਹੋਏ । ਇਕ ਗੋਲਕ ਨਾਥ ਕੇਸ ਦਾ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਬੈਂਕ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ । ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 39 ਵਿਚ ਬੜਾ ਕਲੀਅਰ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

Article 39

The State shall, in particular, direct its policy towards securing :

(a) X X X X

(b) that the ownership and control of the material resources of the Community are so distributed as best to subserve the common good.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(c) that the operation of the economic system does not result in the concentration of wealth and means of production to the common detriment.

ਪਿਛਲੇ 20-25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਥੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਘਰਾਣੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਇਹ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮਾਫਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕਲੀਅਰਲੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਵਾਧੂ ਪੂੰਜੀ ਹੈ ਉਹ ਘਟੇ ਔਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਐਸਾ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇ! ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ 1,4 ਔਰ 7 ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਬਹਿਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਔਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਜਜਮੈਂਟਸ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਔਰ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਸਨ ਉਹ ਵੈਲਿਡ ਕਰਾਰ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੁਝ ਬੜੇ ਇਮਪਾਰਟੈਂਟ ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਆਖ਼ਰੀ ਜਜਮੈਂਟ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਗੋਲਕ ਨਾਥ ਵਾਲੀ 'ਰਾਈਟ ਆਫ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ' ਨੂੰ ਡੀਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਜਿਹੜੀ ਤਰਮੀਮ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 13, 19 ਜਾਂ 31 ਨੂੰ ਇਫੈਕਟ ਕਰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਇਡ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਸੀਂ ਸਾਂਝੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਜਸਟਿਸ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਜਜਮੈਂਟ ਨਾਲ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵਡਾ ਖਲਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਜਜਮੈਂਟਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਵੈਲਿਡ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਔਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨਵੈਲਿਡ ਡਿਕਲੇਅਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਜਜਮੈਂਟ ਬਾਦ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਲੈਣੀ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਭਾਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਗਰ ਲੈਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਮਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰੂਰਲ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਜੋ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਵਾਸਤੇ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਈ ਸੀ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਵੈਲਿਡ ਹੈ ਔਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਈ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਡਿਸਕਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਵਰਤੀ ਗਈ। (ਵਿਘਨ) ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਤਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ? ਉਸਦੇ ਵਿਚ ਅਸੂਲ ਤਹਿ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਉਹ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਸਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਲੂਸਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵੈਲਿਯੂ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਚਰਚਾ ਹੋਇਆ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੂਲ ਇਹੀ ਹੋਵੇ ਔਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਪਰਪਜ਼ ਵਾਸਤੇ, ਕਰੇ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਆਰਡਰ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਉਤਨਾ ਹੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਤਨੇ ਦੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਤਨੇ ਸੋਰਸਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਵੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਕਮਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਜਨਤਾ ਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਗਣਗੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਗਲ ਹੋਈ 'To rob Peter, to pay Paul' ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ-ਪੇਅਰ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਕਮਪਨਸੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਪੈਸੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡਾ ਇਹ ਟੈਕਸ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਮੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਐਸੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਸੋਸ਼ਲ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਜਿਹੜੇ ਹੈਵਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਹੈਵਜ਼ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਹੈਵ-ਨਾਟਸ ਹਨ, ਉਹ ਹੈਵ-ਨਾਟਸ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਹੈਵਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਰਮਾਇਆ ਲੈ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਲੈ ਕੇ ਹੈਵ-ਨਾਟਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਔਰ ਸਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਜਜਮੈਂਟ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਰੁਕਾਵਟ ਸਾਡੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਇਸ ਜਜਮੈਂਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 3-4 ਹੋਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਜਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ। ਕਈ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਜੱਜ ਵੀ ਉਹੀ ਸਨ ਪਰ ਜਜਮੈਂਟ ਸਭ ਦੀ ਵਖਰੀ ਵਖਰੀ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਕੇਸ ਵਾਜਰਾ ਵੇਲੂ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰਾ ਮੈਟਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਪਨਸੇਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਜਸਟ ਹੋਣੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਬਾਦ ਫਿਰ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਾਲ ਕੇਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 13.1.1969 ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ—

The quantum of compensation is not liable to be canvassed.

ਇਹ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲੇ ਜਿਹੜੇ ਸੀ ਔਰ ਚੌਥਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਬੈਂਕ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜੋ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਜਮੈਂਟਸ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਰਾਵਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟੱਕਰ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਆਪਸ ਵਿਚ ਉਹ ਰਲਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਇਨਟਰਪਰੇਟੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟੱਕਰ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇਨਟਰਵੀਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੋ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਅਸੀਂ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਇਮ ਰਖਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਕਲ ਦੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਤੋਂ 20 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚਣੀ ਅੱਜ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਪਾਇਸ ਬੁਕ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣਾ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਰਟਸ ਦੇ ਜਜਿਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਅ ਦੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰੈਟੇਸ਼ਨ ਹੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਇਹ ਜੱਜਿਜ਼ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਕਾਨੋਮਿਕ ਪਾਲੀਸੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਪਾਲੀਸੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ। ਜੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ਕਿ ਉਹ ਦਸਣ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਪਾਲੀਸੀ ਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਪਾਲੀਸੀ ਬਣਾਉਣ ਤਾਂ ਇਹ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਸਦਨ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਦਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਾ ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਉਹ ਜਮਾਤ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਬੋਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਕੰਸਟੀਚਿਉਸ਼ਨ ਦੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਡਿਸੀਜ਼ਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਸੀਜ਼ਨ ਜਜਿਜ਼ ਦੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ ਮੈਦਾਨ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਜਿਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਿਹੜੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਜਿਹੜਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਟਰੱਕਚਰ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਟਰੱਕਚਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਜਜਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਬੈਂਕ ਲੈਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਰਾਏ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਸੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਥਿਊਰੀ ਹੈ, ਬਲੈਕ ਸਟੋਨ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਰਾਈਟ ਹੈ ਇਹ ਨੈਚੁਰਲ ਰਾਈਟ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਪਏਗਾ। ਅੱਜ ਕਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਵੰਡ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਅਸੂਲ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੀ ਬਲੈਕ ਸਟੋਨ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਰਾਈਟ ਹੈ ਇਹ ਨੈਚੁਰਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ ਔਰ ਨਾ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਨਾਂ ਹੋ ਸਕੇ ਅਸੀਂ ਡਿਸਕਾਰਡ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਕੂਕ ਹਨ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਇੰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਏ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਆਰਟੀਕਲ 45 ਹੈ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਸੋਸ਼ਲ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ, ਮਨਾਪਲੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਮੀਨਜ਼ ਆਫ਼ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਕਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਹਨ। ਉਹ ਅਮਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਜਿਹੜਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਬਲੈਕਸਟੋਨ ਦੀ ਥਿਊਰੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇੰਟਰਪ੍ਰੇਟੇਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਏ ਜਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੀਨਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੇ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਨੂੰ ਅਪਨਾਏ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਨੂੰ ਫੰਡਾਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟਸ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਇੰਡੀਵਿਜੁਅਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ, ਅਗਰ ਉਸ ਦੀ ਇੰਡੀਵਿਜੁਅਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਲਈਏ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਸਕਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੁਆਲ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਿਸੇ ਇੰਡੀਵਿਜੁਅੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਜ਼ ਹਨ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਜਿਥੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹਕੂਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਥੇ ਕਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਵੇ ਔਰ ਇਹ ਤਦ ਹੀ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੋਣ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੈਵੋਲਿਉਸ਼ਨਰੀ ਮਈਯਰਜ਼ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਨਵੀ ਲਾਈਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਸਲੋਗਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸ਼ੋਸ਼ਲੀਜ਼ਮ ਤਾਂ ਹੀ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚੋਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇਤਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਡੇ ਲਾਅ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਕਾਫੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਇੰਦਰਜੀਤ ਗੁਪਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਸੀ. ਪੀ ਆਈ. ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ :-

"The spirit of democracy demands that the Constitution should enable fulfilment of the needs and urges of the people. Our Constitution has earlier been amended in the interests of economic development ; it will be our endeavour to seek such further constitutional remedies and amendments as are necessary to overcome impediments in the path of social justice."

Now I will quote Mr. Vikram Mahajan. He said :-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

"Never before has such a momentous decision been taken as we are taking to-day to bring about social and economic changes, to eradicate poverty and bring about equality of opportunity, the right to live and the right to make the country worth living."

Mr Siddhartha Shanker Ray while taking part in the debate in the Parliament said :-

"No apology on our behalf is necessary nor is any being tendered for having moved this Bill, which is being considered by the House to-day. According to us, this Bill is constitutionally correct, economically essential, politically proper and what is most important, morally just."

ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲੈ ਆਇਆ ਹਾਂ ਤਾਕਿ ਸਾਡੇ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਕਿ ਕਿਸ ਸਪਿਰਿਟ ਨਾਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਨਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜਜਮੈਂਟ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲਾਈਨ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਲਾਈਨ ਸੋਸ਼ਲ ਆਰਡਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿੰਨੀ ਡੈਮੇਜਿੰਗ ਹੈ :—

"The Constitution guarantees a right to compensation an equivalent in money of the property compulsorily acquired. That is the basic guarantee."

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ :

"The Constitution guarantees that the expropriated owner must be given the value of his property, i. e. what may be regarded reasonably as compensation for loss of the property and that such compensation should not be illusory and not reached by the application of irrelevant principles"

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸੇ ਹੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਚਲਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ :

"The ultimate result substantially impairs the guarantee of compensation, and on that account the Act is liable to be struck down".

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਨੈਸ਼ਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਘੱਟ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਐਕਟ ਹੀ ਇਨਵੈਲਿਡ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਔਰ ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਦੇਣੇ ਪਏ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਟੈਕਸ ਪੇਅਰ ਦੀ ਖੂਨ ਪਸੀਨੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸੀ । ਪਰ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ, ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਵਾਧੂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦੇਣੇ ਪਏ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਮਬਨੀ ਸੀ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਦਸੋ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰੀ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਸੋਸਲਿਜ਼ਮ ਕਿਵੇਂ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਦੀ ਯੂਨਾਨੀਮਸਲੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਨ ਤਾਂਕਿ ਐਸਾ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਡੀਮਾਂਡ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਯੂਨਾਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਣ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਨੂੰ ਯੂਨਾਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕਰਨਗੇ । ਇਤਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਖਿਮਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ।

Mr. Deputy Speaker : Motion moved-

"That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the proviso to clause (2) of Article 368 thereof proposed to be made by the Constitution (Twenty fifth Amendment) Bill, 1971, as passed by the two Houses of Parliament."

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ (ਖਰੜ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜੋ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ...(ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਨ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੈ ਔਰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੱਜੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ । ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]
ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਲਾਈਜ਼ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੈਡ ਕਾਂਗਰਸ ਆਖਦੇ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਰੂਲ ਕੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਈਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਅਸੀਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਹਾਂ...(ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਹੋ ਪਰ ਇਤਨੀ ਦੇਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਇਹ ਸੁੱਤੇ ਰਹੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣੇ ਹੀ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰੈਡ ਕਾਂਗਰਸ ਕਿਹਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ । ਔਰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਐਕਸਪੈਕਟ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਹਿ ਲੈਣ ਦਿਓ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

It is a turning point in the history of our Nation and also a big step for us to move towards Socialist Society.

ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਪਛੋਕੜ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । 1971 ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰਲੀ-ਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਮੱਧਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿਛੇ-ਖਿੱਚੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਲੱਕ ਟੁੱਟ ਗਿਆ । ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ 141 ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਮੱਧ-ਕਾਲੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਵਲ 48 ਰਹਿ ਗਈ । (ਵਿਘਨ) ਔਰ ਉਹਨਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੀ ਸੀਟ ਲੈ ਸਕੇ (ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ੋਰ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਆਗਸਟ ਹਾਊਸ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਡਿਗਨਿਟ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰਖੋ । (I would request the hon. Members to maintain dignity of this august House.)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਰੜ੍ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿਲ ਆਇਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦੋ ਮੈਂਬਰ, ਸਰਦਾਰ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਘ, ਨੇ ਵਿਰੁਧ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿੱਡ-ਟਰਮ ਪੋਲ ਵਿਚ ਜੰਤਾ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਔਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਰਜਵਾੜਾਸ਼ਾਹੀ ਵਿਚ ਬਿਲੀਵ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ । (ਵਿਘਨ) ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਇਹ ਰਸਤਾ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਔਰ ਸਹੀ ਮਾਹਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਕਦਮ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਪਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਲ ਉਠਾਇਆ ਕਦਮ ਤਾਂ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨ ਔਰ ਮਾਲਿਕ, ਕਿਸਾਨ ਔਰ ਲੈਂਡ ਲਾਰਡ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਣ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿੱਥ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਵੈਸਟਿਡ ਇੰਟਰਸਟਸ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖੋਹ ਲੈਣੀ ਹੈ । ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਰੇ ਹਕੂਕ ਖੋਹ ਲੈਣੇ ਹਨ ਔਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਥੋਹੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੈ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ । ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਿਤ ਵਾਸਤੇ ਜੇਕਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲੈਣਾ ਚਾਹਵੇ ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਮੀਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼]

ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੈਸਟਿਡ ਇੰਟਰਸਟਸ ਨੇ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗਲਤ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ੰਕਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਿਲ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਥੋਹੜੀਆਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਹ ਸਭ ਲੈ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਏ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਿਹੜੀ ਕਿ 52 ਕਰੋੜ ਜੰਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਤਾਕਤ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਪੰਦਰਾਂ ਜਾਂ ਸਤਾਰਾਂ ਜੱਜ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੇ ਆਦਮੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਨਾ ਰਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਸਾਡਾ ਜਿਹੜਾ ਵਿਧਾਨ ਸੀ ਇਸ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ। ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਜਦੋਂ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਕਿ ਰਾਈਟ ਆਫ ਪਰਾਪਰਟੀ ਫੰਡੇਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟਸ ਵਿਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕ ਮੂਲ ਹੱਕ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹੱਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮੂਲ ਹੱਕ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਨੈਚੁਰਲ ਹੱਕ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਣ ਦਾ ਹੱਕ। ਪਰ ਪਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਹੱਕ ਮੂਲ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਬਰਜੂਆ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 17 ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

'No one shall be arbitrarily debarred of his property except by exercise of law".

ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਬਨਾਉਣਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਡਿਕਲੇਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ :

"Laws shall determine the fundamental principles of property".

ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿ ਕਰਨਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਮੈਗਨਾਕਾਰਟਾ ਵਿਚ ਇਹ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ :

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

"No free man shall be seized or imprisoned or stripped of his rights or position except by law'.

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੈਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਵੀ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਬਨਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਮੁਲਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਪਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਫੰਡੇਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟ ਨਹੀਂ। ਅਸਾਡੀ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਫੰਡੇਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟ ਮੰਨ ਕੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਚੈਪਟਰ ਇਨਟਰੋਡਿਊਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਲੈਜਿਸਲੇਚਰਾਂ ਅਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਪਰ ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਤਾਂ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਦੀ ਫੋਰਥ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੁਲਰਾਇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਲੀਫ਼ਾਈ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਰਾਈਟ ਆਫ਼ ਪਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਅਨਚੇਂਜਡ ਰਾਈਟ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਹ ਹੱਕ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਬੀਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇੰਡੀਵਿਜੂਅਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਗੁਲਾਮਦਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਚ ਦੋ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਚਾਰ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਆਦਮੀ ਗੁਲਾਮ ਰਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਪਸ਼ੂ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਹੱਕ ਨੂੰ ਹੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਵਿੱਤਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਨਜ਼ਾਮ ਆਇਆ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੈਪੀਟਲਿਸਟ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਦੀ ਹੋਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਥਾਂ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਰਾਹ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਇਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਦਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਜਾਇਦਾਦ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪਲਾਇਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਲੁਟਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਲੇਸ਼ਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼]

ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦਾ ਪਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਕੋਈ ਪਵਿੱਤਰ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਰਜਾ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਹ ਵੀਰ ਫੰਡੇਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟ ਨੂੰ ਪਵਿੱਤਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਤੋਂ 22 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਫੰਡੇਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟ ਅਤੇ ਮੂਲ ਹੱਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੂਲ ਰਾਈਟ ਨਾ ਰਹੇ। ਰਾਈਟ ਆਫ਼ ਪਰਾਪਰਟੀ ਮੂਲ ਹੱਕ ਨਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜਾਇਦਾਦ ਸਰਕਾਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਵਾਲ ਇਹ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕੌਣ ਕਰੇ ? ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇ, ਲੋਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜੱਜਾਂ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਇਕ ਪੀੜ੍ਹੀ ਪਿਛੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨਦਾਨ ਦੋ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਜੱਜ ਤਿੰਨ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਪਿਛੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਡਾਇਰੈਕਟਿਵ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੌਕਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਦਾ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜਿਹੜਾ ਆਦਮੀ ਤਿੰਨ ਪੀੜੀਆਂ ਪਿਛੇ ਚਲਦਾ ਹੋਵੇ ਜੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸੋਧਨਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਗ੍ਰੈਸਿਵ ਹੈ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਅਤੇ ਇਕ ਕਦਮ ਹੈ ਸਮਾਜਵਾਦ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਵਿਚ।

ਕੌਮੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਸ ਪੱਖ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਦ ਜੰਗੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ 1928 ਵਿਚ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ 1936 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫੰਡੇਮੈਂਟਲ ਰਾਈਟਸ ਦਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹੱਕ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਵਲ ਇੰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਥਾਰਿਟੀ ਭਾਵ ਸਰਕਾਰ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਧਕੇ ਨਾਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਕੈਪੀਟਲਿਸਟ ਅਤੇ ਫਿਊਡਲ ਕਲਾਸਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾ ਕੇ ਮੋਤੀ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਾਗਮ ਕਰਾਚੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਤਿਗਿਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਮਿਟੀ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਮੂਲ ਹੱਕ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਰਾਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਵੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਸਟੰਬਲਿੰਗ ਬਲਾਕ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਕਿ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬਦਲੋ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ :

Constitutions are for the people. People are not for the Constitution.

ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਨਿਜਲਿੰਗਪਾ ਅਤੇ ਮੁਰਾਰਜੀ ਵਰਗੇ ਹਾਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਹੋਣ ਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਕਰਾਇਸਿਜ਼ ਆਇਆ ਅਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੈਂਡੋ ਹੇਠ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਬੋਲਡ ਸਟੈਪ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਿਡਲ ਤਬਕੇ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ।

ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਕਦਮ ਪੁਟਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰੈਡੀਕਲ ਚੇਂਜਿਜ਼ ਲਿਆਉਣਗੇ, ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਹੋਰ ਵੀ ਅਗੇ ਮਾਰਚ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਇਕ ਹੋਰ ਝਗੜਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਫਲਾਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਫਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਫਲਾਂ ਵੈਲੀਊ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਇਤਨੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇਤਨੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੋਵੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਹ ਗੱਲ ਫੇਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਟਾਟਾ, ਬਿਰਲਾ ਆਦਿ ਦੇ ਕੋਈ 75 ਘਰਾਣੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਰਾਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਜੋ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਪਰਸਿਜ਼ ਲੈ ਲਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਨੀ ਹੈ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਪੂੰਜੀ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਤਨਾ ਟੈਕਸ ਲਗਣਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਤਦ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਰੋੜਾਂ ਅਰਬਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਧਨ, ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲਵੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਇਕ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼]
ਦੇਣਾ ਮੈਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :

"The price of property goes up because of the investments made by Society, because we build the land, we build the roads and we build industry. It is unacceptable to us that the few should skim the cream of social investments, defrauding society as a whole."

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤਾਂ ਹੀ ਵਧਦੀ ਹੈ ਜੇ ਧੰਨ ਦੌਲਤ ਕਿਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਪੂੰਜੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖ਼ਰਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਸਮਾਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਣ, ਸੜਕਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਸਕੂਲ ਆਦਿ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਤੇ ਪੈਸਾ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ, ਬਿਜਲੀ-ਪਾਣੀ ਤੇ ਖ਼ਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਇਹ ਧੰਨ ਦੇ ਕਢਣ ਦਾ ਹੱਕ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਦੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੌਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਮਾਰਕਿਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਦੇਵੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ :—

"Firstly because you cannot do it, secondly because it would be improper to do it, unjust to do it, and it should not be done even if you can do it".

ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਨਿਆਏ ਪੂਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਦੀ ਬੇਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ । ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਇਆ, ਪਰ ਇਕ ਭਾਰੀ ਰੁਕਾਵਟ, ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਰੁਕਾਵਟ ਆਈ । ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਅਗੇਂਸਟ ਦਿੱਤਾ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੁਣ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੈ, ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਅਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਨੈਕਟਮੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੀ ਸਵਾਲ ਹੈ ।

Implementation will be the test of Ruling Party, whether they want to utilise the possibility created by this enactment or they do not want to utilise the possibility created by this enactment.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਨਰਮਾ ਜਿਹੜਾ 250-300 ਰੁ: ਕੁਇੰਟਲ ਵਿਕਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅੱਜ ਇਹ 170-73 ਰੁ: ਦੇ ਭਾਉ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਕਿਸਾਨ ਕਿਉਂ ਲਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜੀ 145 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਵਿਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ 240 ਰੁਪਏ ਪਰ ਏਕੜ ਉਸ ਦੀ ਬੀਜਣ ਦੀ ਕਾਸਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਹ ਲੱਗਿਆ ਮੁੱਲ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਵੇ ਮਾਰਕਿਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੂਗਰ ਦਾ ਹਾਲ ਵੇਖ ਲਵੋ ਅੱਜ ਕਿਸ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਇਸ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਰਕੁਨ ਐਕਸਪਲਾਇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਦਰਗੁਜ਼ਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵੀ ਜਨਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਜੇ ਕੋਈ ਇਨਐਕਟਮੈਂਟ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਜਬ ਦਾਮ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਥਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਘਰਾਨਿਆਂ ਤੇ ਹੱਥ ਪਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਸਤਾ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਕ ਦੋ-ਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੰਗਾਲ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਨਐਕਟਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਤਿੱਖੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਓ ਫੇਰ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟੀਆਂ ਦੇ ਅਗੇਂਸਟ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਓ, ਮਨਾਪਲਿਸਟਾਂ ਦੇ ਅਗੇਂਸਟ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਲੈਕ-ਮਨੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਰਲੇ ਟਾਟਿਆਂ ਦੇ ਅਗੇਂਸਟ ਚਲਾਓ ਤਾਂ ਜੋ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਸਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਿਲਣ। ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਗੁਡਜ਼ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਜੇ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਲਕ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਗੇ ਵੱਧ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਰੈਡੀਕਲ ਨੀਤੀ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਾਕਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਜ-ਵਾਦ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਰਾਹ ਤੇ ਰੋੜਾ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਰੋੜੇ ਨੂੰ ਉਖਾੜ ਕੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਪਾਉਣ। ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਕੁਰਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਲ੍ਹ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਤਕਰੀਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਮੀਰੀ ਵੰਡ ਕੇ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣੀ ਹੈ, ਗਰੀਬੀ ਵੰਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹਟਾਉਣੀ। ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਇਹੋ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਮੀਰੀ ਨੂੰ ਵੰਡੋ, ਮੁਲਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਓ। ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਪਿਛਲੇ 23 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਕੰਮ ਇਕ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼]

ਕੀ ਫਲ ਮਿਲਿਆ ? ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹੀ ਇਹ ਮੁਨਾਫਾ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਕੱਲੀ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਦੇ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਹੁਣ ਤਕ ਜਿਤਨੇ ਇਹ ਨਾਹਰੇ ਲੱਗੇ ਹਨ, ਨੀਤੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇ-ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਵਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਥਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਧੰਨ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨਾਪਲੀਆਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਵੰਡਣੀਆਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਸ਼ਕਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਮੈਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਕੇ ਕਈ ਮਸਲੇ ਵੀ ਹਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜ-ਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਸ ਤੇ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਿਛੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖੋ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਛੇ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾ । (ਵਿਘਨ) (I would request the Deputy Leader of the Opposition to cast a look at the Benches behind him. None of his party Members is present.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਵਾ ਲੱਖ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਈ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) They have not walked out.

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੀ ਹੈਲਪ ਵਾਸਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) (Their presence is necessary for the help of the Leader of the Opposition.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਮੋਰਿੰਡਾ, ਐਸ. ਸੀ.) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਰੋਣ ਲਈ ਇਥੇ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਬੋਲੋ । (Please speak on the Resolution).

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਦੋਸਤ, ਮੇਰੇ ਗਵਾਂਢੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮਿੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ ਨੇ ਬੜੇ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁੱਠੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (ਹਾਸਾ) ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਤਵਾ ਦਿਤਾ । (ਵਿਘਨ) ਜੋਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਮਰੇਡ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਹਨ । ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਉਥੇ ਪਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਠੀਕ ਹੋਈ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋ ਪਰ ਇਹ ਐਨੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਕਾਮਰੇਡ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਖੁਲ੍ਹਣਗੇ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ...(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਰਹੋ । (Please be relevant.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰ ਬਾਹਿਰ ਗਿਣਨ ਵਾਸਤੇ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਤਵਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਕਾਮਰੇਡਜ਼ 10 ਨੰਬਰ ਵਿਚ ਇਥੇ ਆਏ ਹਨ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ 66 ਦੇ ਆਸਰੇ ਆਏ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲੋ । (Please be relevant)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ 25ਵੀਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ :—

"It is a good step to bring about socialism and equality in the country".

ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕਦਮ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਕਦਮ ਕੋਈ 25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ । (ਵਿਘਨ) ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਜੇ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੋਈ 20-25 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਰੇ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਆਏ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੈਂ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਭੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ 25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਘਰ ਵਾਪਿਸ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁੱਲਿਆ ਨਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ। ਜੋ ਇਹ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਾਹਣਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬਿੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਇਥੇ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਇਕ ਬੰਦਾ ਹੀ ਸਵਾ ਲੱਖ ਦੇ ਬਾਰਬਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) I am Deputy Leader of my party. I represent the whole party and I speak on behalf of the whole party. ਇਸ ਕਰਕੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਗੁੱਠੇ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰੋ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਲੱਗ ਜਾਵੋਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। (ਹਾਸਾ) (I cannot help if you yourself do not take interest in the proceedings)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵੋਟ ਸਵਾ ਲੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਘੱਲ ਦਿਉ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਪੱਖ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਸਰਵੇ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਗੱਪਾਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕਨਕਰੀਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਸਿਪਾਹੀ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਉਸ ਗੁਰੂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੇਣ ਦੇ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਾ ਚੇਲਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਦੌਲਤ ਹੈ, ਇਹ 'ਪਾਪਾਂ ਬਾਝੋਂ ਹੋਵੇ ਨਾਹੀਂ ਮੋਇਆਂ ਸਾਥ ਨਾ ਜਾਈ'' (ਵਿਘਨ) ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗਰ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ। ਮੈਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਣ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ "ਪਾਪਾਂ ਬਾਝੋਂ ਹੋਵੇ ਨਾਹੀਂ ਮੋਇਆਂ ਸਾਥ ਨਾ ਜਾਈਂ" ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਸੰਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਪਰ ਕੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸੇ ਦਾ ਖੇਤ ਹੈ ਉਹ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (This is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਟੈਕਨੀਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਸੀ । (ਵਿਘਨ)

ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਉਧਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਭਾਵੇਂ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣ । (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (It is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਜਗਤ ਰਾਮ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । (ਹਾਸਾ) ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾੜੇ ਬੰਦੇ ਭਾਵੇਂ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਭਾਵੇਂ ਉਧਰ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਂ । ਜਨਤਾ ਮਾੜਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ । ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ । (ਵਿਘਨ)

ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਬੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਏਂ (ਹਾਸਾ) ਪਰ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਬੈਠਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ । (ਹਾਸਾ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (It is no point of order.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਜੋ ਮਾੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਾੜੇ ਹੀ ਕਹਾਂਗੇ ਭਾਵੇਂ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਧਰ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਨਾਂ ਕਰੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਸੂਤ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ, ਆਪਣੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰੋ। (ਵਿਘਨ) ਤੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 25 ਸਾਲ ਇਹ ਸੁਤੇ ਰਹੇ। 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਹੁਣ ਆ ਕੇ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਥੰਪਿੰਗ) ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਮਿਹਣੇ ਦੇ ਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲ ਟਾਲ ਕੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਕਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਮਾੜੇ ਕਹਾਂਗੇ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਔਰ 25 ਸਾਲ ਇਸੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਇਕਨਾਮਕ ਅਵਸਥਾ ਤੇ 70-75 ਕੁਨਬਿਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਫੁਟਪਾਥਾਂ ਤੇ ਸੌਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕਪੜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਅਤੇ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। (ਵਿਘਨ) ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਐਵੇਂ ਨਾ ਗਵਾਓ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਮਰੇਡ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੋ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਆਂਕੜੇ ਛਾਪਦੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਤਿ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਤਿ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਵੀ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆ ਕੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ। ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਥੇ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਨਾਪਲੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰੋ। ਪਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੇ। ਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਮਝ ਲਵੋ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕੰਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੜਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ, ਗ੍ਰਾਮ ਦਾਨ, ਸ਼੍ਰਮ ਦਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਦਾਨਾਂ ਦਾ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਉਹ ਦਾਨ ਕਿਥੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਅਤੇ ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਅੰਤਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜੇ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਛੋਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਹੱਦ ਮਿਥਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਮਿਥ ਦਿਉ, ਪਰ ਜੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਮਿਥਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਓ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਥੇ ਜੋਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸੇਵਾਦਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ? ਇਥੇ ਜੇ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਾੜੀ, ਜੇ ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਾੜੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਥੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈ-ਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕੀਤੀ। (ਵਿਘਨ) ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਹਕ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ (ਇਕ ਆਵਾਜ਼ : ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਪਾਈ ਸੀ।) ਕਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆ ਕਰੋ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਐਡਰੈਸ ਕਰੋ। (Address the Chair please.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਇਲਮੀ ਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਤੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਲਾਈਸੰਸ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। (ਵਿਘਨ) ਸਾਡੇ ਇਕ ਗਵਾਂਢੀ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ। ਇਹ ਪਰਸਨਲ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਇਕ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਬਦਲੀ ਲਈ 20, 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ। (ਵਿਘਨ) ਥਾਣੇ ਵੇਚਦੇ ਰਹੇ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲੋ ਜੀ । (Please be relevant)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਏਧਰ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਲਈਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਥਾਣੇ ਵੇਚਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)*

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤੇ ਜਾਣ । (The hon. Member cannot cast aspersion on any hon. Member by name. These words may be expunged.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਡਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ...

ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕੰਡਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਥੇ ਬੈਠਣਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਤੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ । ਜੇ ਇਹ ਮਨਾਪਲੀ ਨੂੰ ਫੂਕ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਮਨਾਪਲੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ ?

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਸਚਮੁਚ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਵੇ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮਨਾਪਲੀਆਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਸਾਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ । ਪਰਸੋਂ ਇਥੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੇ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਾਂ ਜੇ ਉਹ ਇਹ ਕਰਨ । ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ

---

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਵੇ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਫਿਰ ਓਪਨਲੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਜਥੇਦਾਰ ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਨੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਹੈ, ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (It is no point of order.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਇਹ ਇਰਰੈਲੇਵੇਂਟ ਬੋਲੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ)

ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਇਹ ਰਹੀ ਹੈ "ਡਿਵਾਈਡ ਐਂਡ ਰੂਲ" । ਇਹ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਥੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ? ਮੈਨੂੰ ਅਫਸੋਸ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੰਟਰੱਪਟ ਕਰਾਂਗਾ (ਵਿਘਨ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪੀਚ ਰੈਲੇਵੇਂਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (How is this policy connected with the motion before the House ? I am sorry to interrupt you but you must be relevant.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ । ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਡਿਵਾਈਡ ਐਂਡ ਰੂਲ' ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ; ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਦਿਉ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਦਿਉ (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ । ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੈਜ਼ੋ-ਲਿਊਸ਼ਨ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਐਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ ਤੇ ਰਿਕੁਈ-ਜ਼ੀਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਾਈਮ-ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲਿਆ, ਇਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ਲਤ ਕਿਹਾ ਹੈ । ਲਾਈਸੰਸ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਰਡਜ਼ ਐਕਸਪੰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫ਼ਜ਼ਾਂ ਦੀ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਰੈਲੇਵੇਂਸੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਐਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ ਔਰ ਰਿਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

Sardar Prem Singh Prem : Sir, I insist that the words said about the son of the Prime Minister should be expunged from the proceedings.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਇਸੰਸ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਾਪਰਟੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ । (ਸ਼ੋਰ) (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਬੋਲੋ ਅਤੇ ਚੇਅਰ ਨੂੰ ਐਡਰੈਸ ਕਰੋ । (Please be relevant and address the Chair.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਐਡਰੈਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਜੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਉ । (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਬੋਲੋ । (Please speak about the Bill.)

ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜਾ ਕਲੀਅਰਲੀ ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਕੁਆਂਟਮ ਆਫ਼ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਮਾਊਂਟ ਕਿੰਨੀ ਹੋਣੀ ਹੈ । ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਬਿਲ ਹੈ । ਐਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ ਔਰ ਰਿਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇਸ ਬਿਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਅੱਲਕ ਤਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਕਿੰਨੀ ਅਮਾਊਂਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੈਣ ਲਈ ਫਿਕਸ ਕਰਨੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਕਿੰਨਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸੰਬਲੀ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਬੜੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਹ ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਸ ਬਿਲ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਾਂਗਾ । ਇਹ ਤਾਂ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਬਗੈਰ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੈ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਜਿੰਨੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੈਸੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਜੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ, ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰੋ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਫਾਰਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਮਰੇਡ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਾ ਦੇਣ। ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ (ਪੱਟੀ) : ਮੈਂ ਇਸ ਅਮੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲ ਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸਟੈੱਪ ਹੈ ਅਤੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਡਿਬੇਟ ਵਾਈਂਡਅੱਪ ਹੋਣ ਲਗੇਗੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਆਂਟਮ ਆਫ਼ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡਿਸਕ੍ਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਵੇਲੇ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਵੈਲਥ ਟੈਕਸ ਦਾ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਡਿਸਕ੍ਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਥੰਪਿੰਗ) ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਪਹੁੰਚਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਵਕੀਲ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵੈਲੂਏਟਰ ਮੁਕਰਰ ਹੋਣ ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰਾ ਹੋਰ ਵੀ ਲੁਟਾਈ ਖਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਰਿਟਰਨ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੱਟ ਨੂੰ, ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ, ਇਸ ਲੁੱਟ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਫਿਕਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਰਿਟਰਨ ਭਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਡਿਸਕ੍ਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਫਿਕਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਜੋ ਹੁਣ ਵੈਲੂਏਟਰ ਕੋਲ ਜੱਟ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਲੁਟਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। (ਵਿਘਨ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਠਾਏ ਔਰ ਆਪ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਲਵੇ। ਇਹ ਭਾਅ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਦੇ ਖੁਦ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਖਸੁਟ ਖਤਮ ਹੋਵੇ। (ਵਿਘਨ) ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪਨੈਲਟੀ ਵੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ 10 ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕੋਈ (ਵਿਘਨ) 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਇਕ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਵੈਲੂਏਟਰਾਂ ਔਰ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਹ ਇਕ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸਟੈੱਪ ਹੈ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ]

ਮਨਅਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਉਨਾਂ ਚਿਰ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਔਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਜੋ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈਂ ਸਦਨ ਵਲੋਂ ਔਰ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਕਦਮ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਸੁਝਾਉ ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਟੈੱਪ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਵੈਲਥ ਟੈਕਸ ਐਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਲੋਕੀਂ ਲੁੱਟੇ ਨਾ ਜਾਣ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲੁੱਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਜਿਦਾ ਬੇਗਮ (ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰਾ ਜੀ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੇ ਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ? ਸਾਨੂੰ ਟਾਟਾ ਬਿਰਲਾ ਤੋਂ 20, 25 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਕਮ ਵਿਚ ਕਾਰ ਮਿਲਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਕੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਹੁਤ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲੁੱਟ ਮਚਾ ਰਖੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਅੱਜ 24 ਭਾਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵੇਲੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਸੀ। (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਆਵਾਜ਼ : ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਵਿੱਚੇ ਹੀ ਸਨ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਜਿਦਾ ਬੇਗਮ : ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ । ਮੈਂ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਵਕਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਵਕਤ ਨਾ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਹਨ ਔਰ ਨਾ ਮੈਂ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕੁਝ ਹਾਂ। ਜੇ ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਮੈਂ ਕੁਝ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਘਰ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਘਰ ਵਿਚ ਉਹ ਮੇਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਕਤ ਮੈਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਕਾਲੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਇਕ ਸਿਰਫ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭਾਈ ਕਾਮ-ਯਾਬ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਜਾਣੇ ਕੀ ਕੀ ਬੇਲਣ ਬੇਲੇ ਹੋਣਗੇ ?

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਔਰ ਅੱਜ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰ-ਚਾਇਆ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਆਵਾਜ਼ : ਨਵਾਬ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਜਿਦਾ ਬੇਗਮ : ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੈਂ ਕਦ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੋਣਾ । ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਨ, ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ।

ਬਾਕੀ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਇਹ ਗ਼ਰੀਬੀ ਹਟਾਓ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਨਾਹਰਾ ਹੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਾਹਰਾ ਨਹੀਂ, ਅਸੀਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਅਸੀਂ ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਭੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਸਟੈੱਪ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ । ਫਿਰ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਉਹ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ । ਜੋ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਨਾਹਰੇ ਲਗਾਏ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਉਹ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਹੋਣਗੇ । ਜੇ ਕੋਈ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਾਇਦਾ ਖਿਲਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ । ਜੋ ਇੰਦਰਾ ਜੀ ਨੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਔਰ ਹਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ (ਮਲੋਟ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲੇਡੀ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਹ ਫਸਟ ਟਾਈਮ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ (ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਇਹ ਗਲ ਜਚਦੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਟਰਪਟ ਕਰਨ । ਜੇ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੁਗਲ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਉਹ ਅੱਛਾ ਵੀ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲੇਡੀ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ]

ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਂਬਰ ਇਥੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੀ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਸਿਖਣਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਵਾਂ ਇਥੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਇਥੇ ਚੀਪ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਿਮਾਰਕਸ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਸਾਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਕੋਈ ਲੇਡੀ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਸ਼ਕ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਣ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ (ਟਾਂਡਾ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੇ ਹੁਣੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਦ ਇਹ ਸਟੈੱਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਗਲ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਟੈੱਪ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਵਜੂਹਾਤ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੈਪੀਟੇਲਿਸਟ ਤਬਕਾ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker: Please address the Chair.

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੰਗਲੌਰ ਸੈਸ਼ਨ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਨੇ, ਮਹਾਨ ਦੇਵੀ ਨੇ ਇਕ ਨਾਹਰਾ ਦਿਤਾ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵਾਇਦੇ ਵੀ ਪੂਰੇ ਕਰਨਗੇ ਔਰ ਵਡੇ-ਵਡੇ ਕੈਪੀਟੇਲਿਸਟਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਫ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਵਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ, ਸਾਡੇ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਔਰ ਜ਼ਰੂਰ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਜੱਜਿਜ਼ ਨੇ ਪੁਲਿਟੀਕਲ ਇੰਟਰਫੀਅਰੈਂਸ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਰੀਟਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਔਰ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਮੈਂਡ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਂਦੀ। ਇਹ ਜਿਹੜੀ 368 ਆਰਟੀਕਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਆਈ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਮਾਈਲ ਸਟੋਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੀ ਵੀ ਨੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਜ ਤਕ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਪਰ ਸਾਡੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਜੋ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ : "It is rightly said that law is one generation behind Society, lawyers two generations and Judges three generations".

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲਾਈਅਰ ਹੈ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਅ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ। ਇਸੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਔਰ ਮੈਂ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਕ ਰੇ ਆਫ਼ ਹੋਪ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਗੇ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕੁਝ ਲਫਜ਼ ਇਥੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਵਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਆਊਟ ਆਫ਼ ਪਲੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ :

"If we are aiming, as I hope we are aiming, and we repeatedly say we are aiming, at changes in the social structure then inevitably we cannot think in terms of giving what is called full compensation. Why ? Well, firstly because you cannot do it; secondly because it would be improper to do it, unjust to do it and it should not be done even if you can do it".

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸੁਵਰਗੀਏ ਪੰਡਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗਾਈਡੈਂਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਇੰਸਪੀਰੇਸ਼ਨ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟਸ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਸੱਜਣ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਭਵਿਖ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸੋਸਾਇਟੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣਗੇ ਔਰ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਕਤ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇੰਨਾ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਕਦਮ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਦੀ ਹਾਊਸ ਦੇ ਹਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕਰਨੀ ਹੈ ਔਰ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

श्री बलराम (अबोहर) : म नयोग डिप्टी स्पीकर साहिब, यह जो अमैंडमैंट आई है, मैं इसके लिये बधाई देना चाहता हूं, हालांकि यह कदम हमने 25 साल के बाद उठाया है, लेकिन यह चीज़ आ तो गई। इसके बारे में एक कहावत है 'देर आयद द्रुस्त आयद'। ठीक है, अगर इतिहास की ओर नज़र डालें तो पता चलेगा कि हर एक चीज़ के आने का वक्त होता है। मैं समझता हूं कि अब ही इसके आने का समय होगा। हिस्ट्री में एक एक कदम एक एक मोड़ होता है, अगर हम देखें तो हमें संसार के इतिहास में अनेकों उदाहरण मिल जायेंगे। अमरीका के इतिहास में ईब्राहीम लिंकन का नाम लिया जा सकता है। उसने सलेवरी के विरुद्ध आवाज़ उठाई। उसने फैसला कर लिया कि सलेवरी को समाप्त कर देना है। कुछ लोग इसे अपना हक समझते थे। समाज के साथ उसे कुश्ती करनी पड़ी, और काफी अर्से तक उसे यह लड़ाई लड़नी पड़ी। देश दो टुकड़ों में बन्ट गया। लेकिन इब्राहीमलिंकन ने कहा कि डैमोक्रैसी के अर्थ हैं 'Government for the people, Government by the people and Government of the people' इस हिसाब से अगर हम सोचें तो हम देश के सभी मसलों का हल ढूंड पायेंगे। अगर एक आदमी अपने लिये ही सोचता रहे और निरन्तर अपनी आमदनी बढ़ाता जाये इस लिये कि उसके बाद उसके बच्चे आराम से जीवन व्यतीत करेंगे, उनके बाद उनके बच्चों का जीवन सुखमय हो जायेगा, तो उस आदमी की लालसा बढ़ती जायेगी। उसकी आत्मा खत्म हो जायेगी। स्वयं के लिये सब कुछ करना उसका सिद्धांत बन जायेगा। देश और समाज के प्रति जो उसके कर्तव्य होंगे उनकी ओर उसका कोई ध्यान नहीं जायेगा, अगर उसकी आमदन पर कोई प्रतिबन्ध होंगे तो वह किसी स्टेज पर आकर रुक जायेगा और देश व समाज के प्रति सोचना आरम्भ कर देगा इस से उसकी लालसा अधिक नहीं बढ़ेगी। इसके बाद एक और झूठी बात हमारे मन में घर कर चुकी है कि जिसके पास अधिक धन है शायद वह बड़ी फैमिली को बिलौंग करता है। इसी कारण से हम स्वयं को धन कमाने के चक्कर में डाल देते हैं, परन्तु यह चीज़ हमें खराबियों की ओर ले जाती है। मैं समझता हूं कि अगर ऐसा ही है कि केवल अपने स्वार्थ को ही सम्मुख रखना है तो इन्सान और हैवान में फर्क ही क्या है? हैवान भी इन्सान की तरह पैदा होता है, मरता है, खाता है, पीता है, चलता है फिरता है। इन्सान और हैवान में फर्क यह है कि हैवान केवल अपने लिये काम करता है, और इन्सान दूसरों के लिए ज़िन्दा रहता है। अगर यही सोच आ जाये तो हमारी कौम, हमारा देश दिनों में ही प्रगति के शिखरों को छूने लगेगा। असल रूप में इन्सान वही है जो

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

अपने हित को अपनी फैमिली के लिए, फैमिली के हित को गांव के लिए कुर्बान कर दे। और जब नेशन का सवाल आता है तो वह गांव के हित को कुर्बान कर देता है। मैं समझता हूं कि अगर यह काम पहिले कर लेते तो अब भी आज कोई आदमी किसी दूसरे को बदनाम न कर सकता अगर यह कानून इस हाऊस में पहिले बना दिया होता तो यह जो आज 'दवे कमीशन बना है, इसकी ज़रुरत महसूस न होती। एक और बात यह है कि हम धन संचित करते हैं कि हमारा लड़का बड़ा हो कर पढ़ेगा और उसके यह धन काम आयेगा। इसके बारे में एक कहावत है, "पूत धन संचे"।

मैं कहना चाहता हूं कि जिसके लिए हम धन संचित करते हैं अगर वह बड़ा होकर अच्छा इन्सान बनता है तो उसे संकलित धन की आवश्यकता नहीं है. वह तो अपने लिये स्वयं कमा लेगा और अगर कोई बुरा निकलता है तो उसके लिये कितना ही धन क्यों न हो वह थोड़ा हैं। अगर ऐसी विचारधारा बन जाये तो देश का कल्याण जल्दी ही हो सकता है। लेकिन हम देखते हैं कि इन्सान कुछ से कुछ होता जा रहा है मैं कहूंगा कि यह जो कानून है इसको जल्दी से जल्दी पास कर दिया जाये और इसकी और हमें आगे बढ़ना चाहिए। यह जो हमने सोशलिज़्म का नारा दिया है इसको प्रैक्टीकल रूप दिया जाये पैसा किस लिये होता है, आराम से जिन्दा रहने के लिये। मैं कहता हूं कि आदमी पैसे से बड़ा नहीं होता। आदमी तब बड़ा होता है अगर उसकी आत्मा शुद्ध हो, उसकी आत्मा बड़ी हो। हम जो यह शपथ लेते हैं कि हम कांस्टीच्यूशन के प्रति वफ़ादार रहेंगे, इसके साथ ही अगर हम यह भी शपथ लें कि हम अपने कर्त्तव्य के प्रति निष्ठावान रहेंगे, अपने लोगों के प्रति, अपने समाज के प्रति वफ़ादार रहेंगे, तभी हम अपने आफ़िसरज़ को अपने कार्यकर्ताओं को सही रास्ते पर ले जा सकेंगे। यह बात कहता हुआ मैं उस सिद्धांत की सराहना करता हूं और अपनी सरकार को वधाई देता हूं जो यह संशोधन लाई है और आशा करता हूं कि इसे पास करके समाज के कल्याण के बारे में शीघ्र अति शीघ्र पग उठायेगी। इतना कहता हुआ मैं अपना स्थान लेता हूं।

STATEMENT MADE BY THE CHIEF MINISTER IN REPLY TO CALL ATTENTION NOTICE NO. 146

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮਾਨਯੋਗ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਕਾਗਜ਼ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(The hon Chief Minister wants to lay some paper on the Table of the House)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਨੰ : 146 ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਸੀ ਔਰ ਮੈਂ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖ ਦਿਆਂਗਾ । ਸੋ ਹੁਣ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਰਖਦਾ ਹਾਂ...

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ: 63 ਮਿਤੀ 2.4.72 ਜ਼ੇਰ ਧਾਰਾ 302 ਭ:ਡ: ਥਾਣਾ ਦੀਨਾ ਨਗਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ । ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ ਕਿ ਦਿਨ ਵੀਰਵਾਰ ਮਿਤੀ 30.3.1972 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਪਰਸ ਰਾਮ ਪਿਸਰਾਨ ਜਗਤ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਇਕ ਚਾਨਣੀ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਆਦਿ ਰਖ ਕੇ ਇਕ ਮੰਦਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਕੀਰਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ । ਕੀਰਤਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਲੀ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਮਿਤੀ 5.4.72 ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਜਦ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈਣਾ ਸੀ, ਸਵੇਰ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 10.30 ਵਜੇ ਅਚਾਨਕ ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਉਮਰ 4/5 ਸਾਲ ਦੀ ਬਲੀ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾ ਅਤੇ ਬਲੀ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਇਹ ਭੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਜੀਉਂਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ । ਪਰਸ ਰਾਮ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੋਹੇ ਦਾ ਦ੍ਰਾਤ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਿਥੀ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਘਰ ਪੀਰਾ ਮਲ ਮਹਾਸ਼ਾ ਦੇ ਕੋਠੇ ਦੀ ਛੱਤ ਤੇ ਲੈ ਗਿਆ । ਪ੍ਰਿਥੀ ਦਾ ਸਿਰ ਪਥਰ ਦੀ ਸਿਲ ਤੇ ਰਖ ਲਿਆ । ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿਰ ਪਕੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਅਤੇ ਮਾਯਾ ਨੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਲਤਾਂ ਪਕੜ ਲਈਆਂ । ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਦ੍ਰਾਤ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਿਰ ਧੜ ਤੋਂ ਜੁਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰਿਨ੍ਹ ਕੇ ਖਾਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੋਟੇ ਕਰੇ । ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਿਸਮ ਦੇ 27 ਟੋਟੇ ਕਰ ਦਿਤੇ । ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਈਂ ਦਾਸ ਪੁੱਤਰ ਸੁੰਦਰ ਦਾਸ ਨੇ ਜੋ ਉਸੇ ਮੁਹਲੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਘਟਨਾ ਦੇਖੀ, ਇਸ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਪੁਲੀਸ ਪਾਸ ਦਿਤੀ । ਇਸ ਇਤਲਾਹ ਤੇ ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 63 ਮਿਤੀ 2.4.72 ਧਾਰਾ 302 ਭ:ਡ: ਥਾਣਾ ਦੀਨਾ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਫ਼ੌਰਨ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪਰਸ ਰਾਮ, ਮਾਯਾ ਤੇ ਕੌਸ਼ਲਿਆ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ । ਕੁਝ ਹੋਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਮਗਰੋਂ ਅਮਰ ਨਾਥ, ਧਨੀ ਰਾਮ, ਬਸ਼ੰਬਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਪੁਤਰ ਪਰਸ ਰਾਮ) ਜੋ ਭਜਨ ਮੰਡਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਨੂੰ ਭੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਤਾ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਲੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤਕ ਕੀਰਤਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ।

ਐਸ. ਪੀ. ਗੁਰਦਸਪੁਰ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਅਗੇਤਰੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਚਲਾਨ ਛੇਤੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਐਸ. ਪੀ. ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਜ਼ਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਿਸੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੰਗ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੀ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਣਦੇ ਬੁਝਦੇ ਹੋਇਆਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇ ।

STATEMENTS IN REPLY TO CALL ATTENTION NOTICES LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.

ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਨੰਬਰ 8, 60, 16, 70 ਅਤੇ 135 ਦੇ ਜੁਆਬ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ।

(Serial No. 8)

Comrade Satya Pal Dang : I beg to draw the attention of the Government towards an urgent matter of public importance, namely, the management of M/S Hindustan Embroidery Mills (Pvt.) Ltd. Chheharta has been refusing to either provide work to the workers or to pay them all their legal dues to enable them to seek employment elsewhere. It has been refusing to pay to the workers even their earned wages and bonus due under a written agreement. It has been in fact following a policy of forcing the workers to go away without getting even their legal dues such as gratuity retrenchment compensation etc. by starving them.

The Government has so far failed in the matter of protection of legitimate interests of the workers and this has led to serious discontentment amongst the the entire working class of Chheharta and Amritsar

In view of the obvious and urgent importance of the matter the Government may please make a statement in the House.

Shri Hans Raj Sharma (Finance Minister) : A dispute had been going on between the management and the workers of M/S Hindustan Embroidery Mills (P) Ltd. Chheharta. Government have

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

been making efforts at various levels to bring about a settlement between the parties. Meetings for conciliation of the disputes were held by the Labour Commissioner also with the representatives of the management and the Union and good offices of Deputy Commissioner, Amritsar were also utilised to get this dispute settled. However, conflicting claims of the parties stood in the way of settlement. In view of the failure of conciliation proceedings, three demand notices served by the workers were referred for adjudication to Industrial Tribunal The management has now normally declared a closure w. e. f. 21st February, 1972. The Labour Inspector, Amritsar has filed the claims on behalf of the workers the courts of Judicial Magistrates wherever the workers have approached the Department. The Labour Department has been rendering all possible help to the workers in this case and the State Government have already recommended to Government of India to take over this unit under the Industries (Development and Ragulation) Act, 1951.

(Serial No. 60)

Comrade Raj Kumar Dhariwal : I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, the failure of the authorities of Irrigation Department to stick to the provisions of Section 25 (F) of Industrial Disputes Act which provides for one month notice to work charged staff with 240 days of continuous service and instead the authorities are following the provision of PWD Manuals which provide for 10 days notice to those whose services are terminated. Despite repeated decisions of the Industrial Courts/Tribunals, the said practice of 10 days' notice has not been stopped. This has caused a great resentment amongst thousands of work charged employees and this calls for early rectification of stand of P. W. D. Department and

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

hence this notice to avoid precipitation of the situaation. The Government may m ke a statement in the House.

Shri Gurmel Singh, (Irrigation & Power Minister) The work charged establishment in P. W. D. I B. is governed by the P. W. D Code and Industrial Dipsutes Act is not operative in this Department. The services of work charged establishment are dispensed with in I. B. after giving 10 days notice from either side according to P. W. D. Code. This establishment is employed against sanctioned project and on its completion services of work charged employees are invariably dispensed with. As such there is a lot of difference between the work charged staff of P. W. D. I. B. and workmen employees governed by the Industrial Disputes Act. Moreover there has been no such case where Industrial Tribunal has asked this Deptt. for taking action under Section 25(F) of the Industrial Disputes Act.

During 1969 on completion of drainage works in Amritsar Drainage Circle the work charged staff was served with 10 days' notice under Rule 1.129 (7) of P. W. D. Code. The work charged employees represented through the Labour-cum-Conciliation Officer, Amritsar that under Rule 25(F) of the Industrial Disputes Act, 1947 one month's notice was required to be given to them. Government took legal advice which was that the term "industry" did not include the Department works and Rule 25 (F) of the Industrial Disputes Act did not apply. In view of this advice the specified provisions of Punjab P. W. D. Code are being followed.

ਕ੍ਰਮ ਨੰ : 61

1. **ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ**
2. **ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ :** ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਹਿੱਤ

ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ । ਅਰਥਾਤ ਸਰਹਦੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੋਸ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲਾਂ ਉਤੇ 10/-ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸੰਙਰੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ
ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼

ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ ਵੀ 5/-ਰੁ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 80/-ਰੁ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਸੰਡਰੀ ਚਾਰਜਾਂ ਵਜੋਂ 10/-ਰੁ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗਲ ਬਾਰੇ ਵੀ ਰੋਸ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 28/29 ਤਾਰੀਖ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਲਈ ਔਖ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਖਲ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਿੰਜਾਈ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੇ 26.4.1971 ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਬਿਲਾਂ ਵਲ ਸਕਿਉਰਟੀ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ :—

1. ਘਰੋਗੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਪਲਾਈ	20 ਰੁ: ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੇ/ਕਨੈਕਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਲੋਡ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਤੇ।
2. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਘਰੇਲੂ (ਕਾਟਜ) ਉਦਯੋਗਕ ਸਪਲਾਈ	10 ਰੁ: ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੇ/ਕੁਨੈਕਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਲੋਡ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਭਾਗ ਤੇ।
3. ਥੋੜੀ ਜਾਂ ਦਰਮਿਆਨੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ	20 ਰੁ: ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੇ/ਕੁਨੈਕਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਲੋਡ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਭਾਗ ਤੇ।
4. ਵੱਡੀ (ਲਾਰਜ) ਸਪਲਾਈ, ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਗਲੀ ਬਤੀ ਸਪਲਾਈ	40 ਰੁ: ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੇ/ਕੁਨੈਕਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਲੋਡ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਭਾਗ ਤੇ।

(ਅ) ਮੀਟਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਰਕਮ

1. ਘਰੋਗੀ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਪਲਾਈ ਲਈ	20 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
2. ਉਦਯੋਗਕ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਗਲੀ ਬਤੀ ਸਪਲਾਈ (50 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤਕ)	50 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

3. ਦਰਮਿਆਨੀ ਉਦਯੋਗਕ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਗਲੀ ਬਤੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ (20 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 100 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤਕ)	100 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
4. 100 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਉਦਯੋਗਕ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ	500 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਰੇਗੀ, ਵਪਾਰਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਉਦਯੋਗਕ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕੁਨੈਕਟ ਕੀਤੇ ਲੋਡ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕ ਕਿਲੋਵਾਟ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਦਰ 10 ਰੁ: ਸੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਕ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਭਾਗ ਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਦਰ 20 ਰੁ: ਸੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ਨਿਮਨ ਦਰਜ ਰਕਮ ਦੀ ਵੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

1. ਘਰੇਗੀ ਅਤੇ ਬਲਕ ਸਪਲਾਈ ਲਈ	10 ਰੁ:
2. ਉਦਯੋਗਕ ਅਤੇ ਖ਼ੇਤੀਬਾੜੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ (20 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤਕ)	25 ਰੁ:
3. ਦਰਮਿਆਨੀ ਉਦਯੋਗਕ ਅਤੇ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ (20 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਆਏ ਅਤੇ 100 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤਕ)	50 ਰੁ:
4. 100 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਉਦਯੋਗਕ ਤੇ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ	100 ਰੁ:

ਬੋਰਡ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਕ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਗਲੀ ਬਤੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਦਰਾਂ ਤੇ ਸਕਿਉਰਟੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਟਾਗਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਦਰਾਂ ਤੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਕੇਵਲ ਨਵੇਂ ਬਿਨੇਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਸੂਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਘਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਦਰਾਂ ਤੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੋਂ ਬਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸਕੀਮ 1.8.70 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਜੋਂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਦਰ 10 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 20 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਕਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ]

ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੀਟਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਦਰ ਮੌਜੂਦਾ ਘਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਖਿਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਰਹਿੰਦੀ ਰਕਮ 4 ਮਾਸਕ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦਿਕਤ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਵੇ। ਬਹੁਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਦ ਕਿ ਬਕਾਇਆ ਸਿਕਿਉਰਟੀ 10 ਤੋਂ 15 ਰੁ: ਹੈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 10 ਰੁ: ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਬੇਸ਼ਕ 4 ਮਾਸਕ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2.50 ਰੁ: ਤੋਂ 3 75 ਰੁ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਵਜੋਂ ਲਈ ਰਕਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਿਨੇਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ 31.7.70 ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਰਾਂ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਏ ਗਏ।

1. ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਖਰਚੇ ਜਿਹੜੇ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕਹਿਰੀ ਫੇਜ਼ ਦੇ ਘਰੇਗੀ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਪਲਾਈ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ :

ਕ੍ਰਮ ਨੰ	ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਲੋਡ	ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਘਰੇਗੀ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਪਲਾਈ	30.48 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਵਿਸ ਲਾਈਨ ਲਈ ਬਦਲਵੇਂ ਖਰਚੇ
ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ			
1	200 ਵਾਟ ਲੋਡ ਤਕ	40 ਰੁ:	4 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
2	**ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ**		
2.	2000 ਵਾਟ ਲੋਡ ਤਕ	60 ਰੁ:	5 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
3.	**ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ**		
3.	2000 ਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਤੇ 5000 ਵਾਟ ਤਕ ਲੋਡ	80 ਰੁ:	6 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ

1. ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਖਰਚੇ ਜਿਹੜੇ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ 3 ਫੇਜ਼ ਦੇ ਘਰੇਗੀ ਤੇ ਵਪਾਰਕ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਪਲਾਈ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਹਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ :—

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਲੋਡ	ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਘ.ਸ. ਤੇ ਵ.ਸ.	30.48 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਵਿਸ ਲਾਈਨ ਲਈ ਬਦਲਵੇਂ ਖਰਚੇ
1.	2000 ਤੋਂ ਵਧ ਤੇ 5000 ਵਾਟ ਤਕ ਲੋਡ	125/-	10 ਰु: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
2.	5000 ਵਾਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 10000 ਵਾਟ ਤਕ ਲੋਡ (ਵਪਾਰਕ ਸਪਲਾਈ)	140/-	11 ਰु: ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ

3. ਉਕਤ ਮੁਤਾਬਕ ਘਰੋਗੀ/ਵਪਾਰਕ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸਦਾ ਲੋਡ ਇਕ ਕਿਲੋਵਾਟ ਤਕ ਹੈ, ਕੁਲ 80 ਰੁ: ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ । (40 ਰੁ: ਸਰਵਿਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵਜੋਂ ਅਤੇ 40 ਰੁ: ਇਸ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਸਕਿਊਰਟੀ ਵਜੋਂ), 40 ਰ: ਦੀ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਦੀ ਰਕਮ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਕਟੇ ਜਾਣ ਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਬੋਰਡ ਨੇ ਮੁੜ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਅੰਤਮ ਮਿੱਤੀ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 28/29-3-1972 ਨਹੀਂ ਮਿੱਥੀ ਹੈ । ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਮਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਗਰੁਪਾਂ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਹੋਣ । ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੀਲਡ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਇਕ ਕਸਬੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਕੋ ਮਿੱਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਥੀ । ਹਰ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਤੇ ਉਪ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਅੰਤਮ ਮਿੱਤੀ ਅਨੁਸੂਚਤ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰਤੀਬ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਰੁਪਾਂ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਰੇਸ ਮਿੱਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਪਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 28/29 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇ ।

ਕ੍ਰਮ ਨੰ : 70

ਗਿਆਨੀ ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪਤੰਗ : ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ, ਪਿੰਡ ਤਲਵੰਡੀ (ਮੁੱਲਕੀ) ਹਲਕਾ ਭਦੌੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਫ਼ਸਲਾਂ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਲੋਕੀਂ ਉਜੜ ਰਹੇ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੀ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ) : ਤਲਵੰਡੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 147/70 ਜੀ. ਏ./ਸੀ. ਸੀ. ਏ. ਰਕਬਾ ਚੱਕ ਮੋਘਾ ਬੁਰਜੀ ਨੰ: 9005-ਸੱਜਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ]

ਭਦੌੜਾ ਰਜਵਾਹਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦਾ ਬਾਕੀ ਰਕਬਾ ਜੋ ਆਮ ਕਰਕੇ ਰੇਤਲਾ ਹੈ ਭਦੌੜ ਅਤੇ ਰਾਏ ਕੋਟ ਰਜਵਾਹਿਆਂ ਤੋਂ ਢਾਈ ਤੋਂ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਟਿੱਬਿਆਂ ਨਾਲ ਘਿਰਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਉਂ ਵੀ ਪਾਣੀ ਲੱਗਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਰਕਬਾ ਨਹਿਰੀ ਹੱਦ-ਬੰਦੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਰਕਬਾ ਮੌਕੇ ਤੇ ਖੂਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਲਈ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(Only 147/70 G. A/C.C.A. of village Talwandi is included in the Chak of outlet R. D. 9005-R Bhadaur Disty. Rest of the area of this village which is mostly sandy is situated at a distance of 2½ to 5 miles from both Bhadaur Disty. and Raikot Disty. and is surrounded mostly by Tibbas and is not commandable from either source and hence not included in the Irrigation boundaries. The area in question is reported to be receiving irrigation by wells at site and none have applied for irrigation by canal water).

ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 135

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ (ਧਾਰੀਵਾਲ) : ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਣਗੇ, ਅਰਥਾਤ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਹੋਏ ਨਕਾਰਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਅਲਾਟ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਹੱਦ ਦੀ ਬੇਚੈਨੀ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਨਕਾਰਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ਸਿਖਿਆ, ਮਾਲ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਮੰਤਰੀ) : ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਸੋਲਜਰਜ਼ ਸੇਲਰਜ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਮੈਨਜ਼ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਜਿਹੜੀ ਗਵਰਨਰ ਜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ 14-2-72 ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਸੀ, ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਕਿ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਕਾਰਾ ਹੋਏ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਨਿਕਾਸੀ ਭੋਂ ਦਾ ਖਾਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਔਕੜਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੁਝਾਓ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸੇਲਜ਼) ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸੇਲਜ਼) ਨੂੰ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾਕਾਰਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੇ ਪਰੀਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਾਸੀ ਭੋਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਜੇਕਰ ਮੈਂਬਰ ਮਹੋਦਯ ਜੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਕੇਸ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

(In the meeting of Punjab State Soldiers,' Sailor's and Airmen's Board held at Chandigarh on 14-2-72 under the Chairmanship of the Governor, Punjab, it was brought to notice by some members that permanently disabled soldiers and dependants of the soldiers killed during aggressions were not being delivered physical possession of the evacuee lands allotted to them with the result that they were experiencing many difficulties. On the suggestion of the Board, all the Tehsildars (Sales) Naib Tehsildars(Sales) in the State have been directed, to deliver physical possession of the evacuee land to disabled soldiers and their dependants and, if necessary, Deputy Commissioners concerned may be approached to afford police help. No such instance has so far been brought to the notice of this Department. In case any such case has come to the knowledge of the honourable Member he may kindly supply particulars to Government to enable it to take appropriate action in the matter.)

RESUMPTION OF DISCUSSION ON RESOLUTION UNDER ARTICLE 368 OF THE CONSTITUTION.

RATIFICATION OF THE CONSTITUTION (TWENTY FIFTH AMENDMENT) BILL 1971.

आचार्य पृथ्वी सिंह आजाद (खन्ना, ऐस. सी.) यह विधान की 25 वीं अमैंडमैंट के सम्बन्ध में माननीय मन्त्री महोदय ने इस सदन के सामने जो प्रस्ताव रखा है मैं उस प्रस्ताव का इस लिए समर्थन करता हूं क्योंकि यह कदम जो देश की प्रधान मन्त्री श्रीमती इंद्रि

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

गांधी ने बड़ी ही जुर्रत के साथ और बड़ी दलेरी के साथ देश की बुनियादों को मज़बूत करने के लिए उठाया है, यह समाजवाद की ओर एक ज़रुरी कदम है जब तक विधान में यह अमैंडमैंट नहीं की जाती, मैं समझता हूं कि इस देश में समाजवाद लाने का जो नाहरा दिया हुआ है वह केवल नाहरे मात्र ही रह जाता । अब इस अमैंडमैंट के हो जाने के बाद जो व्यक्ति केवल अपने लिए धन संचय करने में लगा हुआ था और जिस को फन्डेमैंटल राईटस के अधीन और डायरैक्टिव प्रिंसींपल के अधीन हाथ नहीं लगा सकते थे अब हम वह हद पार करने के योग्य हो गए हैं । वह जो विधान के अधीन पुरानी रियातें मिली हुई थी उन का नतीजा यह हो रहा था कि देश के कुछ गिने चुने परिवारों ने देश की सम्पत्ति पर अपना कंट्रोल जमा लिया था, देश की सनअत पर कंट्रोल जमा लिया था । देश में भिन्न भिन्न तरह की प्रापर्टी बना कर कंट्रोल किया हुआ था और जब भी सरकार उस कंट्रोल को तोड़ने का यत्न करती थी जो रास्ता समाजवाद की तरफ जाता था तो देश की उच्चतम अदालत विधान की आड़ लेकर उस रास्ते में आ खड़ी होती थी ।

डिप्टी स्पीकर साहिब, आप जानते हैं कि हमारे देश की जो संस्कृति है या हमारे जो पूर्वज थे वे सारे के सारे ही समाजवाद के समर्थक थे और जैसे कि कहा गया है :—

"तेन त्यक्तेन भुंजिथा मा गृधा कस्य स्विधनम"

जो तुम्हारी अपनी ज़रुरत के मुताबिक है, जो तुमहारे हिस्से का है वह तुम अपने पास रखो और जो ज़रुरत से ज्यादा है वह तुम्हारा नहीं है, वह पराया है और डिप्टी स्पीकार साहिब, जैसे कि हमारे पूर्वजों ने कहा है :—

"साईं इतना दीजिये जामह कुटुंब समाये; मैं भी भूखा न रहूं साधु न भूखा जाए ।"

लेकिन भौतिक युग में साधु लोग के कहे हुए श्लोक उन लोगों ने बदल दिये जो समझते थे कि हमने सब कुछ अपने लिए संचया करना है अब तो यह कहा जाता है कि :—

"साईं इतना दीजिए जो तिजोरी में नाहिं समाये; सारा जग भूखा मरे मेरा घर भर जाए ।"

आज तक देश में जो बात तरक्की को रोकने का कारण बनी हुई थी उस लाहनत को खत्म करने के लिये यह 25 वां संशोधन बिल आया और जो अब ऐक्ट बन चुका है । इसी तरह देश में सोशलिज़म और पोलीटीकल रैवोल्यूशन लाने के लिए हम कमिटिड हैं, लेकिन वह पोलीटीकल रैवोल्यूशन जो हम डैमोक्रैटिक ढंग से लाना चाहते हैं उस का बेस डैमोक्रेसी हो । इस डैमोक्रेसी को जीवत रखने के लिए जरुरी है कि समाजवाद आये और समाजवाद

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

तब ही आ सकता है, जिस तरह कि मैं पहले अर्ज कर चुका हूं कि वह सारी शक्तियां जिन द्वारा कि धन संचय होता है और इंडस्ट्री चलती है उन सब का राष्ट्रीयकरण किया जाए। आप जानते हैं कि बैंकों का राष्ट्रीयकरण करने में कैसी मुशकिलात का देश को सामना करना पड़ा लेकिन अब कारखानो के राष्ट्रीयकरण करने में रुकावट नहीं आ सकती क्योंकि पहले कांस्टीच्यूशन के मुताबिक और सुप्रीम कोर्ट के मुताबिक जो नियम मान लिए गये थे उन के अधीन अगर कोई जायदाद सरकार लेना चाहे तो उनको जायदाद की मारकिट वैल्यू देनी पड़ती थी और जब तक सरकार उस मार्किट वैल्यू के देने योग्य न हो तो वह जायदाद ली नहीं जा सकती थी इस का यह मतलब था कि प्रापर्टी व्यक्ति के लिए थी समाज के लिए नहीं थी और विधान से भी जो अधिकार मिले हुए थे वह समाज के लिए भीं थे और व्यक्ति के लिए भी थे और वह व्यक्ति समझते थे कि उन में उनको तो यह अधिकार जन्म से ही मिले हुए हैं और चाहे सारा समाज चाहता हो कि उसकी प्रापर्टी लेनी चाहिए लेकिन नहीं ले सकते थे। अब कानून बन जाने से जो ताकतें देश के रास्ते में रुकावट बन कर खड़ी थीं वह खत्म हो गई हैं। इस लिए, डिप्टी स्पीकर साहिब, यह जो संशोधन का प्रस्ताव 25 वीं तरमीम के पक्ष में है उसके पास होने से यह पंजाब की जनता ने साबत कर दिया है कि हम समाजवाद का नाहरा शब्द मात्र से नहीं रहने देंगे बल्कि क्रियात्मक रूप से समाजवाद ला सकते हैं।

जब तक मीन्ज़ आफ प्रौडक्शन और मीन्ज़ आफ डिस्ट्रीब्यूश्न सारे के सारे सरकार के अपने कन्ट्रोल में नहीं आ जाते तब तक समाजवाद शब्द मात्र ही रहेगा। जो समाजवादी सरकार मीन्ज़ आफ प्रौडक्शन और मीन्ज़ आफ डिस्ट्रीब्यूश्न को पूर्ण रूप से अपने कन्ट्रोल में कर लेती है वह आज के हालात में जहां पहले कुछ न पहुंचता हो वहां सरकार लोगों की आवश्यकताओं में से कुछ न कुछ आवश्यकताओं के अनुसार पहुंचाने योग्य हो जाती है। डिप्टी स्पीकर साहिब, हमारा जो कान्स्टीच्यूश्न है इस का जो परिएँम्बल है और जो डायरेक्टिव प्रिंसीपल है यह कान्स्टीच्यूश्न की आतमा है और जब तक परिऐम्बल और डायरेक्टिव प्रिंसीपल को हम सामने रखते हुए देश रूपी आदमी को शक्तिशाली नहीं बनाएंगे तो हम केवल शारीर को ही पालते रहेंगे। हम समाज का भला नहीं कर सकते। इस लिए मैं आप के द्वारा पंजाब सरकार से कहना चाहता हूं कि जब केन्द्रीय सरकार ने क्रांतिकारी पग उठाए हैं जिन पगों के उठाने से हम देश में सच्चे अर्थों में क्रांति ला सकते हैं तो उन्हीं पद

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

चिन्हों पर चलते हुए पंजाब में इस तरह की क्रांति लाज़मी है। जब तक पंजाब में क्रांति न आए मैं यह निश्चय से कह सकता हूं कि देश के बाकी सारे सूबों में क्रांति नहीं आएगी। पंजाब हमेशा पहल करता रहा है; पंजाब ने मानवता का दर्जा ऊंचा करने के लिए, सैकुलरिज्म में हिस्सा डालने के लिए योगदान सब से पहले दिया। पंजाब का इतिहास कहता है कि इस ने हर बात में पहल की है (विरोधी दल की ओर से विघ्न: हेरा फैरी में भी) डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं इस का उत्तर नहीं देना चाहता और अगर यह पूछें तो इसका उत्तर भी हां में है। (विघ्न)

मैं आप के द्वारा, डिप्टी स्पीकर साहिब, सरकार से निवेदन करना चाहता हूं कि बातें करने का जो समय था वाअदे करने का समय था और वचन देने का समय था और स्टेज पर लम्बी लम्बी तकरीरें करने का जो समय था वह अब निकल चुका है, अब तो अमल करने का समय है। इस लिए जो प्रस्ताव मन्त्री महोदय ने रखा है मैं उसका समर्थन करता हूं और आशा करता हूं कि इस अमैंडमैंट को सामने रखते हुए पंजाब सरकार भी क्रांतिकारी कदम उठायगी। हमें खिलौने देकर बहलाया न जाए। समाज को खिलौना देकर अब बहलाने का वक्त नहीं है। अमल करना होगा, यकीन दिलाना होगा नहीं तो यह जगह खाली करनी होगी और किसी और जगह जाना होगा। दोनों बातें एक साथ नहीं हो सकतीं (प्रशंसा) इन्कलाब लाना होग। (विघ्न)

डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं आप के द्वारा पंजाब सरकार से कहना चाहता हूं कि हम अगर इन्कलाब लाना चाहते हैं तो जनमत को जाग्रत करना होगा। जिस जनमत को साथ लेकर आप यहां पर चुने हुए आए हैं वह अगर आप के साथ नहीं होगा तो आप इन सीटों पर बैठे नहीं रह सकते। समाजवाद को हम ने कायम करना है तो जनमत को टालिए नहीं खुले दिल से कहिए कि हम शहरी सम्पत्ति पर, कारखानों पर और ऐगरीक्लचरल भूमि पर पूर्ण रूप से समाजवाद लाने के लिए सीलिंग लगायेंगे। इसी तरह के इन्कलाब से सच्चे अर्थों में समाजवाद कायम होगा वर्ना यह एक दिखावे का नाहरा बन कर ही रह जाएगा। मैं अंत में इस प्रस्ताव का ज़ोरदार शब्दों में समर्थन करता हूं और आप का धन्यवाद करता हूं। (प्रशंसा)

चौधरी कांशी राम (फाजिलका): माननीय डिप्टी स्पीकर साहिब, यह जो आफीशल रैज़ोल्यूशन इस हाऊस में पेश किया गया है, इस का मैं समर्थन करने के लिए खड़ा हुआ हूं। यह रैज़ोल्यूशन या कानून किसी देश को एक सिविलाईज्ड ढंग से चलाने और ला एण्ड

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

आर्डर को मेनटेन करने के लिए जरूरी है। इस के पीछे एक हिस्टरी है कि शेर शाह सूरी के राज्य काल में पुरानी प्रथा यह थी कि खेती के काबिल ज़मीन तमाम की तमाम सरकार की होती थी, हिक्मते दोअमली टोडर मल ने लागू की थी जो आज तक चली आ रही है और वह यह थी कि ज़मीन पट्टे पर दे दी जाए और फिर लोग उस के मालिक बन गए। आज यह धारणा प्रधान है कि उस कानून को बदला जाए। उस वक्त यह बात क्यों की गई ? इस लिए कि उस समय नहरों का प्रबन्ध नहीं था और सिचाई के साधन नहीं होते थे और सरकार को मालिया पूरा नहीं आता था और अंदाज़ा नहीं लगाया जा सकता था कि अनाज कितना होगा क्योंकि बारिश के पानी से ज़मीन को सींचा जाता था। आमदन का अंदाज़ा नहीं लगाया जाता था। तो टोडर मल ने यह प्रथा कायम की कि ज़मीन लोगों को पट्टे पर दी जाए और आमदन का सही टीचा पता लग सके कि सरकार को इतना लैंड रेवेन्यू हो जाएगा।

अब यह जो संशोधन लाया गया है इस लिए लाया गया है कि पार्लियामैंट और असैंबलियों दोनों जो एक संविधान से बंधे हुए हैं और जो लोगों के प्रतिनिध थे इन के खिलाफ भारत का सुप्रीम कोर्ट ने फैसला दे दिया। इन के बनाए कानूनों को संविधान के विरुद्ध करार दे दिया। रजवाड़ों का बिल आया सुप्रीम कोर्ट ने उसे रिजैक्ट कर दिया तो इन्द्रा गांधी की जो सरकार 14 महीने हुए बनी थी ने यह इलान कर दिया कि लोगों की भावनाएं क्या हैं और जो कुछ हुआ वह आप सब के सामने है। यह नाहरा दिया गया कि अगर पार्लियामैंट को सारे इख्तयार दिए जाएं तो लोगों का भला हो सकता है और लोगों के भले को सामने रखते हुए कांग्रेस मजारेटी में आई ताकि लोगों के भले के लिए कोई बात करनी पड़े और अगर संविधान को भी बदलना पड़े तो बदल दिया जाए। यह भगवान कृष्ण की कोई रचना नहीं कि जिसमें एडीशन नहीं की जा सकती यह तो भारत का संविधान है। यह सोसायटी का चलाने के लिए है और लोगों को जो प्रधान मन्त्री ने यकीन दिलाया है कि हम सोशलिस्टिक पैटर्न आफ सोसायटी रायज कर देंगे (विघ्न)

यह संशोधन जो कि पार्लियामैंट ने पास किया है प्रगति के सिलसिले की तरफ एक कदम है। एक नये तरीके से इसके ज़रिये से सोशलिज़्म की तरफ जाने का रास्ता इख्तयार किया गया है जिस समाजवाद का आज तक प्रचार किया जाता रहा है।

हिन्दुस्तान एक धर्मनिर्पेक्ष देश है। इस के लोग किसी न किसी तरह से धर्म को मानते हैं। ऐसे लोग बहुत ही कम हैं जो नास्तिक हैं। वह लोग ज्यादा हैं जो धर्म पर चलते हैं चाहे वह

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[चौधरी कांशी राम]

हिन्दु हैं, चाहे सिख हैं, मुसलमान या इसाई हैं वह धर्म के ख्यालात पर आधारित समाज को मानते हैं चाहे वह किसी भी समाज का व्यक्ति हो उस को सोशलिज्म के पीछे चलने का आदेश उस का धर्म ज़रूर देता है । इम्पार्शियालेटी उसका धर्म सिखाता है । मारेलिटी की तरफ भी ले जाता है । जब वह इस प्रकार के रास्तों पर चलता है तो ज़रूरी है कि उस का झुकाव भी इसा तरफ हो जाता है । पिछले दिनों हमारे प्रधान मन्त्री ने यह बात कही थी कि आज हम एक ऐसे मोड़ पर खड़े हैं जहां पर कि हमारी 75% आबादी आज़ादी के तमाम लाभों से वंचित है । इसी लिये आज हमारे विधान में यह संशोधन लाने की जरूरत पड़ी है । विधान हमारे आराम के साधनों के लिए है । इस में एसी कोई बंदिश नहीं है कि गीता के पन्नों की तरह इसे हिलाया जा ही नहीं सकता, इसे बदला नहीं जा सकता । समाजवाद का नाहरा प्रधान मन्त्री श्रीमति इंदिरा गांधी जी ने लगाया है । यह साफ जाहिर है कि समाजवाद लाने के लिये एक कदम यह कि अपने मौजूदा विधान में रैडीकल चेंजिज़ लाई जाएं अगर हम इस तरह सुधार के लिए इस में चेंज नहीं लायेंगे तो यह सोशलिज्म का नाहरा केवल नाहरा ही रह जायेगा । मेरे अकाली भाइयों ने धर्म के नाम पर सरकार कायम की थी मगर वह लोगों को जो विश्वास दिला कर आये थे उस पर पूरा नहीं उतर सके । लोग समझदार हैं उनको गलत नाहरों से मिसगाइड नहीं किया जा सकता । सरकार को उन्हें विश्वास दिलाने के लिये सख्त कदम उठाने पड़ेंगे । धन्यवाद ।

ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ) : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਦਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਹੈ. ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਪਰੋੜ੍ਹਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ। ਸੰਧੂ ਜੀ ਨੇ ਡਿਸਕਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ, ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਹੈ। ਇਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੋਸ਼ਲ ਆਰਡਰ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਸਪਿਰਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਜੇ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੈਲਾਫਾਈਡ ਗੱਲ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਥੀ ਬਲਰਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰ ਆਇਦ ਦਰੁਸਤ ਆਇਦ, ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਰ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਸਰਪਲੱਸ ਲੈਂਡ ਲੈਣ ਲਈ ਜੋ ਕੰਪੈਨਸੇਸ਼ਨ ਫਿਕਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਸਹੀ ਸੀ ਪਰ ਜੇ ਹੁਣ ਬੈਂਕ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੌਮੀ-ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਚੇਜ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੂਰਾ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ. ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਕੀ ਹੈ ? ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 30 ਨਵੰਬਰ ਅਤੇ 1 ਦਸੰਬਰ ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਫ਼ੌਜਾਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਖ਼ਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੈਜਿਸਲੇਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਉਣਾ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਦਮ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪਿਰਟ ਦਾ ਕੀ ਸਬੂਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜਿਦਾ ਬੇਗਮ ਵਰਗੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਭੱਤੇ ਬੰਦ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਉਂ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਫੇਰ ਵੀ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸੀਲਿੰਗ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ। 10 ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੇ ਇਕ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਤਾ ਪਹਿਲੀ ਫੁਰਸਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਸ ਹਇਆ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਇਸ ਮਤੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਲਿਆ ਕੇ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨੋਟੀ-ਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈਂਡ ਰਿਫ਼ਾਰਮਜ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1972 ਤੋਂ ਇਕ ਬਿਲ ਰਾਹੀਂ ਅਗਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਰੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਜਸਟਿਸ ਦੇਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ. ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਗਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ. ਜੋ ਕਿ 24 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹਾਲਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਅਗਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਖਦੇ ਹਨ ? (ਵਿਘਨ)

ਸਿਖਿਆ-ਮੰਤਰੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਡਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੋ ਵਾਰ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬੜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਚਲੇਗੀ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਜੋ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਾਂਗੇ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਮ ਪੈਦਾ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ । ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ।

Mr. Deputy Speaker : Question is-

That this House ratifies the amendments to the Constitution of India falling within the purview of the proviso to clause (2) of Article 368 there of proposed to be made by the Constitution (Twenty-fifth Amendment) Bill, 1971, as passed by the two Houses of Parliament.

The Motion was carried unanimously.

Mr Deputy Speaker : The House stands adjourned till 2-00 P. M. on Monday, the 24th April, 1972.

1. 22 P.M.	*The Sabha then adjourned till 2-00 P. M. on Monday, the 24th April, 1972.*

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

©

Published under the Authority of the Punjab Vidhan Sabha & Printed by the Controller Printing & Stationery, Punjab at the The Jullundur Workman Co-operative Printing Press Ltd., Jullundur.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

DEBATES

24th April, 1972

Vol. I—No. 14

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Monday, the 24th April, 1972

		PAGE
Postponed Starred Questions and Answers	..	(14) 1
Starred Questions and Answers	..	(14) 19
Written Answers to Starred Questions laid on the Table	..	(14) 62
Unstarred Questions and Answers	..	(14) 73
Adjournment Motion	..	(14) 238
Call Attention Notice Under Rule 60	..	(14) 238
Message from the Governor	..	(14) 239
Statements laid on the Table in reply to Call Attention Notices	..	(14) 239
Obituary References	..	(14) 242
Statement by the Chief Minister *re.* Interim Relief for Government Employees.	..	(14) 247
Announcement re. Appointment of an Advisory Committee on Excise Policy	..	(14) 247
Announcement re. Appointment of Enquiry Committee to look into the alleged grabbing of Evacuee Land	..	(14) 248
General Discussion on the Budget	..	(14) 248
Appendix	..	(i)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : Rs. 3/12 P.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ERRATA

TO

Punjab Vidhan Sabha Debates

Dated the 24th April, 1972

Vol. I—No. 14

Read	*For*	*Page*	*Line*
ਹੁੰਦੇ	ਹਦੇ	(14)45	9th from below
during the year	the year	(14)49	20
Tubewell	Tubwell	(14)51	17
ਤਕ	ਹਕ	(14)61	5th from below
Mortgage Bank	Mortage Pank	(14)65	13
Certificate	Certifieate	(14)65	7th & 8th from below
therefor	therefore	(14)67	12th from below
60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ	60 ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ	(14)68	6
service	serviee	(14)71	11
devastated	devasted	(14)73	8
Requisite	Reqnisite	(14)76	20th from below
As noted	As not	(14)77	16
Societies	Socieities	(14)77	7th from below
allotted	all ted	(14)78	25
modification	modificatiou	(14)79	14th from below
allotted	alloted	—do—	10th from below
Pacca Arhties	Pacea Arhties	—do—	2nd from below
purchases	pnrchases	—do—	Last line
Name	Nanh	(14)108	2
732 bore	732 bire	(14)112	2 (Column No. 2)
P. O.	P. G.	(14)113	6 (Column No. 5)
Sold	Soed	(14)116	2 (Column No. 6)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Read	*For*	*Page*	*Line*
ਸਟੇਟਸਮੈਨ	ਸਟੇਟਸਮੈਠ	(14)134	7
Directors	Direetors	(14)175	18th from below
Acclaimed	Acclimed	(14)190	11 (first column)
Comrade Dana Ram	Comrado Dana Ram	(14)195	3
66	*66	(14)196	3
excluding Nylon	excludeng Nilon	(14)199	11th from below
manufacture	manufaeture	(14)200	6
70	*70	(14)200	12
including	iucluding	(14)205	8
ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਹੈ	ਲਿਸਟ ਨੱਪੀ ਹੈ	(14)205	11
ever	even	(14)207	31
Respect	Resrect	(14)220	1
ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ	ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿਦਰਪਾਲ ਪਾਂਡੇ	(14)220	19
UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS	UNSTRRED QUESTIONS AND ANSWERS	(14)233	Heading
ਗੁੰਡਿਆਂ	ਗੁੜਿਆਂ	(14)238	21
Comrade Jangir Singh Joga	Comrade Jaugir Singh Joga	(14)239	18
EVACUEE	EVACUE	(14)248	3
ਦਫ਼ਤਰ	ਦਰਤਰ	(14)251	2nd from below
ਚਾਹੀਦਾ	ਚਾਹੁੰਦਾ	(14)262	6th from below
ਪੱਲੇ	ਪਜਲ	(14)267	10th from below
ਨਾਂ	ਨੂੰ	(14)271	15th from below
ਸ: ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ	ਸਰਤਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਾਤ	(14)276, 278, 280, 282	1
Expunged	Exanged	(14)291	Last line

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Monday, the 24th April, 1972

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Sector—1 Chandigarh, at 2-00 P.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Darbara Singh) in the Chair.

POSTPONED STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

CONSTRUCTION OF CERTAIN ROADS IN HOSHIARPUR DISTRICT.

*14 1. **Comrade Darshan Singh Canadian,** | Will the Chief
2. **Comrade Jangir Singh Joga,** |
Minister be pleased to state :—

(a) the details of the link roads proposed to be constructed by the Government in the Garshankar constituency of Hoshiarpur district during the year 1972-73 ;

(b) the time by which the Garshankar-Santokhgarh road upto the Himachal border is likely to be completed ;

(c) the time by which the Garshankar Jaijon (Via Rampur Bilron) road and the Bandowal-Sarangwal road are likely to be completed ?

Shri Joginder Pal Pandey (Minister of State for Local Government and Jails). (a) Statement of link roads proposed to be constructed during the year 1972-73 is placed on the Table of the House.

(b) The total length of the road is 17.25 K. Ms. Out of which nearly 14.00 K.Ms. have already been consolidated. Another 1.25 K.Ms. will be completed by June, 1972. The balance length passing through hilly terrain is likely to be completed by 15th January, 1973.

(c) These roads do not stand sanctioned under any scheme. As such no time limit can be given to complete these roads.

[(ਏ) ਲਿੰਕ (link) ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੱਤਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲ 1972–73 ਵਿਚ ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਇਸ ਸੜਕ ਦੀ ਕੁਲ ਲੰਬਾਈ 17.25 ਕਿ: ਮੀ: ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 14.00 ਕਿ: ਮੀ: ਸੜਕ ਤੇ ਪੱਥਰ ਦੀ ਕੁਟਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ 1.25 ਕਿ: ਮੀ: ਤੇ ਕੰਮ ਜੂਨ, 1972 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਬਾਕੀ ਦੀ ਸੜਕ ਜਿਹੜੀ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਉਹ 15-1-1973 ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Local Government & Jails]

(ਸੀ) ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਕਿਸੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ।]

STATEMENT

Sr. No.	Name of Road	Length in Miles.
1.	Garhshankar-Hoshiarpur road Dhakon Sherpur-Nangal Kalawal Malanda Chak-Jhungian-Sarangwali-Bhunwala-Tatowal-Nauran Badan-Naru Nangal.	.. 8.00 .. 8.00
2.	Lalwan-Gangowal Fatehpur Kangir Mailli.	.. 5.00
3.	Mailli-Paniwala-Ganga-Kangar-Seriwal.	.. 5.00
4.	Khera-Daduwal-Chak Katru Chaha Kalan-Mautian-Parsoti-Sabhanpur-Behala.	.. 6.00
5.	Sailakhurd-Mahalpur road to Badwan Gujarpur-Sakruli-Paldi.	.. 4.00
6.	Dhadder-Sailer Khurd road to Bugra Mahrowal Rail-Soni Aima Jattan.	.. 2.50
7.	Garhshankar-Santokhgarh Road-Dangori-Bhadiar-Medwani.	... 3.00
8.	Garshankar-Santokhgarh road to Dalewal Chunowal-Nanowal-Malkiwal-Kalewal-Haibowal Tibba.	.. 6.00
9.	Singhpur-Piyewal-Rori-Totowal Chhuchhewal-Barapur-Maira-Kot on to Garhshankar-Santokhgarh road.	.. 7.00
10.	Garshankar-Santokhgarh road to Sadarpur-Chak Roontan-Chandpur Rurki-Bholewal-Kadarour on to Garshankar-Nurpur Road.	... 6.00
11	Garshankar-Balachaur road to chak Dhulluhar Aulli-Sahungarh to Sarrooan.	.. 4.50
12.	Chandiani Khurd Mukhupur-Maskot-Shahbazpur Nandwal Bangri on to Nalachaur Nurpur road.	... 5.00
13.	Balachaur Siana Kagatpur Mandiani Pbhirni majra-Bachaori-Kharaur-Bhannun Tiran Bagowal Tarian Khurdan.	.. 7.00
14.	Majra-Jattan-Galu Mazra Tundiwal Mohan Mazra Saunkri Balowal Raju Mazra.	.. 10.00
	Total	79.00 miles

ਵੇਰਵਾ ਪੱਤਰ

ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਤਹਿਸੀਲ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ 1972-73

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂ	ਲੰਬਾਈ ਮੀਲਾਂ ਵਿਚ
1.	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੜਕ ਦਾਖੋਂ ਸ਼ੇਰਪੁਰ-ਨੰਗਲ ਕਾਲਾਵਾਲ ਮਾਲਾਂ ਦਾ ਚੱਕਝੂੰਗੀਆਂ-ਸਾਰੰਗਵਾਲੀ-ਭਾਨੋਵਾਲ, ਟਾਟੋਵਾਲ ਨੌਰਾਂ ਬਦਨਨਾਰੂ ਨੰਗਲ	8.00

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ.	ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਂ		ਲੰਬਾਈ ਮੀਲਾਂ ਵਿਚ
2.	ਲਲਵਾਨ ਗੰਗੋਵਲਾਨ ਫਤਹੇਪੁਰ, ਕੰਗੀਰ, ਮੇਲੀ	..	5.00
3.	ਮੈਲੀ ਪਾਨੀਵਾਲ ਗੰਗਾ ਕਾਂਗੜ ਸੇਰੀਂਵਾਲ	..	5.00
4.	ਖੇੜਾ-ਡਾਡਵਾਲ-ਚੱਕਕਟਰੂ-ਚਹਲਕਲਾਂ-ਸੌਟੀਆਂ ਪਰਸੋਤੀ-ਸਾਵਨਪੁਰ ਬੇਹਲਾ	..	6.00
5.	ਸੈਲਾਖੁਰਦ ਮਹਲਪੁਰ-ਸੜਕ ਤੋਂ ਵਡਬਾ ਗੁਜਰਪੁਰ ਸਕਰੋਲੀ-ਪਲਦੀ	..	4.00
6.	ਦਾਹਦਰ-ਸੇਲਰ-ਖੁਰਦ-ਸੜਕ ਤੋਂ ਬੂਗੜਾ ਮਨੋਵਾਲ-ਰੇਲ-ਸੋਨੀਐਮਾ ਜੱਟਾਂ	..	2.50
7.	ਗੜਸ਼ੰਕਰ ਸੰਤੋਖਗੜ੍ਹ ਸੜਕ ਡੰਗੋਰੀ ਵੜਿਆਰ ਮੈਦਵਾਨੀ	..	3.00
8.	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਸੰਤੋਖਗੜ੍ਹ ਸੜਕ ਤੋਂ ਦਲੇਵਾਲ ਚਨੋਵਾਲ ਨਾਨੋਵਾਲ ਮਲਕੀਵਾਲ-ਕਲੇਵਾਲ-ਐਬੋਵਾਲ-ਟਿੱਬਾ	..	6.00
9.	ਸਿੰਘਪੁਰ-ਪਿਆਵਾਲ-ਪਰੋ-ਤੋਤੇਵਾਲ-ਛਛੋਵਾਲ-ਬਾਰਾਪੁਰ-ਮੇਰਾ-ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਸੰਤੋਖਗੜ੍ਹ ਸੜਕ	...	7.00
10.	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਸੰਤੋਖਗੜ੍ਹ ਸੜਕ ਤੋਂ ਸਾਧਪੁਰ ਚੱਕਰੋਟਾਂ-ਚਾਂਦਪੁਰ ਰੁੜਕੀ-ਬੋਹਲੋਵਾਲ-ਕਾਦਰਪੁਰ-ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਨੂਰਪੁਰ ਸੜਕ ਤੇ	..	6.00
11.	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਬਲਾਚੋਰ-ਸੜਕ ਤੋਂ ਚੱਕ ਫੂਲਘਰ ਔਹੱਲੀ-ਸਾਹਨਗੜ੍ਹ-ਤੋਂ ਸਾਰੋਂ	..	4.50
12.	ਚਾਂ ਦਇਆਨੀ-ਖੁਰਦ ਮੁਖੂਪੁਰ-ਮਸਕੋਟ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ਪੁਰ ਨੰਦਵਾਲ ਬੰਗੜੀ ਬਲਾਚੋਰ-ਨੁਰੂਪੁਰ ਸੜਕ ਤੇ ।	..	5.00
13.	ਬਲਾਚੋਰ ਸਿਆਨਾ ਜਗਤਪੁਰ-ਮੰਦਇਆਨੀ ਫਿਰਨੀ-ਮਾਜਰਾ ਬਛੋੜੀ-ਖਾੜਪੁਰ-ਧਾਨੂੰਨ-ਤੀਰਾਂ-ਬਗੋਵਾਲ-ਤਾਰੀਆਂ ਖੁਰਦਾਂ	..	7.00
14.	ਮਾਜਰਾ ਜੱਟਾਂ-ਗਾਲੂਮਾਜਰਾ ਟੂੰਡੀਵਾਲ-ਮੋਹਨ ਮਾਜਰਾ ਸੋਕੜੀ ਵਲੋਵਾਲ ਰਾਜੂਮਾਜਰਾ	..	10.00
	ਕੁਲ ਜੋੜ	..	79.00 ਮੀਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਵਾਲ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿਸੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 2 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੜਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਐਲਾਨ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਜੇਜੋਂ, ਹਾਡੋਵਾਲ, ਸਾਰਾਨਗਵਾਲ ਆਦਿ ਦਾ ਮੈਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਥੇ 8-8, 9-9 ਮੀਲ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਟੋਟੇ ਬਣਨੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਬਣਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤਕ ਸੜਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ 2 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤਕ ਸੜਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਮੈਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਿਸੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਲਈ ਡੇਟ ਨਹੀਂ ਦਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਡੇਟ ਤਕ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਮਾਯੂਸ ਨਾ ਹੋਣ । ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤਸਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੜਕਾਂ ਵੀ 2 ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ ।

आचार्य पृथवी सिंह आजाद ; क्या मंत्री महोदय यह बताएंगे कि मुख्य मंत्री ने जो घोषणा की है कि दो साल के भीतर ही सारे गांवों को सड़क से मिला दिया जाएगा, इस को पूरा करने के लिये कोई योजना भी बनाई गई है ताकि इस समय के भीतर ही सारे गांवों तक सड़कें पहुंच जाएं ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਚਾਰੀਆ ਜੀ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ ਗਈ ਹੈ । ਕੋਈ ਕੰਮ ਵੀ ਬਿਨਾ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤਕ ਲਿੰਕ ਰੋਡ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਔਰ ਇਸ ਲਈ ਬਾਕਾਇਦਾ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਬੀ' ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੜਕ ਦੀ ਕੁਲ ਲੰਬਾਈ 17.25 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚੋਂ 14 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੇ ਰੋੜੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ, 1.25 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵੀ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ । ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਈ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਉਸ ਨੂੰ 15-1-73 ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਯਾਨੀਂ ਇਸ ਲਈ 7-8 ਮਹੀਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਦਿਕਤ ਹੈ ਕਿ 2 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿਚ 7–8 ਮਹੀਨੇ ਲਗਣੇ ਹਨ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕੋਈ ਡਿਫ਼ੀਕਲਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਇਹ ਹਿਲੀਂ ਏਰੀਆ ਹੈ । ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਅਲਾਇੰਨਮੈਂਟ ਜਾਂ ਕਟਿੰਗ ਦੀ ਦਿਕਤ ਆਵੇਗੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦਿਕਤ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਇਹ ਡੇਟ ਇਸ ਲਈ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਡੇਟ ਤਕ ਕੰਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਇਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਦੇਣਾ ਪਏ ।

*STARRED QUESTION No. 25

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred Question No. 25

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : (ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਹ ਜਵਾਬ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਜਵਾਬ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਢਾਹੀਆਂ ਨੂੰ 8–9 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਉਸ ਦਾ ਠੀਕ ਜਵਾਬ ਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦੁਕਾਨਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੀ ।

MIDDLE PASS J.B.T. TEACHERS/TEACHRESSES IN EDUCATION DEPARTMENT

*33. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Darshan Singh Canadian** } Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) the total number of Middle Pass J.B.T. teachers/teachresses in the service of the Punjab Government as at present

(b) the number of the said teachers/teachresses, who were originally in the service of the Local Bodies or in other Institutions at the time of their absorption in the Education Department.,

(c) whether it is a fact that these teachers/teachresses have been getting only fixed salary and no increments have been allowed to them so far.,

(d) whether in the month of January, 1972, the State Government in the Education Department received any Memorandum in this regard from any former legislator, if so, a copy of the same be laid on the Table of the House.,

(c) the action, if any, taken on the memorandum mentioned in part (d) above,

---

*For Starred Question No. 25 and reply thereto please see .P.V.S. Debate dated 2nd May, 1972

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sardar Umrao Singh : (a) 3,506./

(b 3,705

(c) Yes, but only 47 teachers/teachresses have been getting fixed salary so far.

(d) Yes, a copy of the same is laid on the Table of the House.

(e) It has been decided to treat all teachers/teachresses placed in the J.B.T. Teachers, Cadre at par in the matter of pay and Allowances and thus to allow regular pay scale all of them to irrespective of their qualifications.

[(ੳ) 3,506 (ਅ) 3,705

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ, ਪਰ ਕੇਵਲ 47 ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕ/ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜ ਤਕ ਨਿਸਚਿਤ ਤਨਖਾਹ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ।

(ਸ) ਹਾਂ ਜੀ, ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਹ) ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ/ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ ਨਾਲ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ: ਟੀਚਰਾਂ ਦੇ ਕੇਡਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕਸਾਰ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ।

Copy of letter dated the 14/18th November, 1971, from Shri Satya Pal Dang Ekta Bhavan, Chheharta (Amritsar) to Shri P.H. Vaishnav,

I.A.S., Secretary to Government Punjab, Chandigarh.

Subject .—Case of some Middle J.B.T. Teachers.

Kindly refer to what I brought to your notice on the above subject on 12th November, 1971 when I met you in your office at Chandigarh. I am giving below the full details of the case. I would also request that recovery may please be stayed till the matter has been examined and finally decided.

Here are the facts as known to me at present :—

(1) In 1959 a number of Middle Pass women were declared successful in the Junior Basic Training Examination held in April, 1959.

(2) An advertisement of the Subordinate Service Selection Board, Punjab appeared in the Tribune dated January 15, 1960, page—2. Besides applications for other posts, it invited applications for 2700 posts of Junior Basic Teachers (Women). 15% of these posts were reserved for Middle Pass Junior Basic Pass in which case preference was promised to widows or deserted ladies. The scale given in this was Rs. 60-4-80/5-100/5-120.

(3) After necessary interview etc., about 250 middle Pass Junior Basic Pass Women teachers were appointed with effect from 1st January, 1961, or there about. They were given the announced scale in the Advertisement.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(4) None of them appeared in the Matriculation Examination at any subsequent stage nor did the Department ask them to do so.

(5) All or most of them were confirmed in 1966.

(6) In case of one teacher, quite sometime ago the grade and scale of her pay was ordered to be changed into fixed pay. Perhaps this was done in view of some audit objection. This teacher went to the High Court in Writ Petition against this order. She pleaded discrimination and mentioned names of two teachers getting the scale as per advertisement.

(7) In the High Court, the DPI filed a statement which said that the discrimination would be removed by converting the other two teachers too on to fixed pay. On this basis the writ Petition was dismissed.

(8) Orders have not been issued in case of these two teachers and recovery has also been ordered in each of the two cases. These two teachers are :—(a) Shrimati Parkash Kaur, Government Primary School Bagh Ganda Singh Amritsar, (b)shrimati Raj Kumari Government Primary, School, Islamabad, Amritsar.

(a) On the basis of above facts it seems clear that the position taken by the Department is unjustified for the following reasons :—

The scale was given as per the terms contained in the Advertisement. Audit objection if any was not valid and should have been got removed instead of acting on its basis.

(b) In any case, a particular scale having been given for such a long time becomes an implicit condition of service which cannot be changed now.

(c) The teachers concerned were not given any chance either by the High Court or by the Department at any stage.

(d) The orders, if implemented, would result in very great hardship which would be particularly acute since the teachers happen to be widows/deserted women.

(e) Even if the Audit Objection is correct, it is a fit case in which any irregularity that may be considered to be there, should be regularised instead of reducing the pays, effecting recoveries etc.

I remember a case in which some PCS officers promoted to IAS were permitted by the Government to retain their grades and scales with the argument that they had got used to them and any reduction would come hardship. Surely, this would be a much more deserving case from every point of view, even if some irregularaties were to be found, though in my opinion there has been none.

I do hope that this case would be considered sympathetically and pending final decision, recoveries would be stayed.

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 3,506 ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਟੀਚਰੈਸਿਜ਼ ਮਿਡਲ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 47 ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਪੇ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਗਰੇਡ ਮਿਲਦੇ ਸੀ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੇਡ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ ਜਾਂ ਬਾਕੀਆਂ ਦੀ ਪੇ ਵੀ ਫਿਕਸ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ । (ਹਾਸਾ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੇਡ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਕਿਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਤਰੀਕ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਕੇ। ਬਾਕੀ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਕਸ ਪੇ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੇਡ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੀਪ੍ਰੇਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਮਿਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੇ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਂ ਰੀਪ੍ਰੇਜ਼ੈਂਟਸ਼ਨ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਇਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰੇਡ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣਾ ਪੈਡ ਦੇਖਣ ਉਸ ਤੇ ਤਰੀਕ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। (ਹਾਸਾ)

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪੈਡ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਤਰੀਕ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਛੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਕਿਆ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਤਨਾ ਹੀ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਆਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਇਆ ਕਰੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਲ ਤੇ ਰਖ ਲਏ ਜਾਣ। (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜੋ ਤਫਰਕਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਦਸ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਕਸ ਪੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਗਰੇਡ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਤਫਰਕਾ ਮਿਟਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Mr. Speaker : Next Question.

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਤਫਰਕੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਰੀਪ੍ਰੀਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਸੀ ਔਰ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਤੇ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਦਸ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਕਸ ਪੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰੇਡ ਦੇ ਦਿਤੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਦਿਤੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਲੈਣ ਦਾ ਮੇਰਾ ਹਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੋਸਟਪੋਨ ਕਰ ਦਿਉ।

(ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

STARRED QUESTION NO. 38

(The Question was not put when called by the hon. Speaker.)

SERVICE BOOKS OF TEACHERS WORKING IN BLOCK EDUCATION, BHADSON II, AT NABHA.

*48 **Comrade Achhra Singh** : Will the Minister for Education be pleased to :—

(a) lay on the Table of the House a list showing the names of such teachers with the names of their respective Schools, who are at present working in Block Education Bhadson II, at Nabha, and whose service books are not at present in the said Block Education Office.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) state the name of the institution/office where the service books of each of the teachers mentioned in part (a) above are lying and the time since when the same are lying there together with the reasons therefor ;

(c) state the details of the loss, if any, suffered by each of the teachers mentioned in part (a) above in the absence of the said service books together with the date by which the said loss, if any, is likely to be made up ;

[d) state the time by which the cases relating to service books mentioned in part (b) above are likely to be disposed of and the date up to which the said service books are likely to be sent back to the office concerned ;

(e) state the action, if any, taken against the officer responsible for the said carelessness in causing delay ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਸੂਚੀ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਵਿਸ਼ਾ : ਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 48 ਜੋ ਕਾਮਰੇਡ ਅਛਰਾ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਐਲ. ਏ ਨੇ ਪੁਛਿਆ ਹੈ ।

(ੳ) 1. ਬੀਬੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਜੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਕਰਤਾਰਪੁਰਾ ਨਾਭਾ

2. ਬੀਬੀ ਸਾਹਨੀ ਦੇਵੀ ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ

3. ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਗਲ-ਵੱਢੀ

4. ਬਿਮਲਾ ਗਰਗ ਜੀ. ਪੀ. ਐਸ. ਘਨੁੜਦੀ

5. ਰੂਪ ਚੰਦ ਜੀ,ਪੀ.ਐਸ. ਸਕਰਾਲੀ

6. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਕੈਦੋਪੁਰ

7. ਚਾਂਦ ਸਿੰਘ ਜੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਸ਼ਾਲੀਵਾਲ

8. ਸੀਤਾ ਵਾਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ

(ਅ) 1. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਮਿਤੀ 6 ਦਸੰਬਰ, 1971 ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

2. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਹਨੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

3. ਬੀ.ਈ.ਓ. ਬਸੀ ਪਠਾਨਾ-2 ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 10 ਦਸੰਬਰ, 1971, ਤੋਂ

4. ਬੀ.ਈ.ਓ. ਚੀਮਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ) ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਤੋਂ ।

5. ਬੀ.ਈ.ਓ. ਭੁਨਰਹੇੜੀ ਮਿਤੀ 14 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

6. ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਜਲਾਲਾ ਸੇਵਾ ਪੱਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 11 ਮਈ, 1971 ਤੋਂ ।

7. ਬੀ.ਈ.ਓ. ਬਸੀ ਪਠਾਨਾ-2 ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 14 ਜਨਵਰੀ, 1972 ਤੋਂ ।

8. ਬੀ.ਈ.ਓ. ਸਮਾਣਾ-2 ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 6 ਦਸੰਬਰ, 1971 ਤੋਂ ।

(ਦ) 1. ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਤਰਕੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ !

2. ਦੋ ਛੁਟੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ । ਸਿਨਿਆਰਟੀ ਕੇਸ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਛੁਟੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

3. ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ।

4. ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ।

5. ਇਕ ਛੁਟੀ ਦਾ ਕੇਸ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ । ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

6. ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ।

7. ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ।

8. ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ।

(ਸ) 1. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ । ਫਾਈਨਲਾਈਜ਼ ਹੋਣ ਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਨੀਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ । ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

2. ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਮਿਲਣ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

3. 22 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ

4. ਜ਼ਿਲਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਸੰਗਰੂਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

5. 22 ਅਪਰੈਲ 1972

6. 23 ਅਪਰੈਲ, 1972

7. ਡੀ.ਈ.ਓ. ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

8. 22 ਅਪਰੈਲ, 1972

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਹ) 1. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

2. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਹਨੀ ਦੇਵੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਪਤਰੀ ਮਿਲਣ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

3. ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

4. ਡੀ.ਈ.ਓ. ਸੰਗਰੂਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਖੋਜ਼ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

5. ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

6. ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ

7. ਡੀ.ਈ.ਓ. ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ।

8. ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੀ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹਨ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ?

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਅਸੀਂ ਅਗੇ ਹੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਐਟ ਫਾਲਟ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜ਼ਰੂਰ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵਾਂਗੇ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਜਵਾਬ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਦੇ ਪੁਛਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਇਕਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

आचार्य पृथवी सिंह आज़ाद : पंजाब में बहुत सारे बलाक्स में टीचर्ज़ की सर्विस बुक्स ना मुकम्मल पड़ी हैं। क्या सरकार कोई ऐसा कदम उठायेगी जिस से यह सारी सर्विस बुक्स कम्पलीट हो सकें ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵਿਸ ਬੁਕਸ ਟਰੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ । ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਅੱਲਕ ਜਵਾਬ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਾ ਮੁਕੰਮਲ ਸਰਵਿਸ ਬੁਕਸ ਬਾਰੇ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਂਗੇ ।

CONFIRMATION OF TEACHERS WORKING IN CERTAIN BLOCKS

*52 **Comrade Achhra Singh** : Will the Minister for Education be pleased to :—

(a) lay on the Table of the House a list showing the names of teachers together with the names of respective schools under Block Education Office, Bhadson I and Bhadson II at Nabha and Block Education Office, Ghanaur at Rajpura, Distt. Patiala who have put in more than three years' service as on 15th March, 1972 but have not so far been confirmed ?

(b) state the reasons for not confirming the teachers referred to in part (a) above and the date by which the teachers referred to in part (a) above are likely to be confirmed ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਿਤੀ 18 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ ਕਮਪਲੀਟ ਸਨ, ਦੀ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕਂਮਪਲੀਟ ਹੋਣ ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਅਤੇ ਮਿਤੀ 18 ਜਨਵਰੀ, 1962 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਨਫਰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

[(a) A statement is laid on the Table of the House.

(b) The order of confirmation in respect of the teachers who were recruited prior to 18th January, 1962 and whose cases were complete have since been issued. The confirmation orders in respect of those recruited subsequently are to be issued by the District Education Officers. The number of permanent posts of lady teachers is rather less. Necessary action to do the needful is being done.]

List of unconfirmed teachers, appointed upto 16th March, 1969 (No. 52) in Ghanaur (Rajpura) Block Education Office.

Sr. No.	Name of teachers	School	Date of Appointment
	Sarvshri		
1.	Ram Dutt	P.S. Khanpur Jatta	16-1-51/1-10-57
2.	Moghar Singh	" Kuhle Majra	27-5-65

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name of teacher	School	Date of Appointment
3.	Baldev Singh	P.S. Khutha Kheri	27-10-66
4.	Harnek Singh	,, Sone Mayro	19-5-65
5.	Nup Ram	,, Kanu Kalan	19-5-65
6.	Palo Dass	,, Chamaru	20-5-65
7.	Dayal Singh	,, Ullana	25-5-65
8.	Pritam Singh	,, Sahal	22-5-65
9.	Mahabir Singh Puri	,, Nattumajara	22-9-62
10.	Kirpal Singh	,, Khanpur Gandia	17-9-63
11.	Amrik Singh	,, Ghumana	6-9-62
12.	Bishan Dutt	,, Untsar	18-9-63
13.	Gurbhagat Chand	,, Jand Manjali	24-5-65
14.	Saran Kaur	,, Jand Manjali	26-6-64
15.	Harnek Singh	,, Sanjanpur	5-6-65
16.	Faqir Chand	,, Jamitgarh	29-5-65
17.	Kewal Krishan	,, Darwa	24-5-65
18.	Inder Singh	,, Maharian	1-10-63
19.	Avtar Kaur	,, Mehmoodpur	1-12-61
20.	Parmjeet Kaur	,, Mehmoodpur	20-10-65
21.	Mawaya Devi	,, Chappar	25-5-65
22.	Harinder Kaur	,, Bhatmajra	16-3-65
23.	Waryam Singh	,, Almidipur	22-5-65
24.	Amrik Singh	,, Almidipur	24-5-65
25.	Krishana Gupta	,, Almidipur	18-9-63
26.	Krishan Kumar	,, Sarla Kalan	20-5-65
27.	Bhupinder Singh	,, Salaimpur Jattan	25-5-65
28.	K. Sukhdev Singh	,, Salaimpur	S./Book not available.
29.	Parbhat Kaur	,, Subran	12-1-65
30.	Ajit Kaur	,, Saiala Khurd	S./Book not available
31.	Uhamani Devi	P/S Seel	22-8 67

A. Q. No. 52

(a) Names of the teachers with School who have put in more than 3 years service on 15th March, 1972 but not confirmed. Bhadson I. (Nabha).

Sarvshri—

1. Jagmohan Lal, P/S Kansuha Kalan.
2. Ram Sarup Sharma, —do—
3. Chiranji Lal, P/S Pedni Khd.
4. Teja Singh, —do—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

S. No.	Name and Address
5.	Sharan Singh, P/S Shamla.
6.	Labh Singh, P/S Dakaunda.
7.	Baldev Singh, P/S Simbron.
8.	Gurcharan Singh, P/S Hiana Kala.
9.	Smt. Kamla Sharma, P/S Kheri Jattan.
10.	Satnam Singh, P/S Bhorey.
11	Surjit Singh, ,,
12.	Pritam Singh, P/S Birdhana.
13.	Gulwant Singh, P/S Chuniwal.
14.	Jarnail Singh, ,,
15.	Hari Singh, P/S Mohal.
16.	Ram Singh, P/S Palia.
17.	Balwinder Singh, P/S Ranjitgarh.
18.	Harbant Singh, P/S Palia.
19.	Chet Singh, P/S Uppalan.
20.	Chhajju Singh, P/S Bishangali.
21.	Joginder Singh, P/S Doda.
22.	Bhagwan Dass, P/S Baberpur.
23.	Sarwan Singh, P/S Khanura.
24.	Smt. Satya Devi, ,,
25.	Jai Dial, P/S Raisal.
26.	Harbhajan Singh, P/S Siri Nagar.
27.	Gurmeet Singh, P/S Hallah.
28.	Harnek Singh, ,,
29.	Raj Kumar, P/S Ghuntal.
30.	Jiwan Lal, P/S Birawal.
31.	Sohan Lal, ,,
32.	Sham Lal, P/S Bhajjo Majri.
33.	Ram Chand, P/S Sudhewai.
34.	Gurdev Singh, ,,
35.	Rattan Lal, P/S Achal.
36.	Krishan Chand, P/S Chhajju Bhat.
37.	Anand Kumar, P/S Kot Khd.
38.	Smt. Sheela Devi, P/S Chaswal.
39.	Barsh Kumari, P/S Charron.
40.	Sohni Kumar, ,,
41.	Harnek Singh, P/S Hakimpura.
42.	Tarsem Lal, ,,
43.	Smt. Iqbal Kaur, P/S Behbalpur.
44.	Mohinder Kaur, P/S Rly. Col. Babha.
45.	Raj Rani, Rly. Col. Nabha.
46.	Sat Pal Rattan, P/S Ageti.
47.	Satish Kumar, P/S Barara Khurd.
48.	Smt. Santosh Kumari, P/S Rly. Col. B, Nabha.
49.	Gurcharan Kaur, —do—
50.	Sharan Singh, P/S Banua Kala
51.	Smt. Balwinder Kaur, P/S Sudhanali.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement showing the Name of the teachers who has put in three years service on 15th March, 1972 but not so far been confirmed.

Sarvshri/Smt.

1. Maya Arora, P/S K. Pura Nabha.
2. Shakuntla Devi, P/S Kartarpura.
3. Surjit Kaur, ,,
4. Tejinder Kaur, P/S Munshian Mohalla, Nabha.
5. Prabha Rani, P/S Munshian Mohalla Nabha.
6. Amar Jeet Kaur, P/Sh./Basti Nabha.
7. Shushila, P/S Duleddi.
8. Kuldeep Kaur, P/S Allohran Khurd.
9. Kuldeep Kaur, P/S Pularan.
10. Pushpa Sharma, P/S Chandri Majra.
11. Kamlesh Verma, ,,
12. Nachhattar Kaur, P/S Allohran Khurd.
13. Jatinder Sharma, P/S Golwatli.
14. Sohan Lal Singh, P/S Golwatli.
15. Chhaju Ram, P/S Golwatli.
16. Chhaju Ram, P/S Tungan.
17. Prem Chand, P/S Sakahan.
18. Karam Chand, P/S Laddo Hari.
19. Krishan Wati, P/S Sunam.
20. Sat Pal Singh, P/S Lobana.
21. Jagmohan Singh, P/S Lobana.
22. Sunder Ram, P/S Kalram Majra.
23. Ranjeet singh, P/S Badanpur.
24. Balbir Singh, P/S Bhani.
25. Smt. Parmjeet Kaur, P/S Chahal.
26. Ganesh Lata, P/S Chahal.
27. Satnam Kaur, P/S Akalgarh.
28. Dharam Pal, P/S Palid.
29. Kamal Devi, P/S Sargapur.
30. Dev Singh, P/S Jindalpur.
31. Chand Singh, P/S Sahiwal.
32. Kuldip Singh, P/S Rulta.

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਨਫਰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਕਨਫਰਮ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਕਾਇਆ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

CONFIRMATION OF TEACHERS IN CERTAIN BLOCKS

*53. **Comrade Achhra Singh** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the State Government had passed orders for confirming all the teachers who were in service as on 1st November, 1966 ;

(b) lay on the Table of the House a list of teachers working in the Primary Schools of Block Education Bhadson II (Nabha) and Block Education Ghanur (Rajpura) district Patiala, who were in service as on 1st November, 1966 but have not yet been confirmed ;

(c) if the reply to part (a) above be in the affirmative the time by which the teachers referred to in part (b) above are likely to be confirmed ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes, except in regard to Classical and Vernacular teachers, all others, whose cases were complete, have been confirmed.

(b) a Statement is laid on the Table of the House.

(c) Date cannot be fixed. Steps will be taken to finish the work as early as possible.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਸਵਾਏ ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਵਰਨੈਕੂਲਰ ਟੀਚਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਟੀਚਰਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਮੁਕੰਮਲ ਸਨ, ਅਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

(ਅ) ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨੀਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।]

List of unconfirmed teachers appointed upto 1st November, 1966 in Ghanaur (Rajpura) Block Education Office.

S. No.	Name of Teacher	School	Date of appointment
	Sarvshri		
1.	Sh. Ram Dutt	P/S Khanpur Jattan	16-1-51/1-10-57
2.	Maghar Singh	,, Kahale Majra	27-5-65
3.	Baldev Singh	,, Khutha Kheri	27-10-65
4.	Harnek Singh	,, Sone Majra	19-5-65
5.	Nup Ram	,, Kauri Kalan	19-5-65
6.	Pala Dass	,, Chamaru	20-5-65
7.	Dayala Singh	,, Ullana	25-5-65
8.	Pritam Singh	,, Sahal	22-5-65
9.	Mahabir Singh	,, Nathumajra	22-9-62
10.	Kirpal Singh	,, Khanpur Gondia	17-9-63

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

11.	Amrik Singh	P/S	Ghumana	6-9-62
12.	Bishan Dutt	,,	Untsar	18-9-62
13.	Gurbhagat Chand	,,	Jarid Mangali	24-5-65
14.	Saran Kaur		—do—	26-6-64
15.	Harnek Singh	,,	Naujar Pur	5-6-65
16.	Faqir Chand	,,	Jamitgarh	29-5-65
17.	Kewal Krishan	,,	Darwa	24-5-65
18.	Inder Singh	,,	Maharian	1-10-63
19.	Avtar Kaur	,,	Mahmoodpur	1-12-62
20.	Paramjit Kaur		—do—	29-10-65
21.	Maya Devi	,,	Chappar	25-5-65
22.	Harinder Kaur	,,	Bhatmajra	16-3-65
23.	Waryam Singh	,,	Alaidepur	22-5-65
24.	Amrik Singh		—do—	24-5-65
25.	Krishan Gupta		—do—	18-9-63
26.	Krishan Kumar	,,	Sarala Kalan	20-5-65
27.	Bhupinder Singh	,,	Salempur Jattan	25-5-65
28.	K. Sukhdev Singh	,,	Salempur	S. Book not available
29.	Parbhjit Kaur	,,	Suhrar	12-1-65
30.	Ajit Kaur	,,	Sarola Khurd	S. Book not available.

Statement showing names and Schools of the teachers who were in service on 1st November, 1965 but not confirmed in II Nabha Block Education Office

Sarvshri

1. Smt. Maya Arora, P/S Kapura Nabha.
2. Shukauntal Devi, —do—
3. Surjeet Kaur, —do—
4. Prabha Rani, P/S Munshia Mohalla, Nabha.
5. Amarjeet Kaur, H. B. Nabha.
6. Shushila Dodda.
7. Kuldip Kaur, H. B. Allobana.
8. Kuldip Kaur, H. B. Kulara.
9. Pushpa Sharma, H. B. Chanderi Kalan.
10. Kamlesh Sharma, —do—
11. Nachhatar Kaur, H. B. Allorah Khurd.
12. Jatinder Sharma, Glwan.
13. Sohan Lal, Singwal, Galnath.
14. Chhaju Ram, H. B. Kungan.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

S. No.	Name and address
15.	Prem Chand, H. B. Lakaham.
16.	Prem Chand, H. B. Gandha Heri.
17.	Krishan Vati, H. B. Kauran.
18.	Sat Pal Singh, Labana.
19.	Jagmohan Singh, Labana.
20.	Sunder Ram, Kalan Majra.
21.	Ranjit Singh, Maidupur.
22.	Balbir Singh, Bhar Bhauccham.
23.	Smt. Parmjeet Kaur, Chahal.
24.	Sacch Lal, H.B. Chahal.
25.	Sutumap Kaur, H. B. Akalgarh.
26.	Dharam Pal, Faridpur.
27.	Dev Singh, H. B. Jindalpur.
28.	Chand Singh, H. B. Sirhind.
29.	Kuldip Singh, H. B. Rahta.

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟੀਚਰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਨਫਰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕੀ ਉਹ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹੋਣ । ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਨਫਰਮ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਨਹੀਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਕ ਅਫਸਰ ਆਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਇਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਲਾਉਂ ਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਰਹਿ ਗਏ ਉਹ ਵੀ ਜਲਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟੀਚਰਜ਼ ਦੀ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਡਿਊ ਹੈ ਉਹ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਾਈਮ ਲਿਮਿਟ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਇਕ ਆਫੀਸਰ ਆਨ ਸਪੈਸ਼ਲ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । 1960-61 ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਕੰਮ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਫਿਨਿਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਤਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਿਊਰੋਕਰੈਟਿਕ ਡਿਸਕ੍ਰੀਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋਈ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਤਰੀਕਾ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਲਭ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

PENDING APPLICATIONS FOR TUBE-WELL CONNECTIONS RECEIVED FROM THE RESIDENTS OF SARDULGARH CONSTITUENCY

*63 **Sardar Balwinder Singh Bhunder** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) The number of applications for tubewell connections received from the residents of villages in the Sardulgarh Constituency which are lying pending at present ;

(b) the time by which the tubewell connections are likely to be given to the said applicants ?

Shri Gurmail Singh :(a) 434.

(b) The connections can be given to the said applicants after the Rural Electrification Project around Sardulgarh is sanctioned by the Rural Electrification Corporation, New Delhi.

[(ੳ) 434.

(ਅ) ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ. ਦੁਆਰਾ ਸਰਦੂਲ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ ਪੇਂਡੂ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਹੀ ਉਕਤ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ।]

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰੇਗੀ ਕਿ 434 ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜੋ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਈਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾ ਦਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ? ਸਾਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਪਰਾਜੈਕਟ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਬਿਜਲੀ ਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਮੰਤਰੀ : 434 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਿਚੋਂ 361 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਰਾਜੈਕਟ ਬਣਕੇ 6 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਬਾਕੀ 73 ਕੇਸਿਜ਼ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪਰਾਜੈਕਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੇ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪਰਾਜੈਕਟ ਬਣਕੇ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਲਈ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਹੁਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਾਜੈਕਟ ਬਣਾਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਘਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਝੁਨੀਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ? ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰ 35 ਰੁਪਏ ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬਧ ਸੀ ਉਥੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ 90 ਰੁਪਏ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਕੌਣ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਨਹੀਂ, ਤੁਸੀਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੰਗਣੀ ਹੈ । (The hon. Member is giving the information himself instead of seeking it.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ (ਵਿਘਨ) ਇਥੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਹੈ ਪਰ ਬਾਕੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿੰਦੇ ਪਏ ਹੋ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਹੈ। (You are giving the information, but you are expected to seek the information from the Government.)

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਮੀਟਰ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰੁਪਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਮੀਟਰ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਕਿਉਂ ?

ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸੱਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

CUTS IN CANAL IN FEROZEPORE DISTRICT

*62 **Sardar Gurcharan Singh** : Will the Minister for Irrigation and Power to state the total number and the details of cuts in Canal reported in District Ferozepore during the years 1970 and 1971 and the action, if any, taken against the offenders ?

Shri Gurmail Singh : The number of Canal cuts reported in Ferozepore District during the years 1970 and 1971 are as below :—

1970 : 405

1971 : 356

The statements showing the detail are laid on the table of the House.

As per rules all the cut cases are registered with the concerned Police Station for investigation who are required to trace out the culprits. In most cases the police is unable to trace the culprits. The tawan cases of such cuts are referred to the Collector, who is competent under Rule 32 of the Rules framed under the Northern India Canal and Drainage Act No. VIII of 1873 to impose the tawan.

[ਸਾਲ 1970 ਅਤੇ 1971 ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੈਨਾਲ ਕੱਟਸ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਹ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ :—

ਸਾਲ 1970 : 405

ਸਾਲ 1971 : 356

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਟੇਲ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰੂਲ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਰੇ ਕੱਟ ਕੇਸਿਜ਼ ਸਬੰਧਿਤ ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਢੂੰਡਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਢੂੰਡਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੱਟ ਕੇਸਿਜ਼ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਤਾਵਾਨ ਲਾਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨਾਰਦਰਨ· ਇੰਡੀਆ ਕੈਨਾਲ ਅਤੇ ਡਰੇਨਜ ਐਕਟ 8 ਆਫ 1873 ਦੇ ਹੇਠ ਬਣੇ ਰੂਲ 32 ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।]

Statement showing details of cuts in Ferozepore District for the year 1970—Sidhwan Division S.C.C.

S. No.	Name of Distributary		R.D. of Cut	Month
1	2		3	4
1.	Lohara Minor	..	16320—R	March, 1970
2.	Lohara Minor	..	5700—L	,,
3.	Lohara Minor	..	17560—L	,,
4.	Lohara Minor	..	4400—R	,,
5.	Lohara Minor	..	1750—L	,,
6.	Lohara Minor	..	1750—R	,,
7.	Lohara Minor	..	7600—R	,,
8.	Zira Disty.	..	26459—L	,,
9.	Karyal Mr.	..	8730—R	,,
10.	Partapwah	..	6275—R	,,
11.	Lohara Mr.	..	5700—R	,,
12.	Khosa Mr.	..	5760—R	,,
13.	Saffuwala	..	5380—R	,,
14.	Akhtarwah	..	4040—L	,,
15.	Akhtarwah	..	5221—R	,,
16.	Kingwah	..	25500—L	,,
17.	Kingwah	..	38075—L	,,
18.	Illahiwah	..	61165—L	,,
19.	Illahiwah	..	60600—L	,,
20.	Kingwah	..	39500—R	,,
21.	6 R	..	21699—R	,,
22.	Droli Minor	..	38300—R	May, 1970
23.	I.R. Sub Mr.	..	7600—R	July, 1970
24.	Lohara Mr.	..	8259—L	,,
25.	I.R. Sub Mr.	..	7690—R	,,
26.	Sherpur Mr.	..	12900—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
27.	Mehal Mr.	..	3000—R	May, 1970
28.	Mehal Mr.	..	3050—R	,,
29.	Mehal Mr.	..	3475—L	,,
30.	Mehal Mr.	..	4000—R	,,
31.	Manawan	..	36550—R	,,
32.	Illahiwan	..	29300—L	,,
33.	Daulatwah	..	23000—R	,,
34.	Daulatwah	..	24430—R	,,
35.	Daulatwah	..	24430—R	,,
36.	Deulatwah	..	25000—R	,,
37.	Agawah	..	61475—L	,,
38.	Mehal Mr.	..	3000—L	August, 1970
39.	Mehal Mr.	..	3745—L	,,
40.	Mehal Mr.	..	1900—L	,,
41.	Santuwala	..	6810—R	,,
42.	Khosa Sub Mr.	..	4750—R	,,
43.	Manawan	..	49870—R	,,
44.	Manawan	..	33540—R	,,
45.	Manawan	..	17460—R	,,
46.	Manawan	..	14670—L	,,
47.	Kirmati Mr.	..	5042—R	,,
48.	Manwan	..	14970—R	,,
49.	Manwan	..	10670—L	,,
50.	Manwan	..	14750—L	,,
51.	Illahiwah	..	8700—R	September, 1970
52.	6—R	..	10670—L	,,
53.	Agawah	..	6946—R	,,
54.	Daulatwah	..	8900—L	,,
55.	Daulatwah	..	28895—L	,,
56.	Daulatwah	..	4430—L	,,
57.	Daulatwah	..	58840—R	,,
58.	6—R	..	13500—R	,,
59.	Agawah	..	13780—R	,,
160.	Agawah	..	72895—R	,,
61.	Lohara	..	8000—L	,,
62.	Manawan	..	36950—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
63.	Manawan	..	10880—R	,,
64.	Nurpur	..	7800—L	,,
65.	Reharwan	..	13050—L	,,
66.	Reharwan	..	14000—L	,,
67.	Reharwan	..	14500—L	,,
68.	Mehal Minor	..	21000—R	,,
69.	Manwan	..	114760—L	October, 1970
70.	Kingwah	..	25500—L	,,
71.	Karyal	..	8730—R	,,
72.	Lohara	..	14210—L	,,
73.	Lohara	..	3489	,,
74.	Lohara	..	21030—L	,,
75.	Lohara	..	20680—L	,,
76.	Zira	..	4875—L	,,
77.	Illah iwah	..	66850—R	,,
78.	6—R	..	94800—R	,,
79.	Lohara Mr.	..	4000—L	November, 1970
80.	Lohara Mr.	..	14205—L	,,
81.	Lohara Mr.	..	14205—L	,,
82.	Kirmati Mr.	..	12480—L	,,
83.	Lohara Mr.	..	4300—L	,,
84.	Manawan Mr.	..	366630—R	,,
85.	2L Zira	..	20300—R	,,
86.	Lohara Mr.	..	17355—L	,,
87.	Zira	..	587000—R	,,
88.	Partapwah Mr.	..	15500—R	,,
89.	Partap wah Mr.	..	16800—R	,,
90.	1—R Lohara	..	1500—R	,,
91.	Khosa Sub Mr.	..	1880—R	,,
92.	2—R Sub Minor Lohara	..	11540—L	,,
93.	1—R Sub Minor Lohara	..	8501—R	,,
94.	Lohara Mr.	..	25975—L	,,
95.	Ma nawan Mr.	..	58135—R	,,
96.	Zira Disty.	..	82115—R	,,
97.	Zira Disty.	..	82875—R	,,
98.	1—R/2—L Zira	..	22250—L	December, 1970
99.	1—L/2—L Zira	..	22260—L	,,
100.	1—L/2—L Zira	..	21200—L	,,
101.	1—L/2—L Zira	..	22010—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
102.	Manawan Mr.	..	36530—R	December, 1970
103.	Partapwah Mr.	..	2010—R	,,
104.	1—L/Zira	..	32500—R	,,
105.	Illahiwah	..	64400—R	,,
106.	Illahiwah	..	106100—R	,,
107.	Daulatwah	..	58840—R	,,

Ferozepure Division (S.C.C.)

1.	Cherewan Mr.	..	2750—R	January, 1970
2.	Ditch Channel	..	72-73—L	February, 1970
3.	Ditch Channel	..	71-72—R	,,
4.	Dhulkot	..	22980—R	March, 1970
5.	Cherewan Mr.	..	3040—R	,,
6.	Jagraon Disty.	..	107285—L	April, 1970
7.	Faridkot Disty.	..	119640—L	May, 1970
8.	Doda Disty.	..	38410—R	,,
9.	Mari Disty.	..	29930—R	June, 1970
10.	Jagraon Disty.	..	44962—R	,,
11.	Rupana Disty.	..	31690—R	,,
12.	Doda Disty.	..	31150—R	August, 1970
13.	Doda Disty.	..	29410—L	September, 1970
14.	Doda Disty.	..	39420—R	October, 1970
15.	Raunta Disty.	..	19550—R	November, 1970
16.	Dela Minor	..	6616—R	,,
17.	Kauni Disty.	..	2705—R	,,
18.	Kauni Disty.	..	2650—R	,,
19.	Doda Disty.	..	63270—R	,,
20.	Jaitu Disty.	..	97000—R	December, 1970
21.	Kauni Disty.	..	4845—L	,,

Bhatinda Division (S.C.C.)

1.	Kot Bhati	..	131000—R	January, 1970
2.	Mithhri Mr.	..	44500—R	,,
3.	Lal Bhai Disty.	..	14818—L	April, 1970
4.	Raikot Disty.	..	103325—L	,,
5.	Mithhri Mr.	..	44500—R	,,
6.	Himat Pura Mr.	..	12400—R	May, 1970

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
7.	Hima t Pura Mr.	..	12400—R	May, 1970
8.	Lambi Disty.	..	15415—L	June, 1970
9	Mithhri Mr.	..	28940—R	August, 1970
10.	Daaula Mr.	..	1040—L	,,
11.	Khai Mr.	..	4034—R	,,
12.	Killianwali Sub Mr.	..	7900—R	October, 1970
13.	Mithhri Mr .	..	49500—R	November, 1970
14.	Mithhri Mr.	..	6900—R	,,
15.	Mithhri Mr.	..	47990—R	,,
16.	Mithhri Mr.	..	44500—R	,,
17.	Hussner Mr.	..	22850—R	,,

Abohar Division (Ferozepur Canal Circle)

1.	Sukhchain Disty.	..	198871—R	January, 1970
2.	Sukhchain Disty.	..	43200—R	,,
3.	Ramsara Mr.	..	36000—R/ 37000—R	February, 1970
4.	Tarmala Mr .	..	17775—L	January, 1970
5.	Tarmala Mr.	..	42108—L	February, 1970
6.	Mehrajpur Minor	..	7261—R	March, 1970
7.	Ma lukpur Dy.	..	79590—R	,,
8.	Mehrajpur Mr.	..	21852—R	,,
9.	Lambi Disty.	..	19090—R	,,
10.	Lambi Disty.	..	132360—L	,,
11.	Lambi Disty.	..	161470—R	April, 1970
12.	Lambi Extension	..	5000—R	,,
13.	Lambi Dy.	..	205470—R	,,
14.	Lambi Dy.	..	201728—R	,,
15.	Lambi Dy.	..	206145—L	,,
16.	Sukhtichain Dty.	..	31987—R	,,
17.	Lambi Dty.	..	180-181—R	,,
18.	Lambi Dty.	..	130422—R	,,
19.	Lambi Dty.	..	121-22	,,
20.	Lambi Dty.	..	102	,,
21.	Tarmala Mr.	..	10769—L	May, 1970
22.	Lamby Dy.	..	205540—R	,,
23.	Daulat Pur Mr.	..	16450—L	,,
24.	Lambi Dy.	..	138812—L	,,
25.	Sukhchain Dy.	..	68500—R	,,
26.	Azamwala Mr.	..	16220—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
27.	Lambi Disty.	..	20490—R	May, 1970
28.	Azamwala Mr.	..	15770—R	,,
29.	Lambi Dy·	..	129450—L	,,
30.	Abohar Mr.	..	14800—L	,,
31.	Malhkpur Dy.	..	168110—L	,,
32.	Bakain Mr.	..	2800—R	,,
33.	Lambi Dy.	..	208335—R	June, 1970
34.	Lambi Dy.	..	205425—R	,,
35.	Sukhchain Dy.	..	205425—R	,,
36.	Ramasra Minor	..	12900—L	,,
37.	Ramasra Winor	..	42143—L	,,
38.	Kaulatpur Mr.	..	44—R	,,
39.	Sukhchain Dy.	..	70167—R	,,
40.	Daulatpur Mr.	..	45170—L	,,
41.	Mehrajpur Mr.	..	7970—R	,,
42.	Sukhchain Dy.	..	51150—R	,,
43.	Malukpur Dy.	..	108015—R	,,
44.	Sukhchain Dy.	..	80670—R	July, 1970
45.	Mehrajpur Mr.	..	19980—R	,,
46.	Azamwala Mr.	..	17600—R	,,
47.	Lambi Dy.	..	206970—L	,,
48.	Sukhchain Dy.	..	98556—L	,,
·49.	Sukhchain Dy.	..	109920—R	,,
50.	Sukhchain Dy.	..	98565—R	,,
51.	Mehrajrur Mr.	..	5825—R	,,
52.	Rasulpur Mr.	..	5100—R	,,
53.	Sukhchain Dy.	..	1045—R	,,
54.	Sukhchain Dy.	..	11200—R	,,
55.	Lambi Extension	..	13560—R	August, 1970
56.	Bakian Mr.	..	4880—R	,,
57.	Lambi Extension	..	26990—R	,,
58.	Lambi Ext.	..	19060—R	,,
59·	Lambi Ext.	..	29125—R	,,
60.	Lambi Ext.	..	343501—R	,,
61.	Ramsara Mr.	..	62280—R	,,
62.	Ramsara Mr.	..	57200—L	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
63.	Lambi Dy.	..	24800—L	August, 1970
64.	Sukhchain Disty.	..	31987—R	September, 1970
65.	Burjan Mr.	..	2870—L	,,
66.	Sukhchain Dy.	..	85615—L	,,
67.	Malukpur Dy.	..	67460—R	,,
68.	Lambi Ext.	..	7845—R	October, 1970
69.	Sukhchain Dy.	..	90280—R	,,
70.	Tarmala Mr.	..	71 —R	,,
71.	Alamgarh Mr.	..	298 —L	,,
72.	Malukpur Dy.	..	81282—L	,,
73.	Malukpur Dy.	..	1990—L	,,
74.	Mehrajpur Mr.	..	10550—R	,,
75.	Lal Bhai Dy.	..	40500—L	November, 1970
76.	Sukhchain Disty.	..	88433—R	,,
77.	Lal Bhai Dy.	..	40500—R	,,
78.	Lal Bhai Dy.	..	39000—R	,,
79.	Lambi Dy.	..	64650—R	,,
80.	Lambi Dy.	..	205485—R	,,
81.	Malukpur Dy.	..	88645—L	,,
82.	Ramsara Mr.	..	74500—R	,,
83.	Ramsara Mr.	..	64500—R	,,
84.	Mehrajpur Mr.	..	20975—R	,,
85.	Sukhchain Dy.	..	38433—R	,,
86.	Ramsara Mr.	..	18020—L	December, 1970
87.	Abohar Mr.	..	13825—R	,,
88.	Abohar Mr.	..	12575—R	,,
89.	Sarwan Dy.	..	15600—L	,,
90.	Sarwan Dy.	..	12600—R	,,
91.	Bhagsar Mr.	..	15800—R	,,
92.	Sarwan Dy.	..	20850—L	,,
93.	Aspal Dy.	..	16—16	,,
94.	Sarawan Dy.	..	23620—L	February, 1970
95.	Pakkan Sub Mr.	..	6425—L	,,
96.	Sarawan Dy.	..	7175—L	,,
97.	Debra Mr.	..	9650—R	,,
98.	Bhagsar Mr.	..	36870—R	March, 1970
99.	Karamgarh	..	64133—L	,,
100.	Bhagsar Mr.	..	24575—L	,,
101.	Sarawan Dy.	..	22800—L	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
102.	Sarawan Dy.	..	7175—L	March, 1970
103.	Bhagsar Mr.	..	28300—L	,,
104.	Kundal Mr. Arniwala Mr.	..	3440—R	April, 1970
105.	Sarawan Dy.	..	26450—L	,,
106.	Muktsar	..	5500—L	,,
107.	Muktsar	..	5620—L	,,
108.	Dabra Mr.	..	9650—R	,,
109.	Malut	..	10300—R	,,
110.	Abohar	..	51990—R	,,
111.	Pakan Sub Mr.	..	13995—R	,,
112.	Doda	..	29525—R	May, 1970
113.	Karam Gehr.	..	38400—R	,,
114.	Karam Gehr.	..	776—L	,,
115.	Muktsar	..	44600—R	,,
116.	Malout	..	6700—R	,,
117.	Muktsar	..	28600—R	,,
118.	Muktsar	..	19000—R	,,
119.	Muktsar	..	5050—L	,,
120.	Debra Mr.	..	9650—L	,,
121.	Barkandi Mr.	..	8500—R	,,
122.	Malout	..	10350—R	,,
123.	Muktsar	..	42680—R	June, 1970
124.	Abohar	..	536635—R	,,
125.	Pakan Sub Mr.	..	82[illegible]0—R	,,
126.	Nakarian Mr.	..	11500—R	,,
127.	Hunar Mr.	..	18510—L	,,
128.	Arniwala	..	99500—R	,,
129.	Doba	..	28100—R	,,
130.	Nokarian Mr.	..	11700—R	,,
131.	Arniwala	..	63900—R	,,
132.	Malout	..	16700—L	,,
133.	Udeikarn	..	18100—R	,,
134.	Karam Garh	..	424[illegible]—R	,,
135.	Doba	..	14000—R	,,
136.	Karam Garh	..	35000—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
137.	Karam Garh	..	61800—R	June, 1970
138.	Karam Garh	..	64000—L	,,
139.	Karam Garh	..	50008—R	,,
140.	L—Doda	..	2040—L	,,
141.	Alamwah	..	680—L	,,
142.	Arniwala	..	74275—R	,,
143.	Karamgarh	..	3000—L	,,
144.	Sarawan	..	9500—R	July, 1970
145.	Sarawan	..	7500—R	,,
146.	Muktsar Dy.	..	54840—R	,,
147.	Muktsar Dy.	..	54830—R	,,
148.	Bhagsar	..	37530—L	,,
149.	Bhagsar	..	80500—L	,,
150.	Mehrajwala	..	4500—R	,,
151.	Arniwala	..	13560—R	,,
152.	Asalpal Dity	..	11500—R	,,
153.	Sarawan	..	23000—L	,,
154.	Muktsar	..	54830—L & R	,,
155.	Sarawan	..	2300—L	June, 1970
156.	Makarain Mr.	..	7450—R	July, 1970
157.	Muktsar	..	6150—R	,,
158.	Muktsar	..	61375—R	,,
159.	Khunan Mr.	..	26660—R	August, 1970
160.	Sarawan	..	43000—L	,,
161.	Sarawan	..	7508—L	,,
162.	Malout Dy.	..	24150—L	,,
163.	MKT.	..	61000—R	September, 1970
164.	At Bridge Tara Muradwala Mr. Tiba to Ghurana	..		,,
165.	Abohar Br.	..	523285—R	,,
166.	Mulanwali	..	3800—L	,,
167.	Sarawan	..	40250—L	,,
168.	Arniwala	..	90100—R	October, 1970
169.	Arniwala	..	92225—R	,,
170.	Muradwala	..	26300—L	,,
171.	Sarawan	..	15795—L	,,
172.	Arniwala	..	16880—R	,,
173.	Bhangal Mr.	..	75—R	,,
174.	Sarwan	..	20500—R	,,
175.	Udikain	..	19400—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
176.	Muktsar	..	61380—R	October, 1970
177.	Debra Mr.	..	9700—R	,,
178.	Malout	..	10250—R	,,
179.	Sarawan Dy	..	7600—L 6500—R	,,
180.	Alamwala Dy	..	48720—L	,,
181.	Muktsar	..	54840—R	,,
182.	Karamgarh	..	18750—R	November, 1970
183.	Sarawan	..	22600—R	,,
184.	,,	..	23500—L	,,
185.	,,	..	21500—L	,,
186.	MKT	..	61050—R	,,
187.	Karamgarh	..	16500—L	,,
188.	Malup pur	..	27650—R	,,
189.	Karamgarh	..	18700—R	,,
190.	Sarawan	..	23640—R	,,
191.	Nokraian Mr	..	12200—R	,,
192.	Khilu Mr.	..	15500—R	,,
193.	Alanwala	..	18880—R	,,
194.	,,	..	13968—R	,,
195.	Karamgarh	..	8251—R	October, 1970
196.	Malout Dy	..	11670—L	December, 1970
197.	MKT.	..	6492—R	,,

Eastern Division (F.C.C.)

Sr. No.	Name of Channel/ Disty		R.D.	Date
1	2		3	4
1.	Saidoke Disty	..	41400—R	14-15/2/70
2.	Ladhaka Disty.	..	135200—L	2-9/6/70
3.	—do—	..	109800—L	16-17/6/70
4.	—do—	..	247580—L	22-23/6/70
5.	Saidoke Disty.	..	22950—R	2/7/70
6.	—do—	..	27825—R	30-31/7/70
7.	Guruhar Sahai Disty.	..	18450—R	30-31/7/70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

8.	Sodhiwala Disty.	..	3250—L	28/7/70
9.	Guruhar Sahai	..	15325	30-31/7/70
10	Sodhiwala Disty	..	44356—R	29/7/70
11.	—do—	..	36150—R	31/7/70 1-8-70
12.	—do—	..	44356—R	31/7/70 1-8-70
13.	Nizamwah Disty	..	11850—R	30/8/70
14.	Rattawala Disty	..	6990—L	13/8/70
15.	Saidoke Disty	..	22920—L	13-4/8/70
16.	Changal Disty	..	15000—R	10-11/8/70
17.	Bhadurke Disty	..	57100—R	6-7/8/70
18.	Mamdot Disty	..	23455—R	11-12/8/70
19.	Bikaner Canal	..	20700—L	23-24/8/70
20.	—do—	..	362-63	2-3/10/70

Harike Division (F,C.C.)
1970

Sr. No.	Name of Channel/Disty		RD of Outlet	Date
1	2		3	4
1.	Mayawah	..	41700—L	18-10/7/70
2.	Butawah	..	61100—L	23-8/7/70
3.	—do—	..	168020—R	21-22/7/70
4.	—do—	..	125200—R	30-31/7/70
5.	—do—	..	89920—R	30-31/7/70
6.	—do—	..	77305—L	18-19/7/70
7.	Berneswah	..	8540—R	4/7/70
8.	Sultankhanwala	..	29500—R	16-17/7/70
9.	—do—	..	28130—R	16-17/7/70
10.	—do—	..	28100—R	—do—
11.	—do—	..	27605—R	—do—
12.	—do—	..	30500—R	—do—
13.	—do—	..	21200—R	—do—
14.	—do—	..	19000—L	—do—
15.	—do—	..	25250—R	—do—
16.	—do—	..	15040—L	21-22/7/70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
17.	Malwal Mr.	..	9050—R	—do—
18.	Gurdittiwala Minor	..	34050—R	18-19/7/70
19,	—do—	..	32555—R	—do—
20.	Illachi Wash	..	7000—R	26/7/70
21.	Gurdittiwala	..	29500—R	21/7/70
22.	Malwal Mr.	..	9880—R	23-24th July, 1970
23.	—do—	..	4530—R	17-18th ,,
24.	—do—	..	4560—L	,,
25.	Sultankhanwala Mr.	..	25290—L	27-28th ,,
26.	—do—	..	10967—R	29-30th ,,
27.	Santpura Sub Mr.	..	5980—R	30-31st ,,
28.	Barneswah	..	16286—R	28-29th ,,
29.	Sarhali Mr.	..	7005—R	29-30th ,,
30.	—do—	..	5000 -R	1-2nd August, 1970
31.	Butewah Disty	..	55000—R	,,
32.	—do—	..	71400—R	11st ,,
33.	—do—	..	15650—R	23-24th ,,
34.	Mayawah	..	45775—R	1-2nd ,,
35.	Gill Minor	..	3510—R	21-22nd ,,
36.	Sarhali Minor	..	7060—R	30-31th ,,
37.	Sultakhan Minor	..	5466—L	21-22nd September, 1970
38.	Butewah Disty	..	69920—R	13-14th, October, 1970
39.	Barneswah Disty	..	51760—R	16-17th ,,
40.	Barneswah Disty	..	32900—R	11-10/10/1970
41.	Barneswah Disty	..	43225—R	11st October, 1970
42.	—do—	..	32900—R	15-16th October, 1970
43.	—do—	..	43225—R	15-16th October, 1970

**Sidhwan Division (S.C.C.)
1971**

1.	Bahadurpur Mr.	..	29200—L	January, 1971
2.	Nurpur Mr.	..	1450—L	,,
3.	Mehal Mr.	..	3745—R	,,
4.	—do—	..	3000—L	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
5.	Broli Minor	..	37900—L	January, 1971
6.	Manawan	...	67590—L	,,
7.	L—Zira	..	9230—L	,,
8.	Daulatwah	..	66600—L	,,
9.	—do—	..	24430—L	,,
10.	—do—	..	20850—R	,,
11.	—do—	..	23000—R	,,
12.	—do—	..	28200—L	,,
13.	—do—	..	25050—R	,,
14.	—do—	...	25675—R	,,
15.	—do—	..	48460—R	,,
16.	Agawah	..	30250—R	,,
17.	I—R/Lohara	..	9580—L	February, 1971
18.	Lohara	..	14200—L	,,
19.	Hashmatwah	..	5800—R	,,
20.	—do—	..	14600—R	,,
21.	Daroli Minor	..	16200—L	March, 1971
22.	2—R. Lohara	..	6400—L	,,
23.	1—R/Zira	..	20250—L	,,
24.	Bhadurpur Mr.	..	3000—L	,,
25.	I—R/Zira	..	22500—L	,,
26.	Droli Minor	..	1480—L	,,
27.	Partapwah	..	11700—R	,,
28.	Khosa	..	44700—R	,,
29.	Bhadurpur Mr.	..	5500—R	,,
30.	Daultwah	..	8814—R	April, 1971
31.	—do—	..	58840—R	,,
32.	—do—	..	39990—L	,,
33.	Daulatwah	..	39690—L	,,
34.	—do—	..	24430—L	,,
35.	—do—	..	28525—L	,,
36.	—do—	..	28300—L	,,
37.	—do—	..	35540—L	,,
38.	—do—	..	31700—L	,,
39.	—do—	..	68000—R	,,
40.	Agwah	..	2500—R	,,
41.	Agwah	..	3300—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
42.	Illahiwah	..	1500—R	April, 1971
43.	—do—	..	3000—R	,,
44.	Katora	..	2100—L	,,
45.	—do—	..	1600—L	,,
46.	—do—	..	2150—L	,,
47.	Zira	..	11200—R	May, 1971
48.	2—I/Zira	..	30250—L	,,
49.	—do—	..	36400—L	,,
50.	—do—	..	41000—L	,,
51.	Daroli Mr.	..	34500—L	,,
52.	Partapwah	...	3300—L	,,
53.	Daultawah	...	2440—L	June, 1971
54.	Partapwah	..	2010—R	,,
55.	Saffuwala Mr.	..	6850—L	,,
56.	Zira	..	113100—R	,,
57.	I.R. Zira	..	42190—R	,,
58.	2.L. Zira	..	6860—R	,,
59.	Zira	..	80030—L	,,
60.	Daroli Mr.	..	25530—L	,,
61.	2—L/Zira	..	19000—R	,,
62.	2—L Zira	..	20450—R	,,
63.	Katera Mr.	..	4200—L	,,
64.	Hashmatwah	..	1800—R	,,
65.	Kirmati Mr.	..	16150—R	July, 1971
66.	Zira	..	105740—R	,,
67.	Manwan	..	14750—R	,,
68.	Hashmatwah	...	3800—R	,,
69.	Rehranwan	..	5418—L	,,
70.	Mahal Mr.	..	21000—R	,,
71.	Fiddawah	..	1500—R	,,
72.	Daulatawah	..	8814—R	,,
73.	Agawah	..	18800—R	,,
74.	6—R	..	75300—R	,,
75.	Agawah	..	10400—R	August, 1971
76.	—do—	..	75450—R	,,
77.	Manawan	..	14750—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
78.	Illahiwah	..	6000—R	August, 1971
79.	Zira	..	116600—L	September, 1971
80.	Partapwah	..	4050—R	October, 1971
81.	Kirmati Mr.	..	7646—R	,,
82.	—do—	..	14475—R	,,
83.	Illahiwah	..	28400—R	,,
84.	—do—	..	24100—R	,,
85.	—do—	..	13200—R	,,
86.	—do—	..	90820—R	,,
87.	Agawah	..	6200—R	,,
88.	Manawan Mr.	..	46280—L	November, 1971
89.	—do—	..	47400—L	,,
90.	Kırmati Mr.	..	29770—L	,,
91	—do—	..	20980—L	,,
92.	Attari Mr.	..	12600—L	,,

Ferozepur Division (S.C.C.)
1971

Sr. No.	Name of Disty		RD of Cut	Month
1	2		3	4
1.	Raunta Disty	..	610—R	January, 1971
2.	—do—	..	31890—R	,,
3.	—do—	..	29440—R	,,
4.	Wattu Minor	..	8043—R	March, 1971
5.	Rupana Disty	..	81810—L	,,
6.	Ditch Channel	..	11800—L	April, 1971
7.	Rupana Disty	...	31550—R	,,
8.	Doda Disty	..	48065—L	,,
9	Kotbhai Mr.	..	4110—L	,,
10.	Phullewala Mr.	..	12200—L	,,
11.	Jagraon Disty	..	79656—L	May, 1971
12.	Kokri Disty.	..	137650—L	,,
13.	Doda Disty	..	60467—R	,,
14.	Jagraon Disty	..	120400—L	July, 1971
15.	—do—	..	94690—L	,,
16.	Dhulkot Disty	...	23130—L	October, 1971
17.	Dalla Minor	..	2934/R	,,
18.	Dala Mr.	..	1140—L	November, 1971

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

Bhatinda Division
1971

Sr. No.	Name of Channel		RD of outlet	Month of Concurrence
1	2		3	4
1.	Man Minor	..	4100—R	February, 1971
2	—do—	..	7280—R	,,
3.	—do—	..	6350—R	April, 1971
4.	Himatpura Minor	...	15150—L	June, 1971
5.	Mithri Mr.	..	39300—L	July, 1971
6.	Kotbhai Disty	..	121991—R	October, 1971
7.	Kilianwali Sub Mr.	...	4760—L	,,
8.	Badal Mr.	..	7150—L	,,
9.	Sukhahain Mr.	..	4717—L	,,
10.	Bilaspura Minor	..	24125—R	December, 1971

Abohar Division (Ferozepur Canal Circle)

S. No.	Name of Distributor		R. D. of Cut	Month in which Concurrence
1	2		3	4
1.	Sukhchain Dy.	...	51950—L	March, 1971
2.	Mahrajpur Mr.	..	7580—R	,,
3.	Tarmala Mr.	..	18800—R	,,
4.	Sukhchain Dy.	..	9365—L	,,
5.	Tarmala Minor	..	11810—R	,,
6.	Daulatpur Mr.	..	17250—L	,,
7.	Daulatpur Mr.	..	1620—R	,,
8.	Lal Bhai Dy.	..	15313—R	,,
9.	Lal Bhai Dy.	..	45335—R	,,
10.	Rarmala	..	8900—R	,,
11.	Malukpur Dy.	..	124400—L	April, 1971
12.	Mehrajpur Mr.	..	900—L	,,
13.	Tarmala Mr.	..	20105—L	,,
14.	Abulkhurana Mr.	..	647	,,
15.	Sukhchain Dy.	..	63590—R	,,
16.	Ramsara Mr.	..	22—23—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
17.	Malukpur Mr.	...	152300—L	May, 1971
18.	Daulatpur Mr.	..	32000—R	,,
19.	Tarmala Mr.	..	18800—R	,,
20.	Ramsara Mr.	..	40850—L	,,
21.	Lambi Dy.	..	118760 R	June, 1971
22.	Lambi Dy.	..	107000—R	,,
23.	Lal Bhai Dy.	..	38900—R	,,
24.	Lambi Dy.	..	136280—R	,,
25.	Ramsara Mr.	..	82500—R	,,
26.	Lambi Dy.	..	177050—R	,,
27.	Bekain Mr.	..	4175—R	,,
28.	Sukhchain Dy.	..	68650—L	July, 1971
29.	Abohar Mr.	..	17000—L	,,
30.	Abohar Mr.	..	20250—L	,,
31.	Tarmala Mr.	..	18900—L	,,
32.	Berkain Mr.	..	2700—R	,,
33.	Lambi Dy.	..	86—87—L	August, 1971
34.	Lambi Dy.	..	212—R	,,
35.	Tarmala Mr.	..	8635—R	,,
36.	Lambi Dy.	..	96—97—R	,,
37.	Lambi Dy.	..	101—102—R	,,
38.	Ramasara Mr.	..	40870—L	,,
39.	Tarmala Mr.	..	29875—L	,,
40.	Abohar Mr.	..	7000—R	,,
41.	Daulatpur Mr.	..	8638—R	,,
42.	Malukpur Dy.	..	129750—L	September, 1971
43.	Lambi Dy.	..	128380—L	October, 19171
44.	Mehrajpur Mr.	..	40900—R	,,
45.	Ramsara Mr.	..	29450—L	November, 1971
46.	Lambi Dy.	..	75440—R	,,
47.	Malukpur Dy.	..	87785—R	,,
48.	Azamwala Mr.	..	18150—R	,,
49.	Ba—kain Mr.	..	4960—R	,,
50.	Lambi Dy.	..	46—47—R	December, 1971
51.	Mehrajpur Mr.	..	12664—R	,,
52.	Tarmala Mr.	..	18850—L	,,
53.	Ramasara Mr.	..	21350—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
54.	Lambi Disty.	..	46—47—R	December, 1971
55.	Muradwala Mr.	..	20750—R	February, 1971
56.	Nokarin Mr.	..	24100...R	,,
57.	Marajwala	..	10350—R	March, 1971
58.	Bhagsar	..	54082—L	,,
59.	Sarawan Dy.	..	8090—L—6650	,,
60.	Barkandi L.R.	..	2725—R	,,
61.	Lower Doda	..	24000—R	,,
62.	Abohar Mr.	..	532930—R	,,
63.	Dabra Mr.	..	2850—R	April, 1971
64.	Aarniwala Dy.	..	93400—R	,,
65.	Midda Dy.	..	17410—R	,,
66.	Arniwala Dy.	..	94588—R	,,
67.	Sarawan Dy.	..	23600—L	,,
68.	Muktsar Dy.	..	61060—R	,,
69.	Muktsar Dy.	..	17250—R	,,
70.	Malout Dy.	..	24350—R	,,
71.	Mulian Wali	..	2800—R	,,
72.	Dabra Mr.	..	11750—L	,,
73.	Karam Garh	..	52475—L	,,
74.	Dabra Minor	..	16985—R	,,
75.	Dabra Minor	..	11750—L	,,
76.	Bhagsar	..	14500—L	,,
77.	Bhagsar Mr.	..	14400—R	,,
78.	Nokarian Mr.	..	14500—L—17000—L	April, 1971
79.	Muktsar Dy.	..	61030—L	May, 1971
80.	Arniwala Dy.	..	16600—L	April, 1971
81.	Udekaran Mr.	..	18150—L	May, 1971
82.	Malukpur Dy.	..	34499—R	,,
83.	Doda Dy.	..	27000—R	,,
84.	Doda Dy.	..	10900—R	,,
85.	Malukpur Dy.	..	27470—R	,,
86.	Karam Garh Mr.	..	54158—R	,,
87.	Arniwala	..	27875—R	,,
88.	Bhagsar Mr.	..	25882—R	,,
89.	Muradwala	..	14300—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4
90.	Muradwala	..	8820—R	May, 1971
91.	Muktsar Dy.	..	11600—R	,,
92.	Malukpur Dy.	..	15015—R	,,
93.	Alamwala Dy.	..	19500—L	,,
94.	Bhagsar Mr.	..	25100—L	June, 1971
95.	Lakhwali Mr.	..	3—4—R	,,
96.	Dabra Mr.	..	9660—R	,,
97.	Aspal Dy.	..	23000—R	,,
98.	Udeikaran Mr.	..	28420—R	,,
99.	Muktsar Dy.'	..	61375—R	,,
100.	Kundal Mr.	..	7500—R	,,
101.	Nokarian Mr.	..	18730—L	July, 1971
102.	Nokarian Mr.	..	18760—R	,,
103.	Nokarian Mr.	..	20650—R	,,
104.	Kamalwala Mr.	..	20875—L	,,
105.	Pakkan Mr.	..	8840—R	,,
106.	Aspal Dy.	..	23250—R	,,
107.	Khunan Mr.	..	5576—L	,,
108.	Ridda Minor	..	18620—L	,,
109.	Arniwala Dy.	..	139280—L	,,
110.	Malout Dy.	..	6310—R	August, 1971
111.	Nokarian Mr.	..	21300—R	,,
112.	Aspal Dy.	..	37125—R	,,
113.	Gursar Minor	...	39080—R	,,
114.	Muktsar Dy.	..	7500—R	,,
115.	Mahrajwala	..	1780—R	,,
116.	Aspal Dy.	..	36240—R	,,
117.	Nokarian Mr.	..	20175—R	,,
118.	Bhagsar Mr.	..	42750—R	September, 1971
119.	Bhagsar Mr.	..	50030—R	,,
120.	Lakhewali Mr.	..	2365—R	,,
121.	Ghillu Mr.	..	18550—L	,,
122.	Sarwan Dy.	...	42000—L	,,
123.	Kundal Mr.	..	2054—L	,,
124.	Muradwala Mr.	..	6350—L	,,
125.	Midda Mr.	..	16350—L	October, 1971
126.	Karam Garh	..	18950—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
127.	Bhagsar Mr.	..	12900—R	October, 1971
128.	Mehrajpur Wala Mr.	..	13300—R	,,
129.	Doda Dy.	..	29700—L	,,
130.	Bodiwala Mr.	..	6900—L	,,
131.	Malout Dy.	..	9885—R	,,
132.	Karam Garh	..	4342—R	,,
133.	Muktsar Disty	..	4500—R	,,
134.	Muktsar Disty	..	23060—R	,,
135.	Arniwala Disty	..	88850—R	,,
136.	Arniwala Disty	..	10600—R	,,
137.	Bhagsar Mr.	..	19415—R	November, 1971
138.	Karamgarh Mr.	..	49750—R	,,
139.	Phaghal Mr.	..	1000—R	,,
140.	Arniwala Dy.	..	108420—L	,,
141.	Karamgarh Dy.	..	776—L	,,
142.	Arniwala Dy.	..	142870—R	,,
143.	Nokarian Mr.	..	7000—R	,,
144.	Arniwala Dy.	..	5870—R	,,
145.	Arniwala Dy.	..	138660—R	,,
146.	Sariwali Dy.	..	4850—L	,,
147.	Aspal Dy.	..	23240—L	,,
148.	Arniwala Dy.	..	138670—R	December, 1971
149.	Abohar Br.	...	539800—L	,,
150.	Karam Garh Dy.	..	18282—R	,,
151.	Gonaiana Mr.	...	10600—R	,,
152.	Muktsar Dy.	..	5820—R	,,
153.	Mukatsar Dy.	..	5550—R	,,
154.	Sarawan	..	8250—8143—L	January, 1971
155.	Sarawan	..	8433—R	November, 1971
156.	Arniwala Dy.	..	126400—R	January, 1971
157.	Kundal Mr.	..	19125—L	February, 1971

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Eastern Division (F. C. C.)
1971

Sr. No.	Name of Channel/ Disty.	R. D.	Date	Total Cuts	Action taken against the offender if any
1	2	3	4	5	6
1.	Machhiwara Minor ..	10280—R	January, 1971		
2.	Machhiwara Minor ..	11235—R	,,		
3.	Machhiwara Minor ..	11640—L	,,		
4.	Machhiwara minor ..	12500—R	,,		
5.	Sodhiwala Disty ..	32500—L	June, 1971		
6.	Fazilka Disty ..	90000—L	,,		
7.	State Disty ..	12—13—L	,,		
8.	Hiranwala ..	31850—L	,,		
9.	Baleke Minor ..	19730—L	,,		
10.	Mehma Minor ..	18000—L	July, 1971		
11.	Said-oke Disty ..	30021—L	,,		
12.	Familka Disty ..	72050—L	August, 1971		
13.	Familka Disty ..	38800—L	,,		
14.	Chhanga Disty ..	15000—R	,,		
15.	Chhanga Disty ..	16445—L	,,		
16.	Khuranj Disty ..	1555—R	,,		
17.	Alamshah Minor ..	8830—L	September, 1971		
18.	Kerian Minor ..	1550—L	,,		
19.	Said-oke Disty ..	30000—L	October, 1971		

Harika Division (Ferozepur Canal Circle)
1971

S. No.	Name of Disty	R. D. of Cut	Month in which occured
1	2	3	4
1.	Barneswah ..	7300—R	April, 1971
2.	Barneswah ..	39330—R	May, 1971
3.	Barneswala ..	36710—R	May, 1971
4.	Barneswah ..	34225—R	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2		3	4
5.	Butewal Disty.	..	56580—R	June, 1971
6.	Butewal Disty.	..	158100—R	,,
7.	Butewal Disty.	..	81500—R	July, 1971
8.	Mayawah Disty.	..	87550—L	,,
9.	Gurandittiwala	..	2960—R	,,
10.	Gurandittiwala	..	4485—R	,,
11.	Gurandittiwala	..	5000—R	,,
12.	Gurandittiwala	..	11980—R	,,
13.	Gurandittiwala	..	5075—R	,,
14.	Gurandittiwala	..	12973—R	,,
15.	Gurandittiwala	..	28010—R	,,
16.	Gurandittiwala	..	29740—L	,,
17.	Gurandittiwala	..	29240—R	,,
18.	Gurandittiwala	..	30150—R	,,
19.	Gurandittiwala	..	30400—R	,,
20.	Gurandittiwala	..	31400—R	,,
21.	Gurandittiwala	..	21460—R	,,
22.	Guranpittiwala	..	31800—R	,,
23.	Gurandittiwala	..	32660—R	,,
24.	Gurandittiwala	..	32558—R	,,
25.	Gurandittiwala	..	32558—R	,,
26.	Gnrandittiwala	..	32658—L	,,
27.	Gurandittiwala	..	33560—L	,,
28.	Gurandittiwala	..	33980—R	,,
29.	Malwal Minor	..	4525—R	,,
30.	Malwal Minor	..	4565—R	,,
31.	Malwal Minor	..	67200—R	,,
32.	Sultankhan Minor	...	3930—L	,,
33.	Sultankhan Minor	..	5050—R	,,
34.	Sultankhan Minor	..	8186—L	,,
35.	Sultankhan Minor	..	17875—R	,,
36.	Sultankhan Minor	..	25550—L	,,
37.	Sultankhan Minor	...	25700—L	,,
38.	Sultankhan Minor	..	27605—R	,,
39.	Attanwala Sub Mr.	..	2200—L	,,
40.	Hastewah Mr.	..	20000—R	,,
41.	Hearnwah Mr.	..	24980—R	August, 1971

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	5
42.	Hearnwah Mr.	..	8700—R	August, 1971
43.	Sultankhan Mr.	..	5600—L	,,
44.	Malwall	..	2500—R	,,
45.	Malwall	..	1190—R	,,
46.	Barneawah Mr.	..	34300—L	,,
47.	Barneawah	..	7033—L	,,
48.	Sarhali Mr.	..	8270—R	,,
49.	Fatehgarh Mr.	..	9045—R	,,
50.	Mayawah Disty.	..	45200—L	,,
51.	Mayawah Disty.	..	50700—R	,,
52.	Mayawah Disty.	..	77000—L	,,
53.	Butewah Disty.	..	47850—L	,,
54.	Butewah Disty.	..	48050—L	,,
55.	Butewah Disty.	..	71450—L	,,
56.	Sarhali Mr.	..	1716—R	September, 1971
57.	Barneshwah Disty	..	29100—R	,,
58.	Malwall Mr.	..	29310—R	,,
59.	Butewah Disty.	..	57010—R	,,
60.	Mallwall Mr.	..	24050—R	October, 1971

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 1970 ਵਿਚ 405 ਕੱਟ ਹੋਏ ਅਤੇ 1971 ਵਿਚ 356 ਕੱਟ ਹੋਏ ਪਰ ਇਥੇ ਮੈਨੂੰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਲੋਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੇਸਿਜ਼ ਟਰੇਸ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਕੇਸ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਕੇਸਿਜ਼ ਕੁਲੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੱਟਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ । ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੱਟਸ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਟਰੇਸ ਹੋਏ ? ਜੇ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੀ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ? ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਪਾਣੀ ਲਈ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ 4 ਸੌ, ਪੰਜ ਸੌ ਕੱਟ ਹੋਏ ਹੋਣ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਰੀਜ਼ਲਟ ਕੋਈ ਨਾ ਨਿਕਲੇ । ਇਹ ਦਸਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ What are the reasons of these cuts and what action has been taken by the Government in the matter ?

ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੱਟ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਏ । (ਵਿਘਨ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਹੀ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹੇ ਹਨ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟੋਲਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਮੁਕੱਰਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਕਈ ਵਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਲਭਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰਥ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਕੁਝ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਵੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਟੋਲਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਇਹ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੱਟ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਟਰੇਸ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਤਾਂ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ It is due to connivance between the Police and the landlords.

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ : ਜਿਹੜੇ ਕੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪੰਜ, ਦਸ ਦਸ ਲਾਈਸੈਂਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ । ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗੇ ਜਿਹੜੇ ਕੱਟ ਕਰਦੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 6 ਗੁਣਾ ਤਵਾਨ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਗੇ ਨੂੰ ਕੱਟ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਤੋਂ 25 ਗੁਣਾ ਤਵਾਨ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ ਕੱਟ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਕੜੇ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਉਥੇ ਪਰਟੀਕੁਲਰ ਚਾਰ ਪੰਜ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਥੇ ਇਹ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਉਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ । ਇਹ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭੈਣੀ ਰਜਵਾਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਫਾ ਪਾਣੀ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਮੰਤਰੀ : ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

REMODELLING OF DISTRIBUTARIES IN SARDOOLGARH CONSTITUENCY

*68. 1. **Sardar Harbans Singh Jalal**
2. **Sardar Balwinder Singh Bhunder** } Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) whether it is a fact that there is short supply of water in the area of Sardoolgarh Constituency through New Dhudal Branch, if so, the reasons therefor ;

(b) whether there is any proposal under the consideration of the Government for remodelling the following distributaries running in Sardoolgarh Constituency for increasing the discharge of water to 3—5 cusecs as is the case in other

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

parts of the State;

1. Moosa Branch; 2. Bhaini Branch; 3. Uddat Branch; 4. Boha Branch; 5. Dhudal Branch and 6. Sukhchain Branch,

(c) if the reply to part (b) above be in the affirmative; the time by which the said distributaries are likely to be remodelled ?

Shri Gurmail Singh : (a) No.

(b) Yes.

(c) The remodelling works on Boha Disty. System on the left side of the Bhakra Main Branch and Dhudal Branch has already been completed and outlets adjusted with increased water allowance of 3.5 Cs.%O acres CCA at Disty. head. The remodelling works on Boha Disty. system of Ghaggar Branch situated on the right side of Bhakra Main Branch and Bheni Disty. system of Kotla Branch are in progress. The remodelling of Mussa Branch. Uddat Branch and Sukhchain Disty. will be taken up during 1973-74 depending on the availability of budget grant.

[(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਬੋਹਾ ਰਜਵਾਹਾ ਸਿਸਟਮ ਜੋ ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਬਰਾਂਚ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ਅਤੇ ਢੂਡਾਲ ਬਰਾਂਚ ਦੇ ਨਵਰੂਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪਹਿਲੋਂ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਘੇ 3.5 ਕਿਉਸਿਕਸ %O ਏਕੜ ਸੀ :ਸੀ.ਏ: ਰਜਬਾਹਾ ਦੇ ਹੈਡ ਤੇ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ । ਘਗਰ ਬਰਾਂਚ ਦੀ ਬੋਹਾ ਰਜਬਾਹਾ ਸਿਸਟਮ ਜੋ ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਬਰਾਂਚ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੈ ਅਤੇ ਭੈਣੀ ਰਜਬਾਹਾ ਸਿਸਟਮ ਕੋਟਲਾ ਬਰਾਂਚ ਦਾ ਨਵਰੂਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਚਾਲੂ ਹੈ । ਮੂਸਾ ਬਰਾਂਚ ਉਡਤ ਬਰਾਂਚ ਅਤੇ ਸੁਖਚੈਨ ਰਜਬਾਹਾ ਦਾ ਨਵਰੂਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਲ 1973-74 ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਬਜਟ ਗਰਾਂਟ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ।]

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਡਰ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਜਵਾਹਿਆਂ ਵਿਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 10 ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਚਲਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੱਟ ਲਾਦੇ ਰਹੇ ?

ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਟ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਈ । ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਤਾਂ ਦਸੋ ਅਸੀਂ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਡਰ : ਤੁਸੀਂ ਅੰਕੜੇ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲਵੋ । ਸਿਰਫ 10 ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਚਲਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੋਹਾ ਰਜਬਾਹਾ ਬਰਾਂਚ ਵਿਚ 3.5 ਕਿਉਸਿਕਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਚਲਿਆ । ਢੂਡਾਲ ਬਰਾਂਚ ਵਿਚ 10-11-12 ਮਾਈਨਰ ਦੇ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਮੂਸਾ ਬਰਾਂਚ ਰਜਵਾਹੇ ਵਿਚ 1973-74 ਵਿਚ ਰੀਮਾਡਲਿੰਗ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਜੇ ਬਜਟ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇਗਾ ਨਹੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ]

ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਲੇਟ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਠਿੰਡਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਖੁਸ਼ਕ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ ਬਜਾਏ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, 3—5 ਕਿਉਸਿਕਸ ਉਹ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੇ ਕੋਈ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਇਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਬੋਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਜਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਕੇਸਿਜ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਕੇ ਐਕਸੀਅਨ ਪਾਸ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੇਸਿਜ਼ ਦਸ ਦੇਣ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

SUPPLY OF CANAL WATER IN THE STATE

*58. **Sardar Lachhman Singh** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state —

(a) places or parts of the State where irrigation by canal is not available so far;

(b) the steps the Government propose to take to see that Canal Irrigation reaches every nook and corner of the State ?

Shri Gurmail Singh (a) Out of gross areas of 124.20 lac acres of the State, 108.19 lac acres are culturable. Annual Irrigation through canal and State Tubewells is 54.88 lac acres which gives 50.8 % intensity of irrigation.

(b) It is expected that with full utilisation of River supplies, the intensity of irrigation would not be improved beyond 70% hence the prospects of further extension of Irrigation through canals in the State are limited. The only other source left with the State is Under Ground Water Reservoir. Action to provide Irrigation facilities to new areas by installing deep State Tubewells is being taken by Government Punjab State Tubewell Corporation.

[(ੲ) ਰਾਜ ਦੇ ਕੁਲ 124.20 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚੋਂ 108.19 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ 54.88 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਸਿੰਜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ 50.8% ਸਿੰਜਾਈ ਤੀਬਰਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲੈਣ ਨਾਲ ਸਿੰਜਾਈ ਵਿਚ 70% ਤੀਬਰਤਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਚ ਨਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਸਿੰਜਾਈ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਹੁਣ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰਕਬਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਿੰਜਾਈ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਡੂੰਘੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਸਾਧਨ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਹੈ । ਜਿਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੈ ।]

ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ?

ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਹਾਂ ਜੀ, ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਸ਼ਿਕ 54.88 ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿੰਨੇ ਏਕੜ ਭੂਮੀ ਸੈਰਾਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ, ਅਸੀਂ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਥੇ ਡੂੰਘੇ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਲਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਲਕੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੇਨਲੀ ਸੱਬ ਮਾਊਂਟੇਨੀਅਸ ਏਰੀਆ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਹੋਰ ਜੇ ਕੋਈ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ । (ਵਿਘਨ)

ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ . ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਭੂਮੀ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸੈਰਾਬ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਭੂਮੀ ਸਰਕਾਰੀ ਟਿਊਬ-ਵੈਲਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੈਰਾਬ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ ? ਜੇ ਅੰਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਹੈ ?

(ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ)

SUPPLY OF ELECTRICITY IN THE STATE

*59. **Sardar Lachhman Singh** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state —

(a) the names of places or parts of the State where electricity has not reached so far;

(b) the steps the Government propose to take so that electricity should reach every nook and corner of the State ?

Shri Gurmail Singh : (a) Out of 11,947 villages in the Punjab State as per 1961 census, 5,611 villages remained un-electrified by the end of February, 1972.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

(b) It is proposed to achieve the complete village electrification by the end of 1976-77.

[(ੳ) 1961 ਦੀ ਮਰਦਮ ਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ 11,947 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਫਰਵਰੀ, 1972 ਤਕ 5,611 ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

(ਅ) ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ਕਿ 1976-77 ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਬਿਜਲੀ-ਕਰਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।]

ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ : ਇਹ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1976-77 ਤਕ ਦਸਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹੈ ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ?

ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਗਏ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 5,611 ਪਿੰਡ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖੇਗੀ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 78% ਹੈ ਔਰ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ 57-58% ਬਿਜਲੀ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਔਰ ਰੋਪੜ ਜਿਥੇ ਕਿ 22% ਬਿਜਲੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਅਲੈਕਟਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਰਸੈਂਟੇਜ ਘਟ ਹੈ ਉਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਡੀ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਇਰਟੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਕੀ ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਫਰੈਂਸ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਜਦੋਂ 20—25 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਦਰਮਿਆਨ ਦੇ 2-3 ਪਿੰਡ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਜਲਦੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1976-77 ਤਕ ਕੋਈ ਐਸਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ 1952 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1972 ਤਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਲ 6,336 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦਿਤੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ 5,611 ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਸ਼ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਯੋਜਨਾ ਦਸਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ 1976–77 ਤਕ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਦੋ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਲਗ ਪੱਗ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਹਾਲੇ ਅੱਧ ਅੱਧ ਤਕ ਹੀ ਪਹੁਚੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ (ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੈ।

SECURITIES FOR ELECTRIC CONNECTIONS DEPOSITED BY THE RESIDENTS OF CERTAIN VILLAGES IN TEHSIL MOGA, DISTRICT FEROZEPUR.

*67. **Camrade Saggar Singh** : Will the Minister for Irrigation & Power be pleased to state.—

(a) Whether it is a fact that the residents of villages Rautan and Khai, Tehsil Moga, District Ferozepur deposited the amount of securities for electric connection the year 1970;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, the reasons for not giving the electric connections to the persons concerned so far ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes, Sir.

(b) Because these villages are at a distance of four K. M. and 5 K. M. from the nearest electrified village and their electrification is not justified on supply of power basis.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਨਜ਼ਦੀਕ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਚਾਰ ਤੋਂ ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ. ਇਹ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਲੈਣ ਲਗਿਆਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ ਲਾਉਣ ਲਗਿਆਂ ਕਿਉਂ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

ਸਿੰਚਾਈ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਨੈਨਸ਼ਲ ਜਸਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇਵਾਂਗੇ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

LOANS GRANTED BY PUNJAB SCHEDULED CASTES LAND DEVELOPMENT AND FINANCE CORPORATION

*75.1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether the punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation has formulated any schemes for advancing loans to Harijans; if so, the datail thereof.

(b) the total amount of loans advanced by the said Corporation under each of the said schemes and the number of persons benefitted; a statement in this respect giving information upto 31st March, 1972 be laid on the Table of the House;

(c) the rate of interest payable by the loanees under each of the said scheme ?

Shri Gurmail Singh: (a) No specific Schemes have been formulated for advancing loans to Harijans. They are, however, given loans for various trades.

(b) A statement indicating total amount of loans advanced by the Corporation for various trades and the number of persons benefitted is laid on the Table of the House.

(c) The interest on loans granted by the Corporation is being charged @ 7% except in the case of loans for tractors and pumping sets in which case the rate of interest is 9%.

[(ਏ) ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਸਕੀਮਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਤਿਆਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

(ਬੀ) ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਤਿਆਂ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਲਾਭ ਪਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ 7% ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਟਰੈਕਟਰ ਤੇ ਪੰਪਿੰਗ ਸੈਟ ਤੇ 9% ਵਿਆਜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

DETAIL OF LOAN DISBURSED TRADE-WISE.

Sr. No.	Name of Trade	Total No. of loanse	Total amount,
1.	Tractor and Implements	.. 10	3,21,000
2.	Purchase of Trucks	2	90,000
3,	Dairy Farming	127	7,76,500
4.	Poultary Farming	13	72,800
5.	Piggery Farming	12	49,500
6.	Weaving Unit	7	47,000
7.	Cloth Business	3	23,000
8.	Land Development	1	10,000
9.	Suit Case Making	2	10,000
10.	Shoe Making	7	46,000
11.	Construction of House	3	29,000
12,	Flour Mill	2	12.000
13.	Tempo and Taxi	5	92,000
14.	Tubwell	5	31'000
15.	Fertilizer Agency	1	25,000
16.	Wood Business	6	54,000
17.	Spare Parts	2	15,000
18.	Sheep and Goat Breeding	1	10,000
19.	Cycle Parts	1	4,000
20.	Leather Tanning	10	96,000
21.	Furniture Business	1	4,000
22.	Soap Factory	1	3,000
28.	Purchase of plot	1	3,000
24.	Land Purchase	1	35,000
25.	Grocary Business	1	15,900
26.	Agriculture Implement	1	13,000
27.	Hosiery Business	2	9,400
28,	Sport Industry	6	46,600
29.	Surgical	1	4,000
30.	Rubbur Industries.	1	7,000
31.	Sewing Machines	265	60,420
		501	20,14,820

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ੈਡੂਲਡ ਕਾਸਟ ਤੇ ਬੈਕਵਰਡ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ 7% ਤੇ 9% ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਵਿਚ ਕਨਵਰਟ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੇ ਸੂਦ ਲੈਣਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ? (ਵਿਘਨ)

ਸਿੰਜਾਈ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੇਟ ਮੁੱਕਰਰ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਾਂਗੇ ।

Acharya Prithvi Singh Azad : May I know if the Government have already decided to reduce the rate of interest from 9% to 4% in different cases ?

Minister : This is under consideration.

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 7% ਤੇ 9 % ਤੋਂ ਸੂਦ ਘੱਟ ਕਰਾਂਗੇ, ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਘੱਟ ਕਰਨਗੇ ? ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ 3% ਸੂਦ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕਿਤਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਭਗਤ ਜੀ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ? (ਵਿਘਨ

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ੈਡੂਲਡ ਕੋਾਸਟ ਲੈਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, 501 ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਸ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਲੈਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਲਈ ਕੇਵਲ 10,000 ਰੁਪਿਆ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅਦਰ ਪਰਪਜ਼ਿਜ਼ ਦੇਨ ਲੈਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦੇਵੇਗੀ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿ ਇਹ ਕਮ-ਜ਼-ਕਮ 50% ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਲਈ ਦੇਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਲੈਂਡ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਬੰਦਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ । ਜੇ ਉਹ ਹੋਰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੰਗਣਗੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਕਲਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾਂ ਲੋਨ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਤੋਂ ਦੁਗਣੀ ਰਕਮ ਯਾਨੀ ਕਿ 10,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਲੋਨ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਬਦਲੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ । ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ? ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਾਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕਲਾਜ਼ ਰਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਹ ਅਸੀਂ ਸਟਡੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਅਸੀਂ ਸਿੰਪਲੀਫਾਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ । ਜਿਥੇ ਤਕ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਘਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਲੋਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਸਿਕਓਰਟੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਲੋਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲੋਨ ਨਾਲੋਂ ਡਬਲ ਅਮਾਊਂਟ ਦੀ ਸਿਕਓਰਟੀ ਮੰਗਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾ ਕਰ ਗਏ ਹਨ । ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੀ ਇਹ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਚਲੀ । ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲਿਆ ਹੈ । ਅਗਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਕਦ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : 20,14,820 ਰੁਪਏ ਅੱਜੇ ਤਕ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ । ਬਾਕੀ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਕੇ । 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗਲ ਜਿਹੜੀ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਪੁਛੀ ਹੈ, ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਕਿਸ਼ਤ ਅਸੀਂ ਛੇਤੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਂ ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਮਹੋਦਯ, ਇਸ ਲਾਈਟ ਵਿਚ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਡਬਲ ਸਿਕਓਰਟੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਨ-ਕੁਆਇਰੀ ਕਰਣਗੇ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਤਰੀਕਾ ਲਭਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇ ਕਰਜ਼ਾ ਆਪ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਸੀ । (ਵਿਘਨ)

(ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇੱਕ ਫ਼ਾਰਮ ਛਾਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ 10 ਮੀਲ ਤੋਂ ਫਾਰਮ ਲੈਣ ਜਾਵੇ ਤੇ 10 ਆਦਮੀ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਰਮ ਲੈ ਚੁਕੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗਿਆਰਵੇਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਲ ਆਵੇ । ਕਾਰਪੋ-ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਿਵਾਇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਫਾਰਮ ਮਿਲਦੇ ਨਹੀਂ ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਗਲ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਈ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਲੋਨ ਲੈਣ ਲਈ ਫਾਰਮ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਬਲੈਕ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਫਾਰਮ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਲੋਨ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦੇਵਾਂਗੇ । ਫਾਰਮਾਂ ਦੀ ਬਲੈਕ ਫਿਊਚਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

RECRUITMENT TO P.C.S. (EXECUTIVE) POSTS THROUGH NOMINATION BY PUNJAB PUBLIC SERVICE COMMISSION

*73. **Comrade Dana Ram** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether some percentage of P. C. S. (Executive) posts is filled by nomination through the Punjab Public Service Commission, if so, the percentage thereof;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether any number of such posts were filled by persons belonging to scheduled castes and backward classes by nomination during the period from 1963 to date, if so, the number thereof, and if not, the reasons therefor ?

Giani Zail Singh : (a) Yes, sir; some appointments, to the services are made on the recommendation of the Punjab Public Service Commission from amongst the Accepted Candidates whose names have been entered in one or other of the Registers of accepted candidates prescribed in the P. C. S. (Executive Branch) Rules, 1930. No persentage for such appointments is fixed, but the rotation prescribed in Rule 17 is followed.

(b) No candidate belonging to Scheduled Castes and Back Ward Classes has been appointed from Registers A-I, A-II during the period from 1963 to date. The Rules do not provide for any reservation for members of the Scheduled Castes and Backward Classes for appointment from these Registers. The normal reservation for these classes is, howerver, made in case of appointments from Registei B.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਵਿਚ ਕੁਝ ਆਸਾਮੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਾਹੀਂ ਪੁਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਰੂਲਜ਼, 1930 ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਅਜਿਹੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮੁਕਰਰ ਨਹੀਂ । ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਭਰਤੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰੂਲਾਂ ਦੇ ਰੂਲ 17 ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੋਟੇਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਂ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਰਜਿਸਟਰ ਏ–I ਏ–II ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰ 'ਸੀ' ਰਾਹੀਂ 1963 ਤੋਂ ਮਿਤੀ-ਅੰਕ-ਤੀਕ ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. (ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਾਖਾ) ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ । ਰੂਲਾਂ ਅਨਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਆਸਾਮੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਹਾਂ, ਰਜਿਸਟਰ 'ਬੀ' ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ 'ਏ' ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਗਈ ਜਦ ਕਿ ਜਨਰਲੀ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਵਾਸਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਰਖੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੋਈ ਖਾਸ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਰਮੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਲੈਂਗਥ ਆਫ ਸਰਵਿਸ ਕਿਤਨੀ ਹੈ, ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਫਾਈਲ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਮੈਰਿਟ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਹਿੰਮਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਆਲੀਫਾਈ ਕਰ ਸਕੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਪਰਮੋਸ਼ਨ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ ਏ 1, ਏ 2 ਅਤੇ 'ਸੀ', ਇਹ ਜਿੰਨੇ ਰਜਿਸਟਰ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਬਿਲ ਅਤੇ ਯੋਗ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਿਲਦੇ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਹਾਲੇ ਤਕ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਜੇ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਹਰ ਆਸਾਮੀ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਕੀ ਇਹ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵੀਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਜਿਹੜੀ ਡਾਇਰੈਕਟ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ। ਵਜ਼ਾ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 1963 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤਕ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ, ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਵਾਲੇ ਕੋਟੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਮੈਰਿਟ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਪ੍ਰਮੋਟ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਓ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਇਹ ਅਮਰ ਵਾਕਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜਜਮੈਂਟ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਇਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਐਸਾ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬੰਧਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਐਸਾ ਬੰਧਨ ਸਾਡੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 16 (4) ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਾਊਂਡ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਲਾਸ 1 ਔਰ 2 ਵਿਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਇਨ ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੋਣਾ ਹੋਰ ਗਲ ਹੈ, ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਹੋਰ ਗਲ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

STARED QUESTION NO. 66

(This question was not put when called by the Chair.)

CASES OF MURDERS AND RAPES ETC. DURING RECENT PRESIDENT'S RULE

*57. **Sardar Lachhman Singh** : Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) the number of cases of murders, rapes, kidnapping, eve-teasing and thefts which took place, district-wise, in the State during the period from 13th June, 1971 to 14th March, 1972;

(b) the steps the Government propose to take for the improvement of law and order situation in the State ?

Giani Zail Singh : (a) Statement is laid on the Table of the House.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) The law and order situation in the State has remained satisfactory during the period in question as compared to the corresponding period of the previous year from 13th June, 1970 to 14th March, 1971.

[(ੲ) ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਮਿਤੀ 13 ਜੂਨ, 1970 ਤੋਂ ਮਿਤੀ 14 ਮਾਰਚ, 1971 ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤਸੱਲੀ-ਬਖਸ਼ ਰਹੀ ।]

Statement showing number of cases of murder, rape, kidnapping eve-teasing and theft which took place district-wise in the State during the period from 13th June, 1971 to 14th March, 1972

District	Murder	Rape	Kidnap-ping	Eve-teasing	Theft
Amritsar	70	11	38	35	300
Ferozepor	82	8	29	1	199
Gurdaspur	25	2	20	12	148
Jullundur	37	5	24	21	305
Ludhiana	36	10	25	11	266
Hoshiarpur	12	3	14	3	94
Kapurthala	18	2	6	—	90
Patiala	28	3	23	13	257
Bhatinda	78	5	22	12	125
Sangrur	52	1	15	—	119
Ropar	10	—	7	—	51
Total	448	50	223	108	1954

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਤਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1024 ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 448 ਮਰਡਰ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਕਰ ਇਤਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਤਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਰਡਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਹੋਣ ਤਾਂ ਗੈਰ-ਤਸੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਕਿਹੜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਮਰੇਡ ਜੋਸ਼ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕਲੇ ਮਰਡਰਾਂ ਵਲ ਹੀ ਨਾ ਵੇਖੋ । ਜਿਤਨੇ ਜੁਰਮ ਬਾਕੀ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਟੋਟਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਵੇਖੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲੋਂ ਨਾਲੋਂ ਸੁਧਰੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਸੈਦੋਕੇ ਹੈ। ਉਥੇ ..

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਸੋ ਨਾ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ। (Badal Sahib, please do not give information, You have to ask for it).

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਦੀ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲੀਸ ਹੁਣ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਰਵਈਆ ਠੀਕ ਹੈ ? ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਛਡਾਉਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

BENEFIT OF GRATUITY FOR PUNJAB ROADWAYS EMPLOYEES

*81. 1. **Comrade Dana Ram**
2. **Comrade Satya Pal Dang**
3. **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the date from which benefit of gratuity has been extended by the Government to the Punjab Roadways employees,

(b) the number and names of employees, depot-wise, who retired from the date referred to in part (a) above,

(c) the names of such employees out of those mentioned in part (b) above who have been granted the gratuity, together with the amount in each case,

(d) the steps taken by the Government to finalise the payment of gratuity of all the eligible employees retired to date ?

Shri Joginder pal Pandey (Minister of State for Local Government and Jails): a) 18th February, 1967.

(b) Depot-wise statement is placed on the Table of House.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(c) The Scheme was sanctioned in February, 1972 giving benefit to the workers from 18th February, 1967. No gratuity has been paid as no application has been received from the concerned workers so far.

(d) In March, 1972, General Managers have asked for applications on prescribed forms. On receipt of these applications further action will be taken by the respective General Managers.

[(ਏ) 18 ਫਰਵਰੀ, 1970 ।

(ਬੀ) ਡਿਪੋ-ਵਾਰ ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਫਰਵਰੀ, 1972 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 18 ਫਰਵਰੀ, 1967 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਗਰੈਚੁਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮ-ਚਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ।

(ਡੀ) ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੇ ਮਾਰਚ, 1972 ਵਿਚ ਨੀਯਤ ਫਾਰਮ ਉਪਰ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ । ਇਨਾਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਸਬੰਧਤ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਉਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ।]

Sstatement of Employees, who retired after 18th February, 1967

Punjab Roadways, Chandigarh :

1.	Shri Madan Lal	Yard-Master.
2.	Shri Rajinder Singh	Driver.
3.	Shri Ganga Singh	Driver.
4.	Shri Harnam Singh	Driver.
5.	Shri Kali Dass	Driver.
6.	Shri Jagiri Ram	Head-Mechanic.
7.	Shri Sohan Lal	Traffic Manager.

Punjab Roadways, Jullundur :

1. Shr. Mohan Lal, Inspector
2. Shri Roshan Lal, Asistant Accountant.
3. Shri Raghvir Singh, D—133.
4. Shri Barhum Ditt, Driver.
5. Shri Ram Singh, Driver.
6. Shri Teia Singh, Driver.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Local Government and Jails]

7. Shri Bihari Lal, Driver.
8. Shri Bihari Lal, Driver,
9. Shri Dharambir Singh, Driver.
10. Shri Uttam Singh, Driver.
11. Shri Munshi Ram, „
12. Shri Chanan Singh, Driver.
13. Shri Chanan Singh, Driver.
14. Shri Faqir Chand, Driver.
15. Shri Rattan Singh, Driver.
16. Shri Chanan Singh, Carpenter.
17. Shri Pritam Singh, „
18. Shri Ram Nath, „

Punjab Roadways, Amritsar:

1. Shri Labh Singh, Driver.
2. Shri Sohan Sfngh, Driver.
3. Shri Amar Singh, Driver.
4. Shri Gurbaksh Singh, Driver.
5. Shri Mangal Singh, Driver.
6. Shri Nirmal Singh, Driver.
7. Shri Hazara Singh, Driver.
8. Shri Ram Nath, Driver.
9. Shri Karam Singh, Driver.
10. Shri Tara Singh, Driver.
11. Shri Gopal Singh, Driver.
12. Shri Khushi Ram, Driver.
13. Shri Gulab Singh, Driver.
14. Shri Gurdit Singh, Driver.
15. Shri Amar Singh, Driver
16. Shri Beli Ram, Driver.
17. Shri Chanan Singh. Driver,
18. Shri Sewa Singh, Driver.
19. Shri Atam Singh, Carpenter.
20. Shri Kartar Singh, Carpenter.
21. Shri Sardul Singh, Tyreman.
22. Shri Bachittar Singh, Chowkidar
23. Shri Gopal Singh, CSK.
24. Shri Naranjan Singh, Driver,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Punjab Roadways, Moga.

1. Shri Kartar Singh, Driver.
2. Shri Kirpal Singh, Driver,
3. Shri Dharam Singh, Driver.
4. Shri Ram Chand, Chowkidar.

Punjab Roadways, Hoshiarpur.

1. Shri Dyal Singh. Driver.

Punjab Roadways, Ludhiana.

1. Shri Amar Singh, Driver.
2. Shri Jai Ram Dass, Driver.

Punjab Roadways, Ferozepur

Nil.

Punjab Roadways, Pathankot.

1. Shri Kapur Singh, Blacksmith.
2. Shri Banta Singh, Yardmaster.
3. Shri Bir Singh, Chowkidar.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਐਮਪਲਾਈ ਨੂੰ ਗਰੈਚੁਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚਕਾਰ ਗਰੈਚੁਟੀ ਬਾਰੇ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵੀ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਗਏ ਸਨ ਔਰ ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਵਾਰਡ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜੇਲਾਂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ ਮੈਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਕੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੈਚੁਟੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਉਚੇਚਾ ਸੈਲ ਕਰੀਏਟ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਹ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1967 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ 160 ਇੰਪਲਾਈ ਰੀਟਾਇਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਗਰੈਚੁਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਗਰੈਚੁਟੀ ਕਦ ਤਕ ਮਿਲੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਰੀਟਾਇਰ ਹੋਏ ਸਬੰਧਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਪੁਜੀਆਂ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਪੁਜਣਗੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਆਰਡਰ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਵਰਕਰਾਂ ਐਂਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਬਾਈ-ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ 1967 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਇਹ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਕਫ਼ੀਅਤ ਰਖਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਜ਼ੀਰ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਹੀ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਹੀ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਿਆ ਹਾਂ ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਆਲ ਦੇ ਦਿਉ, ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ: 1967 ਤੋਂ ਡਰਾਫਟ ਆਰਡਰ ਬਣੇ ਹਨ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਹਮਦਰਦੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਹੋ ਸਕੇ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ 1982 ਤਕ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਹੈ। (ਹਾਸਾ) (ਇਨਟਰੱਪਸ਼ਨਜ਼)

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ 1967 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਇਸ ਸੀਟ ਤੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਹਾਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Mr. Speaker: Question Hour is over. The remaining questions will be deemed to have been answered under Rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Legislative Assembly.

WRITTEN ANSWERS TO STARRED QUESTIONS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE UNDER RULE 38

DRAFT RULES FOR PUNJAB ROADWAYS EMPLOYEES

*82. 1. Comrade Dana Ram
2. Comrade Satya Pal Dang } Will the Chief Minister be pleased to State:

(a) whether the Director, State Transport, submitted any draft Service Rules for Punjab Roadways employees in December, 1970, to the Government for approval;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, whether the said draft rules have been approved by the Government, if so, a copy of the said draft Rules as approved by the Government be laid on the Table of the House;

(c) if the Draft Rules have not been approved, the reasons there for ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ: (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਖਰੜਾ ਨਿਯਮ ਅਜੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

(ਸੀ) ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ENQUIRY HELD BY THE RESERVE BANK OF INDIA AGAINST THE FUNCTIONING OF PUNJAB LAND MORTGAGE BANKS

---

*78 1. Comrade Saghar Singh, Comrade Mehtab Singh: Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) Whether it is a fact that the Reserve Bank of India conducted enquiries into the functioning and finance of the Punjab Land Mortgage Bank, Chandigarh and its branches in the State during the year 1971;

(b) If the reply to part (a) be in the affirmative, a list of Primary Land Mortgage Banks in respect of which, the Enquiry or Inspection was conducted alongwith copies of the relevant Enquiry Roports if received by the Govt. be laid on the Table of the House ?

Giani Zail Singh: (a) Yes

(b) The list of primary land mortgage banks in respect of which the inspections were conducted by the Reserve Bank of India is as under:

1. Primary land mortgage bank, Gurdaspur
2. ,, ,, ,, ,, Batala
3. ,, ,, ,, ,, Amritsar
4. ,, ,, ,, ,, Tarn-Taran
5. ,, ,, ,, ,, Patiala
6. ,, ,, ,, ,, Sirhind
7. ,, ,, ,, ,, Sunam

It will not be in the public interest to place a copy of the report of Reserve Bank of India on the table of the House.

[(ੳ) ਜੀ ਹਾਂ ।

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ਼ ਬੈਂਕਾਂ ਵਿਚ ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਹੋਈ ਸੀ:

1. ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ਼ ਬੈਂਕ ਲਿਮਿ: ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

2.	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ਬਟਾਲਾ
3.	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
4.	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ਤਰਨਤਾਰਨ
5.	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ਪਟਿਆਲਾ
6.	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ਸਰਹੰਦ
7.	,,	,,	,,	,,	,,	,,	ਸੁਨਾਮ

ਰੀਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਵਲੋਂ ਆਈ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੇ ਟੇਬਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰਖਣਾ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ।]

SUSPENSION OF THE DIRECTOR, PRIMARY LAND MORTGAGE BANK, HOSHIARPUR.

*79 **Comrade Saghar Singh**: Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) Whether it is a fact that the Director, Primary Land Mortgage Bank, Hoshiarpur, was suspended from the Directorship in June, 1971, on grounds of some charges against him; if so, a copy of the charges framed against him be laid on the Table of the House ?

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, whether any enquiry was held into the said charges, if so a copy of the Roport of enquiry be laid on the Table of House ?

Giani Zail Singh : (a) Yes. Copy of the charges is laid on the Table of the House.

(b) A charge sheet was served. The Registrar, Cooperative Society after hearing him withdraw the orders of suspension.

(ੳ) ਜੀ ਹਾਂ । ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਦੋਸ਼ ਸੂਚੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮੁਅਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(REGISTERED) A. D.

No. Credit/14121 Dated 25th June, 1971

From

The Registrar Cooperative Societies, Punjab,
Chandigarh.

To

Shri Baldev Singh
(Director, Punjab State Cooperative Land Mortgage Bank) V & P.O. Mahalpur Tehsil Garhshankar, District Hoshiarpur.

Subject :— Notice under section 27 (1) of the Punjab Cooperative Societies Act 1961 for removal from the Board of Directors of the Punjab State Cooperative Land Mortage Bank.

Memorandum

It has been observed that as Director of the Punjab State Cooperative Land Mortgage and Committee member of primary Cooperative Land Mortgage Bank Hoshiarpur you took un-due benefit of your position and committed acts which were prejudicial to the interest of the Puniab State Cooperative Land Mortgage Bank and Primary Cooperative Land Mortgage Bank, Hoshiarpur. The details of omission and commission on your part which are prejudicial to the interest of these institutions are stated as under :—

(i) You took six loans on different dates for different productive and un-productive purposes from the Primary Cooperative Land Mortgage Bank Ltd., Hoshiarpur by concealing the facts of previous loans and contravening the loan policy and standing instructions applicable for the advancement of such loans.

(ii) While applying for a loan of Rs. 6000/- for the installation of tubewell, you did not give the information regarding loan already taken by you from the Primary Cooperative Land Mortgage Bank Ltd., Hoshiarpur.

(iii) While applying for loan of Rs. 12,000/- for the purchase of land, you did not give the details of the loan already taken by you thereby concealing the correct position from the Primary Cooperative Land Mortgage Bank Ltd., Hoshiarpur and State Cooperative Land Mortgage Bank Ltd., Chandigarh and got the loan sanctioned as in the standing instructions on the subject.

(iv) An instalment of about 1,000/- was due from you before 31st October, 1970. You applied for a loan of Rs. 2000/- for the construction of cattle shed. The first instalment of Rs. 1000/- and of this loan was taken by you on 29 December, 1970 without providing non- incumberance certificate. You made the repayment of your previous loan instalment on 30 December, 1970. Thus, it is evident that you took the new loan to repay the instalment of the previous loan to avoid default.

(v) The second instalment of the aforesaid loan for Rs. 1000 was drawn on 2nd January, 1971 without providing the non-incumberance certifieate and without supplying utilisation report of 1st instalment of Rs. 1000 drawn on 29th December, 1970.

In view of the above facts, I, M.S. Gill, I. A. S. Registrar, Cooperative Societies, Punjab, exercising the powers vested in me under section 27 of the Punjab Cooperative Societies Act, 1961 direct you to show cause as to why action should not be taken for your removal from the Directorship of the Punjab State Cooperative Land Mortgage Bank Ltd., and membership of the committee of Punjab Land

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

Mortgage Bank Ltd., Hoshiarpur, under the aforesaid provisions of the Act. Your reply to this show cause notice must reach the undersigned within 7 days of the receipt of this letter failing which it will be presumed that you have nothing to say in the matter and further necessary action shall be taken in the matter.

Sd/ M. S. Gill

Registrar Co-operative Societies, Punjab,
Chandigarh.

No. Credit/14122-23—Dated 25th June, 1971

Copy alongwith one spare copy is forwarded to the Asstt. Registrar Co-oprative Societies Hoshiarpur for information and with the remarks that the spare copy of the notice be served upon Shri Baldev Singh under a proper receipt. His receipt in original may be sent to this office for record.

2. Managing Director, Punjab State Cooperative Land Mortgage Bank Ltd., Chandigarh, for information.

Sd/- M. S. Gill

Registrar Cooperative Societies, Punjab,
Chandigarh.

ENQUIRY HELD AGAINST THE PRESENT JOINT REGISTRAR. COOPERATIVE SOCIETIES, PUNJAB.

*80 1. **Comrade Shamsher Singh Josh**
2. **Comrade Raj Kumar**
Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the present Joint Registrar in the Cooperative Department Punjab, was suspended from Service during 1966 on grounds of some charges against him;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, a copy of the charges framed against him be laid on the Table of the House;

(c) whether any enquiry was held into the charges levelled against the said officer, if so, a copy of the Enquiry Report be laid on the Table of the House ?

Giani Zail Singh: (a) There are three posts of Joint Registrars in the Cooperative Department. One of the holders of these posts who was Deputy Registrar, at that time was suspended in August, 1966.

(b&c) It is not in the public interest to lay on the table of the House a copy of the charges and the report of Enquiry Officer.

[(ੳ) ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਆਸਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸਾਲ 1966 ਵਿਚ ਉਪ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਸਤ, 1966 ਵਿਚ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਅ ਤੇ ੲ) ਦੋਸ਼ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲੀਆ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਨੂੰ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ ਤੇ ਰਖਣਾ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ALLOTMENT OF PLOTS AT MOHALI, DISTRICT ROPAR

*61. **Sardar Gurcharan Singh**: Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) The total amount deposited with the Government for residential plots by the people at Mohali, District Ropar uptill now.

(b) the reasons for not allotting the plots to the applicant so far.

(c) whether the Government has decided to keep a certain number of plots for the Legislators at fixed prices ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ: (ੲ) 66.86 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ।

(ਬੀ) ਦਰਖ਼ਾਸਤਾਂ ਦਾ ਨੰਬਰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭੰਗ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5% ਪਲਾਟ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ । ਹੁਣ ਅਗਲੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

CONSTRUCTION OF CERTAIN MODEL VILLAGES IN DAKHA CONSTITUENCY

*69 **Sardar Basant Singh Khalsa**: Will the Minister for Development be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the construction work has not so far been started in villages Harnampura, Jhande and Nurpur Bet of Dakha Constituency which the Government decided to convert into Model villages, if so the reasons therefor.

(b) whether it is a fact that the construction work in certain Model villages i. e. Bhaure, Mansoor, Isewal, Nut, Dakha, Loton Khurd, Dhror, Sahnewal, Yali Kalan, Bhatian Bet and Birmi of Dakha constituency has not so far been completed, if so, the reasons therefore;

(c) the time by which the construction work mentioned in part (b) above is likely to be completed ?

Captain Rattan Singh: (a) Yes. These villages were selected in April, 1971. Later on it was decided that development works should be executed in the villages selected upto 31st March, 1971.

(b) Work in villages Isewal, Loton Khurd and Bhattian Bet has been completed and 60% work in village Birmi has been done. Work in the remaining villages is in progress. Works in villages could not be completed due to shortage of bricks because kilns were not in operation due to shortage of coal, cement and bajri were also scarce.

(c) The work will be completed as early as possible.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Development Minister]

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਹ ਪਿੰਡ ਅਪਰੈਲ 1971 ਵਿੱਚ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ । ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ, 1971 ਤੱਕ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਪਿੰਡ ਇਸੇਵਾਲ, ਲੈਟਨਖੁਰਦ, ਭਟਿਆਂ ਬੇਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮੁਕੱਮਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਬਿਰਮੀ ਵਿਚ 60 ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਕੰਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਜੋ ਕੋਲਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਇੱਟਾਂ ਦੀ ਥੁੜ ਸੀ, ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਬਜਰੀ ਦੀ ਵੀ ਕਮੀ ਸੀ ।

(ਸੀ) ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮੁਕੱਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।]

FUNDS WITH GRAM PANCHAYAT OF SALEMPUR SHEIKHAN DISTRICT PATIALA

*55. **Comrade Achhra Singh**: Will the Minister for Development be pleased to state :

(a) the total amount of money with the Gram Panchayat of Salempur Sheikhan, Block Ghanaur, Tehsil Rajpura, District Patiala as on 15th March, 1972;

(b) the total amount of cash in hand with the said Panchayat and the amount deposited in the Bank or Post Office out of the amount mentioned in part (a) above;

(c) the name of the authority who kept the cash in hand referred. to in part (a) above together with the period for which the said amount remained with him and the reasons for keeping the same in hand;

(d) the date by which the amount referred to in part (a) above is likely to be deposited in the Post Office or Bank and the action if any, being taken against the authority responsible for not depositing the same so for ?

Captain Rattan Singh: (a) Rs. 2548.70 paise on 15th March, 1972

(b) Cash-in-hand with Sarpanch Rs. 1490.35 Paise, in Cooperative Bank, Rajpura Rs. 318.36 Paise and in Post Office Nil.

(c) Sarpanch of the Gram Panchayat without any justification up to 31st March, 1972.

(d) Sarpanch had promised on 3rd April, 1972 to deposit this amount immediately. However enquiry against the Sarpanch is pending before the Sub-Divisional Officer (Civil), Rajpura, and his report is awaited.

[(ੳ) ਮਿਤੀ 15 ਮਾਰਚ, 1972 ਨੂੰ 2548 ਰੁਪਏ 70 ਪੈਸੇ ।

(ਅ) ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ 1490 ਰੁਪਏ 35 ਪੈਸੇ, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਿੱਚ 318 ਰੁਪਏ 36 ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਨਿਲ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ੲ) ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਮਿਤੀ 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਤੱਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਕਾਰਨ ਦੇ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ।

(ਸ) 3 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਤੁਰੰਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁਧ ਪੜਤਾਲ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ) ਰਾਜਪੁਰਾ ਕੋਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਪੋਟ ਉਡੀਕੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।]

GRANT GIVEN TO GRAM PANCHAYAT OF SALEMPUR SHEIKHAN DISTRICT PATIALA FOR CONSTRUCTION OF SCHOOL, BUILDING.

*56. **Comrade Achhra Singh**: Will the Minister for Development be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a grant was given to Gram Panchayat of Salempur Sheikhan, Block Ghanaur, Tehsil Rajpura, District Patiala, for the construction of a school building, if so, the amount given for the purpose;

(b) whether the school building has so far been constructed, if not, the name of the person who is keeping the said amount of grant with him;

(c) whether the said amount of grant is lying in the hands of some officer or the same has been deposited in the Post Office, if not deposited, the time since when the same has not been done so far and the action, if any, taken against the officer responsible for keeping the same with him without any authority ?

Captain Rattan Singh: (a) Yes. Rs. 2000/-.

(b) School Building is under construction and the grant of Rs. 2000/- has been spent.

(c) No.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । 2000 ਰੁਪਏ ।

(ਅ) ਸਕੂਲ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਹੇਠ ਹੈ ਅਤੇ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

SAMPLES OF LIQUOR SEIZED DURING THE YEAR 1971.

*64. **Sardar Gurcharan Singh**: Will the Minister for Development be pleased to state the total number of samples of liquor seized from country liquor vends and English vends in the State during the year 1971,

(b) the total number of cases in which the liquor was found to be poisonous or found to have been adulterated.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Captain Rattan Singh:

Part (a)		Samples seized
	Country Liquor	1171
	Foreign Liquor	51

Part (b)	Samples found poisonous	Samples found adulterated
(i) Country Liquor:	656	28
(ii) Foreign Liquor:	25	3

ARREARS YET TO BE REALISED FROM LIQUOR VENDORS

*77. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Development be pleased to state the details of the arrears yet to be realised from the Excise Vendors namely Country-wine Contractors and Indian Made Foreign Liquor Vendors for the years 1967-68, 1968-69, 1969-70, 1970-71 and 1971-72 separately.

Captain Rattan Singh:

Year	Amount of arrears Rs.	
Upto and including 1967-68	9,22,157	(Information exclusively for the year 1967-68 is not available)
1968-69	7,26,17,157	
1969-70	55,15,983	
1970-71	12,62,624	
1971-72	2,91,471	
Total	8,06,09,392	

REGULARISATION OF SERVICES OF CLERKS WORKING IN GOVT. HIGH SCHOOL, KISHANPURA KALAN (DISTRICT FEROZPUR)

*54. **Comrade Achhra Singh**: Will the Minister for Education be pleased to :

(a) lay on the table of the House a statement showing the names of clerks working in Government High School Kishanpura Kalan, District Ferozepur as on 28th February, 1969;

(b) state whether it is a fact that the Govt. had issued orders to regularise the services of clerks appointed on six months basis who had put in more than one year's service as on 28th February, 1969;

(c) state if the reply to part (b) above be in the affirmative, the list containing the names of such clerks, out of those mentioned in part (a) above, whose services have not so far been regularised be laid on the Table of the House;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(d) state whether it is a fact that the services of clerks appointed on six months basis who have rendered two years service upto 28 February, 1969 have not been regularised so far.

(e) state if the reply to part (d) above be in the affirmative, the action, if any, taken against the officer responsible for this negligence.

Sardar Umrao Singh: (a) only one clerk Shri Gobinder Singh was working.

(b) Yes.

(c) Shri Gobinder Singh who was working on purely temporary basis had not completed one year serviee on 28th February, 1969.

(d) Yes, in those cases which were not covered under the Government instructions, their servicees were not regularised.

(e) Cases of clerks covered under the Government instructions were duly considered and necessary action taken. Question of taking action against any officer does, not, therefore, arise.

[(ੳ) ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਲੱਰਕ ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ।

(ਅ) ਜੀ ਹਾਂ ।

(ੲ) ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਸਥਾਈ ਕਲੱਰਕ ਦੇ ਤਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਨੇ 28 ਫਰਵਰੀ, 1969 ਤਕ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

(ਸ) ਜੀ ਹਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਰੈਗੂਲਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ।

(ਹ) ਉਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।]

STARRED QUESTION NO. 36

ਅ: ਸ: ਨੰ: 2969-ਸਿ 111 (5ਸ)72/

ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ

ਮੰਤਰੀ,
ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਪਿਆਰੇ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲ ਨੰਬਰ 36 ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਵਲੋਂ ਦਰਜ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ । ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਬੰਧਤ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਜਵਾਬ ਜਲਦੀ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਆਪ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ,

ਸਹੀ/-

(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ,

ਸਪੀਕਰ,

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

COMPENSATION FOR PERSONS/ANIMALS KILLED BY EXPLOSION OF MINES.

*76. 1. **Comrade Satya Pal Dang**)
2. **Comrade Shamsher Singh Josh**) Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether any compensation/relief has been/is given to the dependents of the families in the areas bordering Pakistan whose bread winners were killed by explosion of mines either before or after the start of recent Indo-Pak war, if so, the rates thereof in each case;

(b) is any relief or compensation given when the person killed by mines is a non-bread winner;

(c) whether any compensation is given to the owners of animals killed by explosion of mines, if so, the rates thereof separately in each case ?

Sardar Umrao Singh: (a) Yes, Rs. 1500/- ex-gratia in case of bread-winner.

(b) Yes, Rs. 500/- for non-bread-winner.

(c) Yes,

(a) for bullocks upto Rs. 1000/- per bullock.

(b) for a camel Rs. 2,000/-

(c) for a milch cattle Rs. 800/-

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ਰੋਜ਼ੀ ਕਮਾਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਰੁ: 1500/- ਐਕਸ ਗਰੇਸ਼ੀਆ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ ਕਮਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਰੁ: 500

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਏ) ਬੈਲ ਲਈ ਰੁ: 1,000/- ਤਕ ਫੀ ਬੈਲ,

(ਬੀ) ਉਠ ਲਈ ਰੁ: 2,000, ਤਕ

(ਸੀ) ਦੁਧ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਲਈ ਰੁ: 800/- ਤਕ ।]

DAMAGE BY HAILSTORMS IN CERTAIN DISTRICTS DURING 1971

*74. **Sardar Waryam Singh**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the total area of land with crops standing thereon which was devasted cent per cent in Gurdaspur, Amritsar, Kapurthala and Jullundur districts as a result of the hailstorm during the year 1971;

(b) whether all the land-owners whose crops were damaged by the hailstorms were given any relief by the Government, if so, the extent of the relief given, if no relief was given, the reason therefor;

Sardar Umrao Singh: (a) 2,743 acres

(b) Recovery of taccavi loans has been suspended. Steps have been taken to remit the Land Revenue and Abiana.

[(ੳ) 2,743 ਏਕੜ

(ਅ) ਤਕਾਵੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਅਬਿਆਨਾ ਅਤੇ ਭੌਂ ਮਾਲੀਏ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ਗਏ ਹਨ ।]

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

METALLING OF LINK ROADS IN KHARAR SUB DIVISION

22. **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the Chief Minister be pleased to state:

(a) the names of link roads in Kharar Sub-Division, District Rupar, which the Government had decided to metal during the year 1971-72;

(b) the names of link roads out of those mentioned in para (a) above which have since been metalled and which are yet to be metalled separately;

(c) whether the Government proposes to metal these link roads during the year 1972-73 which are still lying unmetalled in the said Sub-Division ?

Giani Zail Singh :

(a) (i) Bhagowal-Kakrali,

(ii) Rundiala-Bhajoli-Tewer-Phantwan

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(iii) Jhandpur-Manathaska-Jhampur;

(iv) Tira-Jhampur-Bahlolpur-Daun;

(v) Tewar-Balheri-Bhagat Majra-Saini Majra;

(vi) Jhanjeri-Rasanheri-Badala;

(vii) Rasanheri-Santamajra;

(viii) Badala-Cholta-Majat;

(ix) Jaintimajra Mullanpur,

(b)and (c) Roads at serial No. (i), (iii), (iv) and (viii) have since been completed. The work on the remaining roads. is in progress. These are likely to be completed during the year 1972-73

[(ੲ)

---

(1) ਭਾਗੋਵਾਲ ਕਕਰਾਲੀ,

(2) ਰੁਨਡਿਆਲਾ—ਭਾਜੋਲੀ—ਤਿਵੇਰ—ਫਨਟਵਾਂ,

(3) ਜੰਡਪੁਰ—ਮਨਾਖਾਸਕਾ— ਝਾਮਪੁਰ

(4) ਤੀਰਾ—ਜਾਮਪੁਰ—ਬਲੌਲਪੁਰ—ਦਾਊ,

(5) ਤੇਵਰ—ਬਲਹੇੜੀ—ਭਗਤਮਾਜਰਾ—ਸੈਣੀਮਾਜਰਾ.

(6) ਝੰਜੇੜੀ—ਰਮਨ ਹੇੜੀ—ਬਡਾਲਾ,

(7) ਰਮਨਹੇੜੀ—ਸੰਤਾ ਮਾਜਰਾ,

(8) ਬਡਾਲਾ—ਚੋਲਟਾ—ਮਜਾਟ,

(9) ਜਯੋਤੀ ਮਾਜਰਾ—ਮੂਲਾਂਪੁਰ

(ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ)ਉਪਰੋਕਤ 1, 3, 4 ਅਤੇ 8 ਤੇ ਦਸੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਚਾਲੂ ਹੈ, ਇਹ ਸੜਕਾਂ ਸਾਲ 1972-73 ਵਿਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SHIFTING OF POLICE STATION MUBARIKPUR, DISTRICT RUPAR TO SOME OTHER PLACE.

23. **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the **Chief Minister** be pleased to state :

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to shift Police Station Mubarikpur, tehsil Kharar, District Ropar from Mubarikpur town to village Sanetan or some other place;

(b) if the reply to part (a) above in the affirmative, the present stage of the said proposal together with the time by which it is likely to be implemented ?

Giani Zail Singh : (a) No. Sir, there is no proposal under consideration.

(b) Does not arise.

[(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਕੋਈ ਐਸੀ ਤਜ਼ਵੀਜ਼ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

WATER WORKS SCHEMES FOR VILLAGES IN TEHSIL KHARAR, DISTRICT ROPAR.

24. **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the **Minister for** Irrigation and Power be pleased to state the names of the villages of tehsil Kharar,, District Ropar, which are likely to be covered by the water works Schemes at present under consideration of the Government together with the names of the villages where the said schemes are proposed to be introduced in the first phase ?

Shri Hans Raj Sharma: Water supply schemes in the villages **Pabat** and Masol of tehsil Kharar, District Ropar, are in progress. Three rural water supply schemes in Kharar Tehsil of District Ropar, consisting of the following villages have since been received, which will be placed before the Sanitary Board, Punjab, in its next meeting for administrative approval and sanctioning suitable amounts of grants :—

1. Parch
2. Soonak
3. Majri
4. Nawan Gram
5. Karor
6. Nada
7. Karor uperil
8. Parol.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SETTING UP HEALTH SUB-CENTRES AT VILLAGES MUBARIKPUR AND MAJAT, DISTRICT ROPAR

25. **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the Minister for Finance be pleased to state whether there is any proposal at present under the consideration of the Government to set up Health Sub-Centres at villages Mubarikpur and Majat, tehsil Kharar, district Ropar; if so, the time by which the said proposal is likely to be implemented ?

Shri Hans Raj Sharma : There is no such proposal.

[ਐਸੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ]

WHEAT BEING PURCHASED BY THE GOVERNMENT MARKFED AND FOOD CORPORATION OF INDIA

26. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Food and Supply be pleased to state :

(a) the number of days during a week/fortnight in which wheat is purchased by the State/Government/Markfed/F. C. I. through Associations of Pacca Arhties and the number of days on which wheat is purchased through Government Societies (Marketing Societies).

(b) the practice in respect of (a) above during the period of 4 years prior to 1971;

(c) the reasons for changes made last year and at whose instance this was done ?

ਸ੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਖਰਬੰਦਾ : ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

[Reqnisite information is laid on the Table of the House.]

Annexure to Assembly question No. 26.

(a) The Distribution of work in year 1971-72 was as under :—

(i) Mandis where all agencies operated.

Name of procurement Agency.	No. of days allotted in a week.	No. of days given to Pacca Arhties Association for procurement	No. of days given to Cooperative Societies for Procurement
Food & Supplies Department.	3	The Department purchased wheat through Co-operative Societies. Where Co-operative Society not available the purchase was made through Kacha Arhtis Association or direct.	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Markfed ...	1 day in the first week 2 days in the second week.	Purchase was made through Co-operative Societies only.
F. C. I.	2 days in the first week 1 day in the second week.	Information is being collected by F. C. I.

(ii) Mandies where Food and Supplies Department and F. C. I. Operated:

Food & Supplies Department.	3	As noted against 1 above.
F. C. I.	3	Information is being collected by F. C. I.

(iii) Where Markfed and F. C. I. operated.

Markfed	3	As not against 1 above
F. C. I.	3	Information is being collected by F. C. I.

(iv) Where Food and Supplies Department and Markfed operated.

Food & Supplies Department.	3	As noted against 1 above.
Markfed	3	As noted against 1 above.

(v) Where all the agencies operated exclusively:

Food & Supplies Department.	6	As noted against 1 above.
Markfed	6	As noted against 1 above.
F. C. I.	6	Information is being collected by F. C. I.

(b) The requisite information is as under:

Name of procurement Agency	No. of days allotted in a week	No. of days given to Pacca Arhties Associations	No. of days given to Co-operative Socieities
		1967-68	
State F. & S. Deptt.	3	3	—
Markfed	3	—	3
F. C. I. did not procure any wheat.			

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Food & Supplies]

1	2	3	4
		1968-69	
State F. & S. Department	6	4	2 The State Government.
Markfed	3	—	3 Procured desi wheat,
F. C. I.	3	3	— while mexican varieties were procured by F.C. I/Markfed.
		1969-70	
State F & S Department	6	4	2 State Government.
Markfed	3	—	3 procured desi,
F. C. I.	3	3	— S-308 and kalyan rest of the varieties by F. C. I./Markfed.

1970-71

Vide instructions issued on 27 April, 1970, the work was allotted in the following pattern :—

In the Mandis where all the agencies operated.

Agency	No. of days allotted	No. of days alloted to P. A. A. S.	No. of days allotted to Co-operative Societies
State F. & S. Department	3	3	—
Markfed	1 (in Ist week)	—	1
	2 (in 2nd week)	—	2
F. C. I.	2 (in Ist week)	1	1
	1 (in 2nd week)	1	—

In the mandis where Food & Supplies Department and F. C. I. operated jointly.

State F. & S. Department	3	3	—
F. C. I.	3	1	2

Where F and S Department and Markfed operated jointly.

State F. & C. Department	3	3	—
Markfed	3	—	3

Where F. C. I. and Markfed operated jointly:

F. C. I.	3	3	—
Markfed	3	—	3

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Where only one agency operated:

State F. & S. Department	..	6	4	2
F. C. I.	..	6	4	2
Markfed	..	6	4	2

Where no pacca arhties association existed but Co-operative Marketing Societies operated, the procurement work was entrusted to the Society by all the three procurement agencies.

Wherever there was no arrangement of the Co-operative Marketing Society While the Pacca Arhties Association existed, the procurement was entrusted to the pacca Arhties Association by all the three agencies.

From 3. 5. 1970 the distribution was made as under :—

Mandis where all the agencies operated.

Agency	No. of days allotted.	No. of days allotted to P. A. A.	No. of days allotted to Co-operative Marketing Society.
State Food & Supplies Departmets	3	2	1
Markfed	1 (in 1st week)	—	1
	2 (in 2nd week)	—	2
F. C. I.	2 (in 1st week)	2	—
	1 (in 2nd week)	1	—
Mandis where F. and S. Department and F. C. I. operated			
F. & S. Department	3	—	3
F. C. I.	3	3	—
Where Markfed and F. C. I. operated.			
F. C. I.	3	3	—
Markfed	3	3	—
Where F. and S. Department and Markfed operated.			
State F & S Department	3	3	—
Markfed	3	—	3

Where only one agency operated:

Three days through P. A. A. and three days through Co-operative Marketing Society.

With effect from 4. July, 1970 modificatiou was made about mandis where all the three agencies operated and the distribution of work amongst them was revised as under :—

Agency	No. of days alloted	No. of days alloted to P. A. A.	No. of days alloted to Co-operative Societies
F. & S. Department	2	1	1
Markfed	2	—	2
F C. I.	2	2	—

(c) With effect from the year 1971-72, the State Government decided not to utilise the agencies of Pacea Arhties Association for its purchases and since from the Services of this agency are not being utilised.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ]

ਅਨੈਕਸਚਰ

(ੲ) ਸਾਲ 1971-72 ਵਿਚ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ :—

(1) ਮੰਡੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ :

ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ	ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਏਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ	ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ
1	2	3	4
ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਣਕ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ। ਜਿਥੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਥੇ ਕੱਚਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਏਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਸਿੱਧੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ।	
ਮਾਰਕਫੈਡ	ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ 1 ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ 2 ਦਿਨ ।	ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ।	
ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ.	ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ 2 ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿਹ ਇਕ ਦਿਨ ।	ਸੂਚਨਾ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।	

(2) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ —

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ 1 ਅਗੇ ਦਸਿਆ।
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	ਸੂਚਨਾ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(3) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰਕਫੈਡ ਅਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ :

ਮਾਰਕਫੈਡ	3	ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ ਨੰ: 1 ਅਗੇ ਦਸਿਆ ।
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	ਸੂਚਨਾ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

(4) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ :

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ ਨੰ: 1 ਅਗੇ ਦਸਿਆ ।
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ ਨੰ: 1 ਅਗੇ ਦਸਿਆ ।

(5) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ :—

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	6	ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ ਨੰ: 1 ਅਗੇ ਦਸਿਆ ।
ਮਾਰਕਫੈਡ	6	ਜਿਵੇਂ ਉਤੇ ਨੰ: 1 ਅਗੇ ਦਸਿਆ ।
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	6	ਸੂਚਨਾ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਵਲੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :—

ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਦਿਤੇ ਗਏ	ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਏਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ	ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ
	1967–68		
ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	3	—
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ]

ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਕਣਕ ਦੀ ਕੋਈ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ

1968-69

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	6	4	2 ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੇਸੀ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐਫ. ਸੀ.ਆਈ./ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਮੈਕਸੀਕਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3
ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ.	3	3	—

1969-70

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	6	4	2 ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਦੇਸੀ ਐਫ 308 ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕਨ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਖਰੀ-ਦੀਆਂ
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	3	—

1970-71

21 ਅਪਰੈਲ, 1970 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ :—

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ।

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	3	—
ਮਾਰਕਫੈਡ	1 (ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	—	1
	2 (ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	—	2
ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ	2 (ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	1	1
	1 (ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	1	—

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	3	—
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	3	—
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	1	2

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ

ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	3	—
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	6	4	2
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	6	4	2
ਮਾਰਕਫੈਡ	6	4	2

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨੋ ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ।

ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ, ਤਿੰਨੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ।

3 ਮਈ, 1970 ਤੋਂ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ :—

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ

ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ	ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ	ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਿਨ
ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	2	1

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ]

ਮਾਰਕਫੈਡ	1 (ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	—	1
	2 (ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	—	2
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	2 (ਪਹਿਲੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	2	—
	1 (ਦੂਜੇ ਹਫਤੇ ਵਿਚ)	1	—

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ।

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	—	3
ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	3	—

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਮਾਰਕਫੈਡ ਤੇ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ :

ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ.	3	3	—
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ।

ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	3	3	—
ਮਾਰਕਫੈਡ	3	—	3

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ।

3 ਦਿਨ ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ 3 ਦਿਨ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ

4 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਖਰੀਦ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਹੇਠ ਦਿਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਖਰੀਦ ਲਈ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ	ਪੱਕਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ	ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਿਨ
ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	2	1	1

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਾਰਕਫੈਡ	2	—	2
ਅਫ਼. ਸੀ. ਆਈ.	2	2	—

(ਸੀ) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਲ 1971-72 ਤੋਂ ਪੱਕੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ।

NON-IMPLEMENTATION OF CIRTAIN AWARDS

27. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the following awards have not yet been implemented.

(i) Award, dated 3rd February, 1968, of the Industrial Tribunal, Punjab, in reference No. 95 of 1967 between the workmen and the management of Executive Engineer, Construction Division PWD (B & R) Rani-ka-Bagh, Amritsar (Published in the Punjab Govt. Gazette) of March 1, 1968-vide Notification No. 663-4 L & E-68/5465);

(ii) Award, dated 11th December, 1969, of the Labour Court, Jullundur, in the matter of Industrial dispute between the workmen and the Executive Engineer, Drainage Division No. 2 Canal Office, Bagh Rani, Amritsar, referred for adjudication by the Punjab Govt. to the said court-vide labour department Notification No. ID/4/1232 V-67/55780, dated 11th December, 1967.

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative the reasons for which these Awards have not been implemented so far;

(c) Steps, if any, taken by the Labour Department to get the said Awards implemented;

(d) whether any prosecution has been launched in connection with the non-implementation of the said awards ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) (i) Award dated 3rd February, 1968 in reference No. 95 of 1967 has been implemented partially.

(ii) Award dated 11th December 1969 has also been implemented partially.

(b) & (c) As regards Award dated 3rd February, 1968 at (a) (i) above, it is stated that award regarding payment of cycle allowance has been implemented. The second part of the Award that Beldars and Mates of Patti Division who had put in three years of continuous service should be made regular and those who had put in 5 years continuous service, should be confirmed, has as yet not been implemented.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Finance]

The concerned Department is being persuaded to implement the remaining part of the Award also.

As regards the Award dated 11th December, 1969 at (a) (ii) above, it is stated that arrears of wages of the workman from the date of removal from service, i.e. 28th August, 1967 to 27th January, 1969 were got recovered as arrears of land revenue and paid to the workman. Another recovery certificate in respect of arrears of wages for the period 28th January, 1969 to 28th July, 1970 was issued to the Collector, Amritsar. Steps are being taken to effect this recovery also. The part of the Award regarding reinstatement of the workman has not as yet been implemented.

(d) No, Sir.

HOSPITALISATION FACILITIES FOR THE FAMILIES OF WORKERS COVERED BY EMPLOYEES STATE INSURANCE SCHEME

28. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) whether any hospitalisation facilities have been extended to the families of the workers covered by the Employees State Insurance Scheme.

(b) if the reply to part (a) above be in the negative, the reasons therefor;

(c) whether there is any proposal under the consideration of the Government to provide the facilities referred to in part (a) above ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) No Sir.

(b) The matter is under consideration.

(c) Yes Sir, in the E. S. I. hospitals only.

[(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਜੀ ਹਾਂ, ਕੇਵਲ ਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ।]

CASES INSTITUTED BY THE POLICE AGAINST THE INDUSTRIAL WORKERS

29. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) the total number of cases instituted by the Police against the industrial workers who were involved in the strikes/lock outs/ agitations of industrial workers in the State during the period from 1st March, 1969 to 30th November, 1970 and a list of all such cases giving the necessary details including their names, sections under which each case was registered as also the court in which the prosecution was launched etc; be laid on the Table :

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) whether any of the legislators made representations to the Govt. for the withdrawal of these cases : if so, the dates of these representations and the nature of decisions taken by the Government in this respect;

(c) whether any of the said cases have been decided by the Courts; if so, a list thereof be placed on the Table of the House indicating whether the accused have been convicted or acquitted ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) 29, ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਨਥੀ ਵਿਵਰਣ ਦੁਆਰਾ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ; ਮਿਤੀ 30 ਜੁਲਾਈ, 1970; 1 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਅਤੇ 23 ਜੁਲਾਈ, 1971 ।

ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਫਗਵਾੜਾ ਮਿਲ ਦੇ 15, ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਿਲਾਂ ਦੇ 4 ਅਤੇ ਬਟਾਲਾ ਦੇ 2 ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਮਿਲ ਦੇ 10 ਮੁਕਦਮੇ ਅਤੇ ਬਟਾਲੇ ਦੇ 2 ਮੁਕਦਮੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ । ਫਗਵਾੜਾ ਮਿਲ ਦੇ 3 ਹੋਰ ਮੁਕਦਮੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਨ । ਇਸੀ ਪਰਕਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 3 ਹੋਰ ਮੁਕਦਮੇ ਵੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਗਏ ਸਨ । ਬਾਕੀ ਦੇ 3 ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 1 ਮੁਕਦਮੇ ਦਾ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਗਵਾੜੇ ਦੇ 2 ਮੁਕਦਮੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਅਦਮ-ਪਤਾ ਭੇਜੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਸਨ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ; ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਨਥੀ ਵਿਵਰਣ ਦੁਆਰਾ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਇਨਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕਦਮੇਂ ।
(ਭਾਗ 'ਏ' ਦਾ ਅਨੈਕਸਚਰ)

1.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 28 ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਧਾਰਾ 382/356/148/149 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਇਨਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਸਾਧਾਰਨ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ।
2.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 60 ਮਿਤੀ 1 ਮਾਰਚ, 1970 ਧਾਰਾ 332/454/186/427/148/149 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਇਨਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਜੇ. ਐਮ. ਆਈ. ਸੀ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
3.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 270 ਮਿਤੀ 31 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਧਾਰਾ 440/325/148/149 ਭ: ਡ: ਅਤੇ 25 ਟੈਲੀਗਰਾਫ ਐਕਟ, ਥਾਣਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਉਹੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

4.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 452 ਮਿਤੀ 28 ਅਗਸਤ, 1969 ਧਾਰਾ 452/148/149/141/323 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਇਨਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਤਫਤੀਸ਼ ਹੇਠ ਹੈ ।
5.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 218 ਮਿਤੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 309/306/109 ਭ: ਡ: 7 ਸੀ. ਐਲ. ਏ. ਏ. ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਬਟਾਲਾ ।	ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ।
6.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 28 ਮਿਤੀ 16 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਧਾਰਾ 325/324/148/149 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ, ਫਗਵਾੜਾ ।	ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
7.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 382 ਮਿਤੀ 18 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 307/332/147 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਏ ।
8.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 383 ਮਿਤੀ 22 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 380 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।
9.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 380 ਮਿਤੀ 17 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 342/147 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਏ ।
10.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 388 ਮਿਤੀ 30 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 324/34 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।
11.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 412 ਮਿਤੀ 18 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 342/379 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।
12.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 421 ਮਿਤੀ 25 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 379/342 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।
13.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 424 ਮਿਤੀ 27 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 7 ਸੀ. ਐਲ. ਏ. ਏ. ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ ।
14.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 54 ਮਿਤੀ 14 ਫਰਵਰੀ, 1970 ਧਾਰਾ 325/427/147/148 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।
15.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 98 ਮਿਤੀ 7 ਮਾਰਚ, 1970 ਧਾਰਾ 325 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

16.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 108 ਮਿਤੀ 17 ਮਾਰਚ, 1970 ਧਾਰਾ 148/149/434/427/323 ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।
17.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 439 ਮਿਤੀ 22 ਅਗਸਤ, 1969 ਧਾਰਾ 452/323/148/149 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੋਏ ।
18.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 392 ਮਿਤੀ 4 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 324 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋਏ ।
19.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 397 ਮਿਤੀ 4 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 324 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ।
20.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 296 ਮਿਤੀ 18 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 452/427/147/149/323 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਡਵੀਜ਼ਨ ਨੰ: 1, ਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ।
21.	ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 213 ਮਿਤੀ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 309/109 ਭ: ਡ: ਅਤੇ 7 ਸੀ. ਐਲ. ਏ. ਏ. ।	ਐਜ਼ਨ ।
22.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 193 ਮਿਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 307/148/149 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਅਬੋਹਰ ।	ਅਦਮ ਪਤਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ।
23.	ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਨੰ: 200 ਮਿਤੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 143/147/149/506 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਅਬੋਹਰ ।	ਐਜ਼ਨ ।
24.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 201 ਮਿਤੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 379/506/34 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਅਬੋਹਰ ।	ਐਜ਼ਨ ।
25.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 202 ਮਿਤੀ 26 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 148/149/506/353/323 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਅਬੋਹਰ ।	ਐਜ਼ਨ ।
26.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 203 ਮਿਤੀ 26 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 452/148/149 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਅਬੋਹਰ ।	ਐਜ਼ਨ ।
27.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 205 ਮਿਤੀ 28 ਸਤੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 7 ਸੀ. ਐਲ. ਏ. ਏ. ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਅਬੋਹਰ ।	ਐਜ਼ਨ ।
28.	ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 411 ਮਿਤੀ 20 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 379 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।	ਐਜ਼ਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ]

29. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 95 ਮਿਤੀ 5 ਮਾਰਚ, 1970 ਧਾਰਾ 325 ਭ: ਐਜ਼ਨ । ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

ਨੋਟ :—ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧਤ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਸੈਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਮ, ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਕਮਪਾਈਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੋ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੇਹਨਤ ਲੋੜੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਲਾਭ ਨਾਲ ਕਮੈਨਸੋਰੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜੋ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣਗੇ । ਵੈਸੇ ਇਹ ਸੂਚਨਾਂ ਥਾਣਾ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰਜ਼ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰਜ਼ ਪਬਲਿਕ ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਹਨ ।

ਇਨਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਸ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਹੋਏ ਮੁਕਦਮੇ ।

(ਭਾਗ (ਸੀ) ਦਾ ਅਨੈਕਸਚਰ)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ।

1. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 439 ਮਿਤੀ 22 ਅਗਸਤ, 1969 ਧਾਰਾ 148/149/452/323 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਇਨਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।

2. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 382 ਮਿਤੀ 18 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 307/332/147 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

3. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 383 ਮਿਤੀ 22 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 380 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਕਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤਾਂ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋਏ :—

1. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 388 ਮਿਤੀ 30 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 324/34 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

2. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 392 ਮਿਤੀ 4 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 324 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

3. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 380 ਮਿਤੀ 17 ਨਵੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 342/147 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

4. ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 412 ਮਿਤੀ 18 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 342/379 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

5. ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 421 ਮਿਤੀ 25 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਧਾਰਾ 379/342 ਭ: ਡ: ਥਾਣਾ ਫਗਵਾੜਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

CASES REGISTERED AGAINST THE POLICE OFFICERS/OFFICIALS IN THE STATE.

30. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the names of the Police Officers/Officials in the State against whom cases were registered for any crime or alleged crime during the period from 1st March, 1969 to 30th November, 1970 and a list showing their names, designations and the nature of the cases registered, be laid on the Table of the House;

(b) whether the Officers/Officials mentioned iu part (a) above were suspended or not, indicating the present position of each case ?

Giani Zail Singh : (a) A list giving the requisite information is laid on the Table of the House.

(b) Necessary information is given in columns Nos. 5 and 6 of the list.

[(ਏ) ਸੂਚੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੋਗ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ ਸੂਚੀ ਦੇ ਖਾਨੇ 5 ਅਤੇ 6 ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ।]

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਮਾਂ 1 ਮਾਰਚ, 1969 ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਤਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੁਕਦਮੇਂ ਦਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

ਨੰ:	ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ/ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਅਹੁਦਾ	ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਮੁਅਤਲ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ	ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ
1	2	3	4	5	6
1.	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	307/332/ 34 ਭ:ਡ:	ਮੁਅਤਲ	ਬਰੀ
2.	ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	354 ਭ: ਡ:	,,	,,
3.	ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ	,,	506/420/ 468 ਭ: ਡ:	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਤੇ ਡਿਸਮਿਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

4.	ਸੇਵਕ ਸਿੰਘ	,,	223/224 ਭ:ਦ:	,,	ਦੱਵੇਂ 4 ਪੀ.ਓ.
5.	ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਛਹੀ
6.	ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	,,	354/342	,,	ਬਰੀ
7.	ਮੰਗਤਾ ਸਿੰਘ	,,	302 ਭ:ਦ:	,,	,,
8.	ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ	,,	366 ਭ:ਡ:	,,	,,
9.	ਕਮਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ	,,	456 ਭ:ਦ:	,,	ਸਜਾਯਾਬ ਤੇ ਡਿਸਮਿਸ
10.	ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ	,,	34/5/62 ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
11.	ਚਮਨ ਲਾਲ	,,	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਜ਼ੇਰ ਸਮਾਇਤ
12.	ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ	,,	452 ਭ:ਦ: ਅਤੇ 7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
13.	ਬਸੰਬਰ ਨਾਥ	,,	223/224/225	,,	ਬਰੀ
14.	ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ	,,	,,	,,	,,
15.	ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	28 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ
16.	ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	9/1/78 ਅਫੀਮ ਐਕਟ 25/54/59 ਅਸਲਾ ਐਕਟ	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ
17.	ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	366/506 148/149 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
18.	ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
19.	ਅਨੋਖ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
20.	ਦਰਬਾਰੀ ਲਾਲ	,,	,,	,,	,,
21.	ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
22.	ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
23.	ਪਦਮ ਨਾਬ	ਹਵਾਲਦਾਰ	307/34/25 54/59 ਐਕਟ ਅਸਲਾ	,,	ਕੇਸ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਤਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

24.	ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	34/5/61	ਮੁਅਤਲ	ਬਰੀ
25.	ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	379 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
26.	ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	ਮੁਅਤਲ	,,
27.	ਤਿਲਕ ਰਾਜ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ ਐਕਟ	,,	,,
28.	ਸਜਣ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ.	376/368/366 342 ਭ:ਦ:	,,	,,
29.	ਸੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	34/5/61 ਪੀ. ਐਕਟ	,,	ਡਿਸਮਿਸ
30.	ਤਾਰਾ ਮਸੀਹ	ਹਵਾਲਦਾਰ	223/224 225 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
31.	ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ	,,	,,	,,	,,
32.	ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
33.	ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	323/34 ਭ:ਦ:	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ
34.	ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ	,,	324 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
35.	ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ	,,	337 ਭ:ਦ:	,,	,,
36.	ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ	,,	302/37/34 ਭ:ਦ:	,,	,,
37.	ਅਮਰ ਨਾਥ	,,	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	,,	ਕੇਸ ਖਾਰਜ
38.	ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	366/363 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
39.	ਓਮ ਪਰਕਾਸ਼	,,	354 ਭ:ਦ:	,,	,,
40.	ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ	,,	376 ਭ:ਦ:	,,	ਪੈਂਡਿੰਗ ਇਨ ਕੋਰਟ
41.	ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ ਐਕਟ	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ
42.	ਸ੍ਰੀ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	409 ਭ:ਦ:	,,	ਕੇਸ ਖਾਰਜ
43.	ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,
44.	ਅਜੀਤ ਕੁਮਾਰ	,,	,,	,,	,,
45.	ਇੰਦਰਜੀਤ	ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2)47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ ਅਤੇ 161 ਭ:ਦ:	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

46.	ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ	ਸਿਪਾਹੀ	302 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
47.	ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪਰਕਾਸ਼	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	304/330/134 218/312/201 ਭ:ਦ:	,,	,,
48.	ਗੁਰਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	,,	,,	,,
49.	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	304 ਭ:ਦ:	,,	,,
50.	ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,
51.	ਰਾਮ ਸਰੂਪ	,,	,,	,,	,,
52.	ਗੁਰਮੇਜ਼ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	302 ਭ:ਦ:	,,	,,
53.	ਗਜਨ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	,,	,,
54.	ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	304/342/201 ਭ:ਦ:	,,	,,
55.	ਅਨੰਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,
56.	ਰਾਵਨ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
57.	ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
58.	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
59.	ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	225/224 ਭ:ਦ:	,,	ਸਜਾਯਾਬ ਅਤੇ ਪਰੋਬੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਅਫੇਂਡਰ ਐਕਟ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।
60.	ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
61.	ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
62.	ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	364/506/148/149	,,	,,
63.	ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
64.	ਅੰਗਰੇਜ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
65.	ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ	,,	5(2)47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ	,,	,,
66.	ਪੂਰਨ ਚੰਦ	,,	342 ਭ:ਦ:	,,	,,
67.	ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ	,,	366/148/149/506	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

68.	ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
69.	ਧਰਮ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
70.	ਸੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
71.	ਚੂਨੀ ਲਾਲ	,,	504 ਭ:ਦ:	,,	,,
72.	ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
73.	ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	380 ਭ:ਦ:	,,	,,
74.	ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
75.	ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	510 ਭ:ਦ: ਤੇ 118 ਕਨਟੋਨਮੈਂਟ ਐਕਟ	,,	,,
76.	ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	309 ਭ:ਦ:	,,	,,
77.	ਲਛਮਣ ਦਾਸ	,,	376/511 451 ਭ:ਦ:	,,	,,
78.	ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	376/511 ਭ:ਦ: 120 ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ	,,	,,
79.	ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	382 ਭ:ਦ:	,,	,,
80.	ਰੇਸ਼ਮ ਲਾਲ	ਸਿਪਾਹੀ	363/366/376	,,	,,
81.	ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ	ਹਵਾਲਦਾਰ	332/353 ਭ:ਡ:	,,	ਜ਼ੇਰ ਸਮਾਇਤ
82.	ਹੰਸ ਰਾਜ	ਸਿਪਾਹੀ	294/354/379	,,	,,
83.	ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
84.	ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	118 ਕਨਟੋਨਮੈਂਟ ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
85.	ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	366/148/149 ਤੇ 25/54/59 ਐਕਟ ਅਸਲਾ	,,	,,
86.	ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2)47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ	,,	,,
87.	ਚਮਨ ਲਾਲ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ	,,	,,
88.	ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	307/148/149	,,	,,
89.	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	,,	61/1/14 ਈ. ਐਕਟ	,,	,,
90.	ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ	,,	324 ਭ:ਦ:	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

91.	ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ.	304 ਭ:ਦ:	,,	,,
92.	ਵੇਦ ਪਰਕਾਸ਼	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	,,	,,	,,
93.	ਗੁਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
94.	ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,
95.	ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
96.	ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ	,,	9/1/78	,,	,,
97.	ਗੁਰਦਾਸ ਮਲ	ਹਵਾਲਦਾਰ	302 ਭ:ਦ:	,,	ਬਹਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਕਟ ਕਰਕੇ ਆਰਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
98.	ਰਾਮ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,
99.	ਦੇਵਰਾਜ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
100.	ਹੰਸ ਰਾਜ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
101.	ਕਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ	ਐਸ. ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ	,,	ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕੇਸ ਲਾਪਤਾ ਭੇਜਿਆ
102.	ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	,,	,,	,,
103.	ਰਾਮ ਪਰਕਾਸ਼	ਸਿਪਾਹੀ	332 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
104.	ਕਰਮ ਸਿੰਘ	,,	420 ਭ:ਦ:	ਨਹੀਂ	ਕੇਸ ਖਾਰਜ
105.	ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ.	ਮੁਅਤਲ	ਬਰੀ
106.	ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ	,,	,,	ਨਹੀਂ	ਖਾਰਜ ਕੇਸ
107.	ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	,,	ਮੁਅਤਲ	ਜ਼ੇਰ ਸਮਾਇਤ
108.	ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	9/1/78	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ
109.	ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	61/1/14 ਈ. ਐਕਟ	,,	,,
110.	ਰਤਨ ਲਾਲ	,,	,,	,,	ਅਦਮ ਪਤਾ
111.	ਧਰਮ ਪਾਲ	,,	,,	,,	ਜ਼ੇਰ ਸਮਾਇਤ
112.	ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ
113.	ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

114.	ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ	,,	,,	ਨਹੀਂ	ਖਾਰਜ
115.	ਕਰਿਸ਼ਨ ਗੋਪਾਲ	,,	,,	ਮੁਅਤਲ	ਜ਼ੇਰ ਸਮਾਇਤ
116.	ਮਦਨ ਲਾਲ	ਹਵਾਲਦਾਰ	,,	,,	ਬਰੀ
117.	ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
118.	ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ.	,,	,,
119.	ਜਗਰਾਜ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	354 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
120.	ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ	,,	382 ਭ:ਦ:	,,	,,
121.	ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	380 ਭ:ਦ:	,,	,,
122.	ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ	,,	366/368/376	,,	,,
123.	ਜੁਗਲ ਸਿੰਘ	,,	304 ਏ ਭ:ਦ:	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲਮਬਤ
124.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	,,	363/366/376	,,	,,
125.	ਲਾਭ ਸਿੰਘ	,,	307/452 ਭ:ਦ:	,,	,,
126.	ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ	,,	354 ਭ:ਦ:	,,	ਬਰੀ
127.	ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ	,,	6 1/1/14 ਈ. ਐਕਟ	,,	,,
128.	ਮੋਹਣ ਲਾਲ	,,	326 ਭ: ਦ:	,,	,,
129.	ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	,,
130.	ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ	,,	354 ਭ: ਦ:	,,	,,
131.	ਸ਼ਕਤੀ ਕੁਮਾਰ	,,	363/366 ਭ ਦ:	,,	,,
132.	ਅਲਬੇਲ ਸਿੰਘ	,,	139/34 ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ	,,	,,
133.	ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ	ਸਾਬਕ ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ.	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਤੇ ਡਿਸਮਿਸ
134.	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ.	,,	,,
135.	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ	ਢੰਡ ਯੋਗ ਮਾਨਵ ਹਤਿਆ	,,	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
136.	ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	,,	,,	,,
137.	ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ	ਹਵਾਲਦਾਰ	,,	,,	,,
138.	ਗੁਰਮੀਤ ਚੰਦ	,,	,,	,,	,,
139.	ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

140.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ.	420 ਭ: ਦ:	ਨਹੀਂ	ਜੇਰ ਤਫਤੀਸ਼
141.	ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ	ਸਿਪਾਹੀ	379 ਭ: ਦ:	ਮੁਅਤਲ	ਜ਼ੇਰ ਮਸਾਇਤ
142.	ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ ਐਕਟ	,,	ਪਰੋਬੇਸ਼ਨਲ ਅਫੇਡਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੰਦ
143.	ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
144.	ਸਪੂਰਣ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	ਬਰੀ ਪਰ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਜ਼ਾ
145.	ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਤੇ ਅਪੀਲ ਪੈਂਡਿੰਗ
146.	ਸੂਬੇ ਚੰਦ	,,	,,	,,	,,
147.	ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
148.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	7. ਈ. ਐਸ. ਐਮ. ਐਕਟ	ਨਹੀਂ	,,
149.	ਜਗਦੀਸ਼ ਮਿੱਤਰ	ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	ਮੁਅੱਤਲ	ਅਦਮ ਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਨਕੁਆਇਰੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ
150.	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	354 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ	,,	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
151.	ਡੋਂਗਰ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ.	325/342 ਭ: ਡ:	ਨਹੀਂ	ਅਦਮ ਪਤਾ
152.	ਅਮਰ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	366 ਭ: ਡ:	ਮੁਅੱਤਲ	ਡਿਸਮਿਸ
153.	ਧਰਮਵੀਰ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਅਦਮ ਪਤਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

154.	ਕਿਸ਼ਨ ਲਾਲ	ਸਿਪਾਹੀ	379/342/420/ 171 ਭ: ਦ:	,,	ਬਰੀ ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ (ਸੈਸਉਰਡ)
155.	ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ	,,	34 ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ	ਨਹੀਂ	ਬਰੀ
156.	ਤਾਰਾ ਚੰਦ	,,	451/354 ਭ: ਦ:	ਮੁਅਤਲ	,,
157.	ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ	,,	338 ਭ: ਦ:	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਹੇਠ ਪਰਾਬੇ-ਸ਼ਨ ਆਫ ਅਫੇਡਰ ਐਕਟ
158.	ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ. ਐਸ. ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
159.	ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ	,,	5(2) 47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
160.	ਖੇਮ ਚੰਦ	,,	25/54/59 ਐਕਟ ਅਸਲਾ 61/1/14 ਈ. ਐਕਟ	,,	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
161.	ਕਰਮ ਸਿੰਘ	,,	452/148/149 ਭ: ਦ:	,,	ਬਰੀ
162.	ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ	,,	325 ਭ: ਦ: 325/147/148/149 ਭ: ਦ:	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਰੀ
163.	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ	,,	307 ਭ: ਦ:	,,	ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੈਂਡਿੰਗ
164.	ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	,,	,,
165.	ਕਰਮ ਨਾਥ	ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ.ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ, ਅਪੀਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ
166.	ਪਰਸਨ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ. ਐਸ. ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
167.	ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	451/354 ਭ: ਦ:	,,	ਪੈਂਡਿੰਗ ਇਨ ਕੋਰਟ
168.	ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	7 ਈ.ਐਸ.ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
169.	ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	307/326/148 149/325 ਭ: ਦ:	,,	ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪੈਂਡਿੰਗ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

170.	ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	,,	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
171.	ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	452/506/34 ਭ: ਦ:	,,	ਬਰੀ
172.	ਕਰਮ ਸਿੰਘ	,,	366/376/34 ਭ: ਦ:	,,	ਡਿਸਚਾਰਜ
173.	ਚੇਤੂ ਰਾਮ	,,	,,	,,	,,
174.	ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
175.	ਭਰਭੂਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
176.	ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ	ਐਸ.ਆਈ.	5(2)47 ਪੀ.ਸੀ. ਐਕਟ	ਨਹੀਂ	ਕੇਸ ਖਾਰਜ
177.	ਮਨਮੋਹਣ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
178.	ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	,,	,,	,,
179.	ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	,,	,,	,,
180.	ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
181.	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
182.	ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਪੀ.ਐਸ.ਆਈ.	,,	ਮੁਅਤਲ	ਜੇਰ ਸਮਾਇਤ
183.	ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ	5(2) 47 ਪੀ. ਸੀ. ਐਕਟ	,,	ਕੇਸ ਖਾਰਜ
184.	ਨੌਰੰਗ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਆਈ.	,,	,,	ਜੇਰ ਮਸਾਇਤ
185.	ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	452 ਭ:ਦ: ਤੇ 25/54/59 ਅਸਲਾ ਐਕਟ	,,	ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਤਾੜਨਾ
186.	ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
187.	ਜੰਗ ਸਿੰਘ	,,	452/363 ਭ: ਦ:	,,	ਬਰੀ
188.	ਸ਼ਾਰਦਾ ਕੁਮਾਰ	ਹਵਾਲਦਾਰ	330/34 ਭ: ਦ:	,,	,,
189.	ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	,,	,,	,,
190.	ਲੇਖ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
191.	ਭਾਗ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
192.	ਮੁਕੰਦ ਸਿੰਘ	,,	364/302 ਭ:ਦ:	,,	,,
193.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,	363/376 ਭ: ਦ:	,,	,,
194.	ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	7 ਈ. ਐਸ. ਐਮ. ਐਕਟ	,,	ਸਜ਼ਾਯਾਬ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

195.	ਪਾਲ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
196.	ਓਮ ਪਰਕਾਸ਼	,,	,,	,,	,,
197.	ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
198.	ਸਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
199.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	,,	25 ਐਕਟ ਅਸਲਾ	,,	ਬਰੀ
200.	ਪਰਕਾਸ਼ ਚੰਦ	,,	380 ਭ: ਦ:	,,	ਅਦਮਪਤਾ
201.	ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ	,,	120 ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ	,,	ਬਰੀ
202.	ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ	,,	61 ਈ.ਸੀ. ਐਕਟ	,,	,,
203.	ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਏ.ਐਸ.ਆਈ.	409/342 ਭ:ਦ: 9 ਅਫੀਮ ਐਕਟ	,,	,,
204.	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	363/366 ਭ: ਦ:	,,	,,
205.	ਮਹਿੰਦਰ ਨਾਥ	,,	294/510	,,	,,
206.	ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ	,,	225/223	,,	,,
207.	ਭਜਨ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,
208.	ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਪਾਹੀ	330/34 ਭ: ਦ:	,,	,,
209.	ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ	,,	,,	,,	,,

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ/ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਮਾਂ 1 ਮਾਰਚ, 1969 ਤੋਂ 30 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਤਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਨੰ:	ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ/ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਅਹੁਦਾ	ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਮੁਅਤਲ ਹੋਏ ਜਾਂ ਨਹੀਂ	ਮੁਕਦਮੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ
1	2	3	4	5	6
1.	ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ	ਹਵਾਲਦਾਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 363/366/380/ 376/120 109 ਭ: ਦ: ਥਾਨਾ ਕਰਮ-ਪੁਰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ (ਰਾਜਿਸਥਾਨ)	ਮੁਅਤਲ	ਬਹਾਲ ਆਰਜੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਤੀ 24 ਅਕਤੂਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SEED FARM PROPOSED TO BE SET UP IN SUTLEJ BET AREA OF THE STATE

31. **Comrade Satya Pal Dang** :— Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that the scheme for the setting up of a 10,000 acre Seed Farm in the Sutlej Bet area of the State in collaboration with the USSR has been held up; if so, the reasons therefor;

(b) the number of 'abadkars' families likely to be affected if the said scheme is implemented and the farm is set up at the site originally proposed;

(c) whether it is a fact that assurances given by the Government to the said families have not been implemented; if so, the reasons therefor;

(d) whether any machinery for the proposed farm has been received; if so, when and the value thereof ?

Captain Rattan Singh :— (a) Yes. The farm could not be set up as most of the evacuee land on which the farm was to be set up is under unauthorised occupation.

(b) According to the survey conducted in Rabi, 1969, 880 'abadkars' families are likely to be affected.

(c) As none of the unauthorised occupants were evicted, the question of implementation of the assurance does not arise.

(d) Yes. Machinery valuing approximately Rs. 27 lakhs was received in 1968.

INDUSTRIAL TRIBUNALS/LABOUR COURTS

32. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the total number of Industrial Tribunals and Labour Courts in the State and the dates on which they were first constituted;

(b) whether any of the said Tribunals/Courts could not function for some period between 1st January, 1968 and 30th November, 1970 because of non-appointment of Presiding Officers; if so, the period of non-appointment in each case together with the reasons for the non-appointment of Presiding Officer;

(c) whether all of them are functioning at present or not ?

Shri Hans Raj Sharma :— (a) There is one Industrial Tribunal and two Labour Courts, which were constituted on the dates mentioned against each below :—

(1) Industrial Tribunals....21st December, 1949.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(2) **Labour Courts:**

(i) **Jullundur :—** It was constituted on 19th April, 1957 at Amritsar and its Headquarters were subsequently shifted to Jullundur during 1959.

(ii) **Ludhiana :—** 1st August, 1969.

(b) Periods during which the Industrial Tribunal/Labour Courts could not function due to non-appointment of Presiding Officers is given below :

(1) **Industrial Tribunal, Punjab, Chandigarh**
30th June, 1968 to 20th August, 1968.

(2) **Labour Court Jullundur**

(i) 31st March, 1968 to 2nd October, 1968.

(ii) 3rd October, 1969 to 3rd November, 1969.

(iii) 5th August, 1970 to 23rd September, 1970.

(3) **Labour Court Ludhiana**

(i) 4th November, 1969 to 18th December, 1969.

(ii) 11th September, 1970 to 11th January, 1971.

During the above periods, the appointments of the Presiding Officers were under the consideration of the Government.

(c) Yes, Sir.

SALARY AND SCALE OF PAY OF CHIEF SECRETARY TO GOVERNMENT, PUNJAB.

33. **Comrade Satya Pal Dang:—** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the present salary and grade/scale of pay of the Chief Secretary, Punjab Government;

(b) whether the same grade and scale of pay has been allowed to any other officers, if so, their names and the reasons for the grant of these grade and scales of pay to them ?

Giani Zail Singh :— (a) Rs. 3,500/- per mensem (fixed).

(b) No.

[(ੲ) ਰੁ: 3500/– ਮਾਹਵਾਰ (ਫਿਕਸਡ)

(ਬੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

MEMORANDUM DATED 5TH NOVEMBER, 1970 RECEIVED BY DEPUTY COMMISSIONER, AMRITSAR.

34. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Deputy Commissioner, Amritsar received a Memorandum dated 5th November, 1970 from the Punjab Subordinate Services Federation District and City Committee, Amritsar containing some demands; if so, the details of the demands contained therein ;

(b) the action taken by the Deputy Commissioner, Amritsar, on the said Memorandum ;

(c) whether any of the said demands have been aecepted ; if so, to what extent ?

Giani Zail Singh : (a) Yes, Sir. The details of the demands may be seen in the copy of the Memorandum placed on the Table of the House.

(b) & (c) The list of villages falling within a belt of 10 miles of the International border was issued, the demand regarding holidays to Work-Charged staff working in the Laboratories of the Irrigation Department and that relating to transfer of widows/Lady teachers were referred to the quarters concerned ; and instructions were issued to allot the houses meant for Non-gazetted employees to them as soon as these are vacated by the present Gazetted occupants.

[(ੳ) ਜੀ ਹਾਂ । ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਮੈਮੋਰੇਂਡਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਵਿਚ ਵੇਖਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

(ਅ) ਤੇ (ੲ) ਬਾਰਡਰ ਦੇ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਹੱਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਨਹਿਰ ਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਲੈਬਾਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਵਰਕ ਚਾਰਜਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਬੇਵਾ/ਲੇਡੀ ਟੀਚਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਗਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਣੇ ਮਕਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਗਜ਼ਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਤੁਰੰਤ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਅਗਜ਼ਟੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਡੀ.ਸੀ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ।]

ਸਵਾ ਵਿਖੇ

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।

ਵਿਸ਼ਾ : ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਅੜੀਅਲ ਅਵੇਸਲਾਪਣ ਅਤੇ ਟਰਕਾਉ ਰਵਈਆਂ ਧਾਰਣ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਗੁੱਸਾ ਪੈਰੋ ਪੈਰ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਫਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣ ਵੱਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਪੰਜਾਬ ਸਬਾਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਟੋਕਣ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਵਲੋਂ "ਰੋਸ ਧਰਨਾ" ਆਪ ਦੇ ਦਫਤਰ ਬਾਹਰ ਮਾਰਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਹਾਂ । ਸਾਡਾ ਧਰਨਾ ਇਹਨਾਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਹੈ ।

1. ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ 10 ਮੀਲ ਦੀ ਪੱਟੀ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹਨਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ($7\frac{1}{2}\%$) ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਪਰਸੈਂਟ ਮਕਾਨ ਕਰਾਇਆ ਅਲਾਊਂਸ 1 ਜਨਵਰੀ 1970 ਤੋਂ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਬਕਾਏ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਜ਼ਿਲਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੀਆ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੁਰੰਤ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

2. ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਕਰ ਨਹਿਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀਆਂ ਰਿਸਰਚ ਲਿਬੋਰਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੇਰੂਮਾਨ ਦੀ ਬਰਸੀ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਲੇਬੋਰਟਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ।

3. ਬੇਵਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਲੋੜੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਣ ਇਹਨਾਂ ਬਦਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੜੀਆਂ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ।

4. ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਮਕਾਨ ਜੋ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕੈਂਸਲ ਕਰਕੇ ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ । ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਮਕਾਨ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਮਕਾਨ ਬਣਾਨ ਲਈ ਰਖੇ ਰਾਖਵੇਂ ਪੈਸੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਨ ਲਈ ਨਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ।

ਅਸੀਂ ਆਸ ਰਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਧਰਨੇ ਮੰਤਵ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਕੇ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਕੇ ਇਹ ਮੰਗਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਆਪ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਪਾਤਰ,

1, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ (ਸਕੱਤਰ) ਗਿਆਨੀ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ (ਪ੍ਰਧਾਨ)

2. ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਸ਼ਰਮਾ (ਸਕੱਤਰ) ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ)

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਰਾਣਾ (ਸਕੱਤਰ)

ਮੁਲਖ ਰਾਜ (ਪ੍ਰਧਾਨ)

ਗੌਰਮਿੰਟ ਟੀਚਰ ਯੂਨੀਅਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।

(ਪੰਜਾਬ ਸਬਾਰਡੀਨੇਟ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

NON-PAYMENT OF SALARY TO WORKERS OF HINDUSTAN EMBROIDERY MILLS, AMRITSAR.

35. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state whether it has come to the notice of the Government that the workers of the Hindustan Embroidery Mills (Private) Limited Chheharta (Amritsar) have not been paid any salary for about 14 to 16 months, during the years 1969 and 1970, if so, the action, if any, taken by the Government against the employer and the result there of ?

Shri Hans Raj Sharma : It is correct that during some months of the year 1969 and 70 the Hindustan Embroidery Mills Private Limited Chheharta, did not pay wages to their employees.

The officers of Labour Department Punjab made utmost efforts to persuade the management to make the payment. The management agreed to make the payment in a phased programme as per settlement dated 30th December, 1969. The management, however, again defaulted after the settlement.

The workers approached the Labour Commissioner, Punjab that their claims be filed in the court by the Labour Department. In order to assist the workers the Labour Commissioner, Punjab asked the Labour Inspector' Amritsar to file claims on behalf of the workers for non-payment of wages in the court. The case was filed & for the same is still pending in the court.

REGISTERED FACTORIES/ESTABLISHMENTS AS ON 31ST DECEMBER, 1970

37. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) the total number of factories (establishments) registered as such in the State as on 31st December, 1970 ;

(b) the number of factories out of those mentioned in part (a) which have gratuity Scheme for their employees and a list thereof be placed on the Table of the House ;

(c) the total number of establishments registered under the Punjab Shops and Commercial Establishments Act, 1958 as on 31st December, 1970 together with the number of those amongst them who have gratuity scheme for their employees;

(d) whether the Government has any proposal under its consideration to bring forward legislation to provide for a compulsory gratuity scheme in all the factories as well as commercial establishments and shops in the State.

Shri Hans Raj Sharma : (a) 4,850.

(b) 47 (list is attached).

(c) (i) 1, 72,266.

(ii) 262.

(d) No, Sir.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

List of factories where gratuity scheme is applicable in the State.

Sr. No.	Name of the Factory.
	M/S
1.	Bhagat Industries Corporation, Khasa.
2.	Indian Wollen Textile Mills, Chheharta.
3.	India Calico Printing Mills, Chheharta.
4.	Hemla Textile Finishing Mills, Chheharta.
5.	Amritsar Rayon and Silk Mills, Chheharta.
6.	Oriental Carpet Manufacturing, Chheharta.
7.	Kapoor Silk Weaving Mills, Chheharta.
8.	Punjab Woollen Textile Mills, Chheharta.
9.	Shamboo Nath and Sons, Chheharta.
10.	Jawala Flour Mills (S.P. Vermani and Sons), Amritsar.
11.	Himalya Woollen Mills, Chheharta.
12.	Model Woollen and Silk Mills, Verka.
13.	Khanna Silk Mills, Amritsar.
14.	Guru Arjan Steel Rolling Mills, Gobindgarh.
15.	Saraswati Steel Rolling Mills, Gobindgarh.
16.	Hindustan Embroidery Mills, Chheharta.
17.	Neimla Textile Finishing Mills, Chheharta.
18.	New India Embroidery, Mills, Chheharta.
19.	Surgical Dressing Manufacturing Co., Chheharta.
20.	Amritsar Oil Works, Amritsar.
21.	Amritsar Tin Fabricators, Amritsar.
22.	Escort Limited, Bahadurgarh.
23.	Goetze India Limited, Bahadurgarh.
24.	Bharat Commerce and Industries Ltd., Rajpura.
25.	Dalima Biscuit Factory, Rajpura
26.	Roadmaster Industries Ltd., Rajpura.
27.	Industrial Cables India Ltd., Rajpura.
28.	Hindustan Forgins Ltd., Rajpura.
29.	Hindustan Wire Products, Patiala.
30.	Sardar Sons, Patiala.
31.	Hindustan Milk Food Manufacturers, Nabha.
32.	Mehta Pharmaceuticals, Chheharta.
33.	Podar Textile Mills, Amritsar.
34.	Amritsar Swadeshi Woollen Mills Ram Thirath Road, Amritsar.
35.	Kabir Woollen Mills India, Ludhiana.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

Sr. No.	Namh of the factory
36.	Beccoo Engg. Company, Batala.
37.	New Egerton Woollen Mills, Dhariwal.
38.	Panipat Woollen Mills, Kharar.
39.	The Fertalizer Corporation of India Ltd., Nangal.
40.	Morinda Cooperative Sugar Mills, Morinda.
41.	Janta Cooperative Sugar Mills, Bhogpur.
42.	Doaba Cooperative Sugar Mills Ltd., Nawanshehar.
43.	Batala Cooperative Sugar Mills, Batala.
44.	Jagatjit Sugar Mills Co., Ltd., Phagwara.
45.	Malwa Sugar Mills, Dhuri.
46.	Cooperative Cement Pipe Plant, Ropar.
47.	Jagatjit Cotton Textile Mills Ltd., Phagwara.

CASES OF KIDNAPPING OF HARIJAN GIRLS/WOMEN.

38. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state —

(a) the number of Harijan girls/women reported to have been kidnapped in the State during the period from 1st March, 1969 to 31st December, 1970 mentioning the number of minor girls, if any, among them ;

(b) the number of girls/women including the minors that have so far been recovered out of those mentioned in part (a) above and restored to their parents ?

Giani Zail Singh : (a) 86 Harijan girls/women including 70 minor girls were kidnapped in the State during the period from 1st March, 1969 to 31st December, 1970.

(b) 72 Harijan girls/women including minor girls have so far been recovered and restored to their parents.

[(ਏ) 1 ਮਾਰਚ, 1969 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 86 ਹਰੀਜਨ ਲੜਕੀਆਂ/ਔਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 70 ਨਬਾਲਗ ਲੜਕੀਆਂ ਸਨ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

(ਬੀ) ਹੁਣ ਤਕ ਨਾਬਾਲਗ ਲੜਕੀਆਂ ਸਮੇਤ ਕੁਲ 72 ਹਰੀਜਨ ਲੜਕੀਆਂ/ਔਰਤਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ।]

ARMS/WEAPONS SOLD FROM THE FORT, PHILLAUR

39. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether any arms/weapons are sold to the public from the Fort (Qila) Phillaur, if so, the type of the arms/weapons sold together with the rules and regulations for such sales;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the names of persons to whom weapons from the said fort were sold during the period from 1st March, 1969 to 31st December, 1970 and a statement showing the type of weapons sold with the price thereof be laid on the Table of the House ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ: (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਰਾਈ-ਫਲਾਂ/ਬੰਦੂਕਾਂ/ਪਸਤੌਲਾਂ/ਰੀਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਏਅਰ ਬੰਦੂਕਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਜ਼ਬਤ ਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਕ ਇਵੈਲਿਊਏਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿੱਥੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਮਿੱਥੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ :

40%	ਆਫੀਸ਼ੀਅਲਜ਼ ਨੂੰ
20%	ਨਾਨ-ਆਫੀਸ਼ੀਅਲਜ਼ ਨੂੰ
40%	ਨੀਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ

(ਬੀ) ਮਿਤੀ 1 ਮਾਰਚ, 1969 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ 1970 ਤਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਨ ਆਫੀਸ਼ੀ-ਅਲਜ਼ ਨੂੰ ਅਗਨ ਸ਼ਸਤਰ ਵੇਚੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਪਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

List of weapons sold to non-Officials from the State Fire Arms Bureau, Phillaur, Punjab.

Sr. No.	Particulars of the Weapon	Date of Issue	Price	Name of the allottee	Remarks
1	2	3	4	5	6
			Rs.		
1.	32 bor Pistol No. F.A.B. 10758 Itlay ..	6-5-69	315/—	Sant Lakha Singh M.L.A.	Sold under the valid allotment issued by the Home Secy. Pb.
2.	—do— Revolver No. A 85484 ..	10-6-69	1323.80	Shri Amar Singh, Doshanj, Ex-M.L.A.	Ditto
3.	—do— Pistol No. 669516 Belgium ...	20-8-69	150—00	Sh. Parminder Singh s/o Shamsher Singh V.P.O. Blvinder (Ludhiana)	Ditto
4.	—do— Revolver No. A 96268 Webly ..	14-10-69	1200/—	Ex-C.M. Sh. Gurnam Singh	Ditto
5.	—do— Revolver No. 16300 U.S.A. ..	20-1-70	250/—	Sh. Hardit Singh M.L.A. Nathana	Ditto
6.	—do— Revolver No. 53201 U.S.A. ..	4-2-70	400/—	Sh. Dalip Singh M.L.A. Nihalsinghwala	Ditte
7.	12 bore D.D.B.L Gun No. 104435 Midland..	27-2-70	450/—	Sh. Arjan Singh s/o Sh. Fauja Singh Village Multani, P.O. Tohara (Ludhiana)	Ditto
8.	25 bore Pistol No. 132398 Colt ..	3-3-70	250/—	Sardarni Prem Parkash Kaur Gurdev Nagar, Ludhiana.	Ditto
9.	32 bore Pistol No. 34202 Belgium ..	3-3-70	425/—	R.S. Phoolka, V.P.O. Ramgarh Sardarani Ludhiana.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

10.	32 bore Pistol No. 359568 German	12-3-70	150/—	Sh. Joginder Singh s/o Meghar Singh Village Chapa District Ludhiana.	Ditto
11.	12 bore D.B.L. Gun No. 355 Belgium ..	25-3-70	300/—	Sh. Sulakhan Singh s/o Sh. Hazara Singh, V.P.O. Jaffarwal (Gurdaspur.)	Ditto
12.	12 bore D.B.B.L. Gun No. 34471 ..	25-3-70	500/—	Sh. Niranjan Singh s/o Sh Ganda Singh, V. Tehli Sahib, Sidhu Farm Kartarpur (Jullundur)	Ditto
13.	12 bore S.B.B.L. Gun No. 104130	26-3-70	200/—	Sh. Surjit Singh Lambardar Basti Gujran, (Ludhiana City)	Ditto
14.	—do— D.B.B.L. Gun No. 5072 ..	30-3-70	450/—	Sh. Sewa Singh s/o Punjab Singh, Street Malkan Sunam, (Sangrur)	Ditto
15.	—do— D.B.B.L. Gun No. 7353	30-3-70	500/—	Gurdial Singh s/o Sh. Pritam Singh Village Akali Jalla District Bhatinda	Ditto
16.	32 bore Pistol No. A 1902 Belgium	30-3-70	150/—	Sh. Surjit Singh Sud, Advocate, Netaji Road, Jullundur.	Ditto
17.	—do— No. 675688 —do— ..	—do—	150/—	Sh. Kartar Singh Sarpanch and Mahabir Jain Prashad, Block Mehal Kalan (Sangrur)	Ditto
18.	12 bore D.B.B.L. Gun H No. 48720 U.S.A...	—do—	500/—	Sh. Charanjit Singh s/o Sh. Jagjit Singh, Village Lokli Majra, (Patiala)	Ditto
19.	—do— 86082 Midland ..	—do—	400/—	Sh. Kartar Singh Samra Village Birharpur Bal Khurd (Amritsar)	Ditto
20.	—do— 3052 Cox and Clarke ...	—do—	400/—	Sh. Baldev Krishan Puri s/o Sh. Fargi Lal V.P.O. Kokri Kalan (Ferozepur)	Ditto
21.	—do— 124433 ..	1-4-70	675/—	Sh. Het Ablashi Ex-M.L.C.	Ditto
22.	—do— 3146 ..	—do—	475/—	Sh. Ram Singh s/o Sh. Gujar Singh V.P.O. Budhla, District, Hoshiarpur.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6
			Rs		
23.	732 Fire Pistol No. 602 Ustra	1-4-70	150	Shri Kishan Singh S/o Shri Dhani Ram, Village, Parehh, P.O. Mulanpur District Ropar.	Sold under the valid allotment order issued by the Home Secy. to Government Punjab.
24.	DBBL. Gun No. 105091 Midland	—do—	500	Shri Amrik Singh, S/o Shri Sajjan Singh, Village Kokowala, (Ludhiana).	Ditto
25.	—do— No. 113094 Lion and Lyon	—do—	700	Shri Pritam Singh, Director. Moga, Transport	Ditto
26.	—do— No. 53336 U.S.A.	2-4-70	650	Shri Saranjit Singh, Village P.O. Barewal Tehsil Tarn Taran Amritsar.	Ditto
27.	—do— No. 15078 Belgium	—do—	600	Shri Moti Singh, Village and P.O. Ladowali District Jullundur.	Ditto
28.	12 bore SBBL Gun No. 68068 U.S.A.	3-4-70	225	Shri Gurnam Singh, Hazuria Kothi Shri Prem Singh Village Shaura, Khurd P. O. Sunder Chak Pthankot.	Ditto
29.	—do— No. 177225 U.S.A.	3-4-70	210	Shri Kulraj Singh, Kothi Prem Singh —do—	Ditto
30.	—do— No. A377774 Water Lock	—do—	150	Shri Niranjan Singh, S/o Shri Pakhar Singh Village Kap Khurd, P. O. Ahmedgarh District Sangrur.	Ditto
31.	—do— No. HB-25 U.S.A.	—do—	215	Shri Wirsa Singh, S/o Bahadur Singh, Village and P.O. Dhanola (Sangrur)	Ditto
32.	—do— No. 9860/3- U.S.A.	—do—	225	Shri Sukhdev Singh S/o Shri Wazir Singh village Bardanewal Mandi Road. Jullundur,	Ditto
33.	30 Cal auto Pistol No. 95496 Germany	—do—	200	Shri Charan Dass Ghai Advocate Moga	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

34. 32 bore Pistol No. 10095 Itlay	6-4-70	125	Shri Raja Singh, Ex-M.L.A.	Ditto
35. 12 bore DBBL Gun No. 3509 Belgium	—do—	375	Shri Sowaran Singh S/o Shri Sadhu Singh Tikwal, Gurdawara City, Hoshiarpur.	Ditto
36. 30 Cal Pistol No. 28627	7-4-70	200	Shri Niranjan Singh Lambardar vill age and P.G. Tiabea Kapurthala.	Ditto
37. 12 bore DBBL. Gun No. 62592 Greener	16-4-70	950	Shri Kamaljit Singh Kothi No. 71 Sector No. 2, Chandigarh.	Ditto
38. —do— Gun No. 51566	18-4-70	500	Shri Mangha Singh Adda Mullanpur, Ludhiana.	Ditto
39. 30 Cla Pistol 108444 Mauser	17-4-70	250	Shri Joginder Singh, Member, S.G.P.C. Village P.O. Pulla, Bhatinda.	Dltso
40. 8 MM. Rifle No. 20208	23-4-70	300	Shri Shashipal Singh Ex-M.L.A.	Ditto
41. 9 MM. Rifle No. 89000 Mauser	—do—	200	Shri Teja Singh, Ex-M.L.A.	Ditt
42. 12 bore DBBL. Gun No. 295735	24-4-70	675	Shri Sardul Singh Sidhu, S/o Kartar Singh Sarabha-Nagar, Ludhiana	Ditto
43. —do— No. 142163	27-4-70	650	Shri Gurmit Singh S/o Teja Singh Village, Jauta, District Bhatinda.	Ditto
44. —do— No. 57766 German	29-4-70	675	Shri Piara Singh S/o Kartar Singh, Bodi Guar to Sant Chanan Singh, Amritsar.	Ditto
45. —do— No. 72745	—do—	700	Shri Kirpal Singh, M.L.A.	Ditto
46. 7+57 bore Rifle 11430 CZCH.	1-5-70	300	Shri Prem Singh Lal Puri, Amritsar.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6
			Rs		
47.	12 bore DBBL. Gun No. 9756 Belgium	5-5-70	650	Shri Surjit Singh S/o Sant Singh Village P. O. Atta Kalan, District Bhatinda.	Sold under the valid allotment order issued by the Home Secy. to Government Punjab.
48.	32 bore Pistol No. 5307 Itlay	11-5-70	100	Shri Vaid Kartar Singh, Ex-M.L.A.	Ditto
49.	12 bore DBBL Gun 105491 Midland	—do—	450	Shri Girdhara Singh of Sunam Mandi	Ditto
50.	—do— No. 93555	6-5-70	575	Shri Atam Singh S/o Shri Cheema Singh C/o Sarnam Singh Bajwa, Gurdaspur.	Ditto
51.	16 bore DBBL Gun No. 6976 London	12-5-70	100	Shri Jaswant Rai Printing Press Sheranwala Gate, Patiala	Ditto
52.	12 bore SBBL Gun 17074 U.S.A.	19-5-70	500	Shri Tarlochan Singh Jathedar Village Majra Kalan, Jullundur.	Ditto
53.	22 bore Rifle 161214 U.S.A.	18-5-70	50	Shri Karam Singh S/o Shri Bakhshish Singh, Village P. O. Mata Bhatinda	Ditto
54.	9 mm Rifle 87099 German	—do—	200	Shri Major Singh Secretary to Chief Minister to Punjab	Ditto
55.	3 2 bore Pistol No. 49165 Belgium	19-5-70	400	Shri Gurdev Singh Badal M.LA.	Ditto
56.	12 bore DBBL Gun 5416 U.S.A.	20-5-70	635	Shri Satya Dev M.L.A.	Ditto
57.	32 bore Pistol 2228 O Belgium	21-5-70	400	Shri Pritam Singh Sirah, District Jullundur	Ditto
58.	12 bore DBBL Gun 38465 U.S.A.	22-5-70	675	Shri Amarjit Singh, Village P.O. Batehgarh Hoshiarpur.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

59.	32 bore Revolver A59530 Weblay	23-5-70	1,200	Shri Jagdev Singh, M.L.A.	Ditto
60.	12 bore DBBL Gun 10178 England	—do—	500	Shri Jagdev Singh, M.L.A.	Ditto
61.	Rifle No. 106086	25-5-70	100	Shri Dhana Singh Gulashan, M. P. Rampura Phool, Bhatinda.	Ditto
62.	12 bore SBBL. Gun 1888 German	26-5-70	200	Shri Anup Singh S/o Bishan Singh Village P. O. Samanpur, Patiala.	Ditto
63.	12 bore DBBL. Gun No. 31064 German	31-5-70	750	Sant Dayal Singh S/o Shri Bhag Singh Village P. O. Nanaksar, Ludhiana.	Ditto
64.	9 MM. Rifle No. 6274 Belgium	2-6-70	100	Shri Ajit Singh Sarpanch, Village P.O. Jai Kalan, Patiala.	Ditto
65.	30 Carbine 2745472 U.S.A.	—do—	400	Shri Parkash Singh Badal, Ex-C.M.	Ditto
66.	32 bore Pistal 127221 Wablay	10-6-70	450	Shri Bagga Singh S/o Jagat Singh Village P. O. Sadha Singh Wala Bhatinda	Ditto
67.	32 bore Pistol 8913 Itlay	11-6-70	500	Shri Dalip Singh Pandhi M.L.A.	Ditto
68.	12 bore DBBL Gun 156 Belgium	12-6-70	625	Shri Balbir Singh, Ex-M.L.A.,	Ditto
69.	12 bore SBBL Gun 907 —do—	—do—	185	Shri Bahadur Singh Sarpanch, Village P.O. Shahbhagpur, Amritsar	Ditto
70.	—do— No. 865 U.S.A.	20-6-70	210	Shri Sujjan Singh S/o Shri Karam Singh Village P. O. Badal, Ferozepur.	Ditto
71.	Rifle No. 6176 —do—	22-6-70	100	Shri Sant Singh Brar, Advocate, Muktsar.	Ditto
72.	12 bore SBBL Gun 173536 U.S.A.	26-6-70	175	Shri Ajmer Singh Civil Lines, Ludhiana	Ditto
73.	—do— No. 432473 —do—	29-6-70	215	Shri Gian Singh S/o Kharak Singh V. P. O. Seron, District Sangrur.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6
			Rs		
74.	12 bore DBBL Gun 8231 Itlay	30-6-70	150	Shri Teja Singh S/o Mata Singh, President, M. C. Rai kot Ludhiana	Solid under the valid allotment order issued by the Home Secy. to Government Punjab.
75.	—do— 19405 Birmingham	1-7-70	400	Shri Gurdial Singh Giani S/o Shri Ram Singh Village P.O. Kharasian, Amrit Sar.	Ditto
76.	—do— 87753 Midland	—do—	500	Shri Hari Singh M.L.A.	Ditto
77.	12 bore SBBL Gun 6036 Byron	3-7-70	175	Shri Surjit Singh S/o Balwant Singh Village P.O. Talwandi Rai, Ludhiana	Ditto
78.	12 bore DBBL Gun 8199 England	4-7-70	575	Shri Sarwant Singh Gill, Jathedar, Village and P. O. Bawian Wala, Ludhiana.	Ditto
79.	—do— 8795 England	—do—	400	Shri Randhir Singh, Sector-8, Kothi No. 1262, Chandigarh.	
80.	—do— 5497 Special Quality	4-7-70	575	Shri Bahadur Singh S/o Shri Bachan Singh, Village P. O. Kuni Kalan, Ludhia na.	Ditto
81.	280 bore Rifle 13044 Kanada	6-7-70	25	Shri Gurbachan Singh S/o Shri Maghi Singh Secretary Akali Jatha, Village P. O. Mandi Kalan, Bhatinda.	Ditto
82.	12 bore SBBL Gun No. 326750 U.S.A.	9-7-70	175	Shri Bhan Singh S/o Shri Wisawa Singh Village P. O. Kurali Chahlanwali, District Bhatinda.	Ditto
83.	12 bore SBBL Gun No. 43139 Spain	14-7-70	200	Shri Jathedar, Gurdev Singh Dhakha General Secretary Akali Dal Ludhiana	Ditto
84.	—do— 2759	—do—	185	Shri Balwant Singh Jiwa Nagar Jagraon Ludhiana.	Ditto
85.	—do— 457286 U.S.A.	—do—	170	Shri Jathedar Dalip Singh, Talwandi President, Zila Akali Jatha, Ludhiana	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

86.	—do— A976567 U.S.A.	23-7-70	120	Shri Lachman Singh Jathedar, Village P. O. Manwa, Ferozepur.	Ditto
87.	—do— 521	30-7-70	75	Shri Harmandar Singh, Village P. O. Bhagwangarh Bhatinda.	Ditto
88.	405 bore Rifle FAB 7669 London	—do—	50	Shri Hargobind Singh Dhillon, Village Bhagwangarh, Bhatinda.	Ditto
89.	220 bore Rifle 9163 —do—	6-8-70	50	Shri Bhagwan Singh, Village Bhagoopur Tehsil Patti, Amritsar.	Ditto
90.	12 bore SBBL Gun 4302 Weblay	12-8-70	100	Shri Gurdatar Singh S/o Niranjan Singh Village Panjetty, P. O. Bhuner Heri, Patiala.	Ditto
91.	7MM. Rifle 85270 German	14-8-70	100	Shri Mit Singh S/o Shri Sunder Singh, Village P.O. Ramgarh, Sangrur.	Ditto
92.	Rifle No. 80849 London	28-8-70	50	Shri Nichhatar Singh S/o Shri Sadhu Singh, Fatta Maloka, Mansa, P. S. Sardulgarh.	Ditto
93.	405 bore Rifle No. 93515	1-9-70	50	Shri Matta Singh S/o Shri Mehar Singh Village Mehma Sawai, Bhatinda.	Ditto
94.	DBBL Gun 13711 Belgium	3-9-70	650	Shri Karam Singh Jagirdar, Ex-Deputy Minister.	Ditto
95.	Rifle No. 021213 Greener	7-9-70	50	Shri Jagbir Singh Sarpanch Sirhali Kalan, Amritsar.	Ditto
96.	Air Gun No. 11 German	9-9-70	30	Shri Abdul Rehman S/o Fateh Mohd. Mohalla Aasanpur, Malerkotla.	Ditto
97.	DBBL Gun 8683 Indian	—do—	300	Shri Surat Singh S/o Shri Gurbachan Singh Village P. O. Shahbadpur, Patiala.	Ditto
98.	12 bore SBBL Gun FAB 9014 U.S.A.	17-9-70	225	Shri Bhawan Singh Giani Meta Rani Street, Dhuri Gate, Sangrur,	Ditto
99.	12 bore DBBL Gun 56660	24-9-70	125	Shri Kulwant Singh Sandhu S/o Shri Fateh Singh, Village P. O. Manwan, Ferozepur.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

	2	3	4	5	5
100.	500 bore Rifle 136 Midland	25-9-70	Rs 25	Shri Harbans Singh S/o Shri Mehar Singh Village Jala Bhatinda.	Sold under the valid allotment order issued by the Home Secy. to Government Punjab.
101.	12 bore DBBL Gun 4481 Belgium	8-7-70	340	Shri Bachan Singh S/o Shri Kishan Singh Jala, Village P. O. Jala, Bhatinda.	Ditto
102.	—do— 12336	—do—	350	Shri Gurbachan Singh S/o Shri Dhana Singh Manak Basti, Rampura, (Bhatinda.)	Ditto
103.	310 bore Rifle 013509 Greener	18-10-70	80	Shri Harinder Singh S/o Kartar Singh Village P. O. Pohli, District Bhatinda.	Ditto
104.	12 bore DBBL Gun 6016	24-10-70	350	Shri Inder Singh, Ex-Risaldar S/o Ojjagar Singh, Village P. O. Nathoke Amritsar.	Ditto
105.	12 bore SBBL Gun 550315 J and K.	27-10-70	200	Shri Shoqin Singh Member, S.G.P.C. Village P. O. Gurjarwala, Amritsar	Ditto
106.	12 bore DBBL Gun 129874	28-10-70	225	Shri Kartar Singh Vaid Ex-Deputy Minister.	Ditto
107.	—do— 10540 Belgium	—do—	550	Shri Tara Singh Layallpuri, Ex-Minister.	Ditto
108.	—do— 43144 U.S.A.	30-10-70	500	Shri Assa Singh S/o Shri Teja Singh, Village P. O. Jhill, Patiala	Ditto
109.	405 bore Rifle 81945 U.S.A.	—do—	100	Shri Kartar Singh, Lambardar, Village P. O. Kotla Nihangan, Ropar.	Ditto
110.	12 bore DBBL Gun 20855 Itlay	4-11-70	425	Shri Bhan Singh S/o Mehar Singh Village P. O. Battiala, Bhatinda.	Ditto
111.	—do— 67757 Greener	12-1-70	1.000	Shri Parkash Singh Badal, Ex-C.M.	Ditto

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

112.	12 bore SBBL Gun 70AB U.S.A.	16-11-70	225	Shri Malkiat Singh S/o Shri Sardara Singh Village P.O. Rania Ferozepur	Ditto
113.	12 bore DBBL Gun 100600 Midland	17-11-70	800	Shri Jagmohan Singh S/o Shri Karnail Singh, Village P. O. Fatehwala Ferozepur	Ditto
114.	12 bore SBBL Gun 642AX U.S.A.	18-11-70	235	Retd. Capt. I. C. Chopra, Village P.O. Dayal Pur Sodhian, Ludhiana.	Ditto
115.	DBBL Gun 28341 German	—do—	475	Shri Balwant Singh S/o Shri Nagina Singh Village P. O. Majra Kalan Jullundur.	Ditto
116.	12 bore SBBL Gun 13135 Midland	—do—	300	Shri Inder Singh Chawla, Press Reporter, Sheranwala Gate, Patiala.	Ditto
117.	12 bore DBBL Gun 142024 England	19-11-70	600	Shri Dharam Singh S/o Shri Sunder Singh Village P. O. Jaga Ram Tirth, Bhatinda.	Ditto
118.	—do— 50651	—do—	750	Shri Prithipal Singh S/o Shri Banta Singh, Village P.O. Lauka Amritsar	Ditto
119.	380 bore Rifle 28333	—do—	50	Shri Kehar Singh Vairagi V. P. O. Kaura, Gurdaspur.	Ditto
120.	12 bore DBBL Gun 9278 Spain	26-11-70	850	Shri Charanjit Singh Mann, Advocate, Giddarbaha.	Ditto
121.	12 bore SBBL Gun 5590 Spain	30-11-70	250	Shri Joginder Singh Vaid, Political Secretary P. O. Dehar Patiala.	Ditto
122.	32 bore Revolver No. 34616 U.S.A.	2-12-70	2250	Shri Karam Singh Jagirdar, Ex-Dy. Minister.	Ditto
123.	22 bore Rifle 2750 U.S.A.	4-12-70	75	Shri Kirpal Singh, Village P. O. Chak Sheranwala.	Ditto
124.	12 bore DBBL Gun No. 1304 Belgium	—do—	450	—do—	Ditto
125.	32 bore Pistol 620853 ZCH.	6-12-70	400	Shri Kirpal Singh, Ex-MLA.	Ditto
126.	—do— 58305 Weblay	10-12-70	700	Shri Kundan Singh, M.L.A. Sehaji	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6
			Rs		
127.	12 bore SBBL Gun 2140 Midland	10-12-70	215	Shri Bhajan Singh S/o Shri Kishan Singh, Village P. O. Logarh, Sangrur.	Sold under the valid allotment order issued by the Home Secy. to Government Punjab.
128.	12 bore DBBL Gun 98759 R.B. Roda	—do—	600	Shri Joginder Pal Panday, M.L.A	Ditto
129.	—do— No. 5100, U.S.A.	22-10-70	550	Shri Satnam Singh Bajwa, Ex-Minister.	Ditto
130.	50 bore Rifle 1886 U.S.A.	22-12-70	50	Shri Sita Singh S/o Surjit Singh Village P.O. Lambi, Ferozepur.	Ditto
131.	310 bore Rifle No. 12162	31-7-70	200	Shri Harcharan Singh Brar, Village Mour Chuni Man, Co-op. Bank, Sangrur.	Ditto
132.	12 bore SBBL Gun 46568	24-12-70	200	Shri Mohinder Singh S/o Puran Singh Press Reporter, Ludhiana.	Ditto
133.	—do— 5222	29-12-70	350	Shri Surinder Singh S/o Shri Harnam Singh, Village P. O. Taran, Patiala.	Ditto
134.	—do— 2620 U.S.A.	—do—	210	Shri Subash Chand Sharma S/o Niranjan Dass, House No. 34, Sector-27, Chandigarh.	Ditto
135.	—do— 82 Belgium	—do—	200	Shri Iqbal Singh S/o Jhanda Singh Village Iman Nagar Patiala.	Ditto
136.	—do— No. A 197434, U.S.A.	4-8-70	175	Shri Balbir Singh, Village, Talwind Rai	Ditto
137.	—do— No. 526 U.S.A.	23-10-70	225	Shri Hariinder Singh, Village Ladowal	Ditto
138.	30 Cal Carbine No. 2649116 U.S.A.	18-11-70	600	Shri Surjit Singh, Ex-State Minister.	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ABADKARS SETTLED ON EVACUEE LAND IN SIX VILLAGES OF MATTEWARA AREA OF DISTRICT LUDHIANA

40. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether the then Chief Minister received a representation in September, 1970 or so for the solution of problems of Abadkars Settled on evacuee land in six villages of Mattewara area of district Ludhiana ;

(b) whether the district authorities had also sent a report making certain recommendations in the matter, if so, the action being taken in this regard ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes.

(b) Yes. The recommendations of the Deputy Commissioner being not covered by the policy decision of the Government, could not be accepted.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ । ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਘੇਰੇ ਹੇਠ ਨਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ।]

INDUSTRIAL DISPUTES

41. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state —

(a) the total number of industrial disputes (centrewise) referred to the Industrial Tribunal, Punjab, for adjudication during each of the years 1967, 1968, 1969 and 1970;

(b) the total number of industrial disputes (centrewise) referred for adjudication to the Labour Courts, Jullundur and Ludhiana separately during each of the years mentioned in part (a) above;

(c) the names of places where the Headquarters of the Industrial Tribunal and the Labour Courts are situated ?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ਏ, ਬੀ ਤੇ ਸੀ) ਸੂਚਨਾ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ]

ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 1

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 41 ਦੇ ਭਾਗ (ੲ) ਸੰਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ।

(ੲ) ਸਾਲ 1967, 1968, 1969 ਅਤੇ 1970 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟਰੀਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਾਰ ਗਿਣਤੀ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਂ		ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ			
			1967	1968	1969	1970
1.	ਅੰਬਾਲਾ	..	6	—	—	—
2.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	..	124	53	22	21
3.	ਬਠਿੰਡਾ	..	4	4	1	1
4.	ਦਿੱਲੀ	..	2	1	—	—
5.	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	..	6	6	1	1
6.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	..	17	14	8	7
7.	ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	..	11	2	3	—
8.	ਜਲੰਧਰ	..	27	18	18	15
9.	ਕਾਨਪੁਰ	..	2	—	—	—
10.	ਕਪੂਰਥਲਾ	..	3	5	3	1
11.	ਲੁਧਿਆਣਾ	..	27	37	22	20
12.	ਪਟਿਆਲਾ	..	17	21	7	10
13.	ਸੰਗਰੂਰ	..	1	3	2	—
14.	ਰੋਪੜ	..	—	3	4	2
15.	ਮੋਹਿੰਦਰਗੜ੍ਹ	..	—	6	—	—
16.	ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	..	—	1	—	—
		ਜੋੜ	247	174	91	78

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 2

(ਬੀ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 41 ਦੇ ਭਾਗ (ਬੀ) ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ।

ਸਾਲ 1967, 1968, 1969 ਅਤੇ 1970 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਉਦਿਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰਵਾਰ ਗਿਣਤੀ :

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਨਾਉਂ	ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਜਲੰਧਰ				ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ ਲੁਧਿਆਣਾ			
		1967	1968	1969	1970	1967	1968	1969	1970
1.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	177	81	45	112	—	—	22	2
2.	ਬਠਿੰਡਾ	2	4	5	—	—	—	2	2
3.	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	8	2	6	—	—	—	3	14
4.	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	36	31	19	139	—	—	27	1
5.	ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	21	3	2	7	—	—	2	—
6.	ਜਲੰਧਰ	38	56	37	121	—	—	28	28
7.	ਕਪੂਰਥਲਾ	11	5	8	28	—	—	8	—
8.	ਲੁਧਿਆਣਾ	120	156	108	—	—	—	198	527
9.	ਪਟਿਆਲਾ	44	26	11	—	—	—	13	74
10.	ਰੋਪੜ	2	3	3	—	—	—	3	18
11.	ਸੰਗਰੂਰ	12	6	3	—	—	—	1	6
	ਜੋੜ	471	372	247	407	—	—	309	672

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ] ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ: 3

(ਸੀ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: **41** ਦੇ ਭਾਗ (ਸੀ) ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ

ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕੋਰਟ ਦਾ ਨਾਂ		ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ
1.	ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਟਰੀਬਿਊਨਲ	..	ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
2.	ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ	..	ਜਲੰਧਰ
3.	ਲੇਬਰ ਕੋਰਟ	..	ਲੁਧਿਆਣਾ

REPESENTATION OF TOLA UNION.

42. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) whether in the month of July, 1970 a representation of Tola Union, Jaito was forwarded to the then Minister-in-charge by any legislator; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House;

(b) the action taken by the Government in this respect;

(c) whether the rates have since been revised; if so, a copy of the revised rates as also the rates existing before the said revision be laid on the Table of the House ?

Captain Rattan Singh : (a) Does not seem to have been received.

(b) Question does not arise.

(c) Yes, copies of the revised and old rates are enclosed.

[(ੲ) ਪਹੁੰਚੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ।

(ਬੀ) ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ।

(ਸ) ਜੀ ਹਾਂ ਸੋਧੇ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਰੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹਨ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Old Rates

Remunerations of different market functionaries—(I) For services actually rendered by them in connection with sale, purchase, storage and processing of agricultural produce, different market functionaries whether licensed or not shall not demand or receive, remuneration in excess of the rates specified below :—

(1) Vegetable and Fruits

Incidental charges :—

(i) Unloading — 6 N.P. per bag, basket or container; 36 N.P. per Cart; Rs. 5.00 per Truck

(ii) Weighing — 09 N.P. per Quintal

Market Charges:

(i) Commission — Rs. 4 per hundred rupees of the value.

(2) Dry and Green Fodder

Incidental Charges:

25 N.P. per Cart

35 N.P. per Trally (Tractor)

50 N.P. per Truck

Market Charges :

(i) Commission — Rs. 3 per hundred rupees of the value.

(3) Hides and Skins

Incidental Charges :

25 N.P. per hundred rupees of the value.

Commission and other charges — Rs. 2.75 per hundred rupees of the value.

(4) Wool

Incidental Charges :

[i] Unloading, opening of baras and heaping — 20 N.P. per unit of forty kgm.

(ii) Cleaning and dressing — 20 N.P. per unit of forty kgm.

[iii] Weighing — 10 N.P. per unit of forty kgm.

Market Charges :

(i) Filling — 6 N.P. per unit of forty kgm.

(ii) Commission — Rs. 2 per hundred rupees of the value.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development]

(5) **Grain and Commercial Crops**

(All items agritultural produce other than those detailed above)

Incidental Charges :

(i)	Unloading	6 N.P. per Quintal
(ii)	Cleaning and dressing and seiving.	8 N.P. per Quintal 1 per seive
(iii)	Weighing	10 N.P. per unit

Marketing Charges :

(i)	Auction	5 N.P. per hundred rupees of the value.
(ii)	Filling	4 N.P. per unit
(iii)	Sewing	2 N.P. per unit
(iv)	Commission	Rs. 1.50 per hundred of the value
(v)	Brokerage	16 N.P. per nundred rupees of the value.

Commission fixed above shall be charged only by the Kacha Arhtiya who in consideration of commission offers his services to sell by auction agricultura produce displayed for the purpose.

1. Where the Kacha Arhtiyas do not conduct auction themselves, the auctioneers may be engaged by the committee on the basis of commission fixed above as auction charges. The auction charges so collected by the Kacha Arhtiya shall be paid to the auctioneers in the manner to be specified by the market committee.

2. It will not be necessary for any seller of agricultural produce to engage any of the functionaries entered under sub-clause (I) above unless he wishes to do so and no one shall pay or be required to pay for functionary who has not in fact been engaged,

3. No allowance or deduction subject to the Act or the rules or charges of any kind and in any forms not permitted by these bye-laws shall be charged claimed or allowed in connection with any transaction of sale or purchase or storage or processing of agricultural produce or any act incidental to these.

4. A Kacha Arhtiya shall recover incidental and market charges payable to different functionaries and his commission under this bye law and shall disburse the same to different functionar ies.

Provided that charges relating to Palledars, filling and sewing may be paid by the buyer directly to the functionaries if such functionaries are engaged by him.

Revised remunerations of different market functionaries :—

AMENDMENT

In bye-law 28 of the Punjab Market Committee byelaws the Sub-clause I shall be substituted by the followings :

1. For services actually rendered by them in connection with sale, purchase storage and processing of Agricultural Produce, different market functionaries, whether licensed or not, shall not, demand or receive remunera-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

tions, in excess of the rates specified below :—

CATEGORY "A"

Commodities :—	(a)	1. Wheat 2. Bajra 3. Paddy 4. Mash, 5. Moong 6. Moth 7. Massar 8. Sarson 9. Toria 10. Tara Mira.
	(b)	11. Gowara 12. Maize 13 Gram (Kabli and Black) 14. Barely 15. Jowar 16. Dry peas.
	(c)	17. Gur 18- Shakker 19. Khandsar 20. Groundnut (Shelled).

Incidental Charges :—

(i)	Unloading	8 paise per unit
(ii)	Cleaning seiving and dressing (per sei ve)	10 paise per unit
(iii)	Weighing	12 paise per unit

Market Charges :—

(i)	Filling	5 paise per unit
(ii)	Sewing	3 paise per unit
(iii)	Commission	Rs. 1.50 per cent rupees.

Notes :—(1) Not more than one seiving operation is allowed in case of commodities detailed in group "B" above (serial no. 11—16).

(2) No seiving operation is allowed in case of commodities detailed in group "C" above (serial no. 17—19) However dressing charges shall be allowed at the rate of 2 paisa per unit.

(3) Out of weighing charges of 12 paise, 6 paise, should go to the weighman and 6 paise to the labourer who puts the bag on the scale and takes it down.

(4) No. incidental/Market charges shall be leviable on residual produce left over after weighment if it is less than half unit if it is more, it shall be taken as one unit for this purpose.

(5) In case of half bag (katta) declared as a unit under rule 25, the incidental charges shall be charged at half the rate as above.

CATEGORY "B"

Commodities:	1. Cotton 2. Wool 3. Groundnut (Unshelled) 4. Chillies (dry).

ncidental Charges :—

(i)	Unloading	4 paise per unit
(ii)	Dressing except groundnut	2 paise per unit
(iii)	Cleaning dressing and seiving (for groundnut only)	4 paise per unit
(iv)	Weighing	10 paise per unit

Market Charges :

(i)	Filling	4 paise per unit

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development]

Market Charges:

(ii) Sewing	2 paise per unit
(iii) Commission	1.50 per cent rupees

Notes : (1) The weighing charges of 10 paise would be shared equally by the weighman and the labour that places the unit on the scale and puts it down.

(2) No incidental/market charges shall be levied if residual produce left over is less than half the prescribed unit. If it is more than half unit, it shall be treated as one unit.

CATEGORY "C"

Commodities	Non-perishable vegetables viz., potatoes, Shakarkandi, Onion, Arbi, Garlic and Ginger.

Incidental Charges :

(i) Unloading	5 paise per unit 50 paise per cart-trolly Rs. 5 per truck
(ii) Weighing	10 paise per unit

Market charges :

1. Commission	Rs. 2.00 per cent rupees (Rs. two per cent rupees)

CATEGORY "D"

Commodities	Perishable vegetables and fruits.

Incidental Charges :

1. Unloading	5 paise per bag 50 paise per cart trolly Rs. 5 per truck

Market Charges :

1. Commission	Rs. 4 per cent rupees

CATEGORY "E"

Commodities	Dry and Green Fodder.

Incidental Charges :

1. Weighment (by weigh bridge)	25 paise per cart 35 paise per trolly 50 paise per truck

Market Charges :

1. Commission	Rs. 3 per cent rupees

Commission for all categories fixed under this bye-law shall be charged only by the Kacha Arhtiya who in consideration of commission offers his services to sell by auction agricultural produces displayed for the purpose.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SUPPLY OF FREE ARTIFICIAL DENTURES BY GOVERNMENT DENTAL HOSPITAL, AMRITSAR.

43 **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Finance be with reference to the reply to Starred Question No. 1097 included in the list of Starred Question for 23rd February, 1970 be pleased to state :—

(a) whether the then Minister concerned received a letter dated 13th March, 1970 from any legislator in this connection; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House;

(b) the action taken by the Government on the said letter;

(c) whether the suggestion for upward revision of the limit of Rs. 720/- (for entitlement to free artificial dentures) has been considered; if so, the result thereof ?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ: (ੳ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(ਅ) ਉਪ੍ਰੋਕਤ (ੳ) ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

(ੲ) ਉਪ੍ਰੋਕਤ (ੳ) ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤੇ ਉਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਦਸੇ ਗਏ ਸੁਝਾਓ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ।

BEDS IN CIVIL HOSPITAL, SAMANA, DISTRICT PATIALA.

44. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Finance with reference to the reply to Starred Question No. 1834 included in the list of questions for 30th March, 1970 (converted into Unstarred) be pleased to state :—

(a) whether the Administrative approval for the construction of the hospital building and quarters has since been granted;

(b) whether the construction of the proposed new ward has since been started; if not, the reasons for the delay;

(c) whether the Government propose to allow any interest on the amount of about Rs. 1 lakh collected by the Public of Samana and deposited with the Government about 5/6 years ago for the construction of the new ward in the said Hospital?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ਏ) ਜੀ ਹਾਂ ।

(ਬੀ) ਜੀ ਹਾਂ, ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਜੀ ਨਹੀਂ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ALL EGED ILLEGAL DEMOLITION OF SOME WORKERS HOUSES IN LUDHIANA.

45. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Cheif Minister be pleased to state—

(a) whether the then Chief Minister received any communication dated 25th October, 1970 from any legislator about illegal demolition of some workers' houses in Ludhiana by certain private individuals, if so, a copy of the same be laid on the Table of the House;

(b) the action, if any, taken by the Government on the said representation and with what results;

(c) whether any case in this connection was registered, if so, the number and date of the F.I.R;

(d) whether the culprits were apprehended?

Giani Zail Singh : (a) Yes a copy of the communication dated 25th October, 1970 Comrade Satya Pal Dang, M. L. A. is laid down on the Table of the House.

(b) The matter was enquired into and the workers were found *prima-facie* to have committed an offence u/s 447 I. P. C. by illegally occupying the land of Shri Ranjit Singh while he and his companions were found *prima-facie* to have committed offences u/s 148/149/452/380/427 I.P.C.

(c) No. An enquiry into this incident was held by a magistrate under orders of the District Magistrate, Ludhiana. The Magistrate held that the owner of the land, Shri Ranjit Singh, had not committed any offence because he had exercised his right of private Defence. No case was registered against the workers because the owner of the land was not prepared to have any case registered against them.

(d) Question does not arise.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ; ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੀ ਮਿਤੀ 25 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਦੀ ਚਿਠੀ ਦੀ ਨਕਲ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਕਾਮਿਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 447 ਭ:ਦ: ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 148/149/252/380/427 ਭ:ਦ: ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ੍ਰੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਮੁਕਦਮਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮੁਕਦਮਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

(ਡੀ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Ekta Bhawan, Chheharta

25th October, 1970

My dear Badal Sahib,

About 10 days ago, newspapers carried reports about illegal demolition of some workers' houses in Ludhiana by some people belonging to Akali Dal (Gurnam Singh Group). I made enquiries about the facts. The same as ascertained by me with the help of our local. Comrades are given below. They make a shocking reading. Even more shocking has been the attitude of the police which did not take any action even in such a matter.

I would very strongly urge a very high powered enquiry and deterrent action against the culprits as also against the police officials or officers who did not discharge their most elementary duty promptly and in time and who in fact appear to have helped the culprits.

The facts and the position (as on 16th October, 1970) are as under :—

(1) That there was a vacant land of Custodians, Central Government near the Bypass on Tejpur Road on the Budha Nala. Harijans, Industrial workers and persons belonging to poor sections of society had built about 200 houses on the land about four years back. They have been residing in those houses continuously. The number of occupants is about 1000. There is a private school in the Mohalla and a Gurdwara. A chowkidar reports the deaths and births to the Municipal Committee. In two houses electricity is also fixed.

(2) That on 13th October, 1970, at about 1 P.M. Ranjit Singh, an Akali leader of Gurnam Singh Group, came into Mohalla accompanied by 70 to 80 persons including Babu Ram, Des Raj and Jagga carpenters and Bhajan Singh labourer of the Mohalla and a good deal of unsocial elements of the city including Kehar Singh Dhai Rai Wala resident of Mohalla Dharampura and his four brothers Banta Singh, Ajit Singh, Lachman Singh and Malkiat Singh. All these persons were armed with Kirpans, Gandas, rifles, ganties, gandalas, kais, rubbles and lathies. They had also two gadas. Two sons of Ranjit Singh Naz and brother of Ranjit Singh Naz, Shri Harnam Singh a Dairy owner resident of Islam Ganj were also with them. The sons of Ranjit Singh came on two scooters. They were also accompanied by some Jats of village of Khasi. All these persons were drunk and indulged in filthy abuses.

(3) That all these persons demolished the houses of Bakhtawar Singh s/o Milkha Singh, Raj Kumar s/o Charan Ram and Amar Nath of the Mohalla. Harnam Kaur w/o Bakhtawar Singh resisted. She was dragged and beaten by the above mentioned persons and her clothes were torn. There after her hands were tied with a rope and she was made to sit there and two persons stood guard upon her, who were armed with naked kirpans and lathis. The other demolished the houses. All these persons took away the following articles in the two gaddas. Articles belonging to Bakhtawar Singh:

(1) One hand pump (2) Two beddings (3) One attachecase in which a cash of Rs. 400 (four hundred) and two shirts and two pajamas. (4) 40 bamboos, two shatiries and one door (5) one Sabhal etc.

Articles belonging to Raj Kumar (1) One charpai and bedding. (2) One door (3) Thali, Patila, and glasses (4) One door, two shatiries and 29 balas.

(4) That the ladies and children of the mohalla were present and had seen the incident but did not come near them out of fear. All these persons threatened that they would shoot and kill if any persons obstructed them. Darshan Singh s/o Shri Santa Singh, Sagli Ram s/o Basant Ram and Girdhari Lal s/o Chaju Ram also witnessed the occurrence.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(5) The matter was reported to the police P. S. Sadar but the police had been delaying action on one pretext or the other and had not even written the report of the case. Now they refuse to take any action on account of influence of Ranjit Singh Naz and his companions.

In the end I would once again request as under :—

(a) To take action against the police officials who did not register the case when the matter was brought to their notice immediately after the occurrence.

b) A proper and true to facts case must be registered if it has not been done already and the culprits must be brought to book.

(c) Loss suffered by innocent people should be made good.

I would be thankful if I am informed of the action that you may take in the matter.

Yours sincerely

Sd/-

(Satya Pal Dang, M. L. A.)

S. Parkash Singh Badal,
Chief Minister, Punjab,
Chandigarh.

ਤੁਰੰਤ

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਵਾਲ

ਬਿਨਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਵਾਲ ਨੰ: 46

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰ: 46, ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਵਲੋਂ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਹੀ/-
ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ।

ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ।

ਗ. ਸ. ਨੰ: 2481-2 ਵਿਵਿ-72, ਮਿਤੀ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

GOVERNMENT ADVERTISEMENTS

47. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to :

(a) state the different categories under which Government Advertisements are given to daily newspapers;

(b) state the total amount paid to each of the daily newspapers for advertisements given category-wise during 3 financial years ending 1969-70 and also during the first nine months of the year 1970-71;

(c) lay on the Table of the House a list of papers and journals other than the daily papers to whom Government advertisements were given during the years 1969-70, 1970-71 and upto 31st December, 1970, stating the total amount thereof in each case ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (a) ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈਂ ਦੈਨਿਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

(b) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(c) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1967 ਤੋਂ ਲੈਕੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਤੱਕ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ
1.	ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	3,36,067.94
2.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਰਲਡ, ਦਿੱਲੀ	16,798.80
3.	ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	74,429.36
4.	ਟਾਇਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ	38,493.36
5.	ਟਾਇਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਬੰਬਈ	9,177.08 ਜਮਾ 13 ਸਮ
6.	ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ, ਦਿੱਲੀ	72,227.94
7.	ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ, ਬੰਬਈ	6,543.08
8.	ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ, ਬੰਬਈ	2,921.02
9.	ਪੈਟਰੀਅਟ, ਦਿੱਲੀ	30,303.80
10.	ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਟੈਂਡਰਡ, ਕਲਕੱਤਾ	8,178.08

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ]

ਲੜੀ ਨ:	ਅਖਤਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ
11.	ਏ. ਬੀ. ਪਤ੍ਰਕਾ, ਕਲਕਤਾ	8360.08
12.	ਹਿੰਦੂ, ਮਦਰਾਸ	7918.00
13.	ਸਟੇਟਸਮੈਨ, ਦਿੱਲੀ	1536.00
14.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਰਲਡ, ਲਖਨਯੂ	3150.19
15.	ਸਟੇਟਸਮੈਨ, ਕਲਕਤਾ ਦਿੱਲੀ	4936.10
16.	ਫਰੀ ਪ੍ਰੈਸ ਜਨਰਲ, ਬੰਬਈ	1140.92
17.	ਅੰਨਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਪਤ੍ਰਕਾ, ਕਲਕਤਾ	1056 00
18.	ਟਾਇਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ	21374.10
19.	ਸਰਚ ਲਾਈਟ, ਪਟਨਾ	404.78
20.	ਪਾਇਨਰ ਲਖਨਊ	65.45
21.	ਫਾਇਨੈਂਸ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ, ਬੰਬਈ	689.60
22.	ਫਰੰਟੀਅਰ ਮੇਲ, ਬੰਬਈ	118.66
	ਉਰਦੂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ	
1.	ਮਿਲਾਪ, ਜਲੰਧਰ	41258.70
2.	ਪਰਤਾਪ, ਜਲੰਧਰ	23876.20
3.	ਹਿੰਦ ਸਮਾਚਾਰ, ਜਲੰਧਰ	41335.51
4.	ਪਰਦੀਪ, ਜਲੰਧਰ	44416.05
5.	ਪਰਭਾਤ, ਜਲੰਧਰ	22644.05
6.	ਤਰਜਮਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	11660.35
7.	ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ	5144.31
8.	ਸਵੇਰਾ, ਦਿੱਲੀ	18371.07
9.	ਤੇਜ, ਦਿੱਲੀ	16955.48
10.	ਮਿਲਾਪ, ਦਿੱਲੀ	766.51
11.	ਸਦਾਕਤ, ਲੁਧਿਆਣਾ	1968.18
12.	ਇਵਨਿੰਗ ਨਿਯੂਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ	2174.18
13.	ਸਮਾਜ, ਲੁਧਿਆਣਾ	430.84
	ਪੰਜਾਬੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ	
1.	ਅਜੀਤ, ਜਲੰਧਰ	69016.93
2.	ਅਕਾਲੀ ਪਤ੍ਰਕਾ, ਜਲੰਧਰ	97390.12

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

3.	ਕੌਮੀ ਦਰਦ, ਜਲੰਧਰ	75025.57
4.	ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	39293.73
5.	ਜਥੇਦਾਰ, ਜਲੰਧਰ	36552 30
6.	ਰਣਜੀਤ, ਪਟਿਆਲਾ	76351.56
7.	ਸਿੱਖ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	5054.46
8.	ਡਾਕਟਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	3315.63
9.	ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1277.43
10.	ਰਣਜੀਤ, ਬਠਿੰਡਾ	1277.39
11.	ਖਾਲਸਾ ਸੇਵਕ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	6153.85
12.	ਨਵਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਦਿੱਲੀ	103.20
13.	ਦੇਸ਼ ਦਰਪਣ, ਕਲਕਤਾ	95.70

ਹਿੰਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ

1.	ਜਨ ਪਰਦੀਪ, ਜਲੰਧਰ	28499.47
2.	ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ, ਜਲੰਧਰ	31987.98
3.	ਹਿੰਦੀ ਮਿਲਾਪ, ਜਲੰਧਰ	37161.70
4.	ਵੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ, ਜਲੰਧਰ	23626.37
5.	ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ, ਹਿੰਦੀ ਦਿੱਲੀ	53574.40
6.	ਨ: ਭ: ਟਾਇਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	52085 80
7.	ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਤਕਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1814.30
8.	ਵੀਰ ਅਰਜਨ, ਦਿੱਲੀ	7582.47

ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਰਸਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ 1 ਅਪਰੈਲ, 1969 ਤੋਂ ਲੈਕੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਤੱਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

ਲੜੀ ਨ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ	
1.	ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	2990.68	ਜਮਾ 1460
2.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਸੋਲੇਡੈਰੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ	209.72	
3.	ਸੋਰਡ ਆਰਮ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	4377.94	
4.	ਲਿੰਕ, ਦਿੱਲੀ	96.80	
5.	ਮੇਨਸਟਰੀਮ, ਦਿੱਲੀ	38.50	
6.	ਸਪੋਕਸਮੈਨ, ਦਿੱਲੀ	7796.18	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ	
7.	ਸ਼ੰਕਰ, ਦਿੱਲੀ	1632.94	
8.	ਅਵਾਜ਼ੇ ਉਸਤਾਦਿ, ਚੰਡੀਗੜ	116.16	
9.	ਇੰਡੀਅਨ ਟਾਇਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	1532.75	
10.	ਆਈ.ਟੀ. ਜਨਰਲ, ਕਲਕੱਤਾ	67.20	
11.	ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਜ਼ਟ, ਚੰਡੀਗੜ	8	ਸਮ
12.	ਕਰਟ, ਬੰਬਈ	650.00	ਜਮਾ 128 ਸਮ
13.	ਬਲਿਟਿਜ਼ ਬੰਬਈ	1430.00	ਜਮਾ 128 ਸਮ
14.	ਇਲਸਟਰਡ ਵੀਕਲੀ, ਬੰਬਈ	1100.00	
15.	ਸਿਖ ਰਿਵਿਯੂ ਕਲਕਤਾ	140.25	
16.	ਸੈਕੂਲਰ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ, ਦਿੱਲੀ	1 ਸਫਾ	
17.	ਸੀਟੀਜ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ	1000.00	
18.	ਸਟੇਟਸ, ਦਿੱਲੀ	2900.00	ਜਮਾ 2 ਸਫੇ
19.	ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰਮੇਡ, ਦਿੱਲੀ	300.00	
20.	ਟ੍ਰੈਬਲਰ ਟਾਇਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	600.00	
21.	ਟੂਰਿਸਟ ਟਰੇਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ	200.00	
22.	ਟੂਰ ਇੰਡੀਆ ਇੰਟਰ ਨੈਸ਼ਨਲ, ਬੰਬਈ	200.00	
23.	ਕਾਰਵਾਂ, ਦਿੱਲੀ	240.00	
24.	ਐਗਰੀ ਕਲਚਰਲ ਡਾਈਜੈਸਟ, ਦਿੱਲੀ	1 ਸਫਾ	
25.	ਸੀ ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ	400.00	
26.	ਆਖਿਲ ਭਾਰਤੀ, ਭੂਪਾਲ	500.00	
27.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਪੁਲਸ ਅਕਾਡਮੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ	100.00	
23.	ਈ. ਐਮ. ਆਈ. ਈਅਰ ਬੁਕ, ਦਿੱਲੀ	300.00	
29.	ਹਿਮਾਚਲ ਸੋਵੀਨੀਅਰ, ਸ਼ਿਮਲਾ	500.00	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

30. ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੋਮੇਜ, ਦਿੱਲੀ	150 00
31. ਨਟ ਬੰਦਨਾ, ਡਰਾਮਾਟਿਕ ਕਲੱਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	100.00
32. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੈਫ, ਦਿਲੀ	150.00
33. ਛੰਤਰੀ ਹਟ ਕਮੇਟੀ, ਦਿੱਲੀ	125.00
34. ਪੰਚ, ਲਲਤ ਅਕਾਡਮੀ, ਦਿੱਲੀ	100.00
35. ਪਬਲਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ	400.00
36. ਪੰਛੀਲ ਲਲਤ ਕਲਾ ਅਕਾਡਮੀ ਦਿੱਲੀ	100.00
37. ਐਫ. ਐਨ. ਜ਼ੈਡ. ਆਈ. 5 ਬਾਸਕਟਬਾਲ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	150.00
38. ਗਾਂਧੀ ਸੈਂਚਰੀ ਸੈਲੀਬਰੇਸ਼ਨ ਸੋਵੀਨੀਅਰ, ਦਿੱਲੀ	64 ਸਮ
39. ਗਾਂਧੀ ਸੈਂਚਰੀ ਸੋਵੀਨੀਅਰ, ਦਿੱਲੀ	64 ਸਮ
40. ਗਾਂਧੀ ਸੈਂਚਰੀ ਸੋਵੀਨੀਅਰ, ਬੰਗਲੌਰ	64 ਸਮ
41. ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਵੀਨੀਅਰ, ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	300.00
42. ਭਾਰਤੀਆ ਰੇਲ, ਦਿੱਲੀ	1 ਸਫਾ
43. ਕਲਾ ਦਰਪਣ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	100.00
44. ਟੈਰੀਟੋਰੀਅਲ ਆਰਮੀ, ਦਿੱਲੀ	300, 0
45. ਵਿਸ਼ੇਵੇਸ਼ਵਰ ਨੰਦ ਵੈਦਿਕ	1 ਸਫਾ
46. ਸ੍ਰੀ ਨੀਲਾ ਚਾਲਾ ਸੋਵੀਨੀਅਰ, ਦਿੱਲੀ	500.00
47. ਬਿਕਰਮ, ਬੰਬਈ	ਅਧਾ ਸਫਾ
48. ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਨ ਮੈਂਟਨ ਰੀਟਰੀਡੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ	200.00
49. ਰਫੀ ਅਹਿਮਦ ਕਿਡਵਾਈ ਜੰਤੀ, ਦਿੱਲੀ	500.00
50. ਦਿਲੀ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਜਨਰਲਿਸਟ, ਦਿੱਲੀ	750.00
51. ਧਰਮ ਰਾਜ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	400.00
52. ਪਟਿਆਲਾ ਯੂਨੀਅਨ ਰੈਸਲਿੰਗ, ਪਟਿਆਲਾ	300.00

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ	
53.	ਪਰੈਸ ਇੰਸੀਚਿਊਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ	200.00	
54.	ਮੇਜਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਬੰਬਈ	317.90	
55.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੁਕ ਔਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ	225.00	
56.	ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਲਾ ਕੇਂਦਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	100.00	
57.	ਇੰਨਵਾ, ਦਿੱਲੀ	800.00	
58.	ਇੰਡੀਅਨ ਬੁਕ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਦਿੱਲੀ	200.00	
59.	ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਐਨੂਸ਼ਲ, ਬੰਬਈ	2100.00	
60.	ਸੀ ਇੰਡੀਆਂ, ਦਿੱਲੀ	760.00	
61.	ਇੰਡੀਆ, ਦਿੱਲੀ	500.00	
62.	ਇੰਡੀਅਨ ਹੋਟਲਰ ਕੈਟਲਰ, ਦਿੱਲੀ	350.00	
63.	ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਡਾਇਜੈਸਟ, ਦਿੱਲੀ	200.00	
64.	ਲਿਟਰੇਰੀ ਸਟੱਡੀਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ	200.00	ਜਮਾ 1 ਸਫਾ
65.	ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰਮੋਂਡ, ਦਿੱਲੀ	300,00	
66.	ਰੁਪੀ ਟਰੇਡ, ਦਿੱਲੀ	400.00	
67.	ਓਵਰਸੀਜ਼, ਹਿੰਦੁਸਤਾਂਨ ਟਾਈਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	500.00	
68.	ਟੀਚਰਜ਼ ਵਾਇਸ ਬਟਾਲਾ	359.36	
69.	ਇੰਡਸਟਰੀ ਰੇਜ਼ ਡਾਈਜੈਸਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ	150.00	
70.	ਲਾਈਨ ਕਲੱਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	100.00	
71.	ਨਿਯੂਜ਼ ਕਰੋਨੀਕਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ	359.10	
72.	ਧਾਰਾ, ਦਿੱਲੀ	60.00	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

73.	ਪੰਜਾਬ ਫੁਟਬਾਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜਲੰਧਰ	300.00
74.	ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਕਰਿਕਟ, ਕਲੱਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	500.00
75.	ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਡ ਕਰੌਸ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	250.00
76.	ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਥੀਏਟਰ, ਦਿੱਲੀ	400.00
77.	ਸਰਵ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਰਗਾ ਪੂਜਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	100.00
78.	ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਮਾਚਾਰ, ਦਿੱਲੀ	675.00
79.	ਚੰਕੀਆ ਡਿਫੈਂਸ ਐਨੂਅਲ, ਅਲਾਹਬਾਦ	300.00
80.	ਬਟਾਲਾ ਸਮਾਚਾਰ, ਬਟਾਲਾ	119.68
81.	ਵੇਜ਼. ਟੂ. ਵਿਨ, ਦਿੱਲੀ	300,00
82.	ਕੰਕਰਠ, ਮਦਰਾਸ	1 ਸਫਾ
83.	ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਐਂਡ ਇਕਨੌਮਿਕ ਰਿਸਰਚ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	580.50
84.	ਸ੍ਰੀ, ਦਿੱਲੀ	1 ਸਫਾ
85.	ਸੈਕੂਲਰ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ, ਦਿੱਲੀ	387.00
86.	ਪੇਰੈਂਟ ਐਂਡ ਚਿਲਡਰਨ, ਦਿੱਲੀ	1 ਸਫਾ
87.	ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਦਿੱਲੀ	1 ਸਫਾ
88.	ਯੂਥ ਕਰੌਨੀਕਲ, ਦਿੱਲੀ	400.00
89.	10ਵੀਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਨਫਰੰਸ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	500.00
90.	ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਲਿਮਿਟਿਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	200.00
	ਉਰਦੂ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਹਿੰਦ, ਜਲੰਧਰ	4956.20
2.	ਹਰੀਜਨ, ਜਲੰਧਰ	2138.73
3.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ	119.68
4.	ਪ੍ਰਸੋਧ ਜਗਤ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	1737,95

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ
5.	ਅਵਾਹਨ, ਬਟਾਲਾ	1031.58
6.	ਤੂਫਾਨ, ਬਟਾਲਾ	1271.49
7.	ਅਤਾ ਲੀਕ, ਦਿੱਲੀ	1894.91
8.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਟਾਇਮਜ਼, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	937.20
9.	ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	946.86
10.	ਜਵਾਹਰ ਜੋਤੀ, ਪਠਾਨਕੋਟ	261.26
11,	ਦੋਆਬਾ, ਜਲੰਧਰ	209.06
12.	ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ, ਦਿੱਲੀ	172.00
13.	ਜਨਤਾ ਸੰਸਾਰ, ਜਲੰਧਰ	60.00
14.	ਚਟਾਨ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	119.00
15,	ਜਗਤ, ਦਿੱਲੀ	1802.71
16.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਫਰੰਟ, ਲੁਧਿਆਣਾ	897.60
17.	ਬੀਸਵੀਂ ਸਦੀ, ਦਿੱਲੀ	812.00
18.	ਜਾਨ ਨਿਸ਼ਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	300.00
19.	ਨਜ਼ਰਾਨਾ, ਲੁਦਿਆਣਾ	135.00
20.	ਮਸਤਾਨਾ ਜੋਗੀ, ਦਿੱਲੀ	55.00
21.	ਅਨਜਾਮ ਏ ਉਰਦੂ ਤਰੱਕੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	400.00
22.	ਕਾਨੂੰਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	150.00
23.	ਆਜ ਕੱਲ, ਦਿੱਲੀ	150.00
24.	ਪ੍ਰਵਾਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ	70.00
	ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਕੁੰਦਨ, ਜਲੰਧਰ	6924.35
2.	ਮੌਜੀ, ਜਲੰਧਰ	10025.63
3.	ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਹਿੰਦ, ਪਟਿਆਲਾ	7821.90
4.	ਦਲੇਰ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ	4070.57
5.	ਪਹੁ ਫੁੱਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ	11250.73
6.	ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੰਗਾਰ, ਪਟਿਆਲਾ	4570.51

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

7.	ਗੈਰਤ, ਪਟਿਆਲਾ	5338.09	
8.	ਇੰਤਕਾਮ, ਪਟਿਆਲਾ	5832.05	
9.	ਪੰਚਾਇਤ ਆਵਾਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ	4647.19	
10.	ਖਾਲਸਾ ਸਮਾਚਾਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	5745.90	
11.	ਖਾਲਸਾ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	3594.49	
12.	ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	7224.74	
13.	ਫ਼ਤਿਹ, ਦਿੱਲੀ	10888.76	
14.	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੱਤ੍ਰਕਾ, ਦਿੱਲੀ	13976.12	
15.	ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ, ਦਿੱਲੀ	8072.55	
16.	ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ, ਦਿੱਲੀ	3849.03	
17.	ਲੋਕ ਦਰਸ਼ਨ, ਦਿੱਲੀ	2930.65	
18.	ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ, ਦਿੱਲੀ	2889.97	
19.	ਪੰਥ, ਦਿੱਲੀ	10244.28	
20.	ਅਜ਼ਾਦ, ਦਿੱਲੀ	2142.25	
21.	ਗਰਜ਼, ਦਿੱਲੀ	3364.56	
22.	ਪੰਜਾਬ ਕੋਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	2182.69	
23.	ਰਣਜੀਤ, ਬੰਬਈ	2084.56	
24.	ਦੇਸ਼ ਦਰਪਣ, ਕਲਕਤਾ	55.00	ਜਮਾ 1 ਸਫ਼ਾ
25.	ਐਜੂਕੇਟਰ, ਦਿੱਲੀ	388.30	
26.	ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪਟਿਆਲਾ	548.24	
27.	ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1404.42	
28.	ਹਾਣੀ, ਜਲੰਧਰ	891.00	
29.	ਸਮਰਾਟ, ਜਲੰਧਰ	74.80	
30.	ਲੋਕ ਯੁਗ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1030.04	
31.	ਪੰਜਾਬੀ ਰਤਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	1331.10	
32.	ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ, ਦਿੱਲੀ	1176.07	
33.	ਕੌਮੀ ਲੀਡਰ, ਬੰਬਈ	65.00	ਜਮਾ 128 ਸਮ
34.	ਡਾਕਟਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	60.00	
35.	ਲੋਕ ਰਾਏ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	512.60	
36.	ਦਿਹਾਤੀ ਜਨਤਾ, ਜਲੰਧਰ	1 ਸਫ਼ਾ	
37.	ਸਿਆਸੀ ਦੁਨੀਆ, ਜਲੰਧਰ	255.25	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ	
38.	ਸੰਘਰਸ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	147.33	
39.	ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਦਿੱਲੀ	326.74	
40.	ਲੋਕ ਰੰਗ, ਦਿੱਲੀ	1544.84	
41.	ਪ੍ਰੀਤ ਲੜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1525.00	
42.	ਭਾਰਤੀ ਨਾਰੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	469.60	
43.	ਹੋਮਿਓਪੈਥਕ ਸਮਾਚਾਰ, ਪਟਿਆਲਾ	150.00	ਜਮਾ 1 ਸਫਾ
44.	ਆਰਸੀ, ਦਿੱਲੀ	350.45	
45.	ਤਸਵੀਰ, ਜਲੰਧਰ	300.00	
46.	ਕੰਵਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	199.00	
47.	ਪ੍ਰੀਤਮ, ਦਿੱਲੀ	394.80	
48.	ਨਵਾਂ ਸਾਹਿਤ, ਦਿੱਲੀ	260.00	
49.	ਬੀਬਾ ਰਾਣਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	394.80	
50.	ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼, ਪਟਿਆਲਾ	154.75	
51.	ਪ੍ਰਤੀਕ, ਬਰਨਾਲਾ	74.80	
52.	ਹੋਮ ਜਯੋਤੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ	93,50	
53.	ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤ, ਅਕਾਡਮੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ	187.00	
54.	ਗਿਆਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	120.00	
55.	ਅਮਰ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	210.00	
56.	ਬਾਲਕ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	225.00	
57.	ਬਾਲ ਸੰਦੇਸ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	180.00	
58.	ਗੁਰਮਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	180.00	
59.	ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਾਇੰਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	225.00	
60.	ਕਹਾਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	270.00	
61.	ਕਵਿਤਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	225.00	
62.	ਸਾਂਝੀ ਦੁਨੀਆਂ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	225.00	
63.	ਫਾਰਮੇਸੀ ਨਿਯੂਜ਼, ਲੁਧਿਆਣਾ	225.00	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

	ਹਿੰਦੀ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਪਾਇਲਟ, ਬਠਿੰਡਾ	4232.98
2.	ਅਮਰ ਭਾਰਤ, ਦਿੱਲੀ	3519·34
3.	ਸੇਵਾ ਗਰਾਮ, ਦਿੱਲੀ	8002.25
4.	ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਰਿਆਣਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1987·06
5.	ਭਾਰਤ, ਦਿੱਲੀ	100.00
6.	ਨਵ ਜੀਵਨ, ਸਹਾਰਨਪੁਰ	150.00
7.	ਅਧੀਵੇਤਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	18.00
8.	ਏਕਤਾ ਸੰਦੇਸ਼, ਦਿੱਲੀ	2080·10
9.	ਹਿੰਦ ਕੇਸਰੀ, ਦਿੱਲੀ	1734·00
10.	ਨਾਮ ਦੇਵ, ਦਿੱਲੀ	128. ਸਮ
11.	ਹਿੰਦੀ ਟਾਇਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	109.41
12.	ਨਈ ਸਦੀ, ਦਿੱਲੀ	400.00
13.	ਭਾਰਤ ਜੋਤੀ, ਦਿੱਲੀ	150·00
14.	ਜਗਤ, ਦਿੱਲੀ	225.00

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪੰਜਮ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੇ
ਦੈਨਿਕ ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਅਤੇ ਮਾਸਿਕ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ
ਡਿਸਪਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਰਵਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ
	ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਟ੍ਰੀਬਿਊਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	4318·00
2.	ਸਟੇਟਸਮੈਨ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਕਲਕੱਤਾ	10,058.00
3.	ਟਾਇਮਜ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ	3249.64
4.	ਪੈਟਰੀਆਟ, ਦਿੱਲੀ	2235·20
5.	ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਰਲਡ, ਦਿੱਲੀ	2235.20
6.	ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ, ਦਿੱਲੀ	4023.36

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ
7.	ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਇਮਜ਼, ਓਵਰਸੀਜ਼, ਦਿੱਲੀ	800.00
8.	ਸਿਖ ਰਿਵਿਯੂ, ਕਲਕੱਤਾ	200.00
9.	ਪੰਜਾਬ ਮੇਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	800.00
	ਹਿੰਦੀ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਹਿੰਦੀ ਮਿਲਾਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	520.00
2.	ਪੰਜਾਬ ਕੇਸਰੀ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	441.70
3.	ਪਾਇਲਟ, ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ, ਬਠਿੰਡਾ	240.00
4.	ਨਵ ਭਾਰਤ, ਟਾਇਮਜ਼, ਦਿੱਲੀ	6000.00
5.	ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਰਿਆਣਾ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	1038.00
6.	ਸ਼ਾਖਸ਼ੀ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਦਿੱਲੀ	328.00
	ਉਰਦੂ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਪਰਤਾਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	942.00
2.	ਮਿਲਾਪ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	796.86
3.	ਹਿੰਦੀ ਸਮਾਚਾਰ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	736.31
4.	ਪਰਭਾਤ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	824.67
5.	ਤਰਜਮਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	100.00
6:	ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	119.68
7.	ਦੋਆਬਾ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਜਲੰਧਰ	119,68
8.	ਨਿਡਰ, ਪੰਦਰਵਾੜਾ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	119.68
9.	ਜਵਾਹਰ ਜੋਤੀ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਪਠਾਨਕੋਟ	120.90
10.	ਇਤਫਾਕ, ਹਫਤਾਵਾਰੀ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ	119.68
11.	ਮਸੀਹੀ ਦੁਨੀਆ, ਮਾਸਕ, ਦਿਲੀ	140.00
12.	ਪ੍ਰਬੋਧ ਜਗਤ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	119.68
13.	ਚਟਾਨ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	119.68
14.	ਸੂਰਜ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ	440.00
	ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ	
1.	ਅਜੀਤ, ਜਲੰਧਰ	736.31
2.	ਅਕਾਲੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ, ਜਲੰਧਰ	736.31
3.	ਰਣਜੀਤ, ਪਟਿਆਲਾ	989.05

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

4.	ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ, ਜਲੰਧਰ	441.78
5.	ਕੌਮੀ ਦਰਦ, ਜਲੰਧਰ	441.78
	ਪੰਜਾਬੀ ਹਫਤਾਵਾਰੀ	
6.	ਮੌਜੀ, ਜਲੰਧਰ	359.04
7.	ਕੁੰਦਨ, ਜਲੰਧਰ	359.04
8.	ਪਹੁ ਫੁੱਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ	418.88
9.	ਇੰਤਕਾਮ, ਪਟਿਆਲਾ	299.20
10.	ਮੇਲ ਮਿਲਾਪ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	179.52
11.	ਗੈਰਤ, ਪਟਿਆਲਾ	149.60
12.	ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਹਿੰਦ, ਪਟਿਆਲਾ	179.52
13.	ਰਣਜੀਤ ਨਗਾਰਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	149.60
14.	ਲੋਕ ਯੁਗ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	240.00
15.	ਪੰਜਾਬ ਕੋਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	149.60
16.	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪੱਤ੍ਰਕਾ, ਦਿੱਲੀ	742.00
17.	ਪੰਜਾਬੀ ਰਤਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ	149.60
18.	ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ, ਦਿੱਲੀ	299.20
19.	ਪੰਚਾਇਤ ਅਵਾਜ਼, ਪਟਿਆਲਾ	299.0
20.	ਦਲੇਰ ਪੰਜਾਬ, ਪਟਿਆਲਾ	179.52
21.	ਰਣਜੀਤ, ਬੰਬਈ	299.20
22.	ਕੌਮੀ ਲੀਡਰ, ਬੰਬਈ	243.00
23.	ਦੇਸ਼ ਦਰਪਣ, ਕਲਕਤਾ	441.78
24.	ਲੋਕ ਰਾਏ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ	149.60
25	ਸੰਘਰਸ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	149.60
26.	ਲੋਕ ਰਗ, ਦਿੱਲੀ	149.60
27.	ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ, ਦਿੱਲੀ	359.04
28.	ਕੌਮੀ ਨਗਾਰਾ, ਬਠਿੰਡਾ	240.00
29.	ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦਿਲੀ	149.60
30.	ਦਿਹਾਤੀ ਜਨਤਾ, ਜਲੰਧਰ	125.00
31.	ਹਾਣੀ, ਜਲੰਧਰ	149,60
	ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ	
1.	ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਭਾ, (ਤੇਲਗੂ) ਵਿਜਯਵਾੜਾ	4051.00
2.	ਅਸਾਮ ਬਾਣੀ, (ਅਸਾਮੀ) ਗੋਹਾਟੀ	2235.00
3.	ਆਰੀਆ ਵਰਤਾ, (ਹਿੰਦੀ) ਪਟਨਾ	2375.00

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਰਕਮ
4.	ਚਿਨਾਰ. (ਉਰਦੂ) ਸ੍ਰੀ ਨਗਰ	618.00
5.	ਮਾਥਰ ਭੂਮੀ, (ਮਲਿਆਲਮ) ਕਾਲੀਕਟ	2375.00
6.	ਕਨਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾ, (ਕਨਾੜਾ) ਬੰਗਲੌਰ	1615.68
7.	ਸਮਾਜ, (ਉੜੀਆ), ਕਟਕ	866.00
8.	ਥਾਂਟੀ, (ਤਾਮਿਲ) ਮਦਰਾਸ	4275.00
9.	ਅਨੰਦਾ ਬਜਾਰ ਪੱਤਰਿਕਾ, (ਬੰਗਾਲੀ) ਕਲਕੱਤਾ	8382.00

EXEMPTION LIMIT FOR PURPOSES OF HOUSE TAX

Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state :—

(a) whether the Municipal Committee, Amritsar, submitted to the Government any proposal for sanction to raise the exemption limit of house tax from Rs. 25 p.m. to Rs. 40 p.m; if so, the date on which the said proposal was adopted by the said Committee;

(b) the date on which the said proposal was received by the Government;

(c) the date on which it was sanctioned by the Govt ?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Yes, the proposal in question was adopted by the Municipal Committte, Amritsar on 20th March, 1970.

(b) On 26th November, 1970

(c) On 21st April, 1971.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਦਿਤੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 20 ਮਾਰਚ, 1970 ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(ਅ) ਮਿਤੀ 26 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ।

(ੲ) ਮਿਤੀ 21 ਅਪਰੈਲ, 1970 ਨੂੰ।]

GOVERNMENT SCHOOLS IN THE BLOCK QUARTERS OF THE CENTRAL RAILWAY WORKSHOP AMRITSAR

49 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether there are one or more (Punjab) Government Primary Middle or High School(s) in the 'B' Block quarters of the Central Railway Workshop, Amritsar, if so, their number,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

categorywise and the total strength of students in each of these schools;

(b) the extent and nature of accomodation in the case of each school and whether the same is considered adequate by the department ?

Sardar Umrao Singh : (a) One primary school—930 students.

(b) The school is housed in two residential quarters. The accommodation is not adequate. However, the Railway Authorities have been approached to give us some accommodation.

(ਏ) ਇਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ—930 ਬਚੇ ।

[(ਬੀ) ਸਕੂਲ ਦੋ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਵਾਟਰਾਂ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਥਾਂ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ । ਰੇਲਵੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਿਲਡਿੰਗ ਲੈਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।]

REPRESENTATION FROM MUNDA COOPERATIVE AGRICULTURAL SERVICE SOCIETY, MUNDA, DISTRICT AMRITSAR

50. Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state whether the then Chief Minister received a representation dated 20-10-70 from the Munda Cooperative Agricultural Service Society, Munda, Tehsil Tarn-Taran, District Amritsar alleging sale of bricks by the brick kiln owner Shri Bachan Singh Khokhar in black market, if so, a copy of the sai representation along with the action, if any, taken thereon be placed on the Table of the House?

Shri Gian Chand Kharbanda : Yes. Copy of representatien dated 20-10-70 is laid on the Table of the House.

The allegation made in the representation was enquired into by the District Food and Supplies Controller, Amritsar but the same could not be proved. On a separate checking of the kiln, however, certain irregularities were found and a sum of Rs. 200/- was forfeited by the District Food and Supplies Controller on account of these irregularities from the security deposit of the kiln owner.

[ਹਾਂ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿ ਬੇਨਤੀ ਮਿਤੀ 20—10-70 ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਤਿ ਬੇਨਤੀ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰੰਤੂ ਭੱਠੇ ਦੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਕੁਝ ਬੇਕਾਇਦਗੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਭੱਠੇ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਕਿਊਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਕਾਇਦਗੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ 200 ਰੁਪਏ ਜਬਤ ਕਰ ਲਏ ਸਨ ।]

نقل ریزولیشن از بلڈنگ کمیٹی The Munda Coop Agricultural Service Society, Munda

تحصیل ترنتارن - ضلع امرتسر مورخہ 20.10.70

آج کمیٹی کا اجلاس زیر صدارت شری پریتم سنگھ پریزیڈنٹ حاضری کے مطابق منعقد ہوا کر حسب ذیل کاروائی عمل میں لائی گئی -

1 قرار پایا - کہ ہمارے علاقہ کے قریب خاص ڈیرہ صاحب ڈاکخانہ [illegible] تحصیل ترنتارن - ضلع امرتسر میں اینٹوں کا بھٹہ ہے جس پر اینٹ کنٹرول ریٹ پر نہیں ملتی - بلیک ہوتی ہے - سوسائٹی کو گودام بنانے کے واسطے اینٹوں کی ضرورت ہے - مگر بھٹہ کا مالک شری [illegible] سنگھ [illegible] ہے - وہ اینٹوں کی رسید نہیں دیتا - بلکہ فی ہزار اینٹ [illegible] روپے میں فروخت کرتا ہے - اور سیکرٹری 100=00 روپیہ فی ہزار فروخت کرتا ہے - جو کہ بالکل ناجائز ہے - اگر رسید کنٹرول ریٹ پر کی جاوے اور باقی رقم جو زائد لیتا ہے - وہ بیان درج کی جاوے - یہ [illegible] ہیرا پھیری کی [illegible] ہے - [illegible] کیا گیا ہے - لیکن وہ کہتا ہے - یہاں تمہارا جی چاہے - چلے جاؤ - میں نے اپنا بندوبست کیا ہوا ہے - مجھے کوئی نہیں پوچھ سکتا -

2. لہذا بذریعہ نقل ریزولیشن ہذا جناب چیف منسٹر صاحب بہادر چنڈیگڑھ کی خدمت میں درخواست کی جاوے - کہ وہ اس پر غور کر کے مناسب بندوبست کریں - منظور ہے -

میں تصدیق کرتا ہوں - کہ نقل مطابق اصل ہے - اور یہ کتاب [illegible] کی یہ نقل ہے - وہ تا حال [illegible] کی تحویل میں موجود ہے -

Sd/Chanchal Singh — شام سنگھ ممبر کمیٹی — [illegible] سنگھ ممبر کمیٹی — پریتم سنگھ پریزیڈنٹ

The Munda Coop Agricultural Service Society Munda — نشان انگوٹھا — نشان انگوٹھا — دستخط [illegible]

NON-PAYMENT OF SALARIES TO TRAINED DAIS

51. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state whether it is a fact that more than 450 trained Dais in the service of the Government have not been /were not paid their salaries for a number of months during the year 1970, if so, the reasons for the non-payment ?

Shri Hans Raj Sharma: Pay of trained Dais could not be paid for some period during the year 1970 as the approval of the Central Government to the continuance of the posts had not been received. Payment of arrears to the trained Dais was made in January, 1971.

[ਸਾਲ 1970 ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਟਰੇਂਡ ਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰਖਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਆਈ ਸੀ । ਦਾਈਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਜਨਵਰੀ, 1971 ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਤਾ ਸੀ]

MURDER OF SARVSHRI AJIT SINGH AND CHANCHAL SINGH OF VILLAGE HARPURA, DISTRICT GURDASRUR.

52. Comrade Satya Pal Dang: Will the Chief Minister be pleased to state : —

(a) whether Sarvshri Ajit Singh and Chanchal Singh of village Harpura district Gurdaspur were murdered on 31st December, 1969 while going to their village from Batala,

(b) whether any case was registered with the police, if so, the number of accused involved ,

(c) the number of accused arrested in connection with the said murder and on what dates,

(d) whether any of the accused still remains to be arrested ?

Giani Zail Singh : (a) Yes.

(b) Case FIR No. 249 dated 31-12-1969 u/s 302/148/149 IPC was registered at P. S. City Batala, in which 7 accused were involved.

(c) All the 7 accused were arrested. Two were arrested on 4-1-1970 2 on 11-1-1970, 2 on 12-1-1970 and the remaining on Kundan Singh s/o Santa Singh, who was declared a proclaimed offender, was arrested on 19-7-1970.

(d) No.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 249 ਮਿਤੀ 31-12-69 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 302/148/149 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਥਾਨਾ ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 7 ਅਪਰਾਧੀ ਸਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

(ਸੀ) ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ 7 ਦੋਸ਼ੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ । ਦੋ ਮਿਤੀ 4-1-70 ਦੋ ਮਿਤੀ 11-1-70 ਦੋ ਮਿਤੀ 12-1-70 ਨੂੰ ਅਤੇ ਇਕ, ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੋ ਮੁਜ਼ਰਿਮ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮਿਤੀ 19-7-70 ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

(ਡੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ]

EMBEZZLEMENT IN GOVERNMENT GRANTS GIVEN TO KHALSA HIGH SCHOOL, GURU-KA-BAGH, DISTRICT AMRITSAR.

53. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether any embezzlement of Government grants given to the Khalsa High School, Guru-ka-Bagh, District Amritsar, took place in 1967 or in any of the subsequent years; if so the details thereof be laid on the table of the House

(b) whether any case has been registered with the Police in connection with the embezzlement mentioned in part (a) above if so, when, if not the reasons therefor ,

(c) whether all or any of the culprits involved have been arrested ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ; (ੳ) ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਪੀ. ਜੀ. ਓ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਹਾਲੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

[(a) There were complaints about it and the Public Grievances Officer, Amritsar is investigating

(b) No.

(c) Question does not arise.]

R LIEF FOR CIVIL PENSIONERS

54. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to :—

(a) lay the details of the relief given to the Civil pensioners of the Punjab Government during the last 10 years on the Table of the House ;

(b) state whether there is any proposal under the consideration of the Government to give more relief to the pensioners mentioned in part (a) above ?

O ginal with;
P njab Vidhan Sabha
D itized by;
P

Shri Hans Raj Sharma (Finance Minister) (a) The following adhoc increase in pension has been sanctioned to civil pensioners of the Punjab Government during the last 10 years :—

I. With effect from **1-7-1964**

(i)	Pensions upto Rs. 30/- p.m.	Rs. 7.50 p.m. with marginal adjustment up to Rs. 37.50 p. m.
(ii)	Pensions above Rs. 30/- but, not above Rs. 60/- p.m.	Rs. 5.00 p.m. with marginal adjustment up to Rs. 65/- p. m.

II. With effect from **1-4-1969**

(i)	Pensions up to Rs. 75/- p.m.	Rs. 7.50 p.m.
(ii)	Pensions above Rs. 75/- but not above Rs. 200/- p. m.	Rs. 10.00 p.m.
(iii)	Pensions above Rs. 200/- p. m.	Such adhoc increase as will bring the total pension to Rs. 210/- p.m.

III. With effect from **1-9-1969**

(i)	Pensions upto Rs. 30/- p. m.	Rs. 15.00 p. m.
(ii)	Pensions above Rs. 30/- but below Rs. 75/- p. m.	Rs. 17.50 p. m.
(iii)	Pensions above Rs. 75/- but not above Rs. 200/- p.m.	Rs. 20.00 p.m.
(iii)	Pensions above Rs. 200/- p. m.	Such adhoc increase as will bring the total pension to Rs. 220/- p. m.

(b) No Sir.

[(ੳ) ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠ ਦਸਿਆ ਅੰਤ੍ਰਿਮ ਵਾਧਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :—

I. 1-7-1964 ਤੋਂ

(i)	30/- -ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੱਕ	7.50 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ (37,50 ਰੁ: ਤੱਕ ਦੀ ਮਾਰਜਨਲ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ)।
(ii)	30/- ਤੋਂ 60/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ	5.00 ਰੁ, (65.00 ਰੁ. ਤੱਕ ਦੀ ਮਾਰਜਨਲ ਐਡਜਸਟਮੈਂਟ।)

II. 1-4-1969 ਤੋਂ

(i)	75/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ	7.50 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ
(ii)	75/- ਰੁ. ਤੋਂ 200/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤਕ ਪੈਨਸ਼ਨ	10.00 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(iii)	200/- ਰੁ. ਤੋਂ ਉਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ	ਉਨਾ ਅੰਤਮ ਵਾਧਾ ਤਾਂ ਜੋ ਕੁਲ ਪੈਨਸ਼ਨ 210/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ।

III. 1-9-1969 ਤੋਂ

(i)	30/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤੱਕ ਪੈਨਸ਼ਨ	15.00 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ
(ii)	30/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤੋਂ 75 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤਕ ਪੈਨਸ਼ਨ	17.50 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ
(iii)	75/- ਰੁ. ਤੋਂ 200/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤਕ ਪੈਨਸ਼ਨ	20.00 ਰੁ. ਮਹੀਨਾ
(iv)	200/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਤੋਂ ਉਪਰ ਪੈਨਸ਼ਨ	ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਤਮ ਵਾਧਾ ਤੋਂ ਜੋ ਕੁਲ ਪੈਨਸ਼ਨ 220/- ਰੁ. ਮਹੀਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ]

APPLICATIONS FOR LOANS RECEIVED BY PUNJAB SCHEDULED CASTES LAND DEVELOPMENT AND FINANCE CORPORATION

55. **Sardar Gurdev Singh Sidhu**: Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) the total number of applications received for loan from the persons belonging to Scheduled Castes/Scheduled Tribes by the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation and the list containing the number, names, full address of the loanees and the amount of loan given to each be laid on the Table of the House;

(b) the criterion laid down for the grant of said loans;

(c) whether it is a fact that double surety has been taken, from the persons belonging to the Scheduled Caste ; if so whether the Government intend to relax this condition to one surety in the form of movable orimmovable property, if so, when; if not, the reasons therefor ;

(d) whether any proportion of amount of money in the budget of the said Corporation is fixed for the separate castes among the Scheduled Castes; if so, the details thereof; if so such allocation has been made by the said Corporation, the reasons therefore ;

(e) whether the Government intend to lower the rate of interest from 6% to 3% on the loan advanced by the said Corporation; if not, the reasons therefor ?

Shri Gurmail Singh : (a) Part (i) 1884

(ii) The required list is enclosed as Annexure I.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) A copy of the terms and conditions under which loans are granted is enclosed as Annexure II. Apart from this, the experience of the loanee in the trade for which he seeks the loan is also considered before a loan is granted to him so that the amount is not misutilised.

(c) No, It is not necessary that loanee must give two sureties. In cases where the loanee mortgages with Corporation his immovable assets worth double of the loan amount, no surety is required at all. However, where a loanee has no immovable assets of his own or of lesser amount, then he is required to give surety/sureties equal to double the loan amount or of lesser amount, as the case may be.

(d) No.

(e) No. The matter however is under consideration.

[(ੲ) ਪਾਰਟ (1) 1884

ਪਾਰਟ (2) ਲੋੜੀਂਦੀਂ ਸੁਚਨਾ ਨਾਲ ਨਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਕਰਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨਥੀ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦਾ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਤਜਰਬਾ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਧਿਆਨ-ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾ ਜੋ ਕਰਜੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ

(ਸੀ) ਜੀ. ਨਹੀਂ । ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇਵੇ । ਜਿਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦੋ ਗੁਣਾ ਮਨਕੂਲਾਂ ਜਾਇ-ਦਾਦ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗਿਰਵੀ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਕਰਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਦੋ ਗੁਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ।

(ਡੀ) ਜੀ ਨਹੀਂ ।

(ਈ) ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

(ANNEXURE I)

LOAN DISBURSED

S. No.	Name and address of the applicant	File No.	Purpose of Loan	Loan amount disbursed	Remarks
1	2	3	4	5	6
				Rs.	
1.	Sh. Khushi Ram s/o Sh. Biru Ram, Village Dhakansu Kalan, Tehsil Rajpura.	56	Dairy-farming	6,000	
2.	Sh. Des Raj s/o Sh, Bannu Ram, Village Surat Kalan Tehsil Rajpura.	30	—do—	5,000	
3.	Sh. Gurnam Singh s/o Sh. Chanan Singh Village Majooli, Post Office Chanaur, Tehsil Rajpura.	15	—do—	5,000	
4.	Sh. Jota Singh V.P.O. Harpal Pur District Patiala.	38	—do—	4,000	
5.	Sh. Milkhi Ram s/o Sh, Waisakhi Ram, Nai Abadi Poonder, Batala District Gurdaspur.	35	Dev. of Industry	10,000	
6.	Sh. Mehar Singh s/o Sh. Prem Singh V.P.O. Banur, Tehsil Rajpura District Patiala.	24	Dairy-farming	15,000	
7.	Sh. Ishar Signh, Village Jansui District Patiala.	25	Dairy-farming	10,000	
8.	Sh. Sarwan Singh s/o Sh. Sawan Singh, Village Narru Tehsil Rajpura.	28	—do—	3,000	
9.	Sh. Mansa Ram s/o Sh. Sant Ram, Village Ghanaur Tehsil Rajpura.	43	Cloth Shop	10,000	..

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

				Rs.
10.	Sh. Mewa Singh s/o Sh. Bhag Singh, Village Mehmoodpur District Patiala.	44	Dairy-farming	5,000
11.	Sh. Surjan Singh s/o Sh. Punjab Singh Village Samjarpur Tehsil Rajpura.	47	Piggery-farming	5,000
12.	Sh. Sohan Singh s/o Sh. Anokh Singh Village Ratipur, Tehsil Samrala.	55	Tractor & Imples	37,600
13.	Sh. Arjan Singh s/o Sh. Chanda Singh Village Rani-Majra, Devi Nager, Abrawan Tehsil Rajpura.	69	Dairy-farming	8,000
14.	Sh. Lajja Ram s/o Sh. Shadi Ram H. No. 237/4 Rajpura City.	80	Poultry-farming	5,000
15.	Sh. Magher Singh s/o Sh. Pala Singh Village Chaurwala P.O. Badaushi Kalan Tehsil Sirhind.	81	Dairy-farming	5,000
16.	Sh. Nirmal Singh s/o Sh. Kahar Singh Village Talwandi Post Office Ladhowal Tehsil & District Ludhiana.	82	—do—	15,000
17.	Sh. Piara Singh s/o Sh. Prem Singh Village Gohawar Tehsil Phillaur Jullundur	122	Tractor & Imple	34,540
18.	Sh. Moda Singh s/o Sh. Pritam Singh Village Ichhewal Tehsil Nabha District Patiala	109	Piggery-Farming	5,000
19.	Sh. Hazura Singh s/o Sh. Narang Singh Village Banera Tehsil Nabha	359	Weaving Unit	4,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2	3	4	5	6
				Rs.	
20.	Sh. Bakhshi Ram s/o Sh. Gujjar Ram Nai Abadi Ramgarh Tehsil Phillaur.	107	Leather Tanning	25,000	
21.	Sh. Diwan Chand s/o Sh. Mehnga Ram Village Chak Sharrif Tehsil and District Gurdaspur.	82/1	Dairy-Farming	13,000	
22.	Sh. Banarsi Dass s/o Sh. Assa Ram Village Janala Tehsil Rajpura.	110	Piggery-Farming	4,000	
23.	Sh. Ajmer Singh s/o Sh. Punjab Singh Village Lehli P.O. Dapper, Tehsil Rajpura.	26	Purchase of Truck	75,000	
24.	Sh. Bhagu Ram s/o Sh. Gajjar Ram, Nai Abadi Ramgarh, Tehsil Phillaur.	102	Leather Tanning	8,000	
25.	Sh. Bachan Singh s/o Sh. Ram Singh Village Devi Nagar, Abrawan Tehsil Rajpura.	74	Dairy-Farming	10,000	
26.	Shri Sadhu Singh s/o Sh. Telu, V.P.O. Gharuan District Patiala.	—	Tube-well	5,000	
27.	Sh. Prem Singh s/o Sh. Kartar Singh Village Dhakansu Kalan Tehsil Rajpura.	58	Tube-well	5,000	
28.	Sh. Pheru Ram s/o Sh. Sunder Ram 310—L, Model Town, Jullundur.	121	Purchase of land	35,000	
29.	Sh. Pritam s/o Sh. Faqir Chand Wood Merchant Railway Road, Banga Jullundur.	141	Wood-work	30,000	
30.	Sh. Gurdial Singh s/o Sh. Nanak Ram Village Dhakanasu Kalan Tehsil Rajpura.	57	Dairy-Farming	5,000	
31.	Sh. Arjan Singh s/o Sh. Chanan Singh V. P. O. Banda Mahal Tehsil and District Ropar.	151	Dairy-Farming	15,000	
32.	Sh. Ram Das Nar s/o Sh. Dheru Ram C.M.O. Ferozepur.	138	Purchase of Tractor	35,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

33.	Sh. Sant Singh s/o Sh. Fateh Singh Village Badala Tehsil Nawan Shahr Teh. Kharar.	146	Poultry Farming	5,000
34.	Sh. Faqir Singh s/o Sh. Sunder Singh Village Rajowal Bet. District Ludhiana,	181	Purchase of Tractor	35,000
35.	Sh. Mohinder Paul and Sh. Gurmej Chand s/o Sh. Jagar Ram Village Chak Dhotran Tehsil Phillaur District Jullundur.	64	Karyana Shop	15,000
36.	Sh. Balwant Singh s/o Sh. Atma Ram Village Hari Majra Tehsil Rajpura.	449	Dairy-Farming	3,000
37.	Sh. Balwant Singh s/o Sh. Uttam Singh Village Lalru Mandi Tehsil Rajpura.	3	Poultry-Farming	12,000
38.	Sh. Baldev Singh s/o Sh. Sansar Singh Village Lalru Mandi Tehsil Rajpura.	4	—do—	12,000
39.	Sh. Hari Singh s/o Sh. Mansa Singh Village Mehmoodpura Tehsil Rajpura P.O. Dera Bassi	11	Dairy-Farming	5,000
40.	Sh. Inder Ram s/o Sh. Balaki Ram Village Sural Kalan Teh. Rajpura.	12	—do—	5,000
41.	Sh. Gurcharan Singh s/o Sh. Kishan Singh Village Gandhian Kheri Tehsil Rajpura.	27	—do—	4,000
42.	Sh. Surjit Singh s/o Sh. Bachan Singh Village Guram Tehsil Malerkotla (Sangrur).	46	—do—	4,000
43.	Sh. Piara Singh s/o Sh. Sant Singh Village Dhuman Tehsil Rajpura.	40	—do—	8,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

2	3	4	5	6
			Rs	
44. Sh. Surjan Ram s/o Sh. Kahar Singh Village Tiwana P.O. Sirhind.	46	Piggery-Farming	3,000	
45. Sh. Bhan Singh s/o Sh. Jora Singh Village Khari Bhal Kee P.O. Barara Tehsil Fatehgarh Sahib.	59	Dairy-Farming	4,000	
46. Sh. Parkash Singh s/o Sh. Naurata Singh Village Khari Bhal Kee P.O. Barara Tehsil Fatehgarh Sahib.	60	—do—	5,000	
47. Shri Ujjagar Singh s/o Sh. Nanak Singh Village Khari Bhal Kee P.O. Barara Tehsil Fatehgarh Sahib.	61	—do—	4,000	
48. Sh. Jari Singh s/o Sh. Joon Singh Village Khari Bhal Kee P. O. Barara Tehsil Fatehgarh Sahib.	52	—do—	4,000	
49. Sh. Kapur Singh s/o Sh. Palla Singh Village Devi Nagar Abrawan Tehsil Rajpura.	73	—do—	5,000	
50. Sh. Babu Singh s/o Sh. Amar Singh Village Mathiaran Tehsil Rajpura.	8	—do—	7,000	
51. Sh. Santokh Singh s/o Sh. Hari Singh V. P. O. Marru Tehsil Rajpura.	29	—do—	7,000	
52. Sh. Sita Ram s/o Sh. Puran Chand Viilage Dhakansu Kalan Tehsil Rajpura.	97	—do—	4,000	
53. Sh. Raj Kishan s/o Sh. Jiwa Ram Village Dhakansu Kalan Tehsil Rajpura District Patiala.	99	—do—	4,000	
54. Sh. Karam Chand s/o Sh. Prabha Ram V.P.O. Padran Tehsil Gurdaspur District Gurdaspur.	318	Poultry-Farming	1,300	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

5 .	Sh. Lachhman Singh s/o Sh. Bir Singh Village Kamian Khurd Tehsil Rajpura.	101	Dairy-Farming	4,000
56.	Sh. Antu Ram and Sunder Singh Village Toran Tehsil Rajpura.	104	Tractor	35,000
57.	Sh. Ram Singh c/o Village Togan P.O. Dappaer Tehsil Rajpura.	105	Dairy-Farming	4,000
58.	Sh. Ujjagar Singh s/o Village Moon Khera P. O. Kalyan Tehsil Rajpura.	106	Piggery-Farming	5,000
59.	Sh. Arjan Ram s/o Sh. Atma Ram Village Thuha Tehsil R ajpura.	111	Dairy-Farming	4,000
60.	Sh. Jaswant Singh s/o Sh. Kala Singh Village Kire Tehsil Jagraon District Ludhiana.	123	—do—	7.000
61.	Sh. Waryam Singh s/o Sh. Chotta Singh V. P. O. Dakala Tehsil Rajpura.	124	—do—	4,000
62.	Sh. Puran Ram s/o Sh. Rulia Ram Village Passians P. O. Ranbir Pura Tehsil Patiala.	125	Land Development	10,000
63.	Sh. Shiv Nand Village Ramgarh Nai Basti, Tehsil Phillaur.	126/2	Business	5,000
64.	Sh. Pritam Dass s/o Sh. Bani Ram Village Ramdaspura Nangal Tehsil Phillaur.	152	Hosiery Manufacturing	5,000
65.	Sh. Ajmer Singh s/o Sh. Narain Singh, Village Nagyaman Tehsil Rajpura.	158	Dairy-Farming	5,000
66.	Sh. Joginder Singh s/o Sh. Sada Singh Village Basman Tehsil Rajpura.	9	Puehase of Tractor	26,000
67,	Sh. Jagiri Ram Village Manji P.O. Jahan Khelon Tehsil and District Hoshiarpur.	52	Land Development	15,000
68.	Sh. Hakam Singh s/o Sh. Fhuman Singh Village Aijowal, Tehsil Hoshiarpur.	63	Dairy-Farming	20,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2	3	4	5	6
				Rs.	
69.	Sh. Gurbax Singh s/o Sh. Baru Singh Village Devi Nagar Abrawan Tehsil Rajpura.	72	Dairy-Farming	4,000	
70.	Sh. Gurdial Singh s/o Sh. Naurata Singh V. P. O. Dhakansu Kalan Tehsil Rajpura.		—do—	3,600	
71.	Sh. Ajaib Singh s/o Sh. Babu Singh.	169	Tubewell	7,000	
72.	Smt. Harjit Kaur w/o Sh. Nirmal Singh.	170	Cost of house	20,000	
73.	Sh. Maghi Singh s/o Sh. Bishna Singh Village Surat Manauli P.O. Nangal Tehsil Rajpura.	188	Piggery-farming	3,000	
74.	Sh. Amar Singh s/o Sh. Punjab Singh Village P.O. Lalru District Patiala.	189	Poultry-farming	12,500	
75.	Sh. Baransi Dass s/o Sh. Piara Ram V. P. O. Mahmoodpur, Tehsil Rajpura.	195	Dairy-farming	5,000	(not disbursed)
76.	Sh. Surjan Singh s/o Sh. Ujjagar Singh Village Pindoli Tehsil Rajpura.	196	—do—	4,500	
77.	Sh. Nand Ram s/o Sh. Hira Ram Dadesha Patti P.O. Kutwan Pur Tehsil Samana.	198	—do—	5,000	
78.	Sh. Arjan Ram s/o Sh. Inder Ram Dadesha Patti P.O. Kutwan Pur Tehsil Samana.	199	—do—	5,000	
79.	Sh. Inder Ram s/o Sh. Ganga Ram Dadesha Patti P. O. Kutwan Pur Tehsil Samana.	200	—do—	5,000	
80.	Sh. Sham Lal s/o Sh. Nand Lal Dadesha Patti P.O. Kutwan Pur Tehsil Samana.	201	—do—	5,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

81.	Sh. Bachna Ram s/o Sh. Naghaya Ram Village Mehmoodpur Tehsil Rajpura.	204	Purchase of skin-	4,000	(not disbursed)
82.	Sh. Babu Ram s/o Sh. Atma Ram Village Hari Majra Tehsil Rajpura.	211	Dairy-Farming	5,000	
83.	Sh. Kartar Singh s/o Sh. Kharaiti Singh Sh. Ramji Dass s/o Sh. Kishan Singh Village Kotla Samaspur Tehsil Samrala.	224	Purchase of tractor	35,000	
84.	Sh. Sagar Ram s/o Sh. Sadhu Ram Raiger Basti Raman Mandi, Bhatinda.	291	Leather Tanning	7,000	
85.	Smt. Piara w/o Sh. Ram Partap Village Nanuwal Tehsil Nabha.	234/2	Mfgs. of suit case	6,000	
86.	Sh. Shankar Dass s/o Sh. Uttam Ram Village Lalpura P O. Bassi Vajid Tehsil and District Hoshiarpur.	237	Tubewell	4,000	
87.	Sh. Amar Ram s/o Sh. Kishan Ram Village Manjali Tehsil Rajpura.	266	Piggery-Farming	4,000	
88.	Sh. Tulsi s/o Sh. Mangoo Village Mehsddi Pur Kalan Tehsil Nawan Shahr.	277	Purchase of tractor	36,000	
89.	Sh. Bhairaon Ram s/o Sh. Ganesh Ram Raiger Basti, Raman Mandi, Bhatinda.	288	Leather Business	5,000	
90.	Sh. Kharu Ram s/o Sh. Bagirath Ram Raiger Basti, Raman Mandi Bhatinda.	289	—do—	5,000	
91.	Sh. Ravi Dev s/o Sh. Madhoo Ram Raiger Basti Raman Mandi, Bhatinda.	290	—do—	7,000	
92.	Sh. Bhag Singh s/o Sh. Sawan Singh Village Dakala Tehsil and District Patiala.	85	Business	3,500	
93.	Sh. Sarup Singh s/o Sh. Arian Singh Village Dakala Tehsil Patiala.	86	Dairy-Farming	35,00	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2	3	4	5	6
				Rs.	
94.	Sh. Sadhu Singh s/o Sh. Thakria Singh Village Dakala Tehsil Patiala.	88	—do—	3,500	
95.	Sh. Inder Singh s/o Sh. Jati Singh Village Dakala Tehsil Patiala.	89	—do—	5,000	
96.	Sh. Mangoo Ram s/o Sh. Bagu Ram Village Dakala Tehsil Patiala.	90	Footweer Industry	5,000	
97.	Sh. Ajmer Singh s/o Sh. Gajju Singh Village Dakala Tehsil Patiala.	91	Dairy-Farming	4,000	
98.	Shri Bant Singh s/o Sh. Sardha Singh Yillage Dakala Tehsil Patiala.	92	—do—	4,000	
99.	Sh. Sawan Singh s/o Sh. Nanak Singh Village Dakala Tehsil Patiala.	93	—do—	4,000	
100.	Sh. Faquir Chand s/o Sh. Prem Dass Hoshiarpur.	305	Leather Business	15,000	
101.	Sh. Gurdial Singh s/o Sh. Rur Singh Village P.O. Mohiee Tehsil and District Ludhiana.	301	Purchase of Truck	15,000	
102.	Sh. Nahr Singh s/o Sh. Chanan Singh V. P. O. Katani Kalan Tehsil Ludhiana.	321	Dairy-Farming	15,000	
103.	Sh. Bhagat Ram s/o Sh. Sheru Ram Village Pandori Khas Tehsil Nakodar.	335	—do—	20,000	
104.	Sh. Sohan Singh s/o Sh. Arjan Singh Village Khamano Tehsil Nabha.	342	—do—	20,000	
105.	Sh. Piara Ram Dhanowali, s/o Sh. Jagat Ram V.P.O. Dhanowali Tehsil and District Jullundur.	379	Dairy and Poultry Farming	12,500	(Total loan sanctioned Rs. 44,000)

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

106.	Sh. Udham Singh s/o Sh. Karm Singh 390, V.P.O. Khak Kalan Tehsil Nakodar District Jullundur.	390	Mfgs. of Textile goods	5,000
107.	Sh. Mewa Singh s/o Sh. Dial Singh Village Durgapura Tehsil Nabha District Patiala.	408	Dairy-Farming	2,000
108.	Sh. Ram Singh s/o Sh. Dial Singh Village Durga Pur Tehsil Nabha.	409	Purchase of Tempoo	13,000
109.	Sh. Faqir Singh s/o Sh. Dall Singh Village Kurli Tehsil Rajpura.	531	Dairy-Farming	7,000
110.	Sh. Ram Chand s/o Sh. Antu Ram Village Hazurapur, P.O. Aluwal District Patiala.	412	—do—	8,000
111.	Sh. Tahl Singh s/o Sh. Punjab Singh Village Kamal Pur Kalan Tehsil Zira	427	—do—	6,000
112.	Sh. Ram Parkash s/o Sh. Wazir Chand Village Ramgarh Naib Abadi.	447	Leather Tanning	10,000
113.	Sh. Budh Singh s/o Sh. Dootia Singh Village Khokh P.O. Agon Tehsil Nabha.	554	Dairy-Farming	4,000
114.	Sh. Sukhpal Singh, Sh. Surinder Singh, Sh. Dhanraj Singh s/o Sh. Waryam Singh, V. Lakhowal, Teh. Samrala.	481	Purchase of tractor	40,000
115.	Sh. Ravi Dev s/o Sh. Nopa Ram, Raiger Basti, Distt. BHAT.	290	Leather Tanning	7,000
116.	Sh. Jit Ram s/o Sh. Diala Ram, Village Bhajauli, Teh. Rajpura, District Patiala.	448	Dairy-Farming	3,000
117.	Sh. Chajju Ram s/o Sh. Kundan Ram, V. Kutha Kheri, P.O. Harpal Pur, Teh. Rajpura.	545	Piggery Farming	4,000
118.	Sh. Bakhtawar Singh s/o Sh. Dasaunda Singh, H. No. 296, Gujranwala, Old Rajpura.	544	Dairy-Farming	3,000
119.	Sh. Surta Singh s/o Sh. Dheru Singh	378	Purchase of land.	3,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

	2		3	4	5	6
					Rs.	
120.	Sh. Hazara Singh s/o Sh. Faquiria Singh V. Bhaterli, P.O. Bhappal, Teh. Rajpura.	..	551	Dairy Farming	10,000	
121.	Sh. Isher Das Gardi, s/o Sh. Munshi Ram, Dangay Industries Goraya, Teh. Phillaur.	..	65	Devel. of Industry	13,000	
122.	Sh. Chajju Ram s/o Sh. Naghaya Singh V. Devi Nagar Abrawan, Teh. Rajpura.	...		Dairy Farming	4,000	
123.	Sh. Milkha Singh s/o Sh. Mangal Singh Village Akalgarh P.O. Mockla Teh. Garhshanker.	...		Purchase of Taxi.	31,000	
124.	Sh. Sher Singh s/o Sh. Gurbachan Singh, H. No. 2244/2, Block 17, Fauji Moh. Ludhiana.	...	137	Hand Loom Industry	10,000	
125.	Sh. Mohan Lal s/o Sh. Chanan Singh V.P.O. Malaudh, Teh. Jagraon.	..	147	Dairy-Farming	15,000	
126.	Sh. Kartar Singh s/o Sh. Kirp. V. Harbans Pur, V. Bhorla, Teh. Samrala.	..	148	Dairy-Farming	13,000	
127.	Sh. Biru s/o Shri Gagiru V.P.O. Malaudh Tehsil Jagraon.	...	149	—do—	10,000	
128.	Sh. Nazar Singh s/o Sh. Ram Singh G.T. Road, Malak, Tehsil Jagraon, District Ludhiana.	..	155	Cattle Business	5,000	
129.	Sh. Jaswant Singh s/o Sh. Sardha Singh H. No. 2244/1 Fauji Moh. Ludhiana.	..	163	Dairy-Farming	10,000	
130	Sh. Sarwan Singh s/o Sh. Prem Singh V. Gohawar Tehsil Phillaur Jullundur	..	176	Tractor	37,000	
131.	Sh. Bhagat Ram s/o Sh. Phollo Ram, H. No. 2368 Moh. Abdulah Pur. Near Model Town Ludhiana.	...	254	Leather Business	10,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

132.	Sh. Hari Singh s/o Sh. Dhaman Singh V. Galib Kalan, Teh. Jagraon. ..	286	Dairy-Farming	7500
133.	Sh. Gurdev Singh s/o Sh. Bishan Singh V. Chattar Nagar, Teh. Rajpura. ..	190	—do—	4,000
134.	Sh. Lal Singh s/o Sh. Madan Singh V. Hussainpura District Patiala. ..	555	Dairy-Farmiug	5,000
135.	Sh. Kehar Singh s/o Sh. Sadhu Singh, V. Khattran P.O. Samrala, District Ludhiana. ...	231	Purchase of Tempoo	5,000
136.	Sh. Chet Singh s/o Sh. Uttam Singh, Village Khaspura., P.O. Nangal, Tehsil Rajpura. ..	586	Dairy Farming	2,000
137.	Sh. Daljit Singh s/o Sh. Sardara Singh Village Shah Jahan Pur., P.O. Bassian, Tehsil Jagraon, District Ludhiana. ..	236	—do—	15,000
138.	Sh. Om Parkash s/o Sh. Budh Ram, c/o Captain Chatter Singh, H. No. 3767 Goniana Road, Bhatinda. ..	348	—do—	15,000
139.	Sh. Achhtar Singh s/o Sh. Bhag Singh, V.P.O. Katian, Wali-Tehsil Muktsar. ...	353	—do—	15,000
140.	Sh. Chain Ram s/o Sh. Ram Dass, V. Langroya Tehsil N/Shahr. ..	382	—do—	7,000
141.	Sh. Tulsa Singh s/o Sh. Prem Singh, V.P.O. Sahoke, Tehsil and District Sangrur. ...	469	Inst. of Tubewell	7,000
142.	Sh. Lakhbir Singh s/o Sh. Malkit Singh V. Lakhowal Khurd, Tehsil Samrala. ..	183	Purchase of Tractor	40,000
143.	Sh. Magher Singh s/o Sh. Munshi Singh Village ...	165	—do—	Rs ......
	Akbar Pur Shanna-Sukhan Walian, Tehsil Malerkotla. District Sangrur. ..	640	Dairy Farming	4,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

	2	3	4	5	6
				Rs.	
144.	Sh. Gurnam Singh s/o Sh. Sampuran Singh Village Harpal Pur, Tehsil Rajpura. ...	165	Dairy Farming	5,000	
145.	Sh. Balwant Singh s/o Sh. Sawan Singh V. Pawala, Tehsil Rajpura, District Patiala. ...	216	—do—	8,000	
146.	Sh, Pritam Singh s/o Sh, Sawan Singh V, Pawala Tehsil Rajpura District Patiala, ..	218	Dairy Farming	8,000	
147.	Sh, Sardul Singh s/o Sh, Chanchal Singh V. None District Amritsar, ..	210	—do—	5,000	
148,	Sh. Sadhu Singh s/o Sh. Bakhtawar Singh V. Parpali, Tehsil Kharar District Rupar. ..	338	—do—	15,000	
149.	Sh. Magi Singh s/o Sh. V. Surat Manauli Post Office Nangal, Tehsil Rajpura. ...	188	Piggery-Farming	15,000	
150.	Sh. Vidya Parkash s/o Sh. Sant Ram. W.I. 37, Basti Guzan, Jullundur.	511	Sports goods	10,000	
151.	Sh. Bhagat Ram s/o Sh. Mangat Ram, Village Makdudan, Industrial Arèa, Jullundur. ..	516	Inst. of T. Well	10,000	
152.	Sh. Sunder Ram s/o Sh. Budhaman Ram, V.P.O. Mohice, Tehsil Rajpura. ...	522	Piggery-Farming	5,000	
153.	Sh. Bhag Singh s/o Jiwa Singh ..	694	Shoe-making	5,000	
154.	Sh. Jora Singh s/o Sh. Harnam Singh, V. Kansuha Kalan, Tehsil Nabha ..	715	Dairy Farming	7,000	
155.	Sh Dalip Ram s/o Sh. Mai Ditta, V. Mohdi Tehsil Malerkotla. ..	725	—do—	5,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

155	Sh. Labh Singh s/o Sh. Kehar Singh, V. Bhurthala P.O. Mandor Tehsil Malerkotla.	757	—do—	10,000
157.	Sh. Bachan Singh s/o Sh. Wata Ram, V. Ghungran, Tehsil Rajpura P.O. Harpalpur.	790	Piggery Farming	4,000
158.	Sh. Hari Singh s/o Sh. Jaon Singh, V. Bikarwal, P.O. Dhuri, District Sangrur.	812	Furniture Industry	4,000
159.	Sh. Kartar Singh s/o Sh. Basant Singh, Moh. Top-Khana Road, Patiala.	823	Dairy Farming	15,000
160.	Sh. Nathu Ram s/o Sh. Shenu Ram-V Kandola, Tehsil & District Jullundur.	868	House Const.	4,000
161.	Sh. Milhi Ram s/o Sh. Phuman Ram, Village Kans, Tehsil and District Hoshiarpur.	923	T. Well	10,000
162.	Sh. Batna Ram s/o Sh. Ditta Ram	924	—do—	5,000
163.	Sh. Mehar Singh s/o Sh. Sada Singh Village Boolan Pur Tehsil Malerkotla.	1,031	Dairy Farming	5,000
164.	Sh. Paru Ram s/o Sh. Ram Rakha —do—	1,032	—do—	10,000
165.	Sh. Ajaib Singh s/o Sh. Inder Singh, V. Banera Khurd, District Patiala.	1,057	Hand Loom Industry	5,000
166.	Sh. Kartar Chand s/o Sh. Baru Ram, Basti Naux, Jullunder.	1,080	Sports Goods	10,000
167.	Sh. Ghaman Lal s/o Sh. Ram Chand Basti Nau, Jullundur.	1,081	—do—	3,600
168.	Sh. Milkhi Ram s/o Sh. Ram Rakh, Bhargo Nagar, Jullundur.	1,082	Sports goods	8,000
169.	Sh. Manohar Lal s/o Sh. Hari Chand, Basti Seikh Jullundur.	1,087	—do—	7,000
170.	Sh. Om Parkash s/o Sh. Balaki Ram, Basti Seikh, Jullundur.	1,088	Wood Businees	10,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2	3	4	5	6
				Rs.	
171.	Sh. Rattan Chand s/o Sh. Bhulla Ram, Tappa Mandi, Tehsil Barnala District Sangrur. ..	1109	Business	4,000	
172.	Smt. Rajinder Kaur D/o Sh. Dalip Singh, Rajpura, Township. ..	1129	House Const.	5,000	
173.	Sh. Naurata Singh s/o Sh. Naur Singh, V. Mohices Khurd, Tehsil Rajpura. ..	1133	Dairy Farming	4,000	
174.	Sh. Manohar Lal s/o Sh. Gian Chand, Bhargo Nagar Jullundur. ...	1198	Surgical Industry	4,000	
175.	Sh. Balkar Singh s/o Sh. Maghar Singh Moh. Dharampur District Gurdaspur. ..	1204	Weaving Unit	20,000	
176.	Sh. Ujiagar Singh s/o Sh. Chanda Singh Village Padni, Tehsil Malerkotla. ..	1275	Dairy Farming	5,000	
177.	Sh. Hans Ram s/o Sh. Palu Ram Village Mane, Tehsil & District Hoshiarpur ..	1278	T. Well	5,000	
178.	Sh. Teja Singh s/o Sh. Tulsa Singh Village Khatran, P.O. Tehsil Samrala. ...	1279	Hand Loom	3,000	
179.	Sh. Bhag Singh s/o Sh. Bachan Singh, V. Madpura P.O. and Tehsil Samrala. ..	1280	Dairy Farming	7,000	
180.	Sh. Khushi Ram s/o Sh. Nama Ram V. Jondo Wal P.O. Banga, Tehsil N/Shahr. ...	1292	Poultry Farming	5,000	
181.	Sh. Kartar Chand s/o Sh. Pannu Ram V./H. No. 246/Moh. Chugati, P.O. Ladhewali, Jullundur. ...	1305	Dairy Farming	12,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

182.	Sh. Gurmail Singh s/o Sh. Mothi Singh, Village Rampura, Sub-Tehsil Payal District Ludhiana.	..	788	Poultry-Farming	5,000
183.	Sh. Sadhu Singh s/o Sh. Telu Village P. O. Cherwan, Tehsil Sirhind.	...	296	Inst. of T. Well	5,000
184.	Sh. Nanak Singh s/o Sh. Jiwa Singh. V. Dera Bassi Tehsil Rajpura.	...	1114	Shoe making	2,000
185.	Sh. Puran Singh s/o Sh. Baru Singh, V. Jattuan, P.O. Sowha, Tehsil Malerkotla.	..	1035	Dairy Farming	6,000
186.	Sh. Sawan Singh s/o Sh. Narain Singh V. P. O. Banera, District Sangrur.	...	304	—do—	4,000
187.	Sh. Sadhu Singh s/o Sh. Kartar Singh, V. Narur Tehsil Rajpura District Patiala.	..	840	Poultry Farming	5,000
188.	Sh. Des Raj S/o Sh. Lal Chand, 42, Bhargo Nagar, Jullundut City.	..	1090	Poultry Farming	4,000
189.	Sh. Hans Raj S/o Sh. Nanak Chand, Bhargo Nagar Jullundur City.	...	1089	Sports goods	5,000
190.	Sh. Jagdev Singh S/o Sh. Atma Singh, V. P. O. Banur, Tehsil Rajpura.	..	549	Cloth Business	15,000
191.	Sh. Harnak Singh S/o Sh. Niranjan Singh Village Lal Kalan Tehsil Samrala.	...	861	Dairy-Farming	7,000
192.	Sh. Lal Singh S/o Sh. Nanwa V/H No. 537, Ward No. 1, Khanna.	..	996	—do—	4,000
193.	Sh. Amar Singh S/o Sh. Phusa Ram H.No. 536, Ward No. 1, Khanna.	..	991	—do—	5,000
194.	Sh. Darshan Singh S/o Sh. Teja Singh Village Khattran Tehsil Samrala.	..	1372	Poultry-Farming	4,000
195.	Sh. Amar Singh S/o Sh. Uttam Singh, Village Saidpur, P.O. Raipur Majir, Tehsil Samrala Distt. Ludhiana.	..	1370	Dairy-Farming	6,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4	5	6
					Rs.	
196.	Sh. Gurdev Singh S/o Gopi Ram V. Khair Pur Jeeta Tehsil Rajpura 1367	..	1367	Dairy Farming	6,000	
197.	Sh Mehnga Singh S/o Milkhi Ram V.P.O. Ketli Than Singh, Tehsil & District Jullundur.	.	1356	—do—	7,000	
198.	Sh. Isher Singh S/o Sh. Natha Singh Village Ghandian Kheri Tehsil Rajpura.	..	228	—do—	16,000	
199.	Sh. Bir Singh S/o Sh. Kharaiti, Tehsil Rajpura 267	..	267	—do—	10,000	
200.	Sh. Sadhu Singh S/o Sh. Sohan Singh, Village Chatt, Tehsil Rajpura, District Patiala.	...	268	—do—	5,000	
201.	Sh. Des Raj S/o Sh. Shanker Dass, Bhargo Nagar Jullundur.	..	676	Sports Business Industry	10,000	
202.	Sh. Gurbax Singh S/o Shri Bakhtawar Singh Village Khair Pur Seikhan Tehsil Rajpura, District Patiala.	–	702	Dairy Farming	8,000	
203.	Sh. Sucha Singh S/o Sh. Sarwan Singh Village Kansuha Kalan Tehsil Nabha, District Patiala.	...	717	Dairy-Farming	16,000	
204.	Sh. Charan Dass S/o Sh. Patapa Ram V. P. O. Saila Khurd' Tehsil Gurhshanker.	..	835	Leather Business	8,000	
205.	Sh. Makhan Singh S/o Sh. Kartar Singh Top Khana Road, Patiala.	..	899	Dairy-Farming	15,000	
206.	Sh. Sampuran Singh S/o Sh. Naurata Singh Village Mehmoodpur Tehsil Rajpura.	..	1152	Wood business	3,000	
207.	Sh. Sardara Ram S/o Sh. Baru Ram Village Bhaura, Tehsil & District Ludhiana.	..	1224	Dairy-Farming	8,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

208.	Sh. Ram Parkash S/o Sh. Rama H. No. 534. Ward No. 1, Khanna.	..	993	Dairy Farming	4,000
209.	Sh. Brij Lal S/o Sh. Lal Chand V.P.O. Talian, Tehsil Sirhind.	...	1018	—do—	5,000
210.	Sh. Sohan Lal S/o Sh. Biru Ram V. Thakerkee, Tehsil Phagwara.		634	Soap Factory	3,000
211.	Sh. Teja Singh S/o Sh. Kishan Singh Village Kuta Kheri, Tehsil Rajpura.	..	629	Wood Business	5,000
212.	Sh. Fagga Singh S/o Sh. Assa Singh Village Jang-pura (Gobindpura) Tehsil Rajpura.	..	614	Dairy-Farming	5,000
213.	Sh. Sawan Singh S/o Sh. Nanak Singh Village Dakala, District Patiala.	...	93	—do—	4,000
214.	Sh. Mansa Ram, Village Dhamauli, Tehsil, Rajpura.	..	194	Piggery-Farming	4,000
215.	Sh. Mal Singh S/o Sh. Kartar Singh V.P.O., Jakhepal Hambal Ka Bas. Tehsil Sunam, District Sangrur.	..	252	Cycle Parts Business	4,000
216.	V. Burj, P.O. M/Kotla District Kartar Singh S/o Sh. Dalip Singh V. Bhappal, Tehsil Rajpura.	..	1045	Piggery Farming	5,000
217.	Sh. Kartar Singh S/o Sh. Gurdas Singh Village Pawala Kalan Tehsil Rajpura, District Patiala.	..	1116	Cloth Business	3,000
218.	Sh. Nanak Chand S/o Sh. Attra Ram, V. P. O. Phillaur District Jullundur.	..	1115	Wood Business	4,000
219.	Sh. Sant Ram, S/o Sh. Atma Ram, Village Hari Majra Tehsil Rajpura. (Patiala)	..	1240	Dairy Farming	5,000
220.	Sh. Pritam Singh, S/o Sh. Raunki Singh, Village Padni Kalan, Tehsil Malerkotla, District Sangrur.	..	1274	—do—	5,000
221.	Shmt. Ram Piari w/o Sh. Om Parkash, Village Palanpur, District Jullundur.	..	1281	—do—	6,000

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

1	2	3	4	5	6
				Rs.	
222.	Sh. Teja Singh, S/o Sh. Mela Singh, V.P.O. Bhorla Khurd, Tehsil Samrala.	1342	Dairy Farming	7,000	
223.	Sh. Pritam Singh s/o Sewan Singh Village Pawala, P.O. Machhlikalan, Tehsil Rajpura, District Patiala. ..	—	—do—	8,000	
224.	Sh. Balwant Singh s/o Sh. Sawan Singh, Tehsil Raipura, Village Pawala, P.O. Machhlikalan. ..	—	—do—	8,000	
225.	Sh. Bir Singh s/o Sh. Kharaiti, Village Seikhpura P.O. Chapper, Tehsil Rajpura. ..	—	—do—	10,000	
226.	Sh. Sarwan Singh, s/o Sh. Koda Singh, Village Badana, P.O. Rani, Majra, Tehsil Rajpura. ..	—	—do—	3,000	
227.	Sh. Isher Dass, s/o Sh. Jamal Ram, H. No. 929 V.P.O. Garha, District Jullundur. ...	—	Surgical Industry	6,000	
228.	Sh. Surinder Singh, s/o Sh. Joginder Singh, S—140 Industrial Area, Jullundur City. ..	—	Dev. of Industry	10,000	
229.	Sh. Shallo Ram, s/o Sh. Gama Ram, H. No. N.N. 596, Karar Khan, Jullundur. ..	—	Sports Industry	3,500	
230.	Sh. Buta Ram s/o Sh. Ushnek Rai, Nai Abadi, Near Arya Samaj, Garh a, Jullundur City. ...	—	—do—	7,000	
231.	Sh. Ram Chand s/o Sh. Wazir Chand, H. No. 426/ N A. Moh. Santokh pura, Hoshiarpur, Road Jullundur. —	—	Shoe-making	10,000	
232.	Sh. Dhanna Ram s/o Sh. Bagu Ram, H. No. 599, Karar Khan, Jullundur City, ...	—	Sports Business	4,000	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

233.	Sh. Som Lal Bhagat, s/o Sh. Mango Ram, B.C. 20/12, Bhargo Nagar, Jullundur. ..	—	Sports Business	4,000
234.	Sh. Nayan Ram, s/o Sh. Dheru Ram, V.P.O. Bolina, Tehsil & District Jullundur. ..	—	Leather Business	10,000
235.	Sh. Mam Chand s/o Sh. Bhagirath Ram, Raiger Basti, Raman Mandi, Bhatinda. ..	—	Shoe-making	5,000
236.	Sh. Dharam Singh s/o Sh. Bhagwan Singh, Village Mullanpura, (Sadiq pura) P.O. & Tehsil Sirhind, District Patiala. ...	—	Dairy-farming	2,500

NOTE : The remaining 265 cases are of those persons to whom sewing machines have been given on loan basis. Detailed information regarding these persons is being collected from the districts.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation and Power]

Annexure—II

CONDITIONS TO BE IMPOSED BY THE CORPORATION FOR GRANTING LOANS OR ENTERING INTO OTHER ARRANGEMENTS

1. **Application Form** : A person willing to secure loan from the Corporation shall apply in the form prescribed by the Corporation.

2. **Security from the Loanee** : A loanee shall be required to mortgage his immovable assets equal to the loan amount and free from all encumbrances, with the Corporation.

If tangible assets, immovable or movable (excluding animals and other perishable articles), are created with the amount of the loan advanced, then such assets shall be mortgaged or hypothecated, as the case may be, up to 50 percent of the value thereof. The remaining 50 percent of the loan will be made up by the loanee in the way as stated above.

3. **Surety to be furnished by the Loanee** : (a) In addition to the immovable assets to be mortgaged with the Corporation by the loanee, as in condition No. II above, he shall produce surety/sureties equal to the loan amount and the surety will be required to declare the immovable assets in his ownership and free from all encumbrances in suport of his being a solvent surety to that extent. The surety shall also be required to execute a **Surety Bond** in the form prescribed by the Corporation.

(b) If the loanee mortgages the immovable assets equal to the whole amount of the loan and also mortgages or hypothecates the tangible assets to be created with the loan to be secured from the Corporation to the extent of 50 percent of the loan amount, then the surety shall be furnished to the extent of remaining 50 percent of the loan amount.

(c) In case the value of immovable assets to be mortgaged with the Corporation by the loanee falls short either of the full loan amount or the remaining 50 percent of the loan amount, after having mortgaged/hypothecated, the tangible assets created out of the loan amount in the latter case, the surety to be furnished by the loanee shall increase to the extent of the deficiency so caused.

(d) Where the loanee mortgages with the Corporation immovable assets worth the double of the loan amount, in that case the **Loan Sub Committee** may, in its discretion, dispense with the requirement of surety altogether.

(e) In case vehicles are to be purchased out of the loan amount, in that event the vehicles so purchased shall be held in trust by the loanee till the repayment of the loan together with accumulated interest thereon and the loan shall also execute a **Trust Receipt** in favour of the Corporation in the form prescribed by it. Such vehicles shall also be got comprehensively insured by the loanee with an Insurance Company of repute. In the insurance papers, the loanee shall have to declare also the Corporation as the owner of the vehicle. The loanee also shall execute "**Irrevocable Power of Attorney**" in favour of the Corporation in the form prescribed it.

(f) In case the loan amount is utilised for the purchase of any machinery, it shall be incumbent upon the loanee to got it insured comprehensively against the permissible damages and in the insurance papers, the loanee shall declare the interest, in such machinery, of the Corporation to the Insurance Company.

(g) For the purpose of determining the amount of the financial assistence to be granted, such margins may be retained in the avaluation of the assets pledged, mortgaged, hypothecated or assigned to the Corporation, as may be considered reasonable by the **Loan Sub Committee** having regard to the earning capacity and prospects of the concern the competence of its management, economic feasibility of the projects concerned, repaying capacity and general reputation of the loanee.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(h) In the instruments evidencing the security taken by the Corporation, there may be a stipulation that in the event of a fall occurring in the value of the assets pledged, mortgaged, hypothecated or assigned to the Corporation, the individual/group of individuals concerned, obtaining financial assistance from it, may be required to furnish such additional security, as may be considered reasonable by the Board.

(i) In cases not covered by the foregoing provisions, the **Loan Sub-Committee** shall make suitable recommendations to the Board for waiving off any condition it may deem fit for final decision.

4. **Period for the advancement of Loan** : The period for the grant of financial assistance or advancement of loan to the loanee shall not extend a maximum period of ten years. In individual cases, the **Loan Sub Committee** shall however. fix the period of the recovery of the loan amount having regard to the amount of loan, nature, of the activities, for which the loan is sought to be secured, rate of returns and the capacity to repay the loan amount by the loanee.

5. **Commencement of Repayment** : The repayment of a loan shall commence immediately after the expiry of one year of the drawal of the loan amount. The **Loan Sub Committee** may, on the request of the loanee or otherwise keeping in view the merits of each case, however, extend or reduce the period of commencement of the repayment of the loan.

All loans shall be required to be recovered in monthly/quarterly/half-yearly/annual instalments of principal together with the acumulated interest on the outstanding principal worked out from time to time.

6. **Maximum financial limit of loan amount** : The Corporation may advance a maximum amount of loan of Rs 50,000 for agricultural and other allied activities. For the remaining activities, the maximum amount of loan to be advanced shall be rupees one lac. The actual amount of loan, however, in each case shall be determined by the **Loan Sub Cmmittee**, keeping in view the nature of the activity, the requirement of capital and the repaying capacity of the loanee. The **Loan Sub Committee** may, in special circumstances, particularly having regard to the nature of the activity and requirement of capital, recommend to the **Board** for the grant of additional amount of loan.

7. **Normally,** loan for only one activity shall be advanced. However, in exceptional cases, where the activities, for which the loan is required, are complementary to each other in nature, the **Loan Sub Committee** may grant loan for more than one activity. In case of loan for more than one activity, which are not complementary to each other in nature, the **Loan Sub Commitee** may make suitable recommendations to the **Board of Direetors** for final decision.

8. **Rate of interest** : The loan shall carry interest at such rate as may be fixed by the Government of Punjab in the Finance Department from time to time. However, for the financial year 1971-72, the rate of interest shall be 7 per cent per annum excluding the Tractors and the Pumping Sets in which case the interest will be 9 percent per annum as provided in circular letter No. F.D. Loans-14 (2)-72, dated the Ist April 1971, issued by the Government of Punjab in the Finance Department.

9. **Penal interest** : The **Loan Sub Committee** may prescribe one per cent penal rate of compound interest upon all over-due payments of interest or principal and interest in the event of delay in payments.

10. **Rebate on Timely Payments** : The **Loan Sub Committee** may allow a rebate of one-quarter percent in interest rate for timely repayment of principal and interest in respect of loans.

Note (i) : The **Board** shall have power to make from time to time such additions, deletions, alterations or amendments in these conditions it may think fit; and

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Irrigation and Power Minister]

(ii) Nothing in these conditions shall prevent the **Board** or its nominee so authorised by the Board from exercising the supervision, inspection of the Projects/Undertakings, for which the loans are taken by the individuals or group of individuals from the Corporation to protect the interest of the Corporation, particularly to ensure continued fair margin of returns in such Undertakings/ Projects and to enable the loanee to ensure timely repayment of loans and interest thereon.

LAND ALLOTTED TO 26 FAMILIES IN VILLAGE IMAM NAGAR DISTRICT PATIALA.

56. Sardar Gurdev Singh Sidhu : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that an allotment of land was made to 26 families in village Imam Nagar, tehsil and district Patiala in the year 1966; if so, a list of the allottees be laid on the Table of the House;

(b) whether it is also a fact that the possession of the said land has not so far been handed over to the persons belonging to the Scheduled Caste as mentioned in part (a) above; if so, the reasons therefor and the action taken or proposed to be taken against the officers who have not so far handed over the possession of the said land to the said allottees;

(c) whether all the formalities regarding the allotment in the form of depositing of earnest money etc. have been completed; if so, the reasons for which the possession has not so far been handed over to the said allottees;

(d) the approximate date by which the possession of the said land is expected to be given to the allottees?

Sardar Umrao Singh : (a) No. The evacuee land in village Imam Nagar, Tehsil and District Patiala was sold to 26Harijans in restricted auctions in 1966. A list of the auction purchasers is attached at Annexure 'P'

(b) Yes. Out of 26 cases mentioned at (a) above, sales in 7 cases have been set aside. The remaining 19 sale files were sent to the Sub Divisional Officer (Civil) Patiala on 5th July, 1967 as requisitioned by him in connection with the enquiry against Shri Amarjit Singh, the then Naib-Tehsildar (Sales), Patiala. These files have not so far been received back, despite repeated reminders. The Deputy Commissioner, Patiala has been asked demi-officially on several occasions to have the sale files traced out and in the event of their non-availability, to fix responsibility against the officials at fault. It may be pointed out that in 17 cases sales have not so far been confirmed; as such the question of delivering possession to the auction purchasers does not arise. It is only after the confirmation of sales that possession is delivered to the auction purchasers.

(c) Yes. In view of the reply to (b) above, no further action could be taken for delivery of possession.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(d) As soon as the sale files are made available by the Sub-Divisional Officer (Civil) Patiala, each sale file will be scrutinized and possession delivered only in those cases in which sales are confirmed.

[(ਏ) ਨਹੀਂ ਜੀ, ਪਿੰਡ ਅਮਾਮ ਨਗਰ, ਤਹਿਸੀਲ ਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਨਿਕਾਸੀ ਭੋਂ 1966 ਵਿਚ ਸੀਮਤ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ 26 ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਖਰੀਦਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਛੰਡੀ 'ਪੀ' ਤੇ ਰੱਖੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੈ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਉਕਤ (ਏ) ਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ 26 ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸੇਲਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ 19 ਸੇਲ ਫ਼ਾਈਲਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ (ਸੇਲਜ਼) ਪਟਿਆਲਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. (ਸਿਵਲ) ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ 5 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਗਣ ਤੇ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਈ ਚਿਤਾਵਨੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਫਾਈਲਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਅੱਧ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਲਭਾਉਣ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਕਸੂਰਵਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਫਿਕਸ ਕਰਨ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 17 ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸੇਲਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਪੱਕੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਸੇਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਉਕਤ 'ਬੀ' ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਬਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

(ਡੀ) ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ) ਕੋਲੋਂ ਸੇਲ ਫਾਈਲਾਂ ਆਉਣਗੀਆਂ ਹਰ ਇਕ ਸੇਲ ਫਾਈਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸੇਲਾਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਖਰੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।]

ANNEXURE 'P'

LIST OF THE PERSONS WHO PURCHASED EVACUEE LAND IN VILLAGE AMAM NAGAR, NOW TEHSIL SAMANA DISTRICT PATIALA IN RESTRICTED AUCTIONS,

S. No.	File No.	Name of Harijan purchaser	Date of auction
1.	483/V.	Bhag Singh s/o Bhagat Singh	27-1-66
2.	484	Banarsi Dass s/o Nathoo Ram	"
3.	573	Gurbax Singh s/o Isher Singh	10-8-66

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

4.	579	Harbhajan Singh s/o Isher Singh	10-8-66
5.	581	Jagir Singh s/o Nankoo	16-8-66
6.	582	Naurang Singh s/o Man Singh	,,
7.	583	Nikoo s/o Man Singh	,,
8.	584	Pali s/o Man Singh	,,
9.	585	Sarwan Singh s/o Puran Singh	,,
10.	586	Kirpal Singh s/o Nand Singh	,,
11.	587	Teja Singh s/o Puran Singh	,,
12.	588	Dev Singh s/o Puran singh	,,
13.	589	Bakhtaur Ram s/o Kiroo Ram	,,
14.	595	Sucha Singh s/o Atma Singh	1-9-66
15.	596	Balaqi Ram s/o Sunder Singh	,,
16.	597	Ajmer Singh s/o Jagar Singh	,,
17.	598	—do—	,,
18.	599	Sucha Singh s/o Atma Singh	,,
19.	600/V.	Kesar Ram s/o Gehnoo Ram	,,
20.	601	Sarup Singh s/o Atma Singh	,,
21.	613	Gurcharan Singh s/o Jagir Singh	1-10-66
22.	614	Kesar Singh s/o Atma Singh	,,
23.	615	Jagir Singh s/o Kherona Singh	,,
24.	616	Faqir Singh s/o Sohan Singh	,,
25.	617	Tulsi Dass s/o Ronak Ram	,,
26.	618	Prem Singh s/o Jetha Singh	,,

ARREARS OF SALARY OF MASTERS/TEACHERS ALLOCATED AND TRANSFERED TO PUNJAB DURING DECEMBER, 1968,

57 **Comrade Jangir Singh Joga** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of Masters/Teachers allocated and transferred to the State of Punjab during December, 1968;

(b) the number of Masters/Teachers who joined their duties in Punjab during the period from 1st December, 1968 to 7th December, 1968;

(c) the number of Masters/Teachers who got relieved from Haryana/Himachal Pradesh during December, 1968;

(d) the number of Masters/Teachers who joined their duties in Punjab after 7th December, 1968, but during the joining time allowed under the rules;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(e) whether it is a fact that the Punjab Government did not draw salary of such Masters/Teachers as joined their duties after 7th December, 1968, for the month of December, 1968 if so, the reasons therefor

(f) if the reply to part (e) above be in the affirmative, a list of such Masters/Teachers showing the amount of arrears of salary due to them be laid on the Table of the House;

(g) the time by which salary of the said Teachers/Masters for December, 1968 is likely to be paid ?

Sardar Umrao Singh : (a) 579.

(b) 365.

(c) 485

(d) 225

(e) Yes. In case of one master and two mistresses and the list showing the reasons therefor is attached.

(f) The list of the officials concerned is attached.

(g) The payment of arrears of salary of the officials concerned will be made shortly.

[(ਏ) 579

(ਬੀ) 365

(ਸੀ) 485

(ਡੀ) 225

(ਈ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਕ ਮਾਸਟਰ ਤੇ ਦੋ ਮਿਸਟਰੈਸਿਜ਼ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਾਰਣ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਐਫ) ਸੂਚੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ ਜੀ ।

(ਜੀ) ਜਲਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਇਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੀ ।]

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਤੇ ਅਹੁਦਾ	ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ	ਕਾਰਣ
1	2	3	4
(1)	ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਮੋਹਨ, ਮਾਸਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਭੰਗਾਲੀ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ)	ਰੁ: 91.20	ਸਬੰਧਤ ਮਾਸਟਰ ਦੀ 8 ਦਿਨ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਮਿਤੀ 1–12–68 ਤੋਂ 8–12–68 ਤੀਕ ਬਕਾਇਆ ਦੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

		ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨੀ ਹੈ । ਸਬੰਧਤ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਮਿਤੀ 9–12–1968 ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 13–3–72 ਨੂੰ ਮਹਿਕਮੇ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਜਲਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।
(2) ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਟੀਚਰ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਫੂਲ (ਬਠਿੰਡਾ)	ਰੁ: 223.00	ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਮਿਸਟਰੈਸ ਦਾ ਐਲ. ਪੀ. ਸੀ. ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ।
(3) ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ, ਮਿਸਟਰੈਸ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਖੰਨਾ ।		ਸਬੰਧਤ ਮਿਸਟਰੈਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੁਆਇਸ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਮਿਤੀ 4-1–69 ਨੂੰ ਜੁਆਇਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 1–12–68 ਤੋਂ 3-1-69 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਉਸ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡਿਊ ਤੇ ਐਡਮਿਸੀਬਲ ਛੁਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਛੁਟੀ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਛੁਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਕੇ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

TOUR BY DISTRICT EDUCATION OFFICER, BHATINDA.

58 Comrade Jangir Singh Joga : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) total number of tours made by the District Education Officer, Bhatinda for the period from 1st April, 1971 to 29th February, 1972 monthwise together with the names of places visited by him and the purpose of each visit;

(b) the amount of T. A. claimed by the said Officer during the said period;

(c) the amount of T. A. actually drawn by the said Officer for the period mentioned in part (a) above ?

Sardar Umrao Singh : (a) 56. Other details are attached.

(b) Rs. 1100.30

(c) Rs. 1070.30

[(ਏ) 56, ਤੇ ਬਾਕੀ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹਨ ।

(ਬੀ) 1100 ਰੁ: 30 ਪੈਸੇ ।

(ਸੀ) 1070 ਰੁ: 30 ਪੈਸੇ ।]

Subject : Assembly Question No. 58 asked by Shri Jangir Singh Joga, M.L.A. regarding tour by District Education Officer, Bhatinda

DETAILS OF TOURS

Sr. No.	Date	From	To	Purpose of journey
		April, 1971 : No. of Tours : 2		
1.	5-4-71	Bhatinda	Mansa and back	To attend Public Grievance Committee meeting
2.	11-4-71 12-4-71	Bhatinda Chandigarh	Chandigarh Bhatinda (13-4-71) at 3 A.M.)	Meeting regarding transfers
		May, 1971 : No. of Tours : 5		
1.	12-5-71	Bhatinda	Chandigarh	
	13-5-71	Chandigarh Nabha Bhwanigarh	Nabha Bhwanigarh Bhatinda	—do—
2.	16-5-71	Bhatinda	Chandigarh	
	17-5-71 to 18-5-71	**Chandigarh stay**		—do—
	19-5-71	Chandigarh	Bhatinda	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

3.	27-5-71	Bhatinda	Bhucho Mandi Phul and back to Bhatinda	Visit to Schools
4.	29-5-71	Bhatinda	Bhucho Khurd and back	To check the attendance.
5.	31-5-71	Bhatinda	Chandigarh	To attend meeting of Red Cross
	1-6-71	Chandigarh	Bhatinda	

June, 1971 : No. of tours : 4

1.	5-6-71	Bhatinda	Faridkot and back	To attend Grievance Committee meeting
2.	7-6-71	Bhatinda	Faridkot and back	Visit to New Model School, Faridkot
3.	19-6-71	Bhatinda	Kotkapura and back	Regarding building case of G. P. S. Ward No. 9 Kotkapura
4.	26-6-71	Bhatinda	Faridkot and back	To accompany the Secretary to Government Punjab, Education Department

July, 1971 : No. of tours : 1

1.	8-7-71	Bhatinda	Chandigarh	To attend meeting regarding transfers
	9-7-71	**Chandigarh stay**		
	10-7-71	Chandigarh	Bhatinda	

August 1971 : No. of tours : 2

1.	16-8-71	Bhatinda	Chandigarh	To attend meeting of Red Cross
	17-8-71	Chandigarh	Bhatinda	
2.	29-8-71	Bhatinda	Nabha	To attend meeting of Tournaments
	30-8-71	Nabha	Chandigarh	To attend meeting called for by the D. P. I. Punjab
	31-8-71	Chandigarh	Bhatinda	

September, 1971 : No. of tours : 7

1.	1-9-71	Bhatinda	Mansa and Back	To inspect Matric Hr. Sec. Exam. Centre at Mansa
2.	1-9-71	Bhatinda	Faridkot	To convene meeting in connection with Tournaments
	2-9-71	Faridkot	Aryanwala and back to B.T.I.	Visit to G.M.S. Aryanwala
3.	4-9-71	Bhatinda	Wander Jatana Madhak Surguri	Visit to G.H.S. Wander Jatana G.M.S. Madhak
	5-9-71	Surguri	Bhatinda	Back journey

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5
4.	8-9-71	Bhatina	Faridkot	In connection with Inter Distt. Tournaments
	9-9-71 to 10-9-71	**Faridkot stay**		
	11-9-71	Faridkot	Bhatinda	Prize distribution function of Inter Distt. Tournaments
5.	19-9-71	Bhatinda	Faridkot—Ferozepur	In connection with Divl. Tournaments
	20-9-71	Ferozepur	Bhatinda	Back journey
6.	21-9-71	Bhatinda	Ferozepur	In connection with Divl. Tournaments and back journey
	22-9-71	Ferozepur	Bhatinda	—do—
7.	24-9-71	Bhatinda	Jalal	Enquiry at G.H.S. Jalal
	25-9-71	Jalal	Bhatinda	Back journey
		October, 1971 . No. of tours : 4		
1.	6-10-71	Bhatinda	Virk Khurd and back	Visit to G.M.S. Vir khurd
2.	7-10-71	Bhatinda	Mansa	Accompanied the Director of Public Instruction, Punjab
	8-10-71	Mansa	Bhatinda	Back journey
3.	9-10-71	Bhatinda	Birsikhanwala	Visit to G. M. S. Birsikhanwala
	10-10-71	**Faridkot stay**		In connection with Tournaments
	11-10-71	Faridkot	Bhatinda	Back journey
4.	21-10-71	Bhatinda	Chakramisingh Wala and back	Visit to G.H.S. Chak Ramsingh-Wala
		November, 1971 : No. of tours : 11		
1.	3-11-71	Bhatinda	Ghudda Nandgarh and back	Checking of attendance in schools
2.	5-11-71	Bhatinda	Phoohli-Phoohla Phul—Faridkot	Poohli and Phul Visit, attendance checked at H.S. Poohla and Faridkot tournaments
	6-11-71	Faridkot	Bhatinda	Presiding over tournaments function and Prize distribution
3.	12-11-71	Bhatinda	Naruana—Kuti and back to B.T.I.	Presiding over Tournament function at Naruana and visit to G.H.S. Kuti
4.	13-11-71	Bhatinda	Bhagu-Tungwali and back to BTI.	Opening of Pry. School building at Bhagu and visit to H.S. Tungwali
5.	16-11-71	Bhatinda	Chandigarh	To attend Health Conference
	17-11-71	**Chandigarh**	Mansa	In connection with Inter State Camp.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

	18-11-71	Mansa	Bhatinda	Back journey
6.	22-11-71	Bhatinda	Mansa—Ralla-Mansa	Mansa BEO's office enquiry and visit to G.H..S Ralla
	23-11-71	Mansa	Bhatinda	To attend a meeting convened by the Adviser to Governor Punjab
7.	23-11-71	Bhatinda	Mansa	To convene a meeting of legal Headmasters for Inter State Camps
	24-11-71	Mansa	Bhamme K Nangal Khurd Raipur, Natheha and back to BTI	Visit to Schools.
8.	25-11-71	Bhatinda	Naruana, Gudda, Nandgarh, Chughe Balluana—Bhatinda	Visit to H.S. Naruana, M.S. Nandgarh and Ghudda checking of attendance at Chughe and Balluana
9.	26-11-71	Bhatinda	Bhucho Khurd & back	Visit to G.M.S. Bhucho Kurd
10.	27-11-71	Bhatinda	Mehmasarja, Killi-Nihalsingh-B.T.I.	Visits to H.S. Mehmasarja, M.S. Killinihal Singh
11.	28-11-71	Bhatinda	Mansa	In connection with Inter-State Camp.
	29-11-71	Mansa	Mansa Pind, Fatta Maluka, Sardulgarh & Mansa	Visit to Schools and enquiry at B.E.O. Office Mansa
	30-11-71	Mansa	Ghumman Kln. Maur Kalan, Maisarkhana—Bhatinda	Visit to Schools

December, 1971 :No of tours : 11

1.	1-12-71	Bhatinda	Jandan-wala and back	Inspection of G.M.S. Jandan-wala
2.	6-12-71	Bhatinda	Faridkot and back	Visit to B.E.O. Office Farid-kot
3.	8-12-71	Bhatinda	Bhikhi-Mansa	Inspection of G.H.S. Bhikhi
	9-12-71	Mansa	Tamkot-Burjhari & back to B.T.I.	Visit to G.M.S Tamkot & Burjhari
4.	10-12-71	Bhatinda	Jaitu village Gumti-khurd, Pitho	Attendance checked at Jaitu village, Visit to G.M.S. Gumtikhurd and Pitho
	11-12-71	Pitho	Rampura Pind Gill Kalan and back to B.T.I.	Visit to Schools
5.	17-12-71	Bhatinda	Aklia and back to B.T.I.	Visit to G.M.S. Aklia
6.	19-12-71	Bhatinda	Mansa	Interview of Mistresses in Jain G.H.S. Mansa

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5
	20-12-71	Mansa	Bhatinda	Interview of Mistresses in JainG.H.S. Mansa
7.	22-12-71	Bhatinda	Kotshamir & back	Visit to G.H.S. Kotshamir
8.	23-12-71	Bhatinda	Kotkapura and back	Inspection of Gandhi High School
9.	27-12-71	Bhatinda	Bangi Kalan & back	Visit to G.H.S. Bangi Kalan
10.	28-12-71	Bhatinda	Birsikhanwala-Kotkapura	Visit to G.M.S. Birsikhanwala
	29-12-71	Kotkapura	Bhatinda	Inspection of Ashoka Model School Kotkapura and attendance checked in G.H.S.S. Kotkapura
11.	30-12-71	Bhatinda	Chandigarh	To attend a meeting in D.P.I's
	31-12-71	Chandigarh stay		Punjab office
	1-1-72	Chandigarh	Bhatinda	

January, 1972 :No. of tours : 7

1	2	3	4	5
1.	4-1-72	Bhatinda	Bajankhana—Kotkapura Faridkot-Pakhikalan Faridkot	Attendance checked at Bajakhana Inspection G. H. S. Pakhikalan and rest Defence Fund Collection
	5-1-72	Faridkot	Siryewala, Aklia, Jalal Bhatta, Kothaguru, Kalyan Sukha—Bhuchoo	Visit to H. S. Aklia Jalal and for other defence fund
	6-1-72	Bhucho	Jiwansinghwala Bhagi Wander, Jajjal, Raman, Talwandi-Bhatinda	Attendance checking Jiwansinghwala, Bhagi Wander, & others Defence fund collections
2.	9-1-72	Bhatinda	Maur Mandi-Kotfattah and back to B.T.I.	In connection with Defence fund
3.	10-1-72	Bhatinda	Jassipauwali & back	—do— & visit
4.	11-1-72	Bhatinda	Jaitu-Kotkapura-Wara Draka	—do— & visit to GHS Jaitu
	12-1-72	Wara Draka	Khara-Matta-Ukandwala and back to B.T.I.	Visit to schools & checking of attendance at G. H. S. Matta
5.	14-1-72	Bhatinda	Bhamme, Fatta Mauluka, Sardulgarh-Mansa	Visit to G. G. M. S. Sardulgarh and others Defence fund
	15-1-72	Mansa	Khiala, Budhlada, Bachhuwana-Date was and back fo B.T.I.	Attendance checked at Khiala. Visit to Bachhuwana and Date was and defence fund from B.E.O. Budhlada office

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

6.	19-1-72	Bhatinda	Jida, Bargari Faridkot	H. S. Jida and Bargari attendance checked at Faridkot in connection with the visit to D. P. I. Punjab
	20-1-72	Faridkot	Sadiq Deep singh wala-Jand Sahib-Faridkot	Visit to G.M.S. Deepsingh wala Jand Sahib and attendance Sadiq.
	21-1-72	Faridkot	Mandiphul and back to Bhatinda	B.E.O.'s. offices for Defence fund.
7.	26-1-72	Bhatinda	Chandigarh	To attend a meeting in D.P.I.'s office.
	27-1-72	Chandigarh	Sangrur	—do—
	28-1-72	Sangrur	Bhatinda	—do—

February, 1972 :No. of tours : 2

1.	4-2-72	Bhatinda	Nabha—Mansa	To attend a meeting in C.E.O.'s office Nabha.
	5-2-72	Mansa	Khokhar-Bhainibagha—Ubhar Burj Dhilwan—Bhatinda	Visit to Schools
2.	25-2-72	Bhatinda	Bhucho Khurd Burj-kahan Singhwala, Bhucho Mandi and Bhatinda	Opening of new School at Burj khan singh wala and visit to G.G.H.S. Bhucho.

CONFIRMATION OF HEADMASTERS/MASTERS/TEACHERS WORKING IN GOVERNMENT SCHOOLS.

59. **Comrade Jangir Singh Joga** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of Headmasters/Masters/Teachers working in the Government Schools in the State categorywise and grade wise as at present;

(b) the number of Headmasters/Masters/Teachers who are confirmed ;

(c) the number of Headmasters/Masters/Teachers who are not yet confirmed together with the reason therefor;

(d) the number of Masters/Teachers, categorywise with more than one year's service but are not confirmed so far together with the reason therefor;

(e) the time by which all the eligible persons are likely to be confirmed ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ :

	ਹੈਡਮਾਸਟਰਜ਼	ਮਾਸਟਰਜ਼	ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਵਰਨੈਕੂਲਰ ਟੀਚਰਜ਼	ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਟੀਚਰਜ਼
	(ਰੁ: 300—600 ਅਤੇ 400—800 ਦਾ ਗਰੇਡ)	ਰੁ: (220—500) ਦਾ ਗਰੇਡ)	(ਰੁ: 220—430 ਅਤੇ 170—350 ਦਾ ਗਰੇਡ)	(ਰੁ: 125—300 ਦਾ ਗਰੇ
(ਏ)	763	7,346	7,631	34,403
(ਬੀ)	211	2,758	3,018	16,912
(ਸੀ)	552	4,588	4,613	17,491

ਇਨਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਹੇਠ ਭਾਗ (ਈ) ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੀ)

(ਡੀ)		2,840	3,385	13,548

(ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਨਾ ਕਰਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਹੇਠ ਭਾਗ (ਈ) ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੀ)

(ਈ) ਹੈਡਮਾਸਟਰਜ਼/ਮਾਸਟਰਜ਼/ਜੇ. ਬੀ.ਟੀ. ਟੀਚਰਜ਼ (ਮਰਦ ਤੇ ਤੀਵੀਆਂ ਦੋਨੋਂ) ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਕਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਣ ਲਈ ਹੇਠ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਹੁਣ ਪੱਕੀਆਂ ਵਿਚ ਕਨਵਰਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ , ਚੈਕ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ :—

ਹੈਡਮਾਸਟਰਜ਼/ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸਿਜ਼—204

ਮਾਸਟਰਜ਼/ਮਿਸਟਰੈਸਿਜ਼—2,918

ਟੇਲਰਿੰਗ ਮਿਸਟਰੈਸਿਜ਼—25

ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਟੀਚਰਜ਼—9,468

ਸਾਰੇ ਯੋਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਲਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਵਰਨੈਕੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕਨਵਰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਯੋਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਚੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਪੱਕੀਆਂ ਵਿਚ ਕਨਵਰਟ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੇ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾਜਾਵੇਗਾ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਅਨਸਟਾਰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 60*

ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰ: 60, ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ, ਐੱਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

2. ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/—

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ:ਸ਼:ਨੰ: 4301–1 ਸਿ 2-72/ ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਪਰੈਲ, 1972

ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 61*

ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ: 61, ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/-

(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ।

ਗ:ਸ: ਨੰ: 4275–1 ਸਿ2–72/ ਮਿਤੀ

ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 62

ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰਬਰ 62 ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/–

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ: ਸ: ਨੰ: 4269-4 ਸਿ2–72/ ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਪਰੈਲ, 1972

---

*For Unstarred Questions Nos. 60 & 61 and replies thereto please see Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

RESOLUTION ADOPTED AT THE STATE CONFERENCE OF PUNJAB STATE RECOGNISED SCHOOL TEACHERS UNION.

63. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**
} Will the Minister for Education be pleased to—

(a) state whether the Government have received copies of resolutions adopted at the State Conference of the Punjab State Recognised School Teachers Union, Head Office Patiala, held at Malerkotla on 21st/22nd November, 1970;

(b) lay on the Table of the House a statement giving the details of the demands contained in the resolutions mentioned in part (a) above and the decision taken thereon?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

[(a) Yes.

(b) Necessary statement is laid on the Table of the House.]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

Resolution adopted at the State Conference of the Punjab State Recognised School Teachers Union

Resolution No. I

The State Conference of the Punjab State Recognised School Teachers Union expresses its disappointment and dissatisfaction over the failure of the Government to introduce parity in Government and non-Government School employees in respect of service conditions, pay, D.A. other allowances and benefits as well as to solve the problems of deduction in grant including liability, of more posts and regularisation of pay through state treasury, inordinate delay in taking positive steps by the Government in this regard exposes the myth of justice and socialism so much preached pleaded and acclimed by the Government.

The conference feels that the present state of affair will result into creating a situation detrimental to the interests of school education in the state.

The conference proposes that the Government should take a bold step to provincialise all the non-Government schools and thus demolish all the barriers between the educational set up and mode of working in the Government and non-Government schools.

This State Conference considered its duty to draw the attention of the Government to the gravity of state of affairs developing due to the indifference of Government and arbitrary and corrupt working of the school management to the needs of education and employee in these schools.

The conference demands from the Government to take immediate steps to solve these problems without more delay lest the situation should aggravate to force the employees working in the recognised schools of Punjab to take steps which may not be relished by the Government and least by the employees of the recognised schools.

Decision taken by the Government

1. The matter regarding laying down of service conditions for the employees of private aided schools in the State is under consideration of the Govt.

2. The teachers working in the private aided schools are in receipt of the same grades of pay which are admissible to their counterparts in the Government schools excepting the question of award of revised grades to C & V teachers with effect from 1st Nov., 1971 which is under consideration of the Government.

3. The matter regarding bringing the grades of non-teaching staff of the private aided schools at part with their counterparts in the Government schools with effect from 1st February, 1968 is under the consideration of the Government.

4. The question of bringing parity in the matter of D.A. to the staff working in privately managed schools is engaging the attention of the Government.

5. The other allowances and benefits as admissible to the employees working in the Government schools cannot be extended to their counterparts working in the private aided schools due to paucity of funds.

6. No other liability other than the one which the management were shouldering from their own resources prior to the introduction of the Delhi. Pattern grant in aid scheme with effect from 1st December, 1967 has been imposed on them.

7. It is not feasible to disburse the salaries to the staff working in the private aided schools through the State treasuries due to the administrative and legal complications.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

	8. There is no scheme for taking over of all privately managed schools by the Govt. only those private schools are taken over by the Govt. which are financially weak, subject to availability of funds. Moreover the Govt. cannot compel private schools Managements to hand over their schools to them. This will be against the provisions of the constitution.
Resolution No. 2 This Conference of Punjab State Recognised School Teachers Union authorises and Empowers the State executive of the union to plan out steps for the moblisation of the public opinion and to launch struggle in the light of discussions at the conference held at Malerkotla on 21st, 22nd November, 1970.	No comments needed.
Resolution No. 3 This Conference of the Recognised School Teachers Union expresses its strong resentment over the failure of the Government and the Punjab School Education Board to associate the teachers with the formulation of educational policies of the Government and the Board respectively. This policy of the said anthorities is not only unsound but is against the interests of education in the State particularly when there exists a democratic set up in the country.	Action is to be taken by the School Education Board in regard to association with that body.
The Conference considers that failure at the hands of Govt. and the School Education Board to elicit cooperation from the school teachers in the formulation of the educational policies and their implementation will have deterimental effect on the education in the state. That the Government has failed to take positive steps in this regard, is sufficient to prove that it is causing, thus, criminal national wastage and stagnation in education for which there was developing apathy of people in general.	2. At the Government and Departmental level generally representatives of this Union meet the Government and Departmental Officers to discuss their demands, which are kept in view while taking any policy decisions.
The Conference demands that immediate steps should be taken to associate the various cadres of teachers with the formulation of educational policies of education department and the School Board so that talent of the teachers be utilised for the constructive educational activities. The conference demands that the Punjab School	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Resolution adopted at the State Conference of the Punjab State Recognised School Teachers Union

Education Board should be put under democratic control of representatives duly elected by the teachers in schools that may help in developing a democratic national dynamic and sound education system.

Resolution No. 1

The State conference of the Punjab State Recognised School Teachers Union expresses its disappointment and dissatisfaction over the failure of the Government to introduce parity in Government and non-Government school employees in respect of service conditions pay, D.A. other allowances and benefits as well as to solve the problems of deduction in grant including liability of more posts and regularisation of pay through State treasury. Inordinate delay in taking positive steps by the Government in this regard ex-poses the myth of justice and socialism so much preached pleaded and acclaimed by the Government.

The conference feels that the present state of affairs will result into creating a situation detrimental to the interests of school education in the state.

The conference proposes that the Government should take a bold step to provincialise all the non-Government schools and thus demolish all the barriers between the educational setup and mode of working in the Government and non Government schools.

This state conference considers its duty to draw the attention of the Government to the gravity of state of affairs developing due to the indifference of Government and arbitrary and corrupt working of the school managements to the needs of education and employees in these schools.

The conference demands from the government to take immediate steps to solve these problems without more delay lest the situation should aggravate to force the employees working in the recognised schools of Punjab to take steps which may not be relished by the Government and least by the employees of the recognised schools.

ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਲਿਤੇ ਗਏ ਨਿਰਣੇ

1. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

2. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਉਹੀ ਗਰੇਡ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਸਿਵਾਏ ਸੀ. ਤੇ ਵੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1 ਨਵੰਬਰ, 1971 ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

3. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਨ ਟੀਚਿੰਗ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ 1 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

4. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟਲੀ ਮੈਨੇਜਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰੀ ਰਖਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

5. ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਭਤੇ ਅਤੇ ਲਾਭ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ।

6. 1 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਗਰਾਂਟ ਇਨ ਏਡ ਸਕੀਮ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜਾ ਖਰਚਾ (ਲਾਇਬਿਲਟੀ) ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਆਪਣੇ ਸਾਧਨਾ ਤੋਂ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲਾਇਬਿਲਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

7. ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਲਝਣਾ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ।

8. ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮੈਨੇਜਡ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਫੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਫੰਡ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰਧ ਹੋਵੇਗੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

Resolution adopted at the State Conference of the Punjab State Recognised School Teachers Union

Resolution No. 2

This Conference of Punjab State Recognised School Teachers Union authorises and empowers the State executive of the union to plan out steps for the mobilisation of the public opinion and to launch struggle in the light of discussion at the Conference held at Malerkotla on 21st/22nd November, 1970.

Resolution No. 3

This Conference of the Recognised School Teachers Union expresses its strong resentment over the failure of the Government and the Punjab School Education Board to associate the teachers with the formulation of educational policies of the Government and the Board respectively. This policy of the said authorities is not only unsound but is against the interests of education in the State particularly when there exists democratic set up in the country.

The Conference considers that failure at the hands of Govt. and the School Education Board to elicit cooperation from the school teachers in the formulation of the educational policies and their implementations will have detrimental effect on the education in the State. That the Government has failed to take positive steps in this regard is sufficient to prove that it is causing thus, criminal national wastage and stagnation in education for which there was developing apathy of people in general.

The Conference demands that immediate steps should be taken to associate the various cadres of teacher with the formulation of educational policies of Education Department and the School Board so that talent of the teachers be utilised for the constructive educational activities. The conference demands that the Punjab School Education Board should be put under democratic control of representatives duly elected by the teachers in schools that may help in developing a democratic national dynamic and sound education system.

ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੰ: 2

ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਿਪਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ।

ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੰ: 3

1. ਜਿਥੋਂ ਤੀਕ ਸਕੂਲ ਸਿਖਿਆ ਬੋਰਡ ਅਸੋਸੀਏਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਕੂਲ ਬੋਰਡ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ।
2. ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਟੀਚਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

POST OF MILK COMMISSIONER, PUNJAB

64. 1. **Comrade Satya Pal Dang** } Will the Minister for Develop-
2. **Comrado Dana Ram** } ment be pleased to state:—

(a) whether the post of Milk Commissioner, Punjab was abolished with effect from 1st March, 1970; if so, the reasons therefor;

(b) whether the said decision was later on reversed, if so, when and the reasons therefor ?

Captain Rattan Singh : (a) Yes. As most of the work of the Dairy Development Department had been transferred to the Punjab Dairy Development Corporation, it was considered desirable to abolish the post of Milk Commissioner, Punjab.

(b) Yes. The decision was subsequently revised on the ground that a larger outlay during the Fourth Five Year Plan had been made for utilization in the Dairy Development Department. It was therefore, considered essential to retain this post to cope with the increased volume of important work for building of rural economy.

ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 65

ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰ: 65, ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਦਾਨਾ ਰਾਮ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਵਲੋਂ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

2. ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/-
ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ.ਸ. ਪੱਤਰ ਨੰ: 292/ਸੀ-5-72/10178

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਿਤੀ 21 ਅਪਰੈਲ, 1972

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

REPORT LODGED BY SHRI JOGINDER SINGH EX-PANCHAYAT MEMBER V. & P. O. VEEHLA TEJA, DISTRICT GURDASPUR

***66. 1. Comrade Satya Pal Dang**
2. Comrade Dana Ram
} Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that Shri Joginder Singh S/o Mangal Singh pensioner, Ex-Panchayat Member Village and Post Office Veehla Teja, P.S. Fatehgarh Churian, District Gurdaspur, filed a report in Police Station Fatehgarh Churian, on 27th June, 1969 under section 379/324, 342/34 Cr. P.C.

(b) whether he also addressed application to—

(1) Grievances Officer, Gurdaspur on 27th November, 1969;

(2) Chief Minister Punjab on 1st August, 1969 and 18th July, 1970;

(3) D.C. Gurdaspur on 23rd April, 1969;

(4) S.P. Gurdaspur on 20th March, 1969;

(5) D.S.P. Batala on 4th December, 1969; and

(6) Inspector General of Police, Punjab on 21st December, 1970;

(c) if the answer to parts (a) and (b) above be in the affirmative, the action taken in the matter; if no action has been taken, the reasons thereof ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਸ੍ਰੀ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਵੀਹਲਾ ਤੇਜਾ ਨੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜੇਰ ਧਾਰਾ 379/342/324/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀਂ ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ, 1968 ਨਾ ਕਿ 27 ਜੂਨ 1969 ਨੂੰ ਥਾਨਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਾਈ ਸੀ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸੀ) ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 58 ਮਿਤੀ 27 ਜੂਨ, 1968 ਜੇਰ ਧਾਰਾ 379/342/324/34 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਥਾਣਾ ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਚੂੜੀਆਂ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਫਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਰਥੀ ਵਲੋਂ ਦਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਝੂਠੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਮਿਤੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਅਖਰਾਜ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿ ਇਲਾਕਾ ਮਜਿਸਟਰੇਟ ਵਲੋਂ 22 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਜੀ।

NEW ROOM CONSTRUCTED IN THE PREMISES OF POLICE STATION FATEHGARH CHURIAN

67. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**
Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that a new room has been erected in the premises of Police Station, Fatehgarh Churian, District Gurdaspur during November, 1970;

(b) if the answer to para (a) above be in the affirmative, the details regarding the necessity for new construction, sanction of construction etc. be laid on the Table of the House;

(c) the names of dealers from whom the building material was purchased together with the number of bills and the dates of their payment;

(d) the purpose for which the newly erected room is being used ?

Giani Zail Singh : (a) No.

(b), (c), (d) Question does not arise.

[(ੳ) ਨਾ ਜੀ।

(ਅ), (ੲ), (ਸ) ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।]

ALLEGED ILLEGAL ALLOTMENT OF SHAMLAT LAND IN VILLAGE KHANPUR DISTRICT RUPAR

68. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**
Will the Minister for Education be pleased to state—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

(a) whether it is a fact that certain influential persons got a portion of Shamlat land of village Khanpur tehsil Rupar, ill-ega-lly allotted in their names in the year 1969;

(b) whether it is also a fact that the land referred to in part (a) above, was got cancelled by the Under Secretary Rehabilitation, Punjab, Jullundur, under orders of the Chief Secretary, after he had made an inquiry into this whole affair;

(c) whether the orders of cancellation are lying with Financial Commissioner, Rehabilitation, Punjab, for implementation if so, the reasons for not implementing the orders so far and the time by which these will be implemented ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes. Shamlat land was allotted to eight unsatisfied land claimants.

(b) No. As Shamlat land could not have been alloted under the Government instructions, references under section 24 of the Displaced Persons (C & R) Act, 1954 were made in all the eight cases to the Chief Settlement Commissioner, for setting aside the allotments and cases are judicially pending.

(c) No. Further action will be taken after the decision by the Judicial Courts.

[(ਏ) ਹਾਂ । ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਭੋਂ 8 ਕਲੇਮਜ਼ ਦੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਦਾਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

(ਬੀ) ਨਹੀਂ । ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਭੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਇਸ ਲਈ ਡਿਸਪਲੇਸਡ ਪਰਸਨ (ਸੀ. ਐਂਡ. ਆਰ.) ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਅਧੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ 8 ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਜੀ. ਪਾਸ ਇਹ ਅਲਾਟ-ਮੈਂਟਾਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਫਰੈਂਸ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਹਨ ।

(ਸੀ) ਨਹੀਂ । ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਪਿਛੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

REPRESENTATION FROM GENERAL SECRETARY TEXTILE MAZDOOR EKTA UNION (REGD), AMRITSAR

69. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram** } Will the Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether the then Chief Minister received a representation dated 21st September, 1970 on the subject of 'Exclusion of Art Silk Workers from the purview of the Minimum Wages Notification-Gross injustice to these workmen' from the General Secretary, Textile Mazdoor Ekta Union (Regd.), Amritsar; if so, a copy of the same along with the action taken thereon be laid on the Table of the House ?

Shri Hans Raj Sharma : No representation (dated 21st September, 1970) from the General Secretary. Textile Mazdoor Ekta Union (Regd) Amritsar was received. Various representations from the workers and employers of Amritsar were received in this behalf and, after considering them Government issued notification No. 5345-2 L&E-71/28126 dated 12th September. 1971 (copy enclosed), exempting only the category of highly skilled workmen employed in units exclusively engaged in the manufacture of Art Silk and Staple, excludeng Nilon Textile, from the operation of Notification whereby Minimum Wages for the Textile Workers were fixed.

(To be published in the Punjab Government Gazette Extraordinary)

Punjab Government,
Labour Department

NOTIFICATION

Dated, Chandigarh the 12th September, 1972

No. 5345-2 L&E-71/28126 :—In exercise of powers conferred by sub-section (2) of Section 26 of the Minimum Wages Act, 1948 (Central XI) and in supersession of Punjab Government notifieation No. 10342-2 L&E-70/36535, dated

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

[Minister for Finance]

the 22nd December, 1970, the President of India is pleased to direct that provisions of sub-section (2) of Section 5 of the said Act, shall not apply with effect from the 17th March, 1971 to the category of highly skilled workmen as mentioned in the Punjab Government Notification No. 11869-2 L&E-69/87, dated the 17th February, 1970, employed in the units exclusively engaged in the manufaeture of art silk and stapple excluding Nylon Textiles.

B.B. Mahajan,
Secretary to Government, Punjab
Labour and Employment Departments

RECOMMENDATIONS MADE BY THE ENGINEERING WAGE BOARD

*70. 1. Comrade Satya Pal Dang | Will the Minister for Finance
2. Comrade Dana Ram | be pleased to state :—

(a) whether the recommendations made by the Central Wage Board for Engineering Industries and accepted by the Government of India have been implemented in Punjab, if not, the reasons therefor;

(b) the date on which the said recommendations were made and the date on which they were accepted by the Govt;

(c) the details of the recommendations mentioned in para (a) above and the Units in Punjab covered by the same;

(d) the reasons for which adjudication was refused in connection with the demands notice dated 23rd December, 1967 served on M/s Universal Screw Factory, Chheharta, by the Iron and Steel Metal Workers Union (Regd.) demanding implementation of these recommendations.

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ (ਏ. ਅਤੇ ਬੀ.) : ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਵੇਜ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿਸੇ ਹੀ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਹਿਸਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੇਵਲ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਕੈਟੇਗਰਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਟੇਗਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ । ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਤਨਖਾਹਾਂ ਆਦਿ ਦੇਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪ ਹੀ ਨਜਿਠਣ । ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਤਿੰਨ ਪੱਖੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੀਆਂ ਕੇਵਲ ਉਹ ਹੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੈਪਟਰ 3 ਅਤੇ 4 ਵਿਚ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪਾਰਟ 'ਏ' ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ 3 ਜਨਵਰੀ, 1969 ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ।

(ਸੀ) ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾਲ ਨਥੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(ਡੀ) ਆਇਰਨ ਐਂਡ ਸਟੀਲ ਮੈਟਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਜਿਸਟਰਡ) ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 23 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਬਾਰੇ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SUMMARY OF RECOMMENDATIONS

1. Summary of unanimous Decisions and Recommendations contained in Chapters III & IV.

1. Engineering Industries would include, for the purpose of Boards, coverage, units engaged in the production and shaping of ferrous and non-ferrous metals by turning, fabrication procession, moulding, joining etc.

(para 3.3)

2. Establishments employing less than 50 workers are included from the scope of the Board in terms of the Resolution under which the Board was appointed. In case, however, more than one unit belonging to the same establishment functioned in the same State aggregate number of workers in all such units in the same state and not merely the number of workers in any particular unit should be taken into account for deciding whether such unit/units would be governed by the Boards, recommendations.

(para 3.4)

3. Workshops attached to a non-engineering establishments if engaged in substantial diversification and in the manufacture of Engineering peosuxta doe aale (and not merely for service and maintenance of non-engineering establishments to which attached) shall be within the purview of the Wage Board.

(para 3.5)

4. Primary producers of non-ferrous metals, i.e. production of metal ingots (except for steel which is covered by another Wage Board) fall within fhe purview of the Engineering Wage Board.

(para 3.6)

5. Enamelling companies doing enamelling work along with other engineering activity fall within the purview of this Wage Board. In case. however enamelling is done as a chemical process without any engineering activity, such cases would be outside the purview of the board.

(para 3.7)

6. Automobile repair industry would fall within the ambit of the board,

(para 3.8)

7. In regard to mixed type of units doing engineering and non-engineering work if the number of workers doing engineering work is 40 per cent or more of the total number of workers employed inclusive of workers in tool room, maintenance etc. and such workers are not already covered by the recommendations of any other Wage Board, such units will be covered by the recommendations of the Engineering Wage Board.

(para 3.9)

8 Financial difficulty of a unit is no reason for exemption from the coverage of the Wage Board.

(para 3.11)

9. Units employing less than 50 workers are outside the ambit of the Wage Board so long as the number of employees remains below 50.

(para 3.12)

10. Question whether a particular unit is within engineering industry or not would depend on facts of each case. In the event of a dispute regarding such facts, parties should settle it by negotiations or move the conciliation or other authorities for having the matter decided on the strength of the principles laid down by the Board.

(para 3.14)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Finance]

11. All employees who come within the definition of 'Workmen' as defined under section 2 (S) of Industrial Disputes Act but excluding apprentices would be covered by the recommendations of the Board, except that in so far as personnel employed in a supervisory capacity is concerned the limit of wages drawn for exemption would be exceeding Rs 500/- as basic wages per month and not Rs. 500/- as total wages as at present under the Industrial Disputes Act.

(para 3.18)

12. Employees in Head Offices, Liaison Offices, Registered Offices etc. of engineering companies are covered by the recommendations of the Board. Such employees shall, however, have an option to elect wage scales and service conditions applicable to them prior to the coming into operation of the wage board recommendations. such option which will be final, shall be exercised, within three months of the acceptance of the recommendations by the Central Government.

(para 3.20)

13. Coverage of employees of head offices of companies dealing with the mixed types of units i.e. engineering as well as non-engineering concerns shall be a matter to be decided by parties by mutual negotiations.

(para 3.21)

14. Recommendations of the Board will also be applicable to employees employed by or through contractors.

(para 3 22)

15. Request for having special wage structure to the workers of Hindustan Aeronautics Ltd., Bangalore, and Hindustan Shipyard, Visakhapatnam not granted. To frame a special Wage structure for any particular unit or class of units would be wrong in principle as the Board has been appointed for engineering industry as a whole.

(para 4.5)

16. Specialised types of jobs peculiar to shipbuilding or Aeronautics establishments, if any, should be evaluated or re-evaluated at the unit level after mutual consultations between the management and workers and remunerations fixed accordingly.

(para 4.7)

17. Government may consider desirability of appointing suitable machinery to examine whether some categories of workmen of aeronautics, shipbuilding, ship repairing industries require special consideration.

(para 4.9)

COWS PURCHASED FOR ANIMAL HUSBANDRY CENTRE, NABHA

71. **1. Comrade Satyapal Dang** | Will the Minister for Develop-
2. Comrade Dana Ram |
ment be pleased to state—

(a) whether during the Chief Minister's foreign tour in the year 1970 any cows were purchased by him or by the officers accompanying him for the Animal Husbandry Centre at Nabha ; if so, how many and at what cost ;

(b) the manner in which the said animals were transported to India and the total expenditure incurred by the Government thereon ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Captain Rattan Singh : (a) No.

(b) Question does not arise.

[(ੳ) ਨਹੀਂ ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।]

RAID ON BAGHA PURANA POLICE STATION

72. 1. **Gomrade Satya Pal Dang** | Will the Chief Minister be
2. **Comrade Dana Ram** |

pleased to state :

(a) whether under the orders of the High Court a raid was organised on Bagha Purana Police Station on 21st August, 1968;

(b) whether it is a fact that during the said raid some persons were found kept under illegal confinement by S.I. Sajjan Singh and others;

(c) whether it is also a fact that the High Court observed that S.I. Sajjan Singh was liable to be prosecuted under section 342 I.P.C;

(d) whether any case has been registered against S.I. Sajjan Singh and or anyone else; if so, the details of the case and its present position; if not, the reasons therefor ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਥਾਨਾਂ ਦੀ ਹਵਾਲਾਤ ਅੰਦਰ ਪਾਏ ਗਏ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 107/151 ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ।

(ੲ) ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਨੇ ਇਹ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾਂ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 107/151 ਜਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸਬ-ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਬਨਾਵਟੀ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਥਾਨੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੇਡ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆ ਤੇ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਵਿਅੱਕਤੀ ਨਜਾਇਜ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਸਨ ।

(ਸ) ਐਸ.ਆਈ. ਸੱਜਨ ਸਿੰਘ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮੁਕਦਮਾਂ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਐਸ.ਆਈ. ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਆਈ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸਨ, ਕਿ ਉਹ ਵਜਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ, ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਤੌਹੀਨ ਅਦਾਲਤ, ਝੂਠੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ]

ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਨੌਣ ਦੇ ਮੁਕਦਮੇ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਇਲਜਾਮ 107/151 ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਨੌਣ ਨਾਲ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਦੀ ਉਪਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਖੀਰੀ ਹੁਕਮ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1970 ਵਿਚ ਉਪਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਐਸ.ਆਈ. ਸੱਜਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਮਾਫੀ ਨੂੰ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਇਹ ਮਾਫੀ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਬਲਕਿ ਦਿਲੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪਛਤਾਵਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਮਾਫ਼ੀ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

TERMINATION OF SERVICES OF SECTIONAL OFFICERS HYDEL U.B.D.C. PROJECT, PATHANKOT

73. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

Will the Minister for Irrigation & Power be pleased to state :

(a) whether the services of any Sectional Officers Hydel U.B. D.C. Project Pathankot were terminated during the second half of 1970; if so, their number and names together with the reasons for termination of services ;

(b) the date of first appointment of the said officers in each case;

(c) whether any new selections were made to fill the said posts by the Departmental Selection Committee during the last half of 1970; if so, when and the number of persons so appointed;

(d) the total number of candidates who applied for the said posts ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes.

(ii) 26 Sectional Officers.

(iii) List attached. These Sectional Officers were appointed on purely temporary basis up to 31st December, 1970 and their services had to be terminated on expiry of sanction or on the appointment of regular sectional officers selected by the Departmental Selection Committee.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) List attached.

(c) (i) Yes.

(ii) In October and November, 1970.

(iii) 153 Sectional Officers were appointed by Punjab I.B. against vacancies.

(d) About 4870 candidates applied for the posts of. S. Os. in all the three Branches of Punjab P.W.D. viz I.B. B& R and Public Health. iucluding the said posts.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

2 (ii) 26 ਭਾਗ ਅਫਸਰ

(iii) ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ 31-12-70 ਤਕ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਲੈਕਟ ਕੀਤੇ ਭਾਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੋਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਬੀ) ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ

ii) ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਵਿਚ ।

(iii) 153 ਭਾਗ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਆਈ.ਬੀ. ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ।

(ਡੀ) ਲਗਭਗ 4870 ਕੈਂਡੀਡੇਟਸ ਨੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਭਾਗਾਂ ਲਈ ਆਈ.ਆਈ.ਬੀ. ਐਂਡ ਆਰ. ਤੇ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਈਡਲ ਸਰਕਲ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ।]

STATEMENT

S.No.	Name of S. O. whose services, were terminated jn Hydel UBDC Project Pathankot		Dates of Ist appointment under this Circle
	S/Shri		
1.	Sucha Singh	..	28th September, 1970
2.	Dharam Paul	..	10th September, 1970
3.	Booti Ram	..	8th September, 1970
4.	Narinder Mehta	..	21st August, 1970
5.	Majit Kumar	..	18th August, 1970

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Minister for Irrigation and Power)

6.	Sarad Chander	..	18th August, 1970
7.	Sukhnandan Lal	..	18th August, 1970
8.	Jagtar Singh	..	17th August, 1970
9.	Vijay Kumar	..	17th August, 1970
10.	Surinder Mohan	..	17th August, 1970
11.	Gurnam Singh	..	14th August, 1970
12.	Resham Singh	..	13th August, 1970
13.	Prem Kumar	..	14th August, 1970
14.	Naresh Chand	..	13th August, 1970
15.	Darshan Singh	..	12th August, 1970
16.	Sukhminder Singh	..	11th August, 1970
17.	Narinder Singh	..	10th August, 1970
18.	Gurnam Singh	..	7th August, 1970
19.	Romesh Kumar	..	6th August, 1970
20.	Romesh Chand	..	9th July, 1970
21.	Narinder Suri	..	30th June, 1970
22.	Yudhvir	..	20th January, 1970
23.	Malkit Singh	..	6th January, 1970
24.	Atam Singh	..	20th November, 1969
25.	Kuldip Raj	..	18th November, 1969
26.	Kartar Singh	..	18th November, 1969

ALLEGED HARASSMENT OF FAMILY OF NAXALITE SHRI BALDEV SINGH OF V. & P. O. UCHHA PIND SANGOL, DISTRICT LUDHIANA.

74. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**
| Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether in the month of November, 1970, the then Chief Minister received any letter from any legislator regarding high handedness and illegal action of the police of Ludhiana district against the family of alleged naxalite Shri Baldev Singh, son of Shri Lakha Singh of Village & P. O. Uchha Pind Sangol, Tehsil Samrala, District Ludhiana; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) the action, if any, taken by the Government in the matter and the result thereof ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਨਵੰਬਰ, 1970 ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵਲੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਨਕਲ ਸਨਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਬੀ) ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਾਏ ਗਏ ਦੂਸ਼ਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

V. Urgent

Ekta Bhawan,
Chheharta.

Dated 28-11-1970.

My dear Badal Sahib,

I am writting this to draw your urgent and personal attention to the following :—

Shri Baldev Singh s/o Late Shri Lakha Singh of village and Post Office Uchha Pind Sangol, Police Station Khammano Tehsil Samrala is alleged by the police to be a Naxalite. The police has been looking for him but has not been able to lay its hands upon him, for the last 1½ years and even more. According to a report in the Tribune, he was taken into custody by the police on 24-5-1969. Later on, however, it was given out by the police that he was absconding or missing or some such thing. The family has no knowledge of his whereabouts either.

Unable to lay its hand upon him, the police has been wreaking vengeance upon his relatives and has been even acting in a most inhuman and also illegal manner.

Shri Sukhdev Singh is younger brother of Shri Baldev Singh. Whatever be the views and activities of the latter, the former has nothing whatsoever to do with the Naxalite movement or organisation or even ideology. He was taken into custody by the police and was then involved in a false 'grenade' case. He was shown to have been arrested on 24-5-1969 although he had been taken into custody earlier.

Shri Sukhdev Singh was acquitted by the trial court on 16-10-1970 and set at liberty. His mother and some other members of his family have alleged that he was whisked away by the police on that very day and even since then his whereabouts are not known. Some independent persons are reported to have seen him in a police station after that. The contention of the police that they know nothing about him and that he has run away is not believed to be correct. The mother and other family members are convinced that the police definitely whisked him away on 16-10-70 and it is only the police who know whether he is dead or alive and if alive where he is. At earlier stages, the police broke arms etc. of Shri Sukhdev twice.

In the village, the family had a house in which the mother and her unmarried daughter and Shri Sukhdev Singh were residing. The family has also some land in the village, which they cultivate and that has been their source of living. Here is the treatment meted out to the family.

(a) The house was looted by the police and was also damaged.

(b) Their crops were destroyed by the police.

(c) Even now their tenants are being threatened by the police to ensure that they do not give to them their share of the produce. The tenants are being told by the police "take half of the produce yourself and give the remaining half to the Gurdwara".

(d) Whenever some crime took place in the area, the police would raid the family and harass them.

The life of the family was made so miserable that both the mother and her unmarried daughter had to quit the village.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

I have enquired from our responsible comrades who have gone into this case. They are of the definite view that:—

(a) Whatever be the views, activities of Shri Baldev Singh, Shri Sukhdev Singh was never a Naxalite;

(b) the family did not have and still does not have any knowledge about the whereabouts of Shri Baldev Singh.

(c) the harassment of the family is totally unjustified and uncalled for.

This is to request you to please look into the whole matter to resolve the mystery of disappearance of Shri Sukhdev Singh and put an end to the harassment of the family so that it can live in peace in the village.

I would also request an enquiry into the illegalities committed by the police and suitable action so that such illegalities are not repeated. An enquiry would serve useful purpose only if it is held by an independent agency.

I may mention that the mother and the daughter met you on 17-11-1970 and represented their whole case to you. You assured them of prompt action.

With regards,

Yours sincerely,

Sd/—

(Satyapal Dang)

S. Parkash Singh Badal,
Chief Minister, Punjab,
Chandigarh.

PUBLIC GRIEVANCES OFFICERS

75. 1. Comrade Satya Pal Dang
2. Comrade Dana Ram } Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) the date when the institution of the Public Grievances Officer (one in each district) was introduced in the State;

(b) the details of the functions of the Public Grievances Officers;

(c) whether the P.G.O.s. have been given powers to summon records, examine files etc. in connection with the complaints received by the Deputy Commissioner ;

(d) whether the P.G.O's have been given any vehicles for investigating complaints on the spot;

(e) whether in the month of November, 1970, the then Chief Minister received any suggestion from any legislator to strengthen the institution of the P.G.O's; if so, the action taken in the matter ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Giani Zail Singh : (a) 19th June, 1967.

(b) The Public Grievances Officer meets and hears persons complaining about irregularities, injustice, harassment and delays at the hands of Government officials/Officers at the District/Tehsil levels. The Public Grievances Officer refers the complaints to the concerned Departmental Heads for report and may call for the files himself and give his findings in cases where the Deputy Commissioner is competent to pass final orders. If the Departmental Officer does not dispose of the complaint promptly and satisfactorily, the Public Grievances Officer brings the case to the notice of the Deputy Commissioner and if the Deputy Commissioner is satisfied that there is justification in the complaint, he can himself talk to the District Departmental Head. If the complainant is not given satisfaction inspite of this, the Deputy Commissioner can bring the matter to the notice of the departmental superior of that particular District Officer or bring into the notice of the State Government. In case, this is so desired by the District Vigilance Committee or if desired by the Deputy Commissioner himself, the Public Grievances Officer can be specially asked to hold an enquiry into an important complaint irrespective of the Department concerned.

The Public Grievances Officer also studies the working of other District Officers and discusses with them their procedures with a view to ensuring that a common man does not suffer on account of capricious or irregular application of rules.

(c) Yes sir.

(d) No. But, for this purpose with the permission of the Deputy Commissioner, the Public Grievances Officer can use the vehicles placed at the disposal of the Deputy Commissioner and the Sub Divisional Officers (Civil).

(e) No sir.

[(ੳ) 19 ਜੂਨ, 1967 ।

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ/ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ/ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ, ਬੇਇਨਸਾਫੀਆਂ, ਤੰਗ ਕਰਨ, ਦੇਰੀ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਰਪੋਟ ਲਈ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਸਬੰਧਤ ਫਾਇਲਾਂ ਵੀ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੇਸ ਦਾ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਫ਼ਸਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਐਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦਸਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੌਕਸੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਖੁਦ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਫਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਦਫਤਰੀ ਕਾਰ ਵਿਹਾਰ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਇਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅੱਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਬੇਕਾਇਦਾ ਜਾਂ ਆਪ ਹੁਦਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਸ) ਨਹੀਂ । ਪਰ ਲੋਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਫਸਰ ਇਸ ਮਕਸਦ ਵਾਸਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ (ਸਿਵਲ) ਨੂੰ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜੀਪਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

(ਹ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

TERMINOLOGICAL WORK TRANSFERRED FROM LANGUAGE DEPARTMENT TO THE TEXT BOOK BOARD

76. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

}: Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Terminological work has been transferred from the Languages Department to the Punjab Universities Text Book Board; if so, from which date and for what reasons;

(b) whether the Chief Minister received a written representation dated 21st August, 1970 in this respect from the President, Languages Department (Class III) Employees' Union; if so, a copy of the said representation be laid on the Table of the House;

(c) the action taken by the Government in this respect and the result thereof ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਸੀ) "ਏ" ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ।

[(a) No.

(b) Yes. A copy is laid on the table of the House.

(c) In view of (a) above, no action is required to be taken.]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

No. S.P.C./70/121.

From

The President,
Languages Department, Non Clerical (Class III),
Employees Union.

To

The Chief Minister, Punjab, Chandigarh.
Dated Patiala the 21st August, 1970.

Subject :— Transfer of Terminological work from the Language Department to the Text Books Board.

Sir,

It is submitted that the decision of the Planning Committee of the Text Book Board on the subject noted above has caused a stir and given birth to multi-farious fears in the minds of the employees of the Language Department. The employees attitude of the Punjab Government in ignoring its own department and favouring an autonomous body and that, too, without any solid reason is horribly evident from the news item in the Tribune, dated 18th instant. Before a decision of the Planning body of the Text Book Board is given effect to, the employees wish that the Government should take due notice of the basic facts cited hereunder :—

1. The Language Department started functioning as the agency of the Central Terminology Commission for the purpose of the coinage of subject terminology in 1963 on the recommendation of the Committee constituted by the Goverment for the purpose comprising all the Vice-Chancellors, D.P.I. and D.G.L.

2. The Punjab Government accepted the recommendations of this committee and created Terminology Cell in the Department.

3. The Punjabi University, Patiala, started the work at their own initiative and published paribhashik shabd Sangrah which was christened by the intelligentia as sans Puniabi or over Sanskeriti.

4. The Punjab Government directed the Punjabi University to stop this work and instead entrusted preparing terminology for 18 Science and Arts Subjects to the Language Department.

5. The work pertaining to the preparation of all these 18 Glossaries has since been successfully accomplished and of these 13 have already been published and rest are under publication.

6. The Department has received about one thousand letters appreciating the speed of progress, the procedure adopted for the coinage the apt equivalents offered for the English Terms, the avoidance of Sanskriti sation and giving preference to internationally accepted equivalents prevalent Urdu and persian Words.

7. The Government set up a High Powered Terminology Committee for vetting these glossaries under Dr. M.S. Randhawa which further constituted Committees of subject experts. The meetings of these committees started in February, 1970 and the vetting of five subjects has already been completed and the remaining work is in progress.

8. This work is being done in the Language Department for the last 7 years with the approval of the Central and the State Governments and the eminent scholars and professors of the subject have unreservedly appreciated both the methodology adopted and the progress made in this direction.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

9. In the circumstances this sudden and uncalled for shift of policy is rather intriguing and has generated feelings of resentment and disillusionment amongst the employees of the department.

In the light of the facts cited above the Union calls upon the powers that be to take note of this grave situation created by this unjust and academically unsound decision and should adopt some remedial measures at the earliest, lest the high handedness of certain self seekers and pseudo well wishers of the Punjabi Language should spoil the whole scheme of Development of our mother tongue being run on sound and scientific line.

Hoping for speedy remedial action.

Sd/—
President.

DEMANDS OF EMPLOYEES OF MENTAL HOSPITAL, AMRITSAR

77. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**
} Will the Minister for Finance be pleased to state :

(a) whether during the months of June and July, 1970, employees of the Mental Hospital, Amritsar, resorted to hunger strikes and other forms of agitation; if so, the details of their demands;

(b) whether any assurances were given to the employees by the Government either directly or otherwise; if so, the details thereof ;

(c) the final decision, if any, taken by the Government in respect of their demands ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) Yes. Detail of their demands is given below;—

1. Revision of grades of Attendants equivalent to police personnel.
2. Mental risk allowance 10% of pay or Rs. 25/- p.m.
3. Chances of promotion for Class IV employees.
4. Grant of grade of Attendants, to Barbers and Gate-Keepers.
5. Provision of warm socks and warm pants for Class IV & III employees and shoes for Cooks.

(b) Employees were assured that their demands would be considered sympathetically.

(c) Demand No. 1 & 2.

The Government has sanctioned scale of Rs. 75—105 (plus Rs. 20 p.m. as special pay) especially for the attendants of Mental Hospital, Amritsar.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Demand No. 3

Class IV employees are considered for promotion to certain higher posts in the Punjab Mental Hospital, Amritsar, provided they fulfil requisite qualifications prescribed for the posts in question.

Demand No. 4.

There being no justification for the further revision of the scales of Barbers/Gate Keepers, it was not deemed necessary to refer the matter to the Committee constituted for removing anomalies arising out of the recommendations of the Punjab pay Commission.

Demand No. 5.

As the Class III & IV Employees working in various Hospitals are not entitled for this concession, no consideration was given to this demand.

ਬਿਨਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਵਾਲ ਨੰ: 78

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਬੰਧੀ ਪਰਮ ਅਗੇਤ

ਵਿਸ਼ਾ :—ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 78-ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ।

ਕੀ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੇ ਪਿੱਠ ਅੰਕਣ ਨੰ: 8125/ਕਿਯੂ, ਮਿਤੀ 10-4-72 ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ?

2. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ: 78, ਜੋ ਮਿਤੀ 24-4-1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ, ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਦਾਨਾ ਰਾਮ, ਐਮ ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ, ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

3. ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਇਨਚਾਰਜ ਮੰਤਰੀ,
ਸਹੀ/—
(ਜੋਗਿੰਦਰਪਾਲ ਪਾਂਡੇ)
ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ,
ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਸਕੱਤਰੇਤ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਨੰ: 4299-2ਤਸਸ/72, ਮਿਤੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

NON-PAYMENT OF SALARIES TO TEACHERS/TEACHRESSES EMPLOYED IN GOVERNMENT GIRLS SCHOOLS, MALOUT MANDI

79 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

}Will the Minister for Education be pleased to state whether he is aware of the fact that a number of teachers/teachresses employed in the Government Girls Schools, Malout Mandi, have not been paid their salaries with effect from December, 1968; if so, the names of such teachers/teachresses and the reasons for the non-payment in each case ?

Sardar Umrao Singh : No, please.

[ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

PERSONS KILLED IN ENCOUNTERS WITH THE POLICE DURING 1968—71

80. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

}Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) the names, age and addresses of the persons reported to have been killed in encounterswith the police in the State during the period from 1st April, 1968 to 31st March, 1971 and a statement in this connection indicating the places of the alleged encounters in each case be laid on the Table of the House;

(b) the names of those among the killed who, according to the police were Naxalities ?

Giani Zail Singh : (a) (b) }A statement is laid on the Table of the House.

[(ਏ) (ਬੀ) ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀਂ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।]

ਮਿਤੀ 1-4-68 ਤੋਂ 31-3-71 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਉਮਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ।

ਨਾਮ	ਉਮਰ	ਪਤਾ	ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਥਾਂ	ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਨ
1	2	3	4	5
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ				
1. ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	32/33 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਕਿਲਾ ਹਕੀਮਾਂ ਥਾਨਾ ਧੂਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ	ਪਿੰਡ ਉਗੋ ਥਾਨਾ ਬਰਨਾਲਾ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1		2	3	4	5
2.	ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	31/32 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਕਿਲਾ ਹਕੀਮਾਂ ਥਾਨਾ ਧੂਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ	ਪਿੰਡ ਉਗੋ ਥਾਨਾ ਬਰਨਾਲਾ	ਨਕਸਲਬਾੜੀ
3.	ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	35/36 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਕਲਸਾ ਥਾਨਾਂ ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ	,,	,,
4.	ਗੁਲਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਹਰੀਜਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	28/29 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਭਠਲ ਥਾਨਾਂ ਧਨੌਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ	ਪਿੰਡ ਹਤੀਗੜ੍ਹ	,,
5.	ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼ੰਕਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਦਾਸੀਆਂ ਸਿੱਖ	25 ਸਾਲ	ਮਹਲਾ ਮੰਡੀ, ਸਾਹਿਬ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ	ਪਿੰਡ ਜੰਦਵਾਲ ਥਾਨਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	,,
6.	ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	22 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਦਾਰੀਆ ਥਾਨਾ ਟਾਂਡਾ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)	,,	,,
7.	ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਮੱਘਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	25 ਸਾਲ	ਹਾਜੀਪੁਰ ਲਹਿਰਾ ਥਾਨਾ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)	ਪਿੰਡ ਨਿਆਣਾ ਥਾਨਾ ਬਲਾਚੌਰ	,,
8.	ਜੀਤ ਰਾਮ ਪੁਤਰ ਬੰਤਾ ਰਾਮ ਹਰੀਜਨ	26 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਬਘੌਰਾ ਥਾਨਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ (ਜਲੰਧਰ)	,,	,,
9.	ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	28 ਸਾਲ	ਗੋਂਦਪੁਰ ਥਾਨਾ ਮਹਿਲਪੁਰ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ)	ਚਮਬਲ ਕਲਾਂ ਥਾਨਾ ਮਹਿਲਪੁਰ	ਨਹੀਂ ਜੀ
10.	ਤਰਸੇਮ ਕੌਰ ਪੱਤਨੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਸੱਟ	33 ਸਾਲ	,,	,,	ਨਹੀਂ ਜੀ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ					
11.	ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿੰਘ	40/41 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਜੇਜੁ ਖੇੜਾ ਥਾਨਾ ਬਨੂੜ (ਪਟਿਆਲਾ)	ਨੇੜੇ ਸਰਹਿੰਦ ਨਹਿਰ ਪਿੰਡ ਸਾਲੋ ਮਾਜਰਾ ਥਾਨਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

	1	2	3	4	5
12.	ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	40 ਸਾਲ	ਬੜਾਲੀ ਥਾਨਾ ਮੋਰਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ	ਸਰਹੰਦ ਨਹਿਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡ ਸਾਲੂ ਮਾਜਰਾ ਥਾਨਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ
13.	ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸਾਗਰ ਸਿੰਘ	30/31 ਸਾਲ	ਰਸ਼ੀਦਪੁਰ ਥਾਨਾ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ	,,	,,
14.	ਰਾਮ ਕੌਰ ਪੱਤਨੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ	50/51 ਸਾਲ	ਡਬਾਲੀ ਥਾਨਾ ਖਰੜ ਜ਼ਿਲਾ ਰੋਪੜ	ਡਬਾਲੀ ਥਾਨਾ ਖਰੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ	ਨਹੀਂ ਜੀ
15.	ਰੌਣਕ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਲਾਭ ਸਿੰਘ	50 ਸਾਲ	ਚੜੀ ਥਾਨਾ ਖਮਾਣੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	ਹਿਮਾਚਲ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਗੰਗੂਵਾਲ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲਹੌਰ ਰੋਡ ਥਾਨਾ ਅਨੰਦਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ	ਨਕਸਵਾੜੀ
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ				
16.	ਸੁਰਜਾ ਰਾਮ ਪੁਤਰ ਹਰੀ ਰਾਮ ਘੁਮਾਰ	33/34 ਸਾਲ	ਚੱਕ ਨੰ: 2 ਐਮ ਐਲ ਥਾਨਾ ਸਦਰ ਗੰਗਾ ਨਗਰ	ਪਿੰਡ ਅਮਰਪੁਰਾ ਥਾਨਾ ਸਦਰ ਅਬੋਹਰ	ਨਹੀਂ ਜੀ
17.	ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	20/21 ਸਾਲ	ਰਜੀਨਾ ਥਾਨਾ ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਨਾ	ਪਿੰਡ ਇੰਦਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੇੜੇ ਥਾਨਾ ਧਰਮਕੋਟ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ				
18.	ਅਨੈਤਿਉਲਾ	35 ਸਾਲ	ਪਾਕਿਸਤਾਨ	ਪਿੰਡ ਬਹੇੜ ਬੜਾਲਾ ਪਿਕਟ	ਨਹੀਂ ਜੀ
19.	ਸਰਦਾਰੂ ਨਿਹੰਗ	38 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਧਪਾਈ ਥਾਨਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਪੁਰ	ਧੀਰਾ	ਨਹੀਂ ਜੀ
2).	ਨਾਮਾਲੂਮ ਦੋ ਮੁਸਲਮਾਨ	38/39 ਸਾਲ	—	ਪਿੰਡ ਕਲੂ ਪੁਰ	ਨਹੀਂ ਜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4	5
21.	ਧਰਮ ਸਿੰਘ	34 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਕਾਲੇਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਮਾਧੋ ਜੈਨਪੁਰ	ਨਹੀਂ ਜੀ
22.	ਦੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਮਗਲਰ	36/37 ਸਾਲ	ਪਾਕਿਸਤਾਨ	ਪਿੰਡ ਚੌਤਰਾ ਥਾਣਾ ਦੀਨਾ ਨਗਰ	,,
23.	ਮਹਿੰਤਾ ਉਰਫ ਗੁਰਦਿਆਲ	40 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਸੁਰ ਸਿੰਘ ਥਾਨਾ ਭਿਖੀਵਿੰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	ਭਾਮ	,,
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ				
24.	ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ	70 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਉਗਾਣਾ ਥਾਨਾ ਰਾਜਪੁਰਾ	ਪਿੰਡ ਉਗਾਨਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਹੱਦ ਵਿਚ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ
25.	ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	30 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ	,,	,,
26.	ਹਰੀ ਉਰਫ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਨਾਨਕ	40 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਭਾਤੀਵਾਲ	ਪਿੰਡ ਗਾਜੇਵਾਲ ਥਾਨਾ ਸਮਾਨਾ	,,
27.	ਰਾਮ ਉਰਫ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਕੇਹਰਾ	30 ਸਾਲ	,,	ਬੀੜ ਭੂਨਰ ਹੇੜੀਂ ਥਾਨਾ ਸਦਰ ਪਟਿਆਲਾ	,,
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ				
28.	ਬੁਝਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	65/66 ਸਾਲ	ਚੱਕ ਮਾਈ ਦਾਸ ਥਾਨਾ ਬੰਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	ਪਿੰਡ ਨਾਈ ਮਾਜਰੇ ਦੀ ਹੱਦ ਥਾਨਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ
29.	ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	19/20 ਸਾਲ	ਜਗਤਪੁਰਾ ਥਾਨਾ ਬੰਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	ਦੁਰਗਾਪੁਰ ਦੀ ਹੱਦ ਥਾਣਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਜ਼ਿਲਾ ਜਲੰਧਰ	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ]

1		2	3	4	5
30.	ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੱਟ	20/21 ਸਾਲ	ਮਾਗੂਵਾਲਾ ਥਾਨਾ ਬੰਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	ਖਾਨਪੁਰ ਦੀ ਹੱਦ ਥਾਨਾ ਬੰਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	ਨਕਸਲਵਾੜੀ
31.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਉਰਫ ਛਿੰਦਾ ਪੁਤਰ ਰਖਾ ਅਧਰਮੀ	30/31 ਸਾਲ	ਕਰੀਆ ਥਾਨਾ ਬੰਗਾ	ਭੁਨੂਗਲ ਦੀ ਹਦ ਥਾਨਾ ਬੰਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜ਼ਲੰਧਰ	,,
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ				
32.	ਮੁਹੰਮਦ ਸਲੀਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ	28 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਮਈਵਾਲ	ਹੱਦ ਪਿੰਡ ਬੋਦੀਹਰ	ਨਹੀਂ ਜੀ
33.	ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੰਗਾ ਪੁਤਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ	35/36 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਥਾਨਾ ਮਖੂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	ਪਿੰਡ ਵਲਟੋਹਾ ਦੀ ਹੱਦ	,,
34.	ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸੁਦਾਗਰ ਸਿੰਘ	30/31 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਅਸਾਲ	ਮਸਤਗੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਦ	,,
35.	ਨਾਮਲੂਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ	ਦਰਮਿਆਨੀ ਉਮਰ	—	ਰਤੋਕੀ ਦੀ ਹੱਦ	,,
36.	ਇਕ ਪਾਕਿਸ-ਤਾਨੀ ਨੈਸ਼ਨਲ	22/23 ਸਾਲ	—	ਪਿੰਡ ਸਰੰਗਦੇਵ ਦੀ ਹੱਦ	,,
37.	ਦੋ ਨਾਮਲੂਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੈਸ਼ਨਲ	40 ਅਤੇ 30/31 ਸਾਲ	—	ਪਿੰਡ ਰਾਏਪੁਰ ਦੀ ਹੱਦ	,,
38.	ਚਾਨਣ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ	30/31 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਭਾਗੂ ਪੁਰਾ	ਪਿੰਡ ਬੁਰਜ ਦੀ ਹੱਦ	,,
39.	ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਬੁਧ ਸਿੰਘ	40/41 ਸਾਲ	,,	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3		4	5
40.	ਨਾਮਲੂਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੈਸ਼ਨਲ	ਦਰਮਿਆਨੀ ਉਮਰ	ਪਿੰਡ ਭਾਗੂ ਪੁਰਾ	ਪਿੰਡ ਰੱਤਾ ਕਲਾਂ ਦੀ ਹੱਦ	ਨਹੀਂ ਜੀ
41.	ਸੁਲਖਣ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ	30 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਰਾਣੀਕੇ	,,	,,
42.	ਸ਼ਿੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਬੀਰ ਸਿੰਘ	30/31 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਮਾਲੂਵਾਲ	ਪਿੰਡ ਨੈਸ਼ਤਾ ਦੀ ਹੱਦ	,,
43.	ਨਾਮਲੂਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨੈਸ਼ਨਲ	25/26 ਸਾਲ	—	ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦ	,,
44.	,,	28/29 ਸਾਲ	—	ਪਿੰਡ ਲਹੌਰੀ ਮਾਲ ਦੀ ਹੱਦ	,,
45.	,,	50 ਸਾਲ	—	ਪਿੰਡ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਪੁਰ ਦੀ ਹੱਦ	,,
46.	ਨਾਮਲੂਮ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਾਕਿਸ-ਤਾਨੀ ਨੈਸ਼ਨਲ	25/26 ਸਾਲ	—	ਮਾੜੀ ਮਹਿਵਾਨ ਦੀ ਹੱਦ	,,
47.	ਨਾਮਲੂਮ ਪਾਕ. ਨੈਸ਼ਨਲ	ਦਰਮਿਆਨੀ ਉਮਰ	—	ਪਿੰਡ ਰਤੋਂਕੀ ਹੱਦ	,,
48.	,,	,,	—	ਪਿੰਡ ਖੇਮਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ	,,
49.	ਤਾਲਬ ਪੁਤਰ ਸਰਦਾਰਾ	30/31 ਸਾਲ	ਬਧਿਆਰਾ ਥਾਨਾ ਲਾਲੀਨੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਹੌਰ	ਪਿੰਡ ਮਨਵਾਨ ਦੀ ਹੱਦ	,,
50.	ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ਬੀ	35 ਸਾਲ	ਪਿੰਡ ਰਤੋਂਕੇ	ਪਿੰਡ ਤਤ ਦੀ ਹੱਦ	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PAY COMMITTEE APPOINTED TO MAKE RECOMMDATIONS IN RESPECT OF PAY ETC. OF EMPLOYEES OF URBAN LOCAL BODIES

81. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

| Will the Minister of State for Local Government be pleased to state :

(a) whether any Pay Committee appointed by the Punjab Government to make recommendeations about Pay, grades and scales, D.A, etc. of the employees of the Urban Local Bodies submitted its report to the Government in 1968, 1969 or 1970 ; if so, the date when it was submitted;

(b) whether it contained any recommendation about the pattern of basic pay, dearness pay and dearness allowance; if so, the details of the recommendation and whether the same was accepted by the Government and the steps taken to implement the same.

(c) the names of the Committees referred to in part (a) above in the state which have implemented this recommendation.

ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿਦਰਪਾਲ ਪਾਂਡੇ (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ 21 ਮਾਰਚ, 1969 ਨੂੰ ।

(ਬੀ) ਪੇ ਸਕੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਲਾਊਂਸ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਬਾਰੇ ਪੇ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਪੇ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਲਈ ਪੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਪੋਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 8.08 ਅਤੇ 9.03 ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਜਟ ਸਮਾਗਮ, 1970 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਮਿਤੀ 25 ਫਰਵਰੀ, 1970 ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ ਜੀ ਦੇ ਤਾਰਾ ਅੰਕਿਤ ਸਵਾਲ ਨੰ: 1025 ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਵੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ/ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨਗਰ ਪਾਲਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ।

(ਸੀ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਨਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ : 81 ਦੇ ਭਾਗ (ਸੀ) ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ।

ਰਾਜ ਵਿਚ 104 ਨਗਰ ਪਾਲਕਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਹੁਣ ਤਕ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੇ ਸਕੇਲਜ਼ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭਤਾ ਗੌਰਮਿੰਟ ਰੇਟ ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਪਰਵਾਨਾਂ, ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ :

1. ਫਰੀਦ ਕੋਟ
2. ਬਟਾਲਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

3. ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ
4. ਤਲਵੰਡੀ ਬਾਹੀ
5. ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਰਾਜਪੁਰਾ
6. ਪੱਟੀ
7. ਪਟਿਆਲਾ
8. ਜਗਰਾਉਂ
9 ਖੰਨਾਂ
10. ਸੁਜਾਨਪੁਰ
11. ਲਹਿਰਾ ਗਾਗਾ
12 ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
13. ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੰਗਲ ਟਾਊਨ ਸ਼ਿਪ
14. ਨਾਭਾ
15. ਜਲੰਧਰ
16. ਰਾਏ ਕੋਟ
17. ਦਰਾਹਾ
18. ਬੰਗਾ
19. ਕੋਟਕਪੂਰਾ
20. ਮਲੋਟ
21. ਗੁਰੂ ਹਰਸਹਾਏ
22. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
23, ਰਾਜਪੁਰਾ
24. ਮੁਕੇਰੀਆਂ
25. ਰੋਪੜ
26. ਜੰਡੀਆਲਾ
27. ਕਾਦੀਆ
28, ਕੋਰਵੀ
29. ਰੋਹ ਰਟਾਂ
30. ਗੁਬਿੰਦਗੜ੍ਹ
31. ਮਾਨਸਾ
32. ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰ ਲੋਧੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ]

33. ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ
34. ਤਰਨਤਾਰਨ
35. ਕਪੂਰਥਲਾ
36. ਧਾਰੀਂਵਾਲ
37. ਮਲੋਟ
38. ਬਦੋਂੜ
39. ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
40. ਮੋਰਿੰਡਾ
41. ਬਰਨਾਲਾ
42. ਧਨੌਲਾ
43. ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ
44. ਰਾਮਾ
45. ਕੁਰਾਲੀ
46. ਸੰਗਰੂਰ
47. ਗੋਨੀਆਨਾ
48. ਦੀਨਾ ਨਗਰ
49. ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ
50. ਨਸਵਾਲੇ
51. ਅਬੋਹਰ
52. ਨਕੋਦਰ
53. ਡੇਰਾ ਬਸੀ
54. ਬੁਚੋ ਮੰਡੀ
55. ਬੁਡਲਾਡਾ
56. ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ
57. ਸਰਹਿੰਦ
58. ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ
59. ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਰੀਆ ਕਮੇਟੀ ਨੰਗਲ
60. ਬਸੀ ਪਠਾਣਾ
61. ਜੈਤੋ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

62. ਤਪਾ

63. ਬਰੇਟਾ

64, ਮੋਗਾ

65. ਬਰਿਆਲ

66. ਦਸੂਹਾ

67. ਉੜਮੜ ਟਾਂਡਾ

68. ਆਦਮਪੁਰ

69. ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ

70. ਜ਼ੀਰਾ

UNSTARRED QUESTION NO. 82

ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰਬਰ 82, ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਕਾਮਰੇਡ ਦਾਨਾ ਰਾਮ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਨਾ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ.ਸ, ਨੰ: 4150-4 ਸਿ 2-72 ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਪਰੈਲ, 1972

REPRESENTATION REGARDING PENSION AND GRATUITY FOR RETIRED TEACHERS OF PROVINCIALISED LOCAL BODIES SCHOOLS

83. 1. **Comrade Satyapal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

Will the Minister for Education be pleased to state:

(a) whether in the month of April, 1970 any legislator forwarded to the then Minister incharge a representation about admissibility or otherwise or pensions and gratuity to teachers who retired from Local Bodies Provincialised schools between 1st October, 1957 and 31st October, 1966 from Shri Dina Nath Sharma, General Secretary, Retired Provincialised Teachers Union (Plot No. 18, Roadways Colony, Islamabad Amritsar) if so a copy of the said representation as also a copy of the letter of the legislator be laid on the Table of the House,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Comrade Satya Pal Dang)

(b) the action, taaken by the Government in this connection and the result thereof ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ: (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਕ ਨਕਲ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

[(a) Yes, copy attached.

(b) The matter is under consideration]

Ekta Bhawan, Chheharta.

29th April, 1970

My dear S. Surjit Singh ji,

Please find enclosed a copy of a representation by Shri Dina Nath Sharma, General Secretary, Retired Provincialised Teachers Union, Plot No. 18, Roadways Colony Islamabad, Amritsar. It is about the pension case of retired provincialised teachers. The demand of the association appears to me to be entirely genuine. I am writing this to request you to please take personal Interest in the matter to ensure justice to the retired provincialised teachers. Surely ways can be found to overcome any technical difficulty that may be there in the way of doing justice.

I would be thankful if I am informed of the action that you may take and the result thereof.

With regards.

Yours Sincerly,
Sd/ Satya Pal Dang, M.L.A.

S. Surjit Singh Barnala,
Minster for Education, Punjab,
Chandigarh.

2. S. Balwant Singh,
Finance Minister, Punjab,
Chandigarh.

To

Sh. S. P. Dang,
M.L.A., Chandigarh.

Dear Sir,

Local body Schools were provincialised unconditionally on 1 October, 1957. It was thought to be at par with the State Cadre. But later on the following conditions for the award of pension and gratuity were laid down by the Government, that: —

(1) The age of the provincialised teachers should be less than 30 on the date of provincialisation,

(2) The Service on Government side should be more than 10 years for pension etc. at the time of retirement.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

The Government teachers Union took it seriously and gave a tough fight for the abolition of the above conditions. The Governor of Punjab was pleased to announce on 18th September 1968 the award of pension and gratuity to all the provincialised teachers who retired after 1st October, 1957 and further said that for purpose of pension etc. Rs. two crores have been provided and Rs. six Lakhs would be spent every year further. But the orders for the aforesaid announcement were issued on 8th January, 1969 by the jealous officials of the Education Department with the remark that only those local Body Teachers would be granted pension etc. who retire on or after the date of issue of the order i. e. 8th January, 1969.

It was a challenge to the Government Teachers Union. It moved again and approached the present benign Government. Which very kindly amended the date to be affected on or after 1st November, 1966 instead of 8th January 1969.

It is to see now, when all the conditions have been waved that 10 years service, or less than 30 years of age, why should the teachers, who unfortunately retired between 1st October, 1957 and 31st October, 1966 be deprived of pension right ? Are they not old enough to see Government aid ? Have they not served the public more than 30 years honestly and creditably as compared with the present lot.

Moreover PEPSU merged with the Punjab on 1st November, 1956. All the teachers in Pepsu who retired after 1st November, 1956 have been granted pension etc. without differentciation and prejudice. Why should the local body teachers retiring between 1st October, 1957 and 31st October, 1966 be debarred from this concession ?

It is learnt that the Punjab Government will not take the liabilities prior to reorganisation when Punjab and Haryana were united. But what is the fault of those who retired from the present Punjab schools and live in the present Punjab territories ?

It is requested that the State Government should be moved to take a sympathetic view and grant justice to teachers.

Yours faithfully,
(Dina Nath Sharma

General Secretary, Retired Privincialized
Teachers Union, Plot No. 18,
Roadways Colony, Islamabad,
Amritsar.

Dated April, 1970
No. 126

Attested
Sd/ Satya Pal Dang.

STAFF IN SUB-TREASURIES IN THE STATE

84. 1. Comrade Satya Pal Dang
2. Comrade Dana Ram
Will the Minister for Finance be pleased to state :

(a) the number of Sub-Treasuries in the State at present;

(b) the strength and details of the staff in each Sub-Treasury;

(c) whether in some cases the Treasury Officer is helped by one Assistant and one Clerk while in others by two Clerks; if so, the reasons for the difference ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Hans Raj Sharma : (a) Thirty-six working Sub-Treasuries.

(b) The strength and details of staff in each Sub-Treasury is enclosed.

(c) Yes, the difference in staff is accounted for by the work load.

[(ੲ) 36 (ਛੱਤੀਸ) ਉਪ-ਖਜ਼ਾਨੇ ਚਾਲੂ ਹਨ;

(ਬੀ) ਹਰ ਉਪ-ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ੁਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਪੱਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ, ਕਾਰਜ ਭਾਰ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟਾਫ਼ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Strength and details of the Staff in each Sub-Treasury in the State

Sr. No.	Name of the Sub Treasury	Assistant Treasury Officers	Assistants	Clerks	Assitsant Treasurers	Peons	Saraf	Sweeper-cum-Chowkidar
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Pathankot	1	1	1	1	1	—	1
2.	Batala	1	—	2	1	1	—	1
3.	Garhshankar	1	—	2	1	1	—	—
4.	Dasuya	1	1	1	1	1	—	—
5.	Talwara	1	1	1	1	1	—	—
6.	Faridkot	1	1	1	1	1	—	—
7.	Mansa	1	1	1	1	1	—	—
8.	Rampura Phul	1	—	1	1	1	—	—
9.	Phagwara	1	—	2	1	1	—	—
10.	Barnala	1	1	1	1	1	—	—
11.	Sunam	1	1	—	1	1	—	—
12.	Malerkotla	1	—	3	1	1	—	—
13.	Dhuri	1	—	2	1	1	—	—
14.	Jagraon	1	1	1	1	1	—	—
15.	Samrala	1	—	2	1	1	—	—
16.	Khanna	1	—	1	—	1	—	—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Minister for Finance)

17.	Raikot*	—	—	1	*(Seasonal under the charge of Tehsildar)			
18.	Taran Taran	1	—	2	1	1	—	—
19.	Ajnala	1	—	1	1	1	—	—
20.	Patti	1	—	1	1	1	—	—
21.	Nakodar	1	—	2	1	1	—	—
22.	Nawanshahr	1	1	1	1	1	—	—
23.	Phillaur	1	—	2	1	1	—	—
24.	Nabha	1	1	1	1	1	—	—
25.	Rajpura	1	1	1	1	1	1	—
26.	Sirhind	1	1	1	1	1	—	—
27.	Samana	1	—	1	1	1	—	—
28.	Amloh	1	—	1	1	1	—	—
29.	Anandpur Sahib	1	—	1	1	1	—	—
30.	Kharar	1	1	1	1	1	—	—
31.	Nangal	1	1	2	1	1	—	—
32.	Moga	1	1	2	1	1	—	—
33.	Mukatsar	1	1	1	1	1	—	—
34.	Fazilka	1	—	2	1	1	—	—
35.	Zira	1	—	2	1	1	—	—
36.	Abohar*	—	—	—	*(Seasonal under the charge of Tehsildar			
	TOTAL	34	16	48	33	34	1	2

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SELECTION OF J.B.T. TEACHERS

85. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the date when the selection of J.B.T. teachers was made last;

(b) the number of candidates interviewed and the number of those selected;

(c) whether any waiting list was also prepared, if so, the number of those kept on such list;

(d) the last date fixed for receipt of applications on the basis of which candidates were called for interview;

(e) whether any candidates who applied after the last date have been included in the waiting list

Sardar Umrao Singh: (a) 27th May, 1970.

	Interviewed	*Selected*
(b)	13,715	6,869 Selection list

(c) Yes. 6,766

(d) 20th April, 1968

(e) Yes, The cases recommended by the Government (Education Minister) and interviewed by the Committee were also included in the waiting list. But the field officers are being instructed not to appoint candidates who did not apply before or on 20th April, 1968 even if they have been recommended for appointment by the Departmental Selection Committee.

[(ਏ) 27 ਮਈ, 1970

	ਇਨਟਰਵਿਉ ਕੀਤੀ	ਚੁਣੇ ਗਏ
(ਬੀ)	13,715	6869 ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਲਿਸਟ

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ, 6,766

(ਡੀ) 20 ਅਪਰੈਲ, 1968

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

(ਈ) ਹਾਂ ਜੀ,ਕੁਝ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ) ਵਲੋਂ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਿੱਤ ਵਿਭਾਗੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੰਟਰਵੀਉ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਵੇਟਿੰਗ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ । ਪਰ ਅਧੀਨ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ 20 ਅਪਰੈਲ 1968 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਭਾਵੇਂ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਆਪਕ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ।]

J.B.T. TEACHERS

86. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the number of new J.B.T. Teachers selected and appointed during the period from 1st April, 1969 to 31st March 1971 in the Government Schools stating the number of males and females;

(b) whether any list of the said J.B.T. Teachers has been prepared and is proposed to be released; if so, the number of male and female teachers in the said list among them;

(c) whether any posts of J.B.T. Teachers are reserved for females; if so, the percentage thereof ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ :

ਏ)

ਸਿਲੈਕਟਡ		ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ	
ਪੁਰਸ਼	ਇਸਤਰੀਆਂ	ਪੁਰਸ਼	ਇਸਤਰੀਆਂ
2510	4359	2267	2902

(ਬੀ) ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਿਸਟ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ।

ਪੁਰਸ਼	ਇਸਤਰੀਆਂ
2002	4764

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ, ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ, ਪੋਸਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਮਰਦ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 60 : 40 ਦੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[(a) *Selected* *Appointed*

Men	Women	Men	Women
2510	4,359	2,267	2,902

(b) A waiting list was prepared and has been sent to the District Education Officers in the State :

Men	Women
2002	4764

(c) Yes, At the time of appointments, generally the posts of men and women are divided in the ratio of 60 : 40.]

LAND RESERVED FOR GRAVEYARD IN VILLAGE NANGAL DISTRICT SANGRUR

87. 1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Dana Ram**

Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether during the consolidation operations any land was reserved to be used as graveyard by the Muslims residing in village Nangal P. O. Amargarh, Tehsil Malerkotla, District Sangrur if so, the area thereof;

(b) whether it is a fact that the area of land so reserved has been in illegal possession of an individual and that the Muslims of the said village have been without a graveyard since 1953 or so ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes, 13 Marlas.

(b) Yes.

The possession of the area in question has since been given to Sarvshri Khushi Mohamad Khan and Kaur Khan on their application for use as grave-yard by Muslims after observing all the formalities.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, 13 ਮਰਲੇ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ !

ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਂ ਅਤੇ ਕੌਰ ਖਾਂ ਦੀ ਦਰਖਾਸਤ ਤੇ ਮੁਤਲਕਾ ਰਕਬੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਲਈ ਹਸਬੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦਿਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PROPOSED INCREASE IN WATER RATES

88. 1. **Comrade Satya Pal Dang** | Will the Minister for Irri-
2 **Comrade Dana Ram** |

gation and Power be pleased to state whether the Government have under consideration at present any proposal to increase the water rate in the State; if so, the details and the reason for the same ?

Shri Gurmail Singh : 1. No.

2. Does not arise.

[1. ਨਹੀਂ ਜੀ !

2. ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

POSTS FILLED IN THE EXCISE AND TAXATION DEPARTMENT

89. 1. **Comrade Satya Pal Dang** | Will the Minister for
2. **Comrade Dana Ram** |

Development be pleased to state :—

(a) whether any interviews took place in the month of February, 1971 for filling any posts in the Excise & Taxation Depatment, if so, when and the details of such posts;

(b) the number of cand dates interviewed and by whom;

(c) whether persons who were called for interview had in the first instance, to qualify in any competitive examination.

(d) whether the appointments have been made,

(e) the names, qualifications and addresses of the candidates selected,

(f) whether the posts were advertised;

(g) the minimum qualifications prescribed for each category of the said posts ?

Captain Rattan Singh: (a)Yes, Sir. Interviews for filling the posts of Excise Taxation Inspectors took place from 2nd to 6th, and then from 15th to 20th and again on 22nd February, 1971. 45 posts for Taxation Inspectors and 5 posts of Excise Inspectors had been advertised subject to increase or decrease in the number.

(b) 487 candidates were interviewed by the Departmental Committee consisting of :—

1. Shri P.K. Kathpalia, I.A.S.,
Excise & Taxation Commissioner,
Punjab, Patials.

Chairman

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

2. Shri Sada Nand, I.A.S.,
Labour Commissioner, and
Director of Employment Exchanges Punjab

Member

3. Shri Amarjit Singh,
Deputv Registrar,
Co-operativa Societies,
Patiala Division.

Member

(c) Yes, Sir.

(d) Appointments have been made against available vacancies.

(e) A list of the names, qualifications and addresses of the candidates appointed is placed on the table of the House.

(f) Yes, Sir.

(g) Bachelor's degree of a recognised University or its equivalent. Knowledge of Punjabi of Matriculation standard was also essential.

Sr. No.	Name and address of the candidate, selected as Taxation Inspector	Qualification
1	2	3
1.	Shri Parkash Singh S/o Shri Rattan Singh village and Post Office Nangal Dial Singh Distt. Amritsar. ..	B. S. c.
2.	Shri Karnail Singh son of Shri Jaith Ram Village Hamayunpur, P. O. Sirhind District, Patiala ..	B.A.
3.	Shri Kamaljit Singh Chahal son of Shri Pritam Singh, Barbar Street, Sirhindi Gate, Patiala ..	B.A.
4.	Shri Hari Singh Chahal son of Shri Madan Singh Village Nihabiwal, P. O. Bhadaur; Via Rajkot, District Sangrur. ..	B.A.
5.	Gurcharan Singh son of Shri Waryam Singh C/O Director of Consolidation of Holdings, Punjab, Model, Town, Kothi No. 673, Jullundur ..	B.A.
6.	Shri Raghbir Singh son of Shri Narinder Singh 410- Double Storey, Railway Colony, Ferozepur ..	B.A.
7.	Shri Harjinder Singh, Pharmat son of Shri Budh Ram V. Dargaheri, P. O. Kerala Via Tanda Urmar, District Hoshiarpur. ..	B.A.
8.	Shri Kuldip Singh son of Shri Gurcharn Singh House No. 227, New Railway Colony, Jullundur City, ..	M.A.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development]

1	2	3
9.	Shri Lachman Dass son of Shri Piare Lal House No. 1131, Naurattan Street, V. P. O. Dharamkot, District Ferozepur ..	B.Sc.
10.	Shri Chanan Singh son of Shri Sohan Singh care of Civil Defence Officer, Jullundur ..	B.A.
11.	Shri Kishan Dass son of Shri Chajju Ram Village and P. O. Ghasa, District Jullundur ..	B.A.
12.	Shri Jatinder Singh, Sub-Inspector Co-Operative Seciety, Union Territory, Chandigarh ..	B.A.
13.	Shri Narinder Singh Walia son of Shri Gurbax Singh No. 3653, Street No. 3, Guru Ramdas Nagar, Sultanwind Road, Amritsar ..	B.Sc.
14.	Shri Mela Singh son of Shri Jarnail Singh care of Sant Dass, Estt. Section (G) Punjab State Electricity Board, Patiala ..	M.A.
15.	Shri Karnail Singh son of Shri DarshaSingh Village Naurangpur, P. O. Bagowal, District Kapurthala ..	M.A.
16.	Shri Sohan Lal Kappila son of Siri Ram 2573, Dal Bazar, Patiala ..	M.A.
17.	Shri Kartar Singh son of Shri Ghuman Singh, V. Gurdialpura P. O. Marori, District Patiala Tehsil Samana ..	B.A.
18.	Shri Sawinder Singh son of Shri Narain Singh 68-Subhash Bose Park, Patiala ..	B.A.
19.	Shri Gurdev Ram son of Shri Milkhi Ram care of A. A. O. Tharmel, The Mall, Punjab State Electricity Board, Bhatinda ..	B.Ed.
20.	Shri Surinder Krihsan son of Shri Anoop Krishan H. No. 1198, Shaihid Kuldip Singh Marg, Patiala ..	M.A.
21.	Shri Ram Sarup Garg, Telephone Operator, Telephone Exchange, Rampura Phool, District Bhatinda ..	M.A.
22.	Shri Joginder Singh son of Shri Kehar Singh Block Level Education Officer (Instructor) Mansa, District Bhatinda ..	M.A.
23.	Shri Tejinder Singh Arora son of Sohan Singh 3564/4, Uttam Nagar, Amritsar ..	B.A.
24.	Shri Resham Singh son of Shri Chanan Singh Railway Road, Nakodar, District Jullundur ..	B.A.
25.	Shri Surinder Mohan Sharma son of Shri Girdhari Lal House No. EG/915, Prem Nagar, Jullundur ..	B.Sc.
26.	Shri Ram Gopal son of Shri Kishori Lal Room No. 25 Estt. Branch, Civil Secretariat, Punjab, Chandigarh ..	B.A.
27.	Shri Sudershan Kumar son of Shri Ruldu Ram Aggarwal China Bazar, Jaitu, District Bhatinda ..	M.A.
28.	Shri Satinder Singh son of Tirath Singh Retired Police Officer, Kothi No. 79/A, Model Town, Bareily (Uttar Pradesh) ..	B.A. B.T.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3
29.	Shri Mohinder Pal Singh son of Shri Sarwan Singh House No. 2040, Raghomajra, Patiala ..	B.A. L.L.B.
30.	Shri Birbal Gargas son of Shri Rattan Chand, House No. H/118, Rajpura Colony, Patiala. ..	M.A.
31.	Shri Ram Singh Sidhu son of Shri Nahar Singh Village Badiala Post Office Jaid, Via, Ram pura Phul, District Bhatinda ..	M.A.
32.	Vacant ..	
33.	Shri Mohinderpaul Jain, son of Shri Chanan Ram Jain Telephone Exchange, Dhuri, District Sangrur ..	B.A.
34.	Shri Harcharan Singh son of Shri Ralla Singh, H.N 546/1, Landran Road, Kharar, District Ropar. ..	B.A.
35.	Shri Surjit Singh son of Shri Hakam Singh, Bajigar, Village and P. O. Raman, District Bhatinda ..	B.A.
36.	Shri Hardayal Singh son of Shri Bikram Singh, House No. 42 (B.C.) Civil Lines Moga, District Ferozepur ..	B.A.
37.	Shri Vijay Kumar son of Shri Om Parkash, W.B/ 281, Ali Mohalla, Jullundur City ..	B.A.
38.	Shri Dharam Pal, son of Shri Balmiki Ram, H. No. 665 Sector 10-A, Chandigarh ..	B.A.
39.	Shri Om Parkash Singla, son of Shri Kishori Lal care of Excise and Taxation Officer Bhatinda. ..	B.A.
40.	Shri Jaspal Ram son of Shri Bhag Ram, Pura Mohalla Bassi Pathan, District. Patiala ..	B.A.
41.	Shri Chaman Lal Goyal son of Shri Hakam Chand Goyal, H. No. 2300, Sector 27-C, Chandigarh ..	B.A.
42.	Shri Surjit Singh Brar, s/o Shri Harcharn Singh Brar, House No. 42/E, PEPSU Roadways Colony, Patiala ..	B.A.
43.	Shri Harnarain Singh son of Shri Amrik Singh care of B. D. S. Farm, Partap Bazar, Chheharta Distt. Amritsar ..	B.Sc.
44.	Shri Kishan Singh son of Shri Amar Singh H- No. 2215 Sector 27-C, Chandigarh ..	B.A. L.L.B.
45.	Shri Gurdash Singh son of Shri Karam Chand, Labourer, House No. 1113, Sector 15-B, Chandigarh ..	B.A.
46.	Shri Pram Chand Singla, House No. 3336, Sector 23-D, Chandigarh ..	B.A.
47.	Shri Subhash Chander Sabharwal son of Shri Mangal Sain Sabharwal, Building Shri Mohinder Singh JaiJee, Topkhana Road, Patiala ..	B.A.
48.	Shri Harbans Lal son of Late Shri Bishan Dass House No. 414, Ghas Mandi Katehra, Nabha, District Patiala ..	B.A.
49.	Shri Mohinder Singh son of Shri Jaggar Singh, V. and P. O. Chughe Kalan, District Bhatinda ..	B.A.
50.	Shri Faqir Singh Nirdosh son of Shri Tara Singh, care of Shri Harnam Singh House No. 299/2, Bagachi Mangal Dass, Patiala ..	B.A.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development]

1	2		3
51.	Shri Bhagwinder Singh son of Shri Jagir Singh, House No. 4214/5, Opposite Income Tax Officer, Near Lila Bhawan, Patiala	..	B.Sc.
52.	Shri Nirmohan Singh son of Shri Tirath Singh, House No. 427/7, Anandpura, Patiala	..	B.A. B- Ed.

List of 28 Excise Inspectors appointed by direct recruitment against the vacancies upto 31st March, 1972.

Sr. No.	Name and address of the candidate selected as Excise Inspector		Qualification
1	2		3
1.	Shri Dial Singh son of Behara Singh, Excise and Taxation Commissioner's Office Punjab, Patiala	..	B.A.
2.	Shri Brij Lal Sharma son of Khushi Ram, 74, Sewak Colony, Sant Nagar, Patiala	..	B.A.
3.	Shri Surinder Krishan son of Radha Krishan, care of Judicial Magistrate, Patiala, Kothi No. 25-D, Chhoti Baradari, Patiala	..	B.Sc, B.Ed.
4.	Shri Amarjit Singh son of Kirpal Singh B-KC-197, Prem Nagar, Raiwlay Road, Phagwara District Kapurthala	..	B.A.
5.	Shri Ram Lal Dhanda care of A.G. Punjab, Camp Office, (Sector 4), Sector 7-C, V. K. Wing Chandigarh	..	M.A.
6.	Shri Jaswinder Singh son of Pritam Singh Attar Singh Lane Road, Sirhindi Bazar, Patiala	..	M.A.
7.	Shri Yashwant son of Shri Des Raj Sharma 14-P B. R. N. N. C. C. Office, Nabha	..	M.A.
8.	Shri Jagdish Singh son of Shri Ganga Singh 238/3, Municipal Road, Patiala	..	B.A.
9.	Karnail Singh son of Kehar Singh, H. No. 104, Rajpura Colony, Patiala	..	B.A.
10.	Gurbans Singh son of Puran Singh Village & post office Bibi Pur, Via Samana District, Patiala	..	B.Sc.
11.	Gurjit Singh son of Gurbhagat Singh Sandhu Niwas, 436, Krishan Niwas Civil Lines, Ludhiana	..	B.Sc.,
12.	Avtar Singh son of Jagpal Singh care of Rachhpal Singh House No. 2183/5, Lehal Colony, Patiala	..	M.A.
13.	Shri Surjit Singh son of Karnail Singh Village & Post Office Nathana District, Bhatinda	..	M.A. B.Ed.
14.	Shri Amarjit Singh son of Titu Singh Kariana Gate, Faridkot	..	B.A.
15.	Shri Gurmukhpal Singh son of Shadi Singh, 3949, Sector 22-D, Chandigarh	..	B.A,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

		3
16.	Shri Karam Singh son of Balbir Singh Varindar K. Urban Family Planning Clinic Government Medical College, Patiala ..	B.A.LL.B.,
17.	Shri Jagdish Chandra Vohra son of Amar Singh care of Income Tax Officer, Patiala ..	B.A.
18.	Shri Pritam Singh son of Labh Singh Qr. No. 76, Colony, No. 2, Industrial Area, Chandigarh ..	B.A., L.L.B.,
19.	Shri Rajinder Singh Grewal son of Babu Singh L.L.M. Student, Punjab Univarsity, House No. 4, Room No.4/51, Chandigarh-14 ..	B.A. L.L.B.,
20.	Shri Gurcharan Singh Virk son of Chand Singh, Village Virk Khurd Post Office Virk Kalan, District Bhatinda ..	M.A.
21.	Shri Avtar Singh son of Jagdip Singh House No. 10/197 Mohalla Jaswant Singh, Taran Taran District, Amritsar ..	B.A.
22.	Shri Jasmail Singh son of Rachan Singh Village Namol, via Longowal, Tehsil Barnala District Sangrur ..	M.A.
23.	Shri Gurmukh Lal son of Ujagar Ram, Hakim Village and post of Adampur Doaba, Jullundur ..	B.A.
24.	Shri Balrajinder Singh son of Mohinder Singh 3-Grewal Lodge, Anardana, Chowk, Patiala ..	M.A.
25.	Shri Rehmat Ali son of Nawab Ali, 299-C, Model Gram, Ludhiana ..	M.A.B.Ed.
26.	Shri Jatinder Singh son of Pritam Singh House No. 1864, Kacha Ptiala, Patiala ..	B.A.
27.	Shri Lakhbir Singh Brar, son of Shri Ranjit Singh Village and post office Mehma Bhawana via Dniana Mandi District Bhatinda ..	M.A.
28.	Shri Kanwaljit Singh son of Chhota Singh, House No. 2807 Bakshi Ganda Singh Street, Patiala ..	M.A.

ਵਿਸ਼ਾ :—ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 90

ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ: 90, ਜੋ ਮਿਤੀ 24 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ ਅਤੇ ਦਾਨਾ ਰਾਮ ਦੇ ਵਲੋਂ/ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ

ਸਹੀ/—

ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਸਕੱਤਰ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ।

ਗ.ਸ.ਨੰ :1718-4-ਅਵਿਸ-2-72/6920, ਮਿਤੀ 24/4

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

CONSTRUCTION OF MINI SECRETARIAT AT ROPAR.

91. Comrade Shamsher Singh Josh: Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of Government for constructing a Mini Secretariat at Ropar, if so, the expenditure proposed to be incurred thereon and the time by which it is likely to be constructed ?

Sardar Umrao Singh (Education and Revenue Minister): A proposal regarding the construction of a Mini Secretariat at Ropar is under consideration. The expenditure proposed to be incurred thereon and the time by which it is likely to be constructed cannot be indicated at this stage as a final decision in the matter has not been taken.

ADJOURNMENT MOTION

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ :ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਸੀ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਮਰਡਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਨਸਪੀਰੇਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਘੜ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।...... (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ)

Mr. Speaker : Please resume your seat.

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼: ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਐਡਜਰਨਮੈਂਟ ਮੋਸ਼ਨ ਵੀ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵੀ ਦਿਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਦਸ ਦਿਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਅਜੇ ਤਕ ਰੀਮਾਂਡ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ।

Mr. Speaker: Josh Sahib, please resume your seat.

Comrade Shamsher Singh Josh: Conspiracy to murder Comrade Saggar Singh, an hon. Member of this House has been revealed in a statement made by one of the accused to the police. No action has been taken by S. H. O. Nihalsinghwala. That S. H. O. should be suspended as the prestige of this House is involved in this matter.

Mr. Speaker: Please resume your seat. Now the House will take up Call Attention Notices.

CALL ATTENTION NOTICE UNDER RULE 66

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 183)

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ: ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਂਪਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਸਿੱਖ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਾਸ਼ਨ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵੇਚਣ ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਸਲੇ ਵਲ ਫੌਰੀ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ। (Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement.) (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

MESSAGE FROM THE GOVERNOR

Mr. Speaker: I have received D. O. letter No. 2192-2G-72, dated the 17th April, 1972, from Dr. D. C. Pavate, Governor, Punjab, which reads as follows :—

> "I am in receipt of your demi-official letter No. 26-LA-72/7911, dated the 7th April, 1972, along with a copy of the Motion of Thanks passed by the Punjab Vidhan Sabha, for the Address I delivered to them on the 22nd March, 1972.
>
> I am grateful to the Punjab Vidhan Sabha for the Motion of Thanks."

STATEMENTS IN REPLY TO CALL ATTENTION NOTICES LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਊ ਮਤੇ ਨੰਬਰ 144, 154 ਅਤੇ 155 ਦਾ ਉਤਰ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ।

(Serial No. 144)

1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Rajkumar**
3. **Comrade Jangir Singh Joga**

to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely that thousands of industrial workers in industrial centres like Amritsar, Gobindgarh and Ludhiana are facing unemployment because a big portion of raw material for industry being distributed under quota system through Government is being given to "factories" which are either not working at all or are working only a few days in the month while such units make profits by selling their raw material, quotas generally to firms outside the State, genuine factories are not able to get raw material in adequate quantity and this has resulted in large scale 'unemployment for industrial workers.

Raw materials involved are billets, artsilk yarn, etc. Position in relation to coal is similar.

In view of the obvious and urgent importance of the matter, Government may please be asked to make a statement in the House.

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ): ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਊ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਬਿਲਟ, ਕੋਲ ਅਤੇ ਆਰਟ ਸਿਲਕ ਧਾਗੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਰੀਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਟ ਦੀ ਵੰਡ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਚੈਕਿੰਗ ਵੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਿਜੀਨਲ ਆਇਰਨ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਕੰਟਰੋਲਰ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਰੀਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਾਂ ਲਈ ਸਕਰੈਪ ਦੀ ਵੰਡ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਵੰਡ ਰੀਰੋਲਿੰਗ ਮਿੱਲਾਂ, ਜੋ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹਨ, ਦੀ ਤਸ਼ਦੀਕ ਸ਼ੁਦਾ ਕਪੈਸਟੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਅਗਰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗੇ ਕਿ ਕਿਸੀ ਮਿੱਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਅਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਇਰਨ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਿੱਲਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

2. ਕੋਲੇ ਦੀ ਵੰਡ ਉਤੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਰੇਲਵੇ ਨੇ ਹਰ ਰਾਜ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਸਟੀਮ ਕੋਲ ਅਤੇ ਹਾਰਡ ਕੋਕ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਕੋਟਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਟੀਮ ਕੋਲ ਦਾ ਕੋਟਾ 2250 ਵੈਗਨ ਅਤੇ ਹਾਰਡ ਕੋਕ ਦਾ ਕੋਟਾ 400 ਵੈਗਨ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਹੈ । ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਉਦਯੋਗਿਕ ਯੂਨਿਟਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਹਰ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਅਸਲੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਖਪਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਰਨ । ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਠੀਕ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਕੋਇਲੇ ਦੀਂ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

3. ਆਰਟ ਸਿਲਕ ਦੇ ਧਾਗੇ ਦੀਂ ਵੰਡ ਜਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਧਾਗਾ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਆਇਤੀਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਕੁਝ ਆਰਟ ਸਿਲਕ ਧਾਗਾ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ।

4. ਮੈਂ ਸਦਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦਿਲਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਮੁਮਕਿਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਅਤੇ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਅਗਰ ਕੋਈ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਬਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ।

(ਕ੍ਰਮ ਅੰਕ ਨੰ. 151)

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਅਰਥਾਤ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਥੋਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਤੀਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਗੁਸਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ।

2 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ, ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੇ ਫੂਕ ਦਿਤੀ । ਪੇਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੇ ਦਿਤੀ । ਇਤਲਾਹ 36 ਘਟਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਪੇਕੇ ਅਤੇ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ।

4 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਲੜਕੀ ਦੇ ਪੇਕੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਥਾਣੇ ਗਏ ਤਾਂ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ । ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ । ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਸੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਰੋਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਆਮ ਹੜਤਾਲ ਹੈ । ਇਹ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਇਕ ਫੌਰੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) : ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਮਿਤੀ, 2 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਬੇਵਕਤ 11 ਵਜੇ ਦਿਨ ਐਸ. ਐਚ. ਓ ਰਾਮਾਂ, ਇਹ ਅਫਵਾਹ ਸੁਣ ਕੇ ਪੋਖਰ ਮਲ ਵਸਨੀਕ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਦੇ ਮਕਾਨ ਤੇ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਪਤਨੀ ਸਤ ਨਰਾਇਣ ਪੁੱਤਰ ਪੋਖਰ ਮਲ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਤਮਘਾਤ ਕਰ ਲਿਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ ਜਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੇ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਉਮਰ ਲਗ ਪਗ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਪੋਖਰ ਮਲ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਛੱਤ ਉਤੇ ਕਪੜਿਆਂ ਉਪਰ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾਕੇ ਅਧ ਫੂਕਿਆ ਪਿਆ ਪਾਇਆ, ਪਾਸ ਹੀ ਇਕ ਪੀਪਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੀਵਾ ਸਿਲਾਈਆਂ ਦੀ ਡੱਬੀ ਭੀ ਪਏ ਸਨ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੇ ਧਾਰਾ 174 ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਹੇਠ ਪੜਤਾਲ ਅੰਰਭ ਕੀਤੀ । ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਕੇ ਮਿਤੀ 3 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਲਾਸ਼ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਭੇਜੀ । ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਸਿਧੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਪਿਛੋਂ ਮਿਤੀ 3 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਪੋਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਮੌਤ ਜਲ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸਦਮੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਦੱਸੀ ਗਈ । ਐਸ. ਐਚ. ਓ ਨੇ ਕਤਲ ਆਦਿ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਉਸਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਕਤਲ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ । ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੇ ਥਾਨੇ ਵਿਚ ਪੁਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮਿਤੀ 5 ਅਪਰੈਲ 1972 ਨੂੰ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਜੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਨਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਜੋ ਉਥੇ ਪੁਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਪੋਟ ਤੇ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਮਿਰਤਕ ਬਿਮਲਾ ਦੇਵੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ਤੋਂ ਆਏ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਨਾਲ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੇ ਖੁਦ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਤਾਈਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਮਿਤੀ 7 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੇ ਬਠਿੰਡਾ ਪੁਜ ਕੇ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਨਾਲ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਰਪੋਟ ਦੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੀ । ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਐਸ.ਐਸ. ਪੀ. ਨੇ ਆਪ ਮੌਕੇ ਤੇ ਰਾਮਾਂ ਮੰਡੀ ਪੁਜ ਕੇ ਪੁਛ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਧਾਰਾ 304 ਭ: ਦ: ਹੇਠ (ਹੋਮੀਸਾਈਡ) ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਦੇ ਹੀ ਸਪੁਰਦ ਕੀਤੀ। ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸਰਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਦੀ ਰਾਇ ਭੀ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਸੂਰਵਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮੁਨਾਸਬ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Serial No. 155)

1. **Sardar Prem Singh Prem**
2. **Shri Brij Lal**

to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely some Harijan families of village Rampur in Raipur Assembly Constituency had their baras since the very inception of this village. Now these Harijan families, having their baras in village Rampur, are being harassed by a section of landlords of the village who want to dispossess them from the Baras on the grounds that they did not vote in the recent election according to their wishes. The baras have been in their possession since ages. This is, therefore, a fit case on which a statement be made on the floor of the House as to what action the Government is taking to safeguard the interests of these poor Harijans. Hence this Call Attention Notice.

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) : ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸਮਾਨਾ ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਗਏ ਸਨ । ਕਰੀਬਨ 5 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ ਖਸਰਾ ਨੰ; 847 ਵਿਚ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਵਾਸੀ ਰਾਮਪੁਰ ਨਾਲ ਹੈ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾੜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਵਾਸਤੇ ਦਰਖਾਸਤ ਦਿਤੀ ਸੀ । ਕਾਨੂੰਗੋ ਮਹਿਕਮਾ ਮਾਲ ਨੇ ਖਸਰਾ ਨੰ: 847 ਦੀ 12 ਫਰਵਰੀ, 1972 ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਹੈ ਕਿ 5 ਬਿਸਵਾ ਜ਼ਮੀਨ (ਕੀਮਤ 400/500) ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸੁੰਦਰ, ਬਚਨਾਂ ਪੁੱਤਰ ਨੌਰਾਤਾ, ਬੂੜਾ ਪੁੱਤਰ ਨੰਦ ਰਾਮ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਾਘੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਨ ਪੁੱਤਰ ਬਸਤਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਪਾਸ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਖਸਰਾ ਨੰ: 836 ਵਿਚ ਬਾੜਿਆਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਥਾਂ ਹੈ । ਇਹ ਹਰੀਜਨ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ 20 ਸਾਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਸਦੇ ਹਨ । ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੱਟ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਹਰੀਜਨਾਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਬਾਹਰ ਕੱਢੇ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਮੁਤਫਿਕ ਹੈ ਹਾਲਾਤ ਬਿਲਕੁਲ ਪੁਰ ਅਮਨ ਹਨ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਕਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 17 ਦਾ ਉਤਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਡਾਕ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਹ ਤਾਰਾਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਇਹ ਕਤਲ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਈ. ਜੀ. ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਸ ਤੇ ਕਲ ਸਵਾਲ ਪੁਛ ਲੈਣਾ । (You may put the question tomorrow.)

OBITUARY REFERENCES

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ(ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ੋਕ ਦਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਗਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਕ ਅਤੀ ਦੁਖਦਾਇਕ ਘਟਨਾ ਵਲ ਦਿਵਾਂਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਹੈ ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ । ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੀ ਮ੍ਰਿਤੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 12 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਹੋਈ । ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਅਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਗਾ ਦਿਤੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਬੇਹਤਰ ਹਿੱਸਾ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰਿਆ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਕਟਦੇ ਰਹੇ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰਖਿਆ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿਤੀ ਉਥੇ ਉਹ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿਸਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ । ਸੰਨ 1919 ਵਿਚ ਜਦ ਜਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਹਿਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪਰਗਟ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਕੇ ਨੇ ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਭਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ।

ਇਹ 1933 ਵਿਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਿਉਂਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਿਉਂਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ । ਬਤੌਰ ਪਰਧਾਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਉਨਤੀ ਵਿਚ ਉਘਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇਤਹਾਸ ਵਿਚ ਸੁਨਹਿਰੀ ਅਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੈ । ਇਹ ਉਥੇ ਦੇ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟ੍ਰਸਟ ਦੇ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ । ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਵਾਏ ਸਕਾਊਟ ਮੂਵਮੈਂਟ ਨਾਲ 1950 ਤਕ ਸਬੰਧਤ ਰਹੇ । ਇਹ ਤਹਰੀਕ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਡਿਸਿਪਲਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਉਚਤਾ ਲਈ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਹਿਰੀਕ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਨਵਾਂ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨਵੀਂ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਸਕਣ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਸਕਣ ।

ਸੇਠ ਜੀ ਸਾਥੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਗਹਿਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਪਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁਲ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਪ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਫੀਲਿੰਗਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਅਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣੇ ਕਾਰਨ ਗਹਿਰਾ ਸਦਮਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਇਕ ਦੁਖਦਾਈ ਟ੍ਰੈਜਡੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹੀਰੋ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਵਾਂਝੇ ਹੋ ਗਏ ਹਾਂ । ਇਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਸਨ । ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਇਹ ਅਸਾਨੂੰ ਵਿਖਾ ਗਏ ਹਨ ਉਸ ਤੇ ਚਲਣ ਦਾ ਅਸੀਂ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਕ ਵੇਰ ਫਿਰ ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਅਰਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (ਕੋਟਕਪੂਰਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਫਰਦ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਪ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਂਢੀਆਂ ਗਵਾਂਢੀਆਂ ਦਾ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਡੋਲ੍ਹਿਆ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਵੇਲੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬੜਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਏ ਅਤੇ ਇਹ ਅਜੇਹਾ ਘਾਟਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਜਿੰਨੀ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਾਕਫੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਦਸ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਐਨੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕੁਰਖਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦ ਜਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਸਾਕਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿਤੇ ਜਾਵਾਂਗੇ ਜਾਂ ਫਾਂਸੀ ਨਾਲ ਝੂਲਣਾ ਪਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਨ ਦਲੇਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਮੈਂ ਅੰਬਾਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਸੁਣੀ ਜਿਥੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਇਥੇ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੀ ਕੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੇਲ ਜਾਣ ਪਿਛੋ ਜਿਹੜੇ ਦਖ ਅਤੇ ਤਸੀਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਨੇ ਸਹੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਉਹ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ । 1919 ਦੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸਾਕੇ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਥਲਕਾ ਮਚਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਉਹ ਭੁਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ, ਹਰੀਜਨ ਵੈਲਫੇਅਰ ਵਰਕਰ ਦੇ ਨਾਤੇ ਵੀ ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਬਹੁਤ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਤੌਰ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮਨ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੇ ਕਿਦਾਰਦਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਚੁਕਿਆ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ, ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ, ਉਸ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਤਕ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਇਹ ਉਹ ਮਹਾਨ ਹਸਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰਕੀ ਵਾਸਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਬੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਇਆ, ਇਹ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਜੋ ਭੁਲਾਈ ਜਾ ਸਕੇ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਦੇ ਥਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਅਗੇ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਘੋਲ ਘੁਲਿਆ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਛਮ) . ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 15-20 ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਜਾਣਨ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ । ਸੇਠ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਚੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਚੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਵਿਚ ਆਕੇ ਹਰ ਮੁਮਕਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਬਲਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਆ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਕਿ ਤਾਕਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਸੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਆਪਣੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੀਤਾਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਲਾਈ ਤਕ ਸੀਮਤ ਰਖਣ ਦਾ ਅਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਵਕਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਦਾ ਹੀ ਫਿਕਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਆਖਰੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹੀ ਧੱਕਾ ਲਗਾ ਹੈ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਧੱਕਾ ਲਗਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਸਬਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਅਫਸੋਸ ਦਾ ਮਤਾ ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ (ਸ੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਖਰਬੰਦਾ) : ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਮ੍ਰਿਤੂ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਜੁਦਾਈ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਸਦਮਾ ਪੁਜਿਆ ਹੈ ਆਪਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਹਿਸਾ ਲਿਆ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਾਮੀਰੀ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਏ ਅਤੇ ਬੜਾ ਸਰਗਰਮ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ।

ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਪਬਲਿਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਰਅਸਲ 1919 ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦੇ ਵਿਚ ਜਲਸਾ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਸੇਠ ਜੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਗੈਰਮੁਲਕੀ ਅਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਖਤੀ ਦੀ ਕੜੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ! 1919 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਵਕਤ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਲਾਉਣਾ ਆਪਣਾਂ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਲਗੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵੀ ਕੋਤਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਵਿਚ ਇਕਠੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਸਿਵਾਏ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਕੇ ਅਗਾਹਾਂ ਲੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੂ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। 25 ਸਾਲ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਾਏ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਹਿਬੂਦੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ 18 ਸਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਤਾਮੀਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹੋ ਖਾਹਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਮੈਂ ਹੀ ਜਾਂਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰਸਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਪਾਇਆ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ ਦਾ ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਵਾਕਾ ਹੋਇਆ ਅਜ ਤਕ ਸੇਠ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਨੁਮਾਇਆ ਹਿਸਾ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਉਹ ਇਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਸਤੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਮੁਲਕ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ]

ਦੇ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜਿਤਨਾ ਚਿਰ ਰਹੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਲਾਈਫ ਵਿਚ ਵੀ ਆਕੇ ਕਦੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਐਕਸਪਲਾਇਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਬੇਸ਼ਕ ਉਹ ਨਾਉਂ ਦੇ ਸੇਠ ਸਨ ਪਰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਉਹ ਸੇਠ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਹ ਇਕ ਸਫੈਦ-ਪੋਸ਼ ਵਰਕਰ ਸਨ, ਦਲੇਰ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੇਵਕ ਸਨ, ਮੁਜਸਮਾ ਏ ਸ਼ਰਾਫਤ ਸਨ। ਅਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਕ ਮਾਇਆ ਨਾਜ਼ ਹਸਤੀ ਤੋਂ ਜੁਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਭਾਰੀ ਵਰਕਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸੇਠ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹੋ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਦਾ ਜੋ ਸਿਧਾ ਰਸਤਾ ਉਨ੍ਹਾ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਇਕ ਐਸਾ ਰਾਹ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

आचार्य पृथ्वी सिंह आजाद: जनाब स्पीकर साहिब, सेठ राधा कृष्ण पंजाब के एक सच्चे देश भगत और पंजाबी के आला शायर भी थे। उन में बहुत सी खूबियां थी। जो मेरे दोसतों ने भी ब्यान की हैं। मैं उन के बारे में ज़्यादा ना जाता हुआ अपना हृदियाए अकीदत ही पेश करता हूं।

देश भक्तों का कदरदाँओ मेहर न रहा।
जलिया वाले के शहीदों का सना खां न रहा।
यूं तो आबाद है आज़ाद अभी अमृतसर।
जो था यकताए ज़मां हाए वह इनसांन न रहा।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੇਠ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੀ ਦੁਖ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੀ ਠੇਸ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਲਸਲੇ ਵਿਚ ਜੋ ਖਿਆਲਾਤ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਪਾਰਟੀਜ਼ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸਮਝਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪਹੁੰਚਾਵਾਂਗਾ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਸਦਗਤੀ ਲਈ ਦੋ ਮਿੰਟ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣ।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਦਾ ਮੌਨ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)

(Not only the Punjab but whole of the country is grieved at the sad and untimely demise of Seth Radha Kishan. The tributes paid to the departed leader by the leaders of the parties will be conveyed to the bereaved family, that being the sense of the House. In the end I request the Members of the House to stand in silence for a couple of minutes and pray for peace to the departed soul.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

STATEMENT BY THE CHIEF MINISTER Re. INTERIM RELIEF TO GOVT. EMPLOYEES.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣਗੇ । (Now the Chief Minister will make an important statement.)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ 4-4-1972 ਨੂੰ ਇਕ ਬਿਆਨ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 575 ਰੁਪਏ ਮਹਾਵਾਰ ਤਕ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਰਲੀਫ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ 576/- ਰੁਪੇ ਤੋਂ 1250/- ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ ਤਕ ਹੈ । ਇਸ ਰਲੀਫ ਦਾ ਦਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

1-10-1971 ਤੋਂ 15 ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ

17-3-1972 ਤੋਂ 60 ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ

(ਤਾੜੀਆਂ)

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਗਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੰਗ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

(ਤਾੜੀਆਂ)

ANNOUNCEMENT REGARDING APPOINTMENT OF AN ADVISORY COMMITTEE ON EXCISE POLICY

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ (ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਪਾਲੀਸੀ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ :

1. ਸ੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਕਪੂਰ, ਐਮ.ਪੀ.
2. ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿਲ ਐਮ.ਪੀ.
3. ਸਰਦਾਰ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ, ਐਮ.ਪੀ.
4. ਲਾਲਾ ਜਗਤ ਨਰਾਇਣ,
5. ਸ੍ਰੀ ਵਰਿੰਦਰ.
6. ਸਰਦਾਰ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ,
7. ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਐਮ.ਐਲ.ਏ.
8. ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਅਤੇ
9. ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਜ ਲਾਲ ਗੋਇਲ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ.

ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਟਰਮਜ਼ ਆਫ ਰੈਫਰੈਂਸ ਅਤੇ ਕਿਤਨੇ ਚਿਰ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ANNOUNCEMENT REGARDING APPOINTMENT OF AN ENQUIRY COMMITTEE TO LOOK INTO ALLEGED GRABBING OF EVACUE LAND

ਸਿਖਿਆ ਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ):ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਇਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਰੈਬਿੰਗ ਆਫ ਐਵੇਕੂਈ ਲੈਂਡ ਬਾਈ ਸਰਟਨ ਐਲੀਮੈਂਟਸ ਬਾਰੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਸੀਂ 4 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਐਵੇਕੂਈ ਲੈਂਡ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਕੇਜ ਡੀਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਵਿਚ ਗਰੈਬਿੰਗ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਹ ਹਨ :

1. ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ,
2. ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ.
3. ਸਰਦਾਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਐਮ. ਐਲ. ਏ.
4. ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੇਵ ਕੌਰ ਗਿਲ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ.

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ (ਨਥਾਨਾ, ਐਸ. ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਜਟ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, 1972-73 ਦਾ ਹੈ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲ ਮੈਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠੇ)

ਇਹ ਬਜਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਉਂਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਉਨਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸੀ, ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਸੀ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਸੀ. ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੁਗਣਾ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹਿਰਾਂ ਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਜੋ ਸਕੀਮ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਲੋਕ ਪ੍ਰੀਅ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਭਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਲਈ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 50 ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰਕਮ ਕੋਈ ਵਾਜਿਬ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬਜਟ ਤੇ ਜੋ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਾਂਗਾ ਉਹ ਸਿਰਫ ਦੋ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕਰਾਂਗਾ ਸਾਰੇ ਬਜਟ ਤੇ ਨਹੀਂ। ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਤਾਂ ਅਮਨ ਜਾਂ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਹਿਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜਲੰਧਰ ਗਏ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਲਾਸ਼ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਹਰੀਜਨ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਨੰਗਿਆ ਕਰਕੇ ਜਲੂਸ ਕਢਿਆ ਗਿਆ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ 3, 3 ਸੁਰਖੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਡਾਕਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਸੁੰਦਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ, ਇਥੇ ਦੇ ਖੁਰਾਕਾਂ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਆਦੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬਵਾਦ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗਾ ।(ਥੰਪਿੰਗ) ਅਜ ਇਥੇ ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਡਾਕੇ ਪੈ ਰਹੇ ਹਨ. ਚੋਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਮਿਯਾਰ ਨੂੰ. ਇਖਲਾਕ ਨੂੰ ਡੇਗਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਸ਼ਡਿਊਲਕਾਸਟਾਂ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹਰੀਜਨ ਦੇ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹੇਜਲੀ ਫਫੇਕੁਟਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਕੋਈ ਜ਼ਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਹਰੀਜਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਨੀ ਹੋਈ ਕੋਈ ਸ਼ਰੇਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਲੀਆਮੈਂਟ ਅਸੈਂਬਲੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਹ ਖੰਡ ਵਿਚ ਲਪੇਟੀ ਹੋਈ ਤਲਖੀ ਹੈ । ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਆਂਕੜੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦੀਆਂ ਜ਼ਾਤਾਂ ਦਾ ਸਰਵੈ ਕਰਕੇ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਜ਼ਾਤਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਹ ਆਂਕੜੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ :

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 39 ਜ਼ਾਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਹਰੀਜਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਅਸਾਮ ਵਿਚ 12 ਜ਼ਾਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ । ਬਿਹਾਰ ਵਿਚ 21, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ 21, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ 15, ਕੇਰਲਾ ਵਿਚ 41, ਮਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 26, ਮਦਰਾਸ ਵਿਚ 48, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ 38, ਮੈਸੂਰ ਵਿਚ 48, ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ 53, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 36, ਰਾਜਸਤਾਨ ਵਿਚ 47, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 30, ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ 58, ਦਾਦਰ ਨਗਰ ਹਵੇਲੀ ਵਿਚ 3, ਹਿਮਾਚਲ ਪਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ 36, ਮਨੀਪੁਰ ਵਿਚ 6, ਪਾਂਡੀਚਰੀ ਵਿਚ 13, ਤਿਰੀਪੁਰਾ ਵਿਚ 17, ਨਾਗਾ ਲੈਂਡ ਵਿਚ 5 ਅਤੇ ਦਿਲੀ ਵਿਚ 18 । (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਕੋ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ । ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਡਿਊਲਡਕਾਸ਼ਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ । ਉਸਨੇ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਛਾਪੀ । ਉਸ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਜਾਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਇਕ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਉਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ । ਇਤਰਾਜ਼ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ਡਿਊਲਡਕਾਸਟਸ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹਾਂ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਰਿਜਰਵ ਨੌਕਰੀਆਂ ਆਪਣੀ ਆਰਥਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਾਰਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਜੋ ਘਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਕਾਬਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਨਾਲ ਘੋਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਗਿਣਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਖੋ ਬੈਠੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ]

ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚ 24,86,677 ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਬਾਦ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕਿੰਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਕੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਰਾਹੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ, ਇਹ ਮਾਲੋ ਮਾਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਲੋਕ ਰੋਟੀ ਰਜਕੇ ਖਾਣਗੇ ਅਤੇ ਰੱਜ ਕੇ ਸੌਣਗੇ, ਚੰਗੇ ਬਣਨਗੇ, ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਕਿੰਨਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਜੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾਂ ਮਖੌਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿੰਨਾਂ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਬਰਸਾਤੀ ਨਾਲੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸੂਏ ਚੌੜੇ ਕਰਨੇ ਹਨ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਲਕਿਨ ਦੇਣਾ ਕਿਥੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀਹ ਵੀਹ ਤੀਹ ਤੀਹ ਮੀਲ ਤੇ ਜਾਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਤੜਕੇ ਕੰਮ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਸੌਂ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਰੱਜ ਕੇ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਦੇ, ਕਪੜਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦੇ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਥਾਂ ਗਰੀਬੀ ਤਾਂ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜ ਕਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਾੜੀ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੇ ਦਸ ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਦਸ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਚਾਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਔਰ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਣ ਲਗੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਥੱਬਾ ਕਣਕ ਦਾ ਵੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿਹਾੜੀ ਨਾਲ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਲੋਕ ਕੀ ਕਪੜਾ ਪਾ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਕੀ ਖਾ ਲੈਣਗੇ (ਵਿਘਨ) ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਖੰਡ ਦਾ ਭਾਅ ਦੋ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜ ਉਹੀ ਖੰਡ ਦਾ ਭਾਅ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਰੈਸ਼ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤਾਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਅਮਲ ਹੋਣਾ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਉਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਕਿਤੇ ਅਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਆਪਣੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ ਔਰ ਇਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਜਵੀਂ ਰੋਟੀ ਨਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਜਵੀਂ ਰੋਟੀ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਤ ਨਹੀਂ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਇੰਨਾ ਕੁ ਕਮਾ ਸਕਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੂਹ ਪੁਟਣੇ ਹਨ, ਨਾਲੇ ਪੁਟਣੇ ਹਨ, ਮੰਦਰ ਉਸਾਰਨੇ ਹਨ, ਇਹ ਲੋਕ ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਬੜੀ ਵਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਬੜੇ ਵਡੇ ਬਿਸਵੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਮੈਂ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਇਕ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਖੁਲਵਾ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਤੀਹਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਪੜ੍ਹ ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਕੇ ਤੁਸੀਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਲ ਬੜੀ ਅਜੀਬ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹਰੀਜਨ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਜੇ ਸਕੂਲ ਖੋਹਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕੋਈ ਪਟਵਾਰੀ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਥਾਣੇਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਡਾ ਅਫਸਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਡੰਗਰ ਚਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੱਲਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਲ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਹੀ ਰੋਟੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰ ਤੇ ਟੋਕਰਾ ਅਤੇ ਹਥ ਵਿਚ ਝਾੜੂ ਫੜ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧ ਰੋਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਹੀ ਆ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ)

ਤੁਸੀਂ ਵੇਖੋਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਵੇਰੇ ਸੜਕ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੇਵੀ ਚੰਗੀ ਸਾੜ੍ਹੀ ਪਾਈ ਹੋਈ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰੀ ਹੋਈ, ਫੁਲਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਿਆਂ ਬਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੇਰੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਨੌਜਵਾਨ ਕੰਵਾਰੀ ਲੜਕੀ ਹੈ ਉਹ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਉਤਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਗੰਦ ਦਾ ਟੋਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਥ ਵਿਚ ਝਾੜੂ ਫੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਲਾਂ ਇਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਪਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਰਬਾਂ ਪਤੀ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਲੋਕ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਮਖੌਲ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਕੇਵਲ ਇੰਨੀ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਪਿਛੜੀਆਂ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਵੀ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਗੰਦ ਦੇ ਟੋਕਰੇ ਚੁਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਥੇ ਤੇ ਬੜਾ ਵਡਾ ਕਲੰਕ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅਫਸਰ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਐਸ. ਪੀ. ਲਗੇ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਲਗੇ। ਇਹ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਨਾਲ ਲਗਕੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਬੈਠਾ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਿਨੀਆਰਿਟੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਫਸਰ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਫਾਈਲਾਂ ਬਣਾਈਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ]

ਇਹ ਕੋਈ ਇਕ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਅਨੇਕਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਹੱਕ ਦੇਣਾ ਹੈ। । ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਉਤੇ ਜੱਜ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਹਰੀਜਨ ਨੂੰ ਵੀ ਜੱਜ ਲਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣ। ਐਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਹੈਡਕੁਆਟਰਜ਼ ਉਤੇ ਹਨ, ਕੀ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਹੈ? ਹੁਣੇ ਮਾਰਕੀਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁੰਡੇ ਲਾਏ ਗਏ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਤੇ ਸਬ-ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਪਛੜੀਆਂ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ, ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਰਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਹਰੀਜਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਵੀ ਤਿੰਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਆਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਸੀਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਖਵੀਂ ਰਖੀ ਹੋਵੇ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਦਮੀ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਉਚੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੀ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ, ਉਹ ਉਤੇ ਆ ਕੇ ਅਫਸਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਖੁੰਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਵਿਚਾਰੇ ਭੁਖੇ ਰਹਿਕੇ, ਪੈਦਲ ਤੁਰਕੇ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਿਲ ਕਰਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅਮੀਰ ਹਨ, ਦੂਸਰਿਆਂ ਕਾਲਜਾਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਉਹ ਨਲਾਇਕ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਫਤਰਾਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ। ਕੁਝ ਸਹਾਇਕ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰਖੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। 232 ਅਸਾਮੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੌਂ ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਗਈਆਂ ਜਦ ਕਿ 18 ਹੋਰ ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਦੀ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ। ਕੁਲ ਅਸਾਮੀਆਂ 32296 ਸਨ ਪਰ ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਕੇਵਲ 2339 ਲਾਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 4121 ਘਟ ਰਹੇ। 22-9-1970 ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਡੀ. ਪੀ. ਆਈ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵੀ ਆਖਿਆ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਲਿਖੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਅਜੇ ਤਕ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਡੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦਾ ਦਫਤਰ ਕਿਉਂ ਹਰਕਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਡੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੀ ਰੋਂਦੇ ਹਾਂ, ਵਡੇ ਵਡੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਬਾਬੂ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਹਨ, ਉਹ ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਵਿਚ ਅਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਬੂ ਰਚੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਬੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਲਿਤਾੜੀ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਹਰ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਕੰਮ ਰਹਿ ਵੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਦਸਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 1965–66 ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਜੋ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਉਹ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ। 353 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਕੇਵਲ 12 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬਾਹਿਰ ਗਏ ਜਦ ਕਿ 353 ਭੇਜੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਫਾ ਨੰ: 20 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 30 ਤਕ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕੇ ਪਿਛੜੀਆਂ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 17 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਰਖੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਲ 2-3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤੀਜੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਪਿਛੜੀਆਂ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਤੇ 38 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰਨਾਂ ਸੀ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ 11 ਕਰੋੜ ਇਕ ਥਾਂ ਖਰਚ ਆਇਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਥਾਂ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਆਇਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਮੈਂ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਦਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਿਹੜੇ ਰੂਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਗਲਾਂ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਰਹੀ। ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਫਾ 94 ਉਤੇ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਫਤਰਾ ਵਿਚ 356 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿਛੜੀਆਂ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾਏ, ਲੇਕਿਨ ਨੌਕਰੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਅਤੇ 3 ਲੱਖ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਬੇਕਾਰ ਰਹਿ ਗਏ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਚਲਕੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਮ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਏ ਲੇਕਿਨ 7 ਹਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 44 ਹਜ਼ਾਰ ਬੇਕਾਰ ਰਹਿ ਗਏ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਨੋਂ ਮਿਲਾਕੇ ਸਾਢੇ 3 ਲੱਖ ਬੇਕਾਰ ਰਹਿ ਗਏ। ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ 91 ਲਏ ਗਏ ਜਦ ਕਿ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਫਾ 250 ਵੱਲ ਆਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਵਿਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਲਈ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 26 ਫੁਟਕਲ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਰਕਮ ਦਾ ਕੁਲ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚੋਂ 10 ਲਖ 54 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆਂ ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਜਦ ਕਿ ਸਾਰੀ ਰਕਮ 22 ਲਖ ਸੀ। ਕਿਰਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਈ 13 ਸੌ 5 ਹਜ਼ਾਰ, ਕੁਲ ਜੋੜ 45 ਸੌ 59 ਹਜ਼ਾਰ। ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਸਕੀਮ ਦਸੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ 26 ਫੁਟਕਲ ਵਿਭਾਗ, 38 ਕਿਰਤ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਕੇਵਲ 47 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਔਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਕਿਰਤ ਵਾਸਤੇ 3

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ]

ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦਸਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ, ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਜਨਕ ਹੈ ।

ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਫਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਘੱਟਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੇਣ ਦਾ ਇਹ ਢੰਡੋਰਾ ਬੜਾ ਪਿਟਦੇ ਹਨ ਪਰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਲ ਸਾਲ ਬਾਦ ਮਿਲਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਕਿਧਰੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ । ਕਈ ਤਾਂ ਇਮਤਿਹਾਨ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਕਈ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਵੀ ਲਗ ਗਏ ਹੋਣੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਹਾਲੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ । ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰੈਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਈ ਤਾਂ ਨਹਿਰਾਂ ਪੁਟਣ ਲਈ ਟੋਕਰੀਆਂ ਢੋ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਸਾਬਕਾ ਪੈਪਸੂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ ਤਾਂ ਪੈਪਸੂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੈਦਾ ਲੈ ਕੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਰੁਪਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਈ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਔਰ ਇਹ ਵਜ਼ੀਫਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹਣ ਤੇ ਤਨਖਾਹ ਵਗੈਰਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਲੇਕਿਨ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਇਥੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਜੇ ਕੋਈ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਥੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ, ਅਵਲ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਕਿਧਰੇ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਕਿਧਰੇ ਵਾਰੀ ਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾਖਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੇ ਵਜ਼ੀਫਾ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ । ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਐਵੇਂ ਹੀ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਫੋਕਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ (ਵਿਘਨ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਗਿਠੀਏ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਚੁਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ । ਇਸ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਆਪ ਤਾਂ ਕੁਝ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਔਰ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker : No aspersion on any hon. Member please.

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਤੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦੀ ਉਨਤੀ ਵਾਸਤੇ ਰਕਮ ਰਖੀ ਹੈ, ਉਹ ਥੋੜੀ ਹੈ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਜ਼ੀਫਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ 22 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 1 ਲੱਖ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ, ਅਸ਼ਟਾਮ ਫੀਸ ਲਈ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤੋਂ ਸਕੀਮ ਲਈ 16 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖੂਹਾਂ ਲਈ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ, ਸਮੂਹ ਕੇਂਦਰ ਫੁਟਕਲ 250 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ, ਮੱਝਾਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰਖੇ, ਸੂਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਮੱਝਾਂ ਦਾ ਦੁਧ ਤਾਂ ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਈ ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਸਾਲ ਨਿਲਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਲਾਮੀ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਿਲਾਮੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਲੋਕ ਹਨ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਬੀਜ ਫਾਰਮ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆ ਜਾਉ। ਉਹ ਆਦਮੀ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਫਾਇਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵਡੇ ਵਡੇ ਲੋਕ ਉਠਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਹਰੀਜਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਹਰੀ ਦੇ ਜਨ ਹਾਂ।

'ਏਕ ਨੂਰ ਤੇ ਸਭ ਜਗ ਉਪਜਿਆ, ਕੌਣ ਭਲੇ ਕੌਣ ਮੰਦੇ'

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਹਰੀ ਦੇ ਜਨ ਹਾਂ। ਹਰੀਜਨ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਗੰਗਾ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਗੰਗਾ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ ਔਰ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। (ਵਿਘਨ)

Acharya Prithvi Singh Azad : On a Point of Order Mr. Deputy Speaker. My hon. friend does not know Sanskrit. So he does not know the meaning of 'Harijan'. The meaning of 'Harijan' quoted by him is totally wrong and insulting to the Community. I would request the hon. Member through you to withdraw the meaning he has quoted.

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਗਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਜੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਠੀਕ ਕਰਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਲਈ ਹੀ ਨਿਯਮ ਬਧ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਹਰੀਜਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਅਸੀਂ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖ ਲਉ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੋ ਲਿਸਟਾਂ ਹਨ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਹਰੀਜਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਲਭਦਾ । ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦਾ ਨਾਮ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਚੁਮਾਰ, ਚੂੜ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਂਸੀ ਆਦਿ ਤਾਂ ਕਈ ਥਾਂ ਤੇ ਨਾਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਹਰੀਜਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਠੱਗੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ ? ਇਹ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਕਿਧਰੇ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਠੱਗੀ ਲਈ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ? (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਕਰਕੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਬਦ ਮੈਨੂੰ ਘਟੋ ਘਟ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ 20-22 ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦਸ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦਾ ਨਾਮ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਨ, ਮੈਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕਈ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਦ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੇ ਸਮੂਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਅਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਵਰਤਣੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸਨ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਹਦ-ਬੰਦੀ ਹੋਈ । ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਅਲਹਿਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਹਨ, ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੰਕਟ ਸਮੇਂ ਮੋਰਚੇ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਰਚੇ ਲਾਏ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਕਟ ਵਾਪਰਿਆ ਤਾਂ ਮੋਰਚੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਿਆ ਵਾਸਤੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ 23 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਡੀਬੇਟ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ 14 ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੜੇ ਸੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਬਿਪਤਾ ਆਈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਛੱਡ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ । ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਸ ਡੀਬੇਟ ਦੇ ਨੰ. 21 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 29 ਤਕ ਜੋ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਹਨ (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ : ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਬਾਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਜ਼ਬਾਨ ਹੋ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਚਾਹੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਉਥੇ ਸਨ ਚਾਹੇ ਉਥੇ ਜੰਨ ਸੰਘੀ ਸਨ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਹਾਣਾ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਇਹ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਗਦਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਆਪ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇਸ਼ ਗਦਾਰ ਹਨ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਵੱਜੁਹ ਮਿਸਿਜ਼ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਬਿਆਨ, ਜੋ ਅਰਜ਼ਦਾਸ਼ਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਸਬੈਂਡ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਿਹਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (This is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ। ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਦਿਤਾ। ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ : ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਨੇ ਹਾਊਸ ਦਾ ਧਿਆਨ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਜੋ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਤਲਿਕ ਇਥੇ ਭੱਦੇ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਮੈਂ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਹਾਊਸ ਹੈ ਇਹ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਇਥੇ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਕ ਇਕ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਰਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਨ। ਇਕ ਗਲ ਵਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਚੋਣਾਂ ਸਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਤੀਰਥ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ। ਤੁਸੀਂ ਫਿਰ ਬੋਲ ਲੈਣਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਟਾਈਮ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (This is no point of order. You may speak later on. You will be given time)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਤਵੱਜੁਹ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਾਸੇ ਦਿਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਲ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਹੈ ਉਸ ਚਿਠੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ]

ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਓ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਲਫਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਗਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਮਾੜੀ ਗਲ ਕਹੀ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡੀਅਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਸਿਜ਼ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੈਰਿਟਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹੀ ਕੁਝ ਉਮਰਾਨੰਗਲ ਅਤੇ ਫੇਰੂਮਾਨ, ਮਾਫ ਕਰਨਾ ਸਰਦਾਰ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੂਜੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਉਘੇ ਲੀਡਰ ਹਨ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਵਰਸੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (This is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਮੈਂ ਸ਼ੈਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਬੀਜ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਸੁਝਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਮੁਫਤ ਬੀਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਜੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਸੂਦ ਰਹਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਅਤੇ ਵਾਜਿਬ ਕੀਮਤ ਤੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਬਿਨਾ ਭੋਇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ ਚਾਹੇ ਹਰੀਜਨ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਦੂਜੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਨਾਂ ਕੁਝ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਤੁਸੀ ਮੈਨੂੰ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਹੈ ।

ਚੋਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ (ਪਠਾਨਕੋਟ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 1972-73 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਪੱਖ ਇਸ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਲੀਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਤਾਲੀਮ ਹਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤਾਲੀਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ 11 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੰਪਲਸਰੀ ਤਾਲੀਮ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 11 ਤੋਂ 14 ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਉਚੇਰੀ ਤਾਲੀਮ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰੇ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤਹੱਈਆ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਟੋਟਲੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ । ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਬਹੁਤ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਹੈ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਦੋ ਸੌ, ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੱਖਾਂ ਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਦੇ ਥਾਂ ਵਿਚ ਝੌਪੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਉਸ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵਿਚਾਰਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਪਣੀ ਮਜਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਝੁੱਗੀ ਖ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਜਗੀਰਦਾਰ ਉਸ ਝੁੱਗੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨੇ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬੜਾ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ. ਇਹ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਰਕਮ ਘੱਟ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀ ਨੇਕ ਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਲੱਮਜ਼ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ । ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗੰਦਗੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਔਰ ਹੁਣ ਉਸ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਰਾਹੀਂ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ । ਪਰ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਰਹੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ । ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੀ ਜਿਨਸ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਥੋੜੇ ਖਰਚ ਤੇ ਹੀ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਔਕੜ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬੜਾ ਹੀ ਸਰਾਹਣਾਯੋਗ ਹੈ ।

ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚਣੀ ਹੈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਹਰਿਆਣੇ ਵਲ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜੇਹਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜੇਹੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਅਜੇ ਤਕ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ 30% ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਤੁਸੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਵੇਖ ਲਓ ਕਿ ਕਿਤਨੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੀ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲਓ। ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਸਿਵਲ ਇੰਜਨੀਅਰ ਚਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਪੰਜ ਜਾਂ ਛੇ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੈ ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਿਚ ਇਤਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਿਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਿਲਾ ਰੋਪੜ ਵਿਚ ਕੇਵਲ 375 ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਟੀਊਬਵੈਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇ। ਅੱਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਬਿਜਲੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ।

ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਛੋਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਉਨਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਦੀ ਹੀ ਮਿਸਾਲ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਦਾ ਹਾਂ। ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਛੇ ਮੀਲ ਦੂਰ ਆਟਾ ਪਿਸਾਉਣ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਤਨੀਆਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਉਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਭਾਰ ਅਗੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਪਾਰਟੀ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸੀ ਛੋਟ ਦੇ ਦਿਤੀ। (ਵਿਘਨ) ਅੱਜ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਜਨਤਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਾ ਬਲਕਿ ਜਿਹੜੀ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਰੋਕਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਤਾ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਬੋਝ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਏ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ। ਅੱਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛੜਿਆਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਛੇ ਛੇ ਮੀਲ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅੱਠ ਦਸ ਮੀਲ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪੈਂਡਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਛੀ ਡਵੀਜ਼ਨ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਉਹ ਅੱਠਵੀਂ ਜਾਂ ਦਸਵੀਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਛੀ ਡਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲੈਕੇ ਪਾਸ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਚੇਰੀ ਵਿਦਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਏ ਦੀ ਉਨਤੀ ਲਈ ਜੋ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਹੈ ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਅਛੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਜੋਸ਼ ਆਇਆ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਇਸ ਪਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਜਿਥੇ ਤਕ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਜਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੰਗਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹਾਂ । ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਝਾਵ ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ : ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਇਥੇ ਹੈ ਨਹੀਂ । (ਵਿਘਨ)

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ : ਸਰਕਾਰ ਬੈਠੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਰਕਾਰ ਬੈਠੀ ਤਾਂ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਦ ਛੋਟਾ ਹੈ ਪਰ ਨਜ਼ਰ ਉਚੀ ਹੈ । (The hon. Member has a smaller stature but high vision).

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਖਰਬੰਦਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਸਰਕਾਰ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਕੀ ਬੈਠੀ ਹੈ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬੈਠੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ । (This is no point of order.)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਹਿਲਾ ਸੁਝਾਵ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲਾਲ ਫੀਤੇ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਦੇਰੀ ਸਿਵਲ ਸਕਤ੍ਰੇਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਕ ਫ਼ਾਈਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਰਕ ਪਾਸ ਫਿਰ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਪਾਸ ਫਿਰ ਸੁਪਰਡੰਟ ਪਾਸ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ ਪਾਸ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀ ਪਾਸ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੈਕਟਰੀ ਪਾਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਇਹ ਫਾਈਲ ਇਸੇ ਹੀ ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਡੀ. ਐਫ. ਏ. ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਚੈਨਲਜ਼ ਤੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਯੁਜ਼ੂਅਲ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਇਕ ਚਿਠੀ ਲਈ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਪਾਪੂਲਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਸਰਕਾਰ ਆ ਗਈ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਪਬਲਿਕ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਜੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹਾ ਚੈਨਲ ਬਣਾਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਜਲਦੀ ਮੁਯਸਰ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਲਾਲ ਫੀਤੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤ੍ਰੇਤ ਵਿਚ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਇਹ ਖਰਚ ਘਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਜਾਇੰਟ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਇਕ ਚੀਫ ਇੰਨਜੀਅਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਹਰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਚਾਰ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ । ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀ. ਐਂਡ ਆਰ. ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਹਨ । ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਵਖਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਵਖਰੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ ਜਸਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਯਸਰ ਨਹੀਂ, ਸੜਕਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰ ਯੀਅਰਜ਼ ਟੂਗੈਦਰ ਇਹ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦਾ ਹਾਲ ਆਪ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਦੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਦੇ ਸਟੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਦੇ ਫਿਰ ਕੰਮ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਸਕੱਤ੍ਰੇਤ ਵਿਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ 6 ਬਿਠਾਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟ ਕਰਨ ਦੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਵਰਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਈ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨਾ ਨਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਡਯੂ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਆਫ਼ ਵਰਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਖਰਚਾ ਘਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ । ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਤਾਮੀਰੀ ਕੰਮ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ । ਜਿਥੇ ਤਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜ ਹੀ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 575 ਤੋਂ 1250 ਤਕ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਪਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਜ਼ਟਿਡ ਸਟਾਫ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਰੀਲੀਫ਼ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਇਹ ਚੰਗਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੈਟੇਗਰੀ ਪਹਿਲੇ ਇਲਾਨ ਵਿਚੋਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤਾਮੀਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਕਿਥੇ ਤਕ ਅਗੇ ਵਧੇ ਹਾਂ । ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਉਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਐਡਮਨਿਸ਼ਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘਟਾਵੇ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਵਰਕ ਵਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਜਿਥੇ ਤਕ ਫਿਨਾਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਹੀ ਇਕ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਿਰਭਰ ਹੈ । ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੀ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਹੈ । ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਐਫ. ਡੀ. ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਚੈਨਲ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੇਰੀ ਘਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜਦ ਬਜਟ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਐਲੋਕੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜੇ ਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਐਕਸੀਡ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਐਫ. ਡੀ. ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੇਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨ ਪਏ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਫ. ਡੀ. ਕੋਲ ਮਾੜੇ ਮਾੜੇ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ । ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਐਕਸੀਡ ਕਰੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫਿਨਾਂਸ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹੈਡ ਆਫ ਦੀ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਉਸ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਐਫ. ਡੀ. ਕੋਲ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ । ਐਫ. ਡੀ. ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਰੀ ਨਾ ਲਗੇ ਅਤੇ ਹਰ ਕੰਮ ਇਸ ਪਾਸ ਨਾ ਆਵੇ । ਹੁਣ ਜਦ ਕਿ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਫੰਡਜ਼ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੇਰ ਨਾ ਲਗੇ ਹੁਣ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਡੀ. ਦੀ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਐਸਟੀਮੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਆਦਿ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਕਿ ਤਾਮੀਰੀ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਦ ਇਕ ਵੇਰ ਬਜਟ ਐਲੋਕੇਸ਼ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਐਫ. ਡੀ. ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਾ ਪਏ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਲੱਖ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਹਨੂਮਨਥਈਆ ਜੀ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨਿਸਟਰੀ 1/10 ਟੋਟਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਹ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਇਤਫਾਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 11 ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਰਖੀ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਹਰ ਮਨਿਸਟਰ ਨਾਲ ਇਕ ਸੈਕਟਰੀ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਥੇ ਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਸੈਕਟਰੀ ਲਗੇ ਹਏ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਪਾਸ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਵਜ਼ੀਰ ਦੀ ਕੋਈ ਅਰਜੰਟ ਜਾਂ ਇਮੀਜੀਏਟ ਫਾਇਲ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਕਦੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਪਾਲਿਸੀ ਬਨਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਹਦ ਤਕ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਨਾਲ ਇਕ ਸੈਕਟਰੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਪਾਸ ਉਹ ਮਹਿਕਮਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣ । ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾਂ ਸਹੀ ਮਹਿਨਿਆ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਦੇਰ ਨਾ ਲਗੇ । ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਲਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ਼ਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਐਸ. ਪੀਜ਼. ਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਡੀ. ਸੀ. ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲਿਖਵਾਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਡੀ. ਸੀਜ਼. ਤੋਂ ਲਿਖਣ ਦਾ ਇਖਤਿਆਰ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਡੀ. ਸੀਜ਼. ਲਿਖਣ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਐਸ. ਪੀਜ਼. ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀਜ਼. ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਡੀ. ਸੀਜ਼., ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਕਾਰਡਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਕੋਡ ਆਫ ਕਾਨਡੰਕਟ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਐਸ. ਪੀਜ਼. ਦੀ ਕਾਨਫੀਡੈਂਸ਼ਲ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖਣ ਲਈ ਇਖਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ । ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਇਖਤਿਆਰ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਪਾਸ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਹਨ ਉਪਰ ਤੋਂ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਤਲ ਛੁਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਗਲ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਇਹ ਹੋਏ, ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਲੋਕੇਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਐਸ. ਪੀਜ਼., ਨੂੰ ਲਾ-ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਸਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਾਈਮ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਐਸ. ਪੀਜ਼, ਨੂੰ ਹਨ ਇਹ ਹੋਮ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਪਾਵਰਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਾਂ । ਹੋਮ ਸੈਕਟਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਦਾ ਹਕਦਾਰ ਹੈ । ਇਹ ਇਕ ਗਲਤ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਕ ਐਸ. ਪੀ. ਸਿੱਧਾ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਦੇ ਕੇਡਰ ਕੋਲ ਫਾਈਲ ਲੈ ਜਾਵੇ । ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਆਈ. ਜੀ. ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਹੋਮ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਜਿਹੜੀ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਬੜੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਬਣਨੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਮਨੀ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਦੇਣ, ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਦੇਣ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਾਉਣ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਹਨ, ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਦੇਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੰਡ ਵਧਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬੜੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਹਿਕਮਾ ਜ਼ਰਾਇਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੈ, ਮਹਿਕਮਾ ਜ਼ਰਾਇਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ 5-6 ਪੋਸਟਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲੈਵਲ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਇਤਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੂਸਰਿਆਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਪਰ 5-6 ਸਾਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬੇ ਆਪਣੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾ ਲੈਣਗੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਨਾਜ ਸਰਪਲਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਐਸੇ ਸਾਧਨ ਅਪਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਕਰਾਪ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇਨਸੈਂਟਿਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਤਨਾ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਬਮਾਉਨਟੇਨੈਂਸ ਏਰੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਹੈ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫਲ, ਮੇਵੇ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨਾਖਾਂ, ਬਾਦਾਮ, ਸੇਬ ਅਲੀਚੀ ਵਗੈਰਾ ਸਾਰੇ ਫਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਇਸ ਏਰੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਪੈਸਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡੀਵੈਲਪ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਸਤੇ ਲਖਾਂ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬ-ਮਾਉਂਟੇਨੈਂਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਫਲਾਂ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰਕੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਫੰਡਜ਼ ਅਲਾਟ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਲੋਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਪਾਸੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰੀ ਦੋਵੇਂ ਦੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਕ ਗਲ ਜਿਹੜੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ। ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੀ 30% ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਚੋਰੀ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਬਿਜਲੀ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਜਾਂ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਐਸੇ ਆਈਟਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਕ ਨੁਕਸ ਦੀ ਗਲ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਲੈਕੂਨੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਥੇਈਂ ਡੈਮ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਕ ਵੀ ਮੈਂ ਏਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਇਕ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਇਸ ਡੈਮ ਦੇ ਬਣਨ ਵਿਚ ਰੋਕ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਸੈਰਾਬ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਆਮਲੇ ਨੂੰ ਡੇਟ ਬਾਊਂਡ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਲਈ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਹੈ ਇਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਕੈਬਿਨਟ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਝਗੜਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਡੈਸ ਇਸ ਸਾਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣ ਜਾਵੇ । ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੇ ਬੜੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪਰਗਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਡੈਮ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਜੁਟਾਏ ਜਾਣ ਕਿ ਇਹ ਡੈਮ ਇਸ ਸਾਲ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਇੰਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜਾਂ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਹੈ । ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਖਾਨਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਐਡਰਸ ਦਾ । ਪਰ ਅਕਾਲੀ-ਜਨਸੰਘ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ ਜੀ ਲੇਬਰ ਮਨਿਸਟਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਇਨਰੋਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲੋਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸਗੋਂ ਦੂਸਰੇ ਲੋਕ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੂਸਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਇਥੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਗਲਤ ਚੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਜੋ ਗਲਤ ਗਲ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇੰਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਵਿਚ ਉਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਲੋਕ ਇਨਰੋਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । (ਹਾਸਾ) ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ । (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (It is no point of order.)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਜੰਗ ਠੋਸ ਦਿਤੀ ਸੀ । ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਉਹ ਹਮਲਾ ਪਿਛਾੜ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਭਗ 300 ਪਿੰਡ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲਏ । ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਅਫਸੋਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਵਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਵਾਰਡ ਜਾਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟਸ ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ । ਆਪ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਲੈ ਗਏ ਹਨ । ਇਹ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਦੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਜੇ ਸਿਵਲੀਅਨ ਲੋਕ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿਚ ਮੋਰਚੇ ਲਗਾ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਾ ਕਰਦੇ, ਜੇ ਟਰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਬਰਖਾ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਂਦੇ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀ । ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਡਿਪਟੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਰਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜੀ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਉਦੋਂ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਬੰਬਾਂ ਵਿਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਪਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਵੀ ਨਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪਦਮ ਸ਼ਿਰੀ ਤੇ ਸਿਰਫ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਸਿਵਲੀਅਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਛੋਟੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਇਗਨੌਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿਵਲੀਅਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅਗੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨਾਂ-ਬ-ਸ਼ਾਨਾ ਨਾਲ ਰਖਣ ਲਈ ਪਾਪੂਲਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਗਲ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਟਾਫ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਠੀਕ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਵੀ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ, ਧਕੇ ਸ਼ਡਿਊਲਡਕਾਸਟਾਂ ਅਤੇ ਬੇਕਵਰਡ ਕਲਾਸਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੁਕੈਡ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਢਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੋਂ ਲੰਘਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਬੇਇਨ-ਸਾਫ਼ੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਤੇ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ । ਇਸ ਲਈ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੋ ਰਹੇ ਧੱਕੇ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਇਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਕੈਡ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਆਬੂਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ । ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਕੈਡ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰੇਗਾ, ਮਜਬੂਰ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁਦਾ ਹਾਂ । ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ ਸੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਲਈ ਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਇਤਨੀ ਵਧ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੈਕਟ੍ਰੀਏਟ ਵਿਚ ਵੀ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲ ਕਦੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਥੇ ਵੀ ਆ ਗਈ । ਅਜ ਕੁਰਪਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਫਾਰਮੂਲੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਾਪੂਲਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਇਮੀਜੇਟ ਸਟੈਪਸ ਲਏ ਜਾਣ । ਕੋਈ ਤਰੀਕਾਕਾਰ ਇਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋਵੇ । ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ । ਇਸ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀਆਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕਤਲ ਵੀ ਛੁਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹੋ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਅਕਾਲੀ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਉਹ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਤੇ ਹੀ ਸਾਰੀ ਗਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਪਨਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਰੁਕ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਸਿਵਲ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਫਾਈਲ 4-5 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ, ਡੀ. ਸੀ. ਆਫਿਸ ਵਿਚੋਂ ਫਾਈਲ 2 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਸਿਵਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚੋਂ 1 ਦਿਨ ਵਿਚ ਫਾਈਲ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਜਿਤਨੀ ਫਾਈਲ ਦੇ ਨਿਕਲਣ ਵਿਚ ਦੇਰ ਹੋਵੇਗੀ ਉਤਨੀ ਹੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਵਧੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਬਣਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀ ਕੁਇਕ ਡਿਸਪੋਜ਼ਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਡੀਕਲ ਫੈਸੀਲਿਟੀ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਲੱਖ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਮਾਧੋਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਨਾ ਸੀ, ਉਥੇ ਜੰਕਸ਼ਨ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 3 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਥੇ ਕੋਈ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਦਵਾਇਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਜਲਦੀਂ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਨਾ ਸੀ ਪਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਉਸ ਵਲ ਕੋਈ ਤਵਜੋ ਨਹੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਹਪੁਰਕੰਡੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਇਹੀ ਹਾਲ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਲਈ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਸੀਲੈਕਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ, ਰਾਣੀਪੁਰ ਅਤੇ ਮਖਰੜਾ, ਇਹ ਸਬ ਮਾਊਂਟੇਨੀਅਸ ਏਰੀਆ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਲੀ ਏਰੀਏ ਦਾ ਪੈਸਾ ਉਥੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾਂ ਸਬ-ਮਾਊਂਟੇਨੀਅਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਬ—ਮਾਊਂਟੈਨਿਅਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਡੀਪ ਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਜੋ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਹੋਰ ਏਰੀਆ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿਮਾਚਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈਂ ਉਥੇ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਨਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਾਰੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਜੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਥੇ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਉਥੇ ਲਗੇਗੀ। ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਉਥੇ ਹੋਰ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਵੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by:
Panjab Digital Library

ਲਗ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਗਾਤ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਸਬ ਮਾਊਂਟੈਨੀਅਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਲਈ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਕੰਮ ਕਾਜ ਹਾਰਟੀਕਲਚਰ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਰਕਮ ਵਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਕੰਮ ਵਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਚੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਨੂੰ ਫਰੋਗ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਬ ਮਾਊਂਟੈਨੀਅਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ 30—35 ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਪੰਜ ਪੰਜ ਛੇ ਛੇ ਮੀਲ ਤੋਂ ਲਿਆਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਉਥੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਬੜਾ ਸਰਾਹਣਾ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬ ਮਾਊਂਟੈਨੀਅਸ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਪੀਣ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਲ ਫ਼ੌਰੀ ਤਵਜੋ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਵੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਵੀ ਦਰਿਆ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਲਿਫਟ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਚਾਲੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਇਸ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਮਾਈਨਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਥਲੇ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਰਲੀਫ ਦੇ ਦਿਤਾਂ ਗਈ ਪਰ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾ ਨੂੰ ਇਹ ਰਲੀਫ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ 575 ਰੁਪਏ ਤਕ ਰਲੀਫ ਦੇ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 575 ਤੋਂ ਲੈਕੇ 1250 ਤਕ ਵੀ ਰਲੀਫ ਦੇ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬੜਾ ਸਰਾਹਣਾ ਯੋਗ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਗੈਰ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਇਹੀ ਲੋਕ ਹੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਰੀਵੈਂਸਿਜ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋਕ ਹੋਰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਐਡਮਿਨਿਸ਼ਟਰੇਸ਼ਨ ਅੱਛੀ ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਮਪਲੀਮੈਂਟ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰੀਵੈਂਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣ ਕੇ ਇਸ ਅਨੌਮਲੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਵਰਜ਼ ਨੂੰ ਡੀ-ਸੈਂਟਰਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਲਥ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਜਾਲੰਧਰ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਬਦਲ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡੀ-ਸੈਂਟਰਾਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪਾਵਰ ਥਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਹੋਇਆ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੂਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਲੀਫ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਅੱਛੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਨਸਾਫ ਮਿਲਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਆਵੇਗੀ। ਡੀ-ਸੈਂਟਰਾਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ।

ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੈਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੇਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਦਾਖਾ ਐਸ. ਸੀ.): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗਲ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਵੀਆਂ ਗਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਭੀ ਹੈ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਕ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਨਵੇਂ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਾਂਗੇ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋਣ, ਭਾਵੇਂ ਪਿੰਡ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਬੇਚਰਾਗ ਹੋਣ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿਸਚਾ ਬਣਾਇਆਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਗਲ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹੋਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਗਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨੇ ਗਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮੈਂ ਫੇਰ ਕਰਾਂਗਾ। (ਵਿਘਨ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਡਲ ਗਰਾਮਾਂ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਹੀ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਇਕ ਸਵਾਲ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਅਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ 31 ਮਾਰਚ, 1969 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਚਾਲੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਸਬਿਆਂ ਵਾਸਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿ 20 ਸਾਲ ਤੱਕ ਲਿਤਾੜਿਆ ਗਿਆ, ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਿਆਂਦੀ ਤਾਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰ ਸਕੇ, ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਣ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਗਿਲੇ ਨਾਲ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਜੇ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਘਟਾਇਆ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਈਸੇਵਾਲ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਹਾਲਾਂ ਬਣਿਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਧੂਰਾ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਈਸੇਵਾਲ ਉਹ ਪਿੰਡ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਰਮਲ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਬਹਾਦਰ ਵਰਗੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਲਾਈਂਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿਤੀ। ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ ਮਿਲਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਨੇ ਏਅਰ ਮੈਡਲ ਚੱਕਰ ਲਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਨੇ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਲਿਆ ਜੋ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੇਰੇ ਫੌਜੀ ਭਰਾ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਉਥੋਂ ਦੇ ਮੇਰੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ 1914 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਗਿਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਉਥੇ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਜਿਸ ਨੇ ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿਤੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਥੇ ਸੁਪਰ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। To deny a Super Model Gram is not justice to that village, ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਡਰੈਸ ਵਿਚ ਸਫਾ ਨੰ: 2 ਤੇ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦਾ ਨਾਮ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਰੂਹ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਨੇ, ਜਿਹੜੇ ਸਖਸ਼ ਨੇ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਨਾਮ ਉਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਫੌਜ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੋਵੇ।

ਇਸ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਉਹ ਅੰਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ]

ਭੁੱਖ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚੋਂ ਬਚਾਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦਾਤਾ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਮਗਰ ਮੇਰਾ ਗਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਪਜ ਪੈਦਾ ਕਰ, ਤੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਬਚਾ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਨਾਜ ਦੇ । ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਮਹਿੰਗਾ ਡੀਜ਼ਲ ਲੈ ਕੇ, ਮਿਟੀ ਦਾ ਤੇਲ ਮਹਿੰਗਾ ਲੈ ਕੇ, ਅਨਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰ ਮਹਿੰਗਾ ਖਾਦ ਪਾ ਕੇ, ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਟਰੈਕਟਰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਆਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰ । ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਣਹੋਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਭਰਾ 80% ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਉਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈ-ਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਬਲਿਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੀਆਂ । ਪਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਲ ਬੱਸ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਖੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਿਤੇ ਖੜੀ ਹੈ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਾਤੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੋ ਡਰਾਮੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਪੈਸੇ ਖਾਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੋ 60, 40 ਦੀ ਰੇਸ਼ੋ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਟੀਨਿਊ ਕਰਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪਰੋਗਰੈਸਿਵ ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਇਕ ਗਿੱਲਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । 'ਇਸ ਦੇ ਵੱਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਉਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਲਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਪੰਜ ਪੰਜ ਪੈਸੇ ਦੇ ਟਿਕਟ ਬਹੁਤ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਟੁਕੜੇ ਬਹੁਤ ਦਫਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਟੈਕਸ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ । ਜਦੋਂ ਬੱਸ ਆਪਣੇ ਅੱਡੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਬੱਸ ਉਤੇ ਟਰਿਪਟੈਕਸ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ trip Tax ਟਰਿੱਪ ਜੋ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਦਾ ਫਰਾਡ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਦੋ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਾਂ ਫਰਾਡ ਹੀ ਹੈ। ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਫਰਾਡ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਰਾਡ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਹ ਜੋ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡੋਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਐਸੇ ਭਰਾ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਈ ਕਈ ਮੀਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਮੀਲਾਂ ਭਰ ਬਾਗ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਨਵਾਬ ਬੈਠੇ ਹੋਣ, ਜਿਥੇ ਰਾਜੇ ਹੋਣ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਇਹ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਫਰਾਡ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰੀਜਨ ਲੀਡਰ ਤੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹੋਵਾਂਗੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਕ ਸਿਆੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਦੱਸਣ। ਜਿਹੜੇ ਭਰਾ ਉਧਰ (ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕਿਸੇ ਹਰੀਜਨ ਨੂੰ ਇਕ ਸਿਆੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਹੀ ਢਿੱਡ ਭਰ ਲਏ। (ਵਿਘਨ)

ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲ 90 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੋਲ ਚਾਰ ਚਾਰ, ਪੰਜ ਪੰਜ ਸੌ ਵਿਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਮੋਟਰਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਨਾਲ ਫਰਾਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜਵਾਦ ਵੱਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਐਸ. ਐਸ. ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤਾਕਿ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਣ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਟਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਉਹ 15 ਤਰੀਕ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ 28 ਤਰੀਕ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਨੌਕਰੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਸ. ਐਸ, ਬੋਰਡ. ਤੋੜ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਾਏ ਸੀ, ਇਹ ਮੇਰੀ ਗਿਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ 6 ਜਾਂ 8 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਥੋੜੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 55 ਸਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲ ਸਕਣ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਵੀ ਲਾਲ ਲਕੀਰ ਫੇਰ ਦਿਤੀ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਹਰੀਜਨ ਭਰਾ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ]

ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ ਉਹ ਬੇ-ਨਾਮ ਬੋਲੀ ਦੇ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਨਿਜੀ ਸੁਝਾਵ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਸਤੀ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਾਨੂੰ ਗਿਫਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਾਰਗੇਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਸ ਤੇ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ? ਸੋ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਕਮਾਈ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਫਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਾਜਪੂਤ ਭਾਈ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਹੇਠ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1947 ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵਾਹੀ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦੀ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਲੋਡੂਵਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਸੀਡ ਫਾਰਮ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਡ ਫਾਰਮਾਂ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਡ ਫਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਰਾਜਪੂਤ ਭਾਈ, ਰਾਏ ਸਿੱਖ ਜਾਂ ਹਰੀਜਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਦਿਆ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਹਨ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਇਸ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਟੇਕ ਓਵਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸੀ, ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿਤੇ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਲੇ ਤਕ ਟੇਕ ਓਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਪਸਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਔਰ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਸਟਾਫ ਉਨਾਂ ਹੀ ਹੈ ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਹਰੀਜਨ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਲੀ ਮਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਖਿਲਕੁਲ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਐਡਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਏ। ਸੋ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਇਕ ਨਿਜੀ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਵਖਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਲ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਟੀਚਰ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਟੀਚਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਸੋ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਵ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਵਖਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਅਲਹਿਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਘਟੋ ਘਟ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ ਕਮ-ਪੀਟੈਂਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ਡੂਲਡ ਕਾਸਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਫਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਵਜ਼ੀਫੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਬਹੁਤ ਲੇਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਕਈ ਵਾਰੀ ਸਾਲ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਫ਼ੀਸ ਮਾਫ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੀਸ ਤਾਂ ਹੀ ਮਾਫ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਭੀ ਹਰੀਜਨ ਦੀ ਆਮਦਨੀ 1,800 ਰੁਪਏ ਜਾਂ 3,600 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ । ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਨਕਮ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੈਡੂਲਡ ਕਾਸਟ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜ਼ਾਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫੀਸਾਂ ਵੀ ਮਾਫ ਕਰਨ ਵਿਚ ਇਨਕਮ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

(ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੜਾ ਹੋਇਆ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ? (Does no hon. Member want to speak ?)

(ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਖੜੇ ਹੋਏ)

ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਵੀ, ਨਾ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਟਰੇਜਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਦਾ, ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ? ਕੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਐਡਜਰਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ? (ਵਿਘਨ) ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬਣ ਕੇ ਇਥੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਥੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਟਾਈਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯੂਟੋਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਪ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ..(ਵਿਘਨ)(It appears that no hon. Member either from the Opposition or from the Treasury Benches wants to take part in the discussion. May I take it that it is the sense of the House that the meeting be adjourned. (Interruption) The hon. Members should realise that each of them represents here one lakh persons of the public. They should come here well prepared so that they are able to fully utilize the time of the House. This even reflects on the Party Whips..) (Interruption).

(ਇਸ ਵਕਤ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ)।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ(ਸਰਦੂਲ ਗੜ੍ਹ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਬਜਟ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ, ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤਰੋੜ ਮਰੋੜ ਕੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅੱਡ ਅੱਡ ਮਦਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਹ ਬਜਟ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਪਰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਂਸਤੇ ਰੁਪਿਆ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਘਟਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣਾ ਵਾਇਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨਗੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਹੀ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਰਖ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੇ ਆਪਣਾ ਵਾਇਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਂਸਤੇ ਹੋਰ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਮਦ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ । ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗੇ ਨਾਲੋਂ ਪੈਸਾ ਘਟ ਰਖਿਆ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਗਈ ਕਿ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਜਾਂ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਕਿਤਨੇ ਅਪ-ਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੇ ਹਨ । ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 5,000 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਨਾਹਰਾ ਦੇ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਵਿਚ ਰਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਾਬਕ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ 5,000 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਤਨੇ ਪਿੰਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ । ਸੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਲੀ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਵਲ ਅਸੀਂ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਕਦਮ ਚੁਕਾਂਗੇ ਪਰ ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿਆਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਵਲ ਲਿਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ । ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦਾ ਭਾਅ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਦਿਤਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਂ ਲੋੜ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਜ਼ਲ ਇੰਜਨ, ਖਾਦ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਆਦਿ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਆਦਿ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਪੇਸ਼ ਆਉਂ-ਦੀਆਂ ਹਨ । ਸਾਧਾਰਣ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ, ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੋਕੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦੇਣ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ।

ਪਰ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? ਉਸ ਟਾਈਮ ਹੀ ਗਰੀਬੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦਾ ਮੁਲ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਗਰੀਬੀ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ ? ਇਹ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਸਿਧਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੀਤੀ ਤੇ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਕਣਕ ਲਈ ਭੱਜਣਾ ਪਵੇਗਾ । ਕਿਸਾਨ ਬਹੁਤ ਡੀਮਾਰੇ-ਲਾਇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਮੈਂ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇ, ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ । ਪਰ ਲੱਖਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁੜਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਪਾਉਣ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਵਲ ਲੈ ਜਾਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਅੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਦਮ ਚੁਕੋ । ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਹੱਦ ਇਕ ਅੱਖ ਨਾਲ ਮੁਕਰਰ ਕਰੋ । ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਲ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਹੈ, 3, 4 ਅਤੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਸਮਾਜਵਾਦ ਖੰਡ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਾ, ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਦਾ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ, ਮਿਲਾਂ ਦਾ ਕੌਮੀ-ਕਰਣ ਕਰਨ ਨਾਲ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕਲੀ ਹੱਦ ਮੁਕਰਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ 24 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ । ਇਹੋ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ, ਇਹੋ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਅੱਧੀ ਸੀ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਤਾਂ ਅਜ ਜਦੋਂ ਅਬਾਦੀ ਦੁਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਥੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਬਾਦੀ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਬਾਦੀ, ਇਕ ਘਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੁਗਣੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਥੋਂ ਨਿਕਲੇਗੀ ?

ਜੇ ਸਹੀ ਮਾਹਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਘੱਟ ਰੇਟ ਤੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਸੌਖੇ ਤੋਂ ਸੌਖੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਧਨ ਮੁਹਈਆ ਕਰੇ । ਉਸ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦਾ ਮੁਲ ਠੀਕ ਹੋਵੇ । ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਾਉਣ ਵਲ ਕਦਮ ਚੁਕੇ । ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਅੰਕੜੇ ਕੱਢ ਲਈਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । 5 ਅਰਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਪਰੰਤੂ ਸਾਨੂੰ ਕੇਵਲ ਨੰਗਲ ਖਾਦ ਫੈਕਟਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇਕ ਸਫੈਦ ਹਾਥੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੀ ਬਿਜਲੀ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਸਾਡੀ ਖਾਦ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਕਿਉਂ ਨਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ । ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਣ ਤਾਂ ਕਿ ਸਹੀ ਮਾਹਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇ । ਜਿਹੜੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਣ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਣ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇਗਾ । ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਸਾਧਨ ਮੁਹਈਆ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ । ਅਸੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ)

ਕਿ ਇਕ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਤਾਂ ਰਗੜੀ ਜਾਈਏ । ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਹ ਭਾਵ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੱਦ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਮੈਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਮੈਂ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕੋ ਅੱਖ ਨਾਲ ਇਕੋ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਬਜਟ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਬਾਰੇ ਨਵੀਂ ਮੱਦ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੈ, ਸੇਵਾ ਵਾਸਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ । ਪਰੰਤੂ ਜਦ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਧਰ ਜਾਈਏ । ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪਿਟਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛੇ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਖੇਗੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਕੁਰਪਟ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ, ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਕਿੰਨੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਇਨਸਾਫ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕੇ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਦੇਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਗਿਣਤੀ ਹੋ ਸਕੇ । ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਤਾਂ ਖੂੰਜੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਮਾਨਦਾਰ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਕੀ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਹੋਰ ਰੁਪਿਆ ਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਰ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਅਗੇ ਵੱਧਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਰਾਜ ਹੈ ? ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗੁਰੂ ਦੱਤ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਸੁਪ੍ਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਪਰੰਤੂ ਅਜ ਜਿਹੜਾ ਲੋਕ ਰਾਜ ਹੈ, ਅਜ ਦਾ ਜੋ ਸਮਾਜਵਾਦ ਹੈ, ਇਥੇ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁਛੇ ਆਪ ਹੀ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਰਾਜ ਹੈ ? ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਅਤੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਹਨ । ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸਬੂਤ ਹਨ । ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਤਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਤਬੀਅਤ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ 200 ਆਦਮੀ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਉਥੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ ਹੈ । ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਜਿਥੇ ਦੋ ਸੋ ਆਦਮੀ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਉਥੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਦਮੀ ਮਾਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਐਸੀ ਵਾਰਦਾਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਡੀ.ਐਸ. ਪੀ. ਮਾਨਸਾ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰ ਹੋਣਗੇ । ਮੈਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੇ ਮਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤਾਪ ਨਾਲ ਵੀ ਆਦਮੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਨਹੀਂ ਮਰਨਾ ਤਾਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਰਨਾ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਲ ਤੁਰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਹੈ, ਜੇ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇਧਰ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਇਧਰ ਦੀਆਂ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬਿਠਾ ਦੇਣ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ । ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਅਣ-ਗਹਿਲੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਥੀਨ ਡੈਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਡਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੀ; ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਥੀਨ ਡੈਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਮਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ 25 ਲਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਹੈ । 80, 85 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਸ ਡੈਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹੀ ਹਾਲ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿਚ 70, 80 ਸਾਲ ਲਗ ਜਾਣਗੇ । ਸਾਡਾ ਕੀਮਤੀ ਪਾਣੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਅਸੀਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਵਧ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ. ਉਹ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ । ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਿਵਾਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਣ ਦੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ । ਪਿਛੇ ਇਕ ਸਕੀਮ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਇਹ ਕੰਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਬਜਟ ਵਿਚ ਜੋ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਸੀ ਉਹ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ, ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਪੈਸਾ ਹੁਣ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਸੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਨਿਕਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿਚ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਸਮਾਂ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਸਕੀਮ 12 ਸਾਲ ਪਿਛੇ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਵਲ ਲੈ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਅਸੀਂ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਫਾਲਤੂ ਜਾਏਗਾ । ਸੂਏ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਵਗ ਰਿਹਾ । ਉਹ ਸੂਏ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਣਗੇ । ਪਿਛਲਾ ਪੈਸਾ ਵੀ ਖਰਾਬ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਿਜਲੀ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਜੇਹੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਪੁਜੀ । ਜੇਕਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗਵਾਂਢੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਨਾ ਗਈ ਹੋਵੇ । ਕਾਂਗਰਸੀ ਮੈਂਬਰ ਇਹ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਤਨੇ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ । ਅੱਜ ਫਿਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਛੇਤੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਤਾਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਪੁਜੀ ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਸਕੇ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਏਰੀਏ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਚੁਣ ਕੇ ਇਥੇ ਆ ਜਾਵੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕਰਨਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ]

ਹੈ । ਮੈਂ ਕਿਧਰੇ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਝੁਨੀਰ ਬਲਾਕ ਹੈ ਉਥੇ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜੇਹਾ ਬਲਾਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਨਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਝਨੀਰ ਬਲਾਕ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟੈਕਸਾਂ ਬਾਰੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਅੱਗੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਟੈਕਸ ਇਕਠਾ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ । ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਟੈਕਸ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਗਰਾਹੁਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਹੀ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਧਰੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੇਰੀ ਇਹ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਤਾਕਿ ਸਾਡਾ ਬਾਰਡਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਾਟਾ ਪਵੇਗਾ । ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਉਸ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਲੈ ਜਾਣਾ ਹੈ । ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਨ ਨਾਲ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘਾਟਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੈਮੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਉਤਨੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿਤਨੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਇਸ ਪਾਸੇਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ (ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਬੜਾ ਹੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਗਲ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪਗਰੇਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇਣ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਪਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾਂ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਕਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸੜਕ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਸਰਾਸਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣ ।

ਇਕ ਗਲ ਹੋਰ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਬਿਲਕੁਲ ਡਾਊਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ, ਗਰੀਬ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖਾਦ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਤੱਅਲਕ ਬੜੇ ਭੱਦੇ ਲਫਜ਼ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਕ ਬੜੀ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਭਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਭੱਦੇ ਲਫਜ਼ ਨਹੀਂ ਵਰਤਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗੀ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭੱਦੇ ਲਫਜ਼ ਨਾ ਵਰਤਣ । ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਜਲਸਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਉਥੇ ਜਥੇਦਾਰ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਤੁੜ, ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਸ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਵਾਸਤੇ ਬੜੇ ਭੱਦੇ ਲਫਜ਼ ਵਰਤੇ ਗਏ । ਜਿਸ ਲੀਡਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬੜਾ ਮਾਣ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਦੇ ਲਫਜ਼ ਵਰਤਣੇ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਮੋਟਿਵਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਨਾ ਵਰਤਣ ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ (ਟਾਂਡਾ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਇਥੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਅਵਾਮ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬੜਾ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਬੱਜਟ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਝਲਕ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਅੱਜ ਇਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛੱਪੀ ਹੈ ਔਰ ਅਗੇ ਵੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਜੇਹਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਲੀਡਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੋਵੇ (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਵੇਖਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਤਨੇ ਗੱਦਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਜੈਚੰਦ ਵਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਆਨ.ਏ. ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਡਾਕਟਰ ਧਰਮਾਂ ਤੇਜਾ ਨੂੰ ਫਾਰਨ ਵਿਚੋਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਥੇ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਔਰ ਬਕਾਇਦਾ ਉਸ ਉਤੇ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤੁਅਲਕ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਜ ਹੀ ਪਰੈਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਈਫ ਵਲੋਂ ਇਕ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕਢਿਆ ਗਿਆ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ । × × × (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ × × × × ਵਾਲਾ ਫਿਕਰਾ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾਂ ਹਿਸਾ ਨਾ ਬਣੇ । (The sentence containing the words × × × should not form part of the proceedings.)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ: ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਤਰ ਬੜੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ । ਮੈਂ ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਫਲੋਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਮਨ ਸਾਫ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਇਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਨਿਡਰ ਨੌਜਵਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਜਿਹੜਾ ਵਲਾਇਤ ਜਾ ਕੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਖੂਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦਾਮਨ ਸਾਫ ਕਰੇ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਉਹ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਸੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਦਾ ਨਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਨਹੀ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਚਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਗਦਾਰੀ ਦਾ ਦਾਗ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨਾਂ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਧੋ ਦੇਣ । ਮੈਂ ਸਿਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਦ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੜਾ ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਗਦਾਰੀ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਦੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇਕ ਦਾਗ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 60 ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹ ਲੈਕੇ ਬਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲਈ, ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਲਤਨਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਉਚਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਤਨਤ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਕਦੇ ਗਰੂਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । ਉਸ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇਕ ਦਾਗ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਆਪਣੀ ਕੁਰਬਾਨੀ

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਹਰ ਸ਼ੋਬੇ ਵਿਚ ਗਾਲਬ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਪਨਾਣਾ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਦੇ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਰਡਰ ਪਲੀਜ਼ । ਤੁਸੀਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹੋ । (Order please. You are making a hero of Dr. Jagjit Singh by naming him repeatedly.)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਬੀਬੀ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਪਰੈਸ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤੀ ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ । ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਲੜਕੀ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ । ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਡਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker: Order please.

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਐਕਸਪਲੇਨੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਜਦ ਇਹ ਖਬਰ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਪਬਲਿਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਡੀਫੈਂਸ ਰੈਲੀ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਠੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਮਾਈ ਦੇ ਲਾਲ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੀਬਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਮੈਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਇਹ ਗਲ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗਿਆਤ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਆ ਜਾਵੇ । ਜਿਹੜਾ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਇਸ ਚੈਲੰਜ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਸ ਦਾ ਸਿਟਾ ਭੁਗਤਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ । ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੇ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇਕ ਅਤੇ ਪਾਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਲਿਆਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸਨ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਟਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਈ (ਵਿਘਨ) ਅਸਾਡੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੇਸਾਂ ਨੂੰ, ਜੂਏ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ । ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਛਤੀ ਹੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕੀ ਜੂਏ ਦੀ ਆਦਤ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈਣ । ਲਾਟਰੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ]

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਦੀ ਗਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਸੰਨ 1954 ਵਿਚ ਪੈਪਸੂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜੋਗਾ ਅਤੇ ਬਾਬੂ ਬ੍ਰਿਸ਼ ਭਾਨ ਜੀ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰੈਕਟੀਕਲ ਸ਼ੇਪ ਦੇਣਗੇ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਪਰਾਸਪੈਰਿਟੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਰਿਫਾਰਮ ਤੋਂ ਬਗਰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ । ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਕਾਨੁਮਿਸਟ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਅਮੀਰ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਓਬਰਾਏ ਨੂੰ 10 ਏਕੜ ਦਾ ਫਾਰਮ ਦਿਲੀ ਦੇ ਲਾਗੇ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰੀਟਰਨ ਦਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬਲੈਕ ਮਨੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਣ ਲਈ ਬਿਰਲੇ ਦੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਫਾਰਮ ਕਿਸ ਲਈ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਆਮਦਨ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਇਹ ਬਲੈਕ ਮਨੀ ਨੂੰ ਛੁਪਾਣ ਵਾਸਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਆੜ ਵਿਚ ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਲਿਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸੇ ਹੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਹ ਬਿਲ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਰਾ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਹਿ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਲਾਬੀ ਨੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕੀ । ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਰ ਬਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਸ਼ੇਪ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿਟ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਕੀ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕਲਕਟ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਜਿਮੀਦਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ 5 ਜਾਂ 10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ । (This is no point of order)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ: ਮੈਨੂੰ ਅੰਕੜੇ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅੰਕੜੇ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਇਥੇ ਇਕ ਸਜਣ ਨੇ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ ਟਿਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਲਈ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਰਾਜ-ਭਾਗ ਸੰਭਾਲਿਆਂ ਕੋਈ ਮਹੀਨਾ ਕੁ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਟੇਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਜੋ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅੱਛੀ ਹੈ । ਜੇ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦੀ ਲਾ-ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਹਾਲਤ ਦੀ ਐਕਚੁਅਲ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਦੱਸਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਤਲਮਲਾ ਉਠਣਗੇ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਇਕ ਗਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਲਾਅ-ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਪੁਜੀਸ਼ਨ ਕਿਸਤਰ੍ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਨੇ ਇਕ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਰਵਾਇਆ, ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ 99/71 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਦਾ ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਇਆ, ਸਰਦਾਰ ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਇਹ ਕੇਸ ਕਰਵਾਇਆ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਬੰਦੂਕ ਬਰਾਮਦ ਕਰਾਉਣੀ ਸੀ....।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮੈਂ ਆਪਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਇਹ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਐਵੇਂ ਨਹੀ. ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦਾ ਰੀਕਾਰਡ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਅਜ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ, ਪਰ ਲਾਅ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਚੌਧਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਇਕ ਸਰਪੰਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਖਸ਼ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਪੁਤਰ ਜੁਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਅਜ ਵੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਜਿਹੜਾ ਕੇਸ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚ ਦਾਇਰ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਏਥੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। (A sub-judice case cannot be the subject matter of discussion here.)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ . ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਗਲ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਲਵਾੜੇ ਵਿਚ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਅਤੇ ਐਕਸ. ਈ. ਐਨ. ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪਰਗਣ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਜੱਥੇਦਾਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਾ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਇਹ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਕੇਸ ਤੁਹਾਡੀ ਨਾਲਜ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਏਥੇ ਇਹ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵੀ ਅਵਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਡਰ-ਟ੍ਰੇਕਿੰਗ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਇਸ ਸਾਲ ਦਾ ਬਜਟ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚ ਕਰੀਏ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਸੀਂ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਈਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮਾਡਲ ਟਾਈਪ ਦੇ ਸਕੂਲਜ਼ ਬਣਾਈਏ। ਇਕ ਮੈਂ ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਕ ਵੀ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 18-20 ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਇਕ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਰੇਤਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਚੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਇਟਾਂ ਦਾ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਸੁਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਾ ਗਏ। ਇਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਗਬਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਇਕਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਏ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। (ਵਿਘਨ) ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ]

ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕਮ-ਅਜ਼-ਕਮ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਸਿਰੇ ਲਾ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੀਡਿੰਗ ਰੂਮ ਮਿਲਨ, ਬਿਜਲੀ ਮਿਲੇ ਹੋਰ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫਾਂ ਹਨ ਉਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦੂਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਵਕਤ ਜਿਹੜੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫੰਡ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਫੰਡਜ਼ ਪਬਲਿਕ ਮਨੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗਲਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਪਬਲਿਕ ਮਨੀ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਡੀਬਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਮਾਨਦਾਰ ਲੋਕ ਹੀ ਅਗੇ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਬਲੈਕ ਸ਼ੀਪਸ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਧਕੇਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਗਰਾਂਟਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਖੋ ਵਖ ਪਲੈਨਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਆਇਆ । ਭਾਵੇਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਗਿਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹਾਈਲੀ ਕੁਆਲੀਫਾਈਡ ਟੀਚਰ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਦ ਅਸੀਂ ਤਾਲੀਮ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਰਗੇ ਇਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਦਲਿਆਂ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਉਚਾ ਹੋਵੇ ।

ਜੇ ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਰ ਸ਼ੋਬੇ ਵਿਚ ਉਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ, ਇੰਡੀਵੀਜੂਅਲ ਦਾ ਕਰੈਕਟਰ ਬਿਲਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ 500 ਸਕੂਲ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਕਾਇਮ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਜ਼ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਚੰਗੇ ਟੀਚਰ ਰਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਥੇ ਫਿਰ ਇਕ ਮਾਖੌਲ ਦੀ ਗਲ ਸੁਣਾਦਾ ਹਾਂ । ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਦੇ ਇਕ ਮਨਿਸਟਰ ਜੋ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਹੀ ਸੀ, ਇਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਗਏ ਤਾਂ ਅਗੇ ਟੀਚਰ ਇਕ ਸਵੈਟਰ ਬੁਣ ਰਹੀ ਸੀ । ਉਹ ਗੁਸੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਹਸਬੈਂਡ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ । (ਹਾਸਾ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਹਿਣਾ ਨਾ ਆਇਆ । ਉਸ ਟੀਚਰ ਦੇ ਅਗੇ ਹੀ 3, 4 ਬਚੇ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਵੈਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਲ ਹੈ । ਇਤਨੇ ਨੂੰ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਇਆ ਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਾਂ ਅਗੇ ਹੀ 3, 4 ਬਚੇ ਹਨ ਪਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਗੁਸੇ ਵਾਲੇ ਸੀ ਕਹਿਣ ਲਗੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਹਸਬੈਂਡ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ । (ਹਾਸਾ) ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਟਾਂਡੇ ਵਿਚ ਇਕ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਹੈ । ਮੈਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਵੀ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਛੇਤੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਪਲਾਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਣਵਾ ਦਿਤੀ ਸਾਵੇ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਹੋਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਰੂਰਲ ਕਾਲਜ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦਾ ਸਬਜੈਕਟ ਵੀ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਸਾਨੂੰ ਅਜ ਵਾਈਟ ਕਾਲਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਲਰਕਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਚਿਆ ਨੂੰ ਐਗਰੋ-ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਬੇਸਿਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾ । ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾ ਨੇ ਬੜੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਸੋਲਡ ਆਰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਆਸਤ ਦਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਚ ਪਿਛੜਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗੀ । (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਥੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਮੈਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਬੈਕਵਰਡ ਇਲਾਕਾ ਹੈ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ 2, 2 ਢਾਈ, ਢਾਈ ਏਕੜ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ । ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਐਕਸਟਰਾ ਇਨਕਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੰਗਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਟੀਚਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਐਕਸਟਰਾ ਕਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦਿਸਦਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਬੜਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ) ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਮਨਿਸਟਰ ਲੁਟੇਰੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਮਨਿਸਟਰ ਕੁਝ ਕਰਨ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਰਾ-ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਵੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਧਿਆਨ ਤਿੰਨ ਇਡਸਟਰੀਅਲ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੁਹਾਲੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪੁਰਾ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਡਿਸਬਰਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੰਡੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰਨੀ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਵਾਕਫ ਹੋ । ਉਥੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇਤਨੀ ਫੁਰਤੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹਿਲੀ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੁਪਏ ਨਾਲ 6 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਹਿਲੀ ਏਰੀਏ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਫਿਰ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਬੜੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ । ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਲਕੇ ਦਸੂਹਾ ਵਿਚ 10 ਸਕੂਲ ਅਪਗ੍ਰੇਡ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ]

ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 2 ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਡਿਸਪੈਰਟੀ ਹੈ ਇਹ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਝਾਓ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਡਿਸਪੈਰਟੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇ । (ਵਿਘਨ) ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਸਾਰੇ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਡੀਪ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀ ਮਾਹਲਪੁਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਥਾਣੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਥੇ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ 2 ਡੀਪ ਟਿਊਬਵੈਲ ਪੁਟੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਗਲ ਲਈ ਮੈਂ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਹਿਲੀ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਡੀਪ ਟਿਊਬਵੈਲਜ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਣ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤਕ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਮਸਲਾ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦਾ ਆਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਣਾ ਹੈ । ਸਾਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕਟ ਆਫ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਦਸੂਹਾ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਟਾਂਡਾ ਰੋਡ, ਜੋ ਕਿ ਮਿਲਟਰੀ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਵਿਊ ਨਾਲ ਬੜੀਆਂ ਸਟ੍ਰੈਟਿਜਿਕ ਹਨ, ਨੂੰ ਆਲ ਵੈਦਰ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦੀ ਦੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਸੈਂਟੀਨਰੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵੀ ਮੈਂ ਇਹ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਥੇ ਪ੍ਰੋਹਿਬਸ਼ਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਲੀਸਟ ਸ਼ਰਾਬ ਜੋ ਕਸੀਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੋਲਡ ਆਰਮ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਹਿਬਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਜ਼ ਸਦਾ ਹੀ ਪਲੀਡ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪਬਲਿਕ ਲਾਈਫ ਵਿਚ ਹਾਂ ਪਲੀਡ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਰੈਕਟਰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਉਚੇ ਇਨਸਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਹਮਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਰੈਕਟਰ ਉਚੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਕਰੈਕਟਰ ਇਹ ਅਚਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਉਚੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਅਸੀਂ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹ-ਵਧੂ ਕੰਮ ਕਰੀਏ ।

Original with:
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਕੈਦੀਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀਡ ਆਊਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਚਟਾਨ ਵਰਗੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਫੈਕਟਰਜ਼ ਦੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਫੈਕਟਰਜ਼ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨਾਂ ਡਰੇ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀਂ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਛਡ ਕੇ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਜ ਅਧੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਗਰੀਨ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵ੍ਹਾਈਟ ਰੈਵੋਲੂਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੈਂ ਮੈਡੀਕਲ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੀ ਬਾਬਤ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ। ਜਿਥੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਬਨਾਉਣੇ ਹਨ, ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਨਾਉਣੀਆਂ ਹਨ, ਪਿਡਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਇਲੈਕਟਰੈਸਿਟੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਘਾਟ ਸਿਰਫ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸੈਸਿਜ਼ ਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੇ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਹੈਲਥ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਬੜੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਜਾਮਾ ਸਕੀਮ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਔਰ ਪਰੈਕਟੀਕਲ ਸ਼ੇਪ ਦੇਣ ਲਈ ਆਊਟ ਡੋਰ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹਾਲੇ ਘਾਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਆਊਟ ਡੋਰ ਵਿਚ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। (ਸ਼ੋਰ) (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker: Order, order please.

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟਾਂਡਾ, ਗੜ੍ਹਧੀਵਾਲਾ ਅਤੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਲੂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਦੀਆ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇਣੀਆ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਓ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਮਿਊਂਸਪਲਟੀਜ਼ ਵਿਚ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਬਿਊਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਟਾਊਨਜ਼ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹੋਣ। ਪੀ. ਡਬਲਊ. ਡੀ. ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾ ਦਾ ਸੈਲ ਕੀਏਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਉਥੇ ਦੇਖ ਕੇ ਦਿਲ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਮਾਹਰ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਪੀ. ਡਬਲੀਊ. ਡੀ. ਵਿਚ ਇਕ ਸੈਲ ਕਰੀਏਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਬਿਊਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਪਾਰਕ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦੇਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵਕਤ ਕਢਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਕਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਿਕਰੀਏਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਣ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ]

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸੰਨ 1969 ਵਿਚ ਇਕ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਸੀ । ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਢਾਈ ਸਾਲ ਲਗਾਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਰਪੋਰਟ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪਰੈਜ਼ੈਂਟ ਸਰਕਮਸਟਾਂਸਿਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਹੜੇ ਸੁਝਾਓ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਛੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦੇ ਸਰਕਮਟਾਂਸਿਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਮੰਨ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹੁਣ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਹ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੀਵੀਉ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਸੰਘੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਮੋਡੇਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੂਜ਼ਫੁਲ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ । ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਕੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਰੀਵੀਉ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਨੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਸ. ਐਸ. ਐਸ. ਬੋਰਡ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਹ ਤੋੜ ਦਿਤਾ, ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਬੇ-ਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿਤਾ, ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਥੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) ਕੈਂਡੀਡੇਟਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਥੇ ਖੁਦ ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਮੰਗਿਆ ਸੀ । ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੋਰਡ ਨੂੰ (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਤੇ ਪਰਸਨਲ ਤੌਰ ਤੇ ਅਟੈਕ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਦਾ ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸੀ । ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚੈਲੰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਸ਼ੋਰ) (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੈਂਬਰੀ ਛੱਡਾਂਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਛੱਡਣ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ, ਤਸ਼ਰੀਫ ਰਖੋ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) (Gulshanji, please resume your seat) (ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ: ਬੜੀਆਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ, ਹਾਊਸ ਦੀ ਡਿਗਨਿਟੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖੋ (ਵਿਘਨ) ਤਸ਼ਰੀਫ ਰਖੋ । ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਗਲ ਹੈ, ਜੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਖੜਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਐਸ. ਐਸ. ਐਸ. ਬੋਰਡ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਨਰਲ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਜਨਰਲ ਕੇਸ ਹੈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਗੇ । (ਵਿਘਨ) (*Addressing S. Dhanna Singh Gulshan* : Please keep in view the dignity of the House (Interruption)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Please resume your seat. Whenever the Chairman is on his legs the hon. Members must resume their seats. (Interruption) The hon. Members while speaking has referred to S.S.S. Board in a general way and has not referred to the name of any one (Noise) (Interruption) This is a general reference and, therefore, shall stand part of the proceedings).

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਰਲ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਬੋਰਡ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਮੇਰੇ ਆਨਰੇਬਲ ਦੋਸਤ ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਸਨ।

Mr. Deputy Speaker: Please resume your seat.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ × × ×

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸ਼ੋਰ ਸੀ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਨਾ ਬਣੇ। (Whatever the hon. Member is speaking should not form part of the proceedings)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਚਲਣਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਹੋ ਤਾਂ ਫਿਰ ਠੀਕ ਨਹੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Deputy Speaker: Please resume your seat (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ. ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਨ......(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਫਿਰ ਉਹੀ ਰਪੀਟ ਕਰਦੇ ਹੋ (The hon. Member is repeating his argument.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ × × × ×

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਜੋ ਲਫਜ਼ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਨਾ ਬਨਣ। (ਵਿਘਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਨਰਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਿਟੀਸਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੋ ਗਲ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (Whatever the hon. Member is speaking should not form part of the proceedings (interruption). The hon. Member had made a general reference. Later on, you criticised him, so the score is settled.)

---

*Exanged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ...(ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ),

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ ਦਾ ਭਾਗ ਨਾ ਬਣਨ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਰੀਟਿਸਿਜ਼ਮ ਦੋਨਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ । ਸੋ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਰਪੀਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਣ ਦਿਉ । (These words should not form part of the proceedings. (Interruption) I have already stated that general criticism had been made from both the sides. This may not be repeatedly referred to. Please let the House proceed with its business.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, × × × × × (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker: This is also an aspersion on the Chair. It should not form part of the proceedings.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਬਣਾਏ ਬੋਰਡ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਹੇ ਗਏ ਲਫਜ਼ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਤੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਿਹੜੇ ਲਫਜ਼ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਉ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਮੈਂ ਜੋ ਰੂਲਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਠੀਕ ਹੈ । ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਚੇਅਰ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ ਨੂੰ ਚੱਲਣ ਦੇਣ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) (I have given my ruling and that is in order. Sardar Ajaib Singh Sandhu has cast an aspersion on the Chair. (Interruption) I would request the hon. Members of the Opposition not to persist in such behaviour and let the House proceed with its business (interruption) (noise)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਸਾਡੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਵਾਲੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਸਮਝਕੇ ਕਟਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਕਟਵਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਬੋਰਡ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਹ ਕੁਰੱਪਟ ਸੀ ਅਸੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਉਹ ਕੁਰੱਪਟ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਵਾਲੇ ਲਫਜ਼ ਤਾਂ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਤੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਕਸਪੰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੀ ਵੀ ਗੱਲ ਮੰਨੋ ਅਤੇ ਜੋ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਡੇ ਬੋਰਡ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਉ । (ਵਿਘਨ)

*Expunged as ordered by the Chair

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਐਸ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਰਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ (ਵਿਘਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਐਸ. ਐਸ. ਐਸ. ਬੋਰਡ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਬਣਿਆ (ਵਿਘਨ) ਜਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੁਰੱਪਟ ਸੀ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਮਗਰ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਜਿਹੜੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਉਠਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Deputy Speaker: The House stands adjourned till 9.0 A.M. on Tuesday, the 25th April, 1972.

6-30 p.m. *The Sabha then adjourned till 9-00 A.M. on Tuesday the 25th April 1972.*

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

APPENDIX

to

Punjab Vidhan Sabha

Debates

24th April, 1972.

Vol. I—No. 14

VACANT POSTS OF MASTERS IN THE STATE

60. **Comrade Jangir Singh Joga** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of posts of Masters in the State as on 1st November, 1966;

(b) the total number of Masters actually working in the State as on 1st November, 1966;

(c) the total number of vacant posts of Masters as on 1st November, 1966;

(d) the total number of posts of Masters filled after 1st November, 1966;

(e) the total number of posts of Masters lying vacant in the State as on 10th March, 1972;

(f) the steps proposed to be taken by the Government to fill up these vacant posts of Masters and the time by which these are likely to be filled up ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ: (ਏ) 3996

(ਬੀ) 3616

(ਸੀ) 380

(ਡੀ) 2628

(ਈ) 649

(ਐਫ) ਵਿਭਾਗੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਲੈਕਟ ਕੀਤੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮਹਿਕਮੇ ਪਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਰੈਗੂਲਰ ਆਧਾਰ ਤੇ ਜਲਦੀ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੀ ।

[(A) 3996

(B) 3616

(C) 380

(D) 2628

(E) 649

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(F) The list of Masters selected by the Departmental Committee is with the Department and all vacant posts are being filled up on regular basis shortly.]

PERIODS TAKEN BY HEADMASTERS IN GOVERNMENT SCHOOLS

61. **Comrade Jangir Singh Joga**: Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of Headmasters working in Govt. Schools in the State at present;

(b) whether it is a fact that certain Headmasters take less periods than the norm fixed by the Education Department;

(c) if the reply to part (b) above be in the affirmative, a complete list of such Headmasters with their names and addresses be laid on the Table of the House;

(d) the names and addresses of Headmasters who do not teach any subject to the final classes, and the action proposed to be taken to see that such Headmasters teach the classes for the number of periods required under the Departmental instructions;

(e) the details of the measures the Government propose to take to deal with such Headmasters ?

Sardar Umrao Singh: (a) 763

(b) Yes.

(c) A list is enclosed. (31 Headmasters).

(d) A list is enclosed. The action to be taken against such Headmasters is under consideration of the Department.

(e) The matter is under the consideration of the Department.

[(ਏ) 763

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ

(ਸੀ) ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਹੈ (31 ਹੈਡਮਾਸਟਰ)

(ਡੀ) ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਹੈ । ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

(ਈ) ਮਾਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

LIST OF HEADMASTERS WHO TAKE LESS PERIODS THAN THE NORM FIXED BY THE DEPARTMENT

1. Sarvshri Shivji Ram, G. H. S. Joga (Bhatinda).
2. ,, Nirmal Singh, G. H. S. Ajrawar (Patiala)
3. ,, Surjit Singh, G. H. S. Amloh (Patiala)
4. ,, Isher Singh, G. S. H. Dadu Majra ,,
5. ,, Jagir Singh, G. H. S. Dugal ,,
6. ,, Mohan Lal, G. H. S. Fatehpur ,,
7. ,, Jaswant Singh, G. H. S. Garangan ,,
8. ,, Dalip Singh, G H. S. Harpalpur ,,
9. ,, Harnam Singh, G. H. S. Kakrala ,,
10. ,, C. P. Kapur, G. H. S. Kurhali ,,
11. ,, Som Nath Bhatia, G. H. S. Malehwal ,,
12. ,, Labh Singh, G. H. S. Nandpur Kesho ,,
13. ,, P. Loomba, G. H. S. Rajpura ,,
14. ,, Charan Dass, G. H. S. Salana ,,
15. ,, Ajit Singh, G. H. S. Shamspur ,,
16. ,, Gurcharan Singh, G. H. S. Shutrana ,,
17. ,, Sadhu Singh, G. H. S. Tohra ,,
18. ,, Gurbachan Singh, G. H. S. Ugani ,,
19. Shrimati Balwant Kaur, G. H. S. Anardana Chowk, Patiala City
20. Shri Madhok, G. G. H. S. Rajpura (Patiala) City.
21. ,, S. Joshi, G. G. H. S. Rajpura (Patiala)
22. Shrimati Gurdev Kaur, G. G. H. S. Sanaur ,,
23 ,, Kishan Kanta, G. H. S. Bhankhar ,,
24. ,, Balwant Kaur, G. H. S. Bakala ,,
25. ,, Malti Loomba, G. H. S. Bhablan ,,
26. ,, Surrinder Kaur, G. H. S. Dialpur ,,
27. ,, Paramjit Kaur, G. H. S. Gharuan ,,
28. ,, Gurcharan Kaur Sodhi, G. H. S. Tripari ,,
29. ,, S. Khosla, G. H. S. Daun Kalan ,,
30. ,, Vidya Sagar, G. H. S. Rajindergarh ,,
31. ,, Raj Kumari Mudgal, G. H. S. Sanaur ,,

LIST OF HEADMASTERS WHO DO NOT TEACH UNIVERSITY CLASSES

1. Sarvshri Tejinder Lodhar, G. H. S. Badowal (Ludhiana)
2. Shrimati Santosh Bansal, G. H. S. Mallah ,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

3.	Shrimati	Harbhajan Kaur, G. G. H. S. Dakha	Ludhiana
4.	Shri	Karnail Singh, G. H. S. Sanehwal	,,
5.	,,	Kartar Singh, G. H. S. Bharndra	,,
6.	Shrimati	Wariam Kaur, G.G.H.S. Division No. 3	,,
7.	Shri	Inder Singh, G. H. S. Dhandari Khurd	,,
8.		Bhagwan Singh Gill, G. H. S. Rampur	,,
9.	Shrimati	Bir Wala Sharma, G. H. S. Dehlon	,,
10.		Sarwan Singh, G. H. S. Sahibana	,,
11.	Shrimati	Bimla Bawa, G.G.H.S. Gujarwal	,,
12.	,,	Surjit Kaur Bedi, G.G.H.S. Hargobindpur	,,
13.	Shri	B. K. Jain, G. G. H. S. Swandhi	,
14.		Raghbir Singh, G. H. S. Sarwan	(Ferozepur)
15.		Jaspal Singh, G. H. S. Kokri Kalan	,,
16.	,,	Gurcharan Singh, G. H. S. Ghumiara	,,
17.	,,	Chanan Singh, G. H. S. Dhadhaur	,,
18.	,,	Gurcharan Singh, G. H. S.	Fazilka
19.	,,	Des Raj, G. H. S. Buttar	,,
20.	,,	Kharaiti Lal, G. H. S. Mari Mustfa	,,
21.	,,	Ram Parkash, G. H. S. Mallahwala	,,
22.	,,	Parladh Bhagat, G. H. S. Nihal Khera	,,
23.	,,	Balwant Singh, G. H. S. Nur Pur Sethan	,,
24.	,,	Sital Parshad Jain, G. H. S. Jhumba	,,
25.	,,	Gurnam Singh, G. H. S. Shakur	,,
26.	,,	Surjit Singh, G. H. S. Amloh	(Patiala)
27.	,,	Ajudia Parshad, G. H. S. Dandrala Dhindsa	,,
28.	,,	Parshotam Loomba, G. H. S. Rajpura	,,
29.	,,	Ram Parkash Malhotra, G. H. S. Talwandi Malak	,,
30.	Shrimati	Balwant Kaur, G. H. S. Anardana, Chowk,	Patiala
31.	,,	Gurdev Kaur, G. H. S. Sanaur	,,
32.	,,	Surjit Kaur, G. H S. Chalela	,,
33.	,,	Shushil Khosla, G. H. S. Daun Kalan	,,
34.	,,	Surrinder Kaur, G. H. S. Dial Pur Sodhian	,,
35.	,,	Paramjit Kaur, G. H. S. Gharuan	,,

671—16-8-73—284—Pb. Govt. Press, Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

©

Published under the Authority of the Punjab Vidhan Sabha and Printed by the Controller, Printing & Stationery, Punjab, at the Govt. Press, Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Punjab Vidhan Sabha Debates

Dated the 25th April, 1972

Vol. I—No. 15

OFFICIAL REPORT

CONTENTS :

Tuesday, the 25th April, 1972.

	Page
Postponed Starred Questions and Answers	(15) 1
Starred Questions and Answers	(15) 5
Written Answer to Starred Question Laid on the Table of the House Under Rule 38.	(15) 41
Unstarred Questions and Answers.	(15) 42
Statement by the Chief Minister, re. May Day.	(15) 121
Fourth Report of the Business Advisory Committee.	(15) 121
Point re. Questions on Statements made in Reply to Call Attention Notices.	(15) 123
Presentation of the SupplementaryEstimates (1st Instalment) for the year 1972—73.	(15) 126
Presentation of the Report of Estimates Committee.	(15) 127
General Discussion of the Budget for the year 1972—73. (*Resumption*)	(15) 127
Appendix	(i)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price : 9-25

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ERRATA
TO
PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Dated the 25th April, 1972

Vol. I—No. 15

Read	For	Page	Line
ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ	ਗਿਅ ਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ	(15) 20	17th from below
ਮ੍ਰਿਤੂ	ਮਿਹੂ	(15) 20	14th from below
ਭ੍ਰਸ਼ਟਾਚਾਰ	ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਚਾਰ	(15) 30	8
ਸਾਹਿਬ	ਸਹਿਬ	(15) 40	10th from below
Uchhapind	u hhpind	(15) 60	9
Cancelled	Concelled	(15) 76	11
Ferozepur	Frozenur	(15) 76	12th from below
Comrade Satya Pal Dang	Comrde Satypal Dang	(15) 78	3
Officer	Office	(15) 80	3 (Col. No.2)
ਬਜਰੀ	ਬਜ ੀ	(15) 90	4 (Col. No.3)
ਮੰਦੀ	ਮ ੀ	(15) 90	5 (Col. No.5)
Comrade Saghar Singh	Comrade Saggar Singh	(15) 100	18
Unstarred	Starred	(15) 107	Top line
Unstarred	Untarred	(15) 109	Top line
ਸ਼ਿਕਾਇਤ	ਸ਼ਿਕਾਏਤ	(15) 113	Last but one
ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇੰਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	(15) 124	12th from below
ਲਈਏ	ਲਾਈ	(15) 145	17
ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ	ਡਿਪਟੀ ਸਪਕਰ ਸਾਹਿਬ	(15) 148	4th from below
on	no	(15) 149	Top line
Discussion	Discusions	(15) 151	Top line
1972—73	1971—73	(15) 151	Top line
ਮਰੜ੍ਹੀ ਸਾਹਿਬ	ਮਰਾੜ੍ਹੀ ਸਾਹਿਬ	(15) 161	7th from below
ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ	ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ੍ਹੀ	(15) 161	Last but one
ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ	ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ੍ਹੀ	(15) 168	1
ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ	ਸ਼ਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ੍ਹੀ	(15) 170	1

Note :—Read 'Statement by the Chief Minister re. May day' as top line of page (15) 121

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Tuesday, the 25th April, 1972.

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhawan, Sector-1, Chandigarh at 9 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Darbara Singh) in the Chair.

POSTPONED STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Amount of Provident Fund Deposited by the Managment of Hindustan Embroidery Mills (Pvt.) Limited Chheharata (Amritsar).

*1. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state :-

(a) whether the Hindustan Embroidery Mills (Pvt.) Ltd. Chheharta (Amritsar) was covered by the Employees Provident Fund Scheme before its closure ;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, whether any amount on account of the P.F. has not been deposited by the Management of the said Mills with the appropriate authority ;

(c) the total amount, if any, recoverable from the said Mills, on account of worker's contributions and the employer's share separately together with the periods to which these amounts relate ;

(d) if the answer to part (c) above be in the negative, the reasons for not effecting recovery of the said amount so far together with the steps proposed to be taken by the Government to recover the same ?

Shri Hans Raj Sharma :

(a) Yes, Sir.

(b) The establishment did not deposit the amount of provident fund dues, which was required to be deposited with the Regional Provident Fund Commissioner Chandigarh as detailed in the Annexure.

(c) The total amount of provident fund contributions on account of employees' and employer's share alongwith the administrative charges payable by the establishment upto 8/70 is given in the Annexure.

(d) Recovery proceedings were initiated for recovery of the dues as arrears of land revenue. The High Court has, however, granted stay of the recovery proceedings against Director of the Co. A case under section 406/400 I.P.C. has also been registered; with the police for mis-appropriation of workers' share of contribution.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Minister for Finance)

ANNEXURE

Statement showing amount of provident fund contributions on account of employees and employer's share alongwith the administrative charges payable by the establishment.

Sr. No.	Period	Amount of employee's share.	Amount of employer's share.	Admn. Charges.	Total
1	2	3	4	5	6
1.	11/68 to 1/70	—	69542·50	3211·20	72753·70
2.	3/70 to 6/70	4288·75	14219·00	613·05	19120·80
3.	7/70 to 8/70	3594·25	—	336·40	3930·65
		7883·00	83761·50	4160·65	95805·15

The establishment was closed in October, 1970. For the month of 9/70 and 10/70 the matter has been taken up with the establishment for assessment of provident fund dues.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਕਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਸਟਾਰਟ ਹੋਈ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚੋਂ ਸਟੇ ਕਿਸ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦੀ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤਾਰੀਖ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਖੇਚਲ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥ ਦੱਸ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿਗਜ਼ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦੋ ਸਾਲ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਜਿਹੜਾ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਨੂੰ 40 ਦਿਨ ਅੰਦਰ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੜੇ ਤਕੜੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹਨ ਤੇ ਇਕ ਐਕਸ-ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ । ਜਦੋਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਰੌਲਾ ਬਹੁਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸਟੇ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਕਲ ਇਹ ਇਤਲਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਤੇ ਨਾ ਪਾਉਣ । ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੌਣੇ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਹੁਣ 95 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਹੁਣੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 95 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਦਾ ਡਿਊ ਹੈ, ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਤਾਂ ਕਲੋਜ਼ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਇਹ ਰਿਕਵਰੀ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੰਪਨੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਟੇ ਹੈ ਉਹ ਸਪੈਸ਼ਲ ਐਫਰਟਸ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵੇਕੇਟ ਕਰਵਾ ਲੈਣਗੇ ?

Minister for Finance : We will certainly ask the advocate General to look into this.

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕਿਤਨੇ ਐਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸਿਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਲੀਨੀਐਂਸੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ। ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਵਾਜ਼ੇ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੇਬਰ ਦਾ ਪੋਰਟਫੋਲੀਓ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ, ਅਗਰ ਐਸੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ, ਮੈਂ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵਾਂਗਾ ਔਰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੇਬਰ ਦਾ ਪੋਰਟ-ਫੋਲੀਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਹੈ। ਐਸੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਕਈ ਹੋਣਗੇ। ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਮਯੀਅਰ ਅਡਾਪਟ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੇਬਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਹਨ ਉਹ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ? (ਵਿਘਨ)

Minister for Finance : Sir, we have written to the Collector to recover them as arrears of land revenue.

Loans/Grants for Industrial Workers rendered unemployed due to recent Indo-Pak War.

22. **Comrade Satya Pal Dang:** Will the Minister for Finance be pleased to state :-

(a) whether any relief in the form of grants has been given by the Government to the Industrial Workers in the State who were rendered unemployed due to the present Indo-Pak War ;

(b) whether any relief in the form of loans has been given to such industrial workers ;

(c) the number of such workers who have already been given such loans, the total amount so disbursed and a centre-wise list in this regard be laid on the Table of the House ;

(d) whether any applications for such loans are still pending ; if so, their number centre-wise and the date by which these are likely to be decided and loans disbursed ;

(e) whether the Government proposes to convert these loans into grants ?

Shri Hans Raj Sharma :

(a) No.

(b) Yes.

(c) Centre-wise break up of workers who were advanced loan and the total amount of loan advanced to them is as under :—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Minister for Finance)

	Name of Centre	No. of workers paid	Amount of loan paid
1.	Amritsar	3268	7,92,262
2.	Batala	121	19,550
3.	Dhariwal	31	4,100
4.	Ferozepore	55	6,900

(d) Centre-wise break up of the workers whose applications are pending and date by which these are expected to be dec ded and loan disbursed where admissible are as under :-

	Name of Centre	No. of pending applications	Date by which expected to be disbursed
1.	Amritsar	304	30-4-72
2.	Batala	123	30-4-72
3.	Dhariwal	1	30-4-72

(e) No such proposal is at present under consideration of Government.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਮਦਦ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਿੰਗ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਲੇ ਡਿਸਕਿਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਜਿਹੜਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਵੀ ਦੋ ਕੈਟੇਗਰੀਜ਼ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਨਡਾਇਰੈਕਟ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਨਡਾਇਰੈਕਟ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵੀ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਨਡਾਇਰੈਕਟ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਸਲਨ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਜੇ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਰਾਂਟ ਰਾਈਟਲੀ ਮੰਨ ਕੇ ਦਿਤੀ ਲੇਕਿਨ ਰਾ-ਮੇਟੀਰੀਅਲ ਨਾ ਪੁਜਣ ਕਰਕੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬੰਦ ਹੋਏ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਵਰਕਰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹੋਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ। ਕਾਜ਼ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੈ, ਇਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਬ ੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਰਾ-ਮੇਟੀਰੀਅਲ ਨਾ ਪੁਜਣ ਕਰਕੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੋਈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੋਨਾਂ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਨਾਲ ਡਿਸਕਰੀਮੀਨੇਟਰੀ ਕਿਉਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ? (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਣੀ ਉਥੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਾਰ ਡੀਫੈਂਸ ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਫਾਰ ਡੀਫੈਂਸ ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਫੈਕਟ ਹੋਇਆ ਹੈ।

That was direct because they needed it, because they required it.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਰਾ-ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ 'ਨਹੀਂ' ਪਹੁੰਚਿਆ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਰੀਜ਼ਨ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਟਰੱਕ ਸੀ ਉਹ ਡੀਫੈਂਸ ਪਰਪਜ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਰਾ-ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਦਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਅਫੈਕਟ ਹੀ ਹਇਆ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਐਂਗਜ਼ਾਇਟੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਦਫ਼ਾ ਵੀ ਜਿਹੜੀ ਲੜਾਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਵੀ ਮੈਂ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਦੇਖੇ ਹਨ ਉਦੋਂ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਗਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਸੀ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਥਡ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਿਛਲਾ ਲੋਨ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਗਲਤ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ 304 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ। ਜੇ ਉਥੇ 13000 ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੈਸਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਥੇਰਾ ਹੈ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਦੇਵਾਂਗਾ।

STARRED QUESTIONS & ANSWERS

Incomplete Building of Hospital and Health Sub Centres in District Sangrur

*72. **Comrade Achhra Singh :** Will the Minitser for Finance be pleased to state :-

(a) the names of places where the buildings of the hospitals and Health Sub Centres in District Sangrur are still lying incomplete ;

(b) the steps being taken by the Government for the completion of the said buildings and the time by which the same are likely to be completed ?

ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ੲ) ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਸੰਗਰੂਰ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ 6 ਬੈਡ ਟਿਊਬਕਟਮੀ ਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕਦ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਚਾਲੂ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੀਕ ਸਬ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬ ਸੈਂਟਰ ਸੰਗਰੂਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

(ਬੀ) ਪਲਾਨ ਰੀਵਿਊ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਹਿਕਮਾਂ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ । ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਸੰਗਰੂਰ, ਮੁੱਖ ਇੰਨਜੀਨੀਅਰ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਕੰਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਦ ਹਨ । ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਇਟਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਔਕੜ ਜ਼ਰੂਰ ਆਈ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਚ ਕੋਈ 20, 20 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਕਸਬੇ ਹਨ ਪਰ ਉਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਹਨ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਥੇ ਹਸਪਤਾਲਾ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਗੌਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਟਰ ਆਫ ਉਪੀਨੀਅਨ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਇਹ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਅਸੀਂ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਬਣਾਈਏ ਅਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੂਸਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਫੈਲਾ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਇਹ ਗਲ ਬਜਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇਖ ਲੈਣਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜੋਕ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਹੈ । ਉਥੇ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਪਿੰਡ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਹੈ । ਕੀ ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਹੁਣ ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਹੈ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਣਾ । ਜਿਥੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਗੈਰਾ ਦਾ ਕੰਮ ਇਨ ਹੈਂਡ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰਾ ਕਰਾਂਗੇ । ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹਨ ਜਿਥੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਆਪ ਆਪਣੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਬਣਾਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਸਾਡੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕੁਇਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦੇਈਏ । ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਲ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸੁਆਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹੈ ਪਰ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀ ਇਹ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਵੀ ?

(The hon. Member wants to know whether a building for that hospital will be constructed now since it has no building.)

ਮੰਤਰੀ . ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਲੈ ਆਉਣ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਐਸਾ ਕੋਈ ਹਸਪਤਾਲ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਇਨਕੰਪਲੀਟ ਹੋਵ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਕੋਠਾਲੇ ਵਿਚ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਵਾਸਤੇ ਨੀਹਾਂ ਭਰੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਬਾਕੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਉਸਰਦੀ, ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦੇਣ, ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਦੇਵਾਂਗਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Starred Question No. 119*

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 119.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗਲ ਕਰ ਲਓ । 119 ਨੰ: ਸੁਆਲ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਆਦਮੀ ਮਾਰ ਦਿਤੇ । ਡੇਢ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਲੇਕਿਨ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਉਤੇ ਜਾ ਕੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਥੇ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ?

Minister For Finance : Sir, I wish to make it clear that the answer of question No. 119 which came to me was not satisfactory. So, I sent it back to the Department for further information.

Starred Question No. 116*

Mr. Speaker :- Extension has been asked for in respect of starred question No 116.

Starred Question No. 105.

(The St Q. No. 105 was not put in the House.)

Starred Question No. 104.*

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 104.

Government Offices Located In Privately Owned Buildings at Chandigarh

*65. **Sardar Gurcharan Singh** : Will the Chief Minister be pleased to state :-

(a) the total amount of rent being paid monthly, department- wise for the Punjab Government offices located at Chandigarh in privately-owned buildings alongwith names of the owners of such buildings;

(b) whether there is any proposal under the consideration of Government to shift all these offices to Mohali, District Ropar after constructing their own buildings ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ੲ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਨਹੀ ਜੀ ।

---

*S. Q. No. 119 and reply there to appear in the P.V.S. Debate dated 3-5-72.
*S. Q. No. 104 and reply there to appear in the P.V.S. Debate dated 17-5-72.
*S. Q. No. 116 and reply there to appear in the P.V.S. Debate dated 17-5-72.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰਾਈਵੇਟ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਂ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੰਬਰ/ਸੈਕਟਰ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ (ਰੁਪਏ)	ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ
1.	ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ	49-51/17	1152.00	ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ
2.	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ	3026/19	650.00	ਮੇਜਰ ਰਾਮ ਸਿੰਘ
3.	ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ	ਜੀਵਨ ਦੀਪ/17	900.00	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਂ ਨਿਗਮ
4.	ਚੋਣ ਵਿਭਾਗ	6/5	826.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬਿਮਲਾ ਕਾਲੀਆ
5.	ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ	(1) 95-97/17	2700.00	ਸ਼੍ਰੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ
		(2) 76-77/17	2650.00	ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਐਸ. ਢਿਲੋਂ
		(3) 34/17	1350.00	ਸ਼੍ਰੀ ਤਰਸੇਮ ਚੰਦ
		ਜੋੜ	6700,00	
6.	ਸਿੰਚਾਈ ਵਿਭਾਗ	(1) 3315/22	450.00	ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
		(2) 10/17	225.00	ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ
		(3) 123/9	389.00	ਸ਼੍ਰੀ ਐਮ. ਆਰ. ਮਧੋਕ
		(4) 3037/19	482.00	ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਐਫ. ਬਾਕਰ
		(5) 598/18	500.00	ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ
		ਜੋੜ	2046.00	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

7.	ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ	(1) 11/7	ਇਹਨਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਜੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ 11439/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਵੇਗਾ ।	ਕੰਵਰ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਵਨ ਭਸੀਨ
		(2) 11-ਏ/7		ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਕੁੰਦਨ ਲਾਲ, ਹਰੀ ਰਾਮ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇਵ
		(3) 12/7		ਚੌੜੀਆ ਰਾਮ ਸ਼ੀਸ ਪਾਲ
		(4) 12-ਏ/7		ਸੰਭੂ ਨਾਥ ਕੌਸ਼ਲ
		(5) 13-ਏ/7		ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਪਤਾ
		(6) 14/7		ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ
		(7) 15/7		ਕੁਮਾਰੀ ਜੋਤਸੀਨਾ ਪ੍ਰਭਾ
		(8) 1154/15	659.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ
		ਜੋੜ	12098.00	
8.	ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ	(1) 647/11	511.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਮ ਕੌਰ
		(2) 549/18	533.00	ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ
		(3) 550/18	492.00	ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
		(4) 560/18	500.00	ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ
		(5) 324/21	434.00	ਬਲਵੰਤ ਕੌਰ
		(6) 3063/20	597.00	ਐਸ. ਐਸ. ਗਿੱਲ
		(7) 3058/20	412.00	ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ
		ਜੋੜ	3482.00	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਂ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੰਬਰ/ਸੈਕਟਰ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ (ਰੁਪਏ)	ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ
9.	ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ	ਜੀਵਨ ਦੀਪ/17	4400.00	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾਂ ਨਿਗਮ
10.	ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ	71-73/17	2050.35	ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਨਾਗਪਾਲ
11.	ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ	(1) 2/17	1350.00	ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ
		(2) 19/27	900.00	ਰਘੁੰਨਦਨ ਸਿੰਘ
		(3) 26/17	456.00	ਜੈਟਲੇ
		(4) 1199/18	450.00	ਅਮਰ ਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ
		(5) 219/21	550.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦਿਆ ਮਲਕ
		(6) 3195/21	326.00	ਛਤਰ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ
		(7) 114-116/17	4068.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ
		ਜੋੜ	8100.00	
12.	ਲਾਟਰੀ ਵਿਭਾਗ	ਅਮਰ ਬਿਲਡਿੰਗ/17	989.00	ਅਮਰ ਸਿੰਘ
13.	ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ	(1) 216/18	519.00	ਐਚ. ਆਰ. ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ
		(2) 196/18	432.00	ਮਾਇਆ ਦੇਵੀ
		(3) 101/18	575.00	ਬੀ. ਆਰ. ਚੱਡਾ
		ਜੋੜ	1526,00	
14.	ਮੁੱਖ ਭੂਮੀਪਾਲ	(1) 92-94/17	1600.00	ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਚਤਰ ਸਿੰਘ

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

		(2) 216/21	660.00	ਭਜਨ ਸਿੰਘ
		(3) 37/16	852.00	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੰਗ
			ਜੋੜ 2512.00	
15.	ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ	2250/21	260.00	ਕਿਰਪਾਲ ਸਿਘ
16.	ਆਰਥਕ ਸਲਾਹਕਾਰ	(1) 609/18	353.00	ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਆਨੰਦ
		(2) 70/19/ੲ	698.00	ਐਚ. ਐਸ. ਗਰੇਵ ਲ
			ਜੋੜ 1051.00	
17.	ਮੁੱਖ ਵਣ ਪਾਲ	(1) 1594/18	810.00	ਫਕੀਰ ਚੰਦ
		(2) 246/9	710.00	ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ
		(3) 1552/18	687.00	ਡਾ: ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ
		(4) 568/18	536.00	ਜੇ. ਐਸ. ਭੁੱਲਰ
		(5) 1559/18	450.00	ਪਰੀਤਮ ਸਿੰਘ
			ਜੋੜ 3193.00	
18.	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ	(1) 209/9	1470.00	ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ
		(2) 125/9	1025.00	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਂ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੰਬਰ/ਸੈਕਟਰ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ (ਰੁਪਏ)	ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ
		(3) 2109/15	509·00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਰਾਂ ਦੇਵੀ ਤੇ ਗੁਪਾਲ ਦਾਸ
			ਜੋੜ 3004.00	
19.	ਕ੍ਰਿਤ ਵਿਭਾਗ	65/8	405.00	ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ
20.	ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਿਭਾਗ	1282/18	618.00	ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ
21.	ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ	78/9	1170.00	ਡਾ: ਐਚ. ਸੀ. ਧਵਨ
22.	ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ	(1) 129/19	350.00	ਡਾ: ਆਰ. ਸੀ. ਸਕਸੈਨਾ
		(2) 16/8	618.00	ਕਰਤਾਰ ਸਿਘ ਮੈਹਤਾ
		(3) 17/8	650.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਦੇਸ਼ ਦੱਤਾ
		(4) 89/8	759.00	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਂਤੀ ਨਰਾਇਣ
		(5) 150/8	622.00	ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ
		(6) 8-9/17	755.00	ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਗੈਰਾ
		(7) 4/11	650.00	ਭੋਲਾ ਸਿੰਘ ਬਨਵੈਤ
			ਜੋੜ 4434.00	
23.	ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ	ਅਮਰ ਬਿਲਡਿੰਗ/17	989.00	ਅਮਰ ਸਿੰਘ
24.	ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ	1516/18	450.00	ਇੰਦਰ ਜੀਤ ਲਾਲ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ
25.	ਪੰਚਾਇਤ	1526/18	330.00	ਆਰ. ਕੇ. ਮਿੱਤਲ
26.	ਖਜ਼ਾਨਾ ਤੇ ਲੇਖਾ ਵਿਭਾਗ	6-7/17	675.00	ਸੁਰੇਸ਼ ਚੰਦ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

27.	ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਏਜੈਂਸੀ	(1) 56/4	800.00	ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ
		(2) 258/11	350.00	ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
		ਜੋੜ	1150.00	
28.	ਸਪੋਰਟਸ ਵਿਭਾਗ	561-562/18	993.00	ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ
29.	ਨਿਰਿਖਕ ਸਥਾਨਕ ਫੰਡ ਲੇਖਾ	2062/15	600.00	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ
30.	ਛੋਟੀਆਂ ਬੱਚਤਾਂ ਵਿਭਾਗ	1600/18	500.00	ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ
31.	ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਵਿਭਾਗ	59/5	1225.00	ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਹੋਂ
32.	ਮੁੱਖ ਨਗਰ ਯੋਜਨਾਕਾਰ	(1) 158/11	644.00	ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
		(2) 502/18	713.00	ਜੇ. ਐਸ. ਪੁਨੀਆਂ
		ਜੋੜ	1357.00	
33.	ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ	281/10	800.00	ਚਤਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ
34.	ਛਪਾਈ ਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮੱਗਰੀ	ਜੀਵਨ ਦੀਪ/17	1174.50	ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਨਿਗਮ
35.	ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਵਿਭਾਗ	1264/9	411.00	ਰਤਨ ਸਿੰਘ
36.	ਹੋਮ ਗਾਰਡਜ਼ ਵਿਭਾਗ	328/21	605.00	ਗਿਰਧਾਰੀ ਲਾਲ
37.	ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ	120/8	880.00	ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ
38.	ਆਬਾਦਕਾਰੀ ਤੇ ਭੋਂ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਚੱਕਬੰਦੀ	12/17	1350.00	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਪਰੇਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਂ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਨੰਬਰ/ਸੈਕਟਰ	ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ (ਰੁਪਏ)	ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਂ
39.	ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ	665/8	430.00	ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
40.	ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ (ਭਵਨ ਤੇ ਮਾਰਗ)	(1) ਅਮਰ ਬਿਲਡਿੰਗ/17	980.00	ਅਮਰ ਸਿੰਘ
		(2) 223/16	450.00	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਂ ਠਾਕਰਾ
		(3) 6-7/17	900.00	ਪ੍ਰੇਮ ਅਗਰਵਾਲ ਵਿਜੇ ਮਿੱਤਲ
		ਜੋੜ	2339.00	
41.	ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ (ਸਟਾਫ ਇਨਸਪੇਕਸ਼ਨ ਯੂਨਿਟਾਂ)	8-9/17	ਕਿਰਾਇਆ ਅਜੇ ਨਿਸਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।	ਮੈ: ਓਂਕਾਰ ਐਂਟਰਪਰਾਈਜ਼ਜ਼
		ਕੁੱਲ ਜੋੜ	85,924.85	

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਸੂਚਨਾ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ 85,924·85 ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਮ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਅਫਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਕਾਰਣ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕਿਰਾਇਆ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. ਡੀ. ਦੇ ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਉਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਫਾਈਨੈਂਸ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਅਗਰ ਐਸੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਘਟਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਣ । ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਜਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਦਰੁਸਤ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 86 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਾਹਵਾਰ ਕਿਰਾਇਆ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦਾ ਕੋਈ 10, 11 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਸੋਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਜਾਏ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਲਈ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਅੱਜ ਤਕ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਨਹੀਂ । ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਲੈ ਆਏ ਹੋ, ਸੋਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਕਿਰਾਇਆ ਐਸ. ਐਸ-ਪਰਮਾਰ, ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਦੀ ਕੋਠੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ 31 ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਜਾਏ 50 ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਮੰਜ਼ੂਰੀ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ।

ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਅਲਾਟ ਕਰਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਫ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਗੌਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਣ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਤਲਿਕ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੀਵੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਈ ਕਈ ਕੋਠੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ।

Representation dated 8.11.71 received by D.C./S.S.P. Amritsar

*118. 1. **Comrade Darshan Singh Canadian :**

2. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be Pleased to State :

a) whether the Deputy Commissioner, Amritsar and the SSP, Amritsar received any representation Dated 8.11.71 from

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Com. Satya Pal Dang]

any former legislator entitled "Chawgawan/Lopake case-burning of a dead body by police" ; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) state whether any enquiry was held into the manner; if so, by whom ;

(c) lay on the Table of House a copy of the repair of the Enquiry Officer, if received by the Government ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ੍ਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ, ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਥਾਨਾ ਲੋਪੋਕੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

(ਸੀ) ਪੜਤਾਲੀਆ ਅਫਸਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Copy

From

Satya Pal Dang,
Ekta Bhawan, Chhcharta.

1. S. Sukhbir Singh I.A.S.
   Deputy Commissioner, Amritsar.
2. S. Sukhpal I.P.S.,
   Senior Superintendent of Police, Amritsar.

Dated. 8.11.1971.

Subject :- Chawgawan/Lopoke case burning of a dead body by Police.

We have sent to you the following telegramme to-day.

Police staff Chawgawan reported to have burnt the dead body night between sixth seventh opposite Police Station Lopoke after killing in illegal custody some days stop matter already notice S.D.M. and D.S.P. Bhullar Sahib stop Remains guarded by Police still there stop Police tried removal now suspected to be fabricating false story stop immediate action necessary.

Sd/- Avtar Singh Secretary
District Communist Party
Sd/- Satya Pal Dang

In this connection I would like to point out the following facts :—

(a) I heard about the matter on 7th evening. Comd. Avtar Singh and myself visited Chawgawan on 8th November, 1971 i.e. today. We met a number of people and heard what they had to say. We also visited the site in question.

(b) I was keen to apprise you of the whole thing and to request you to order and impartial enquiry in the whole matter. I tried to

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

contact you but you were reported to be out of station. I aslo tried to contact the D.S.P. of the area in question but did not succeed.

(c) Both Comrade Avtar Singh and myself have come to the conclusion that a dead body was burnt by the Police during the night between 6th and seventh, that the man whose dead body it was had died in the Police custody as a result of severe beating etc. etc. or had been killed by the police and that obviously he had been kept in Police custody illegally etc. We do not know who the man was. He might as well have been some suspicious person with no relative etc. in the area, or he might as well have been some person from some other district whom the Police might have been out to liquidate for one reason or the other. What so ever the person might have been the conduct of the Police is clearly illegal, unjustified and very dangerous.

We believe that an impartial/Judicial enquiry is absolutely necessary in the whole matter and that such an enquiry will establish the truth.

It is requested that such an enquiry may please be ordered without further delay, if it has not been ordered already.

Sd/- Satya Pal Dang

ਵਿਸ਼ਾ : **ਲਾਵਾਰਸ ਲਾਸ਼ ।**

ਸ਼੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ,

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 6.11.71 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਪੰਚਾਇਤ ਵਾਸੀ ਕੋਹਾਲੀ ਨੇ ਸਮੇਤ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦਿਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਵਾਸੀ ਕੋਹਾਲੀ ਨੇ ਕਰੀਬ 5.35 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਆਕੇ ਰਪੋਟ ਨੰ: 22 ਦਰਜ਼ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਕਰਾਈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਪੋਕੀ ਵੱਲੋਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜਦ ਥਾਣੇ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੀ ਪਿਛੇ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਨਾਮ ਤੇ ਪਤਾ ਨਾਮਾਲੂਮ (ਸਿਰ ਤੋਂ ਮੋਨਾ, ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਤਰੀ ਹੋਈ, ਪਤਲਾ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਿਸਮ, ਉਮਰ ਕਰੀਬ 50/55 ਸਾਲ, ਕਪੜੇ ਫਟੇ ਹੋਏ, ਮੰਗਤਾ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਪਿੰਡ ਠੱਠਾ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ ਜਦ ਲਾਗੇ ਹੀ ਕੋਲ ਪੁਲੀ ਦੇ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਡਿਗ ਪਿਆ ਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪਾਇਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ । ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ । ਉਸ ਦੇ ਜਿਸਮ ਤੇ ਸੱਟ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

ਇਸ ਇਤਲਾਹ ਤੇ ਮੈਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁੱਜਾ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ; 174 ਸੀ: ਆਰ: ਪੀ: ਸੀ: ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ । ਉਕਤ ਲਾਸ਼ ਪਰਦੇਸੀ ਮੰਗਤੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਲੂਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ । ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਉਸ ਦੇ ਫੋਟੋ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹਵਾਲੇ ਸਰਪੰਚ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਹਾਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਦੇ ਫੰਡ ਚੋਂ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰੇ।

ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਾ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਵਾਸੀ ਚੁਗਾਵਾਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਕਾ ਭਰਾ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮੈਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਭੈੜੀ ਆਦਤ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਿਸਟਰੀ ਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸਰਪੰਚ ਗਲਤ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗਤ ਦੇ ਕੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਨਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਹੀ/-
ਹਸਤਾਖਰ/ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ
ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਲੋਪੋਕੀ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਸਹੀ ਹੈ ? ਇਕ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰ ਨੇ ਕੰਪਲੇਂਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਲੋਪੋਕੀ ਦੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਇਲੀਗਲ ਕਸਟੋਡੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਥੇ ਹਵਨ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਲਕੜਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਾਸ਼ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵੀ ਇਸੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਉਹ ਥਾਣੇਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਐਵੇਂ ਹੀ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੰਪਲੇਂਟ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਉਸ ਨੇ ਸਾੜਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੜਾ ਲੰਮਾ ਹੈ ਔਰ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਇਤਨੇ ਹੀ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਜੋ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜੋ ਹਕੀਕਤ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਕਿ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਬਿਲਕੁਲ ਤਸਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਆਲ੍ਹਾ ਅਫਸਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਗਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਪਲੇਂਟ ਇੱਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ। ਇਹ ਕੰਪਲੇਂਟ ਇੱਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖੀ ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ, ਅਗਰ ਕੋਈ ਆਰਡੀਨਰੀ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਵੀ ਲਿਖੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਨਰੇਬਲ ਮਨਿਸਟਰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਿਸਟਰੀ ਦੀ ਸੌਂਹ ਤਾਂ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਚੁਕਾਈ ਗਈ। (ਹਾਸਾ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਡੀਫੈਂਸ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਕਨਟੈਨਸ਼ਨ ਉਸ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੇ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਵਾਰਸ ਲਾਸ਼

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੀ। ਅਗਰ ਉਹ ਲੱਭੀ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਜੋ ਰਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :-

ਮਿਤੀ 6.11.71 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ ਪੰਚਾਇਤ ਵਾਸੀ ਕੋਹਾਲੀ ਨੇ ਸਮੇਤ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿਲ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਵਾਸੀ ਕੋਹਾਲੀ ਦੇ ਕਰੀਬ 5.35 ਵਜੇ ਸ਼ਾਮ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਰਪੋਰਟ ਨੰ: 22 ਦਰਜ਼ ਰੋਜ਼ਨਾਮਚਾ ਕਰਾਈ ਕਿ ਉਹ ਲੋਪੋਕੀ ਵਲੋਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਜਦ ਥਾਣੇ ਦੇ ਥੋਹੜਾ ਹੀ ਪਿਛੇ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਇਕ ਪੁਰਸ਼ ਨਾਮ ਤੇ ਪਤਾ ਨਾਮਾਲੂਮ ਸਿਰ ਤੋਂ ਮੋਨਾ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਤਰੀ ਹੋਈ, ਪਤਲਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਿਸਮ, ਉਮਰ ਕਰੀਬ 50/55 ਸਾਲ, ਕਪੜੇ ਫਟੇ ਹੋਏ। ਮੰਗਤਾ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਿੰਡ ਠੱਠਾ ਵਲੋਂ ਆਇਆ। ਜਦ ਉਹ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਵੇਖਦਿਆਂ ਹੀ ਡਿਗ ਪਿਆ ਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਕਲ ਜਾ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪਾਇਆ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਿਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਨਾਲ ਮੌਕੇ ਤੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਜਿਸਮ ਤੇ ਸੱਟ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਇਤਲਾਹ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪੁਜੀ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ 174 : ਸੀ : ਆਰ : ਪੀ : ਸੀ : ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਲਾਸ਼ ਪਰਦੇਸੀ ਮੰਗਤੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਾਲੂਮ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੇ ਫਰਦ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਹਵਾਲੇ ਸਰਪੰਚ ਪੰਚਾਇਤ ਕੋਹਾਲੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਫੰਡ ਤੋਂ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰੇ।

ਪਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਸ ਰਿਪੋਟ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਸਾਹਿਬ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਵੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਕਿਸੇ ਡਾਕਟਰ ਪਾਸੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਸਰਜਨ ਵੀ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਸ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣਗੇ। ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਅਜੇਹੇ ਵਾਕਿਆਤ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਥੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗੇ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਆਲ੍ਹਾ ਅਫ਼ਸਰ ਪਾਸੋਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਹਿਕਮੇ ਉਤੇ ਤਾਂ ਬੇਇਤਬਾਰੀ ਨਹੀਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੀ ਕੀ ਰਪੋਰਟ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦ ਕੇਸਿਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਆਲ੍ਹਾ ਅਫ਼ਸਰ ਪਾਸੋਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

Alleged Murder of a Nepali National at Amritsar on 31-8-71.

*120. **1. Comrade Darshan Singh Canadian :**

2. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether in the month of September, 1971 during the President's Rule any former legislator represented to the Governor bringing to his notice very serious allegations against the Amritsar Police in conncetion with the alleged murder of a Nepali National (Shri Dhir Bahadur) at Amritsar on 31-8-71, if so, the nature of the allegations so made ;

(b) whether any reminders were also received by the Government subsequently in this respect, if so, on what dates ;

(c) the action taken in connection with the said allegations and result thereof ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਜੀ ਹਾਂ; ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੂਸ਼ਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਾਏ ਸਨ :-

(1) ਕਿ ਧੀਰ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਮਰਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਫਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ;

(2) ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਧੀਰ ਬਹਾਦਰ ਦੀ ਮਿਤ੍ਰੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿਤਾ ?

(3) ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਡੀ. ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਧੀਰ ਬਹਾਦਰ ਦ ਕਤਲ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ ।

(ਬੀ) ਜੀ ਹਾਂ; ਮਿਤੀ 2)-10-71 ਨੂੰ ।

(ਸੀ) ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਦੂਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਦੂਸ਼ਨ ਬੇਬਨਿਆਦ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਸਨ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਵਿਭਾਗੀ ਜਵਾਬ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਮੇਰੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਉੱਚੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵਾਸਤੇ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਦੂਸ਼ਣ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਦੂਸ਼ਣ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਦੀ ਗਲਤ ਰਪੋਰਟ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ । ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ । (ਸ਼ੇਮ ਸ਼ੇਮ) (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਐਸੀ ਗਲ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਉਹ ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮੈਂ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਦੂਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਦੂਸ਼ਨ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਅਜੇ ਤੱਕ ਚਿੱਠੀ ਮੈਂ ਵੇਖੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜੇ ਕਰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ।

Increase in bus trips from Mansa to Talwandi & Kaureana Raman

***163. Sardar Balwinder Singh Bhiuder** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the reasons for not increasing the bus trips from Mansa to Talwandi and Kaureana Raman, District Bhatinda.

(b) whether the Government propose to ply more buses on the said routes ?

Giani Zail Singh : (a) Applications for the grant of permits to operate more services on these routes have been invited. These will be decided in the next meeting of the State Transport Comissioner, Punjab.

(b) Yes.

[(ੳ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਵੱਧ ਸਰਵਿਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਟੇਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ,ਪੰਜਾਬ,ਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।]

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਰਸਾ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੋਕ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਥੇ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਵੱਧ ਟਾਈਮ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਪਰ ਪੀ.ਟੀ.ਸੀ. ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਟਾਈਮ ਘਟ ਹਨ । ਪਰ ਇਹ ਵਾਕਿਆਤ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਨ । ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਹੈ ਅੱਜ ਦੀ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਮੈਂ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਗਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Compensation for Punjab Roadways Employees who Died while on duty.

33. Comrade Dana Ram :

Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :-

(a) the names of Punjab Roadways employees, depot-wise, who died while on duty since 1966 ;

(b) the amount of compensation paid to their dependents in each case together with the date of payment in respect of each ;

(c) whether there was any delay in the payment of compensation ; if so, the reasons therefor in each case ;

(d) the steps taken/proposed to be taken by the Government to ensure prompt payments in future in such cases ?

Giani Zail Singh : (a) & (b) : Statement of the Punjab Roadways employees who died while on duty since 1966 is placed on the Table of the House.

(c) Yes, due to legal formalities.

(d) Every effort is being made to dispose of the compensation cases at the earliest but legal formalities have to be completed which will taken time.

[(ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 1966 ਤੋਂ ਅਜ ਤਕ ਡਿਊਟੀ ਤੇ ਮਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਉਪਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਹਾਂ, ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਣ ।

(ਸ) ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਮੁਮਕਨ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਕਾਰਣ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement of Employees who died while in Service Since 1966.

Name of Service.	Name of Employees with designation.	Amount paid.	Date of payment.	Reasons for delay for payment.
Pb. Roadways, Moga.	nil.			
Pb. Roadways, Chandigarh.	1. Sh. Jagir Singh Driver No. 51			The case is under consideration.
	2. Sh. Sada Singh Driver No. 25/31			Payment of ex-gratia amount of Rs. 5,000/-is being made shortly
	3. Sh. Hari Krishan, Driver No. 51			-do-
	4. Sh. Tehal Singh Driver No. 37	Rs. 5,000/-	9-3-72	
	5. Sh. Prem Chand Ledger Keeper.	Rs. 5,000/-	9-3-72	
	6. Sh. Sat Pal Inspector	Rs. 8,000/-	17-5-71	
	7. Sh. Sohan Lal Helper			The case is under consideration.
Pb. Roadways, Amritsar.	1. Sh. Kulwant Singh Conductor No. 143	7000/-	24.4.1969	
	2. Sh. Charan Singh			A sum of Rs. 8,000/-

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

	Driver No. 12			has been sanctioned but the payment has been held up for want of succession certificate.
	3. Sh. Amrik Singh Driver No. 300			The case is pending in the court of motor Accident Claims Tribunal, Amritsar.
	4. Sh. Sardul Singh Carpenter.	Rs. 190/-p.m.	29-12-69	A sum of Rs. 180/-per month is being paid w. e. f. 29-12-69 through Employment State Insurance.
Pb. Roadways Ludhiana.	1. Sh. Ramji Dass Conductor No. 217			The matter is under consideration.
Pb. Roadways, Hoshiarpur.	1. Sh. Piara Ram Driver No. 149.			A bill for ex-gratia payment of Rs. 5000/- is under scrutiny and payment will be made shortly.
	2. Sh. Narinjan Singh Driver No. 141	Rs. 500/-	19-8-71	A sum of Rs. 500/- was paid immediately after death. The case for payment of Rs. 5,000/- is under consideration.
	3. Sh. Santokh Singh Conductor No. 40			The case is pending in the Court.
	4. Sh. Gian Singh Conductor No. 144			-do-
Pb. Roadways, Ferozepure.	1. Sh. Ved Parkash Asstt. Fitter.			Sanction for payment of Rs. 8000/- from Accountant General, Punjab,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

				is still awaited.
Pb. Roadways, Pathankot.	1. Sh. Mohinder Singh Station Supervisor.			No request for the payment of compensation has been received from dependents.
	2. Sh. Milkha Singh Driver No. 149	Rs. 7,000/-	16-7-71	
	3. Sh. Karnail Singh Conductor No. AC 15			Sanction from A. G. Punjab is being awaited.
	4. Sh. Balbir Singh Driver No. 120			The case is under correspondence with the Accountant General, Punjab.
	5. Sh. Ved Parkash Conductor No. R-15			-do-
	6. Sh. Chhaju Ram Driver No. 167			-do-
Pb. Roadways Jullundur.	1. Sh. Milkha Singh Conductor			The case is under consideration.
	2. Sh. Gurdeep Singh Driver.	Rs. 15,000/-	20-6-70	The amount was paid on receipt of the award from the Motor Accident Claims Tribunal.
	3. Sh. Bhag Mal Conductor.			His file does not indicate whether he died on duty. However efforts are being made to ascertain the facts.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇੰਪਲਾਈ 1966 ਵਿਚ ਮਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਦੋ ਸਾਲ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਔਰ ਜਿਹੜੇ 1967 ਵਿਚ ਮਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1971 ਵਿਚ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਰੀਪਰੀਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਤਨੀ ਦੇਰੀ ਨਾ ਲਗੇ ਪੇਮੈਂਟ ਤੁਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੁਪਿਆ ਜਲਦੀ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੀਪਰੀਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ।

Appointment of Assistant Directors of Industries.

*92. **Chaudhri Darshan Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that some officers have been appointed as Assistant Directors of Industries by transfer from other Departments ; if so, whether rules of the Industries Department were followed while making their appointment ;

(b) whether such officers fulfil the qualifications prescribed for the post of Assistant Directors and whether they have been approved by the Punjab Public Service Commission ; if not, the reasons for their continunace on the said posts ;

(c) the full details of such appoietments be pleased on the Table of the House.

Giani Zail Singh : (a) Yes.

(b) Rules do not prescribed any qnalifications in case of appointment by transfer. Punjab Public Service Commission has not approved the appointment of one Assistant Director. The officer is continuing on the post of Assistant Director (Administration) because question of reteution or reversion of the officer to his parent department is under consideration of the Government.

(c) A statement is placed on the Table of the House.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਅ) ਤਬਦੀਲੀ ਰਾਹੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਥੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਅਫਸਰ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(ੲ) ਇੱਕ ਵਿਵਰਣ-ਪਤਰ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement Mentioned in Para (c)

Sr. No.	Name of the officer	Date of appointment	Date of approval by the Punjab Public Service Commission
1.	Shri I. S. Tewari	1. 3-11-1967 to 1-1-1969.	not approved.
2.	Shri Rajbir Singh Dhillon.	2. 6-8-69 to-date 4-12-1969	4-9-1970

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਮ	ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
1.	ਸ੍ਰੀ ਆਈ. ਐਸ. ਤਿਵਾੜੀ	1. 3.11.1967 ਤੋਂ 1.1.1969	ਪਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ
2.	ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ	2. 6.8.1969 ਤੋਂ ਅੱਜੇ ਤੱਕ 4.12.1969	4.9.1970]

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਤਾਂ ਕੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਦੂਜੇ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸਲੂਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ ਇਹ ਦੋ ਦਫਾ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸੋਂ ਰੀਜੈਕਟ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਨਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵੇਰ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਰੀਜੈਕਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ ।

Fixation of seniority of District Industries Officers in the State.

*60. **Sardar Lachhman Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the total number of District Industries Officers in the State as at present ;

(b) the criterion adopted by Government in matter of fixation of seniority of the District Industries Officers in the State ;

(c) whether the promotions to the posts of District Industries Officers are made strictly according to seniority coupled with unblemished record of service and good confidential reports ;

(d) the details of seniority cases in which the fixation of seniority of some of the District Industries Officers in the State was the subject matter of writs etc. before the Punjab and Haryana High Court during the year 1971—72 ;

(e) whether the seniority of some of the District Industries Officers fixed by the Government was quashed by the High Court during 1971—72? If so, the details thereof ;

(f) the details of cases where the orders of the High Court referred to in para (e) above were not implemented by the Government alongwith the reasons thereof ;

(g) the action of the Government propose to take against the Officers concerned for not implementing the orders of the High Court, referred to in para (e) above ?

Giani Zail Singh : (a) There are three Senior District Industries Officers and Seven District Industries Officers in the State.

(b) The seniority is determined by the length of continuous service in the cadre of District Industries Officer.

(c) Promotions are made by selection based on merit and taking into consideration seniority,

(d) Govt. order reg. the re-fixation of seniority of Sh. K. K. Whig, Senior District Industries Officer, was challenged in

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

the Punjab and Haryana High Court through writ petitions by S/Shri D. S. Virk and B. S. Nehra, Senior Distt. Industries Officers during the year 1970-71. Govt. orders including name of Sh. D. S. Virk Sr. S. I. O. Jullundur in the common cadre of D. I. O. etc. and assigning him seniority in the cadre were also challenged by Sh. B. S. Nehra, through the writ petition in the High Court.

(e) The seniority of Sh. K. K. Whig fixed by Government was quashed by the High Court vide Judgement dated 18th May, 1971.

(f) Orders of the High Court referred to in (e) above have been implemented by cancelling the previous orders giving seniority to Shri K. K. Whig retrospectively.

(g) Question does not arise.

[(ੳ) ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸੀਨੀਅਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰ ਤੇ ਸੱਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰ ਹਨ ।

(ਅ) ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕਾਡਰ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸੇਵਾ-ਕਾਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਤਰੱਕੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਸ) ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਵਿੱਗ, ਸੀਨੀਅਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਰੀ-ਫਿਕਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਡੀ. ਐਸ. ਵਿਰਕ ਤੇ ਬੀ. ਐਸ. ਨੈਹਿਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਾਲ **1970-71** ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੈਲੰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰਾਂ/ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਆਦਿ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕੇਡਰ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਡੀ. ਐਸ. ਵਿਰਕ, ਸੀਨੀਅਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਬੀ. ਐਸ. ਨੈਹਿਰਾ ਵਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਵੰਗਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਹ) ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਵਿੱਗ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਫਿਕਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ **18/5/71** ਰਾਹੀਂ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ।

(ਕ) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਦਾ (ਹ) ਵਿਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਵਿੱਗ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੈਂਸਿਲ ਕਰਕੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਖ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।]

Euquiry into the allegations levelled against Deputy Directors of Industries Department

Comrade Raj Kumar :

Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state whether any allegations of corruption, misuse of power, favouritism etc. against some of the Deputy Directors of the Department of Industries are at present being enquired into ; if so, the names of such Deputy Directors and the nature of allegations levelled against them ?

Giani Zail Singh : No enquiry is pending against any of the Deputy Directors of Industries Department on any charge of corruption, mis :se of power etc. during the period of their service as Deputy Directors. However, cases of misuse of power/favouritism are pending for follow-up action against two former District Industries Officers who are presently in the rank of Deputy Director.

[ਉਦਯੋਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਰੀ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਆਦਿ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਪਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਸਬੰਧੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗ ਅਫਸਰਾਂ, ਜੋ ਹੁਣ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਉਹੱਦੇ ਤੇ ਹਨ, ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਤਕ ਤੱਵਕੋ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੇਸ ਕਾਫੀ ਮੁਦਤ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਆਫ ਪਾਵਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ । ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਵਰਜ਼ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਕੀਤਾ । ਤਾਂ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਤਕ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਥੋਂ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਸਕੇ । ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਨੇਚਰ ਦਾ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਸਸਪੈਂਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਡਿਸਮਿਸ ਵੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ) ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵਿਚ ਕਸੂਰ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ।

Chaudhri Darshan Singh : May I know from the Chief Minister whether these two officers were promoted from Assistant Directors to Deputy Directors during the pendency of the follow up action ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਇਤਫਾਕ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਰੋਮੋਸ਼ਨ ਕਿਉਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜਦ ਤਕ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸਹੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਆਫ ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਚਾਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਆਫ ਪਾਵਰ ਵਡੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਿਸਟਰ ਦੀ ਅੰਗ੍ਰੇਖਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਬਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੀਨੀਐਂਟ ਵਿਊ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਕੀ ਇਹ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਪਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਬਾਈ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਇਨਡਸਟਰੀ ਮਨਿਸਟਰ ਪਾਸੋਂ ਆਰਡਰ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਸੇਖਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹੋਵਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਗੱਲ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਹਾਲੇ ਤਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਕੀ ਉਸ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਲਏ ?

Mr. Speaker : Next, Starred Question No. 117.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਪੁਛਣ ਲਈ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਲ ਬੜੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਠੀਕ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਨਾਹ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਨਿਸਟਰ ਦਬਾਓ ਦੇਕੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਫਸਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Enquiries held against the Principals of Industrial Training Institutes in the State

*117 1. **Comrade Raj Kumar :**
2. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the total number of the Industrial Training Institutes in the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

State at present and the names of places where they are situated ;

(b) whether enquiries are being held against any of the Principals of the said Institutes, if so, their names and a copy of the statement showing the nature of allegations against each of them be laid on the table of the House ;

(c) the number of cases in which enquiries have been completed and the result thereof ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 27 ਹੈ। ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) 2 ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ 1 ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਫਤੀਸ਼ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਿਜ਼ ਵਿਚ ਦੇਰ ਕਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰ ਤੋਂ ਨਿਪਟਾਏਗੀ।

(ੲ) ਇਕ।

ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਵਿਭਾਗ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Statement showing the Industrial Training Institutes/Centres functioning in the State of Punjab.

1. Industrial Training Institute, Patiala.
2. Industrial Training Institute, Ludhiana.
3. Industrial Training Institute, Ferozepur.
4. Industrial Training Institute, Moga.
5. Industrial Training Institute, Hoshiarpur,
6. Industrial Training Institute, Rupar.
7. Industrial Training Institute, Talwara Township.
8. Industrial Training Institute, Fazilka.
9. Industrial Training Institute, Samrala.
10. Industrial Training Institute, Rajpura.
11. Industrial Training Institute, Batala.
12. Industrial Training Institute, Patti.
13. Industrial Training Institute, Bhatinda.
14. Industrial Training Institute, Qadian.
15. Industrial Training Institute. Faridkot.
16. Industrial Training Institute, Pathankot.
17. Industrial Training Institute, Budhladda.
18. Industrial Training Institute, Gurdaspur.
19. Industrial Training Institute, Sarhali.
20. Industrial Training Institute, Nawanshehr.
21. Industrial Training Institute, Sunam.
22. Industrial Training Institute, Nabha.
23. Industrial Training Institute, Bassi-Pathanan.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

24. Industrial Training Institute, Nangal.
25. Industrial Training Institute, Amritsar.
26. Industrial Training Institute, Jullundur.
27, Industrial Training Institute, Phagwara.

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲ ਜਾਨਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ ਕੀ ਉਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਲਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗਲ ਪਬਲਿਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰੀਪੋਰਟ ਮੈਂ ਏਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਊਟ ਕਰਾਂ। ਇਹ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਜੇਹੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਡੇਟ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਇਤਨੇ ਅਰਸੇ ਤੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਉਹ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਹ ਗਲ ਇਲਮ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਮੋਗਾ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ ਉਹ ਆਊਟ ਹੋ ਗਈ। ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਰਾਜ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਲਈ ਦਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਸੀਕਿਊਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਮੀ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਏ ਹਨ,ਕੁਝ ਹਕ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਸਨ। ਬੇਹਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਨਾਉਂ ਨਾ ਹੀ ਪੁਛੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮੋਗੇ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਹੈ। ਕੀ ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਗੇ, ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਹੀ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਆਪ ਹੀ ਸਮਝ ਲੈਣ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪੁਛਦੇ ਹਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ, ਮੈਂ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ? (ਹਾਸਾ)

Starred Question No. 103

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of * Starred Question No. 103

*S. Q. No. 103 and reply thereto appear in the P. V. S. Debate dated 3-5-1972.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Starred Question No. 91*

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of* Starred Quostion No. 91.

Starred Question No. 100*

Mr. Speaker : *Extension has been asked for in respect of ** Starred Question No. 100.

Additional Posts of Clerks in the Office of District Education Officer, Sangrur.

*70. **Comrade Achhra Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether the Government is aware of the fact that the number of posts of clerks are inadequate in the office of District Education Officer, Sangrur, in view of the increasing number of schools in the said district ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, the steps being taken by the Government to meet the said requirement ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes, there is likelihood of the shortage of one clerk.

(b) The matter is under consideration.

[(ੲ) ਜੀ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਕਲੱਰਕ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ।

(ਬੀ) ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਲਰਕ ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਖਾਲੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਸਾਮੀਆਂ ਖਾਲੀ ਕਿਉਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਭਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ? ਇਕ ਪਾਸੇ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ?

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਮੇਰੀ ਗਲ ਸਮਝੇ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਘਾਟਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡੇਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ੲ. ਸੀ. ਈ. ਦਾ ਆਫਿਸ ਚੇਂਜ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਸਟਾਫ ਕਿਥੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹੜਾ ਸਰਪਲਸ ਹੈ।

---

*S. Q. No. 91 and reply thereto appear in the P. V. S. Debate dated 17-5-1972.

**S. Q. No. 100 and reply thereto appear in the P. V. S. Debate dated 3-5-1972.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਹ ਗਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ 1962 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਰੇਸ਼ੋ ਨਾਲ ਸਟਾਫ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣ ਵੀ ਇਹ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰਮਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਟਾਫ ਵੀ ਵਧਾ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਤਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਧ ਹੀ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਫੇਰ ਸਟਾਫ ਵੀ ਤਾਂ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਜਵਾਬ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਜਿਹੜਾ ਤਹਿਸੀਲ ਹੈਡ ਕੁਆਰਟਰਜ਼ ਤੇ ਡੀ. ਈ. ਓ. ਦਾ ਆਫਿਸ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੱਧ ਸਟਾਫ ਦੇਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ।

(You have not followed the reply of the Minister. The office of the D. E. O. at the tehsil headquarters is being located with the intention of raising the staff.)

Pay Scales of Block Education Officers in the State.

*71. **Comrade Achhra Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that the scale of pay of the Block Education Officers of the Education Department in the State is Rs. 220-500 which is at par with the scale of pay of teachers working in the Higher Secondary Schools or High schools ;

(b) whether it is also a fact that the Block Education Officers hold higher responsibilities and powers than the teachers of High or Higher Secondary Schools ;

(c) if the answer to parts (a) and (b) above be in the affirmative, whether the Government propose to give a higher grade to Block Education Officers ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes. The scale of pay of Block Education Officers is at par with the scale of pay of Masters working in the Middle/High/Higher Secondary Schools.

(b) No.

(c) No.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ । ਬਲਾਕ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਮਿਡਲ/ਹਾਈ/ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਾ ਸਕੇਲ ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਸੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ : ਜਦੋਂ ਮਾਸਟਰ ਦੀ ਨਿਸਬਤ ਬੀ.ਈ.ਓ. ਦੀਆਂ ਰਿਸਪਾਂ-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੇਬਿਲਿਟੀਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਬੀ. ਈ. ਓਜ਼. ਦੇ ਪੇ ਸਕੇਲ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਬੀ. ਈ. ਓਜ਼. ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਮਾਸਟਰ ਲਾਏ ਹਨ ਉਹ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਬੀ. ਈ. ਓਜ਼. ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਸਪਾਂਸੀਬਿਲਿਟੀਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਗਰੇਡਾਂ ਦੀ ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਹੈਡਮਾਸਟਰਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਖਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਓ ਪਤਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਇਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਹੈ ਜੀ (ਵਿਘਨ) ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਖਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਓ ਪਤਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਮ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਬੀ. ਈ. ਓਜ਼. ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਸੁਪਰਫਲੂਅਸ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਅਸੀਂ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਡੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡੀ. ਈ. ਓ. ਤਕ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂਕਿ ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪਧਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਚਾ ਹੋ ਸਕੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਡੀ.ਈ.ਓ., ਸੀ.ਈ.ਓ. ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੀਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਸੁਜੈਸ਼ਨਜ਼ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਸਿਡਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Starred Question No. 99

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਨੰ: 99, ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ। (Next question No. 99 by Sardar Basant Singh Khalsa)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)]
ਨਹੀਂ ਹਨ । ਇਹ ਸਵਾਲ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪੁਛਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । (No, it is not the convention of this House.)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਰੂਲ **45** ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਸੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਸਾਡੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । (No, it is not the convention of this House.)

Sardar Surjit Singh (Barnala) : If there are specified rules we do not follow conventions.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ । ਬੈਠ ਜਾਓ । ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੁਛਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ । (No. Please resume your seat. Moreover you need not ask any question about Education Deptt.)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਆਰਡਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਵੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ।

Starred Questiou No. 38

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 88.

****Starred Question No. 89***

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 89.

Formation of Sub-Tehsils in Certain Towns of the State.

*90. **Sardar Waryam Singh** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether the Government has received any representations from various districts of the State regarding the conversion of certain towns of the State into Sub-Tehsils ; if so, the details thereof ;

(b) the names of towns in the State in respect of which the Government is taking steps to convert them into Sub-Tehsils ;

---

*S. Q. No. 88 and reply thereto appear in the P. V. S. Debate dated 17-5-1972.

**S. Q. No. 89 and reply thereto appear in the P. V. S. Debate dated 11-5-1972 (M.S.).

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(c) whether it is a fact that during the Sri Guru Nanak Dev Quincentenary celebrations, certain historical places were considered for being converted into sub-tehsils ;, if so the names thereof whether sub-tehsils have been farmed at those places if not, the reason therefor ;

(d) whether any places out of those mentioned in part (c) above were converted into sub-tehsils ; if not, the reasons therefor ;

(e) whether the Government received any memoranda from individuals or local bodies for setting up new sub-tehsils, if so, the details of such individuals or bodies ;

(f) whether there is any proposal under the consideration of the Government to convert Sri Hargobindpur, district Gurdaspur, into a sub-tehsil ; if not, the reasons therefor ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes, a statement is laid on the Table of the House.

(b) None at present.

(c) & (d) Yes, alongwith other towns, the following historical places were considered for creation of sub-tehsils :—

i) Dera Baba Nanak	ii) Baba Bakala
iii) Rai Kot	iv) Jaitu
v) Talwandi Sabo	vi) Chamkaur Sahib

Sub-tehsils were created at these stations with effect from 1-1-1970.

(e) Please see reply to (a) above ; and

(f) No, a proposal received earlier was rejected after due consideration.

Statement

S. No.	District	Town for which representation for creation of sub-Tehsil received.	From whom
(1)	Gurdaspur	(1) Sri Hargobindpur	(i) Sri Guru Singh Sabha, Sri Hargobindpur.
			(ii) Shri Sikandar Singh, Ex-M.L.A.Sri Hargobindpur.
		(2) Qadian	(i) Shri Satnam Singh Bajwa, Ex-State Minister.
			(ii) Chairman, Market Committee, Qadian.
			(iii) President, Municipal Committee, Qadian.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(Minister for Education)

(2)	Amritsar	(1) Khadur Sahib	(i) Shri Jagir Singh Master, Khadur Sahib.
			(ii) Shri Mohinder Singh, Chairman, Panchayat Samiti, Khadur Sahib.
		(2) Ram Dass	(i) Shri Amar Singh Randhawa, State Secretary, Gurdawara Baba Budhaji, Ram Dass.
			(ii) Shri Kartar Singh & others.
(3)	Hoshiarpur	(1) Mahilpur	(i) Shri Lekha Singh Parmar, V. Panjor.
(4)	Ferozepur	(1) Jalalabad	(i) Shri Atma Singh, Ex-Revenue Minister.
		(2) Kot Ise Khan	(i) Shri Bal Krishan and other Members, Panchyat, V. & P. O. Kot Ise Khan.
		(3) Dharamkot	(i) President Muncipal Committee, Dharamkot.
(5)	Sangrur	(1) Bhawani Garh	(i) Shri Jangir Singh Phaguwalia, Ex-M. L. A., Sangrur.
			(ii) President Municipal Committee, Bhawani Garh and others.

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਿਹਜਰ ਨਾਮਾ ਜਾਂ ਡੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਖੰਨੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਜੀ ਹਾਂ, ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੌਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਬ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਤੇ ਸਬ-ਟਰੈਜ਼ਰੀਜ਼ ਦੀ ਬੜੀ ਦਿਕਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਥੇ ਸਬ-ਟਰੇਜ਼ਰੀਜ਼ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਇਸ ਦਿਕਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (There is a great difficulty due to lack of Sub-treasuries at Sub-tehsil Headquarters. Govt. should start new Sub-treasuries there & remove this difficulty.)

ਮੰਤਰੀ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੈਟਰ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਟੇਕ ਅਪ ਕਰਕੇ ਉਥੇ ਦੀ ਇਹ ਦਿਕਤ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਖੰਨੇ ਦੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਖੰਨੇ ਨੂੰ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫਿਰ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਖੰਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਦੁਬਾਰਾ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉਣਗੀਆਂ, ਹਰ ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੈਰਿਟ ਦੇਖ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਬ-ਤਹਿਸੀਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ 1.4.70 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਕ੍ਰਾਈਟੇਰੀਆ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਬਾਰੇ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗੇ।

Sardar Prem Singh Prem : May I know why Khanna has become important town after the recent elections ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜਿਥੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਜ਼ਾਦ ਵਰਗੇ ਮਹਾਨ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣ ਕੇ ਆਉਣ ਉਸ ਥਾਂ ਦੀ ਇੰਪਾਰਟੈਂਸ ਵਧ ਹੀ ਜਾਂਦੀ। (ਹਾਸਾ) (The importance of that town is bound to increase which elects personalities like Acharya Prithvi Singh Azad as its representatives). (Laughter)

Ejectment of Poor Rajputs from Land in Village Chahar in Dakha Consiueucy.

*101. **Sardar Basant Singh Khalsa :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether it has come to the notice of the Government that the employees of the Government Seed Farm, Loduwal, have ejected the poor Rajputs of Village Chahar in the Dakha Constituency by taking illegal possession of the land which they had reclaimed during the last 20 years ; if so, the reasons thereof ;

(b) whether it is a fact that the Government had issued a stay order in regard to the possession of the said land, if so, the reasons for ejecting the said Rajputs ;

(c) whether the Government propose to restore the land to the poor Rajputs referred to in part (a) above ?

Captain Rattan Singh (Development Minister) : (a) At present there is no State Government Seed Form at Loduwal. A number of persons were in unauthorised occupation of a small portion of Sutlej Bed Wing Farm belonging to the Land Development & Seed Corporation, which has now been leased out to the State Farms Corporation of India. These unauthorised persons had no legal right to retain its possession and the writs filed by them in the High Court

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Development Minister]

were dismissed. These persons were ejected by the civil authorities and the possession of the land was given to the State Farms Corporation of India.

(b) The Land Development & Seed Corporation has stated that no legal or valid stay order was issued.

(c) The land is owned by the Land Development & Seed Corporation which is a company incorporated under the Indian Companies Act, 1956. The question of restoration of the land by the Government does not arise.

[(ੳ) ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੋਡੂਵਾਲ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਬੀਜ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਭੂਮੀ ਜੋ ਸਤਲੁਜ ਬੈਡ ਵਿੰਗ ਫਾਰਮ ਤੇ ਹੈ ਉਤੇ ਕੁਝ ਇਕ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦਾਰਾਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ । ਇਹ ਭੂਮੀ ਹੁਣ ਸਟੇਟ ਫਾਰਮਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਪਟੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ਾ ਦਾ ਰਾਨ ਦਾ ਇਸ ਭੂਮੀ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਰਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਡਿਸਮਿਸ ਹੋ ਗਈਆਂ । ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਟੇਟ ਫਾਰਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਅ) ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਟੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

(ੲ) ਇਹ ਭੂਮੀ, ਭੂਮੀ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣੀ ਹੋਈ ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਭੂਮੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪਟੇ ਤੇ ਵੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : ਨਹੀਂ ਜੀ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਐਡਰੈਸਡ ਹੈ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਪਰ ਜਵਾਬ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਕੀ ਗਲ ਹੈ ? (ਹਾਸਾ)

ਮੰਤਰੀ : ਸ਼ਾਇਦ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੁਆਇੰਟ ਰਿਸਪਾਂਸੀਬਿਲਿਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ । ਕੋਈ ਵੀ ਮਨਿਸਟਰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਕਦੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪੂਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸਟੇ ਵੀ ਦਿਤਾ ਸੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸਟੇ ਦਿਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਈ ਲੀਗਲ ਸਟੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਤਾ।

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਹੈ ; ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ?

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਜੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੱਢ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਅਨਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਆਕੂਪਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਸਾਡੇ ਬੇਟ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਈ ਵਡੇ ਵਡੇ ਲੈਂਡ ਲਾਰਡਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਅਨਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ !

ਮੰਤਰੀ : ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਨਆਥੋਰਾਈਜ਼ਡ ਆਕੂਪੇਸ਼ਨਜ਼ ਬਾਰੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰੇਗੀ।

Mr. Speaker : Question Hour is over. The remaining question on the order paper will be deemed to have been answered under Rule 38.

Written Answer to Starred Question Laid on the Table of the House under Rule 38.

Starred Question No. 84

ਅ. ਸ. ਪ. ਨੰ: 2824-ਆਰ-ਆਰ-72/
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
ਮਿਤੀ 24—4—1972.

ਪਿਆਰੇ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲ ਨੰ: 84 ਜੋ ਮਿਤੀ 25-4-72 ਲਈ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ., ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਤੋਂ ਇੱਕਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੁਆਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 15-5-72 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਲਈ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਆਪਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ,
ਸਹੀ/— ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ
(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਸਪੀਕਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ।

Unstarred Question and Answers

Unstarred Question No. 142

ਮੰਤਰੀ
ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਵਾਲ ਨੰ. 142 ਜੋ ਮਿਤੀ 25-4-72 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ
ਸਿੰਜਾਈ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ

ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਗ: ਸ: ਪ: ਨੰ. 87-5 ਸਭਾ 72/ ਮਿਤੀ 25.4.72

Unstarred Question No. 143

ਵਿਸ਼ਾ : ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦਾ ਪੁਛਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਵਾਲ ਨੰ: 143

ਕੀ ਸਪੀਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨਗੇ ।

2. ਇਸ ਸਵਾਲ ਸੰਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਲਗੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਦੇ ਉਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹਫਤੇ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕੀਤੀ ਜ ਵੇ ।

ਸਹੀ/-
ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

ਸਪੀਕਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ: ਸ: ਨੰ: 2828/1 ਸਸ—3—72, ਮਿਤੀ 24.4.1972

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Demographers in the Family Planning Department

144. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the number and names of the Demographers in the Family Planning Department in the State at present together with their addresses, dates of appointments and qualifications in each case ;

(b) the minimum qualifications prescribed for the said post and whether the same were waived in any case ; .

(c) the number of the cases in which the said posts were advertised and the number in which these were not advertised.

Shri Hans Raj Sharma : (a) At present there is no Demographer working in the Family Planning Department in the State. There is only one sanctioned post of Demographer which is lying vacant.

(b) Qualifications prescribed for the post are as follows :—

Essential

(i) Second Class Master's degree in Demography/Statistics/ Mathematics/Economics with Statistics as special subject ;

(ii) Five years experience in Demography including vital Statistics and Census ;

(iii) Training in Demography at International Institute of population studies (previously D.T.R.C) Bombay/Indian Statistical Institute, Calcutta or any other recognised University.

Preferential

(i) Qualification and/or experience in evaluation method's and

(ii) Training and/or experience in population problems and Family Planning programme.

(c) The post of Demographer was advertised for recruitment in November, 1969 and again in November 1970. The Punjab Public Service Commission could not recommed any candidate. This post was filled on ad hoc basis on 9-7-70 but the appointee later resigned w.e.f 15-4-1971. The post has again been advertised through the Public Service Commission.

Unstarred Question No. 145

Subject : Unstarred Assembly Question No. 145

The Answer to Unstarred Assembly Question No. 145 appearing in the list of Unstarred Questions on the 25-4-72 in the name of Comrade Satya Pal Dang, M. L. A., is not ready.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Development Minister]

The reply will be submitted as soon as the relevant information has been collected.

Sd/-

Development Minister.

To

The Secretary,

Punjab Vidhan Sabha.

U. O. No. G-4-72/SPPI Dated the 24th April, 1972

Committee Constituted for the Grant of Loan under the Low Income Group Housing Scheme.

146. **Comrade Satya Pal Dang:** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether there are any District-level Committees including non-official to sanction the grant of loans under the Low Income Group Housing Scheme or to advise in connection with the same ; if so, a list containing the names and addresses of members of each of these committees together with the date on which each was constituted be laid on the Table of the House ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes. The list containing the names and addresses of the members of District level committees alongwith the dates of their constitution is enclosed as Annexure.

[(ੲ) ਹਾਂ। ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਲੈਵਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਐਡਰੈਸ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਦੇ ਸਮੇਤ, ਸੂਚੀ ਨੱਥੀ ਹੈ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Annaxure

Name of Distt.	Sr. No.	Name & Addresses of the Members.		Date on which Committee was constituted.
1. Ludhiana	(1)	Deputy Commissioner, Ludhiana (Chairman)		
	(2)	Distt. Dev. & Panchayat Officer (Officer Incharge Loans under Ligh/Migh Scheme) Ludhiana	Member	
	(3)	District Welfare Officer, Ludhiana	Member	Feb. 12, 1968.
	(4)	Sh. Arjan Singh, Chairman, Zila Parishad, Ludhiana.	Member	
2. Patiala	(1)	Deputy Commissioner, Patiala, (Chairman)		
	(2)	Sh. Gurcharan Singh Branch Officer Ligh Scheme.	Member	
	(3)	Sh. Harinder Singh Kohli, District Welfare Officer, Passi Road, Patiala	Member	Feb. 17, 1968
3. Bhatinda	(1)	Deputy Commissioner, Bhatinda (Chairman)		
	(2)	Sub Divisional Officer (Civil) Bhatinda-Mansa-Faridkot.	Member	
	(3)	Distt. Welfare Officer, Bhatinda.	Member	
	(4)	Secretary Muncipal Committee, Bhatinda	Member	Jan. 12, 1968.
	(5)	Sh. Bhagat Singh, Representative of Secheduled Caste.	Member	
4. Gurdaspur	(1)	Deputy Commissioner,Gurdaspur. (Chairman)		
	(2)	Sub Divisional Officer.	Member	
	(3)	Distt. Welfare Officer.	Member	
	(4)	Sh. D. R. Varma, Contractor, Mission Road, Pathankot.	Member	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Name of Distt.	Sr. No.	Name & Addresses to the Members.		Date on which Committee was Coustituted.
	(5)	Sh. Sunder Singh. Jail Road, Gurdaspur	Member	Dec. 15, 1967.
5. Amritsar	(1)	Deputy Commissioner, Amritsar (Chairman)		
	(2)	Sh. V. K. Bhardwaj, P. C. S. D. D., P. O. Amritsar	Memeber	Recon tituted
	(2)	Sh. Mohinder Singh, Distt. Welfare Officer Amritsar	Member	19.1.71
	(4)	Sh. G. R. Sethi 6 R. B. Rattan Chand Road, Amritsar.	Member	
	(5)	Sh. Khazan Singh (Representive of Scheduled Castes)	Member	
6. Ropar	(1)	Deputy Commissioner, Ropar, (Chairman).		
	(2)	Member of the Committee : Distt. Deve. and Panchayat Officer, Ropar.	Member	Feb. 19, 1968.
	(3)	Distt. Welfare Officer, Ropar.	Member	
	(4)	Sh. Ajit Singh Bala, Secretary, The Ambala Bus Syndicate Pvt. Ltd, Ropar.		
	(5)	Sh. Hakim Teja Singh of Kurali Tehsil Kharar (Representative of Scheduled Castes).	Member	
7. Kapurthala	(1)	Deputy Commissioner, Kapurthala (Chairman)		
	(2)	Sh. Sadhu Ram, Phagwara	Member	March 4, 1971
	(3)	Sh. Kirpal Singh Dhilwan of Village Dhilwan, Distt. Kapurthala.	Member	
8. Sangrur	(1)	Deputy Commissioner, Sangrur, (Chairman)		

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

	(2)	District Dev. Officer, Sangrur.	Member	
	(3)	District Welfare Officer	Member	Dec. 15, 1970.
	(4)	Sh. Gurbachan Singh, Patang, V. & P. O. Lakhmirwala Tehsil Sunam (Prominent Public man)	Member	
	(5)	Sh. Kundan Singh Patang, V. & P.O. Sahjara, Teh. Barnala (Rep. Scheduled Castes).	Member	
9. Ferozepore	(1)	Deputy Commissioner, Ferozepore, (Chairman)		
	(2)	Distt. Development and Panchayat Officer or S.D.O. concerned.	Member	Feb. 6, 1968
	(1)	Distt Welfare Officer	Member	
	(4)	Sh. Kalwant Lajinder Singh Fazilka	Member	
	(5)	Sh. Dalip Singh Nihal Singh Wala	Member	
10. Hoshiarpur	(1)	Deputy Commissioner, Hoshiarpur, (Chairman)		
	(2)	Distt. Development & Panchayat Officer	Member	Feb. 20, 1968,
	(3)	S. D. O. Civil (Concerned)	Member	
	(4)	District Welfare Officer	Member	
	(5)	Chairman Zila Parished	Member	
	(6)	Sh. Balbir Singh, Hoshiarpur	Member	
	(7)	Capt. Rattan Singh	Member	
11. Jullundur	(1)	Deputy Commissioner, Jullundur, (Chairman)		
	(2)	Sh. Sadhu Singh, Chairman, Zila Parishad	Member	March 3, 1968
	(3)	Seth Khushi Ram of Bootan Mandi Jullundur (Scheduled Castes)	Member	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Making Village Pkaherpura, Distt. Amritsar as a Model Village.

147; **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Community Development and Panchayati Raj be pleased to state :—

(a) whether village pakherpura in Majitha Assembly Constituency district Amritsar was amongst the villages to be made Model Village during the year 1970—71.

(b) whether it is a fact that the decision in-respect of this village was reversed after more than half the work had been done. if so the reasons for the reversal of the decision ;

(c) The date on which it was decided to make this village one of the Model Villages and the date on which this decision was reversed ;

(d) The date on which the Gram Panchayat of the said village deposited its contribution of Rs. 10.000/-

Captain Rattan Singh (Development Minister) : (a) Yes, Village Pakharpura in Majitha Block.

(b) & (c) This villages was selected as model Village vide Govt. orders dated the 12th June, 1970. These orders were reversed on 10th August, 1970. On reconsideration. this village was allowed to continue as model village.

(d) The contribution has not been received so for.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਪਿੰਡ ਪਾਖਰ ਪੁਰਾ ਮਜੀਠਾ ਬਲਾਕ ਵਿੱਚ ।

ਅ), ੲ) ਇਹ ਪਿੰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ, 1970 ਰਾਹੀ ਮਾਡਲ ਪਿੰਡ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ । ਇਹ ਹੁਕਮ 18 ਅਗਸਤ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ । ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਪਿੰਡ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।

ਸ) ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁਜਿਆ ।]

Recognition of Sandwich Diploma Course in Engineering

143. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether the then Minister incharge received a representation dated 15-3-1971 from any legislator regarding the question of recognition of the course called "Sandwich Diploma Course" in Mechanical Engineering" of the Guru Nanak Engineering College, Ludhiana. if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) the action. if any, taken so far in this connection ?

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ : ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬੀ) ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ 12.6.72 ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਅੱਗੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਜਨੀਰਿੰਗ ਕਾਲਜ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 4 ਸਾਲਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕੋਰਸ ਇਨ ਮਕੈਨੀਕਲ ਇੰਜਨੀਰਿੰਗ (ਸੈਂਡਵਿਚ ਕੋਰਸ) ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਹਠਲੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਪਰਾਸਪੈਕਟਸ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭੁਲੇਖੇ ਨਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲੇ ਸਮੇਂ ਠੀਕ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਕੋਰਸਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

Urgent

Ekta Bhawan.
Chheharata. (Amritsar)
15-3-1971

My dear Sh. Sandhu ji,

I am writing this to draw your urgent and personal attention to the following :—

(a) Guru Nanak Engineering College, Ludhiana sometime ago started a new course called "Sandwich Diploma Course in Mechanical Engineering". Besides attractive offers of stipends for students getting admission for this course, the managing committee made a false declaration in 'Prospects 1967-68' of the college that "the diploma is recognised by the Punjab Govt. for purpose of employment as Sectional Officers and other subordinate posts under the State Government".

(b) two or three batches got admission. When the above mentioned deception was discovered, there was trouble. Students resorted to some agitation also. The department appointed Committee and after considering the matter, it was decided to give Provisional recognition immediately and this was expected to be followed by final and full recognition. The Director Techinical Education Punjab, Chandigarh vide his Memo. No. K/15/62/3345 dated 2nd July, 1970 communicated the decision about the grant of provisional recognition. The Memo. was addressed to the Principal Guru Nanak Engineering College, Ludhiana. In view of this the students withdrew their agitation.

(c) the above Memo, however, was not circulated either to the Employment Exchanges or to the Employment Departments. It thus did not help the first batch that passed out in any

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

manner. Nor has the provisional recognition been followed by full recognition.

(d) So far one batch has passed out. Two more batches are studying. Further admission has been stopped.

(e) The students now studying are naturally perturbed and having failed to get justice, they went on an independent strike and the same is still continuing. The total number involved is about 15.

(f) You will agree with me that the grievance of the students is quite genuine and that they should be helped. I would request that the Govt. should do the following :—

(a) Full recognition for the diploma should be granted and the Employment Exchanges and the Employment Departments should be informed accordingly. This recognition may last only in relation to those already passed out or studying.

(b) Suitable action should be taken against the Managing Committee of the College for false declaration in the prospects and for deceiving the public.

It is requested that the matter may be treated as urgent to ensure a very early settlement of the strike and the issue.

yours sincerely,

S. Jasdev Singh Sandhu,
Minister, Punjab, Chandigarh.

(Satya Pal Dang, M.L.A)

Municipal Committees Superseded in the State

149. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state the names of the Muncipal Committees in the State which stand superseded at present together with the dates of supersession in each case ?

Shri Joginder Pal Pandey : A statement giving the requisite information is laid on the Table of the House.

Statement showing the names of Superseded

Municipal Committees and dates of Supersession.

1.	Goniana	29-6-1968.
2.	Guru Har Sahai	26-10-1968.
3.	Fazilka	14-5-1970.
4.	Malout	14-9-1970.
5.	Talwandi Bhai	2 -1-1971.
6.	Pathankot	30-3-1971.
7.	Gurdaspur	16-4-1971.

Prisoners Escaped from Jails

150. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Local Government and Jails be pleased to state :—

(a) the number of prisoners who escaped from jails in the State during the years 1969 and 1970 separately and a statement in this respect be laid on the Table of the House indicating briefly the circumstances of escape in each case ;

(b) the names of the official or officials against whom action, if any, was taken in each case and also the nature-thereof ?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) The requisite information is enclosed.

(b) The latest information is being collected and will be supplied later on.

[(ੳ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਅ) ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਇੱਕਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮਗਰੋਂ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਲਕਾ 'ਪਾਰਟ ਏ')

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ	ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ 1969-70 ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਏ । 1969	1970	ਫਰਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨ
1.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	—	1	ਮਿਤੀ 10.9.70 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੂਸਰੇ ਕੈਦੀਆ ਸਮੇਤ ਜੇਲ੍ਹ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਪਿਸ਼ਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕਮਾਦ ਦੀ ਫਸਲ ਵਿਚੋਂ ਦੀ ਹੋ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ।
2.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਭਾ	—	1	ਮਿਤੀ 30.12.70 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹੜਾ ਸਿੰਘ ਦੂਸਰੇ ਕੈਦੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵਾਰਡਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਮੁਰਗੀ ਫਾਰਮ ਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਜ਼ਕੂਰਾ ਵਾਰਡਰ ਕੈਦੀ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨੰਬਰਦਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਡਿਉਢੀ ਵਿਚ ਅੰਡਿਆਂ ਦਾ ਵਾਊਚਰ ਕਟਵਾਉਣ ਗਿਆ ਸੀ ਕੈਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਕੰਧ ਟੱਪ ਕੇ ਜੇਲ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਘਣੇ ਬੀੜ ਵਿਚ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ।
3.	ਸਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੁਕਤਸਰ	—	1	ਮਿਤੀ 17.3.70 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਲਿਆਸ ਜੱਕਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕਣਕ ਦੀ ਗੋਡੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤਾਰ ਛਲਾਂਗ ਕੇ ਦੌੜ ਗਿਆ ।
4.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	—	2	ਕੈਦੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਮਿਤੀ 26.6.70 ਨੂੰ ਜੇਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਟੱਟੀ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੈਦੀ ਫਰਾਰੀ ਸਮੇਂ ਵਾਰਡਰ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਚਾਰਜ ਵਿਚ ਸੀ । 2) ਨੰਬਰਦਾਰ ਕੈਦੀ ਸੁਖ ਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

				ਮਿਤੀ 7.8.70 ਨੂੰ ਜੇਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਕਮਾਦ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ।
5.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	1	2	1) ਮਿਤੀ 19.8.69 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਪੂਰਨ ਸ਼ਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਟੱਟੀ ਜਾਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । 2) ਮਿਤੀ 12.1.70 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਟੱਟੀ ਜਾਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । 3) ਕੈਦੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 5.11.70 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ ਫਾਰਮ ਦੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਤੇ ਟੱਟੀ ਵਾਲੇ ਹੱਥ ਸਾਫ ਕਰਨ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਦੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ।
6.	ਸਬ ਜੇਲ ਪਠਾਨਕੋਟ	1	—	ਮਿਤੀ 3.11.69 ਨੂੰ ਵਾਰਡਰ ਭਗਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾਤੀ ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਗੱਡੇ ਵਿਚ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਬਾਰਕ ਦੇ ਪਿਛਵਾੜੇ ਲਗੇ ਨਲਕੇ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਿਥੇ ਕਿ ਹਵਾਲਾਤੀ ਜੇਲ ਦੀ ਬੈਰੂਨੀ ਦੀਵਾਰ ਤੋਂ ਟੱਪ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । ਇਹ ਇਕ ਖਤਰਨਾਕ ਕੈਦੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇੜੀ ਸੁਪਰਡੰਟ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ । ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਐਮ. ਆਰ. ਟੰਡਨ ਸਬ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੰਟ ਨੇ ਫਰਾਰੀ ਤੋਂ ਕੁੱਛ ਦਿੱਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਬੇੜੀ ਉਤਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਰਾਰੀ ਕੈਦੀ ਦੀ ਬੇੜੀ ਲਾਹੁਣ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਫਰਾਰੀ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ	ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੋ 1969-70 ਵਿਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਏ । 1969	1970	ਫਰਾਰੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਣ
7.	ਕੇਂਦਰ ਜੇਲ ਪਟਿਆਲਾ	1	2	1) ਮਿਤੀ 15.16 ਮਈ 1969 ਦੀ ਦਰਮਿਆਨੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੰਬਰਦਾਰ ਕੈਦੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜੇਲ ਦੀ ਕੋਟ ਕਲਾ ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦੇਣ ਵ ਸਤੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜੇਲ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਫਲਾਂਗ ਕੇ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । 2) ਮਿਤੀ 23.4.70 ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ 12 ਵਜੇ ਕੈਦੀ ਨੌਹਰੀਆ ਪੁੱਤਰ ਮਨਸਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਕਣਕ ਵੱਢਣ ਸਮੇਂ ਦਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਦੰਦੇ ਕਢਣ ਲਈ ਵਾਰਡਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਕੇ ਬਹਾਰ ਕਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਜਿਥੇ ਕਿ ਉਹ ਵਾਰਡਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । 3) ਮਿਤੀ 11.12.70 ਨੂੰ ਕੈਦੀ ਮਾੜਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਜੇਲ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਵਾਰਡਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਦੌੜ ਗਿਆ ।

(ਸੂਚਨਾ ਮੁਤਲਕਾ 'ਪਾਰਟ ਬੀ') ਸਵਾਲ ਨੰ: 150

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ	ਫਰਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਕੈਦੀ ਦਾ ਨਾਮ	
1.	ਜਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	10.9.70	ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ	ਵਾਰਡਰ ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਅਤਲ ਕਰਕੇ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਉਸਦਾ ਚਲਾਨ ਕੱਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

2.	ਜਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਨਾਭਾ	30.12.70	ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸੋਹੜਾ ਸਿੰਘ	ਵਾਰਡਰ ਮਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਲਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਿਤੀ 2.4.71 ਨੂੰ ਪ੍ਰੁਖ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅਡਸੈਨਸ਼ (ਤਬੀਹ) ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।
3.	ਸਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੁਕਤਸਰ	17.3.70	ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ	1) ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਮਲ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਆਉਣੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋ ਕਾਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 2) ਵਾਰਡਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਿਸਦਾ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਲਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮਕਦਮੇ ਵਿਚੋ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।
4.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਫਿਰੋਜਪੁਰ	26.6.70	ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਨਿਧਾਨ ਸਿੰਘ	ਵਾਰਡਰ ਬਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿਸਦਾ ਕਿ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਲਾਣ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਉਹ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਫਿਰੋਜਪੁਰ	7.8.70	ਸੁਖਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਸੀਤਾ ਰਾਮ	ਵਾਰਡਰ ਸੰਤ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁਅਤਲ ਕਰਕੇ ਉਹਦਾ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਾਲਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।
5.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	19.8,69	ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ	ਵਾਰਡਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਿਸਨੂੰ ਕਿ ਮਿਤੀ 19.8,69 ਨੂੰ ਮੁਅਤਲ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ	ਫਰਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਕੈਦੀ ਦਾ ਨਾਮ	
				ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਜੇ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ।
	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮਿੰਤਸਰ	12.1.70	ਜੋਗਿਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ	ਵਾਰਡਰ ਸੁਰਮ ਸਿੰਘ ਦਾ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲਾਨ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਾਰਡਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ।
	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	5.11.70	ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੋਹਨ ਸਿਘ	ੳ) ਵਾਰਡਰ ਸਾਧੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁਅਤਲ ਕਰਕੇ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਉਸਦਾ ਚਾਲਾਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਅ) ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਕੇ. ਮਲਹੋਤਰਾ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ ਸ੍ਰੀ ਐਸ. ਕੇ. ਰਾਮਪਾਲ ਉਪ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾਸ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੈਲ੍ਹ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ੲ) ਹੈਡ ਵਾਰਡਰ ਆਗਿਆ ਰਾਮ ਦੀਆਂ 2 ਸਾਲਾਨਾ ਤਰਕੀਆਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਹੈਡ ਵਾਰਡਰ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਰਸ਼ਾਸ਼ਨੀ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।
6.	ਸਬ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਠਾਨਕੋਟ	3.11.69	ਹਵਾਲਾਤੀ ਗੁਰਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਗਤ ਸਿੰਘ	ੳ) ਸ੍ਰੀ ਮੁਲਖਰਾਜ ਟੰਡਨ ਉਪ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੰਟ ਸਬ ਜੇਲ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜ ਰਹੀ ਹੈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

				ਅ) ਵਾਰਡਰ ਭਗਤ ਰਾਮ ਵਿਰੁਧ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ।
7.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	15/16.5.68	ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ	ੳ) ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਕੇ. ਰਾਮਪਾਲ ਉਪ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 3.7.69 ਨੂੰ ਮੁਅਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ 21.1.70 ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰੰਭੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੈਨਸੋਰ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਅ) ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਚਾਲੂ ਹੈ ਅਤੇ ੲ) ਵਾਰਡਰ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਅਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਵਾਰਡਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ । ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਾਰਡਰਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਵਾਰਡਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ ।
	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	23.4.70	ਨਹਰੀਆਂ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮਨਸਾ.	ਵਾਰਡਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰੁਧ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚਾਲੂ ਹੈ ।
	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	11.12.70	ਮਾੜਾ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਭਾਗ ਸਿੰਘ	ਵਾਰਡਰ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜਿਸਦਾ 223 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਮ	ਫਰਾਰੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਕੈਦੀ ਦਾ ਨਾਮ	ਫਰਾਰੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਕਾਰਨ
				ਅਧੀਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚਲਾਣ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਕਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ।
				ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸੁਪਰਡੰਟ ਕੇਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸਹਾਇਕ ਸੁਪਰਡੰਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਭੇਜੇ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਾਰਡਰ ਗੁਲਾਮ ਅਲੀ/ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Unstarred Question No. 151

ਸਭਾ ਦੇ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲ ਨੰ: **151** ਜੋ ਮਿਤੀ 25.4.72 ਲਈ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ. ਦਾ ਜੁਆਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਭੇਜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸੰਚਾਲਨ ਨਿਯਮ **41** ਦੇ ਉਪਬੰਧ **(11)** ਅਧੀਨ ਇਸ ਸੁਆਲ ਦੇ ਜੁਆਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸੁਆਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 25.4.72 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਲਈ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸਹੀ/

ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ

ਸਿੰਜਾਈ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ।

ਸੇਵਾ ਵਿਚ,

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,

ਗ. ਸ. ਨੰ: 102/ਏ ਕਿਊ ਮਿਤੀ **24.4.72**

Representation regarding atrocities committed by the police against the family members/relatives of Shri Baldev Singh of V. & P. O. Uchhapind Sahngol Tehsil Samrala.

152. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) Whether the then Chief Minister received a communication dated 28th November, 1970, from any legislator alleging atrocities committed by the Police against the family members and relatives of one Shri Baldev Singh suspected by the Police to be a Naxalite , son of late Shri Lakha Singh of V. & P. O. Uchhapind Sahngol, P. S. Khammano, tehsil Samrala. if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) The action taken by the Government in this connections and with what result ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : ਏ) ਹਾਂ ਜੀ। ਨੰਵਬਰ, 1970 ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵਲੋਂ ਇਕ ਪੱਤਰ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਨਕਲ ਸਨਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ।

(ਬੀ) ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਾਏ ਗਏ ਦੂਸ਼ਨ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

V. Urgent

Ekta Bhawan.
Chheharta.
Dated 28-11-1970

My dear Badal Sahib,

I am writing this to draw your urgent and personal attention to the following :

Shri Baldev Singh s/o Late Shri Lakha Singh of village and Post Office U hhapind Sangol, Police Station Khammano Tehsil Samrala is alleged by the police to be a Naxalite. The police has been looking for him but has not been able to lay its hands upon him, for the last 1½ years and even more. According to a report in the Tribune, he was taken into custody by the pol ce on 24-5-1969. Later on, however, it was given out by the police that he was absconding or missing or some such thing. The family has no knowledge of his where abouts either.

Unable to lay its hand upon him, the police has been wreaking vengence upon his relatives and has been even acting in a most inhuman and also illegal manner.

Shri Sukhdev Singh is younger brother of Shri Baldev Singh. Whatever be the views and activities of the latter, the former has nothing whatsoever to do with the Naxalite movement or organisation or even ideology. He was taken into custody by the police and was then involved in a false 'grenad' case. He was shown to have been arrested on 24-5-69 although he had been taken into custody earlier.

Shri Sukhdev Singh was acquitted by the trial court on 16-10-70 and set at liberty. His mother and some other members of his family have alleged that he was whisked away by the police on that very day and even since then his where abouts are not known. Some independent persons are reported to have seen him in a police station after that. The contention of the po ice that they know nothing about him and that he has run away is not believed to be correct. The mother and other family members are convinced that the police definitely whisked him away on 16-10-70 and it is only the police who know whether he is dead or alive and if alive where he is. At earlier stages, the police broke arms etc. of Shri Sukhdev twice.

In the village, the family had a house in which the mother and her unmarried daughter and Shri Sukhdev Singh were residing. The family has also some land in the village, which they cultivate and that has been their source of living. Here is the treatment meted out to the family.

(a) The house was looted by the police and was also damaged.

(b) Their crops were destroyed by the police.

(c) Even now their tenants are being threatened by the police to ensure that they do not give to them their share of the produce. The tenants are being told by the police "take half of the produce your-self and give the remaining half to

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

the Gurdwara".

(d) Whenever some crime took place in the area, the police would raid the family and harass them.

The life of the family was made so miserable that both the mother and her unmarried daughter had to quit the village.

I have enquired from our responsible comrades who have gone into this case. They are of the definite view that :

(a) Whatever be the views, activities of Shri Baldev Singh, Shri Sukhdev Singh was never a Naxalite ;

(b) The family did not have and still does not have any knowledge about the where abouts of Shri Baldev Singh.

(c) The harassment of the family is totally unjustified and uncalled for.

This is to request you to please look into the whole matter to resolve the my story of disappearance of Shri Sukhdev Singh and put an end to the harrasment of the family so that it can live in peace in the village.

I would also request an enquiry into the illegalities committed by the police and suitable action so that such illegalities are not repeated. An enquiry would serve useful purpose only if it is held by an independent agency.

I may mention that the mother and the daughter met you on 17-11-1970 and represented their whole case to you. You assured them of prompt action.

With regards,

Yours sincerely,
Sd/-
Satya Pal Dang

S. Parkash Singh Badal,
Chief Minister, Punjab,
Chandigarh.

Poster Issued by Shri Prem Kumar Chopra Gobindgarh Mandi.

153. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state :—

(a) whether a poster issued in the month of April, 1971 by one Shri Prem Kumar Chopra, Chopra Iron and Mill Store, Gobindgarh Mandi making a number of serious allegations against the Municipal Committee, Gobindgarh came to the notice of the then Minister incharge or to the notice of his Department ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) whether any copy of this poster had been received by the said Department in the month of April, 1971 ;

(c) whether any enquiry has been ordered by the Government into the allegations contained in the poster ?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Yes.

(b) Yes.

(c) Yes.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।]

Punjab Subordinate Services Selection Board.

155. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to :—

(a) state the date on which the last Punjab Subordinate Services' Selection Board was reconstituted ;

(b) lay on the Table of the House a statement giving the names, age, qualifications and addresses of the Chairman and Members of the said Board ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : 1) 1 ਅਪਰੈਲ, 1971 ।

2) ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਿਵਰਨ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਭੰਗ ਹੋਏ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ, ਉਮਰ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਪਤਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ।

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਨਾਂ ਤੇ ਪਦਵੀ	ਉਮਰ	ਯੋਗਤਾਵਾਂ	ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਪਤਾ
1.	ਸ: ਅਮਰਾਓ ਸਿੰਘ, ਚੇਅਰਮੈਨ ।	61 ਸਾਲ (2.5.1910)	ਬੀ. ਏ. ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ.	1) ਕੋਠੀ ਨੰ: 574, ਸੈਕਟਰ 10 ਡੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ । 2) ਡਾਕਘਰ ਪੱਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।
2.	ਸ: ਕਿਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਮੈਂਬਰ ।	58 ਸਾਲ (8.6.1913)	ਬੀ. ਏ.	ਕੋਠੀ ਨੰ: 728, ਸੈਕਟਰ 8 ਬੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।
3.	ਸ: ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ, ਮੈਂਬਰ ।	59 ਸਾਲ	ਮਿਡਲ	1) ਮਾਰਫਤ ਸ: ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੈਕਟਰ 9, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ । 2) ਮੰਡੀ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ।
4.	ਸ: ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਮੈਂਬਰ ।	31 ਸਾਲ	ਬੀ. ਏ. ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ	2524, ਸੈਕਟਰ 19 ਸੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।
5.	ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਗੁਪਤਾ, ਮੈਂਬਰ ।	46 ਸਾਲ (26.11.1924)	ਗਰੈਜੂਏਟ	ਮਾਰਫਤ ਬੀ. ਪੂਰਨ ਚੰਦ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Tution fee etc, in Medical College in the State.

156. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state whether tution and other fees in the Medical Colleges of Punjab have been enhanced by the Government at any time during the year 1970 or 1971. If so, the details thereof be laid on the Table of the House,

ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : ਹਾਂ ਜੀ। ਵਧਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਹੋਰ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ-ਏ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ।

Statement 'A'

Punjab Government Punjab Health Department.

Notification No. 11835-1 HBII-70/34676, dated, Chandigarh the 21-12-70.

In excercise of the powers conferred by proviso to article 309 of the Consititution of India, the Governor of Punjab is pleased to enhance the fees of the Medical/Dental/Ayurvedic Colleges in the State and the rate of various charges levied in the Hospitals and dispensaries and the revised rates will be as under with immediate effect :—

Fees for the M.B.B.S. Course	**Existing rates**	**Revised rates**
i) Admission fee	Rs. 10/- charged	Rs. 10/- to be charged every professional examination of MBBS.
ii) Tuition Fee	Rs. 144/-	Rs. 250/-
iii) Fee for Hospital Practice	Rs. 20/- (for 3rd 4th & 5th year students).	i) Rs. 30/- for 3rd year students.
		ii) Rs. 35/- for 4th year students.
		iii) Rs. 40/- for 5th year students.
iv) Other fees,	As in Annexure II.	
II. Fees for Four Year BDS Course.		
i) Admission Fee	Rs. 10/- Charged	Rs. 10/- To be charged after professional examination of B.D.S.
ii) Tuition Fee	Rs. 210/-	Rs. 250/-
iii) Other Fees	As in Annexure III	
III. Pharmacists Course.		
i) Admission Fee	—	Rs. 10/-
ii) Tuition Fees	Rs. 130/-	Rs. 180/-
iii) Other Fees	As in Annexure IV.	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

IV. G. A. M. S. Course.

i) Tution Fee.	Rs. 3/- p.m. 1st year Rs. 4/- p.m.2nd year Rs, 5/- p.m. 3rd year Rs. 6/- p.m. 4th year Rs. 7/- p.m. 5th year.	Rs. 10/- p.m. for every year.
ii) Other Fees	As in Annexure V.	

V. Hostel Charges As in Annexure VI

VI. Application Fee for Admission to MBBS, BDS and GAMS Courses.

i) Price of all Admission forms	—	Rs. 1/-
ii) Pr ce of prospectus including Admission from MBBS/BDS/ GAMS Course.	—	Rs: 4/-
iii) Prospectus for Pharmacists	—	Rs. 2/-

VII. Post Graduate Course in Modern Medicine.

i) Tution Fee for MD & MS 2 years course.	Rs. 250/-	Rs. 350/-
a MD & MS 6 month extensive training course .	Rs. 300/-	Rs. 400/-
b) Various Post-graduate Diploma course except in Anaesthesia.	Rs. 373/-	Rs. 500/-
c) Diploma in Anaesthesia	Rs. 243/-	Rs. 300/-
ii) Hostel fee Post-graduate students.	Rs. 25/- p m.	Rs. 30/- p.m.

Sd/- Banwari Lal Kakar
Secretary to Government, Punjab,
Health & Family Planning Deptt.

NOTIFICATION.

Dated the 9th July. 1971.

No, 11835-1 HBII-71/17115,. In Partial modification of Punjab Government Notification No. 11835-1 HBII-70/34676, dated 21-12-70, the President of India is pleased to order that the enhanced rates of fees to be charged from the students in Medical Colleges (Medical/Dental/ Ayurvedic Colleges in the State) shall be charged from the fresh enterants to the Medical Colleges for the new admissions for academic year 1971-72 and onwards. Enhanced fees shall, however, not be charged from the students already studying in the Medical Colleges in any class.

B. B. Mahajan,
Secretary to Govt. Punjab,
Health & Family Planning Department

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ANNEXURE II

(Other Fees in Medical Colleges and Schools for MBBS Course)

Nature of fees.	**Present rate of fee**	**Revised rate**
MBBS Course.	**Rs.**	**Rs.**
I Year		
1. Dissection Fee	15.00	20.00
2. Fee for practical History (Normal)	15.00	20.00
3. Fee for practical Physiology (Chemistry)	15.00	20.00
4. Rent for Microscope	3.00	5.00
5. Fee for Dilapidation fund	1.00	3.00
6. Caution money for breakage refundable only on leaving the college	25.00	25.00
7. Holiday Home Fee	0.50	0.50
II Year		
1. Dissection Fees	15.00	20.00
2. Fees for experimental Physiology	15.00	20.00
3. Fee for the use of Microscope	3.00	6.00
4. Fee for Dilapidation fund	1.00	3.00
5. Holiday home fee	0.50	0.50
III Year		
1, Fee for Morbind Histology	15.00	20.00
2. Fee for practical Pharmacy	15.00	20.00
3. Fee for Bacteriology	15.00	20.00
4. Fee for Haemotology & Parasitology	15.00	20.00
5. Fee for use of Microscope	3.00	6.00
6. Fee for Dilapidation fund	1.00	3,00
7. Holiday Home fee	0.50	0.50
IV Year		
1. Vaccination Fee	5.00	8.00
2. Fee for use of Microscope	3.00	6.00
3. Fee for Dilapidation fund	1.00	3.00
4. Holiday Home fee	0.50	0.50
V Year		
1. Fee for Dilapidation Fund	1.00	3.00
2. Holiday Home Fee	0.50	0.50

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ANNEXURE . III

Other Fees in Medical College for BDS Course.

Nature of fee	Present rate of fees	Revised rate.
I Year	Rs.	Rs.
1. Dissection Fee	15.00	20.00
2. Fee for practical Histology	15.00	20.00
3, Fee for experimental Physiology	15.00	20.00
4. Fee for Paractical Physiology Chemistry	15.00	20.00
5. Library Fee	3.00	5.00
6. Caution money for breakage etc. refundable on leaving college	20.00	20.00
7. Rent for Microscope	3.00	5.00
II Year		
1. For Practical Histology	10.00	15.00
2. For practical Pathology & Becteriology	15.00	20.00
3. For General Hospital Practice	20.00	25.00
4. For Dental Presthatic Laby.	40.00	50.00
5. Caution Money Refundable	35.00	35.00
6. Rent of Microscope	3.00	5.00
7. Library Fee	3.00	5.00
III & IV year.		
1. Practical Pathology & Bact. Fee	15.00	20.00
2. General Hospital Practice	20.00	25.00
3. Dental Hospital practice	25.00	30.00
4. Dental Prosthetic Lab. Fee	50.00	60.00
5. Rent of Miscroscope	3.00	5.00
6. Library Fees	3.00	6.00

Note :- No Practical pathology and Bact : Fee and fee for General Hospital practice may be charged if these are not the part of the training of the 4th year B.D.S. Class.

Annexure IV

Other Colleges fees of two years Pharmacists Course.

Nature of fee		Present rate of fees	Revised rates
I Year	**Pharmacist Course**	Rs.	Rs.
1. Breakage Fee		25.00	32 00

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

2. Punjab/Punjabi University subscription Fee	6.00	6.00
3. College Security (Refundable)	10.00	10.00
4. Dilapidation Fee	1.00	2.00
5. Holiday Home Fee	0.50	0.50
II Year		
1. Breakage Fee	30.00	40.00
Dilapidation Fee	1.00	1.00
3. Holiday Home Fee	0.50	0.50

Annexure V

Other fees regarding G.A.M.S. Course of the Ayurvedic College, Patiala.

Detail of Item	Existing rates of fee	Revised rate.
1. Athletic Fee per year	12.00	15.00
2. Dilapidation Fund	—	12.00 p a.
3. Dissection Fee	—	15.00 -do-
4. Fee of Dravyagma Museum	—	5.00 -do-
5. Fee for physiology practical	—	5.00 -do-
6. Fee for pathology practical	—	10.00 -do-
7. Hospital practical fee	—	5.00 -do-
8. Amalgamated fund.	—	1.00 p.m.
UP—Vaidya Course		
1. Year Course		
8. Athletic Fee.	12.00 p.a.	15.00
9. Practical Fee	—	10.00 —
10. Tution Fee	—	30.00 —

Annexure VI

Hostel Charges

Nature of fee	Present rate	Revised rate
MBBS aud post graduate student		
1. Hostel Fee	5.00 p.m.	10. p.m.
2. Fee for servants	8.00 p.m.	15.00 p.m.
3. Charges for Electricity lights/fans.	5.00 p.m	10.00 p.m.
4. Subscription to common room from Ist and 2nd years girls students.	14.00 p.a.	20.00 p.a.
5. From men students for all other classes	24.00 p.a.	32.00 p.a.
6. Security deposits	20.00 p.a.	20.00 p.a.
7. Dilapidation fee for hostel	1.00 p.a.	5.00 p.a.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

8.	Utensil fee	6.00 p.a.	10.00 p.a.
9.	Electric charges from girls hostelers for ironing the clothes	5.00 p.a.	10.00 p.a.
B.	**Pharmacists/Dressers students**		
1.	Hostel fee	5.00 p.m.	10.00 p.m.
2.	Charges for electric light & servants	5.00 p.m.	10.00 p.m.
3.	Security deposits	10.00 p.a.	10.00 p.a.
4.	Utensils fee	6.00 p.a.	10.00 p.a.
5.	Electric charges from the girls hostelers for ironing the clothes	5.00 p.a.	10.00 p.a.
	G.A.M.S. Course		
1.	Room Rent Cubical per head	5.00 p.m.	10.00 p.m.
2.	Room rent Dormitory for three	3.00 p.m.	6.00 p.m.
3.	Electric/water charges	2.50 p.a.	5.00 p.a.
4.	Servant charges	1.00 p.a.	5.00 p.a.
5.	Common Room charges	10.00 p.a.	20.00 p.a.
6.	Security	15.00 p.a.	15.00 p.a.

Arrests of Six Leading Citizens of Faridkot

157 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether during the first or second week of April, 1971, six leading citizens of Faridkot were arrested by the police; if so, on what grounds ;

(b) whether there was a lathi charge by the police on 8-4-71 or there about on people who were protesting against the arrests; if so, the number, names and addresses of those injured, if any, as a result of the said lathi-charge ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : ਏ) ਹਾਂ ਜੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ ਕਿ ਮਿਤੀ 7.4.71 ਨੂੰ ਜੈਨ ਸਭਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਿਖੇ ਮਹਾਂਵੀਰ ਜਿਯੰਤੀ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਜਲੂਸ ਕਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਭੀ ਜੈਨ ਧਰਮ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਜਲੂਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕੁਝ ਗੈਰ ਜੈਨੀਆਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 600/700 ਆਦਮੀਆਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨ ਦਾਸ, ਡਾਕਟਰ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਸੋਹਨ ਲਾਲ, ਰਾਮ ਸਰੂਪ, ਦਿਵਾਨ ਚੰਦ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਕਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਜੈਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਆਦਿ ਪੱਥਰ ਮਾਰਕੇ ਤੋੜ ਦਿਤੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਚਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨ ਦਾਸ; ਡਾਕਟਰ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ, ਸੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਨੂੰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 50 ਮਿਤੀ 8.4.71 ਅ/ਧ 506/147/149/295 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਤੇ ਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਦਿਵਾਨ ਚੰਦ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਕਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 51 ਮਿਤੀ 8.4.71 ਅ/ਧ 147/649/295 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਵਿਚ ਗਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਬੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

Assault on an Inspector of Punjab Roadways, Amritsar.

158. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether any Inspector of the Punjab Roadways, Amritsar was assaulted on 8-4-71 in Putlighar Chowk, Amritsar, if so, by whom and the reasons therefor ;

(b) whether any case was registered with the police in this connection and whether the culprits were arrested ?

Giani Zail Singh : (a) Yes. Shri Sawaran Singh, Inspector, Punjab Roadways Amritsar was assaulted by 5 students near Putlighar Chowk, Amritsar as he had got them charged when they were travelling without ticket in a bus.

(b) Yes. Case FIR No. 95 dated 8-4-71 u/s 353/186/323 IPC P. S. Civil Lines, Amritsar was registered The miscreont students have not been traced so far. Serious efforts are still continuing to apprehend the culprits.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਉਤੇ 5 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਚੌਕ ਪੁਤਲੀਘਰ ਕੋਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਕਿਰਇਆ ਵਸੂਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਦ ਕਿ ਇਹ ਬਸ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਟਿਕਟ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 95 ਮਿਤੀ 8.4.71 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾਂ 353/186/323 ਭ: ਦ. ਥਾਨਾ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਜ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਇਹ ਹਮਲਾਵਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁਣ ਤਕ ਪਕੜੇ ਨਹੀਂ ਗਏ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪਕੜਨ ਲਈ ਅਸਰਦਾਰ ਕਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।]

Unstarred Question No. 159

ਵਿਸ਼ਾ : **ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲ ਨੰ.** 159

ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ. **159** ਜੋ ਮਿਤੀ 25.4.72 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜੁਆਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/-
ਓਮਰਾਓ ਸਿੰਘ
ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ: ਸ: ਨੰ: 4571-1 ਸਿ 2-72/ ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਪਰੈਲ, 1972

Punjabi Books Disapproved By D. P I.

160. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the D. P. I. in the month of January, 1971 refused to approve for libraries the following Punjabi books :

1. 'Ghar Te School'.
2. 'Mithian rotian Banian Bille nun-na millian', If so, the reasons therefor ;

(b) whether the said decision was communicated to the Manager M/s. Punjab Book Centre, 1940, Sector 22-B, Chandigarh, in reply to their letter No. 981/70, dated 18-11-1970 ;

(c) whether it is also a fact that the same books in Hindi of the same publishers had been previously approved by the DPI ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes, formerly these books were not considered useful for school libraries ; but on reconsideration, these books were approved as these books already stood approved in Hindi.

(b) Yes.

(c) Yes.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਕੂਲ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ । ਪਰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਣ ਉਪਰੰਤ, ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਹਿੰਦੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Unstarred Question No. 161*

ਵਿਸ਼ਾ : ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 161 ਵਲੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ., ਬਾਬਤ ਪਿੰਡ ਭੁਚੋਂ ਕਲਾਂ ਜਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾ ਵਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ।

ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ: 161 ਜੋ ਮਿਤੀ 25.4.72 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵਲੋਂ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਡਾਵੇਂ ਇਨਕਵਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

2. ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/-
ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ,
ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,
ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ।
ਗੈ. ਸ. ਨੰ: 2016—ਮਬ—1-71/
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਿਤੀ ਅਪਰੈਲ, 1972 ।

Unstarred Question No. 162

ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰ: 162, ਜੋ ਮਿਤੀ 25-4-72 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸੰਬਧਤ ਸੂਚਨਾਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/-
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ
ਗ. ਸ. ਨ. 2524—ਸ2 (3)—72, ਮਿਤੀ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972.

Alleged Harassment of Workers of Punjab Woollen Mills, Chheharta.

163. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the then Chief Minister received a letter dated 6th February, 1971 from any legislator regarding alleged threatening and harassing etc. of the workers by the hired

---

* For Unstarred Question No. 161 and reply thereto, please see the Appe: d x to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

goondas of the Punjab Woollen Mills, Chheharta ; if so a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) the action, if any, taken by the Government in this connection and with what result ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ। ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਦੀ ਨਕਲ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੀ) ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਦੂਸ਼ਨ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ।

ਫਰਵਰੀ 1971 ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

Letter Re: Punjab Woollen Mills, Chheharta.

Most Urgent.

Ekta Bhawan, Chheharta
6-2-1971

My dear Badal Sahib,

At Chandigarh, I explained to you the real facts about the labour disputes in Chheharta and also requested you to give some time to intervene personally and to try to get them settled.

With regard to the dispute in Punjab Woollen Mills, I pointed out to you as to how the management had hired gundas, how these gundas had been threatening and harassing the workers how one night the workers were thratened with murder etc. while shots were fired in the air.

I am writing this to let you know the present position in this respect. Since 3rd/4th Feb., 1971, some hired gundas dressed as Nihangs and armed with Barchhas (spears) have been moving about in Chheharta in the two cars of the employers. They have been going to various areas with barchhas thrusting, out from the car window on both sides. They were harassing, abusing and threatening the striking workers of the mill to force them to go to the mill and to report for duty. Some police people were also found to be sitting in the cars.

I was informed of this position while at Chandigarh and then in more details when I arrived here yesterday. I met the SSP. After that the police has resisted from accompanying the gundas in the cars. The gundas, however, have been continuing their activities with impunity moving about in the whole of Chheharta with barchhas thrusted out from both sides of the cars, harassing and abusing people.

Not only that, today they tried to attack two workers one at a time with barchhas. Both the workers saved their lives by running away even leaving their cycles there. Written complaints have been launched with the local police station. I have personally informed the SSP on phone about todays' happenings.

As these so called gundas claimed to have been sent by the Akali Party, a deputation of the workers went to the Head Office of the Akali

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Party yesterday. There they met Giani Ajmer Singh. It is shocking but it is a fact that Giani Ajmer Singh admitted having sent these so called Nihangs in Chheharta. He sought it to justify on the ground that the workers had indulged in gundaism and he would not allow the same. Firstly, it is absolutely false that the workers have indulged in any goondaism. Secondly, it is strange that a leader of the ruling party should take upon himself the function of the police and hire goondas on that plea. The fact is that some leaders of the ruling party want to help the management to crush the strike with the help of goondas. The type of thing which has now happened at Chheharta has never happened before.

I may also point out that the managemant has backed out its commitments twice. Once the dispute was settled orally in the presence of a top police officer. It was also decided that the agreement would be reduced to writing. Instead of doing that the management backed out. It is obvious now that the management had been backing out of its agreements be-cause of the encouragement it received from leaders of the ruling party.

I would request you, both as a Chief Minister and as a prominent leader of the Akali Party, to take immediate steps to put an end the above described shocking state of affairs in connection with the two reports lodged with the local police station today.

I would also request you to please ensure just and honourable settlement of this dispute in this mills as also in the other mills in Chheharta.

With regards

Yours sincerely,

S. Parkash Singh Badal, Sd/ Satyapal Dang

Chief Minister, Punjab, (Satya Pal Dang, M.L.A.)

Chandigarh.

Tractors Given Out of Government Quota.

164. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Development be pleased to state

> the names and addresses of the persons given tractors out of the quota reserved for the Government by the Punjab Agro-Industries Corporation during the period from 1-4-70 to 31-3-71 indicating in each case the type and the price of tractor as well ?

Captain Rattan Singh : The required information is enclosed.

[ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Tractors given by Punjab Agro Industries Corporation out of Govt. Quota from 1-4-1970 to 31-3-1971.

Zetor 5512 Tractor

Sr No.	Name and Address.	Date on which allotted.	Price	Remarks
1.	Shri Gurmit Singh, V & P.O. Bham District Ferozepore.	15-5-1970	Rs. 23,000	
2.	Col. Harbans Singh Brar, V & P. O. Sherwal.	15-5-1970		
3.	Kanwar Lajinder Singh Bedi, M.L.A. Fazilka.	13-5-1970		
4.	S. Narotam Singh, Vill. Chakan, P.O. Budlada (Bhatinda)	26-5-1970		

Zetor 2011 Tractor

Sr No.	Name and Address.	Date on which allotted.	Price	Remarks
1.	Sh.Bawa Singh C/o Sh.Sunder Singh Vill. Bilojapatti Bhatti, District Jullundur.	22.10.1970	Rs. 14,750	
2.	Bawa Harnam Singh State Minister of Agriculture & Forests, Punjab, Chandigarh.	26.10.1970		
3.	Sh. Charanjit Sandhu, Vill. Rahon Nawan Shahr, District Jullundur.	3-11-1970		
4.	Sh. Hari Singh, MLA, Vill. Butala, Amritsar.	10-11-1970		
5.	Ch. Sunder Singh, 27, MLA Hostel, Chandigarh.	19-1-1971		
6.	Sh. Hakikat Singh Sarpanch, Vill. Khamki Dham, P.O. Lakkar Wala, District Ferozepore.	19-1-1971		
7.	Sh. Ravi Inder Singh, MLA 296, 10-A Chandigarh.	22-1-1971		

U—650 Tractors

Sr No.	Name and Address.	Date on which allotted.	Price	Remarks
1.	Sh. M. K. Mahajan, Brij Lal Orchards Pathankot.	20-5-1970	Rs. 26,000	
2.	Dr. Pritam Singh, Prof. of Anesthesia Medical College, Amritsar.			Cancelled on 3-8-1970
3.	S. Kuldip Singh s/o Sh.Raghunandan V & P. O. Wadhawala, Teh. & Distt. Jullundur.	3-8-1970		
4.	Sh. Harbans Singh, DSP, CID Union Territory, Chandigarh-27	27-5-1970		
5.	Sh. Malkiat Singh s/o S. Santa Singh,			

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name & Address.	Date on which allotted.	Price	Remarks
	Vill. Lohia Khas, Teh. Nakodar (Jullundur)	19-5-1970		
6.	Sh. Ram Dyal Singh, The Mall Civil Lines, Lundhiana.			Cancelled on 4-6-1971
7.	S. Shiv Sing XEN, Irrigation Branch, Ferozepore.	8-12-1970		(for use in the Irrigation Deptt.)
	U—651—Tractor			
1.	S. Sohan Singh Bassi, Irrigation & Power Minister, Govt. of Punjab,			Concelled on 24-5-1971
	Utos Tractor			
			Rs.	
1.	S. Tejinder Singh, Advocate, Bhatinda.	15-5-1970	20,000	
2.	Sharomani Gurdwara Prabandhak Committee, Amritsar.	15-5-1970		
3.	S. Jagjit Singh s/o S. Natha Singh, V. Bartana, Tehsil Rajpura (Patiala)	27-6-70		
	DT-14B Tractor			
1.	Nil			
	Byelarus Tractor			
1.	Sh. Gurtej Singh s/o Sh. Dharam Singh V. Badal (Ferozepore)	7-8-70	Rs. 16800/-	
2.	Sh. Parkash Singh s/o Sh. Kakhmir Singh Vill. Bhaura, Distt, Jullundur	18-8-70		
3.	Sh. Gurdev Singh Badal, MLA Vill. Haraz, P.O. Bariwala, Teh.Muktsar, Distt. FerozePore.	10-8-70		
4.	Sh. Sant Singh, MLA, Anaj Mandi, Dhuri.	19-9-70		
5.	Sh. Surjit Singh, s/o Sh. Inder Singh, Vill. Lambi, Teh. Muktsar, Distt. Frozepur.			
	Bolgar Tractors			
1.	Sh. Shiv Singh, XEN, Irrigation Branch, Ferozepur.	8-12-70	Rs. 25504/-	For use in the Irrigation Deppt.
	Ursus C-335 Tractors			
1.	Sh. Sabu Singh, V. Manuke, Teh. Jagraon, Distt. Ludhiana.	8-1-71	Rs. 17200/- app.	Ex-works Faridabad.
2.	Sh. Kuldip Singh Virk, Chairman, Public Service Commission, Patiala (Pb.)	15-1-71		
3.	Sh. Jit Singh Sandhu, V. Sakanwali, Teh. Mnktsar. Distt Ferozepur,	15-1-71		

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

4	Sh. Amar Singh, s/o Sh. Ujjagar Singh, V. Khadoor Sahib, Teh. Tarn Taran, Distt. Amritsar.	19-1-71		
5	Jathedar Jiwan Singh, V. Umranangal, P. O. Rayya, Distt. Amritsar.	19-1-71		
6.	Sh. Ganga Singh, s/o Sh. Didar Singh, Vill. Khajababu, Teh. Jagraon, Distt. Ludhiana.	22-1-71		
7.	Sh. Tej Singh, MLA, Baghapurana, Distt. Ferozepur.	22-1-71		
8.	Sh. Pritam Singh, MLA, V & PO Bikhowali. Distt. Gurdaspur.	25-1-71		
9.	Sh. Mohinder Singh Bedi, Chairman, Block Samiti, Ferozepur Cantt.	25-1-71		
10.	Sh. Shiv Charan Rai, Vill. Phalon, Teh. Anandpur Sahib, Distt. Ropar.	25-1-71		
	Ford-3000 Tractors			
1.	The Secretary, Shiromani Gurdwara Prabandhak Committee, Amritsar.	21-1-71	Rs. 27221/-	Ex-works Faridabad
2.	Sh. Harjoginder Singh, Vill. Chak Fateh Singh Wala, Teh. Chak Bakhtu, Distt. Bhatinda,	22-1-71		
3.	Sh. Chattar Singh Bajwa, s/o Sh. Jaswant Singh, Rly Road, Kaiyan, Teh. Batala, Distt. Gurdaspur.	25-1-71		
4.	Sh. Mohinder Singh Saianwala, MLA, Baghadadi Gate, Ferozepur.	25-1-71		
	Ursus C-328 Tracrors			
1.	Sh. Surat Singh, Member, Shiromani Committee, Vill. Sarangarha, P. O. Khas, Teh. Ajnala, Distt. Amritsar.	16-3-71	Rs. 17200/-	Ex-works Faridabad
2.	Sh. Amar Singh, Member Shiromani Committee, Vill. Buttar Kalan, P. O. Kadian, Distt, Gurdaspur.	25-3-71		
3.	Sh, Baam Dev, MLA. Vill Bhunopali, Teh. Anandpur Sahib, Distt. Ropar.	25-3-71		Since cancelled
4.	Sh. Mukand Singh, V & PO Lambi, Teh. Muktsar, Distt. Ferozepur.	19-3-71		

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Stones Purchased for Flood Protection Works in Sidhpur Section of Diversion Division, Amritsar.

165. **Comrde Satya Pal Dang** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether any quantity of stones was purchased by the Government in the month of June, 1970 for flood protection works in the Sidhour Section of the Diversion Division, Amritsar ; if so, the quantity of stones of purchased ;

(b) the date on which tenders were invited for the purpose and the date on which these were opened and the decision taken ;

(c) the date of the supply of the said material and the date on which payment was made ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes—14178 Cft. Stone was purchased during 6/70.

(b) The tenders were invited on 16-6-70 and were opened on 29-6-70. The lowest tendered rate was approved on 1-7-70.

(c) The stone was purchased on the dates given below and the payment was made on 22-7-70.

i) 23-6-70 7218 Cft.

ii) 30-6-70 6960 Cft.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । 6/70 ਵਿਚ 14178 Cft ਪਥਰ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਅ) ਟੈਂਡਰ 16-6-70 ਨੂੰ ਮੰਗੇ ਸਨ ਤੇ 29-6-70 ਨੂੰ ਖੋਲੇ ਗਏ ਸਨ । ਘਟੋ-ਘਟ ਟੈਂਡਰ ਰੇਟ 1-7-70 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ।

(ੲ) ਪੱਥਰ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਤਰੀਕਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਮਿਤੀ 22-7-70 ਨੂੰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ ।

1) 23-6-70 = 7218 ਕਿਊਬਿਕ ਫੁਟ

2) 30-6-70 = 6960 ,,]

Enquiries Held by Vigilance Department Against the Officers of Irrigation Department

166. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) the number and names of officers not below the rank of XEN in the Irrigation Department against whom enquiries were held by the Vigilance Department during the year 1970 ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the allegations enquired into and the result of the enquiry in each case ?

Shri Gurmail Singh : (a) 9 (nine). The names are given in Annexune I.

(b) As in Annexure II.

[(ੳ) 9. ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਨੁਲਗ 1 ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ।

ਅ) ਜਿਵੇਂ ਅਨੁਲਗ II ਵਿਚ ਹੈ ।]

Annexure I

During the year 1970 enquiries against 9 officers not below the rank of XEN in Irrigation Department were taken up by the Vigilance Department. The names of the officers are as under :—

Shri Harbans Singh XEN, (Irrigation) Bhatinda.

Shri Tarlochan Singh XEN, BML Division, Patiala.

Shri Gurdial Singh, XEN, Drainage Division, Sangrur.

Shri R. P. Sharma, S. E. Irrigation, Amritsar.

Shri Bhagat Singh Sandhu, XEN, Devigarh Division, Bhakra Main Line Circle, Patiala.

Shri Jaswant Singh Sular, XEN, Project Division, Irrigation Department, Pathankot.

Shri J. S. Sandhu, XEN, Drainage Majitha Division, Amritsar.

Shri Y. S. Puri, XEN, Drainage Circle, Amritsar.

Shri Kailash Chander, S. E. (Canals),Ferozepur.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Annexure II

The allegations enquired into and the result of inquiry in each case were as under :—

S. No.	Name of Office	Allegations enquired into	Remarks
1.	Shri Harbans Singh, XEN (Canals) Bhatinda.	(i) That he took Rs. 500/- as illegal gratification from one Bagga Singh of V.Lalvai for the re-construction of his Khal, but later gave decision in favour of the opposite party after accepting Rs. 20000/- from them.	Allegations not proved. Hence enquiry filed.
		(ii) That he took Rs.1000/- as illegal gratification from S/Shri Chand Singh Dalip Singh Village Pathaur Distt. Sangrur for not shifting the out-let from R.D.No. 24165 Later he decided the case in favour of the opposite party after accepting Rs. 4000/- from them and shifted the outlet to RD 21070/R.	
2.	Sh. Tarlochan Singh, XEN. BML Division Patiala.	(i) That he in collusion with his subordinates and contractors made money in earth works of Samrala and Ablowal Sub Division.	
		(ii) He purchased pumping sets and other material at high rates.	
		(iii) He took private work from Beldars.	
		(iv) He obtained 12 mds of wheat free of cost which was sown in Phillaur Rest House at Govt. expenses.	Allegations not snbstantiated. Hence enquiry filed.
3.	Shri Gurdial Singh, XEN Drainage Division,Sangrur.	(i) that he daily left his Hqrs at Sangrur without permission and went to Patiala.	
		(ii) S/Shri Charn Dass Peon, Sharan Singn Beldar, attended to his domestic work, but their presence was shown at diffrrent Drainage Sub Division.	Allegattions not substantiated Hence enquiry filed.
		(ii) Jeep No. PNK 6073 belonging to Drainage Division	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

No. 4 remained out of order for 6 months but Joginder Singh was shown on duty with this Jeep as Driver actually he worked at the house of the Xen at Patiala.

(iv) Two telephones (one at his office and other at residence) were got itstalled which was irregular.

(v) Jeep No. PNK 6073 incharge with SDO Dhuri was got overhauled from Patiala for Rs. 5000/- but most of the parts were fitted in the car of the Xen.

(iv) Govt. amounts of Rs. 8000/- were embazzled by him but were shown as stolen.

(vii) No bridges were actually constructed over the drains in the water logged area though shown as such in record.

(viii) He took illegal gratification from the SDO and S.Os working under him,

(ix) Dressing of Debu Choe was got done through Shri Sukhdev Singh Contractor instead of machines just to favour him. The payment was also made before making enteries in the record.

(x) Shri Mohan Lal Contractor was paid Rs. 2300/- by the Sub Division No. 2 out of which Rs. 1030/- were retained for the XEN.

(xi) The work allotted to Shri Banarsi Dass Contractor was almost complete but he was harrassed unnecessarily for making money ;

(xii) Some works were got done through Belders but the amount was paid to Shri Karam Singh Contractor.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name of Officer	Allegations enquired into	Remarks
4.	Sh. R. P. Sharma, S.E.Irrigation,	(i) That he misused Govt. quarters meant for Class IV employees of Hydel Colony Pathankot by storing (Turi and keeping cattle etc.) there. (ii) He delayed disbursement of the pay of the staff employed in Power House No. 2 Hydel Project Pathankot. (iii) He used Govt. machinary & Labour on his private land. (iv) Cracks appeared in Power House No. 2 because of below-speciafication work. (v) S.D.O. used Govt. Jeeps on a private trip but no action was taken against him by the S E.	Allegations against Shri R. P. Sharma could not be substantiated. As regards allegation No. V. SDO was found by the SE with Govt. Jeep in the premises of a cinema at Pathankot. He had gone there to pick up the family who had come to see the movie.
		(vi) Karnail Singh Overseer was marked absent and his pay was deducted with a view to harass him. (vii) Bajri work was withdrawn from S/Shri D.D. sood and Tek Chand SDO's and given to Shri Jai Pal Arora, SDO, with ulterior motives. (viii) The payments of Shri Sain Dass contractor was withheld without any reason.	The SDO Shri B.R. Sood has been served with show cause notices. Action will be taken against on receipt of his reply.
5.	Sh. Bhagat Singh Sandhu XEN, Devigarh Division, Bhakra Main Line Circle Patiala.	(i) That he had appointed his beldhars as contractors, allotted Govt. work to them and made money with their collusion. (ii) For repairs of Devigarh regulator he gave work to his favourite coutractor and also inflated the estimates the payment of Rs. 2,27,000/- was made to him without getting approval of the higher authorities. He also made payments of Rs. 10,000/- for importing sand	Charges of corruption were not proved against Sh. Bhagat Singh Xen. However,in respect of allegation No. 1 & 5 only some technical lapses, were found to have been committed. The matter is under consideration of the Govt.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

		from Chandigarh, though it was available at that site. (iii) He spilt up the estimates to amounts less than Rs. 10,000/- which he himself was competent to sanction. (iv) He purchased agricultural land in the name of his father, but did not mention it in the property returns. (v) He recruited one Gurmeet Singh as Clerk in the office without consulting employment exchange. (vi) He falsely got prepared bill of Rs. 3500/- for Jungle clearing of Jack out fall drain. (vii) He allotted work of remodlling of sanuar Distributry to his own contractor, Sh. Lachman Dass on a higher rate. (viii) He spent rupees two lakhs before the budget allotment for 1970-71 out of this payment he had given major portion to his own contractors, S/Shri Baldev Raj and Lachman Dass.	
6.	Sh. Jaswant Singh Sular, Xen Project, Div. Irrig. Deptt. Pathankot.	He showed labour employed at Tissa discharge site and Sundee discharge site merely on papers and then embazzled Govt. money by preparing false muster Rolls.	Allegations were not substantiated, However, during investigation it was found that the muster rolls for the month of Aug., 1969 in respect of Labour employed at Tissa Discharge Site was prepared by Sh. Sarda Ram S.O. at S.No. 4 of this role, Sh.Paras Ram s/o Sarwan Singh was shown engaged as Laboratory attendent and was shown paid Rs. 143/. as pay for the month of August, by Sh. Ram Nath Sharma, SDO. Shri Paras Ram had denied of having worked at Tissa Discharge Site or to have received the above amount. The Labour who actually worked at the site also confirmed his statement. The matter is under consideration in Vigilance Department.
7.	Sh. J. S. Sandhu Xen Drainage	That he in collusion with his SDO & SO charged 5% commission for Contractors before making payment	The allegations were not substantiated. However during the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name of Officer	Allegations enquired into	Remarks
	Majitha Division, Amritsar.	to them. A contract of earth work was given to the Panchayat of Bharoshi Brahmins in the year 1970. The Panchayat Submitted a bill for payment in connection with 52,000 Cft earth work, but he and his SDO and S.O. put in demand for 5% commission. On refusal, they reduced the measurment of earth work in the bill.	investigation, it was found that the SO made some over-writings in the M.Bs. It was recommended that this act of S.O. be brought to the notice of the Deptt. The matter is under consideration.
8.	Sh. Y. S. Puri	(i) That he purchased wire from Ganga Steel Roling Mills Ludhiana. The payment worth lakhs was made to the mill before receiving the material.	The inquiry is in progress.
		(ii) He called tenders for work Reserve stock at Deflecting spur art Raipur but no contractor, turned up to give tender on due date. Five tender forms were issued to his favourite contrctors in back dates after making alteration in records. The contract was given to his favourite contractor.	
		(iii) He with the connivance of SDO & SO gave contract for the work Deflecting spur and its strengthing before the floods of 1968 to his favourite contractor Sh. Kashmiri Lal to misappropriate public funds.	
		(iv) He got completed the work of digging ounetee opposite village Raipur R.D. 20000 to Kashmiri Lal Contractor much before the sanction of the S. E.	
		(v) He is paying no respect to rules and regulations. Some instances of irregularities are given below :—	
		(a) Tenders are not received with appropriate earnest money.	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

		(b) Recruitment of work charge employees is made direct without consulting the employment Exchange.	
		(c) He is not attending to his official duties earnestly failing which huge arrears have accummulated.	
9.	Sh. Kailash Chander S.E.	(i) That he approves tenders of his favourite contractors for corrupt porposes.	The inquiry is in Progress
		(ii) He embazzled money by showing bogus repairs to machinary and canal etc at Ferozepore and Harike Head works.	
		(iii) He sold out Govt. Railway Lines from Harike to Makhu at Low rate and thereafter illegally gave rebate of 10% to the buyers.	
		(iv) He spend Rs. 20,000/- on the face lifting of his official residence at Ferozepore.	
		(v) He misused Govt. jeep for journeys to Chamba, his home place.	
		(vi) He gets private work from his subordinates.	
		(vii) He has amassed huge wealth through corrupt means e. g. has constructed a big kothi and has laid an orchard worth lakhs at Dalhousie.	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Irrigation & Power]

ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸਾਲ 1970 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕੀਤੀ।

1. ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਸਿੰਜਾਈ) ਬਠਿੰਡਾ।
2. ਸ਼੍ਰੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਬੀ. ਐਮ. ਐਲ. ਡਵੀਜ਼ਨ ਪਟਿਆਲਾ।
3. ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਡਰੇਨੇਜ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਸੰਗਰੂਰ।
4. ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਸਿੰਜਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
5. ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਭਾਖੜਾ ਮੇਨ ਲਾਈਨ ਸਰਕਲ ਪਟਿਆਲਾ।
6. ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੁਲਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਸਿੰਜਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪਠਾਨਕੋਟ।
7. ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ. ਐਸ. ਸੰਧੂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਡਰੇਨੇਜ, ਮਜੀਠਾ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
8. ਸ਼੍ਰੀ ਵਾਈ. ਐਸ. ਪੁਰੀ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਡਰੇਨੇਜ ਸਰਕਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।
9. ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਾਸ਼ ਚੰਦਰ, ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਕੈਨਾਲਜ਼) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੂਸ਼ਣ ਸੂਚੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਦੂਸ਼ਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ	ਨਤੀਜਾ
1.	ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਕੈਨਾਲ) ਬਠਿੰਡਾ।	ਇਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬੱਗਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਲ਼ਾਲਵਾਈ ਪਾਸੋਂ ਉਸ ਦਾ ਖਾਲ ਮੁੜ ਬਨਾਉਣ ਲਈ 500/ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਪਰੰਤੂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਸੋਂ 2000/ ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 2. ਇਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਚਾਂਦ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਪਖੋਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ਪਾਸੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਘਾ ਆਰ. ਡੀ. 24165 ਨੂੰ ਨਾ ਬਦਲਣ ਵਜੋਂ 1000/ ਰੁਪਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਿਆ। ਪਰੰਤੂ ਬਾਦ ਵਿਚ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਪਾਸੋਂ 4000/ ਰੁ ਏ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈ ਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖਿਆ ਮੋਘਾ ਆਰ. ਡੀ. 21070 ਤੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ।	ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਏ ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
2)	ਸ਼੍ਰੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬੀ.ਐਮ.ਐਲ.ਮੰਡਲ ਪਟਿਆਲਾ	1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਮਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਮਰਾਲਾ ਅਤੇ ਅਬਲੋਵਾਲ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕਰ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਇਆ। 2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਪਿੰਗ ਸੈਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਖਰੀਦੇ। 3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਲਦਾਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪਰਾਈਵੇਟ ਕੰਮ ਕਰਵਾਇਆ। 4. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 12 ਮਣ ਕਣਕ ਮੁਫਤ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਫਿਲੌਰ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਿਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਤੇ ਬਿਜਵਾਈ।	ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਏ ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।
3)	ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ	1. ਇਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੰਗਰੂਰ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਛਡਕੇ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ 2. ਸਰਵ ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨ ਦਾਸ ਤੇ ਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਬੇਲਦਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ	ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਏ ਇਸ ਲਈ ਪੜਤਾਲ ਫਾਈਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ: ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਦੂਸ਼ਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ	ਨਤੀਜਾ
(ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਮੰਡਲ); ਸੰਗਰੂਰ ।	ਰਹੇ ਪਰੰਤੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ।	
	3. ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਡਵੀਜ਼ਨ ਨੰ: 4 ਦੀ ਜੀਪ ਨੰ: ਪੀ. ਐਲ. ਕੇ. 6073 6 ਮਹੀਨੇ ਖਰਾਬ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਜੀਪ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਘਰ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ।	
	4. ਦੋ ਟੈਲੀਫੂਨ ਇਸ ਨੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਆਪਣੇ ਘਰ ਤੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਲਗਵਾਏ ।	
	5. ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਧੂਰੀ ਦੀ ਜੀਪ ਨੰ: ਪੀ. ਐਨ. ਕੇ. 6073 ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚੋਂ 5000/ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੇ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਰਜੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਲਗਵਾਏ ਗਏ ।	
	6. ਇਸ ਨੇ 8000/ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਰਕਮ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ।	
	7. ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਵਾਟਰ ਲੌਗਡ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪੁਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਪਰੰਤੂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ।	
	8. ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਤੇ ਐਸ. ਓ. ਪਾਸੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਪੈਸੇ ਲਏ ।	
	9. ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪੁਚਾਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਬੂ ਦ ਦੀ	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਡਰੈਸਿੰਗ ਦੀ ਥਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਾਸੋਂ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪੈਮਾਇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੈਮੇਂਟ ਕਰਵਾਈ ।

10. ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ 2300/ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪੈਮੇਂਟ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 1030/ ਰੁਪਏ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਰਖ ਲਏ ।

11. ਸ਼੍ਰੀ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਕੰਮ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ।

12 ਕੁਝ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰੀ ਬੇਲਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਫਤ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਪੈਮੇਂਟ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ।

4) ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ।	1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਈਡਲ ਕਲੋਨੀ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਦਰਜਾ ਚਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਬਣੇ ਕੁਆਟਰ ਵਿਚ ਤੂੜੀ ਰਖਕੇ ਅਤੇ ਮੱਝ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਆਟਰ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ । 2. ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਈਡਲ ਪਰਾਜੈਕਟ ਪਠਾਨਕੋਟ ਦੇ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਨੰ: 2 ਦੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ । 3. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਲੇਬਰ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ । 4. ਬਿਲੋ ਸਪੈਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਕੰਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਨੰ: 2 ਵਿਚ ਕਰੈਕ ਆ ਗਏ । 5. ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜੀਪ ਆਪਣੇ ਨਿਜੀ ਕੰਮ ਲਈ ਵਰਤੀ ਪਰੰਤੂ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ।	ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ. ਪੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਵਿਰੁਧ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ । ਪਰੰਤੂ ਦੋਸ਼ ਨੰ: 5 ਬਾਰੇ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਸਰਕਾਰੀ ਜੀਪ ਨੂੰ

ਲੜੀ ਨੰ: ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਦੂਸ਼ਣ ਸੂਚੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ	ਨਤੀਜਾ
	6. ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਭ ਗ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਗੈਰ ਹਾਜ਼ਰ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਕ ਦਿਨ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਕਟ ਲਈ। 7. ਸਰਵਸ਼੍ਰੀ ਡੀ. ਡੀ. ਸੂਦ ਅਤੇ ਟੇਕ ਚੰਦ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਪਾਸੋਂ ਬਜ ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਐਸ.ਡੀ.ਓ. ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮਾ ੀ ਭਾਵਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇ ਦਿਤ । 8. ਸ੍ਰੀ ਸਾਂਈਂ ਦਾਸ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਵਜਾ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਰਖੀ।	ਪਠਾਨਕੋਟ ਸਿਨਮੇ ਲੈ ਗਏ ਅਤੇ ਸਿਨਮੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਫੈਮਲੀ ਲਿਆਂਦੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਬੀ. ਆਰ. ਸੂਦ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਨੂੰ ਸ਼ੋ ਕਾਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਜਵਾਬ ਆਉਣ ਤੇ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
5) ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ, ਮੰਡਲ (ਬੀ. ਐਮ. ਐਲ.) ਸਰਕਲ ਪਟਿਆਲਾ।	1. ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੇਲਦਾਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਈਵਾਲੀ ਪਾ ਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਇਆ। 2. ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਪਸੰਦ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਦੀ ਰਕਮ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 2,27000/ ਰਕਮ ਅਦਾਇਗੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਰੇਤ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਰੇਤ ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਹੀ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ। 3. ਇਸਨੇ 10,000/- ਦੇ ਐਸਟੀਮੇਟ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਆਪ ਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। 4. ਇਸ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਲਗਵਾਈ ਪਰੰਤੂ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਰਿਟਰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। 5. ਇਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਕਲਰਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤ ਐਮਪਲਾਇਮੈਂਟ	ਸ਼੍ਰੀ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਕੇਸ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ ਨੰ: 1 ਤੋਂ 5 ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੁਟੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

	ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਪੁਛ ਗਿਛ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । 6. ਇਸ ਨੇ ਜੇਟ ਆਊਟ ਫਾਲ ਡਰੇਨ ਦੇ ਜੰਗਲ ਸਫਾਈ ਦਾ ਝੂਠਾ ਬਿਲ 3500/ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਣਵਾਇਆ । 7. ਉਸਨੇ ਸਿਨੌਰ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਉਚੇ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ । 8. ਉਸਨੇ 1970—71 ਦੀ ਬੱਜਟ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 2,00,000 ਰੁ: ਖਰਚ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਪੇਮੈਂਟ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਾ ਹਿੱਸਾ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਰਾਜ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਨੂੰ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਵਾਈ ।	
6) ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੋਲਰ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਡਵੀਜ਼ਨ, ਪਠਾਨਕੋਟ ।	ਇਸਨੇ ਟਿੱਸਾ ਅਤੇ ਬੰਡਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਗਾਂ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਲੇਬਰ ਲਗਾਈ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਝੂਠਾ ਮਸਟ ਰੋਲ ਬਣਾਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ।	ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ । ਪਰੰਤੂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਟਿੱਸਾ ਡਿਸਚ ਰਜ ਸਾਈਟ ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਲੇਬਰ ਦਾ ਮਸਟ ਰੋਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਹਦਾਰਾ ਰਾਮ ਐਸ. ਓ. ਨੇ ਬਣ ਇਆ ਇਸ ਦੇ ਲੜੀ ਨੰ: 4 ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਸ ਰਾਮ ਪੁਤਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਵਾਰਟੀ ਅਟੈਂਡੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਥ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਰਾਹੀਂ ਇਸਨੂੰ 143/- ਰੁਪਏ ਅਗਸਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੱਸੇ । ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਸ ਰਾਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਟਿੱਸਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਸਾਈਟ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਉਸਨੇ ਲੇਬਰ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।
7) ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਐਸ. ਸੰਧੂ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਮਜੀਠਾ ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਮੰਡਲ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।	1. ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਅਤੇ ਐਸ. ਓ. ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੇਮੈਂਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 5% ਕਮਿਸ਼ਨ ਲਈ । 1970 ਵਿਚ ਭਾਰੋਸੀ ਬਰਾਹਮਣ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਮਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਆ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ 52,000 (ਸੀ. ਐਫ. ਟੀ.) ਮਿਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਪਰੰਤੂ	ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਪਰੰਤੂ ਪੜਤਾਲ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਭਾਗ ਅਫਸਰ ਨੇ ਐਮ. ਬੀ. ਵਿਚ ਅਧਿ-ਲੇਖਣਾ ਕੀਤੀਆਂ । ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ: ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਂ	ਦੂਸ਼ਣ ਸੂਚੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ	ਨਤੀਜਾ
	ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਅਤੇ ਭਾਗ ਅਫਸਰ ਨੇ 5% ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੰਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਦੋਸ਼ੀ) ਨੇ ਬਿਲ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਪੈਮ ਇਸ਼ ਘਟਾ ਦਿੱਤੀ।	ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਭਾਗ ਅਫਸਰ ਦਾ ਇਹ ਵਤੀਰਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।
8) ਸ੍ਰੀ ਵਾਈ. ਐਸ. ਪੁਰੀ; ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਜਲ ਨਿਕਾਸ ਸਰਕਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।	1. ਇਸ ਨੇ ਗੰਗਾ ਸਟੀਲ ਰੋਲਿੰਗ ਮਿਲ; ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਾਸੋਂ ਤਾਰ ਖਰੀਦੀ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਮਿਲ ਨੂੰ ਮਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 2. ਉਸਨੇ ਰੀਜ਼ਰਵ ਸਟਾਫ ਏਟ ਡਿਫਲੇਕਟਿੰਗ ਸੂਪਰ ਏਟ ਰਾਏਪੁਰ ( ) ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਮੰਗੇ ਪਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਨਿਸਚਿਤ ਮਿਤੀ ਤਕ ਟੈਂਡਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਅਦਲਾ ਬਦਲੀ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੀ ਤਰੀਕ ਵਿਚ 5 ਟੈਂਡਰ ਫਾਰਮ ਆਪਣੇ ਮਨ ਪਸੰਦ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਠੇਕਾ ਇਕ ਆਪਣੇ ਮਨ ਪਸੰਦ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। 3. ਇਸ ਨੇ ਐਸ. ਡੀ. ਓ. ਅਤੇ ਐਸ. ਓ. ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ( ) ਦਾ ਕੰਮ 1968 ਦੇ ਫਲੱਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਪਸੰਦ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ। 4. ਉਸਨੇ ਪਿੰਡ ਰਾਏਪੁਰ ਆਰ. ਡੀ. 20,000 ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਨੱਟੀ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰਵਾਇਆ। 5. ਉਹ ਰੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਨਮੂਨੇ ਦੇ	ਪੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ।
9)		

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਉਣਤਾਈਆਂ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ :—

ੳ) ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਨੈਸਟ ਮਨੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ।

ਅ) ਵਰਕਚਾਰਜ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ੲ) ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਤਹਿ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬੜਾ ਕੰਮ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ।

9) **ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਕਨਾਲ ।**	1. ਇਹ ਆਪਣੇ ਮੰਨ ਪਸੰਦ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ।	ਪੜਤਾਲ ਜਾਰੀ ਹੈ ।
	2. ਉਹ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਹਰੀਕੇ ਹੈਡ ਵਰਕਸ ਤੇ ਪਈ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਝੂਠੀ ਮੁਰੰਮਤ ਵਿਖਾਕੇ ਗਬਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ।	
	3. ਉਸਨੇ ਹਰੀਕੇ ਤੋਂ ਮਖੂ ਤੱਕ ਦੀ ਰੇਲ ਲਾਈਨ ਘਟ ਰੇਟ ਤੇ ਵੇਚ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ 10% ਨਜਾਇਜ਼ ਰੀਬੇਟ ਦਿੱਤਾ ।	
	4. ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੇ 20,000/- ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ।	
	5. ਉਸਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜੀਪ ਦੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਣ ਜਾਣ ਲਈ ਕੁਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ।	
	6. ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਨਿਜੀ ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ।	
	7. ਉਸਨੇ ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਕੇ ਬੜਾ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਉਸਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਲਾ ਕੇ ਭਲਹੋਜ਼ੀ ਵਿਚ ਬਾਗ ਲਗਵਾਇਆ ਹੈ ।	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Rajesh Theatres, Bhatinda.

167. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the land on which "Rajesh Theatres" Bhatinda is constructed belongs to the Government ; if so, the terms and conditions on which this land was leased out for the construction of the cinema house ;

(b) whether the Government had any other better offers for the same land ?

Sardar Umrao Singh : (a) i. No.;

ii. The question does not arise ;

b) The question does not arise. ;

[(ਏ) (1) ਨਹੀਂ ਜੀ ;

(2) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ;

ਬੀ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

Repairs of banks of certain Distributaries in Majitha Division.

168. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :

(a) whether any repairs of the banks of Kohali Distributory and of the banks of Chougawan Distributory (Both in Majitha Division) were carried out in the month of May, 1970 or there about.

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, the date on which the estimates were sanctioned, the date on which tenders were invited, the date on which the tender rate was accepted and the date on which the final payment was made in each case;

(c) whether any enquiry in connection with the said works has been entrusted to the Vigilance Department ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes.

(b) The detailed information is enclosed 'A'.

(c) Yes, the Vigilance Department is conducting enquiry in connection with the works of Kohali Distributory, only.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ, ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਕੇਵਲ ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ: 1 1	ਪਰਵਾਨਿਤ ਤਖਮੀਨਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਪਰਵਾਨਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਤੇ ਮਿਤੀ ਕਾ: ਕਾ: ਇ: ਮਜੀਠਾਂ ਦਾ ਨੰ: ਅਤੇ ਮਿਤੀ	ਟੈਂਡਰ ਮੰਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਫਾਈਨਲ ਪੇਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ
1)	ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਬੁਰਜੀ 13.15 ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।	3162 ਮਿਤੀ 11.5:70	6.2.70	11.5.70	12.5.70
2)	ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਅਤੇ ਬੁਰਜੀ ਨੰ: 3.10 31000—34000 ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਆਂ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।	3163 ਮਿਤੀ 1.5.70	6.2.70	11.5.70	12.5.70
3)	ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜੀ 110—121 ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।	3164 ਮਿਤੀ 11.5.70	6.2.70	11.5.70	27.4.70
4)	ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜੀ 45500—46000 ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।	3165 ਮਿਤੀ 11.5.70	6.2.70	11.5.70	27.4.70
5)	ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜੀ 24600—26000 ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।	3166 ਮਿਤੀ 11.5.70	6.2.70	11.5.70	27.4.70
6)	ਕੋਹਾਲੀ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜੀ 41100—43000 ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।	3167 ਮਿਤੀ 11.5.70	6.2.70	11.5.70	12.5.70
7)	ਚੁਗਾਵਾਂ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜੀ 0—5600 ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ।	3168 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	11.5.70
8)	ਚੁਗਾਵਾਂ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜੀ 6000—8000 ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ।	3169 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	11.5.70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

96

9) ਚੁਗਾਵਾਂ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜ਼ੀ 5250—10000 ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ।	3170 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	20.5.70
10) ਚੁਗਾਵਾਂ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜ਼ੀ 29000—31000 ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ।	3170 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	ਕੋਈ ਪੇਮੇਂਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ
11) ਚੁਗਾਵਾਂ ਦੀ ਬੁਰਜ਼ੀ 10200—13000 ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ।	3172 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	20.5.70
12) ਚੁਗਾਵਾਂ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜ਼ੀ ਨੰ: 38000—47000 ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ।	3173 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	12.5.70
13) ਚੁਗਾਵਾਂ ਰਾਜਬਾਹ ਦੀ ਬੁਰਜ਼ੀ 47150—52000 ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕੰਢਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਕਰਨਾ ।	3174 ਮਿਤੀ 11.5.70	5.2.70	11.5.70	12.5.70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Amount proposed to be donated by the Municipal Committee as aid to the people of Bangla Desh.

169. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to :—

(a) state the names of Municipal Committees in the State which have resolved to donate money as aid to the people of Bangla Desh and have requested the Government to give the necessary sanction ;

(b) lay on the Table of the House a statement giving the names of such Committees, the amount decided to be donated in each case, the date of resolution in each case and the date of receipt of the said request for sanction ;

(c) whether the necessary sanction has been accorded in each of the cases referred to in part (b) above ; if not, the reasons therefor ?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Chheharta ; Amritsar ; Bhatinda ; Khanna ; Giddharbaha ; Breta ; Dera Bassi ; Tankanwali ; Abohar ; Budhlada ; Hoshiarpur ; Kapurthala ; Patiala ; Gobindgarh : Kartarpur ; Nawanshehar .

(b) Required statement is enclosed.

(c) Yes except in the case of Nawanshehar. The request for approval was received late when the refugees were returning to Bangla Desh after the liberation of Bangla Desh.

[(ੳ) ਛੇਹਰਟਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਖੰਨਾ, ਗਿਦੜਬਾਹਾ, ਬਰੇਟਾ, ਡੇਰਾ ਬੱਸੀ, ਟਾਂਕਾਂਵਾਲੀ, ਅਬੋਹਰ, ਬੁਢਲਾਡਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਅਤੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ।

(ਅ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚੀ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿ ਬੇਨਤੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆਈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਚੁਕਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਤ ਰਹੇ ਸਨ ।]

Statement of Municipal Committees who have nesolved to contribute for the aid of refugees of Bangla Desh.

S. No.	Name of M.C.	Amount	Date of resolution	Date of receipt with Govt.	Whether the necessary sanction has been given.
1.	Chheharta.	5,000/-	36/19-4-1971.	4-5-71.	Yes. 4-5-71.
2.	Amritsar.	1,00,000/-	55/27-4-71.	17-5-71.	Yes. 17-5-71.
3.	Bhatinda.	5,000/-	50/12-4-71.	10-5-71.	Yes. 4-6-71.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

4.	Khanna.	5,000/-	156/?-5-71.	20-5-71.	Yes.	11-6-71.
5.	Giddharbaha	501/-	61/9-6-71.	18-6-71.	Yes.	9-7-71.
6.	Breta.	1,100/-	69/19-6-71.	15-7-71.	Yes.	4-8-71.
7.	Dera Bassi	1,001/-	407/25-4-71.	4-6-71.	Yes.	10-6-71.
8.	Tankanwali.	101/-	11/31-5-71.	29-7-71.	Yes.	17.8.71.
9.	Abohar.	1,100/-	102/25-6-71.	5-8-71.	Yes.	3-9-71.
10.	Hoshiarpur.	5,000/-	231/19-8-71.	14-9-71.	Yes.	11-10-71-
11.	Kapurthala.	2,100/-	484/7-8-71.	16-9 71.	Yes.	11-10-71.
12.	Patiala.	5,000/-	570/2-9-71.	27-9-71.	Yes.	13-10-71.
13.	Gobindgarh	3,100/-	135/24-8-71.	27-9-71.	Yes.	13-10-71.
14.	Budhlada.	201/-	23/30-4-71.	25-8-71.	Yes.	22-9-71.
15.	Kartarpur.	201/-	20/25-7-71.	1-12-71.	Yes.	15-12-71.
16.	Nawanshehar.	1,100/-	212/17-9-71.	13-12-71.	No. The request for approval was received late when the refugees were returning to their homes on the liberation of Bangla Desh.	

Seniority List of Government Teachers

170 (1) **Comrade Mehtab Singh :**
(2) **Comrade Saggar Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the year upto which the cadre-wise and section-wise seniority list of the Government teachers has been prepared and a copy thereof be laid on the Table of the House ;

(b) the date by which the seniority list of the remaining teachers is likely to be prepared to gether with the reasons for the delay, if any ?

Sardar Umrao Singh : (a) & (b) The position regarding seniority list of various categories of teachers is as under :—

S. No.	Name of category	Year upto which seniority lists have been perpared	Remarks
1.	Headmasters/Headmistresses (State Cadre)	31.12.70 31-12-71	Already issued. Shall be issued within one month.
2.	Headmasters (Provincialised) Headmistersses (provincialised) Headmistresses (provincialised)	31-12-70 31-12-71	Already issued. Under print with the Govt. Press.
3.	Masters/Mistresses (State Cadre)	31-12-71	These lists as on 31-5-66 were issued before the reorganisation These are being corrected upto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

			31-12-71 and shall be issued shortly.
4.	Masters/Mistresses (Provincialised Cadre)	31-12-70	Already issued.
5.	School Lecturers (Men & Women)	31-12-71	These are under issued-being cyclostyled.
6.	Tailoring Mistresses	31-12-70	Already issued.
7.	JBT/C & V (Provincialised Cadre) (All districts)	As on 1-10-57	With the Govt. Press. All these are expected to be issued within the next two months.
8.	JBT/C & V (District Cadre)	—	These two categories are borne on District Cadre. The required information has been sought from the District Education Officers and shall be furnished to the Hon'ble members on its receipt.

The time and labour involved in preparing copies of all these lists for placing these on the table of the House shall not be commensurate with the benefit to be derived out of these.

The delay in the issue of all these lists has been due to the fact that no staff was put specifically on this job. Government have created a special cell in the Directorate now which is activelly busy with this job.

[(ੲ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਾਡਰ	ਜਿਸ ਤਕ ਤਿਆਰ ਹੋਈਆਂ ਨੇ	ਰਿਮਾਰਕਸ
1	ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ/ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ (ਸਟੇਟ ਕਾਡਰ)	31-12-70	ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ।
		31-12-71	ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ।
2	ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ (ਪ੍ਰੋਵਿਨਸ਼ਲਾਇਜ਼ਡ)	31-12-70	ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ।
	ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ (ਪ੍ਰੋਵਿਨਸ਼ਲਾਇਜ਼ਡ)	31-12-71	ਛਾਪੇ ਖਾਨੇ ਛਪਾਈ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ ।
	ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕਾਵਾਂ(ਪ੍ਰੋਵਿਨਸ਼ਲਾਇਜ਼ਡ)	31-12-71	
3	ਮਾਸਟਰ/ਮਿਸਟਰੇਸਜ਼ (ਸਟੇਟ ਕਾਡਰ)	31-12-71	31-5-66 ਤਕ ਇਹ ਲਿਸਟਾਂ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀ । ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਹ 31-12-71 ਤਕ ਸੋਧੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ।
4	ਮਾਸਟਰਜ਼/ਮਿਸਟਰੇਸਜ਼(ਪ੍ਰੋਵਿਨਸ਼ਲਾਇਜ਼ਡ)	31-12-70	ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ।
5	ਸਕੂਲ ਲੈਕਚਰਾਰਜ਼ (ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀਆਂ)	31-12-71	ਟਾਈਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਛਪਦੇ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

6	ਟੇਲਰਿੰਗ ਮਿਸਟਰਸਜ਼	31-12-70	ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ।
7	ਜੇ ਬੀ ਟੀ /ਸੀ ਅਤੇ ਵੀ (ਪ੍ਰੋਵਿਨਸ਼ਲਾਇਜ਼ਡ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਦੀਆਂ)	1-10-57 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮੁਜਬ	ਛੱਪਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ।
8	ਜੇ ਬੀ ਟੀ /ਸੀ ਅਤੇ ਵੀ ਟੀਚਰਜ਼ (ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਡਰ)	—	ਜ਼ਿਲਾ ਕਾਡਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਨ-ਆਰਤਾ ਵੀ ਜ਼ਿਲਾ ਪਧਰ ਤੇ ਹੈ । ਜ਼ਿਲਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ । ਆਉਣ ਉਤੇ ਦੇ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਜਾਰੀ ਹੋਈਆਂ ਲਿਸਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਰਖਣ ਸਬੰਧੀ ਇਹ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਪੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਇਤਨਾ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮੇਹਨਤ ਲੱਗੇਗੀ । ਜਿਸ ਦੀ ਉਪਯੋਗਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘਟ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਇਹ ਲਿਸਟਾਂ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਸਟਾਫ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਇਕ ਖਾਸ ਸੈਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਜੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ।]

Selection grades for Classical and vernacular teachers

171. 1. Comrade Saggar Singh :
2. Comrade Mehtab Singh : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the year upto which the selection grades of Classical and Vernacular teachers have been released and a list thereof be laid on the Table of the House ;

(b) the date by which remaining selection grades of the said case said cadre are likely to be released stating the reasons for the delay if any ?

Sardar Umrao Singh : (a) & (b) Time and labour involved in collecting the requisite material is not commensurate with the benefit to be dreived.

[(ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਸੂਚਨਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਉਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੀ ਕੋਈ ਵੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।]

Criticism of conduct of some Offiicers/Officials of soil Conservation Department by the Vigilance Department.

92. **Sardar Gurdev Singh Sidhu** : Will the Minister for Development be pleased to state :

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(a) whether the conduct of some officials/officers of Department of Soil Conservation, Punjab has been criticised by the Vigilance Department in a case of abuse of power in the matter of appointment of their relations ; if so, their particulars and the findings of the Vigilance Department in each case be laid on the Table of the House ;

(b) whether the conduct of some non-officials has also been criticised by the Vigilance Department in the case mentioned in part (a) above ; if so, their particulars and the findings of the Vigilance Department against each be also laid on the Table ;

(c) whether Government propose to take action against the officials and non-officials involved in the case ; if not, the reasons therefor ?

Captain Rattan Singh : (a) & (b) Yes. It is not in public interest to lay the report of the Vigilance Department, which is still under consideration, on the Table of the House.

(c) Suitable action will be taken if any officer/official is found guilty.

Fee Concession for Students Studying in Government Schools in the State

172. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) the total number of students studying in 9th and 10th classes of the Government Schools in the State as on 30-4-1971 ;

(b) the number of students out of those mentioned in part (a) who were granted full fee concession and half fee concessions separately ;

(c) the total number of students studying in the 9th, 10th and 11th classes of the Government Higher Secondary Schools in the State as on 30-4-1971 ;

(d) the number of students out of those mentioned in part (c) above who were granted full fee concession and half fee concession separately ;

(e) the criteria laid down for full fee concession and half fee concession ?

Sardar Umrao Singh : (a) 68281.

(b) Full Fee—39836 Half Fee—12788

(c) 34952.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Minister for Education]

(d) Full Fee—21661 Half Fee—4226

(e) List attached.

[(ਏ) 68281

ਬੀ) ਪੂਰੀ ਫੀਸ—39836 ਅੱਧੀ ਫੀਸ—12788

ਸੀ) 34952

ਡੀ) ਪੂਰੀ ਫੀਸ—21661 ਅੱਧੀ ਫੀਸ—4226

ਈ) ਲਿਸਟ ਨੱਥੀ ਹੈ।]

The school going children are allowed the following Concessions

1. 10% of the poor students belonging to Anglo-Indian community are allowed half/full fee concession.

2. Tuition fee and Admission fee are not charged from students whose parents annual income is upto Rs. 1000/-

3. No Tuition fee is charged from the children of teacher whose monthly income is upto Rs. 250/-

4. Brothers/sisters who study in the same school or in the schools which are under the same management are allowed fee concession Full fee is charged from the student who is studying in higher class and half fee is charged from other brothers/sisters studying in lower classes.

5. No tuition fee is charged from the students whose father dies while in service.

6. No tuition fee is charged from the students whose father is a serving military personnel/disabled personnel/died in action.

7. Students belonging to schedule castes/backward classes, whose parent's annual income is upto Rs. 3600/- are allowed following concessions.

   i) No tuition fee/admission fee is charged.

   ii) No examination fee is charged.

   iii) The students of 9th. 10th & 11th classes who qualify the examination in III Division are given Rs. 6/- p.m. and students who pass the examination in 1st and 2nd Division are granted Rs. 10/- p.m. as scholarships.

8. Students belonging to Scheduled Tribes are allowed fee concession.

These concessions are allowed to the students of Government/privately managed schools.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ :

1. ਐਂਗਲੋ ਇੰਡੀਅਨ ਗਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 10% ਨੂੰ ਅੱਧੀ/ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

2. ਉਹਨਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ।

3. ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 250 ਰੁ: ਤਕ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ ਹੈ ।

4. ਇਕੋ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਇਕੋ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਭੈਣ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੀਸ ਵਿਚ ਰਿਆਇਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਉਚੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

5. ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਫੌਜੀਆਂ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ।

6. ਜੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ।

7. ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 3600 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ :

   1. ਟਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ।
   2. ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫੀਸ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ।
   3. 9ਵੀਂ, 10ਵੀਂ ਅਤੇ 11ਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 6 ਰੁ: ਮਾਸਕ (ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ 10 ਰੁ: ਮਾਸਕ (ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ) ਦਰ ਨਾਲ ਵਜ਼ੀਫੇ ।

8. ਵਿਮੁੱਕਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ।

Model Bill for fixing Ceiling on Urban Property

173. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state whether the Punjab Goverment have received from the Goverment of India any Model Bill for fixing a ceiling on urban property; if so, a copy there of be laid on the Table of the House ?

ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ (ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ) : ਹਾਂ ਜੀ, ਇਹ ਡਾਕੂਮੈਂਟ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗੁਪਤ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹਿਤਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

Posters, pamphlets etc. publised in Respect of Land Revenue in the State

174. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the number of posters, pamphlets, folders etc. published in different languages by the Public Relations Department, in connection with the decision of the Punjab Government taken in the month of March, 1971 to abolish land revenue on all land holdings and a detailed statement in this respect be laid on the Teble of the House ;

(b) the total expenditure incurred by the State Government in this connection ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ . (ੳ) ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ 10.000 ਪੋਸਟਰ ਛਪਵਾਏ ਸਨ ।

(ਅ) ਇਹ ਪੋਸਟਰ ਛਪਾਈ ਅਤੇ ਲਿਖਣ ਸਮਗਰੀ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਪ੍ਰੈਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਛਪਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਲ ਖਰਚ 862,88 ਪੈਸੇ ਆਏ ਹਨ ।

Abolition of Land Revenue in the State

175. Comrade Satya Pal Dang ; Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether Punjab Government had taken any decision in the month of March, 1971, or thereabout to abolish land revenue in all holdings in the State ; if so, the details of this decision;

(b) the date from which the said decision will take effect ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes. A decision was taken to abolish the land revenue, local rate, surcharge on land revenue, special charge on land revenue and the commercial crops cess with effect from Rabi 1970—71.

(b) The decision referred to at (a) above could only be implemented by enacting the necessary legislation. It was decided in July, 1971 after reconsideration of the entire matter that this decision should not be given effect to.

Unstarred Question No. 176

ਵਿਸ਼ਾ : ਅਨਸਟਾਰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ: 176 ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਾਈਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਐਕਸਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਰਕਮ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 176 ਜੋ ਮਿਤੀ 25-4-1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਵਲੋਂ ਦਰਜ ਹੈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਕ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/-
ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।
ਗ ਸ ਨੰ: 2874—3 ਸਿ (3ਸ) 72 ਮਿਤੀ 24-4-72

Location of Government Offices at Amritsar at one or two places

177. **Comrade Satay Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether there bas been any proposal under the consideration of the Government to locate all the Government offices in Amritsar at one or two places ; if so, since when and the details thereof ;

(b) the present position of the said proposal ?

Sardar Umrao Singh Education (Revenue) Minister : (a) & (b) A proposal regarding the construction of buildings Complex to locate Government offices at one place at Amritsar is under consideration since the year 1969. A final decision has not so far been taken in the matter.

Loans given under Housing Scheme

178. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) the amount given/allocated by the Government of India for Punjab for loans under the Low Income Group Housing Scheme as well as under the Middle Income Group Housing Scheme for each of the years from 1968-69 to 1971-72 ;

(b) the amounts contributed by the State Government towards these schemes for each of these four years :—

(c) the amounts actually distributed during each of these four years under each of these two schemes and a district-wise statement in this respect be laid on the Table of the House ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Gurmail Singh :

(a) Year	Ligh	Migh
1968.69	Rs. 44.50 lakhs	Rs. 12.50 lakhs
1969-70	Rs. 44.50 ,,	Rs. 12 50 ,,
1970-71	Rs. 45.52 ,,	Rs. 17.00 ,,
1971-72	Rs. 38.50 ,,	Rs. 23.98 ,,

(b) Nil

(c) Statement enclosed.

[ਏ ਸਾਲ	ਲਾਈ	ਮਾਈ
1968.69	ਰੁਪੈ 44.50 ਲੱਖ	ਰੁਪੈ 12.50 ਲੱਖ
1969.70	ਰੁਪੈ 44.50 ਲੱਖ	ਰੁਪੈ 12.50 ਲੱਖ
1970.71	ਰੁਪੈ 45.52 ਲੱਖ	ਰੁਪੈ 17.00 ਲੱਖ
1971.72	ਰੁਪੈ 38.50 ਲੱਖ	ਰੁਪੈ 23.98 ਲਖ

(ਬੀ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(ਸੀ) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨੱਥੀ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1968-69 ਤੋਂ 1971-72 ਤੱਕ ਲਾਈ/ਮਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵੰਡੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਵਾਰ ਵੇਰਵਾ :— (ਆਂਕੜੇ ਰੁ: ਲੱਖਾਂ ਵਿਚ)

ਜਿਲ੍ਹਾ	1968-69 ਲਾਈ	1968-69 ਮਾਈ	1969-70 ਲਾਈ	1969-70 ਮਾਈ	1970-71 ਲਾਈ	1970-71 ਮਾਈ	1971-72 ਲਾਈ	1971-72 ਮਾਈ
1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	6,97,960	1,50	5,97,500	1.00	5.00	1.75	4.00	2.00
2. ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	4,99,500	123,300	4.00	1.00	3.00	1.00	2.00	1.00
3. ਜਲੰਧਰ	3.00	0.50	5.00	1.00	4.00	1.25	4.00	1:00
4. ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	1,96,250	0.50	1,96,150	0.50	1.80	0.50	2.00	1.00
5. ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ	6.00	1.44	4.00	0.64	3.26	1.14	—	1.00
6. ਲੁਧਿਆਣਾ	5,92,450	1.50	4,94,500	1.00	4.00	1.75	4.00	1.00
7. ਕਪੂਰਥਲਾ	99700	0.50	1.00	0.50	1.52	0.50	1.00	1.00
8. ਰੋਪੜ	200	0.50	4,06,590	1,06,000	2,16,350	1.00	2.00	1.00
9. ਪਟਿਆਲਾ	250	1.00	2.00	1.00	3.00	1.00	3.00	2.00
10 ਸੰਗਰੂਰ	2.00	0.50	1.00	0.50	3.00	0.75	3.00	1.00
11. ਬਠਿੰਡਾ	2.50	0.50	1.50	0.50	2,39,600	0.50	2.00	1.00
ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਿਲਖਾਂ	—	—	—	—	—	—	9.00	3.48
ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰਸਟ								
1. ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	2.00	1.00	3.00	1.00	2.00	2.00	1.50	1.50
2. ਜਲੰਧਰ	2.00	1.00	3.00	2.00	2.00	2.00	0.50	2.00
3. ਲੁਧਿਆਣਾ	2.00	1.00	3.00	1.00	2.00	2.00	0.50	2.00
4. ਪਠਾਨਕੋਟ	—	—	—	—	—	—	—	1.00

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Principal Government Technical School, Kapurthala.

179. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Irrigation and Power with reference to the reply to unstarred question No. 126 included in the list of questions for 18-1-1971 be pleased to state :—

(a) the date on which the case against the Principal was registered ;

(b) the exact nature of the case ;

(c) the date on which he was released on bail ;

(d) whether he has since been placed under suspension ; if not, the reasons therefor ?

Giani Zail Singh (Chief Minister) : (a) The case was registered on 6-8-1968 against Storekeeper. The Principal was made to join investigation on 19-12-1969.

(b) Shortage of Stores and Embezzlement.

(c) 4th December, 1969.

(d) Yes.

[(ੳ) ਇਹ ਕੇਸ **6-8-1968** ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕੀਪਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਨੂੰ 19-12-69 ਨੂੰ ਪੋਲੀਸ ਨੇ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ।

(ਅ) ਸਟੋਰ ਦਾ ਘਾਟਾ ਅਤੇ ਗਬਨ ।

(ੲ) 4-12-69

(ਸ) ਹਾਂ ਜੀ ।]

Council of Homoeopathic System of Medicine, Punjab.

130. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the names, professions and addresses of the Members of the Council of the Homoeopathic System of Medicine, Punjab constituted under section 3 of the Punjab Homoeopathic practitioners' Act, 1965 ;

(b) the number of registered Homoeopaths practicing district-wise in the State ; a statement showing the latest available figures in this respect be laid on the Table of the House ?

ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ੲ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿਵਰਨ 'ੳ' ਤੇ ਰਖੀ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਜਗਾ ਖਾਲੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਪੰਜਾਬ ਹੋਮੋਪੈਥਿਕ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰਜ਼ ਐਕਟ 1965 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੋਧ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿਵਰਨ 'ੳ'

ਲੜੀ ਨੰ:	ਨਾਂ ਅਤੇ ਪਤਾ	ਕਿੱਤਾ
1	ਡਾ: ਸੋਹਨ ਸਿਘ, ਡਾਇਰਕਟਰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ; ਪਜਾਬ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਾਊਂਸਲ ਆਫ ਹੋਮੋਪੈਥਿਕ ਸਿਸਟਮ ਆਫ ਮੈਡੀਸਨ ।	ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ
2	ਡਾ: ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ; ਚੌਕ ਅਨਾਰਦਾਣਾ; ਪਟਿਆਲਾ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
3	ਡਾ: ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ; 411-ਐਲ; ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ; ਜਲੰਧਰ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
4	ਡਾ: ਤੇਜਪਾਲ ਸਿੰਘ; ਧੂਰੀ ਗੇਟ; ਸੰਗਰੂਰ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
5	ਡਾ: ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ; ਸਟ੍ਰੀਟ ਲਾਲ ਵਾਲੀ ਕਟੜਾ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ; ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
6	ਡਾ: ਆਰ: ਕੇ: ਕਪੂਰ ਹੋਮੋਪੈਥਿਕ ਹਸਪਤਾਲ; ਦੇਵਸਮਾਜ ਬਿਲਡਿੰਗ; ਬਠਿੰਡਾ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
7	ਡਾ: ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ; 343 ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ; ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
8	ਡਾ: ਵਿਸ਼ਵਾਨਾਥ ਮਲਹੋਤਰਾ; ਚੌਕ ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ; ਪਟਿਆਲਾ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
9	ਡਾ: ਗਣਪਤ ਰਾਇ; ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੋਮੋਪੈਥਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ; ਅਬੋਹਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ
10	ਡਾ: ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ; ਸ਼ੇਰਾਂ ਵਾਲਾ ਗੇਟ; ਪਟਿਆਲਾ ।	ਹੋਮੋਪੈਥ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

F. I. R. Lodged with the Police by Divisional Forest Officer, Gurdaspur

181. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether during the month of April or May, 1970, any F. I. R. was lodged with the the police by the Divisional Forest Officer, Gurdaspur for registeration of a case u/s 332/353 IPC. if so, against whom and the reasons therefor ;

(b) the persent position of the case ?

Giani Zail Singh : (a) No

(b) Question does not arise.

[(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਬੀ) ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।]

Circles in the Forests Department

182. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) the number of circles in the Forests Department at present and also of those which existed before the re-organisation of the State separately ;

(b) the number of D. F. Os in the Forest Department in the State at present and immediately preceding the re-organisation of the Punjab separately ?

Captain Rattan Singh : a	(i)	3
	(ii)	6
(b)	(i)	13
	(ii)	27
[(ੳ)	(i)	3
	(ii)	6
(ਅ)	(i)	13
	(ii)	27

Case of Embezzlement in Gurdaspur Division of the Forest Department

183. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) whether any case of embezzlement involving a sum of Rs. 90,000 or so in the Gurdaspur Division of the Forests Department was enquired into in 1969 or 1970 ; if so, the date when the enquiry was completed ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the findings of the said enquiry and the action taken by the Government in this connection ?

Captain Rattan Singh : (a) Some alleged cases of illlcit felling of trees and mis-appropriation of funds by preparing false muster rolls and bills in Shahpur Kandi range of Gurdaspur Forest Division during the year 1969 came to the notice of the Department These were investigated by the Conservator of Forests Bist Circle and 10 officials were charge sheeted. The inquiry is still going on.

(b) The enquiry has not been completed as yet. Suitable action will be taken against the defaulters on the completion of the enquiry.

[(ੳ) ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਣ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਕੰਡੀ ਰੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1969 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਜਾਇਜ਼ ਦਰਖਤਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਮਸਟਰ ਰੋਲ ਅਤੇ ਬਿਲ ਬਣਾਉਣ ਕਾਰਨ ਰਕਮ ਦੇ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ "ਉਹਨਾ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਣ ਪਾਲ ਬਿਸਤ ਸਰਕਲ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਈ ਸੀ ਅਤੇ 10 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਸੀ" ਤਫਤੀਸ਼ ਹਾਲੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਤਫਤੀਸ਼ ਅਜੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਕਸੂਰਵਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।]

Suspension of officers/officials of Health Department Placed under suspension during the month of April, 1971

184. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state the number and names and designations of officers and officials of the Health Department placed under suspension during the month of April, 1971 along with the dates of suspension and reasons for suspension in each case.

Shri Hans Raj Sharma : The particulars of officers placed under suspension during month of April, 1971 are given below :—

Sr. No.	Name of the Officer designation	Date of suspension	Reasons for Suspension
1.	Dr. (Mrs) S.K. Khosla, PCMS-I Asstt. Director (Family Planning).	20-4-71	She did not make proper arrangements for the Family Planning Camp held at Patiala.
2.	Dr. Balbir Singh Grewal, PCMS-I, Chief Medical Officer, Patiala.	20-4-71	He did not make proper arrangements for the Family Planning Camp held at Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Minister for Finance]

3. Dr. Diwan Chand, PCMS-II, Medical Officer, P.H.C. Chanarthal Kalan (Patiala).	7-4-71	He had been arrested by the police for giving false statement in murder case.
4. Dr. G. D. Sharma, PCMS-II, Medical Officer, Civil Dispensary, Sujanpur (Gurdaspur).	7-4-71	Non-compliance of transfer orders.

[ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਅਪਰੈਲ, 1971 ਵਿਚ ਮੁਅਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੀ :—

ਕ੍ਰਮ ਨੰ: ਅਫਸਰ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਾ	ਮੁਅਤਲੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਮੁਅਤਲੀ ਦੇ ਕਾਰਣ
1. ਡਾ: (ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ ਐਸ. ਕੇ. ਖੋਸਲਾ ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ. ਐਸ.-1, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ।	20-4-71	ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਪਰੀਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਕੈਂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ।
2. ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ.-1, ਮੁੱਖ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ ।	20-4-71	ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਪਰੀਵਾਰ ਨਿਯੋਜਨ ਕੈਂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕਰਨਾ ।
3. ਡਾ: ਦੀਵਾਨ ਚੰਦ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ.-2, ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ, ਚਨਾਰਥਲ ਕਲਾਂ (ਪਟਿਆਲਾ) ।	7-4-71	ਕੱਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਝੂਠਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਾਰਣ ।
4. ਡਾ. ਜੀ. ਡੀ. ਸ਼ਰਮਾ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਮ.ਐਸ.-2 ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਸਿਵਲ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ, ਸੁਜਾਨਪੁਰ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ)	7-4-71	ਬਦਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਣ ।

Audit section of Co-operative Department, Punjab.

135. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether the Audit Section of the Co-operative Department has been working directly under the Secretary to Government Punjab, Co-operative Department for the last 4 years or so ;

(b) whether the Government have any proposal under consideration to place it under the Registrar, Co-operative Department; if so, the reasons therefors :-

(Notice received on 30-3-72)

Giani Zail Singh : (a) The Audit Section of the Co-operative Department has been functioning directly under the administrative control of Secretary to Government. Punjab, Co-operation Department only after 18-3-1970 when vide notification No. 1823-70/1999, it was so daclared.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) Cooperative audit is at present indepedendent of the Registrar Cooperative Societies. A proposal was received from the Registrar Cooperative Societies by Govt. for making him responsible for the work of Cooperative audit as well. Under Section 48 of the Punjab Cooperative Societics Act, the Registrar Cooperative Societies is responsible for conducting Audit. The proposal is under consideration of Government.

[(ੳ) ਕੇਵਲ ਮਿਤੀ 18.3.70 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਜਦ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੰ: 1823-ਸੀ-1-70/1999, ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਆਡਿਟ ਸੈਕਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਿਧੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਟਰੋਲ ਥਲੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

(ਅ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਖਰਾ ਹੈ । ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਪਾਸੋਂ ਇਕ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਆਡਿਟ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ । ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।]

Yarn purchased by Textile Officer, Marketing and Development, Punjab.

186. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether any yarn was purchased on 27-3-71 by the Textile, Officer, Marketing and Development Amritsar for the Textile OfficerAmritsar; if so, a statement showing the countwise details of the purchases indicating also there in the rates at which purchased with a copy of the corresponding market rates be laid on the table of the House;

(b) whether any purchases out of those mentioned in part (a) above were made at rates higher than those prevailing in the market; if so, the reasons therefor ?

Giani Zail Singh : (a) Yes. A statement containing the required information is enclosed.

b) A complaint was received that the yarn was purchased at rates higher than those prevailing in the market. This complaint is being enquired into.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਵਿਵਰਨ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਗਾ ਮਾਰਕਿਟ ਦੇ ਭਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਭਾ ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement showing the Accounts-wise Details of the Yarn Purchased Indicating also the Rates at which Purchased and Corresponding Market Rates.

Sr. No.	Count of Yarn.	No. of bales purchased.	Lowest rate offered at Delhi by the Suppliers,	Mill rate at which purchase effected.	
1	2	3	4	5	
1.	2/20's	57	49.00	48.20	
2.	20's	30	46.75	45.50	
3.	10's	30	33.75	32.00	F.O.R. Destination.
4.	2/10's	2	36.00	35.50	
5.	2/4's	10	29.75	29.00	
6.	3/6's	11	33.00	32.00	
7.	2/6's	5	31.25	28.75	
8.	6's	10	27.50	26.50	Ex-Godown.
9.	1's	20	11.75	11.50	
10.	1½'s	10	17.50	16.65	
11.	2's	10	18.25	17.50	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Elections to Gram Panchayats

187. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Development be pleased to state the date when the Elections to the Gram Panchayats in the State are proposed to be held next ?

Capt. Rattan Singh : The elections to Gram Panchayats shall be held from 15th June. 1972 to 28th June, 1972.

[ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆ ਚੋਣਾਂ 15 ਜੂਨ, 1972 ਤੋਂ 28 ਜੂਨ 1972 ਤੱਕ ਹੋਣਗੀਆਂ ।]

Attack on Shri Daler Singh of Talwara Township by Goondas.

Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that on 19.12.70 a leading Trade Union worker of Talwara township, Shri Daler Singh was attacked while in his quarter, by a number of goondas and was seriously injured ;

(b) whether in the month of February, 1971 the then Chief Minister received a representation dated 9-3-71 from any legislator alleging inaction on the part of the police to bring the culprits to back, if yes, a copy of he same together with a copy of its enclosure be laid on the Table of the House;

(c) the action taken by the Government in this connection and the present position of the case?

ਗਿਆਨੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹਰਬੰਸ ਲਾਲ ਵਾਸੀ ਤਲਵਾੜਾ ਟਾਉਨਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਉਤੇ ਮਿਤੀ 19.12/70 ਨੂੰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਕੁਆਟਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਉਸ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਖ਼ਮੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ।

(ਬੀ) ਜੀ ਹਾਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਆ ਪਾਲ ਡਾਂਗ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਨਕਲ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ ਪੱਤਰ ਦੀ ਨਕਲ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੰ: 121 ਮਿਤੀ 19.12.70 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 324/34 ਭ.ਡ. ਥਾਣਾ ਹਾਜੀਪੁਰ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋ ਹੁਣ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਹਵਾਲਾਤ ਦਸੂਹਾ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹਨ । ਹੁਣ ਕੇਸ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਮੇਜਿਸਟਰੇਟ. ਦਰਜਾ ਅਵਲ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਮਿਤੀ 24.4.72 ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਈ ਹੈ ।

Representation

Ekta Bhawan, Chheharta
9.2.1971

My Dear Badal Sahib,

On 19.12.70, a leading trade union worker of Talwara township,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Shri Daler Singh was attacked in his quarter by a number of goondas and was seriously injured. It is just-luck that he did not die. Nothing has been done so far to bring the culprits to book.

I am enclosing a copy of a repesentation made to the AIG Police Punjab sometime ago by the various trade unions of Talwara. This would explain all the facts.

I would be thankful if I am informed of the action that you may take in the matter or and the result thereof.

With regards,

Yours sincerely,
(Sd/-Satya pal Dang)
Satya Pal Dang, M.L.A.

S. Parkash Singh Badal,
Chief Minister, Punjab,
Chandigarh.

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਏ. ਆਈ. ਜੀ., ਸਾਹਿਬ,
ਪੋਲੀਸ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਵਿਸ਼ਾ—ਤਲਵਾੜਾ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਵਿਖੇ ਗੁੰਡਾ ਗਰਦੀ-ਬਿਨੇ ਪੱਤਰ ।

ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਜੀ,

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 19 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 8 ਦੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਕਾਮਰੇਡ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ, ਲੇਬਰ ਲੀਡਰ ਦੇ ਕੁਆਟਰ ਤੇ (ਤਲਵਾੜਾ ਟਾਊਨ ਸ਼ਿਪ ਵਿਖੇ) ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸ ਤੇ ਛੁਰੇ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ । ਇਹ ਗੁੰਡੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਹਰਬੰਸ ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਹੈ. ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੁਰਾ ਮਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਜਾਨੋਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਲਵਾੜਾ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਉਪਰ ਨੰਗਾ ਛੁਰਾ ਜੋ ਕਿ ਖੂਨ ਨਾਲ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਲੈ ਕੇ 12ਵਜੇ ਰਾਤ ਤਕ ਲਲਕਾਰੇ ਮਾਰਦੇ ਰਹੇ । ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਅਗੇ ਅਸੀਂ ਚਾਰ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਸਾਡਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜਵਾਂ ਕਤਲ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਕੁਝ ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਕੋਈ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਵੇਗਾ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤਲਵਾੜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬੜੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰੀਫ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਇਜ਼ਤ ਅਤੇ ਜਾਨ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ।

ਅਸੀਂ ਆਪ ਜੀ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੰਗਾ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭੀ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । ਇਹ ਗੁੰਡੇ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਨਦਨਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਲਵਾੜੇ ਵਿੱਚ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਨਹੀਂ ਨਾ ਕੋਈ ਸਰਵਿਸ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਹ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾ ਕਿ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਬੇਰਹਿਮ ਗੁੰਡਾ ਗਰਦੀ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਫੂਜ਼

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਹੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਭੀ ਗਲ ਬਹੁਤ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੁੰਡੇ ਇਹ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ।

ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹੋਵਾਂਗੇ । ਆਪ ਜੀ ਪਾਸੋਂ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ।

ਤਲਵਾੜੇ ਦੀਆ ਸਾਰੀਆਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ।

ਉਤਾਰਾ-

1. ਐਸ. ਪੀ. ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ।
2. ਸਕੱਤਰ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।
3. ਸਕੱਤਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ; ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ।
4. ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ।

Representation regarding Labour Situation Prevailing in Certain Mills at Chheharta

9. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state-

(a) whether the then Chief Minister received any letter-cum representation dated 24-1-71 from any serious labour situation in Chheharta out of the situation in three Mills, namely, the Hindustan Embroidery Mills (P) Ltd., Chheharta, the Punjab Woollen Mills, Chheharta, and the New India Embroidery Mills (Pvt) Ltd. Chheharta; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House;

(b) the action taken by the Govt. in connection with the suggestions contained therein ?

Shri Hans Raj Sharma ; (a) Yes. A copy of the letter dated 24-1-71 is enclosed.

(b) As a result of intervention by the Labour Department disputes in Punjab Woollen Mills, Chheharta and New India Embroidery Mills were settled, but there was no settlement in Hindustan Embroidery Mills, with regard to the suggestion contained in the letter it may be stated that :

1. No police was given to the employer to suppress the peaceful workers struggling for their demands.

2. No concession or facilities were provided to this employer by the Labour Department.

3. No ordinance or legislation was considered necessary to recover dues of the workmen but claims were filed by the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Department to recover dues of workmen under the existing provisions of law.

4. Government have already recommended the take over of Hindustan Embroidery Mills (P) Ltd., and the matter in under consideration of the Central Government.

(Most Urgent) Ekta Bhawan Chheharta

My dear Shri Badal Ji,

Two days ago at Chandigarh, I explained to you the serious labour situation in Chheharata arising out of the situation in three Mills namely the Hindustan Embroidery Mills (P) Ltd., Chheharta. The Punjab Woolen Chherharta and the New India Embroidery Mills Private Ltd. Chheharta. You had asked me as to what the Government should do in the matter. I am putting below various suggestions, which I have already made to you and also some more.

1. The employers should not be given any police help to suppress the peaceful workers struggling for the just demands as payment of their wages implementation of existing agreements etc and against the attempt of the mills to get rid of old workers through dismissal, retrenchment etc., and to engage new cheap labour with the help of such devices as lease.

2. Denial of any new concessions and facilities and withdrawal of existing ones to such employers who do not pay wages to their workers or who do not implement Labour Laws and rules etc.,

3. Legislation if necessary for ordinance making wages and other dues of the workers as the first charge on the machinery and the other properties and Assets of the Mills.

4. Legislation if necessary by ordinance empowering the State Government to take over the management of the mills whenever considered necessary in public interest Hindustan Embroidery mills be taken as soon as possible.

Besides above, I would request you once again to find the time to intervene personally and to try to get the three disputes in Chheharta settled.

I will try to meet you during the session to find out if something definite can be done by Government or yourself personally before you get too busy with the election to the Lok Sabha.

With regards, Yours Sincerely,

S. Parksh Singh Badal

Chief Minister, Punjab, Chadigarh

Sd/—(Satya Pal Dang
M. L. A.)

Punjab Public Service Commission

190. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the present strength of the Punjab Public Service Commission ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the date when the strength was raised last and the reasons therefor ;

(c) the names and addresses of the present members of the said Commission together with the dates of their appointments and their age at the time of appointment ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੳ) 6 ਮੈਂਬਰ ਸਮੇਤ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ।

(ਅ) 30 ਮਾਰਚ, 1971 ਬਰਗੇਡੀਅਰ ਐਨ. ਕੇ. ਲਾਲ, ਮੈਂਬਰ, ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਪਰੈਲ, 1970 ਤੋਂ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਉਤੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਬੀਮਾਰ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿੱਤਾਪ੍ਰਤੀ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਪੂਰਬਕ ਨਿਪਟਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜ਼ਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਣੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ 5 ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 6 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

(ੲ) ਲੋੜੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸਨ ਬਾਰੇ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 190 ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਨਾਮ	ਪਤਾ	ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ ਉਮਰ ਸਾਲ	ਮਹੀਨੇ	ਦਿਨ
1.	ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ "ਵਿਰਕ" ਚੇਅਰਮੈਨ ।	ਕੋਠੀ ਨੰ. 10 ਰਾਜਬਾਹਾ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ ।	30-11-67 (ਬ. ਦੁਪ.) ਮੈਂਬਰ 15-6-1968 ਚੇਅਰਮੈਨ	53	8	12
2.	ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਬਾਰਕ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ।	ਕੋਠੀ ਨੰ. 5 ਏ, ਰਾਜਬਾਹਾ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ ।	11-2-67 (ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ)	49	1	11
3.	ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ, ਮੈਂਬਰ ।	ਕੋਠੀ ਨੰ. 1 ਏ. ਬਾਰਾਦਰੀ ਗਾਰਡਨ, ਪਟਿਆਲਾ ।	11-2-67 (ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ)	52	7	5
4.	ਬਰਾਗੇਡੀਅਰ ਐਨ. ਕੇ. ਲਾਲ, ਮੈਂਬਰ ।	ਕੋਠੀ ਨੰ. 1 ਏ (ਸਪੈਸ਼ਲ) ਬਾਰਾਦਰੀ ਗਾਰਡਨ, ਪਟਿਆਲਾ ।	12-11-68 (ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ)	50	9	29
5.	ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਆਜ਼ਾਦ, ਮੈਂਬਰ ।	ਵਿਜੈ ਨਿਕੇਤਨ, ਖਰੜ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ ।	10-1-1969	52	10	26
6.	ਸ਼੍ਰੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ ।	17 ਡੀ, ਪਾਸੀ ਰੋਡ, ਪਟਿਆਲਾ ।	12-5-1971	55	3	24

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ (ਵਿਘਨ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਅਤੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਮਈ ਦਾ ਦਿਨ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਜਾਣਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਬੈਠਕ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦਿਨ ਦਾ ਜੋ ਕੰਮ ਹੈ ਉਹ ਨੌਂ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਦੋ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਕੇ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵੀ ਬੰਦ ਰਹਿਣਗੇ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਜਾਏ ਡਬਲ ਸ਼ਿਫਟ ਲਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਦਿਨ ਦਾ ਕੰਮ ਚਾਰ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

Fourth Report of the Business Advisory Committee

Mr. Speaker : I have to report the programme of the Punjab Vidhan Sabha as contained in the 4th Report of the Business Advisory Committee. The report reads as under:—

> After some discussion the Committee recommended that the following business be transacted at the sittings of the House from 25th April, 1972 onwards :—

Tuesday, the 25th April	i) Presentation of the Supplementary Estimates (Ist Instalment), 1972—73
	ii) Presentation of the Report of the Estimates Committee on the Supplementary Estimates (Ist Instalment), 1972—73.
	iii) General Discussion on the Budgt for the year 1972—73 alongwithe discussion on the Supplementary. Estimates (Ist Instalment), 1972-73
Wednesday, the 26th April	General Discussion on the Budget for the year 1972—73 alongwith discussion on the Supplementary Estimates (Ist Instalment), 1972-73
Thursday, the 27th April	i) Resolution on Viet Nam 45 minutes

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

[Mr. Speaker]

	ii) Non-official Business.
Friday, the 28th April	General Discussion on the Budget for the year 1972-73 alongwith discussion on the Supplementary Estimates (Ist Instalment), 1972-73.
Saturday, the 29th April	Off-day.
Sunday, the 30th April	Holiday.
Monday, the IstMay	Off-day.
Tuesday, the 2nd May	Voting of Demands for Grants relating to Budget for the year 1972-73 (General Administration and Police).
Wednesday, the 3rd May	Voting of Demands for Grants relating to Budget for the year 1972-73 (Agriculture, Animal Husbandry and Development),
Thursday, the 4th May (Morning Sitting)	Non-official Business
Thursday, the 4th May (Afternoon Sitting)	Voting of Demands for Grants relating to Budget for the year 1972—73 (Industries and Labour).
Friday, the 5th May	Voting of Demands for Grants relating to Budget for the year 1972—73 (Education and the remaining Demands for Grants.)
Saturday, the 6th May	Off-day.
Sunday, the 7th May	Holiday.
Monday, the 8th May	Appropriation Bill on the Budget Estimates for the year 1972—73.
Tuesday, the 9th May (Morning Sitting)	i) Voting of Demands for Grants relating to Supplementary Estimates (Ist Instalment), 1972—73 ii) Appropriation Bill on the Supplementary Estimates (Ist Instalment), 1972—73.

(The Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Legislative Assembly relating to Financial Business will stand suspended to the extent, they are inconsistent with the above decisions.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Tuesday, the 9th May (Afternoon Sitting) Legislative Business.

The Committee further recommended that the Vidhan Sabha should meet on Tuesdays, Wednesdays, Thursdays, and Fridays from 9.00A.M. to 1.30 P.M. and on Mondays from 2.00 P.M. to 6.30 P.M. except on Thursday, the 4th May and Tuesday, the 9th May when the House will meet as under :

Morning Sitting	9.00 A.M. to 1.00 P.M.
Afternoon Sitting	2.30 P.M. to 6.30 P.M.

Minister For Development (Captain Rattan Singh): Sir, I beg to move—

That this House agrees with the recommendations contained in the Fourth Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker : Motion moved—

That this House agrees with the recommendations contained in the Fourth Report of the Business Advisory Committee.

Mr. Speaker: Question is—

That this House agrees with the recommendations contained in the Fourth Report of the Business Advisory Committee.

The Motion was carried.

Point Re-Questions on statements made in reply to Call Attention Notices.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਲ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਸਵਾਲ ਪੁਛਣਾ ਸਾਡਾ ਰਾਈਟ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਕਲ ਚਾਰ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ 8.45 (ਸਵੇਰੇ) ਵਜੇ ਐਂਟਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ 9 ਵਜਕੇ 10 ਮਿਨਟ (ਸਵੇਰੇ) ਤੇ ਐਡਮਿਟ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । **(ਵਿਘਨ)**
(These were admitted at 9.10 A.M.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕਲ ਸਤ ਵਜੇ ਦਾ ਸਾਡਾ ਇਕ ਬੰਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਗੇ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ 8.45 ਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਖੁਲ੍ਹਣ ਤੇ ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਹ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਐਂਟਰ ਕਰਾਈਆਂ ਹਨ ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਹ ਆਪ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਸੰਜਰ ਨੇ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ । **(ਵਿਘਨ)**

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਮੇਰੀਆਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਮੇਰੀਆਂ ਵੀ ਦੋ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਕਲ ਤੁਹਾਡੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ)

ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ 8 45 ਤੇ ਡਿਲਿਵਰ ਹੋਈਆਂ (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਸ ਮਿਨਟ ਲੇਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਪੁਛ ਲੈਣ ਦਿਉ (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 17 ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਸਵਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੱਲ ਬੜੀ ਸਿੱਧੀ ਜਿਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੀਲਾਂਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤੇ। (ਵਿਘਨ) ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ: ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਵਿਚ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। (ਵਿਘਨ) ਪੁਲੀਸ ਨੇ 16 ਆਨੇ ਝੂਠੀ ਰਿਪੋਰਟ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਲ ਇਕ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੈਲੰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦਾ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿਉ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਤੇ ਲਗਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹੋਵਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਵੋ ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਝੂਠੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 17 ਦਾ ਜਵਾਬ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਸ ਉਤੇ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗਾ। (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਮੈਟਰ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਅੱਜ ਕੱਲ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਫੜਕੇ ਕਤਲ ਆਮ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ। (ਵਿਘਨ)(ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) That state of affairs existed long ago. (Interruption)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਡੇ ਵਕਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤਾਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਾਊਟਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ...(ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜੇ ਹੋਏ।)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ,ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Please withdraw your words. (This is no point of order.) (I nterruption) Please withdraw your words.)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸ਼ੋਰ ਸੀ ।)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker : Order please.

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ: ਇਹ ਲਫਜ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)(ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਲਫਜ਼ ਟਾਊਟਸ ਦੇ ਕਹੇ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਵਰਡ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਅਨਕੰਡੀਸ਼ਨਲੀ ਵਾਪਸ ਲਵੋ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿਘ ਸੰਧੂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਅਨਕੰਡੀਸ਼ਨਲੀ ਵਾਪਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਕੋਈ ਵਧੀਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਰੇਜ਼ ਕਰਿਆ ਕਰੋ । (ਵਿਘਨ)

(This is no point of order. You should raise such points of order which are permissible under the rules.) (Interruption)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ,ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ [ਵਿਘਨ] (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker :Please resume your seat.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 144 ਸੀ । ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਕਦੋਂ ਲੇ ਹੋਈ ਸੀ ।(Dang Sahib when was the reply laid on the Table of the House).

Comrade Satya Pal Dang : Sir, I received the reply of the Call Attention Notice No. 144 yesterday at home. So this is the first opportunity I got to put a question on the reply to the Call Attention Notice.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਕੱਲ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਲੈਣਾ । ਸੀ. ਐਮ ਸਾਹਿਬ ਕੱਲ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਣਗੇ । (Dang Sahib, you may ask the supplementary question tomorrow. The C.M. will give its reply.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਉਤਰ ਵਿਚ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਸ ਦਾ ਨੰਬਰ ਕੀ ਹੈ ? (What is the number of that Call Attention Motion ?)

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ: ਉਹ ਕਾਲ ਐਟਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 154 ਹੈ ਜੀ ।

[ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।]

———

PRESENTATION OF THE SUPPLEMENTARY ESTIMATES (1st Instalment) FOR THE YEAR 1972-73

Minister For Finance (Shri Hans Raj Sharma) : Sir, I beg to present the Supplementary Estimates (1st Instalment) for the year 1972-73. The Demands therein have been made on the recommendations of the Governor.

ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵੇਲੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਜੋ ਕਮਿਆ ਪੂਰੀਆ ਕੀਤੀਆ ਜਾਣੀਆ ਸੀ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹਨ । ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 12 ਨੁਕਾਤੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਐਸਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸੜਕ ਨਾਲ ਕੁਨੈਕਟਡ ਨਾ ਹੋਵੇ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ 7 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਇਸ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ ਵਿਚ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । (ਤਾੜੀਆਂ) 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅਤੇ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਰੱਖਕੇ ਇਹ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਦੂਸਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ । ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਰੁਪਿਆ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੀ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ 1 ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ 24 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੰਗਿਆ ਹੈ ।(ਤਾੜੀਆਂ) ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਵੀ 85 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੀਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਮੈਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਸਤੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ(ਤਾੜੀਆਂ) ਚੌਥਾ ਵਾਅਦਾ ਇਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਦੀ ਲਿਵਿੰਗ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵ ਕਰਾਂਗੇ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ 75 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਮੈਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਪੰਜਵਾਂ ਵਾਅਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਛੋਟਾ ਮਕਾਨ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰਾਂਗੇ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦਾ ਬਿੱਲ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਐਲ. ਆਈ. ਸੀ. ਵੀ ਇਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ ਸੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਵੀ ਅਸੀਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਾਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਜਾਣਦਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਇਦਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਟੈਰਿਮ ਰਿਲੀਫ਼ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ, ਮੇਨ ਬੱਜਟ ਹਾਲੀਂ ਤੁਸੀਂ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਔਰ ਇਤਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। (ਵਿਘਨ)

Sharma ji, you have yet to get the main budget approved, however you are very quick in presenting the supplementary estimates). (Interruption)

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਬੱਜਟ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਸੀ। (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਨ ਬੱਜਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਣ। (ਵਿਘਨ)

Presentation of the Report of Estimates Committee.

Chairman Estimates Committee (Sardar Gurdarshan Singh): Sir, I beg to present the Report of the Committee on Estimates on the Supplementary Estimates (lst Instalment) for the year 1972—73.

General discussion on the Budget for the year 1972-73. (Resumption)

Mr. Speaker : Now the House will resume General Discussion on the Budget for the year 1972—73. As decided by the House itself, the Supplementary Estimates just now presented can also be discussed alongwith the Budget. Of course, this will not form precedent for the future. As decided by the House voting of Supplementary Demands for Grants will take placee on the 9th May 1972 in the morning sitting. At the same sitting the Appropriation Bill in respect of these demands will also be considered by the House. Dr. Amir Singh who was on his legs yesterday will resume discussion on the General Budget.

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ (ਟਾਂਡਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਸ ਸਪੀਡ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਰਾਂਤ ਦੀ ਉਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਐਕਸਪੈਕਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਰਿਮਾਰਕਸ ਦਿਤੇ ਹਨ ਕਿ ਬਜਟ ਹਾਲੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਰੈਡ ਟੈਪੇਇਜ਼ਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੁਪਰਸੋਨਿਕ ਸਪੀਡ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂਤ ਨੂੰ ਅਗੇ ਲੈ ਜਾਈਏ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਲੱਮ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰ ਕੈਪੀਟਾ 100 ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗੁਜਰਾਲ ਸਾਹਿਬ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਡਾ; ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ)

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ 100 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 150 ਰੁਪਏ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ । ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿ ਲਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਬੜੇ ਕਾਬਲ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅੰਡਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਣ । (ਵਿਘਨ) ਇਕ ਚੀਜ਼ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅੰਡਰ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਸਲੱਮ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਉਸ ਲਈ ਉਹ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ, ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਵਿਚ, ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀਆਂ ਦੀ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਲਈ ਵੀ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਿਆ ਦੇਵੇਗੀ । (ਵਿਘਨ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਫੰਕਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਕਰਦਗੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਕਰੀਏਟ ਕਰੇਗੀ । ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਹਨ ਜਿਥੋਂ ਕਿ ਲੰਘਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਵੀ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਸਬੇ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਲਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਹਤਰ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹੱਛੇ ਹੋ ਸਕਣ । ਮੈਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਇਮਪਰੂਵਮੈਂਟ ਟਰੱਸਟ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਟਾਂਡਾ, ਬਰਦੀਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮਕੇਰੀਆਂ ਆਦਿ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ । ਇਸ ਨਾਲ ਬਸਤੀਆ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੱਲ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਤੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਪਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਮੈਂ ਕਹਿਣੀ ਭੁਲ ਗਿਆ ਸੀ । ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਜਿਥੇ ਛੇਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਉਥੇ ਸੀਲਿੰਗ ਵੀ ਛੇਤੀ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾ ਦੋਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੈਰਿਟੀ ਰਖੀ ਜਾਂਵੇ । ਜੇ ਅਰਬਨ ਸੀਲਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਢਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਰੂਰਲ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਸਿਪਾਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਲਜਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਜਿਹੜੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਮੰਦਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੈਮਪਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸੰਤਾਂ ਸਾਧੂਆਂ ਨੇ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਸੀਲਿੰਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ । ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਨਮੇ,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਐਂਰ ਹੈਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਸਹੀ ਗਲ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਾਇਦੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਦੇ ਮੁਤਲਕ ਇਕ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਫਰੀ ਟਰੈਵਲ ਬਾਈ ਬੱਸ ਦਾ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸਾਡੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼ ਇਹ ਕਨਸੈਸ਼ਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਇਹ ਕਨਸੈਸ਼ਨ ਜਰਨਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਪਰੈਸ ਨੂੰ ਕੁਰਪੱਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕੀਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਸਹੀ ਰਾਹ ਤੇ ਤੁਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਰਨਲਿਸਟਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਦਾ ਵੀ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਏਡ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਕਮਿਊਨਲ ਪਰੈਸ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮਿਊਨਲ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਇਥੇ ਕੈਂਸਰ ਤੇ ਟੀ. ਬੀ. ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਜਨਸੰਘ ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਬੈਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਨਸੰਘ ਨਾਲ ਬੜੀ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਅਗੇ ਹੀ ਜ਼ੀਰੋ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਿਊਨਲ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਮਿਊਨਲ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਨਰਲ ਮਾਣਕ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ....(ਵਿਘਨ) ਜਨਰਲ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਨੂੰ.............. (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy speaker : This is no point of order. (Interrupation)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਪੋਲਿਟਿਕਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੂਡ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਇੱਕ ਟੈਰਰ ਵਾਂਗ ਸਾਡੇ ਦੁਕਾਨ-ਦਾਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਨ। ਇਨਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਚੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਹਵਾਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਿਲਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮਾਹਵਾਰ ਚੰਦੇ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਡਾ: ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ]

ਸਨ। ਇਹ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਬੰਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਆਦਮੀ ਕੁਰਪਟ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਗੈਰ ਕਿਸੇ ਰਿਪਰਜ਼ੈਨਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 575 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1250 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਜੋ ਛੋਟਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹੈ ਕਲਾਸ ਫੋਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ, ਇਸ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 150 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 225 ਰੁਪਏ ਤਕ ਵਧਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਵਲ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸਟੈਪ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਭਾਈ ਲਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੀ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਗਏ ਹਨ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਡਰ ਨਹੀਂ।

(This is no point of order.)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਕਲ ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਕ ਬੜਾ ਟਚਿੰਗ ਸੀਨ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨਾਰੀ ਤੇ ਮਰਦ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਕ ਅਣ-ਵਿਆਹੀ ਲੜਕੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਦ ਚੁਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਾਂਗ ਮੈਕੇਗਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਕੇਗਨਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਫਾਈ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟਸ ਨੂੰ ਇਨਕਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਫਾਈ ਦੇ ਪੁਰਜ਼ੇ ਬਨਾਉਣ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ, ਐਂਟੀ-ਡਿਫੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਬਿੱਲ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ, ਬੜੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਵੀ ਇਹ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਬਿਮਾਰੀ ਸਾਡੇ ਡਿਫੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਰੀਮੂਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਤਕੜੇ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, 1000 ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣਗੇ, ਬਿਜਲੀ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਦੇਣਗੇ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਕਸ ਦੀ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭੱਠੇ ਲਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਬਣਾਵੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦਾ ਮਸਲਾ ਚਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਵਲ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਮਨਿਸਟਰ ਪੀ. ਡਬਲੀਊ. ਡੀ. ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਨਟੇਗ-ਰੇਟਿਡ ਪਲਾਨ ਹਰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਕੁਅਟੀ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

"ਅੰਨ੍ਹਾਂ ਵੰਡੇ ਰਿਓੜੀਆਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ" ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. ਡੀ. ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅੱਜ ਚਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਸੁਸਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਣਾ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਐਗ-ਜ਼ੇਕਟਿਵ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸ ਰਿਪੋਰਟ ਲੈਣ ਕਿ ਸੜਕ ਕਿੰਨੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਲਿਜ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਰੋਡ ਬਣੇ ਨੂੰ 2 ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟੁਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੜਕ ਪ੍ਰਾਪਰ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਟੁਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਘੰਟਾ ਬੋਲ ਚੁਕੇ ਹੋ। (You have already spoken for an hour.)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੜੇ ਅੱਛੇ ਸੁਝਾ ਦੇਵਾਂਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ 1000 ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਟੀਚਰ ਇਤਨੇ ਹਨ : ਜੇ. ਬੀ, ਟੀ. ਸਕੂਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਹ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10-10 ਸਾਲ ਹੋਏ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ, ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਭੁਲ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਰਿਫਰੈਸ਼ਰ ਕੋਰਸਜ਼ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸੈਂਟਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਹੈ ਉਥੇ 262 ਬੱਸਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ; ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ 212 ਬੱਸਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰ ਡਿਪੂ ਵਿਚ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਸਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂਕਿ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਹੋ ਸਕੇ। ਨਵੇਂ ਸੈਂਟਰ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਟਾਂਡੇ ਦੇ ਵਿਚ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੱਸ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕੋਈ ਡਿਪੂ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 62 ਸੀਟਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਆਪਰੇਟਰਜ਼ ਨੇ ਚਲਾਈਆਂ ਹਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਅਸੀਂ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਵੱਧ ਜਾਣਗੀਆਂ ਉਹ ਅਸੀਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਉਤੇ ਚਲਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਡੀ. ਪੀ. ਓਜ਼ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਟੈਂਪੋ ਵਾਲੇ ਚਲਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਾਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਉਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। 32, 32 ਸਵਾਰੀਆਂ ਉਹ ਬਿਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਬੜੇ ਸੀਰੀਅਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ 2 ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਡਾ: ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ]

ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅੱਡਾ ਹਨ। ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਵੇਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਇਆ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਹ ਕੁਰਪੱਸ਼ਨ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਹਨ। ਰਿਟਾਇਰਡ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਖੀਰਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਜ਼ੇ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੁਰਪੱਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੈਲਥ ਦੇ ਬਾਬਤ ਜ਼ਰੂਰ ਦੋ ਚਾਰ ਲਫਜ਼ ਕਹਾਂਗਾ। ਜਿਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਹਨ ਉਹ 2, 3 ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਸੈਂਟਰੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਡੇ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਲਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਕੁਅਪਮੈਂਟ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ!

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਸਮਾਲ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਵਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਨੀਮਲ ਹਸਬੈਂਡਰੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਤੋਂ ਹੀ ਕੁਝ ਸਿਖ ਲਉ। ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾਲ ਦੀ ਡੈਅਰੀ ਵਾਂਗ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਵੇਖ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫਾਰੈਸਟਸ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਫਾਰੈਸਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੈਪਟਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫਾਰੈਸਟ ਨੂੰ ਵੇਖਣ। ਉਥੇ ਕੁਰਪੱਟ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਫਾਰੈਸਟ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Mr. Deputy Speaker :-Please resume your seat.

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਸਾਡੀ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਵੇਲੇ ਚਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। [ਵਿਘਨ] ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਫਲੈਚਰ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਪਬਲਿਕ ਗਰੀਵੈਂਸ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨਈਫੈਕਟਿਵ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਰੋਜ਼ ਵੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਆਦਮੀ ਮਿਲਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਫਰਿਆਦਾਂ ਦਸਦੇ ਹਨ। [ਘੰਟੀ] ਕਾਮਰੇਡ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਹੋਮ ਵਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਪਾਸ ਇਤਨਾ ਟਾਈਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਟੈਂਡ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੀ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਤਨੇ ਲੋਕ ਦੁਖੀ ਨਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰਹਿਣ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੋਟ ਆਨ ਅਕਾਊਂਟ ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਥੋਥਾ ਬੱਜਟ ਹੈ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਖਾਮੀਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਸਨ । ਕੁਝ ਘਾਟਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਥੋਥਾ ਤੇ ਫੋਕਾ ਕਿਹਾ ਸੀ । ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਾਟਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਲੈ ਆਏ ਹਨ । ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਥੋਥਾ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਮੈਂ ਅਬਜ਼ਰਵ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜਾ 14.69 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਫਿਗਰਜ਼ ਐਡ ਕਰਕੇ ਇਹ ਘਾਟਾ 20 ਕਰੋੜ 96 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 6 ਕਰੋੜ 27 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਰ ਘਾਟ ਵਿਖਾਈ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ 14.69 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕ ਸਫੇ ਤੇ ਘਾਟੇ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾ ਦਿਤੇ ਅਤੇ 6 ਕਰੋੜ 27 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਫੇ ਤੇ ਵਿਖਾ ਦਿਤੇ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਜੋੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ 20 ਕਰੋੜ 96 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੱਗ ਭੱਗ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਮ ਰੀਲੀਫ ਵਜੋਂ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰਕਮ ਵੀ ਉਸ ਰਕਮ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 26 ਕਰੋੜ 96 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਘਾਟੇ ਦੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੀਲੀਫ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਵਾਜ਼ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਹੀ ਵਿਖਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰਖ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਮੇਰਾ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਭਾਰੀ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ, ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਇਹ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਹੈ :

Savings of the farmers through rural debentures.

ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੀ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਵਿਚੋਂ ਰੂਰਲ ਡੀਬੈਂਚਰਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)

ਤੇ ਮਾਇਆ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੇ ਨਾਲ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾ ਤੇ ਬੀਜ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਬੰਬੀ ਲਗਾਉਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਿਜਲੀ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂਵੀ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾ ਤੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪੈਸਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ! ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੀ ਜਿਣਸ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜਿਣਸ ਦੇ ਭਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾ 76 ਰੁਪਏ ਫਿਕਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਭਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੰਤਾ ਦੇ ਸੈਂਟੀਮੈਂਟਸ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਜੋ ਐਕਸਪੈਕਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਸਨ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਅਗਾਂਹ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 76 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਮਿਲਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਖਰਚੇ ਕੱਢ ਕੇ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕੇਗਾ। ਔਰ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਰੂਰਲ ਡੀਬੈਂਚਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਹ ਪੈਸਾ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕਠਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ।

ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਬਾਰੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਸਕੀਮ ਹੇਠ ਰੁਪਿਆ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕਠਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਤਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਖਰੀਦੇ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰਥਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਬਰਨ ਉਗਰਾਹੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਰਖਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਗਰਾਹੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟਵਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਜਾਂ ਐਸ. ਡੀ. ਓ ਲੇਵਲ ਤਕ ਕਿਸਾਨਾ ਪਾਸੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਉਗਰਾਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮਾਹਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਲ ਸੇਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਕਿ ਜਬਰੀ ਉਗਰਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 7 ਕਰੋੜ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗਣੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਚ ਹੋਰ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਖਰਚ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ ਸਗੋਂ ਇਹ ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਣ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਆਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਵਾਸਤੇ ਮੰਗਿਆ ਹੈ । ਅੱਜ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ, ਲੇਬਰ ਮਹਿੰਗੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਦੇਵੇ ।

ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਪਸਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦਾ ਅਤੇ ਐਕਸਾਈਜ਼ਟੈਕਸ ਦਾ ਵੱਧ ਆਵੇਗਾ । ਐਕਸਾਈਜ਼ ਦਾ ਪੈਸਾ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰ ਆਵੇਗਾ ਪਰ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਜਾਂ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ । ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਠੇਕੇ ਖੁਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਜਨਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ । ਇਕ ਇਕ ਕਸਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੰਜ ਪੰਜ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਠੇਕਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁੰਦਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ਾਰਨ ਕੰਟਰੀਜ਼ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਲੋਕ ਜਾਣਾਂ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਹੋਰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਥੋਹੜੇ ਬਹੁਤ ਪੈਸੇ ਵਧ ਜਾਣਗੇ । ਇਕ ਹੋਰ ਗਲ ਮੈਂ ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਦਮੀ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਹਨ । ਮੇਰਾ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਫਿਕਰ ਇਕਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਗਲ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਤੌਖਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਬੱਜਟ ਵੇਲੇ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਔਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ।ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਦੇ ਸਫ਼ੇ 45 ਤੇ

ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 'ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਬਜਟ ਵਿਚਲਾ ਸਮੁਚਾ ਖੱਪਾ ਅਣਪੂਰਿਆ ਛਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ'

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਲਿਖ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਇਸੇ ਹੀ ਪਹਿਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ:

'ਇਸ ਪੜਾ ਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ'

ਇਹ ਇਸ ਪੜਾ ਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ । ਕਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲੱਗਣ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਰਖ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨਜ਼ ਰਖ ਲਈਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਮਾਤਰ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਵਾਕਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)]

ਨਵੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਜਟ ਦੀ ਜਨਰਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ੱਟ ਤੌਰ ਤੇ ਕਹਿ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਇਲਾਨ ਕਰਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਟੈਕਸ ਜਨਤਾ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰੇਗੀ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬੱਜਟ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੁੰਦੀ। ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਪਹਿਲੇ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆ ਹਨ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਬੱਜਟਾਂ ਵਿਚ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪਿਛਲੇ ਬੱਜਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਵਡੀ ਛਾਲ ਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਦਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਰਕਮਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਧ ਜਾਣ ਨਾਲ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਖਰਚ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵਧੇਰੇ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪਿਛੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਅਨਾਜ਼ ਦੀ ਉਪਜ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਵਾਧਾ ਤਾਂ ਸੰਨ 1966 ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਫਿਗਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ : 1966-67 ਵਿਚ 24 ਲੱਖ 51 ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਕਣਕ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੰਨ 1971 ਵਿਚ ਇਹ 51 ਲੱਖ 45 ਹਜ਼ਾਰ ਟਨ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ 27 ਲੱਖ ਟਨ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕੋਈ ਪੌਣੇ ਸਤ ਲਖ ਟਨ ਹਰ ਸਾਲ ਕਣਕ ਦੀ ਉਪਜ ਵਿਚ 1966 ਤੋਂ ਲੈਕ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ 1972—73 ਵਿਚ ਇਹ ਡੇਢ ਲੱਖ ਟਨ ਵਧ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਪਰਗਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਡੀ ਮੱਲ ਨਹੀਂ ਮਾਰੀ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਯੂਟੀਫਾਈ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਲਈ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵੀ ਸਾਡੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 3 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 3 ਕਰੋੜ 42 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਡਲ ਲਫ਼ਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜ਼ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਹੋਰਾਂ ਵੇਲੇ 1970 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਚੰਗਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਤੋਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜੀ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਜਟ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਰਕਮ ਲੈ ਆਉਂਦੇ। ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ 3 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ 3 ਕਰੋੜ 42 ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੰਗੀ ਗਲ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਰਕਮ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਇਕ ਪਿੰਡ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 342 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਮਾਡਲ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਪਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਨਾਲੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਸੜਕ ਦਾ ਲਿੰਕ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸੇ ਹੀ ਪੱਖ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਸੰਨ 1970—71 ਵਿਚ 10 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਸੀ । ਉਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਘਟਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 3.42 ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਬੱਜਟ ਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਸਲਾਘਾ ਵਾਲੀ ਗਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ । ਇਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਲ 1971-72 ਵਿਚ 116 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਫਾਰ ਮੇਜਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਜ਼ ਲਈ ਅਤੇ 1 ਕਰੋੜ 12 ਲੱਖ ਮਾਈਨਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਜ਼ ਲਈ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ । ਪਰ ਇਸ ਵੇਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਰਖਿਆ ਹੈ ਮੇਜਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਲਈ 1 ਕਰੋੜ 12 ਲੱਖ ਅਤੇ ਮਾਈਨਰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮਜ਼ ਲਈ 50 ਲੱਖ 85 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ । ਇਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 62 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਫਰਕ ਪਾ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਘਟਾਇਆ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਫਲੱਡ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਦਾ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾਂ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਤੇ 120 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਆਉਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਕੇਵਲ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਹੈ ਭਾਵ ਮਾਸਟਰ ਪਲਾਨ ਦੇ ਕੁਲ ਖਰਚ ਦਾ 1/60ਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਜਦ ਕਿ ਸਾਲ 1970—71 ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ $3\frac{1}{2}$ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਸੀ । ਹੁਣ ਇਹ ਖਰਚ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਟਾ ਕੇ 2 ਕਰੋੜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਇਹ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸਿਵ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਟਿਊਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ । ਇਹ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਦੇ ਸਫ਼ਾ 23 ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

The Punjab State Tubewell Corporation was formed in 1970 with a capital of Rs. 10 crores.

ਇਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 1970 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਨ 1970 ਤੋਂ ਹੀ ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਇਹ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ :

The Corporation has under-taken a Scheme for the installation of 30 tubewells along the Sirhind Canal for the augmentation of canal supply.

350 ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸਰਹੰਦ ਨਹਿਰ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਾਣੀ ਟੇਲ ਤਕ ਪੂਰਾ ਜਾ ਸਕੇ । ਫਿਰ ਹੋਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

The estimated cost of the Scheme is Rs. 335 lakh. The Corporation has also framed to other Schemes for the installation of deep tubewells in Bajwara and Sarohia blocks of Hoshiarpur District.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)]

ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਚ 10 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਆਪ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਤਾਂ 1970 ਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਕੀਮ ਫ਼ਾਰਮੂਲੇਟ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਗਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਥੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਰਨਿੰਗ ਕੁਐਸਚਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੋਟ ਆਨ ਅਕਾਊਂਟ ਤੇ ਬੋਲਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਲਈ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਰਕਮ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਰਕਮ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਅਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ ਰਖ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਸਤੀਆਂ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਹੈ, ਇਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ। ਜਦ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਰਕਮ 1 ਕਰੋੜ ਰਖੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾ ਕਰੋੜ ਤਕ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੀ ਗਲ ਮੰਨ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਰਕਮ ਵਧਾਈ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸੰਸ਼ਾ) ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰਾ ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਦਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ।

ਇਥੇ ਸਕੂਲ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੱਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਬੱਜਟ ਨੂੰ ਮਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ ਪਰ ਬਾਦ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਖਾਮੀਆਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਢਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰਾਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰ ਕੇ ਵੇਖਾਂਗੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਕਿਤਨਾ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਕ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਰਬੰਧ 1970-71 ਵਿਚ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਜਨਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਵੇਲੇ 400 ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣ 450 ਕਰਦੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਖ ਵਿਚ ਵੀ ਰਕਮ ਘਟ ਰਖੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਹੈਲਥ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20 ਨਵੀਆਂ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਐਲੋਪੈਥਿਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਸਾਲ 1970-71 ਵਿਚ 9 ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਰਖੀ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਹੈ ਕਿ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਹੀ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ 20 ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 30 ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਅਸੈਂਸ਼ਲ ਸਰਵਿਸ ਹੈ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਿਥੇ 9 ਐਲੋਪੈਥਿਕ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆ ਸਨ ਉਥੇ ਹੁਣ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਪਰਬੰਧ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ।

ਇਥੇ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਆਪ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈਣ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਰਕਮ 21 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਫਿਗਰਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਰਕਮ 16-1/2 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਜੇ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕੁਝ ਹਦ ਤੱਕ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ 1970—71 ਦੇ ਵਿਚ 7,60, 24, 000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪਲੈਨਜ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਸੀ ਉਹ ਘਟਾ ਕੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 6,40,00,000/—ਦੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ 6,90,00,000 ਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 4 ਕਰੋੜ ਦੀ ਐਤਕੀ ਰਖੀ ਹੈ । ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਕਿਵੇਂ ਖਰਚ ਕਰਨਗੇ ?

ਇਲੈਕਟਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਆਫ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਦਾ ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਨ । ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੱਹਿਜ਼ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ । ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 1970—71 ਵਿਚ 1500 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਘੱਟ ਸੀ । ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਚਾਲੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਯੂ. ਬੀ. ਡੀ. ਸੀ. ਤੋਂ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਲਈ ਜਾਣੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ 2,3 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਟੀਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਟੀਚੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ । ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜੋ ਕੰਮ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ । ਅਜੇ ਤੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਟੀਚੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਪੇ ਚਪੇ ਦੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ।

ਫ਼ੇਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦੇ ਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵੱਧ ਰਕਮ ਰਖੀ ਹੈ । ਹੁਣ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 28,10,00,000/- ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ 50,000 ਟਿਊਬਵੈਲ ਹੋਰ ਲਗ ਸਕਣਗੇ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਫ਼ਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ 45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਇਹ ਵੱਧ ਕੇ 57,20,00,000/- ਦੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਲਿਆਉਣੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਵਖੋ ਵਖ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਹ 130,36,00,000/- ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਵਿਆਜ 12 ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਤਿੰਨ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਭਾਰ 142 ਕਰੋੜ ਦਾ ਜੋ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਵੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਨ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ । ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ, ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਧਰੇ, ਉਹ ਨਕੋ ਨਕ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੀ ਹੀ ਹੈ । ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਮਨੀਲੈਂਡਰਜ਼ ਦੇ ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸੀ, ਹੁਣ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)]

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਣ ਲਗ ਪਏ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਕ ਤਰੀਕਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀ ਫਸਲ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭਾਉ ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਫਲ ਤਾਂ ਮਿਲੇ । ਭਾਉ ਜਿਹੜੇ ਮੁਕਰਰ ਹੋਣ ਉਹ ਕਰਾਪਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਉ 76/- ਰੁਪਏ ਮੁਕਰਰ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਚਮੜੀ ਉਧੜ ਜਾਣੀ ਸੀ । ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਇਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਅਪੜੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਭਾਉ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਧਾਇਆਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਘਟਾਇਆ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ 76/- ਵਿਕੇ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਇਕ ਕਲਰਕ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ 110/- ਕੁਇੰਟਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੇ । ਇਹ ਕਿਤਨੀ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਤਨਾ ਰੇਟ ਵਿਚ ਫਰਕ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਪੁਕਾਰ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ 20 ਲੱਖ ਟਨ ਅਨਾਜ ਅਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਗੁਦਾਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਜ ਵੀ ਇਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਰੀਕਾਰਡ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ 16 ਲੱਖ ਟਨ ਅਨਾਜ ਬਚਦਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਗੋਦਾਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇਕ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਰੀਲੀਜ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਭਾਉ ਕਿਉਂ ਵਧਣ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਕ ਖਾਸ ਤਬਕੇ ਨੇ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਗਰੀਬਾਂ ਤੋਂ ਵਧ ਰੇਟ ਕਰਕੇ ਖਟਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕ ਸਖਤ ਗਲਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਦਸ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਕੌਣ ਖਟ ਗਿਆ ਹੈ । (ਇਕ ਮਾਨ ਯੋਗ ਮੈਂਬਰ: ਜਨ ਸੰਘੀ ।) ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਜੋ ਵੀ ਹੋਣ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਗਰੀਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਆ ਨਹੀਂ ਸਕਣਾ । [ਵਿਘਨ]

ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਢੇ 4 ਕਰੋੜ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਜੇ ਮੁੜ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਥੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦਾ ਬੜਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਏ ਹਨ, ਉਸ ਤੇ ਬੰਦਸ਼ਾਂ ਲਗਾ ਦਿਉ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰ ਦਿਉ । ਰੋਜ਼ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚਰਚਾ ਇਥੇ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਦੀ ਕਦੇ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਉਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ? ਮੈਂ ਕਾਰਨ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਰਮਾਇਆਦਾਰ ਮੁਠੀ ਭਰ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਂਦਾ । ਉਹ ਮੁਠੀ ਭਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਵੀ ਹਕੂਮਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗਰੀਬ ਦਾ ਵੀ ਖੂਨ ਚੂਸ ਰਹੇ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਸਾਧਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਉਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਕਾਬੂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਖੁਕਦਾ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਲਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਬੰਦਸ਼ਾਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਲਿੰਗਜ਼ ਉਸ ਤੇ ਹੀ ਲਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਤੇ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਰਬਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਲਾਉਣ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਫੁਲ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਚਿਠੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਭੇਜੀ ਸੀ ? [ਵਿਘਨ] ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ? ਜਾਂ ਕੀ ਗਲ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਅਵਾਜ਼ਾਂ : ਉਦੋਂ ਜਨਸੰਘੀਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਸਨ। (ਹਾਸਾ) ਹੁਣ ਕਿਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋ ਤੁਸੀਂ ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਜੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਰਮਾਇਆਦਾਰ ਦੀ ਗਲ ਕਰਨ ਹੀ ਲਗਾ ਸੀ ਕਿ ਦੇਖੋ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਉਠ ਖਲੋਤੇ ਹਨ। (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਟ੍ਰੈਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

(The Treasury Benches are working for the imposition of the ceilling on property.)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 20 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਸੀਲਿੰਗ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਨੂੰ। ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਰਬਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਕ ਸੂਬੇ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਦੇਖਣ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੀ ਹੈ। 20 ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਅਰਬਨ ਇਲਾਕੇ ਵਲ ਤਵਜੋ ਗਈ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਬਿਰਲੇ, ਟਾਟੇ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਢਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਤਵੱਕੋ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਗਲ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਲ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਸਟੀਲ ਦੀ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਗਈਆ ਹਨ।

ਅਵਾਜ਼ਾਂ : ਸਿਨਮੇ ਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਵੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰੋ। ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਵੀ ਕਰੋ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਗੌਰਮਿੰਟ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)]

ਨੂੰ ਅਰਬਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਭੇਜ ਦਿਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਲਾਇਕ ਹਨ ਕਿ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਥੋਂ ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾ ਅਹਿਲੀਅਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਮਕਾਨਾਂ ਦਾ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਗੋਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਹੋਵੇ। ਮਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਜੋ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਕੇ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਐਮਫਸਾਈਜ਼ ਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੇਂਡੂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਨਾ ਬੈਠ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਵਿਤਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਡਿਕਲੇਅਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਕਿ ਸੀਲਿੰਗ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ 2 ਲੱਖ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ 2 ਲੱਖ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਜੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦਾ ਘਰ ਢਹਿ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਢਠਾ ਘਰ ਸਹਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਢਹਿ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਗਵਾਂਢੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਉਸਰਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਔਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਬੜਾ ਹਾਟ ਟਾਪਿਕ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੋ ਉਹ ਇਸ ਹੀ ਟਾਪਿਕ ਤੇ ਗਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਟਾਪਿਕ ਹੈ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮ ਦਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਇਕ ਗਲ ਆਖੀ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਗਏ। ਉਧਰ ਬੈਠੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦਿਆਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਉਥੇ ਗਲ ਵਿਗੜ ਜਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹੋਰ ਗਲ ਆਖੀ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦਾ ਹਾਮੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਮੈਂ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਵੀ ਹਾਂ। ਅਜ ਤਕ ਤਾਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕਨਸਾਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ ਫਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਕਰਨ ਲਗੇ ਹਨ ਕੰਸਾਲੀਡੇਸ਼ਨ ਆਫ ਲੈਂਡ ਤੇ ਲੱਖਾਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਰੁਪਏ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਚੂਸ ਕੇ ਇਕਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਇਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤੁਰ ਪਏ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਆ ਰਹੀਆ ਹਨ ਕਿ ਐਗਜ਼ੈਂਪਸ਼ਨਜ਼ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ। ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਬਾਰ ਘਬਰਾਹਟ ਹੈ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀਲਿੰਗ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ ਬੰਦੇ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਹੱਥ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਬਾਗ ਦੇਖੇ ਸੀ। ਉਹ ਆਰਚਡ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਆਰਚਡ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੈਂਪਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਫਲ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੋਈ ਫਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੇ । ਇਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਰਚਰਡਜ਼ ਲਗਾ ਲਏ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਸੰਗਤਰੇ ਲਗਾ ਲਿਤੇ ਕਿਤੇ ਗ੍ਰੇਪ ਲਗਾ ਦਿਤੇ ਗਏ । ਜੀ. ਟੀ. ਰੋਡ ਤੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਵੀ ਜਗਿਆਣੇ ਜੂਸ ਦੇ ਗਲਾਸ ਲਈ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਸਾਂ । ਸਰਾਏ ਨਾਗ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ ਰੈਡ ਬਲੱਡ ਮਾਲਟਾ ਲੈ ਲਈਦਾ ਸੀ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਮਿਲਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਬਾਗਾਂ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਛੋਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਫਲਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ।(ਹਾਸਾ)

(Hearing about fruit, the Members mouths have started watering) (Laughter)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ): ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਥਾਂ ਰਸ ਫਲਾਂ ਦਾ ਜਾਵੇ(ਹਾਸਾ) ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਜੋ ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਵਡੇ 50.50 ਏਕੜਾਂ ਦੇ ਬਾਗ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਫਲ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਸਸਤਾ ਫਲ ਵੇਚਣ ਤਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਵੀ ਫਲ ਦਾ ਸਵਾਦ ਚੱਖ ਸਕਣ ਜਾਂ ਘਟੋ ਘਟ ਦਰਸਨ ਹੀ ਕਰ ਲੈਣ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਐਗਜ਼ੰਪਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੈਂਪਸਨਜ਼ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ । ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਚਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਤਾਂ ਤਲਵਾਰ ਲਟਕ ਰਹੀ ਹੈ । ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਗਿਰ ਪਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਡੇਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਡਿਗਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਉ ਲਗੇ ਕਿ ਮੁੜ ਇਹ ਰਾਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਗਰੋ ਮੋਰ ਫੂਡ ਕੰਪੇਨ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲਗੇ । ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਜਿਹੜਾ ਬਿੱਲ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਚੰਗਾ ਬਿੱਲ ਲਿਆਉਗੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਸਾਡਾ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਉਸ ਵਿਚ ਲੈ ਸਕੋ ।

ਇਥੇ ਲੈਂਗੁਏਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਸਵਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖੱਤਮ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ ਕਿਉਂ ਕਿ ਇਹ ਸੂਬਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਸੀ । ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹੋ ਹੀ ਧੰਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਕੇ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਲੋਕ ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਰੱਜ ਰੱਜ ਕੇ ਪੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦੀ ਸੋਹਣੀ ਹਵਾ ਮਾਣੀ ਹੈ ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਜੋ ਉਰਦੂ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਰਦੂ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਲੋਕ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਤਵਜੋਂ ਦਿੰਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ)]

ਹਨ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰ ਛੇੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵੇਲੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੈਂਗੁਏਜ ਦੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਕੰਟ੍ਰੋਵਰਸੀ ਉਠਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਕੁਲ ਆਬਾਦੀ 55 ਕਰੋੜ ਵਿਚੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਸਾਢੇ 17 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਇਹ ਸੋਚਣੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਇਹ ਸੋਚਣੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹਿੰਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਪਲੇਸ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਿਰਫ ਸਾਢੇ 17 ਕਰੋੜ ਹੀ ਸਨ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਭਾਸ਼ਾ ਅਪਣਾਇਆ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਗਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਏਥੇਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਖਰਾਬ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਹਕਾਰਤ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨਲ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਅੰਦਰ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਮਾਂ ਬੇਟੀ ਦੀ ਗਲ ਕਰਨ। ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (This is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ): ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਰੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗਲ ਬੁਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਰੀਆਂ ਯਾਦ ਕਰੋ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬਾਰੇ ਯਾਦ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਲੋਕ ਇਹ ਗਲਾਂ ਕਰਕੇ ਪਜਾਬ ਦੇ ਮਹੌਲ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹਿੰਦੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਪਰਫੁਲਤ ਹੋਵੇ ਔਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਟੇਟਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਲਈ ਬੱਜਟ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਕਿ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀਆਂ ਇਨਸਟ੍ਰੱਕਸ਼ਨਜ਼ ਆ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਰਾਖੀ ਰਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਹੌਲ ਚੰਗਾ ਬਣਦਾ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ ਜੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਰਖੇ ਗਏ।

ਮੈਂ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਲ ਤਵੱਜੋ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ। ਅੱਜ ਕਲ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਜ਼ੂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਟੀਮ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖਲਾੜੀ ਇਕਠੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇੰਨੀ ਵਡੀ ਡੀ, ਆਈ. ਜੀ. ਜ਼ੂ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਕੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਗਿਆਰਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਖਿਲਾੜੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ, ਵੀ ਇਤਨੇ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕੰਮ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕਦਾ। ਦੋ ਡੀ, ਆਈ. ਜੀ ਅਜੇ ਵੀ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੋਸਟਿੰਗਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਈ. ਜੀ. ਸਾਹਿਬ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਅਗੇ ਪਾਰਟੀ ਬਾਜ਼ੀ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੈਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਐਸ. ਪੀ ਅਤੇ ਡੀ. ਐਸ, ਪੀ ਲਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਐਡੀ ਵੱਢੀ ਧਾੜ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀਂ ਜੁਦੀ ਨਹੀਂ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਹਿਜ਼ ਬਹਾਨਾਂ ਬਣਾਕੇ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਬਣਾਉਣਾ ਠੀਕ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਹ ਬਜੱਟ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀਜ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਖੁਆਹਸ਼ਾਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਕੋਈ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ(ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ) : ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੱਜਟ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਜਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਬੱਜਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਧਾਰ ਆਇਆ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਔਰ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸੈਸ਼ਨ ਹੋਇਆ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਗਲ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਣੇ, ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਤਕੜਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸੱਨਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਚੇਚਾ ਉਦਮ ਹੈ, ਵਿਦਿਆ ਲਈ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਰਖਣਾ, ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣੇ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਚੰਗੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਇਸ ਬੱਜਟ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਲਾਈ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਬੱਜਟ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤ ਗਲ ਹੈ। ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਥੰਪਿਗ (ਵਿਘਨ) ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਮੈਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਦੇ ਟੈਕਸ ਹਰ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ [ਵਿਘਨ] ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਜਿਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। [ਵਿਘਨ] ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲੋਪ ਸਾਇਡਿਡ ਹੈ। [ਵਿਘਨ] ਜੇ ਬੱਜਟ ਉਤੇ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਮਦਨ 1368 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੁਚੀ ਆਮਦਨ ਹੈ।

ਇਸ ਦੀ 46% ਆਮਦਨ ਖੇਤੀ ਤੋਂ ਹੈ। 3.7% ਆਮਦਨ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਸਨੱਅਤ ਤੋਂ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਭੁੱਖ, ਗਰੀਬੀ, ਕੰਗਾਲੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿੰਨਾਂ ਚਿਰ ਸਨੱਅਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੂਬੇ ਦਾ 4, 5 ਹਿੱਸਾ ਸਨੱਅਤ ਵੱਲ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਭਾਰ ਹਲਕਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਮੋਂਗ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦੀ ਸਨੱਅਤ ਲੱਗੇਗੀ, ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾ ਵਿਚ ਸਨੱਅਤ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਸੁਟਿਆ ਗਿਆ, ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ)
ਇਹ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅੱਗੇ ਜੋ ਉਦਮ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਨੱਅਤਾਂ ਇਥੇ ਲਿਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਖੇਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ, ਮਿਲਕ ਪਲਾਂਟ, ਪੋਲਟਰੀ ਨਾਲ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਬਿਰੇਵਰੀ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਜੋ ਹਨ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਖੇਤੀ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਠੀਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਕੱਚਾ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਟਰੈਕਟਰ, ਸਕੂਟਰ, ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਉਸ ਦੇ ਬਅਦ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਜੋ ਹਨ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਿੱਲਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜੇ ਦੀਆਂ, ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਰਾਇਤ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 120 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ ਹੋਵੇ, ਕੀ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ? ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਪਸੰਦ ਹੈ ? ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਮਹਿੰਗੀ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਟਰੈਕਟਰ ਖਰੀਦਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਡੀਜ਼ਲ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕਿਉਂ ਹੈ ? ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਉਤੇ ਮਨਾਪਲਿਸਟ ਬੈਠੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 120 ਰੁਪਏ ਭਾਅ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ 76 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਅ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚਲੋ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਹੈ। ਇਥੇ ਚੋਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹੋਰ ਫ਼ਸਲ ਬੀਜੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਨ ਰੇਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ, ਹਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਬੀਜ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲੇ ਕਣਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ, ਐਤਕੀ 8 ਲੱਖ ਟਨ ਕਣਕ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਐਨੀ ਕਣਕ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੂਬਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ ਸੋ ਇਹ 120 ਰੁਪਏ ਭਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹੋਰਨਾਂ ਫਸਲਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਲਾਉ ਜਿਹਾ ਕਿ ਬੀਜ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਬਾਗ ਆਦਿ। ਸਿਰਫ ਸਸਤੇ ਨਾਹਰੇ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਮਸਲੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਹੁਣ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਮੈਂ ਬੱਜਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ 198 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ। ਇਸ ਆਮਦਨ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 60% ਆਮਦਨ ਟੈਕਸਾਂ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਟੈਕਸ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਇਹ ਟੈਕਸ 86 ਰੁਪਏ 24 ਪੈਸੇ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ, ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 76 ਰੁਪਏ 6 ਪੈਸੇ ਅਸਿੱਧਾ ਟੈਕਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਪੜੇ ਤੇ ਹੈ, ਖੰਡ ਤੇ ਹੈ ਜਾਂ ਤੰਬਾਕੂ ਆਦਿ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ 10 ਰੁਪਏ 11 ਪੈਸੇ ਸਿੱਧਾ ਟੈਕਸ ਹੈ। ਇਹ ਟੈਕਸ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਲੋਕਾਂ, ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾ, ਸਨਅੱਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾ ਕਿ ਟੈਕਸ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਝ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 22% ਸਾਡੀ ਜਿਹੜੀ ਟੈਕਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ, ਉਹ ਵਿਕਰੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ 11% ਆਬਕਾਰੀ ਤੋਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਟੈਕਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 12% ਹੈ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧਾ ਪੈਸਾ ਟੈਕਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਆਦਮੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਿਹੜਾ 600 ਰੁਪਏ ਮਹ ਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ 600 ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ 86 ਰੁਪਏ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 700 ਜਾਂ 800 ਰੁਪਿਆ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਵੀ ਇਹ ਭਾਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਯਾਨੀ ਕਿ ਉਹ 86 ਰੁਪਏ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਦੇਵੇ । ਇਸ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰ ਕਿਸ ਦੇ ਉਤੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲਕੇ ਦੱਸਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਟੈਕਸ ਕਿਥੇ ਲੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸਾਡੀ ਆਮਦਨ ਹੈ ਉਥੇ ਘਾਟਾ ਵੀ ਹੈ । ਇਥੇ ਕੁਝ ਮਹਿਕਮੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਸੋਮੇ ਹਨ । ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੌਣੇ ਛੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਿਆ । ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਘਾਟਾ 826 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਿਆ ਲਾਟਰੀਆਂ ਵਿਚ 78 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ 14 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ । ਇਹ ਘਾਟਾ ਕਿਉਂ ਪਿਆ ? ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਐਫੀਸ਼ੈਂਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਹਿਲੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਫੇਵਰੇਟਿਜ਼ਮ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਘਾਟੇ ਲਈ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰ ਅਦਾਰੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਫ਼ੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਮਾਡਲ ਗਰਾਮ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਆ? ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ90 ਹਜ਼ਾਰ ਅਸੀਂ ਦਿਆਂਗੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਗਿਆ । ਕੁਝ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਇਹ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਪਰ ਕੀਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਗਿਆ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਛਾਣ ਬੀਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ;

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਖਰਚੇ ਦਾ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਤੇ ਦਰੁਸਤ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਉਤੇ ਬੱਜਟ ਦਾ 40% ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਉਤੇ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1970-71 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਤੇ 43% ਬੱਜਟ ਦਾ ਲਗਦਾ ਸੀ । ਹੁਣ ਇਸ ਬੱਜਟ ਵਿਚੋਂ ਘਟਾਕੇ 40% ਰਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਸਮੁੱਚੀ ਰਕਮ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮੁੱਚੀ ਰਕਮ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਘਾਟਾ ਨਾ ਆਉਣ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇਂ ਮੈਂ ਵਿਦਿਆ ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ । ਵਿਦਿਆ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਚਾਲੂ ਕਰਨੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ 90 ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਵਿਦਿਆ ਵਾਲਾ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਹ ਖਰਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਮੈਡੀਕਲ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ । ਦਵਾਈਆਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਨੁਸਖੇ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 50 ਲਖ ਰੁਪਿਆ ਮੈਡੀਕਲ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਅਨਸਪੈਂਟ ਪਿਆ ਰਿਹਾ । ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਦੀ ਗੱਲ ਲੈ ਲਵੋ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਬਾਬਤ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ, ਆਪ ਜਾਕੇ ਵੇਖ ਲਵੋਂ, ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹਾਉਣ ਤੇ ਪੀਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ । ਪਿੰਡਾ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਮੀਲ ਤੋਂ ਕੁਇੰਟਲ ਦਾ ਘੜਾ ਪਾਣੀ ਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਉਮਰ ਤਾ ਪਾਣੀ ਢੋਂਦਿਆਂ ਹੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ 64 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਅਨਸਪੈਂਟ ਪਿਆ ਰਿਹਾ । ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ)

ਇਕ 60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕੀਮ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਾ ਸਕੇ। ਉਥੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਤਰਸ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਇਥੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ 64 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦਾ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਅਨਸਪੈਂਟ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦਾ 69 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ 78 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਅਨਸ-ਪੈਂਟ ਪਿਆ ਰਿਹਾ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਐਂਡ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਬਾਬਤ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ 2 ਕਰੋੜ43ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਜੋ ਖਰਚਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੁਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਲਾਚੌਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬਣਿਆ ਹੈ। 35 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਬਰਸਾਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੇ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਇੰਚਾਰਜ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਦਮਭੂਸ਼ਣ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨਾਲਾਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਹ ਖਿਤਾਬ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ? ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹੜ੍ਹ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹੜ੍ਹ ਆਉਣ ਤੇ ਉਥੇ ਰੇਤੇ ਦੇ ਬੰਨ ਬੰਨ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 5 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ ਨੂੰ ਕਿ ਮੋੜਾਂ ਤੇ ਪੱਥਰ ਲਗਾ ਦਿਉ ਪਰ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਦੀ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਫਿਰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਜਦ ਬਾਰਿਸ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹ ਹੜ੍ਹ ਨਾਲ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਣਗੇ। ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸ਼ੋਕ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਸਕੀਏ

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) 12 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਮਲੀ ਪਲੈਨਿੰਗ ਦਾ ਸਾਢੇ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਹੈ ਇਹ ਲਭਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਥੇ ਗਿਆ। ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਿਲ-ਸਿਲੇ ਵਿਚ ਰਕਮ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰ ਗਈ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਗਲ ਹੈ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਕਿਥੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਲ ਤਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਅਵਾਜ਼ : ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗਲ ਹੋਣੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ: ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਵੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਪਤਾ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਹੀ ਗਲ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। (ਵਿਘਨ)

ਫਿਰ ,ਡਿਪਟੀ ਸਪਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਹੁਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਪੀਚ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ 2—3 ਗੱਲਾਂ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ ਆਫ਼ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਨੇ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਇਹ ਬਿਲਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਵੈਸੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅਗੇ ਹੈ । ਹਰਿਆਣੇ ਵਲ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖ ਲਓ ਪਰ ਇਥੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਹਾਊਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) ਸਵੇਰੇ ਕਣਕ ਦਾ 76/- ਰੁਪਏ ਭਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਭਾਅ 90 ਜਾਂ 100 ਰੁਪਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਤਜਰਬਾ ਹੀ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵੇਖ ਲਓ ਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਇਕੋ ਭਾਅ ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣ । ਜਦੋਂ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਮਨਿਸਟਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲ 2-4 ਰੁਪਏ ਦਾ ਫਰਕ ਭਾਵੇਂ ਕਿਧਰੇ ਪੈ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕੋ ਹੀ ਭਾਅ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਪਰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਗਲ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਰਹੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਹੀ ਹਾਲਤ ਸੀ, ਸਾਰਾ ਸਾਲ ਇਕੋ ਹੀ ਕੀਮਤ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ । ਅਸੀਂ 80 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਕਣਕ ਘੱਟਣ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੰਡ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਲੈ ਲਓ । ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਡੇਢ ਰੁਪਿਆ ਕਿਲੋ ਰਹੀ ਫਿਰ ਕੰਟਰੋਲ ਤੇ 1 ਰੁਪਏ 60 ਪੈਸੇ ਕਿਲੋ ਹੋ ਗਈ, ਹੁਣ ਇਹ ਦੋ ਰੁਪਏ ਦੋ ਪੈਸੇ ਹੈ ਪਰ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਇਹੀ ਖੰਡ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਜਾਂ ਚਾਰ ਰੁਪਏ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ । ਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਕਿਲੋ ਖੰਡ ਮਗਰ ਇਕ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਔਰ ਬਾਕੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਮੁਨਾਫਾ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਡੇ ਵਡੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੀਜ਼ਲ 60 ਪੈਸੇ ਲਿਟਰ ਤੋਂ ਕਿੰਨਾ ਵਧਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਿਤਨੀ ਵਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੇਤੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਗਲ ਵੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਜਾਵੇ । ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸਨੱਅਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਜਨਤਾ ਲਈ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਕਪੜਾ, ਖੰਡ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀਕਰਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ । ਫਿਰ ਕੌਮੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਕੰਟਰੋਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ । ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਹੈ ਉਹ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁਟੀਂਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਆਦਮੀ ਹੋਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਜਾਏਗਾ । ਇਸੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ 20-25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਾਂ । ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ, ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸੇ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ । ਜਿਹੜਾ ਪੈਸਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਉਹ ਕਿਥੇ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ? ਉਹ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ । (ਵਿਘਨ) ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਨੀਤੀਆਂ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ)

ਸਨ । ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ, ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਕੀਮ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦਾ ਤਾਂ ਫਾਇਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ 20 ਏਕੜ, 30 ਏਕੜ ਜਾਂ 40 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ । ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਏਕੜ ਤੋਂ ਥਲੇ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਵ ਸਤੇ, ਢਾਈ ਏਕੜ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨ ਵਾਸਤੇ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਦੱਦ ਹੋਵੇਗੀ ਪਰ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਅਫ਼ਸਰ ਸ਼ਾਹੀ 32 ਸੌ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਘਨ ਹਰ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਘਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਲੋਕ ਪੂਰਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਣਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਾਧਨਾ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਪਹਿਲੀ ਗਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਜਿਹੜੇ ਵਾਧੂ ਖਰਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਧਾੜਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾੜਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । 11 ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਔਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਵਡਾ ਪੰਜਾਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ । ਪਰ ਹੁਣ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 11 ਡੀ.ਆਈ. ਜੀ. ਹਨ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਮਾਲਸ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਕਈ ਕਈ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸੈਕਟਰੀਜ਼, ਸੈਕਟਰੀਜ਼, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਕਟਰੀਜ਼, ਵਡਾ ਸੈਕਟਰੀ ਛੋਟਾ ਸੈਕਟਰੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਤਨਾ ਹੀ ਅਮਲਾ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜਿਤਨੀ ਐਸਟੈਬਲਿਸ਼ਮੈਂਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਉਤਨੀ ਹੀ ਹੋਠਾਂ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ ਘੱਟ ਹੈ । ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਧੂਪ ਦਿੰਦਾ ਸੀ । ਸ਼ਰਾਬ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਤਾ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਬਣਦਾ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ । ਹੁਣ 1968 ਤੋਂ 1972 ਤਕ 7 ਕਰੋੜ 70 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਵਲ ਬਕਾਇਆ ਖੜਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸਲੂਕ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ।

ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਧੰਧੇ ਦਾ ਕੌਮੀਕਰਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸ ਉਸ ਆਦਮੀ ਤੇ ਲਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਆਮਦਨ 50 ਰੁਪਏ ਹੈ । ਜਿਸ ਦੀ ਆਮਦਨ 1000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਓ, ਸਿਰਫ 5, 6 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਵੈਲਥ—ਟੈਕਸ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਕਈ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਨਾਲ ਕੇਵਲ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਸੱਟ ਪਵੇਗੀ । ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਇਨਕਮ-ਟੈਕਸ 6, 7 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਆਸਾਮ, ਕੇਰਲ, ਮੱਧ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਦੋ ਰੁਪਏ ਏਕੜ ਮਾਲੀਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਬਾਕੀ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਵੀ 2 ਰੁਪਏ ਏਕੜ ਮਾਲਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਠੀਕ ਹੈ 5, 7, 8 ਏਕੜ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਉ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸੈਕਟਰ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਏ। ਦੇਸ਼ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਇਆ ਲਿਆਓ। ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਚਿਰ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕੱਤਈ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਲੈ ਲੈਣਾ।

ਮੈਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡੋ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਲ ਹੋਵੋ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਕਹਿਦੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਾਟਾ, ਬਿਰਲੇ ਵਲ ਹੋਵੋ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਵਾਰੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਹੈ ਜਿਧਰ ਮਰਜ਼ੀ ਚਲੋ। ਟਾਟਾ ਅਤੇ ਬਿਰਲੇ ਦੀ ਮਨਾਪਲੀ ਟੁੱਟਣੀ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਟਟਣੀ ਹੈ ? ਛੋਟੀਆਂ ਸਨੱਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਅੱਜ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲੱਗਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਥੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ। ਸਪੈਕੂਲੇਸ਼ਨ ਹੁਦੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਚੂਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਹੱਦ ਲੱਗਣੀ ਹੈ। ਸਨੱਅਤ ਤੇ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦੀ। ਲਾ ਦਿਉ 2 ਲੱਖ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਕਿਸ ਸਟੀਲ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਤੇ ਜਾਂ ਅਲੈਕਟਰੋਨਿਕਲ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਤੇ। ਮਨਾਪਲੀ ਨਾ ਬਣਨ ਦਿਉ। ਜਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਵੀਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 81 ਫੀ ਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਸ ਕੋਲ 20 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। 19 ਫੀ ਸਦੀ ਕੋਲ 20 ਏਕੜ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ 10 ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਇਸ ਹੱਦਬੰਦੀ ਦੀ ਸੱਟ ਲਗਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਛੋਟਾ ਕਿਸਾਨ ਨਹੀਂ ਮਰਦਾ, ਜਿਹੜਾ 81 ਫੀ ਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਸੱਟ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ। ਬਾਕੀ ਜਿਹੜਾ 10 ਫੀ ਸਦੀ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਕਈ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀਆਂ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ: 'ਪਾਪਾਂ ਬਾਝ ਹੋਵੇ ਨਾਹੀ ਮੋਇਆਂ ਸਾਥ ਨਾ ਜਾਈ'

ਮੈਂ ਸੋਸ਼ਿਲਿਸਟ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਤਾਈਵਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਲਓ। ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ 5 ਤੋਂ ਸਾਢੇ 7 ਏਕੜ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਹ 18 ਏਕੜ ਹੈ, ਅਤੇ ਬੰਜਰ 54 ਏਕੜ ਤਕ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੁਝ ਭਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਗਾ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਛੱਡ ਦਿਉ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਲਾਲ ਮਾਲਟਿਆਂ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਰੈਡ ਬਲੱਡ ਹੈ, ਛੱਡ ਦਿਉ। ਪਰ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੱਕੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਤੇ ਲੱਸੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਤਕ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਛੋਟ ਦਿਉ ਤੇ ਐਫੀਸ਼ੀਐਂਟ ਫਾਰਮਿੰਗ ਲਈ ਛੋਟ ਦਿਉ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੁਗਿਆਨੇ ਅਤੇ ਸਰਾਏ ਨਾਗਾ ਦੀ ਗਲ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਚਕਸ਼ੇਰੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰੋ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਗਾਂ ਕਿ ਛੋਟਾ ਕਿਸਾਨ ਜਿਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ)

ਪਾਸ 20 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਹੈ। ਹਰੀਜਨ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ। ਜਿਹੜਾ ਛੋਟਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਗਰੀਬ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਿਲੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਝੂਠ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਤੇ ਜਿੱਤੀ ਹੈ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਜਾਲੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 18 ਏਕੜ ਤੋਂ 54 ਏਕੜ ਤਕ ਹੱਦ ਹੋਣੀ ਹੈ ਬਾਕੀ ਜਿਹੜੀ 2 ਫਸਲ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ 10 ਏਕੜ ਤੋਂ 18 ਏਕੜ ਤਕ ਮੁਲਕ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਤੁਸੀਂ 18 ਏਕੜ ਤੋਂ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ 10 ਏਕੜ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਟਿਊਬਵੈਲ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ 6 ਆਨੇ ਲਾਉ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕੋਲ ਪਾਣੀ ਵਧੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ 1ਰੁਪਏ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਉ। ਪਰ ਟਿਊਬਵੈਲ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਹਿਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਣੀ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੱਦ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਮਰਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਲਤ ਗਲ ਨਾ ਕਰੋ। ਇਹ ਹੱਦ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਗਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਵੈਸਟਿਡ ਇੰਟਰੈਸਟ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਫਿਕਰ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਵਾਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹੱਟਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਂ ਵੀ ਉਹੀ ਹਸ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਉਹੀ ਹਸ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੰਗਰੀ ਦਾ ਹੈਪਸਬ ਰਗਮਬਰ ਰੂਸ ਦਾ ਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਚੀਨ ਦਾ ਚਿਆਂਗ-ਕਾਈ-ਸ਼ੈਕ ਸਭ ਕਿਥੇ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘਟਾ ਪਿਆ। ਕਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਕੇਨਾਈਜ਼ਡ ਫਾਰਮ ਹਨ, ਇਹ ਗੁਡ ਫਾਰਮ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਫਾਰਮ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਡੇ ਆਰਚਰਡ ਫਾਰਮ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੱਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ 20 ਏਕੜ ਦੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਸਾਰੀ ਗਲ ਠੀਕ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਅੱਜ ਉਹ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਹੁਣ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ। ਅੱਜ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਬੜੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਤਕ ਬੀਬੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਖਦਸ਼ਾਹਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਲੇਗੀ, ਲੋਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਉਖੜ ਗਈ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੀਬੀ 1967 ਵਿਚ ਅਤੇ 1969 ਵਿਚ ਇਥੇ ਸੀ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਜਿਤ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਬੀਬੀ ਨੇ ਜਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਉਹ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ-ਕਰਨ, ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਲਾਹੁਣਾ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ, ਰੂਸ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਹੋਈ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਮਨਾਪਲੀ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗੀ, ਹੱਦਾਂ ਲਗਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਵਾਇਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੋ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼, ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ। (ਘੰਟੀ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੀ ਗਲ ਮੁਕਣ ਹੀ ਲਗੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਬੋਲਦਾ ਹਾਂ। ਸੋ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਫਰਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰਾਂਸਫਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਵੀ ਮਸਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਗਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਟਰਾਂਸਫਰਾਂ ਕਰਾ ਲਈਆਂ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹ ਗਲ ਠੀਕ ਹੈ ਜਾ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਕਰ ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਘਟੋ ਘਟ ਵਿਲੇਜ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਇੰਡ-ਸਟਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ 10 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਰਖ ਦਿਓ ਤਾਂ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਪਾਸ ਕੋਈ ਕੰਮ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਨੈਕਸਲਾਇਟ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਠੀਕ ਤੌਰ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਵਿਲੇਜ ਲੈਵਲ ਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਨੈਕਸਲਾਇਟ ਬਣ ਜਾਣਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਹ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿਲੇਜ ਬੇਸਿਜ਼ ਤੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਫਿਰ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ 10 ਜਾਂ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮੁਹਈਆ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੂਦ ਅਤੇ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਆਪਣੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਣ । ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਚੂੰਕਿ ਨੌਕਰੀਆਂ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਹੈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾਹੀ ਉਹ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਜ਼ਨੈਂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਜੇਕਰ 10 ਜਾਂ 15 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ 2 ਜਾਂ 3 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਰਕਾਰ ਕਮਾ ਵੀ ਸਕੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਕਰ ਅਸਾਡੇ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਭ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਵੀ ਰਕਮ ਲਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਮਸਲਾ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਰਕਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਨਾਉਂਸਮੈਂਟ ਕਰਨਗੇ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਹੋਰ ਟਾਈਮ ਲੈਣਾ ਹੈ ?
(How much more time would you take ?)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਮੈਂ ਦੋ ਚਾਰ ਗਲਾਂ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀਆਂ ਹਨ । ਚੇਅਰ-ਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਤਰ ਉਚਾ ਹੋ ਸਕੇ । ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਫਿਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾ ਨੇ ਰਖ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲੇ ਹੀ ਨਾ । ਜੇਕਰ ਲੋਨ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਕਰੈਪ ਹੀ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਹੀ ਮਹਿਨਿਆ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ । (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਬਿਲ ਇਥੇ ਹੀ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈਣ ਦਿਤਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ]

ਇਸ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅੰਨ੍ਹੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਫ਼ਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਬੋਰਡ ਸਹੀ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਭਾਂਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਕ੍ਰੈਪ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪਏ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜ ਇਸ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਦੋ ਐਡਮਿਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤਨਖਾਹ ਕਾਰ ਕੋਠੀ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚ ਸਾਲ ਦਾ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਢ ਕਢੀ ਅਤੇ ਦੋ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਲਗਾ ਦਿਤੇ। ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆ ਕੇ ਇਹ ਫਾਈਲ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਿਸਟਮ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਫੌਰਨ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਬ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਉਥੇ ਕੋਲਾ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰੀ ਮਿਟੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ ਕਿ ਚੰਗਾ ਕੋਲਾ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਹਜ਼ਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕੋਇਲਾ ਪਰਚੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਥਰਮਲ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਚੰਗੀ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮਿਟੀ ਨਾ ਕਿਤੇ ਪਰਚੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਸ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਆਰਡਰ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਵਧੀਆ ਕੋਇਲਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਇਲੇ ਦੇ ਆਰਡਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸੀ ਉਹ ਮਹਿਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੀ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੋਲਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਕ ਗਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਹਕੂਮਤ ਦੇ ਵੇਲੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੋਇਲੇ ਦਾ ਇਕ ਆਰਡਰ ਉਸ ਫਰਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੇਅਰ ਹੋਲਡਰ ਇਕ ਐਕਸ-ਮਨਿਸਟਰ ਦੀ ਵਾਈਫ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਰੇਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹ ਘਟ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਘੱਟ ਰੇਟ ਦਾ ਆਰਡਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਫੌਰਨ ਹੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਇਨਸਟਰੱਕਸ਼ਨਜ਼ ਇਸ਼ੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਕਿ ਰਹਿਣ ਦਿਓ ਕੋਇਲਾ ਲੈਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਉਹ ਇਕਦਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਫੇਰ ਟੈਂਡਰ ਕਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਹ ਹਾਈ ਰੇਟ ਦੇ ਆਏ, ਫੇਰ ਆਰਡਰ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੋਇਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਾਹਿਬ, ਆਪਦੇ ਰਾਹੀਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਇਕ ਫਰਮ ਨੂੰ ਪੋਲਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਐਡਵਾਂਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਵੀ ਪੋਲ ਲਏ ਸੀ ਪਰ ਫਰਮ ਨੂੰ ਇਕ ਧੇਲਾ ਤੱਕ ਐਡਵਾਂਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਅਜ ਅਲੈਕਟ੍ਰਿਸਟੀ ਡੀਪਾਰਟ-ਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਪੋਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਲੋਹਾ ਬਲੈਕ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਬੜੀ ਹੈਵੀ ਕਾਸਟ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਪੋਲ 250/-ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਤਿਆਰ ਸ਼ੁਦਾ ਹੀ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਕਿਟ ਰੇਟ ਤੇ 125/-ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਫ਼ਾਲਤੂ ਖਰਚ ਇਕ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਅਫ਼ਸਰ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਲਈ ਕਾਫੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਇਹ ਬੜਾ ਨਾਕਸ ਹੈ; ਇਹ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਬੱਚਾ ਤਾਲੀਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਟੱਡੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਲਰਕੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਨਠਿਆ ਫਿਰੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਤਦ ਤਕ ਹੀ ਲਾਭ ਹੈ ਜੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਟੈਕਨੀਕਲ ਵਿਦਿਆ ਵੀ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਲੇ। ਇਥੇ ਮਾਨਯੋਗ ਐਕਸ ਵਜ਼ੀਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਤਕੀ ਗਰਾਂਟ ਹੋਰ ਕਿਵੇਂ ਵੱਧ—ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਸਕੂਲ ਪਹਿਲੇ 2—3 ਸਾਲ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਉਤਨੇ ਹੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਿਖਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਐਸੀ ਵਿਦਿਆ ਹੋਰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖਕੇ ਨਿਰੇ ਕਲਰਕ ਹੀ ਨਾ ਬਣਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਾਲੀਮ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਿਹੜੀ ਰਕਮ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਾਂ 1000 ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ, ਹੁਣ ਇਹ 2000 ਬਣ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਇਸਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨ-ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਵੀ ਘੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਮੈਨੂਅਲ ਲੇਬਰ ਕਰੇ, ਪਰ ਉਹ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ।

ਸਾਡੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੈਨੂਅਲ ਲੇਬਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਡਿਪਟੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ]

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੋ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਸੜਕਾਂ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਮਾਲ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰੋੜੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਟਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਰੈਸ਼ਰਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਦਦ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਤਨੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਨੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਤਨਾ ਮਾਲ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਸੈਂਕੜੇ ਬਰੈਸ਼ਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਮਾਲ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਠੀਕ ਵਕਤ ਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਫਿਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਫਾਰਮਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਤਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 130 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖੋ ਕਿ ਉਸ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵੀ ਕਿਤਨੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਟਰਨ ਵੀ ਕਿਤਨੀ ਆਵੇਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਤਨੀ ਰਿਟਰਨ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਬਾਹਰ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਪਰ ਜੇ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਲਈ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਇਹ ਗਲ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕਣਗੇ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਸੀਲਿੰਗ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਸਾਡੀ ਕਾਂਗਰਸ਼ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਇਦਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਬਾਰਡਰ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਦੇ ਜਵਾਨ ਜਾਂ ਹੋਮ ਗਾਰਡ ਦੇ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਸਿਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਬਿਲ ਲਿਆਉਣ ਲਗਿਆਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਜਿਸ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਇਲੈਕਟ ਹੋ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਉਹ ਫਿਲੌਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਹਲਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਡਿਵੈਲਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਵੇ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਆਵੇ, ਚਲ ਲੁਧਿਆਣੇ, ਇਹ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵਡੇ ਵਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛਡ ਕੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਲ ਸਕੇਲ ਇੰਡਸਟਰੀਆਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਗਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।(ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਥਾਂ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਹੀ ਪੁਲੀਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਲ ਗਲਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਗਾਂ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰੋ ਪਰ 1956 ਵਾਂਗ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਤਨੇ ਲੂਪਹੋਲਜ਼ ਰਖ ਲਏ ਗਏ ਕਿ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਾ ਗਏ ਔਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸਰਪਲਸ ਡਿਕਲੇਅਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਮੈਂ ਦਸੀਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਕੇ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿਓ। ਜੇ ਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਕਰ ਲਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕੇਗੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਥੇ ਹਨ।

ਇਤਨਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਫਿਲੌਰ): ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੱਜਟ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਔਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਊਸ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਾਂਗੇ ਅੱਜ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾ-ਇਦ ਇਹ ਬੋਲਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਜਟ ਫੋਕਾ ਹੈ, ਥੋਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਇਤਬਾਰ ਵੀ ਕਿਉਂ ਕਰਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਹੀ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੀਲਾਂਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਕਹੀ-ਆਂ ਹੋਈਆਂ ਗਲਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਫਲਾਣੀ ਮੱਦ ਹੇਠ ਰੁਪਿਆ ਘੱਟ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਲਈ ਇਤਨੇ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਖਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਹ ਖਰਚ ਕਿਥੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਕੀਮਾ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਤੀ ਮੁਫਾਦ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ: ਫਾਈਲਾਂ ਵਿਖਾਓ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਈਲਾਂ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹ ਫਾਈਲਾਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ 17 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਅਗਰ ਵੇਖਣੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਮਰਜ਼ੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸੋਂ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈਣ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਨਾ ਪੜ੍ਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ)

ਸਕਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਸੱਜਣ ਲੈ ਜਾਣ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਨਸ਼ੀ ਰਖ ਲਵਾਂਗੇ। (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਅਵਾਜ਼ : ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ :ਹਾਂ, ਇਹ ਤੀਸਰੀ ਦਫਾ ਆਏ ਹਨ, ਪਰ ਜਦ ਵੀ ਇਹ ਆਏ ਹਨ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਤਜਰਬਾ ਲੈਕੇ ਆਏ ਹਨ।(ਵਿਘਨ)

Mr. Chairman : Please try to avoid personal insinuations.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸੱਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੱਜਟ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਡਾਊਟ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨਟੈਂਨਸ਼ਨਜ਼ ਉਤੇ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। (ਵਿਘਨ) (ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਸ਼ੋਰ), ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੱਜਟ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।(ਵਿਘਨ) ਤੋ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਜੋ ਕੁਝ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗੀ। ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਮੇਰੇ ਕਾਮਰੇਡ ਵੀਰ ਕਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਵਾਇਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਦਾ ਹੈ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਜਨਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਕਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਆਪਣਾ ਹਸ਼ਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗੀ ਔਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਪੂਰੇ ਕਰੇਗੀ। (ਤਾੜੀਆਂ)। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੱਜਟਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਸ ਸਾਲ ਖਰਚ ਹੋਣ ਅਤੇ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਖਰਚ ਹਣ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਡੀ. ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ। ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਇਹ ਰਵੱਈਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਤਾਂ ਈਅਰਮਾਰਕ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਰੁਪਿਆ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਐਲੋਕੇਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਖਰਚ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਡਿਸਮਿਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲਈ ਮੈਂ ਫਿਰ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਇਦੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡਾ ਉਹੀ ਹਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਕੀ ਕਰਦੇ ਸਨ 1 ਜ਼ਰਾ ਸੁਣੋ। ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿਨ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਭਾਈਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਰੁਪਏ ਵੰਡਣੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੋੜਾ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲੈਪਸ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿਉ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀ ਸੀ ਕਿ ਰੁਪਏ ਲੈਪਸ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਆਪੋ ਧਾਪੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ। (ਵਿਘਨ)

ਜਨਾਬ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਇਹ ਜਿਹੜੀ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ। 21 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਹਾਸੋ ਹੀਣੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾਹੀ ਇਹ ਆਸਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਰਚ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਇਥੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ 21 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਖੀ ਹੈ ਇਸੇ ਹੀ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਸਹੀ ਮਹਿਨਿਆਂ ਵਿਚ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸੜਕਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਾ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਬਣਾਈਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਟੁਟਦੀ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਚੀਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਰਗੇ ਮੰਤਰੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਇਨਸਪੈਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੰਘ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਪਕੀਆਂ ਇਟਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਆਉਂਦੇ 10-12 ਸਾਲ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਤੇ ਕੋਈ ਰਕਮ ਖਰਚ ਨਾ ਕਰਨੀ ਪਏ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ 300 ਨਵੀਆਂ ਬਸਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ 158 ਨਵੀਆ ਬਸਾਂ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਤੌਖਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਤੇ ਨਵੇ ਟੈਕਸ ਨਾ ਲਗਾ ਦੇਵੇ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਬਸਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਪਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਬਸਾਂ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ) (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ : ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਲਓ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗਲ ਪੁਛਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੁਛ ਕੇ ਗਲਾਂ ਨਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਕਹ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜ ਉਧਰ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਸਾਡਾ ਜਿਹੜਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰਦੋ ਬਦਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜਦ ਤਕ ਵਰਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਨਟ੍ਰਸਟਟਿਡ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਮੁਨਾਫਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ੋ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗਿਆਨ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬਸਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਨੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਇਹਸਾਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਵਰਕਰਜ਼ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਹ ਬਸਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਕੇ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਇਸੇ ਹੀ ਸੰਬਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਝਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਗੁਡਜ਼ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਏ ਅਤੇ ਇਕ ਗੁਡਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾ ਦੇਵੇ ਤਾਕਿ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਮਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਲਈ ਦਿਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਹੋਰ ਨਾ ਲਗਾਉਣੇ ਪੈਣ। ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰਾ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਨਵੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦਾ ਇਹ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਵੀ ਹੈ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਕਮ ਸੈਂਟਰ ਵਲੋਂ ਐਲੋਕੇਟ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਨਾ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਇਨਕਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀ ਦੀ ਉਧੇੜ ਬੁਣ ਵਿਚ ਹੀ ਟਾਇਮ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵਕਤ ਸਿਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਅਜ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਦਮੀ ਕੰਮ ਤੇ ਲਗੇ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਸੇਵਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਉਹ ਫਿਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪੂਰਾ ਚੈਕ ਰਖਣ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗ ਜਾਵੇ। ਐਸਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਕਮ ਫਿਰ ਲੈਪਸ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾ ਬਾਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਅਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ 7—8 ਲਖ ਨੌਜਵਾਨ ਵੇਹਲਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ ਲਿਖ ਕੇ ਇਹ ਤਾਂ ਜਾਚ ਆ ਗਈ ਹੈ, ਕਿ ਸੋਹਣਾ ਕਪੜਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣਾ ਹੈ ਚੰਗੀ, ਖ਼ੁਰਾਕ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਗਾ ਰਖਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੋਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਹਾਊਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਪੁਲੀਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇਗੀ (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਇਕਠੇ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। (ਵਿਘਨ)

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ: ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਦੇਵੇਗੀ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਪੈਸੇ ਇਕਠੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੋ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਜੋ ਹਲਕਾ ਹੈ ਉਹ ਬੇਟ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੜਾ ਔਡ ਹਲਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਜੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚੋਂ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਕਲਣੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇਸ ਔਡ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਬਲਾਕ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਔੜਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਫੈਲ ਨਾ ਸਕੀਆਂ। (ਵਿਘਨ) ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿਤਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਣੀ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਵਰਗੀ ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿਲ ਸੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। (ਤਾੜੀਆਂ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ਼ਦਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗ਼ਦਾਰ ਗ਼ਦਾਰ ਆਖ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ। ਹਥਕੜੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਤਕ ਦੀ ਨੌਬਤ ਆ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਕਸੂਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਉਸ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਅਜ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਗ਼ਲਤ ਗਲ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਹਾਤ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਧਰ ਜਿੰਨੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਦੇ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।
(This is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ੍ਹੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ. ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭਾਂ ਲਈ ਬੰਦੇ ਖ਼ਰੀਦੇ ਸਨ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਸਬੂਤ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ]

ਹਨ, ਵਿਸਕੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਹੁਣੇ ਮਰੜ੍ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਖਰੀਦਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਬੜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਜਣ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦੋ ਫਰੋਖਤ ਬਾਹਰ ਹੀ ਰਖਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆਉਣ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਹੀ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਸੱਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬਜਟ ਹੈ। ਇਹ ਫੋਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਵਾਇਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਇਦੀਆਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਆਪਣੇ ਵਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਹਾਲ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਵਾਰੀ ਵਿਖਾ ਦਿਆਂਗੇ। ਸੋ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਸ ਬਜਟ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਭਾਗੋਵਾਲੀਆ (ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਜਟ, ਜਿਸ ਉਤੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਬੜਾ ਅਗਾਹ ਵਧੂ ਬਜਟ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਬੁਨਿਆਦਾ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ, ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਇਸ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਰੈਪੀਟੀਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਲੇਕਿਨ ਕੁਝ ਥੋੜ੍ਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸੁਝਾਉ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮਕਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਾਂ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਪਿੰਡਾਂ ਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਨਤਾ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਥਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਉਤੇ ਕਿ ਉਹ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਸਕਣ। ਚੱਕਬੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪੂਲ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਕਢਕੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਰਖ ਕੇ ਕੁਝ ਕੁ ਨੂੰ ਥਾਵਾਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ 2-2, 4-4 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਕਈ ਥਾਂ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿ ਜਿਥੇ ਅਜੇ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪਈ ਹੈ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਨਾ ਰਹੇ ਬਲਕਿ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਥੇ ਚੱਕ ਬੰਦੀ ਦੀ ਸਕੀਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਥਾਂ ਰਖੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪਧਰ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜ ਪੰਜ ਮਰਲੇ ਹੀ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡੇ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਇਸਾਈ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਰਗ ਹੈ ਬਾਜ਼ੀਗਰ, ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਤਪੜੀ ਬਣਾਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਿਸਚਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਤਪੜੀ ਰਹੇਗੀ ਵੀ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਕਰੇ ਜਾਂ ਬਿਲ ਲਿਆਕੇ ਐਕਟ ਰਾਹੀਂ ਕਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੀ ਕੁਨਬਾ ਪੰਜ ਪਜ ਮਰਲੇ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਸਾਡੀ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ, ਇਸ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਕਾਨ ਬਣਾਕੇ ਦੇਵੇ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਕਰੈਡਿਟ ਲੈ ਸਕਾਂਗੇ ।

ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਪਰਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਯੋਜਨਾ ਬਣੀ ਹੈ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਤੋਂ ਹਾਈ ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸਕੈਂਡਰੀ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਗਲ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਪਰਾ-ਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬੜੀ ਮੁੱਦਤ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਚੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕਰਾਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਕੇ ਆਪਣੇ ਬਚੇ ਸਕੂਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਬਚੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਜ਼ਾਇਆ ਕਰਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਚੇ ਬਗੈਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਜ਼ਾਇਆ ਕਰਕੇ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਦਸ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬਚੇ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਉ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬਚਿਆਂ ਲਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਮਿਥਨ ਲਈ ਜਾਵੇ, ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦੇਵੇ । ਜੇ ਵਿਦਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਹੈ । ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਰਾਹੀਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਵਾ ਸਤਾਰਾਂ ਸੌ ਮੀਲ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਤੇਰਾਂ ਸੌ ਮੀਲ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪਲਾਨ ਹੈ । 1300 ਮੀਲ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ । ਉਂਝ ਅਸੀਂ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਬੋਰਡ ਦਾ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਨੀਮ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਇਰੇ ਹਨ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਮਾਰਕਫੈਡ ਅਤੇ ਐਗਰੋ-ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਜਿਹੜੇ ਦਿਹਾਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਦਾਇਰੇ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਿਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਰੁਪਿਆ ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਘੱਟ ਸੜਕਾਂ ਬਣਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਾ ਸਕਾਂਗੇ । ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਨਾਉਣ ਦੇ ਮੁਤਅੱਲਕ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪਰਾਇਰਿਟੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਾਂ ਉਹਦੀ ਲੰਬਾਂਈ 300 ਮੀਲ ਬਣੀ ਸੀ । ਜੇ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਪਰਾਇਰਟੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸੜਕ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 300 ਮੀਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾ ਫੇਰ ਸਾਰੇ ਪਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ 1300 ਮੀਲ ਵਾਲੀ ਗਲਘੱਟ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਭਾਗੋਵਾਲੀਆ]

ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਪਰਦੇਸ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਸੋਚਣੇ ਪੈਣੇ ਹਨ । ਇਸ ਵਿਚ ਖਾਮੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ । ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਰ ਫਰਲਾਂਗ ਜਾਂ ਇਕ ਮੀਲ ਦੀਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਪਰਾਜੈਕਟ ਉਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨ ਕਿ ਸੜਕ ਛੇ ਮੀਲ ਤੋਂ ਜੋ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਲਈ ਪਰਾਇਰਟੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਤਿੰਨ ਕਰਮ ਦੀ ਕਾਫੀ ਹੈ । ਦਸ ਫੁਟ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੌੜੀ ਵਾਲੀ ਸ਼ਰਤ ਵੀ ਉੜਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਮੈਂ ਸੁਝਾਉ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਨਾ ਸਕੀਆਂ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਬਸਤਾਂ ਗਲ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਕੈਂਪ ਲਗਾਕੇ ਅਵੈਕੂਏਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਉਥੇ ਬੋਟ ਦੁਆਰਾ ਲੋਕ ਪਾਰ ਆ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ । ਮੈਂ ਸਰਕ ਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਕਰੇ ਕਿ ਉਥੇ ਪੱਕਾ ਪੁਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਚਲਦੀ ਰਹੇ । ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਕਰਨ, ਸ਼ਿਫਾਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਕਿ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਟਾਂਡੇ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਵੈਕੂਏਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ । ਪਰ ਬੱਸਾਂ ਵਿਚ ਭੀੜ ਬਹੁਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਉਤੇ ਸਵਾਰੀਆਂ ਖਲੋ-ਤੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ ਮਿਲਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ, ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਮਹਿਤਾ ਅਤੇ ਬਟਾਲਾ ਤੋਂ ਧਾਰੀਵਾਲ ਬੱਸਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਹਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭੀੜ ਰਹਿਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸੜਕਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਰੂਟ ਘੱਟ ਹਨ, ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਟਰਿੱਪ ਘੱਟ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਵਧਾਏ ਜਾਣ । ਇਹ ਲੋਕਲ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਹੋਰ ਬੱਸਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਉਥੇ ਹੋਰ ਚਲਾਓ । ਬੱਸਾਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁੱਲ ਲੈ ਲੈਣੀਆਂ ਚਾਹੀ-ਦੀਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕੀ, ਬਲਕਿ 3 ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਗੜ੍ਹਿਆਂ ਨਾਲ ਝੋਨੇ ਦੀ ਅਤੇ ਸੌਣੀ ਦੀ ਫਸਲ ਮਾਰੀ ਗਈ । ਮੈਂ ਕੱਲ ਸਵਾਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਆਮਲਾ ਅਤੇ ਆਬਿਆਨਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪੋਸਟਪੋਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਆਮਲਾ ਅਤੇ ਆਬਿਆਨਾ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਪੋਸਟਪੋਨਮੈਂਟ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ? ਝੋਨੇ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਉਗਾਉਣ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ 400 ਰੁਪਿਆ ਇਕ ਏਕੜ ਤੇ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਸਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਵਿਚਾਰਾ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਬੋਝ ਥੱਲੇ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਬੋਝ ਨਾਲ ਮਰੇਗਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਬੀਜ ਸਕੇਗਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਆਮਲਾ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰੂਲ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਦਾ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਕ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਬੰਦੇ ਉਸ ਵਿਚ ਲੈ ਲਏ ਜਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕਰਾਉਣ। ਜੇ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕਰਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਬੈਂਕ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ। ਬਿਲਕੁਲ ਫਰਜ਼ੀ ਪਰਨੋਟ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਮਿਲਣਗੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੇ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪਰਨੋਟ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 50 ਰੁਪਏ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸਬ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ 50 ਰੁਪਏ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦ ਉਹ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਨਗਦ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਫਿਰ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਖਾਦ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਨਾਈਟਰੋਜਨ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਸੁਪਰਫਾਸਫੇਟ ਲੈ ਫਿਰ ਖਾਦ ਦਿਆਂਗੇ। ਫਿਰ ਵੀ 5 ਬੋਰੀਆਂ ਘੱਟ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਫੰਕਸ਼ਨਿੰਗ ਹੈ। ਜਦ ਕਦੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਵਾਸਤੇ ਡਿਪਟੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਡਿਪਿਊਟ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰੀਵਾਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਟਰਕਸ਼ਨ ਆ ਗਈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚ ਹੀ ਛਡ ਕੇ ਆ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਇਹ ਇਕ ਹੀ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਣਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜੋ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਠੀਕ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਇਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਭਾਗੋਭਾਲੀਆ]

ਸਬੰਧੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਗਰੋਅਰ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਦਾ ਹਿੱਤ ਹੈ। ਗਰੋਅਰ ਨੂੰ ਐਨੀ ਕੀਮਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲੱਗਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਉਤੇ ਖਰਚੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਦੇ ਨ ਸਕੇ, ਉਹ ਰੋਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਐਮ. ਪੀ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 26 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਨਜ਼ਿਓਮਰ ਨੂੰ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਰਮਿਟ ਬਣ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਨਸੈਸ਼ਨਲ ਰੇਟ ਤੇ ਕਣਕ ਆਦਿ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰੋਡਿਊਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੀਮਤ ਠੀਕ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਕਤ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਬੱਜਟ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂ ਸੁਝਾਉ ਦਿਤੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ (ਜੰਡਿਆਲਾ, ਰੀਜ਼ਰਵ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਉ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਭਾਵ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਟੀਕਾ ਟਿਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਤੇ ਟੀਕਾ ਟਿਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਹੋਇਆ ਕੁਝ ਸੁਝਾਉ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 22 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਊ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿੱਲ ਸਰਕਾਰ ਆਈ। ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਵਿਚ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵੱਲ ਲਗਾਏ। ਫਿਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵੱਲ ਖਿਆਲ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੜਕ ਦੇ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਟਵਾਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਜੰਗਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਆਉਣ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟਰੱਕ, ਟਰਾਲੀਆਂ ਦੇ ਲੰਘਣ ਕਰਕੇ ਸੜਕਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਖਸਤਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਿਆਂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲਗਿਆ ਹੈ, ਪਿੰਡਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਾਇਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਕੇ ਪੱਕੀਆਂ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਸ਼ਲਾਘਾ ਯੋਗ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੋ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖ਼ਸਤਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿੱਦਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਬੜੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬ ਜਟ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਤੱਲਕ ਰਖਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਹੈ, ਉਹ ਫ਼ਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਫ਼ਰੀ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬਚੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਅਗੇ ਵੱਧ ਸਕਣ ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਕ ਤਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆ ਮੁਫਤ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੀ ਗਲ ਜਿਹੜੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਚੇ ਸਕੂਲਾਂ ਜਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਲਦੀ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨੈਕਸੇਲਾਇਟ ਵਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਲ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਮੁੰਕਮਲ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਗਲ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਬਣਾ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਬਲਕਿ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਾਮਰੇਡ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਉਤਨੀਆਂ ਹੀ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਬਣਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰ ਉਠਦਾ ਹੈ ਉਹੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਸ਼ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਹੀ ਗਲ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਹ ਹਰੀਜਨ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਹਰ ਗਲ ਨੂੰ ਮਖ਼ੌਲ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਰਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਡੇ ਵਡੇ ਲੋਕ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ 9—10 ਵਜੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ, ਆਪਣੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਢੀਆਂ ਮਾਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੀਆਂ, ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਸਫਾਈਆਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕੀਆਂ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਮੈਲਾਂ ਚੁਕ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਇਕ ਫਰਾਡ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁਕਣਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਹੀ ਗਲ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੋਣ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਇਥੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ੍ਹੀ

ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਕਿ 2 ਢਾਈ ਲੱਖ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੀ ਰੱਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਦੀ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ । (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁਕਣੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਫਰਾਡ ਹੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਗੈਰਾ ਹੈ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਇਜ਼ ਕਰਕੇ 8 ਘੰਟੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਭਰਾ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏਜ਼. ਔਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 8 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਔਰ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਗਰੀਬ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 8 ਘੰਟੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਵਿਹਲੀਆਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 8 ਘੰਟੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਮਖੌਲ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਕੋਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਜ਼ਨਾਨੀ ਦਾ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਹੀ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਤੇ ਇਤਨਾ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਔਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਗਰੀਬ ਔਰਤਾਂ ਕੋਲ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਚੱਜ ਦੇ ਲੀੜੇ ਨਹੀਂ । (ਵਿਘਨ)

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਸਾਰੇ ਭਰਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਅਸੀਂ ਇਥੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਛੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸ ਨੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ? ਜਦੋਂ ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ । ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸੀ । ਗਿੱਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਉ । ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਹੁਣ ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਉਨਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਖੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰੋ । (ਵਿਘਨ)

ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛੋ ਕਿ ਇਕ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਦੇ ਬਾਗ ਕਿਤਨੇ ਕਿਤਨੇ ਹਨ, ਕਾਰਖਾਨੇ ਕਿਤਨੇ ਕਿਤਨੇ ਹਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਕਿਤਨੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਸਾਧਨ ਕਿਤਨੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੋਟਾਂ ਤੇ ਵੀ ਸੀਲਿੰਗ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਕ ਆਦਮੀ ਲੱਖ ਜਾਂ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਰਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਨੋਟ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲ ਸਕੇ । ਸਮਾਜਵਾਦ ਤਾਂ ਹੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨੋਟਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪਬੰਦੀ ਕਰੋਗੇ । ਸਰਮਾਏ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੋ । (ਵਿਘਨ) (ਘੰਟੀ)

ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਹੋਣ ਲਗੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ । ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 50 ਏਕੜ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ, ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਕਿ 30 ਏਕੜ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਦਿਓ । ਉਹ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੂਰੀ ਦਿਓ । ਇਹ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ, ਅੱਜ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੂਰੀ ਦਿਓ। ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਂਗ 10 ਆਨੇ ਕਿਲੋ ਖੰਡ, ਚਾਵਲ ਤੇ ਆਟਾ ਦਿਓ। (ਵਿਘਨ)

ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਆਟਾ 10 ਆਨੇ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਪੁਆਇਟ ਆਫ ਆਰਡਰ. ਸਰ। ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਰੜੀ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰਹੇ ਨਹੀਂ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਥੋਂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ।

(This is no point of order)

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜੀ : ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 10 ਆਨੇ ਤੇ ਆਟਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਖੰਡ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਚਾਵਲ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ? ਅਗਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸਿਡੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ? ਆਟਾ, ਚਾਵਲ, ਖੰਡ ਅਤੇ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਆਉਂਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਬੋਰੀਆ ਬਿਸਤਰਾ ਲੋਕੀ ਗੋਲ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੱਝਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਲ ਆਇਆ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਗਲ ਪਤਾ ਲਗੀ ਕਿ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਤੇ ਮੱਝਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗ ਵੀ ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਾ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂਕਿ ਮੱਝਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗ ਵੀ ਨਾ ਲਭਣ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਲਵੋ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹਰੀਜਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਟਿਊਬਵੈਲ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਟਰੈਕਟਰ ਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਅਗਰ ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਸਮਾਜ-ਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਮੁੰਡੇ ਕਿਥੇ ਕਿਥੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਲੜੇ, ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਡੀ. ਸੀ. ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਫੌਜ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਰਡਰ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਤੇ ਹੋਮ-ਗਾਰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਇਹ ਜੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨੇ ਜਿਤੀ ਹੈ।

ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ (ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮਰੜੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਐਸ.ਪੀ. ਜਾਂ ਡੀ.ਸੀ. ਬਣਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਮੁੰਡੇ ਅਗੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਆਕਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਬੈਠੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਨਹੀਂ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰਾੜ੍ਹੀ :—ਵਜੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਡੀ.ਸੀ, ਕਿਥੇ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕਿਥੇ ਬਣਨਾ ਹੈ।

ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਹਰੀਜਨ ਤਾਂ ਇੱਧਰ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰ ਆਈ. ਏ. ਐਸ ਅਤੇ ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਵਿਚ ਸਿਲਕਟ ਹੋਣ ਲਈ ਲਿਆਕਤ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ : ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਚਲਣ ਦਿਆਂਗੇ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਫਰਾਡ ਕਰਕੇ, ਪੈਸਾ ਦੇ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਮਾਨ ਖਰੀਦ ਕੇ, ਵੋਟਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ? ਜੇਕਰ ਸਮਾਜ਼ਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਉ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜੇ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਹਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਇੱਕ ਜੀਪ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਮਰਡਰ ਜਾਂ ਕਤਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਥੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਰਿਕਸ਼ੇ, ਟਾਂਗੇ ਤੇ ਟਰੱਕ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਜੀਪ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਕਿ ਮੌਕੇ ਸਿਰ ਜਿਥੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਇਆ ਹੋਏ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਘੋੜੇ ਦਾ ਅਲਾਊਂਸ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਘੋੜਾ ਰਖਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਉਹ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੋਟਰ ਸਾਇਕਲ ਦਾ ਅਲਾਊਂਸ ਦਿਉ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਭੀਮ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਉਥੇ ਹੀ ਚੰਗੇ ਲਗਦੇ ਹੋ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : (ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ, ਸਾਹਿਬ ਦੋ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬਜਟ ਉਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬਜਟ ਹੋਰ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਫਾਈਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਗਲ ਨੂੰ ਮਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਆਪਣੀ ਬਜਟ ਦੀ ਤਕਰੀਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਜਾਬ ਵਿਚ ਫਲਾਂ ਫਲਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਬਜਟ ਵਿਚ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਲਈ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਨੂੰ ਮਦੇ ਨਜ਼ਰ ਰਖ ਕੇ ਅਤੇ ਜੋ ਖਾਮੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਡਿਪਟੀ ਸੁਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਜਟ ਉਤੇ ਜਿਹੜੀ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਜਟ ਨੂੰ ਸਟੱਡੀ ਕਰਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਦਸਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਔਕੜ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਥੇ ਅਨਸਟੇਬਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਰਹੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੀ ਬੜਾ ਖਰਾਬ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਅਫਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਬੜਾ ਨਾਜ਼ਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਹਰ ਆਦਮੀ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਹਾਲਤ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗੜੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾਲਅਤੇ ਸੂਝ ਨਾਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜਾ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗੀ । ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਫਲਾਣੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਨਸਟੇਬਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੁਝ ਸੁਝਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਨਰਲ ਐਡਮਿਨਿਸ-ਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਟਰੀਮਲਾਈਨ ਕਰੇ । ਜਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਪਿੱਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਖਰਾਬ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਪਿਛ-ਲੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣ । ਜਨਰਲ ਐਡਮਿਨਿਟਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਵਸੀਹ ਇਖ-ਤਿਆਰਾਤ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਬਲਕਿ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । (ਇੰਟਰੱਪਸ਼ਨਜ਼)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਨਰਲ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ **ਨੇ** ਇਹ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸ ਬੰਦੂਕਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਈਸੈਂਸਾਂ ਦੀ ਛਾਣ ਬੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈਆਂ ਨੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਬੰਦੂਕਾਂ ਰਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਾਤੀ ਮੁਫਾਦ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਆਦਮੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬੰਦੂਕ ਦਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੀਨਿਊ ਕਰਾਉਣ ਆਵੇ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਥਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਵੇ । ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਦੂਕਾਂ ਰਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇਹੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਦਲ ਦੇਣ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਰੀਫ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਹੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨਾ ਕਣਨੀ ਪਵੇ :

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨੇ ਕਾਫੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਗਲ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫਿਰ ਹਫਤੇ ਬਨਾ-ਉਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਅੱਜ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਹਫਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਹਫਤੇ ਇਕ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਜਾਂ ਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੋ ਸੌ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਚਲਾਨ ਕਰਨੇ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਜਾਂ ਇੰਸਪੈਕ-ਟਰ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਜਨਤਾ ਤੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਹੀ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲਾਨ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਥੀ ਹੋਈ ਹੱਦ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਰਹੇ । ਇਹ ਬੜਾ ਹੀ ਗਲਤ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰੀਫ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਨਰਲ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਨਰਲ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਇਲੈਕਟਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਾਂਗਾ । ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ]

ਸੀ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਰਾਜ ਸੀ ਪਰ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਲੈਕਟਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਣੀ ਵੰਡ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਐਮ ਐਲ. ਏ. ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਪਿਆ ਉਸ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਫਲਾਣੇ ਦਸ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਜ ਹੀ ਲਾਈਨ ਖਿਚ ਦਿਓ ਪਰ ਜਿਸ ਦੀ ਅਪਰੋਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟਰੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਆਨ ਬੜੇ ਦਿਤੇ ਪਰ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕ ਜਗਾਹ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੈਠਕੇ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

ਇਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਨ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਠੀਕ ਹੈ, ਮੈਂ ਵੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਸਾਂ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜੀ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹੁਣ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਸੋ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦਸਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਉਥੇ ਬੈਠਕੇ ਜ਼ਫਰਨਾਮਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਮੇਲਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਫ਼ੌਰਨ ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਜਗਾਹ ਬਿਜਲੀ ਹੁਣ ਤੀਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਜੀ। (ਸ਼ੇਮ ਸ਼ੇਮ) ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਕਰੀਮੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਜੇਹੇ ਇਤਹਾਸਕ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਪੂਰਨ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗੀ। (ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ)

My Deputy Speaker : No interruption please.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਅਪਣੀ ਜਿਮੇਂਵਾਰੀ ਸਮਝਦਾ, ਥੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਇਹ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਲੇਕਿਨ ਅਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਚੀਜ਼ ਅਸਲ ਮੁਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਸਗੋਂ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਜਾਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲੇ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਉਹ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਕਦਾ ਹਾਂ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਗਵਾਂਢੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਦ ਡੀ ਐਫ. ਸੀ. ਨੇ ਐਲਾਨੀਆਂ ਤੌਰ ਤੇ ਰੁਪਿਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੱਤ ਅੱਠ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਰੈਡਿਟ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁਕੇ ।

ਇਥੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਤਾਂ ਫਲੈਟ ਰੇਟ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਵੇ । ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪੀ. ਏ. ਪੀ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ ਹੈ । ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਚਾਰ ਚਾਰ ਕੂਲਰ, ਫਰਿੱਜ ਆਦਿ ਰਖੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਲ ਕੇਵਲ ਪੰਦਰਾਂ ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਧੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚੋਂ ਲਗਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੀਟਰ ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ । ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਠੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੀਟਰ ਰਾਹੀਂ ਵੀ । ਸਾਰੇ ਅਫਸਰ ਪੀ. ਏ. ਪੀ. ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਰੀਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਵਾਲੇ ਡਰਦੇ ਮਾਰੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਗੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੜੇ ਵਸੀਹ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਬੜੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਇਖਤਿਆਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਇਤਨੇ ਭੈੜੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੇ ਕਿਤਨੇ ਵੀ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਇਕੱਲਾ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੀ ਸਾਰੇ ਬੱਜਟ ਕਰ ਜਾਵੇਗੀ ।

Mr. Deputy Speaker : The House stands adjourned till 9-00 A.M. on Wednesday, the 26th April, 1972.

1·30 *P.M. The Sabha then adjourned till 9·00 A.M. on Wednesday, the 26th April, 1972)*

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

APPENDIX

To

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Vol. I—No. 15

Dated the 25th April, 1972

COMPLAINTS BY THE PEASANTS OF VILLAGE BHUCHOO KALAN, DISTRICT BHATINDA

161. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to state —

(a) whether in the month of April, or May, 1970 the Chief Minister received a complaint from the peasants of village Bhuchoo Kalan, tehsil Nathana, district Bhatinda that a particular A.C.O. (CH) had collected about Rs. 1½ lacs by way of illegal gratification in connection with the consolidation work in that village;

(b) whether it is a fact that the said A.C.O. was placed under suspension but soon after the order of suspension was cancelled ;

(c) whether the Director, Special Enquiry Agency was asked to enquire into allegations against the said Officer; if so, whether the enquiry has deen completed and with what result ?

Sardar Umrao Singh :

(a) No.

(b) Yes.

(c) Yes. The enquiry report was received from Vigilance Department on 1. 1.72 through Director Consolidation of Holdings. Because the official was due to retire on attaining the age of superannuation on 4.1.72, Government allowed him to retire on 4.1.72 after considering the Enquiry Report.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

ਅ) ਹਾਂ ਜੀ

ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਚੱਕਬੰਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਹੀਂ 1-1-72 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਹੋਣ ਤੇ 4-1-72 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਰਤ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਸ ਨੂੰ 4-1-72 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਵਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਸੀ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

"C" 1972

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha.

Printed by :

DEMCO PRINTERS,

B-44 Textile Colony, Industrial Area-A,

LUDHIANA 141003.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

DEBATES

26th April, 1972

Vol. I—No. 16

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Wednesday, the 26th April, 1972	Page
Starred Questions and Answers	......(16) 1
Written Answers to Starred Questions laid on the Table under rule 38	......(16) 23
Unstarred Questions and Answers	......(16) 38
Change in Decision of the Business Advisory Committee re-Commencement of the Sitting on 2-5-1972	......(16)102
Call Attention Notices under Rule 66	......(16)102
General Discussion on the Budget for the year1972-73 and Supplementary Estimates (1st Instalment) of the year 1972-73.	(16)106
Appendix	(i)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat. Chandigarh.

Price: **Rs. 10**

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ERRATA

To

Punjab Vidhan Sabha Debate

Dated 26th April, 1972.

Vol. I-No. 16

Read	For	Page	Line
ਮੁਲਾਜ਼ਮ	ਮੁਲਜ਼ਮ	(16) 2	5
ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	ਸਰਦਾਰ ਅਜ ਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ	(16) 15	12
ਆਸ਼ਵਾਸ਼ਨ	ਅਸਾਵਸ਼ਾਨ	(16) 19	3
Dadahoor	Daahoor	(16) 20	13
ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ	ਸਿਮਿੰਆ ਤੰਤਰੀ	(16) 32	1
Satisfactory	satisfactiory	(16) 32	15
ਸੂਚਨਾ	ਸੂਚਮਾ	(16) 35	4th fro below
ਪੰਜਾਬ	ਪਟਿਆਲਾ	(16) 52	3
With the	whe	(16) 53	1
ਕਮੇਟੀ	ਕਮੇਟ	(16) 53	10
authorities	authorties	(16) 70	19
restrictive	resrictive	(16) 70	17th fr below
courted	coured	(16) 70	12th fr below
	(ii)		
came out	come tout	(16) 70	11 fron belew
(catrocities	atrociaties	(16) 72	20
athis	eathis	(16) 72	25
Chief Minister)	(Chiet Minister)	(16) 74	1
drunken	drinken	(16) 94	14
convening	conining	(16) 94	19th fr below
grievious	grghvous	(16) 94	13th fr below
ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਮਿੰਘ ਵਾਲਾ	(16) 112	1
ਹਲ	ਹਨ	(16) 121	9
ਰਜ਼ਿਰਵੇ ਜ਼ਨ	ਜ਼ਿਰਰਵੇਸ਼ਨ	(16) 145	3
1972-73	1972-70	(16) 155	Head li No. 2
ਰਹੀ	ਹਰੀ	(16) 155	5
ਬਜਟ	ਬਜਟ	(16) 156	7
ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ	ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੇਲ ਸਿੰਘ	(16) 158	9

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Wednesday, the **26th April**, 1972.

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Sector-1, Chandigarh, at 9.00. A. M. of the Clock. Mr. Speaker r dar Darbara Singh) in the Chair.

——

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

BENEFIT OF PENSION AND GRATUITY FOR WORK CHARGED STAFF.

*125. **Chaudhri Ram Singh:** Will the Minister for Finance be pleased to state:—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Govt. to give the benefit of continuous work-charged service of an employee preceding his regular permanent service towards pension and gratuity; if so, the time by which the decision in the matter is likely to be finalised;

(b) if the answer to part (a) above be in the negative, whether the Govt. is aware of the fact that the present policy regarding such staff caused great hardship and recurring loss to a number of employees in old age; if so, the steps proposed to be taken in this regard ?

Shri Hans Raj Sharma (a) No, sir.

(b) The present policy of the State Govt. is that 10% of the work-charged staff in the three branches of P. W. D. is made regular every year, provided the worker has served for more than 10 years continuously and is working on works of a permanent nature.

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਰਾਈਵੇਟ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਜਿਹੜੇ ਕਿ 240 ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ 15 ਜਾਂ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਕੀ ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਫ਼ੈਸਿਲ-ਟੀਜ਼ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਇਮਪਲਾਈਜ਼ ਵਾਂਗ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਐਜ਼ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਸਰਵਿਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਕਿਆਂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 10% ਹਰ ਸਾਲ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਇਹ ਕਿਹੜੀ ਕੈਟੇਗਰੀ ਦੇ ਹਨ ਕੀ ਉਹ ਕੰਮ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਨੇਚਰ ਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਨੇਚਰ ਦੇ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਦੋ ਤਿੰਨ ਨੇਚਰ ਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਕੈਟੇਗਰੀ ਉਹ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਨੇਚਰ ਦਾ ਪਰਾਜੈਕਟ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦ ਪਰਾਜੈਕਟ ਮੁੱਕ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਉਸੇ ਨੇਚਰ ਦਾ ਪਰਾਜੈਕਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਲਗਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੀ ਕੈਟੇਗਰੀ ਉਹ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਨੇਚਰ ਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਹ ਹਿਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ 10% ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਰਕ ਚਾਰਜ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਪੁਟ ਇਨ ਕਰਕੇ ਰੈਗੂਲਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਐਜ਼ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਕੀਤੀ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਬੈਨੀਫਿਟ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗਰੈਚੁਟੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ? ਕੀ ਇਸ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਕਨਸਿਡਰ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਸਟ ਹੈ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਜਸਟ ਨਹੀਂ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਜੇਕਰ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਜਸਟ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਵਰਕ ਚਾਰਜਾਂ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਵਿਸ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੈਨੀਫਿਟ ਲਈ ਗਿਣੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਰਿਪਰਜ਼ੈਂਟੇਸ਼ਨ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਸਾਲ 10% ਨੂੰ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹਕਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ 50% ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ)

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿਤਰ ਸੇਖਰੀ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10% ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਟ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪਰਸੈਂਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਹੋਰ ਲਟਕਾਈ ਰਖਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਚੁਕਿਆ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਨੇਚਰ ਦੇ ਵਰਕਚਾਰਜਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਦਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਫਿਨਾਸਿਜ਼ ਵੀ ਇਨਵਾਲਵਡ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਟੈਕਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ 10% ਰੈਗੂਲਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਵੇਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰੈਗੂਲਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਕੀ ਹਿੱਚ ਹੈ ?

(ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਹੀਂ)

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੈਨਾਲ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਵੇਰ ਹਰੀਕੇ ਰੈਸਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ 20-20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜ ਵੀ ਵਰਕਚਾਰਜ ਹੀ ਹਨ ਕਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਰ ਵੀ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਰਕ ਚਾਰਜ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਵੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਦੇ ਵਰਕਚਾਰਜ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਨੇਚਰ ਦੇ ਪਰਾਜੈਕਟਾਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਨੀਫਿਟ ਆਫ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਇਹ ਸਾਰੀ ਗਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਬਹੁਤ ਹਮਦਰਦਾਨਾ ਗੌਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

RETRENCHED WORKERS OF KHARAR PANIPAT WOOLLEN MILLS, LTD.

*98 **Comrade Shamsher Singh Josh** : Will the Minister for Finance be pleased to state:

(a) whether any dues of the retrenched workers of the Panipat Woollen and General Mills, Ltd, Kharar are pending with the management;

(b) whether it is also a fact that recovery proceedings have been started since long against the management; if so, the reasons for which the recovery proceedings have not yet been completed;

(c) the steps, if any proposed to be taken to complete the recovery proceedings and also to take action against the defaulting officers ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Hans Raj Sharma : (a) Yes, sir.

(b) Out of an amount of Rs. 2.65 lacs due on account of retrench workers, a sum of Rs 2.34 lacs has been recovered and disbursed to the retrenched workmen. Proceedings for recovery of the balance amount of about Rs. 31,000 are in progress.

(c) The Tehsildar, Kharar has been asked to expedite recovery.

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਜਿਹੜਾ ਮਾਨਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਕਿ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਅਜੇ ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲ ਕਰਨੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਛਾਂਟੀ 1969 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਇਹ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਨਹੀ ਦਿਤਾ। ਕੀ ਉਸ ਅਫਸਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਰਕਮ ਉਗਰਾਹਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੋਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਵਾਲ ਦੇ ਭਾਗ ਤੀਜੇ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀਫਾਲਟਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਕਮ ਨਹੀ ਉਗਰਾਹੀ ?

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸੇ ਹੀ ਜਗਾ ਦੀ ਦੂਜੀ ਫੈਕਟਰੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇਸੇ ਹੀ ਮੈਨਜਮੈਂਟ ਦੀ ਹੈ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੌਣੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀ 31 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਰਕਮ ਹੈ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼ਪੈਸ਼ਲ ਸਟੈਪਸ ਲਏ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਹੱਕ ਹੈ ਤਨਖਾਹ ਦਾ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

आचार्य पृथ्वी सिंह आजाद : क्या मंत्री महोदय बताएंगे। इस बात को सामने रखते हुए है कि यह बड़ा अच्छा मिल था और इसकी मशीनरी अच्छी है और इसमें गवर्नमैंट का रुप्या भी लगा हुआ है इसको गवर्नमैंट आफ इन्डिया को कह कर सिक मिल डिक्लेयर करवा देंगे और पंजाब सरकार इसे अपनी तहवील में ले लेगी ? क्या इस बात पर गौर किया गया है ?

वित्त मंत्री : यह सलाह अच्छी है। Sir, we have already written to the Government of India for taking over this mill.

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਵਰਕਰ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤਕ ਆਪਣੇ ਵੇਜਿਜ਼ ਲਈ ਮਿੱਲ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਜ਼ਰਤ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਰਤ ਦੇਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਲ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਉਜਰਤ ਨੂੰ ਏਰੀਅਰਜ਼ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਯੂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਹਿਲੇ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਢਿਲ ਰਹੀ ਹੈ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਹੁਣ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਦੇਰ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

STARRED QUESTION NO. 186

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 186.

CHANNLISATION OF GHAGGAR RIVER IN SARDULGARH AREA

*187. **Sardar Balwinder Singh Bhunder :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to channelise the Ghaggar river in Sardulgarh area; if so, by what time, and if not, the reasons therefor ?

Shri Gurmail Singh : There is no proposal to channelise the river Ghaggar in Sardulgarh area in view of the policy laid down by the State Flood Control Board.

[ਸਟੇਟ ਫਲੱਡ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਲੀਸੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਦੂਲ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦਰਿਆ ਘੱਗਰ ਨੂੰ ਕੇਨਾਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।]

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਕੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦੂਲ ਗੜ੍ਹ ਦੇ ਆਸੇ ਪਾਸੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹਿਰ ਦੇ ਟੁਟਣ ਕਰਕੇ ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹਰ ਸਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰੇਗੀ ?

ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ : ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਆਨ- ਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇਣ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਣੀ 72 ਘੰਟੇ ਚਲਕੇ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਲਿਆਉਣ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਹ ਗਲ ਗਿਆਨ ਵਿਚ

Starred question No. 186 and reply thereto appear in Punjab Vidhan Sabha Debate dated 2.5.72.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ]

ਹੈ ਕਿ ਨਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਚੇਨ ਡਿਸਟਰੀ-ਬੀਊਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸੜਕ ਹੈ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਤੋੜ ਕੇ ਸੜਕ ਤੋੜਦਾ ਹੋਇਆਂ ਕਰਾਸ ਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਸੜਕ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ ਰੁੜ੍ਹੀ ਸੀ । ਕੀ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਪੱਕੀ ਸੜਕ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਚੇਨ ਡਿਸਟਰੀਬਿਊਟਰੀ ਹੈ ਦੋਵੇਂ ਬੰਧ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੇ ਫੇਰ ਵੀ ਟੁਟਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਹ ਗਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਡਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪਾਣੀ ਜਦੋਂ ਅਗੇ ਜਾ ਕੇ ਰੁੜ੍ਹਾਨ ਵਿਚ ਚਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਹਾਉ ਇਤਨਾਂ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪੁੱਟ ਕੇ ਹੀ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੀ ਇਹ ਗਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਕੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਇੰਤਜਾਮ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਣੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਰੀ ਗਲ ਲਖ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲੈ ਆਓ ਅਸੀਂ ਪਤਾ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ।

STARRED QUESTION NO. 96*

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 96.

MEMORANDA AGAINST FORMER MINISTERS

*93 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to—

(a) state the number of Memoranda etc. other than those under consideration of the Dave Commission, received by the Goverment during the President's Rule in the State from the persons other than former legislators, containing allegations of corruption, nepotism, etc. against former Ministers;

(b) lay on the Table of the House a statement indicating the nature of the allegations made, the action taken thereon and result thereof in each case ?

Giani Zail Singh : (a) 20

(b) The statement is laid on the Table of the House.

[(ੳ) 20

(ਅ) ਸੂਚੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ ।]

---

*Starred question No. 96 and reply thereto appear in Punjab Vidhan Sabha Debate dated 2.5.72

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement showing Memoranda, other than those under consideration of the Dave Commission of Inquiry and other than from the Legislators, received by the Govt. during the President's Rule, indicating the nature o the allegations, the action taken thereon and result there of.

1	2	3	4	5	6	7
Sr. No.	Name of the Memorialist.	Date, if any, of the Memorandum	Name of the former Minister against whom allegations made.	Nature of allegations	Action taken by Govt.	Result thereof
1.	Sh. Labh Singh Fakhar congress worker, Qadian Distt. Gurdaspur.	22.7.71	Sh. Satnam Singh Bajwa	Corruption and nepotism & favouritism.	The allegations were got looked into by SIA. and a report has been forwarded to the G.O.I.	The matter has been referred to Govt. of India.
2.	Sh. Parsa Singh Teji Advocate, Faridkot, Distt. Bhatinda.	13.9.71	Sh. Bhagat Singh	do	The allegations were looked into by the Adm. Depts and were filed.	No allegation was made out prima facie.
3.	Sh. Hari om Gupta Pardeshi Parcharak, Patiala.	26.7.71	Sh. Narinder Singh.	Corruption	The complaint was looked into by the Adm. Depts. and were filed	do
4.	Sh. Balwant Singh Aulakh, 19 MLA, Flats, Chandigarh.	1.7.71	Sh. Trilochan Singh Riyasti.	Favouritism	The complaint was looked into & it was found that the matter agitated there in was subjudice, hence no further action was taken by Govt.	The matter is sub-judice.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

1	2	3	4	5	6	7
5.	Sh Hari Singh Industrial Area, Chandigarh.	19.7.71	Sh. Randhir Singh Cheema.	Corruption	The allegation was enquired into by Govt. and the complaint has been filed	Allegation has not been made out prima facie.
6.	A journalist of Chandigarh (anonymous)	30.7.71	Sh. Trilochan Singh Riyasti	Favouritism	do	do
7.	Sh. Chiman Singh Jathedar Hajji Rattan, Bhatinda.	22 6.71	Sh. Teja Singh	Corruption	do	do
8.	Comrade Krishan Lal of Chandigarh	27.7.71	Sh. Parkash Singh Badal.	do	do	do
9.	Sh. Raghbir Singh V. Agwar Baju, Teh. Jagraon, Distt. Ludhiana.	24.7.71	Sh. Jagdev Singh	Mis-use of Power.	do	do
10.	Anonymous (public of Nabha).	30,7.71	Sh. Narinder Singh	Corruption	do	do
11.	Sh. Gurcharnn Singh, Royal Mechanical Works, Ludhiana.	15.7.71	Sh. Teja Singh	Favouritism	do	
12.	General Secretary Tehsildars & Naib Tehsildars Association, Punjab.	5.8.71	Sh. Parkash Singh Badal	do	do	do

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

13.	Sh, Shamsher Singh Soni, 182 HH(EB) Nangal Township	Nil	Sh Teja Singh	Mal-practice	The matter is being looked into	do
14.	Sh. Bhushan Sirhandi Patiala.	Nil	Sh. Randhir Singh Cheema	Mal-practice	The matter is being looked into.	do
15.	Sh. Rattan Singh Azad, near Ghanta Ghar, Sangrur (Pseudonymous)	Nil	do	do	do	do
16.	Pseudonymous	Nil	Sh. Kartar Singh Vaid.	Corruption	The allegation was enquired into by Govt and the complaint has been filed	The allegation has not been made out prima facie.
17.	Anonymous	Nil	Sh. Narinder Singh	do	The allegation was enquired into by Govt. and the complaint has been filed.	do
18.	Sh. Naranjan Singh Sandhu President Pasmanda, Lok Sadhar Sabha, Punjab Ludhiana	29.9.71	Sh. Balramji Das Tandon	Misuse of Power	The matter is being looked into.	do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

19.	Sh. Gurdial Singh Ghagga, President Trust Mai Dhan Kaur, Nursury School Muktsar, Distt. Ferozepur.	16.9.71	Sh. GurnamSingh	Misuse of Power	The matter is being looked into	The allegation has not been made out prima facie.
20.	Sh. Santa Singh, Industrial Area Chandigarh (unsigned)	Nil	Sh. Randhir Singh Cheema.	do	do	do

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ) : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ (ਤਰਨ ਤਾਰਨ): ਜਿਹੜਾ ਮਸਲਾ ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਫੇਰ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਕਿਸ ਨੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਇਸ ਦੀ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਇਤਲਾਹ ਨਹੀਂ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਬਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਜਾਂ ਨਾ ਲੈਣਾ ਇਹ ਇਕ ਬੇਮਾਇਨੀ ਚੀਜ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

आचार्य पृथ्वी सिंह आजाद : क्या मंत्री महोदय यह बताने की कृपा करेंगे कि जिन लोगों के खिलाफ कमीशन में इलज़ाम लगे उनकी तादाद कितनी है और उनके शुभ नाम क्या हैं ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਜਣਾਂ ਦੇ ਸੁਭ ਨਾਉਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਅਗੇ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸ ਗਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁਛਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਹੈ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ। (ਹਾਸਾ)

Acharya Prithvi Singh Azad : Whether I have got the copy of the memorandum or not, is immaterial. My question is very simple that this House wants to know the names of those gentlemen against whom a complaint has been filed before the Dave Commission ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜੋ ਲਿਸਟ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ, ਉਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਉਹਦੇ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਸ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਠੀਕ ਹੈ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਈਮਾ-ਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਐਸੀ ਕੋਈ ਲਿਸਟ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜੋ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਸਨ ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ]
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਪ੍ਰਾਈਮਾ-ਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਪਰੂਵ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਕੋਈ ਐਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਿਆਤ ਵਾਸਤੇ ਦਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪੁਰਾਣੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਈ ।

आचार्य पृथ्वी सिंह आजाद : क्या मुख्य मंत्री महोदय यह बताने की कृपा करेंगे, कि जिन मिनिस्टरों के खिलाफ वह समझते हैं कि प्राईमा-फिशाई केस बनता है क्या उनके खिलाफ कोई ऐक्शन लेना मुनासिब समझते हैं ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਕਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਦੂਸ਼ਨ ਲਗੇ ਸੀ, ਹਾਂ ਫਾਈਲ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਦੇਵੇਗੀ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਬੇਸਲੈਸ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ, ਐਸੇ ਅਸ਼ਖਾਸ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ਲਤ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁਣ ਕਿ ਗਲਤ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਲਿਖਣ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਸਾਬਕਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਾਂ ਸਾਬਕਾ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਏ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਢਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ?

ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਈ । ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਗਵਰਨਰੀ ਰੂਲ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਲਿਕ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਜਵਾਬ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਉਹ ਵਜ਼ੀਰ ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਉਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨਿਕਲ ਗਏ ਹਨ ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਕਢਣ ਦਾ ਬੰਧ ਕਰਨ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਦ ਕਈ ਚਾਰਜ ਪਾਈਮਾਫੇਸਾਈ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਇਸ ਕੁੱਰਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਿਊਟਰਿਲ ਕਿਉਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਰਿਆਸਤੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣੇ ਪਰ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਕਹੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤੀ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ ਕਿਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਹੱਕ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜੋ ਇਮਦਾਦ ਇਹ ਕਹਿਣਗੇ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ਪਰ ਇਹ ਬੱਚਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਪੋਸਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗਲ ਗਲਤ ਹੈ, ਮੈਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਲਿਖ ਵੀ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਵੀ ਰਿਕਵੈਸਟ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਮੇਰੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ। ਪਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬੈਠ ਕੇ ਦੂਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। (ਥੰਪਿੰਗ)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਮਿਲਣ ਗਏ ਸੀ ਇਸ ਬਾਰੇ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਈ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੇ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਿਵਿਲਜ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਅਫਸਰ ਕਈ ਕਾਗਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਹੁਣ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਨਫੀਡੈਂਸ਼ਲ ਫਾਈਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਗਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਵੈਸੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲ ਹੋਵੇ ਫਲਾਂ ਅਫਸਰ ਨੇ ਫਲਾਂ ਕਾਗਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਦੇਣ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟੰਡਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ]

ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕੁੱਰਪਸ਼ਨ ਅਤੇ ਨੈਪੋਟਿਜ਼ਮ ਦੇ ਚਾਰਜ ਸਨ ਪਰ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਹ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰ ਲਏ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਵੀ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਟੰਡਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਤਾਂ ਵਿਚ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਤਕ ਡੀਟੇਲ ਦੇਖ ਨਾ ਲਵਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਕ ਹੋਰ ਗਲ ਮੈਂ ਦਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਗਵਰਨਵੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਛਡੇ ਹਨ ਉਹ ਆਨੈਸਟਲੀ ਛਡੇ ਹਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਆਨੈਸਟਲੀ ਉਹ ਕੇਸ ਵਿਦਡਰਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਨੂੰ ਕਿ ਸਿਸਵਾਂ ਕੁਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਠੇਕਾ 28 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਢਾਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਫ਼ਰ ਸੀ। ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ ਉਹ ਕੇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਇਲ ਵਿਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਪਾੜ ਕੇ ਸੁਟ ਦਿਤੇ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗਾ ਪਰ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਡਿਟੇਲ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਂ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਾਗਜ਼ ਲੋੜ ਹੋਣਗੇ ਉਹ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਂ ਉਹਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਆਪ ਵੀ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਬਣਨ ।

(ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।)

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਪਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਾਬਿਕ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਪਤਰ ਭੇਜੇ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਪਤਰ ਭੇਜੇ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਏਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੇ ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ ਜੀ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇ ਦਿਆਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀ ਜੇ ਇਹ ਐਗਜ਼ਾਇਟੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਵੈਸੇ ਸਾਡਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦੱਈ ਬੜੇ ਤਕੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਬੜੀ ਤਕੜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਫਾਈਟ ਕਰਨਗੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦਵੇ ਸਾਹਿਬ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਮਹੀਨਾ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਬੈਠਣਾ ਹੈ, ਉਥੇ 1 ਲਖ ਜਾਂ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸੀਂ ਅਫੋਰਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਟਿੰਗ ਏ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਔਨ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਮੁਦਈ ਹੋਣ ਜਾਂ ਮੁਦੇਲਿਆ। ਜੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਬੈਠਕਾਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਦੋਹਾਂ ਧਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਅਰਾਮ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਦੋਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗਾ ਵੈਸੇ ਵੀ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆਪਣੀ ਪੜਤਾਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਆਕੇ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਸੁਣ ਸਕਣ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭੂਤਕਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਜ਼ੀਰ ਵਿਰੁਧ ਜੋ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਚ ਗੋਲਮਾਲ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਕੀ ਇਹ ਉਸ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਕੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜਣਗੇ ?

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ 'ਗੋਲਮਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਓ। (The word 'gol mal' is not in good taste. Please withdraw it.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਹਿਬ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਅਤੇ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਵਿਰੁਧ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਸੀ ਉਹ ਗਰਵਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੇਜੇ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਸ਼ਬਦ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਐਕਸਪੰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। (He has withdrawn those words.)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਰਵਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੋਲ ਮਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜੋ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਗਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਥੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਰਹੀ, ਗਿਲ ਦੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਮਨਿਸਟਰੀ ਰਹੀ, ਬਾਦਲ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਰਹੀ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ, ਅੱਜ ਸਾਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਇਕ ਕਾਂਗਰਸੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵੈਲਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੈਠਾ ਵੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਅਪਣੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪਣੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਹੋਰ ਗਲਾਂ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਛੱਡ ਦੇਣ (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੇ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਾਊਟ ਕਲੀਅਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (If corruption did take place then efforts should be made to clear the doubts of the hon. Members.)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਖੋਖਿਆਂ ਤੋਂ ਮਹਿਲ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਹਨ, ਇਥੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਲੇਕਿਨ 20/25 ਸਾਲ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸੀ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਅਕਾਲੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਜਨ-ਸੰਘੀ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਜੇ ਕਰ ਤਾਂ ਖੋਖਿਆਂ ਤੋਂ ਮਹਿਲ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ ਚਾਰ ਕਿੱਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵਲੋਂ ਜੋ ਸੁਝਾਉ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਮਗਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਬੜੀ ਔਖੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਆਦਮੀ ਵਜ਼ੀਰ ਵੀ ਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵੀ ਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਹ ਐਮ. ਐਲ. ਸੀ. ਵੀ ਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾ ਲਈ ਹੋਵੇ ਕਿਸ ਕਿਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰੀਏ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਕਰਨ ਅਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਲਵਾਂਗੇ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ, ਸਰ। (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker: Next question please.

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : (ਸ਼ੋਰ) ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਗੋਲਕ ਖਾ ਗਏ (ਸ਼ੋਰ) ਇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਉ (ਵਿਘਨ)

———

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

STARRED QUESTION NO. 166**

Mr. Speaker—Extension has been asked for in respect of starred question No. 166.

COTTON PURCHASED BY GOVERNMENT

*204 **Sardar Gurcharan Singh** (Nihalsingh wala) : —Will the Chief Minister be pleased to state whether it is a fact that the Government is not effecting the purchase of cotton in the State; if so, the reasons there for and the steps taken so far proposed to be taken by the Government to purchase cotton and help the peasantry ?

Captain Rattan Singh (Development Minister):—Yes. But at the instance of State Government the Cotton Corporation of India is purchasing cotton through the Punjab State Cooperative Supply and Marketing Federation.

[ਜੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਮਾਰਕਫੈਡ ਰਾਹੀਂ ਕਪਾਹ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।]

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਫੇਅਰ ਐਵਰੇਜ ਕੁਆਲਿਟੀ ਲਈ ਔਰ ਜਿੰਨੀ ਕਪਾਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ਉਹ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਰਕਿਟ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਡਰ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਲ ਖਰੀਦੋ ? ਮੈਨੂੰ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ।

ਮੰਤਰੀ : ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੰਡੀ ਦਸੋ ਜਿਥੇ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਮੋਗਾ ਆਦਿ ਵਿਚ ਖਰੀਦ ਨਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਕੀਮਤਾਂ ਅਨਾਊਂਸ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਹੁਣ ਵੀ ਖਰੀਦ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੱਲ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਦਿਆਂਗਾ ।

चौधरी बलराम : मैं पूछना चाहता हूं कि क्वालिटी के लिहाज़ से जो रेट फिक्स हुये हैं और इस से जो फर्क पड़ा है और किसानों का नुक्सान हुआ है क्या इस का कोई बन्दोबस्त किया गया है ?

**Starred Question No. 166 and reply thereto appear in the Punjab Vidhan Sabha Debate dated 11.5.72 (Morning Sitting).

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਕੋਈ ਕੀਮਤ ਮੁਕਰੱਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਾਰੀ ਜਿਨਸ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਮਤ ਮੁਕਰੱਰ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਲੁਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਕੀਮਤਾਂ ਮੁਕਰੱਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੇਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਂਸਪ੍ਰੇਸੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਵਜੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਨਸੇ ਦੀ ਸਬ-ਡਵੀਜਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਮੰਡੀ ਨਹੀਂ ਜਿਥੇ ਕਿ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਚਾਲੂ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਿਗ ਕਾਟਨ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਔਰ ਟੈਕਸਟਾਈਲਜ਼ ਮਿਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਵਰਫੁਲ ਲਾਬੀਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਤੇ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਇਹ ਠੀਕ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ : ਮੈ ਖੇਮਕਰਨ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਫੇਅਰ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਰੇਟ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਕਣਕ ਦੇ ਭਾਅ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਨਰਮੇ ਦੇ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਸਵਾਲ ਕੀ ਹੈ ?

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਫੇਅਰ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਰੇਟ ਮੁਕਰੱਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਇਸ ਨਾਲ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਗੇ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁਕਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗੇ ਨੂੰ ਨਰਮੇ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਕੀ ਇਹ ਨਰਮੇ ਦੀ ਪਰਾਈਸ ਫਿਕਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਮੁਮਕਿਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਫ਼ਸਲ ਬੀਜਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਜਾਵੇ ।

ਚੌਧਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ : ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਅਸਾਵਸ਼ਾਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਖਰੀਦੋ ਫਰੋਖਤ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕੀ ਇਹ ਕੰਮ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਕਟ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇਗਾ ? ਜਾਂ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਕਟ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਨਸ ਕਿਸ ਭਾਅ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਐਕਟ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾਲ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਮੁਕਰਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰੀਦੋ ਫਰੋਖਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਨਰਮੇ ਦਾ ਭਾਅ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਕੀ ਹੈ ? ਇਹ ਭੀ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਆਰਡਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਰਮਾ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ।

ਮੰਤਰੀ : ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤਕ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਵਾਲ ਪੁਛਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਹੁਣ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਭਾਅ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ 195 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 210 ਰੁਪਏ ਤਕ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਐਕਟ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਹੁਣ ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਇਹ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁੜ ਫੇਰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਹੋ ਗਏ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਵਿੱਚ ਖੱਪਾ ਰਿਹਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਉਸ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਪਾਹ ਦੀ ਕੀਮਤ 190 ਰੁ: ਤੋਂ 210 ਰੁ: ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਲੱਖ ਟਨ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਟੀਚਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼]

ਮਿਥਿਆ ਹੈ ਜਾ ਨਹੀਂ ਮਿਥਿਆ ? ਜੇ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਟਨ ਉਹ ਖਰੀਦ ਚੁਕੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ । (ਵਿਘਨ) ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਸੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੰਨੀ ਕਪਾਹ ਹਾਲਾਂ ਵਿਕੀ ਨਹੀਂ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਟਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ।

PUNITIVE POLICE POST AT VILLAGE DADAHOOR, DISTRICT SANGRUR

*164 **Sardar Surjit Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether any punitive police post has been posted at village Daahoor in district Sangrur; if so, the date when it was posted;

(b) whether it has come to the notice of the Government that the mounted police men posted there let their horses graze in the fields forcibly and causing harrassment and loss to the village people;

(c) the time by which the police post is likely to be removed from the said village ?

Giani Zail Singh (a) No.

(b) No.

(c) Does not arise.

[(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ੲ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਏ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿੱਚ 10 ਕਾਨਸਟੇਬਲ ਇਕ ਹੈਡ ਕਾਨਸਟੇਬਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਯਾਨੀ ਕਿ 12 ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਉਥੇ 8 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਪੋਸਟਡ ਹਨ । ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਪਾਰਟ 'ਏ' ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ 'ਨਹੀਂ ਜੀ' । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਭਾਗ 'ਬੀ' ਵਿੱਚ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘੋੜੀਆਂ ਨੇ ਫ਼ਸਲ ਆਦਿ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ 'ਨਹੀਂ ਜੀ' । ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ 'ਸੀ' ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਕਦ ਹਟਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ'। ਇਸ ਲਈ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਕੋਈ ਤਾਜੀਰੀ ਚੌਕੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਈ ਗਈ। ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਸਿਰਫ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਿਠਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਢਾਹ ਦਿੱਤੇ। ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਕ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾ ਕੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਕਰੇ। ਉਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਆਈ. ਜੀ. ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਆਈ. ਜੀ. ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਜਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਚਲੇਗਾ ਮੇਰਾ ਹੁਕਮ ਚਲੇਗਾ। (ਸ਼ੇਮ, ਸ਼ੇਮ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ)।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਮੈਨੂੰ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਚੀਜ ਦੀ ਤਹਕੀਕਾਤ ਕਰਵਾਵਾਂਗਾਂ। ਪਰ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਤਾਜੀਰੀ ਚੌਕੀ ਨਹੀਂ ਬਿਠਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਹਕੀਕਾਤ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗਾ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਨੇਚਰ ਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰਾ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੜੇ ਗ਼ੌਰ ਨਾਲ ਸੁਣਨ। ਉਥੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਚੌਕੀ ਬਿਠਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਉਥੇ ਇਕ ਹੈਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਦਾ ਮਰਡਰ ਹੋਇਆ। ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਦਮੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ? ਕੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਦਮੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਉਹ ਬੜੇ ਘਟੀਆ ਪਨ ਦਾ ਆਦਮੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸੀ ਹੈ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਦੇ ਦੇਣ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪਿੰਡ ਦਦਾਹੂਰ ਵਿੱਚ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਫੋਰਸ ਬਿਠਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਇਹ ਦਿਨ ਰਾਤ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਘੰਟੇ ਉਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਤਾਂ ਆਪ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਾਜੀਰੀ ਚੌਕੀ ਕਿਹੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਤਾਜੀਰੀ ਚੌਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਪੁਲਿਸ ਬਿਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਉਸਦਾ ਖਰਚਾ ਸਰਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਪੁਲਿਸ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਵਾਸਤੇ ਬਿਠਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚਾਰ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਆਦਮੀ ਮਾਰਿਆ ਜਿਸਨੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਮਾਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ? ਉਸਦੀ 10 ਦਿਨ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਚਲਦੀ ਰਹੀ, ਪੁਛ ਗਿੱਛ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਫਿਰ ਆਈ. ਜੀ. ਪੁਲਿਸ ਉਥੇ ਗਏ । ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਟੋ ਮਾਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਲੰਮੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਤੇਲ ਪਾਕੇ ਸਾੜੋ । (ਸ਼ੇਮ ਸ਼ੇਮ) ਪਰ ਕਈ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਆਈ. ਜੀ. ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਬੱਜਟ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਬੱਜਟ ਸ਼ੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨੋਟ ਵੀ ਲਵਾਂਗੇ । ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸ ਦੀ ਤੀਹਕੀਕਾਤ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ । ਆਈ. ਜੀ. ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਕੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਈ. ਜੀ. ਨੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ । ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ । ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਪਿਉਨਿਟਿਵ ਪੁਲਿਸ ਪੋਸਟਿਡ ਹੈ, ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ 'ਨਹੀਂ' । ਹੋਰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਪਿਉਨਿਟਿਵ ਪੋਸਟ ਨਹੀਂ । ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਪਾਰਟ 'ਸੀ' ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਜੋ ਪੁਲਿਸ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਉਥੋਂ ਉਠਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ 8 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 12 ਆਦਮੀ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਕਦ ਰੀਮੂਵ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਸ ਵਕਤ ਅਮਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਉਠਾ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਾਏ ਲਵਾਂਗੇ ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸ਼ੋਰ ਸੀ) ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ (ਵਿਘਨ) ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਹੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਪੁਛ ਲੈਂਦੇ ਹੋ। (No please. (*Interruption*) You cover all the points in a single supplementary question.)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ) : ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਆਦਮੀ ਕਦੋਂ ਤਕ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣਗੇ ?

(ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।)

STARRED QUESTION NO. 165

Mr. Speaker : Reply to starred question No. 165 has not been received.

STARRED QUESTION NO. 123

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 123.

STARRED QUESTION NO 168

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred question No. 168.

STARRED QUESTION NO. 178

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 178.

Starred questions Nos 165,123 and 168 and replies thereto appear in Punjab Vidhan Sabha Debate dated 11.5.1972 (Morning sittirg.)

Starred question No. 178 was included in the list of postponed starred questions for 11.5.72 (Morning sitting) but it was not put.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

STARRED QUESTION No. 183

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 183

STARRED QUESTION No. 95

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 95.

STARRED QUESTION No. 205

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of starred question No. 205.

ADVANCE INCREMENTS FOR ARTS AND CRAFTS TEACHERS.

*169 **Comrade Shamsher Singh Josh :** Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to grant three advance increments to Governments Arts & Crafts teachers in the State as in the case of Punjabi Teachers; if so, the time by which the decision is expected to be taken ;

(b) the date from which the said decision would be applicable.

Sardar Umrao Singh : (a) Yes, but no time limit can be given.

(b) The date from which the said decision would be applicable will depend upon the decision regarding the grant of advance increments only.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਪਰ ਫੈਸਲੈ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

(ਅ) ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਵਾਧੂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ।

FEES REALISED FROM STUDENTS OF POST MIDDLE CLASSES IN GOVERNMENT SCHOOLS

*124. **Comrade Satya Pal Dang :**

Comrade Arjan Singh : Will the Minister for Education be pleased to state—

Starred questions Nos. 183 and 95 and replies thereto appear in Punjab Vidhan Sabha Debate, dated 11.5.72 (Morning sitting).

Starred question No. 205 was included in the list of Postponed starred questions for 17th May, 1972, but it was not put.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

a) the total number of students in the post-Middle classes in the Government High Schools and the Government Higher Secondary Schools in the State as on 31st March, 1971;

b) the number of students out of those mentioned in part (a) above who were enjoying full fee/half fee concession during the year 1970—71;

c) the total amount of income from tuition fees realised from students for the year 1970—71;

d) the rates of tuition fees prevailing during the said year ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) 15-5-1971 ਨੂੰ 105,344

(ਏ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇਕਠੀ ਕਰਨ ਤੇ ਜੋ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਲਗੇਗੀ, ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਸੀ) 27.68 ਲੱਖ

(ਡੀ) ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਂਈ ਸਕੂਲਜ਼

	ਮੁੰਡੇ	ਕੁੜੀਆਂ
9ਵੀਂ ਕਲਾਸ	6.00 ਰੁ:	3.00 ਰੁ:
10ਵੀਂ ਕਲਾਸ	6.00 ਰੁ:	3.00 ਰੁ:

ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ

	ਮੁੰਡੇ	ਕੁੜੀਆਂ
9ਵੀਂ ਕਲਾਸ	7.00 ਰੁ:	4.00 ਰੁ:
10ਵੀਂ ਕਲਾਸ	8.00 ਰੁ:	5.00 ਰੁ:
11ਵੀਂ ਕਲਾਸ	9.00 ਰੁ:	6.00 ਰੁ:

[a) 1,05,344 as on 15.5.1971

b) The time and labour involved in collecting this information will not be commensurate with the benefits to be derived.

c) 27.68 lacs

d) Government High Schools

	Boys	Girls
9th Class	Rs. 6.00	Rs. 3.00
10th Class	Rs. 6.00	Rs. 3.00

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

GOVERNMENT HIGHER SECONDARY SCHOOLS

	Boys	Girls
9th Class	Rs. 7.00	Rs. 4.00
10th Class	Rs. 8.00	Rs. 5.00
11th Class	Rs 9.00	Rs. 6.00

Comrade Satya Pal Dang: The hon. Minister for Education Sardar Umrao Singh has said in reply to question No. 124, "The time and labour involved in collecting this information will not be commensurate with the benefits to be derived."

ਬੈਨੀਫ਼ਿਟ ਤਾਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜਾ ਵਡਾ ਲਭਦਾ ਹੈ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ, ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਕਿ ਸਿਵਾਏ ਫਿਕਸਡ ਇਨਕਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਝੂਠੇ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਦੇ ਕੇ ਫੀਸ ਮਾਫ਼ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ । ਕੀ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਕਾਂਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਵੀ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਨੌਵੀਂ ਅਤੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਫੀਸ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤਕ ਫ਼ੀਸ ਮਾਫ ਕੀਤੀ ਸੀ ਫਿਰ ਬਾਦ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਤਾਲੀਮ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਹੈ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੁਣ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਆਈ ਹੈ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ ।———(ਵਿਘਨ)

LAND ACQUIRED BY GURU NANAK UNIVERSITY

*126 **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the total area of land of villages Kale and Ghanupur acquired for the Guru Nanak University, Amritsar, together with the number of persons to whom the said land belongs ;

(b) the date (s) of acquisition ;

(c) whether the amount of compensation in lieu of the said land has been paid to the persons concerned; if not, the reasons for the delay ?

Sardar Umrao Singh: (a) 138 Kanals 19 Marlas. This land belongs to 129 persons.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the land was acquired through notification issued on 8.9.1970 and actual possession was taken on 30-10-1970.

(c) The amount of compensation has been deposited by the Guru Nanak University with the Collector, Amritsar, who is taking steps to complete the formalities for making immediate payments to the land owners. About Rupees 10 lakhs have been disbursed. Remaining amount will be paid shortly.

[(ਏ) 138 ਕਨਾਲ 19 ਮਰਲੇ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 129 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ।

(ਬੀ) ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ 8-9-1970 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਅਸਲੀ ਕਬਜ਼ਾ ਮਿਤੀ 30-10-1970 ਨੂੰ ਲਿਤਾ ਗਿਆ।

(ਸੀ) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਾਸ ਜਮਾ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਬੰਧੀ ਮਿਥੀਆਂ ਫਾਰਮੇਲੀਟੀਜ਼ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲਗਭਗ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਦੀ ਰਕਮ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਰੀਮੇਨਿੰਗ ਅਮਾਊਂਟ ਕਿਤਨੀ ਹੈ ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕੋਈ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਲਗਿਆਂ ਇਕੋ 20 ਫੁਟ ਚੌੜੀ ਸੜਕ ਸੀ ਉਹ ਵੀ ਵਿਚੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਜੇ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗਲ ਲਿਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਲਮ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਬਣੀ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਭੂਮੀ ਹੈ ਉਹ ਐਕੁਆਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਵੈਸੇ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸ਼ਾ ਕਾਲਜ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਲਈ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਣਗੇ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੋ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ]

ਕਮਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋ ਕਮਪਨਸੇਸ਼ਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਰੇਟ ਕੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਰੇਟ ਕਢਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਸਵਾਲ ਕਰਕੇ ਪੁਛ ਲੈਣ।

STARRED QUESTION NO. 171

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 171.

G. P. FUND PASS BOOKS ISSUED TO THE TEACHERS IN THE STATE

*172. (1) **Comrade Saghar Singh**

(2) **Comrade Mehtab Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether the G. P. Fund pass books have since been issued to the teachers of the Govt. Schools in the State ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether the entries therein are made in time ;

(c) whether it is a fact that 30% entries in the G. P. Fund Pass Books are not made properly ; if so, the action taken by the Deptt. in this respect ;

(d) whether there are any cases in which wrong entries are reported to have been made in the pass books of teachers ; if so, the list of such cases be laid on the Table of the House ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਅ) ਉਪਰੋਕਤ (ੳ) ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(ੲ) ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ।

(ਸ) ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ।

[(a) No

(b) In view of above question does not arise.

(c) As above.

(d) As above.]

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਤਕ ਕਰਨਗੇ ?

Starred Question No. 171 and reply thereto appear in Punjab Vidhan Sabha Debate, dated 11-5-1972 (Morning Sitting).

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੇਸ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ENQUIRY HELD AGAINST BLOCK EDUCTION OFFICER NIHALSINGH WALA BLOCK

*127. 1. **Comrade Mehtab Singh**

2. **Comrade Saghar Singh** : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether any enquiry was conducted against the Block Education Officer of Nihalsinghwala Block, during the period from October to December, 1971 ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, the details of allegations levelled against the said officer and the report of enquiry if any, submitted by the Enquiry Officer be laid on the Table cf the House.

(c) whether any action has been taken against the said officer, if not, the reason therefor ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes.

(b) A statement is laid on the Table of the House.

(c) Action is being taken.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।]

STATEMENT

Following allegations were levelled against Shri Bhag Singh Block Education Officer, Nihalsingh Wala :—

(i) that he missed a grant of Rs. 9000/—given in March, 1971 for the purpose of constructing latrines and for water arrangements in six Primary Schools.

(ii) that he distributed black board paint tins to the Primary Schools. The weight of two tins was shown as two litres where as actually the two tins contained one litrepaint. The B.E.O. thus embezzled Govt. money ;

(iii) almirahs were distributed to eleven Primary Schools but actually these almirahs did not reach the Schools and thus Gov. money was embezzled ;

(iv) ill-treatment with the teachers ;

(v) that the B.E.O. generally remains absent from his duty ;

(vi) results of all Primary classes were declared as 100% and failed boys were declared successful ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

(vii) enteries are made in the log books by B. E. O. without actually inspecting the Schools. Remarks in the log books are entered with a spirit of vengeance ;

(viii) that the B. E. O. makes temporary appointments according to his own sweet will.

A preliminary enquiry has been held into the allegations mentioned above. It is not considered desirable to lay a copy of the preliminary enquiry report on the Table of the House at this stage.

[ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ, ਬਲਾਕ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਿਰੁਧ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ :—

(1) ਕਿ ਉਸਨੇ ਮਾਰਚ, 1971 ਵਿਚ 9000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਤੇ ਟੱਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਕੁਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ।

(2) ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਲੈਕ ਬੋਰਡ ਪਾਲਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਦੋ ਦੋ ਡਬਿਆਂ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਦੋ ਲਿਟਰ ਵਿਖਾਇਆ ਜਦ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਦੋ ਦੋ ਡਬੇ ਇਕ ਲਿਟਰ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਬਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(3) ਗਿਆਰਾਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਕਿਸੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚੀਆਂ । ਪੈਸੇ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਕੀਤੇ ਹਨ ।

(4) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਕੌੜਾ ਵਰਤਾਉ ।

(5) ਬੀ ਈ.ਓ. ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਡਿਯੂਟੀ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

(6) ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਜਮਾਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 100% ਕਢੇ ਹਨ ਤੇ ਫੇਲ੍ਹ ਮੁੰਡੇ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ।

(7) ਬਿਨਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤੀਆਂ ਲਾਗ ਬੁੱਕਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲਾ ਲਊ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰਿਮਾਰਕਸ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

(8) ਆਰਜ਼ੀ ਟੀਚਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿਚ ਮਨਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੁਢਲੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਮੁਢਲੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਰਖਣੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ।]

ਵੈਸੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਗਿਆਨ ਲਈ ਇਹ ਦਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਈਮਾਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀ.ਈ.ਓ. ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । (ਥੰਪਿੰਗ)

SELECTION GRADE POSTS OF J.B.T.—STATE CADRE

*173 **Comrade Saghar Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the number of selection grade posts in the grade of Rs. 120—175 of J.B.T. State cadre as on 1.3.65;

(b) the number of selection grades of those mentioned in part (a) above which have since been released. A list thereof be laid on the Table of the House ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(c) the date by which the remaining selection grades are likely to be released along with the reasons for the delay ?

Sardar Umrao Singh : (a) 380 (75 Men and 305 Women.)

(b) 44. (8 Men and 36 Women). A list is placed on the Table of the House.

(c) The matter is under consideration. These selection grade posts could not be utilised earlier because the two grades viz Rs. 60—120 and Rs. 120—175 (Selection Grade of J.B.T. were unified by the Government with effect from 1.4.65. Government also imposed a ban on the utilisation of un-utilised vacant. Selection Grade posts. The ban has recently becn lifted. The steps are being taken to release the remaining selection grades to the eligible persons.

[(ੲ) 75 ਪੁਰਸ਼ ਜਮਾਂ 305 ਇਸਤਰੀਆਂ=380

(ਬੀ) ਪੁਰਸ਼ 8 ਜਮ੍ਹਾਂ 36 ਇਸਤਰੀਆ =44 (ਸੂਚੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)

(ਸੀ) ਮਾਮਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ । ਇਹ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਗ੍ਰੇਡ ਪੋਸਟਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਦੋਨੋਂ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਦਾ (ਅਖਵਾ 60/120 ਅਤੇ 120/175) ਮਿਤੀ 1.4.65 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਏਕੀਕਰਨ ਕਰ ਦਿਤਾ । ਦੂਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੀ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਵੀ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿਤੀ ਸੀ । ਇਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਠਾਈ ਹੈ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਯੋਗ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।]

PUNJAB EDUCATION DEPARTMENT

No. 1/68—69—ET (2), dated, Chandigarh, the 18th August, 1969.

The Director of Public Instruction, Punjab, Chandigarh, has ordered the promotion of the following teachers from the dates noted against each—

Sr. No.	Snty. No.	Name	Promoted from Class III (Div. Cadre) JBT Men's Branch-Jullundur Division.	To PES. Class III JBT Teachers Men's Branch Jullundur ;	
1.	Sarvshri 38-A	Prem Nath, GHS. Wadala Granthian.	Rs. 60-120	Rs. 120-175	1.10.62
2.	40—A	Lakhbir Singh GHS. Aliwal, Gurdaspur	—do—	—do—	—do—
3.	50—A.	Satpal, G.P.S. Mirpur Jattan	-do—	—do—	—do—
4.	52—A.	Raghbir Singh, G.P.S. Mirpur Gurdaspur.	—do—	—do—	—do—
5.	85—A.	Inderjit Singh G.P.S. Kalamehra, Gurdaspur.	—do—	—do—	—do—
6.	96—A.	Rattan Lal—do—	—do—	—do—	—do—
7.	96—B.	Darshan Kumar, G.P.S. Jahana, Gurdaspur.	—do—	—do—	—do—
8.	1124.	Bhan Singh, G.P.S. Matepur, Gurdaspur.	—do—	—do—	—do—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਤਤਰੀ]

Note :—1. These orders will not disturb the merit of the teachers already fixed by the S.S.S. Board.

2. These promotions are provisional. Should any of the officials be subsequently found not to be entitled to promotion, be shall be liable for reversion and the payment to him on this account will be recovered. The District Education Officer concerned may also please ensure that the work and conduct of the teachers concerned is satisfactory none of the promotees is under suspension, no corruption/enquiry case is pending against him/none has been debarred from promotion and none of the promotees has left service due to resignation and any other causes and the results of these teachers for the last two years out of the preceding 3 years has been satisfactiory and that he has put in 5 years service as trained teachers on the date from which he has been promoted.

3. The District Education Officers concerned is to release these orders only if the above conditions are fulfilled and a compliance report submitted to this office at an early date.

Endt. No. Even. Dated, Chandigarh, the 18.8.69.

Copy is forwarded for information and necessary action to :—

1. District Education Officers, Jullundur and Gurdaspur. Necessary steps may please be taken immediately to fix the pay of the officials concern with the rules laid down in the Civil Services Rules, Vol. 1, Part I and the payment made to the teachers concerned immediately.
2. Accountant General, Punjab.
3. General Branch of the office.

(Sd.)—
Assistant Director
(Sch. Admn.)

ਪੰਜਾਬ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ

ਹੁਕਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ
ਨੰਬਰ 1071 ਆਇ (3)/4-65 ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 4.11.69

ਪਟਿਆਲਾ ਮੰਡਲ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਇਸਤਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ 60/120 ਰੁਪਏ ਦੇ ਗਰੇਡ ਤੋਂ 120/175 ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਉਹਨਾਂ ਅਗੇ ਲਿਖਿਆ ਮਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸੀਨੀਆਰਟੀ ਨੰ: (ਪਟਿਆਲਾ ਮੰਡਲ ਦੀ 31.12.59 ਦੀ ਸਿਨੀਆਰਟੀ ਲਿਸਟ)	ਨਾਂ	ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਥਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1.	41	ਸਰਵਸੀ/ਸ਼੍ਰੀ ਮਤੀ ਰਾਜਰਾਣੀ	1.3.59	ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਆਸਮੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਯ.ਪ. ਨੰ: 5576—ਈ.ਡੀ, 11-(4)-69/25991 ਮਿਤੀ 14.10.69 ਰਾਹੀਂ ਰਚੀ ਗਈ।
2.	48	ਲੀਲਾ ਵੰਤੀ	1.3.59	ਉਕਤ
3.	198	ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ	15.6.60	ਉਕਤ
4.	247	ਭਗਵੰਤ ਕੌਰ	1.3.62	ਉਕਤ
5.	263 (ੲ	ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ	1.3.62	ਉਕਤ
6.	312	ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੌਰ	1.3.63	ਉਕਤ

ਉਪਰੋਕਤ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਲੈਣ :

(1) ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆ ਤਰੱਕੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਇਸ ਕੇਡਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀਨੀਆਰਟੀ/ਸੂਚੀ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ।

(2) ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(3) ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਐਲੋਕੇਟ ਹੋਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।

(4) ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ./ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਟਰੇਨਿੰਗ ਪਾਸ ਹੋਣ।

(5) ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵੇਲੇ ਪਟਿਆਲਾ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ।

(6) ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ 1.4.65. ਤੋਂ 60/175 ਦੇ ਗਰੇਡ ਵਿਚ ਤਨਖਾਹ ਮਿਥੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪਿਠ ਅੰਕਣ ਨੰ: ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 4.11.69.

ਉਤਾਰਾ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

(1) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਰੋਪੜ/ਸੰਗਰੂਰ/ਬਠਿੰਡਾ/ਕਪੂਰਥਲਾ

(2) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਪਟਿਆਲਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ ਦੀ ਨਿਜੀ ਮਿਸਲ ਤੇ ਸੇਵਾ-ਪਤਰੀ ਵੀ ਨਾਲ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸਹੀ/-ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ
(ਸ.ਪ. II)
ਵਾਸਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ।

ਹੁਕਮ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ

ਨੰ: 975-ਆਇ (5)-7/101-69 ਮਿਤੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 19.9.1969.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਜਲੰਧਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਇਸਤਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ 60/120 ਰੁਪਏ ਦਾ ਗਰੇਡ ਤੋਂ 120/175 ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਗੇ ਲਿਖੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸੀਨੀਆਰਟੀ ਨੰ:	ਨਾਂ ਤੇ ਪਤਾ	ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਵਿਸੇਸ਼ ਕਥਨ
1.	ਏ-1(3)	ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸ.ਕ.ਹ.ਸ., ਨੰਗਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ	1.3.61.	ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀ ਤੇ
2.	ਏ-(4)	ਰਾਜ ਦੇਵੀ ,,	,,	,,
3.	ਏ-(5)	ਦਲੀਪਕੌਰ ,,	,,	,,
4.	ਹੈ-1(6)	ਮਨਸਾ ਦੇਵੀ ,,	,,	,,
5.	1-ਏ (1)	ਕੁਸ਼ਲਿਆ ਦੇਵੀ ,,	,,	,,
6.	1 ਏ (1)	ਰਕਸ਼ਾ ਦੇਵੀ ,,	,,	,,
7.	1 ਬੀ	ਪ੍ਰੀਤਮਕੌਰ ,,	,,	,,
8.	2 ਏ	ਦਮਿਅਤ ਕਪੂਰ ,,	,,	,,
9.	3 ਏ	ਸੁਦੇਸ਼ ਮਲਹੋਤਰਾ ,,	10.10.54	,,
10.	3 ਏ (1)	ਬਿਮਲਾ ਕੁਮਾਰੀ ,,	,,	,,
11.	3 ਬੀ	ਪੁਸ਼ਪਾ ਚੌਧਰੀ ,,	,,	,,
12.	3 ਸੀ	ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ ,,	,,	,,
13.	3 ਡੀ	ਰਾਮ ਕੁਮਾਰੀ ,,	,,	,,
14.	3 ਈ	ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰੀ ,,	,,	,,
15.	5 ਏ	ਨਿਰਮਲ ਸੂਦ ,,	6.11.61	,,
16.	5 ਬੀ	ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਦੇਵੀ ,,	23.11.61	,,
17.	5 ਸੀ	ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ,,	18.2.62	,,
18.	6 ਏ	ਨਿਰਮਲ ਸੂਦ ,,	1.3.62	,,
19.	27 ਏ	ਕਮਲਾ ਦੇਵੀ, ਸ.ਮ.ਸ., ਮਲ੍ਹਪੋਤਾਂ (ਜਲੰਧਰ)	,,	,,
20.	ਏ	ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ; ਸ ਮ.ਸ., ਭਾਵੜੀ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ)	,,	,,
21.	74 ਏ	ਮੋਹਨ ਦੇਵੀ, ਹ.ਪ.ਸ., ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ)	,,	,,
22.	74 ਏ (1)	ਗੁਰਚਰਨ ਕੌਰ, ਸ਼.ਹ.ਸ., ਮੂਸਾ ਪੁਰ (ਜਲੰਧਰ)	,,	,,
23.	(1) ਏ	ਤਾਰਾ ਰਾਣੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ ਕ.ਹ.ਸ., ਨੰਗਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ	18.4.62	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

24. (1) ਬੀ ਤਾਰਾ ਰਾਣੀ ਮਾਮਪਾਲ, ਸ.ਕ.ਹ.ਮ., ਨੰਗਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ 18.4.62
25. 74 (2) ਸੁਦਰਮਾ ਸੂਦ 24.4.62 „
26. 74 (iii) ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ 28.5.62 „
27. 74 ਬੀ ਸ਼ਾਰਦਾ ਰਾਣੀ, ਸ.ਕ.ਮ.ਸ., ਮਗਾ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) 14.9.62. „
28. 74 ਡੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਜੀਤ ਕੌਰ, ਸ.ਮ.ਸ., ਘੁੰਮਣ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ) „ „
29. 75. ਏ ਸਨੇਹ ਲਤਾ, ਕ.ਹ.ਸ., ਨੰਗਲ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ 19.4.63. „
30. 80 ਏ ਫੂਲਾ ਰਾਣੀ „ 16.10. 63 „
31. 80 ਬੀ ਲਖਬੀਰ ਕੌਰ, ਸ.ਪ.ਸ., ਸਿੰਬਲ ਬਟਾਲਾ (ਗੁ.ਪੁਰ) 6.8.64 „
32. 84 ਏ ਹਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਸ.ਪ.ਸ., ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ (ਜਲੰਧਰ) „ „
33. 84 ਬੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਵੰਤੀ, ਸ ਪ.ਸ., ਚੁੜਮੁੜ (ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) „ „

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਲੈਣ :—

1. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਕਚੀਆਂ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਇਸ ਕਾਡਰ ਦੀ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀਨੀਆਰਟੀ/ਸੂਚੀ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵੇਗੀ ।

2. ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤੱਸਲੀ ਬਖਸ਼ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਸ਼ਕਾਇਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ।

3. ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਐਲੋਕੇਟ ਹੋਣ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ।

4. ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ./ਜੇ.ਵੀ.ਟੀ. ਟਰੇਨਿੰਗ ਪਾਸ ਹੋਣ ।

5. ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵੇਲੇ ਜਲੰਧਰ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਣ ।

6. ਇਹਨਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ 1.4.65 ਤੋਂ/175 ਦੇ ਗਰੇਡ ਵਿਚ ਤਨਖਾਹ ਮਿਥੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਨੰ: 975-ਆਇ (5)-7/101-69 ਮਿਤੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 19.9.69.

ਉਤਾਰਾ ਸੂਚਮਾ ਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

1. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ, ਰੋਪੜ ਲੜੀ ਨੰ: 2,3,4,5,7,8,9,10,11, 13,14,15,17,23,24,25, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਤਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਨਿਜੀ ਮਿਸਲਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ[

2. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ। ਲੜੀ ਨੰ: 21 ਅਤੇ 27 ਦੀਆਂ ਨਿਜੀ ਮਿਸਲਾਂ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

3. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਜਲੰਧਰ। ਲੜੀ ਨੰ: 32 ਦੀ ਨਿਜੀ ਮਿਸਲ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

4. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਲੁਧਿਆਣਾ।

5. ਸੁਪਰਡੰਟ ਸ਼ਕੂਲ ਜਨਰਲ ਸ਼ਾਖਾ।

ਸਹੀ/ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧ—2

ਵਾਸਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਨਿੰਗ ਗਰੇਡ 1.4.1965 ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿਤਾ ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਗਰੇਡ ਦੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈਆਂ ਸੀ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਡੀਲ੍ਹੇ ਕੀਤੀ ਹੈ?

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੋਈ ਐਸੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੀਕਰ ਇਲਿਜੀਬਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਲਿਜੀਬਲ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਸਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਐਸਾ ਕੇਸ ਇਹ ਲਿਆ ਦੇਣ ਮੈ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ।

Mr. Speaker Question Hour is over. The remaining question will be deemed to have been answered under rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in Punjab Legislative Assembly.

WRITTEN ANSWER TO STARTED QUESTIONS LAID ON THE TABLE UNDER RULE 38.

LIBRARIAN, GOVERNMENT COLLEGE, PATIALA

*128. **Sardar Prehlad Singh** : Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) the basic qualifications for the present Librarian, Government College, Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) whether the said Librarian is entitled to draw the emoluments which he is drawing at present in view of his present qualifications;

(c) whether at the time of appointment of the said Librarian the qualifications prescribed for the said post were the same as he possesses at present ?

Sardar Umrao Singh: (a) There are at present two Librarians at Government Mahendra College, Patiala and both are M. As with Diploma in Library Science.

(b) Yes.

(c) Yes, in one case.

[(ੳ) ਇਸ ਵੇਲੇ ਗੌਰਮੈਂਟ ਮਹਿਦੰਰਾ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਦੋ ਲਾਇਬਰੇਰੀਅਨ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਐਮ. ਏ. ਹਨ ਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ' ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ]

Selection of J.B.T. Teachers.

* 134 **Chaudhri Ram Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state.

(a) the total number of J.B.T. vacancies advertised in 1968 ;

(b) the total number of candidates who applied for the said vacant posts indicating who are 1st Class Matriculates with J.B.T., 2nd Class Matriculate, but were not selected by the Departmental Selection Committee ;

(c) the total number of candidates selected for J. B. T. posts ;

(d) the total number of candidates belonging to Scheduled Castes Scheduled Tribes selected by the Departmental Committee ;

(e) the criteria followed by the Selection Committee for selecting candidates ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ੳ) 2207

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

ਜਿਨਾਂ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ

ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਅਤੇ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ.	ਮੈਟ੍ਰਕ ਸਮੇਤ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਸੈਕੰਡ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਕਲਾਸ	ਕੁਲ
470	6515	6985

ਜਿਹੜੇ ਚੁਣੇ ਨਹੀਂ ਗਏ

ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਮੇਤ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ.	ਸੈਕਿੰਡ ਕਲਾਸ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਸਮੇਤ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ.	ਕੁਲ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ	6	6

(ਸੀ) 13635

(ਡੀ) 829

(ਈ) ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਪਬਲਿਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਦਸਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

[(a) Applied 2207

(b)

1st Class Matriculate with J. B. T.	2nd Class Matriculate with J. B. T.	Total
470	6515	6985
Not selected		
Nil	6	6

(c) 13635

(d) 829

(e) It is not in public interest to supply this information.

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Consolidation Operations in Village and P O Rahawan District Ludhiana.

191 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state.—

(a) whether the work regarding the consolidation of holiding in village and Post Office Rahawan, Via Khanna, District Ludhiana, has been completed; if so, on what date ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) whether it is a fact that no land has been allotted to the Harijans in the said village for manure pits; if so, the reasons therefor ;

(c) whether it is also a fact that no abadi plots have been allotted to the Harijans of the said village for the construction of Houses; if so, the reasons for the same ;

(d) whether it is further a fact that no Phirni has been provided in the above mentioned village; if so, the reasons for the same ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes. The record of village Rahawan was consigned after completion of consolidation work on 9-11-1955;

(b) Land measuring 1 Kanal 19 Marlas has been allotted to the Harijans for manure pits in the village ;

(c) No land for abadi plots has been allotted to the Harijans as village Rahawan adjoins Khanna city and Garden Colony and Model Town already exist there and the area of the village is also very valuable.

(d) No Phirni has been provided in the village for the reasons mentioned in (c) above.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਪਿੰਡ ਰਹਾਵਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੱਕਬੰਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਮਿਤੀ 9.11.1955 ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਤਹਿਸੀਲ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ।

(ਅ) ਰਕਬਾ ਤੈਦਾਦੀ 1 ਕਨਾਲ 19 ਮਰਲੇ ਹਰੀਜ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਗੜ੍ਹਾ ਜਾਤ ਖਾਦ ਲਈ ਛਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

(ੲ) ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਕੋਈ ਰਕਬਾ ਨਹੀਂ ਛਡਿਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਖੰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਕਬੇ ਵਿਚ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ ਅਤੇ ਗਾਰਡਨ ਕਲੋਨੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਰਕਬਾ ਬੜਾ ਕੀਮਤੀ ਹੈ ।

(ਸ) ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪੈਰਾ (ੲ) ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਫਿਰਨੀ ਲਈ ਕੋਈ ਰਕਬਾ ਨਹੀਂ ਛਡਿਆ ਗਿਆ ।]

Dharamsala for Harijans in village and P. O. Rahwan, District Ludhiana.

192. Comerade Satya Pel Dang Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

(a) whether the Government received a representation dated 10-4-71 addressed to the Chief Minister Punjab signed by Shri Gurdas Singh and other Harijans of V. P. O. Rahawan via Khanna, district Ludhiana for arranging/constructing a Dharamsala in their village where Harijans constitute 70% of the entire population; if so, the action taken on this representation ;

(b) whether any Dharamsala has since been arranged/constructed for the Harijans of the said village ?

Shri Gurmail Singh : (a) No.

(b) No .

[(ੳ) ਨਹੀਂ

(ਅ) ਨਹੀਂ]

Kasur Nala Bridge constructed at Burji No. 364000

193 **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) the cost at which Kasur Nala Bridge at Burji No. 364000 was constructed during the year 1965-66 ;

(b) whether it is a fact that soon after the said bridge was washed away; if so, when and the reasons therefor ;

(c) the amount s ent on weed clearance during the period between the construction of the said bridge its getting washed away,

(d) whether any enquiry has been held in this connection; if so, by whom and with what result ?

Shri Gurmail Singh : (a) Rs. 76, 442/—

(b) No. The bridge collapse after 4 years of its construction on 4-9-70 A Committee of three Superintending Engineers of the Department was instituted during 1971 to investigate the issue of failure of the bridge. The findings/report of the Committee is still awaited.

(c) Rs. 10,024/—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[(ੳ) 76442 ਰੁਪੈ

(ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਇਸ ਪੁਲ ਬਨਣ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ 4 ਸਾਲ ਬਾਦ ਮਿਤੀ 4.9.70 ਨੂੰ ਗਿਰ ਗਿਆ ਸੀ । ਤਿਨ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜਨਿਅਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਲਈ 1971 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਪੁਲ ਦੇ ਗਿਰ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦੀ ਛਾਣਬੀਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ । ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਿਟਾ / ਰਪੋਟ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

(ੲ) 10024 ਰੁਪੈ ।]

Unstarred Question No. 194.

ਸਭਾ ਦਾ ਸੁਆਲ ਨੰ: 194, ਜੋ ਮਿਤੀ 26-4-72 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਵਲੋਂ/ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸੰਬਧਤ ਸੂਚਨਾਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(ਸਹੀ) /—
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ

ਤ. ਸ. ਨੰ: 2326-ਸ 2 (3)-72, ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972

195. INCREASE ALLOWED IN PRICES OF CONTROLLED BRICKS

195 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state whether any increase was allowed by the Government in the controlled prices of various qualities of bricks in the State during the period from 1-1-70 to 30-4-71; if so, the details there of and the date (s) from which the increase (s) has/have been made effective ?

Shri Gian Chand Kharbanda : Yes. Upto 18-1-1970 the prices were as under :--

1.	First Class of Bricks	Rs. 45-00 per thousand.
2.	Second Class of Bricks	Rs. 40-00 —do--
3.	Third Class of Bricks	Rs. 34-00 —do--

Details of the increase made thereafter are given below :—

Period		Details of increase	Date from which increase (s) has/have been made effective.
From	To		
19-1-70	to 28-3-71	Rs. 1.38 per thousand	Orders to this effect were issued on 19-1-70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Food and Supplies]

29-3-71 to 15-4 71 Rs. 4.6 per thousand Orders to this effect were issued on 29-3-71

Increase @ Rs 4.67 per thousand allowed from 29-3-71, was withdrawn w. e. f. 16.4-71.

[ਹਾਂ ਜੀ ਮਿਤੀ 18-1-1970 ਤਕ ਥਲੇ ਲਿਖੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸਨ :—

1. ਅੱਵਲ ਦਰਜਾ ਇੱਟਾਂ 45-00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ

2. ਦੋਮ ਦਰਜਾ ਇੱਟਾਂ 40-00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ

3. ਤੀਜ਼ਾ ਦਰਜਾ ਇੱਟਾਂ 34-00 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ

ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਜੋ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਥੱਲੇ ਦਿਤੇ ਜ਼ਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਸਮਾਂ ਤੋਂ	ਸਮਾਂ ਤਕ	ਵਾਧੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ	ਉਹ ਮਿਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਧੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ
19.1.70 ਤੋਂ	28.3.71	1.38 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ	ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 19.1.70 ਨੂੰ ਇਸ਼ੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ।
29.3.71 ਤੋਂ	15.4.71	4.67 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ	ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਰਡਰ ਮਿਤੀ 29,3.71 ਨੂੰ ਇਸ਼ੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

4.67 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਂਲ ਜਿਸ ਵਾਧੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਤੀ 29.3.71 ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਮਿਤੀ 16.4.71 ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ।

RESIGNATION SUBMITTED BY DOCTORS WORKING IN V. J. HOSPITAL, AMRITSAR.

196. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the names of Doctors working in the V. J. Hospital, Amritsar who resigned during 1970 and during the period 1-1-71 to 10.5.71 and a list giving their parentage, exact position and reasons given by them for resigning in each case be laid on the Table of the House;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) whether all of them had put in rural service as required under the Rules; if so, whether any penalty had been realized from those who had not put in the required rural service ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) No doctor working in the V. J. Hospital, Amritsar resigned during the period from 1.1.71 to 10.5.71.

However, a list of doctors working in the Medical College, Amritsar to which V. J. Hospital is attached, who resigned during the year 1970 and the period from 1.1.71 to 10.5 71 is given below :—

Serial o.	Name of the doctor	Father's name	Designation	Date from which resigned	Reasons for resignation.
1.	Dr. Rakesh Sachdeva	Dr. Y. Sachdeva Retired Principal, Medical Co lege, Amritsar.	Registrar Surgery.	15.2 71	no reason was assigned.
2.	Dr. Narinder Kumar	Shri Brij Lal Teacher.	Registra Radiology.	24.4 71	to join the post of Senior Lecturer Radiology M.C. Rohtak
3.	Dr. Vinod Malhotra,	Dr. R. P. Malhotra, Retired Prof. of Medicine Medical College, Amritsar.	Registrar Medicine.	1.5.71	no reason was assigned.

(b) None of them had put in rural service and no penalty has been realized from them.

UNSTARRED QUESTION No· 197.

Subject :—Assembly Question No. 197 asked by Comrade Satya Pal Dang, M.L.A., regarding appointment of Professors etc. in Government Medical College in the State.

Will the Secretary, Punjab Vidhan Sabha kindly refer to the subject cited above;

2. The answer to Assembly Question No. 197 appearing in the list of Unstarred Question for the 26th April, 1971 in the name of Comrade

Unstarred Question No. 197 and reply thereto appear in Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Mr. Speaker]

Satya Pal Dang, M.L.A. is not ready. The reply will be sent as soon as the relevant information has been collected.

Sd/
Hans Raj Sharma
Minister for Finance, Punjab.

To

The Secretary,
Punjab Vidhan Sabha, Chandigarh.

U.O. No. 2888-3HB-III-72, dated Chandigarh, the 25th April, 1972

FILMS EXEMPTED FROM ENTERTAINMENT TAX

198. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Development be pleased to—

(a) lay on the Table of the House a statement giving the number and names of films in the case of which exemption from levy of etnertainment tax during each of the six years ending with the years 1969—70 was given;

(b) state the name of the films in respect of which applications for similar exemption as in part (a) above were received during the same period but which were not granted exemption ?

ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਅਨੁਲਗ 'ੳ' ਤੇ ਵਿਵਰਣ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਅਨੁਲਗ 'ਅ' ਤੇ ਵਿਵਰਣ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਨੁਲਗ 'ੳ'

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਗਈ
1.	ਹਕੀਕਤ	1964—65
2.	ਸ਼ਹੀਦ	1965—66
3.	ਗੱਭਰੂ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਦਾ	1966—67
4.	ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ	1966—67
5.	ਧਰਤੀ ਵੀਰਾਂ ਦੀ	1966—67
6.	ਮੈ ਭੀ ਮਾਂ ਹੂੰ	1966—67
7.	ਨਈ ਉਮਰ ਕੀ ਨਈ ਫਸਲ	1967—68
8.	ਇਹ ਧਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ	1967—68
9.	ਖੇਡ ਪਰੀਤਾਂ ਦੀ	1967—68
10	ਅਮਰ ਪਾਲੀ	196 —68
11.	ਉਪਕਾਰ	1967—68
12.	ਪਰਿਵਾਰ	1968—69
13.	ਜੋਤ ਜਲੇ	1969—70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

14,	ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ	1969--70
15.	ਪਿਆਸ	,,
16.	ਮਹਾਤਮਾ	,,
17.	ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ	,,
18.	ਹੱਮ ਏਕ ਹੈਂ	,,
19.	ਪ੍ਰੇਮ ਪੁਜਾਰੀ	,,
20.	ਗੋਬਿੰਦ ਦਰਸ਼ਨ	,,
21.	ਅਰਾਧਨਾ	,,

ਅਨੁਲਗ 'ਅ'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ।

1. ਆਸਮਾਨ ਮਹਿਲ
2. ਹਮਾਰਾ ਘਰ
3. ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਮੋਹਨ
4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ
5. ਨੌਨਿਹਾਲ
6. ਆਂਖੇਂ
7. ਲਾਵਾ ਫੁਟਿਆ
8. ਆਖਰੀ ਖੱਤ
9. ਦੋਸਤੀ
10. ਬਹਾਰੋਂ ਕੇ ਸਪਨੇ
11. ਬੇਟੀ ਤੁਮਹਾਰੇ ਜੈਸੀ
12. ਸਾਤ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ
13. ਆਂਚਲ ਕੇ ਫੂਲ
14. ਸ਼ਿਮੀ

PROMOTION OF SENIOR LECTURERS GOVERNMENT MEDICAL COLLEGE, AMRITSAR.

199. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Com. Satya Pal Dang]

(a) the name of Senior Lecturers in Government Medical College, Amritsar, promoted as Assistant Professors during the year 1971 together with the dates of their promotions;

(b) whether it is a fact that all the said Senior Lecturers were from the General Surgery side ;

(c) whether any Senior Lecturers senior to those promoted were not promoted, if so, their names and the reasons for not promoting them ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) The follwing Senior Lecturers of Medical College, Amritsar were promoted as Assistant Professors during the year 1971 w. e. f. the date mentiond against each—

Sr. No. Name of the Department		Name of Senior Lecturer of M.C. Amritsar.	Date from which promoted as Asstt. Professors.
1. Surgery Departmet.	1.	Dr. G.S. Girgila	1.4.71
	2.	Dr. Gurmail Singh	1.4.71
	3.	Dr. Yashvir Sachdeva (Urology)	1.4.71
2. Pharmacology Deptt.	1.	Dr. Mrs. Sita Sharma	28.7.71
3. Ophthalmology Deptt.	1.	Dr. K.K. Khanna	13.2.71
4. Anaesthesia Deptt.	1.	Dr. Paramjit Singh	13.3.71
5. Paediatric Deptt.	1.	Dr. Harbans Lal	22.12.71
6. Radiology Deptt,	1.	Dr. Mrs. Sudesh Khanna	17.12.71
7. Psychiatry Deptt.	1.	Dr. Harish Verma	12.6.71
8. Skin & V.D. Deptt.	1.	Dr. Kamlesh Khanna	8.1.72
9. Biochemistry Deptt.	1.	Dr. Kundan Singh	14.1.71

(b) No.

(c) No.

POSTS OF AUDIT INSPECTORS IN THE CO-OPERATIVE SOCIETIES

200 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether any posts of Audit Inspectors, Co-operative Societies, were advertised in the month of November, 1969; if so, their number;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the total number of persons who applied for the said posts, the number of those who were interviewed and of those who were selected stating the dates of selection in each case;

(c) the number of those amongst the selected candidates who received training and the date (s) of the completion of the training;

(d) whether it is a fact that none of them has so far been offered any appointment; if so, the reasons therefor;

(e) whether any of the selected persons who underwent training privately have been appointed; if so, their names and addresses

Giani Zail Singh : (a) Yes. 43 posts of Inspectors Audit were advertised

(b) 396 candidates applied for the said posts and 249 were issued interview cards for 2nd and 5th March, 1970. 43 candidates were selected.

(c) 30 candidates joined training; 15 at Cooperative Training College Patiala which concluded on 22.3.71, 14 candidates at Co-operative Training College, Rajpura (U.P.) which concluded on 29.5.71 and 1 at the Cooperative Training College, Patiala which concluded on 22.3.72.

(d) No. 39 candidates selected for the post of Inspector Audit have been appointed. Only one candidate who completed training on 22.3.72 has not been appointed and his case for appointment is under action.

(e) 10 candidates who were already trained in the Cooperative Training College, Patiala/Cooperative Institutes were appointed after their selection. Their names and addresses are given below—

1. Shri Chhota Singh S/o Shri Inder Singh near Khalsa High School, Rupar.

2. Shri Jagir Singh S/o Shri Harnam Singh V. Mand P.O. Doraha Teh. Batala Distt Gurdaspur.

3. Shri Bachittar Singh S/o Shri Ishar Singh V. Dohaha Teh. Nabha, P.O. Rajgarh, Distt. Patiala.

4. Shri Gurdarshan Singh S/o Sh. Sadhu Singh V. & P.O. Amargarh, Distt. Sangrur.

5. Shri Gurjeet Singh S/o Lakhmir Singh V. Shersinghwala P.O. Sukhnwala Teh. Faridkot.

6. Shri Shishan Pal S/o Sh. Dev Ram Singla, V.& P.O. Amargarh. Distt. Sangrur.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

7. Sh. Rajinder Pal S/o Sh. Mukhtiar Chand V. Khatriwala, P.O. Bareta Mandi Distt Bhatinda.

8. Sh. Sarwan Singh S/o Sh. Naranjan Singh V. & P.O. Dhudi, Teh. Faridkot, Distt. Bhatinda.

9. Shri Harbans Singh S/o Sh. Ram Chand V & P.O. Mahma Sarja, Distt. Bhatinda.

10. Sh. Gurbax Singh S/o Sh. Bawa Singh Audit Assistant, Coop; Societies, Jullundur.

[(ੳ) ਹਾਂ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਡਿਟ ਦੀਆਂ 43 ਆਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਅ) ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਆਸਾਮੀਆਂ ਲਈ 396ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 249 ਨੂੰ 2 ਅਤੇ 5 ਮਾਰਚ, 1970 ਲਈ ਮੁਲਾਕਾਤੀ ਚਿਠੀਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆ 43 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(ੲ) 30 ਉਮੀਦਵਾਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਹਾਜਰ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 15 ਸਹਿਕਾਰੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲੇਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਜੋ 22. 3. 71 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ, 14 ਸਹਿਕਾਰੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲਜ ਰਾਜਪੁਰ (ਉਤੱਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਜਿਹੜਾ ਕਿ 29. 5. 72 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿ 22. 3. 72 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹਇਆ, ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ।

(ਸ) ਨਹੀਂ। 39 ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋ ਕਿ ਇੰਨਸਪੈਕਟਰ ਆਡਿਟ ਦੀ ਆਸਾਮੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕੇਵਲ ਇਕ ਉਮੀਦ-ਵਾਰ ਜਿਸ ਨੇ ਟਰੇਨਿੰਗ 22. 3. 72 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤੀ ਸੀ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਹੁਕਮ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(ਹ) 10 ਉਮੀਦਵਾਰ ਜ਼ੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਟਰੇਨਿੰਗ ਪਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁਕੇ ਸਨ ਦੇ ਚੋਣ ਉਪਰੰਤ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਪਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

1. ਸ਼੍ਰੀ ਛੋਟਾ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇੜੇ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਰੋਪੜ।
2. ਸ਼੍ਰੀ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਮੰਡ ਡਾਕਖਾਨਾ ਦੋਰਾਹਾ ਤਹਿਸੀਲ ਬਟਾਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ।
3. ਸ਼੍ਰੀ ਬਚਿੱਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਇਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਡੋਡਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਨਾਭਾ, ਡਾ. ਰਾਜ਼ਗੜ੍ਹ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(4) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ , ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ ਅਮਰਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ ।

(5) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਜੰਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਲਖਤੀਰ ਸਿਘ ਪਿੰਡ ਸ਼ੇਰਸ਼ਿੰਘਵਾਲਾ ਡਾਕਖਾਨਾ ਸੁਧਨਵਾਲਾ ਤਹਿਸੀਲ ਫਰੀਦਕੋਟ ।

(6) ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਸਨ ਪਾਲ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ ਅਮਰਗੜ , ਸੰਗਰੂਰ ।

(7) ਸ਼੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਖਤਰੀਵਾਲਾ, ਡਾਕਖਾਨਾ ਵਰੇਟਾਂ ਮੰਡੀ, ਜ਼ਿਲਾ ਬਠਿੰਡਾ ।

(8) ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਨਰਜੰਨ ਸਿਘ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ ਢੁਡੀ, ਤਹਿ-ਸੀਲ ਫਰੀਦਕੋਟ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ।

(9) ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ ਮਾਹੇਮਾਸਰਾਜ਼, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ।

10) ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ, ਆਡਿਟ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਜਲੰਧਰ ।]

PURCHASE OF WHEAT BY THE FOOD DEPARTMENT OF THE STATE.

201. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state :

(a) whether it is a fact that no purchase of wheat by the Food Department in the State was made last year through Pucca Arthia's Association; if so, the details of the alternative arrangements made in this respect;

(b) whether any saving was accrued to the Government as a result of the change referred to in part (a) above; if so, to what extent ?

Shri Gian Chand Kharbanda :

(a) Yes. Bulk of the procurement was made through Coop. Marketing Societies. A small part of it was made by payment of cost direct to individual Kacha Arhtias or their Associations.

(b) For bulk of purchases made through Coop. Marketing Societies, no saving accured to Government, because they were paid the same commission as paid previously to Pacca Arhtias. For comparatively small portion of procurement, for which payment was made direct, no commission was paid but the over-all saving was negligible because extra staff had to be entertained for this work. Time and labour involved in compiling the exact amount of this saving will not be commensurate with the likely benefit to be derived.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ]

[(ਏ) ਜੀ ਹਾਂ। ਕਣਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਸਦਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੱਚਾ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਣਕ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਬੀ) ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਚਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਪਈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਕੇ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਲਈ, ਜਿਸ ਲਈ ਸਿੱਧੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸੀ, ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਾ ਮਾਤਰ ਹੀ ਬਚਤ ਹੋਈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਵਾਧੂ ਅਮਲਾ ਰਖਣਾ ਪਿਆ। ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਉਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਲਾਭ ਦੀ ਕੋਈ ਵੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।]

ESCAPE OF SHRI RAM MURTI ALLEGED SUSPECT INVOLVED IN THE CASE OF MURDER OF A STUDENT OF PANJAB UNIVERSITY FROM THE CUSTODY OF PUNJAB POLICE.

202. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that Shri Ram Murti a suspect/accused in the case of murder of Shri Jaspal Singh, a student of Punjab University, escaped from the custody of the Punjab Police in 1971; if so, the exact date and place of his escape;

(b) whether any action has been taken against the police officials because of whose negligence he was able to escape ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ 24/4/1971, ਨਿਕਟ ਪੁਲ ਬੈਂਈ, ਕਾਂਜਲੀ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਕੋਤਵਾਲੀ ਕਪੂਰਥਲਾ।

(ਬੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਐਸਕੋਰਟ ਪਾਰਟੀ ਜਿਹੜੀ ਰਾਮ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਦਵਾਰਾ ਕੋਈ ਕੋਤਾਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ।

Amount Contributed by the Chief Minister, Punjab towards the cost of building a memorial in memory of the late Shri Jaspal Singh a student of Punjab University.

203. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state whether any amount was contributed by the Chief Minister out of any funds at his disposal or out of the Government funds towards the cost of building a memorial in the memory of late Shri Jaspal Singh, student of the Panjab

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

University murdered some time during the first 4 months of 1971 or towards the end of 1970; if so, how much, on what date and to whom ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : ਸ੍ਰੀ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੇ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ।

Shops demolished at Rajpura by the P. W. D. Authorities.

204. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether there was any hartal of shop-keepers at Rajpura on 13.5.1971 or not to protest against the demolition of about 150 shops by P. W. D; if so, the exact number of the shops demolished and the reasons therefor;

(b) whether the said shops were demolished without any notice;

(c) whether any compensation has been paid to the owners/occupants of the shops mentioned in part (a) above.

(d) whether it is a fact that the said shops were constructed with prior permission of the Government of the erstwhile princely State of Patiala ?

Giani Zail Singh : (a) Matter of hartal is not in the knowledge of my department. However, 50 shops and khokhas were removed on 11/5/71 and some clearance was done on 12th May, 1971.

(b) Notices were given.

(c) As there were encroachments on Government land, no compensation was paid.

(d) No This land is the property of the Central Government being situated on National Highway, so the question of any permission does not arise.

[(ਏ) ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਫਿਰ ਵੀ 50 ਦੁਕਾਨਾ ਅਤੇ ਖੋਖੇ 11/5/71 ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ 12/5/71, ਨੂੰ ਵੀ ਕੁਝ ਢਾਹੇ ਗਏ ਸਨ ।

(ਬੀ) ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ।

(ਸੀ) ਕਿਉਂਕਿ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

(ਡੀ) ਨਹੀਂ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਤੇ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

UNSTARRED QUESTION No. 205.

ਵਿਸ਼ਾ :— ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 205 ਵਲੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ.

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 205 ਵਲੋਂ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਜਿਹੜਾ ਕਿ 26 ਅਪ੍ਰੈਲ, 972 ਦੀ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

2. ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਉਤਰ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

(ਸਹੀ) /—
ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ,
ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ,
ਪੰਜਾਬ ।

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗ: ਸ: ਨੰ: 1692–ਆਰ-1-72/5098
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮਿਤੀ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ।

FEES CHARGED FOR OPERATIONS DONE BY MEDICAL OFFICERS GOVERNMENT HOSPITALS AND DISPENSARIES

206. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state :

(a) the prevailing rates of fees for various operations which the Medical Officers in Govt. Hospitals and dispensaries are allowed to charge from the patients and a statement in this respect be laid on the Table of the House ;

(b) the date when the said rates were revised last together

[]Unstarted Question No. 205 and reply thereto appear in the Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

with the extent to which these were revised and the reasons erefor;

(c) the percentage of the amount out of the said fees which is/was allowed to be retained by the Doctors and the amount which went to the Government both at present and before the last revision ?

ਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ੲ) ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੱਖ 2 ਓਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ/ਨਵੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਨਾਲ ਨਥੀ ਵੇਰਵੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ ।

ਬੀ) ਇਹ ਓਪਰੇਸਨ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਰੇਟ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਇਨਕੁਇਆਰੀ ਅਤੇ ਰਿਸੋਰਸਿਜ਼ ਕਮੇਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੌਥੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਫੰਡਜ਼ ਲਭਣ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਮਿਤੀ 3-2-71 ਤੋਂ 40 ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਤ ਦੀ ਹਦ ਤਕ ਵਧਾਏ ਗਏ ਹਨ ।

(ਸੀ) (i) ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਜਨ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਬਣੀਆਂ ਹਨ) ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਣੀ ਹੈ :—

ਕੁਲ ਦਾ 25% ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ

ਬਾਕੀ 75% ਵਿਚੋਂ

ਅਨਸਥੈਟਿਸਟ	25 ਹਿਸੇ
ਸਰਜਨ	75 ,,

ਪਰੰਤੂ ਵੰਡ ਦਾ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

(ii) ਮਿਤੀ 3-2-1971 ਨੂੰ ਹੋਈ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਦੁਹਰਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਫੀਸਾਂ (ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ) ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ 40 ਤੇ 60 ਦੀ ਨਿਸਬਤ ਨਾਲ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅੌਰ ਹੋਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀਆਂ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਰਖਦੇ ਸਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

RATES OF OPERATION FEES FOR MEDICAL OFFICER, PCMS, CLASS II

Operations	PCMS CLASS I (Men and Women) or an Officer holding charge of a district		PCMS CLASS II Officers		Asstt. Medical Officers (Non Gaz.) or Medical Officer I/C Rural Dispensaries	
	Existing	Revised	Existing	Revised	Existing	Revised
1	2	3	4	5	6	7
	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.	Rs.
Amputation Hip Joint	150	210	45	63	15	21
At or above the knees	150	210	45	63	15	21
At or above the elbow	100	140	30	42	10	14
Below knees and below elbow.	100	140	30	42	10	14
Finger or toe	25	35	8	11	3	4
Adenoide	50	70	16	22	6	8
Adenoide and tonsils	100	140	30	42	10	14
Tonsilectomy by disection up to	150	210	45	63	15	21
Appendicitis	200	280	60	84	20	28
Breast- (a) Complete excision	250	350	75	105	25	5
(b) Partial excision	75	105	22	31	7	2
(of benign) Tumours					10	14

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6	7
Cataract	100	140	30	42	3	4
Circumcision	25	35	8	11	10	14
Empyama with rib resce-	100	140	30	22		
tion					5	7
Fracture setting under	50	70	15	21		
Chloroform					10	14
Fistulia-in-ano	100	140	30	42	10	14
Haemorrhoids	100	140	30	42	2	3
Injection under local	20	28	6	8		
anaesthesia					7	10
Hydrocele Medical	75	105	22	31	5	7
Oure Iridectony	50	70	15	21	10	14
Liver Abcess	100	140	30	42	5	7
Tonotmy	50	70	15	21	10	14
Trachoot my	100	140	30	42	7	10
Veri cocele	75	105	22	31	7	10
Vari cose Veins	75	105	22	31	2	3
Injection each treatment	16	22	5	7	10	14
Ligature of	100	140	30	42	20	28
Arteries up to Bones	200	280	160	84		
Operation up to					10	14
Constration	100	140	30	42	10	14
Eye ball, excision of	100	140	30	42	25	35
Excision of	250	350	75	105	25	35
Joints up to Gall	250	350	75	105		
Bladder Operations					15	21

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6	7
Hernia Radical Cure	150	210	45	63	25	35
Intestinal operations	250	350	75	105	15	21
Knee joint operations	250	350	75	105	15	21
Kidney operations	250	350	75	105		
Laprotomy exploratory	100	140	30	42	10	14
Lithotomy Lateranl	100	140	30	42	10	14
Lithotomy Super-public	100	140	30	42	10	14
Lithlopexy palates	100	140	30	42	10	14
Operations	100	140	30	42	10	14
Pensis amputation	100	140	30	42	10	14
Plastic Operations upto	150	210	45	63	15	21
Prostectomy	250	350	75	105	25	35
Rectal Operation up to	250	350	75	105	25	35
Stomach Operations	250	350	75	105	25	35
Trophining for laucma up to	150	210	45	63	15	21
Masstoid Operations	250	350	75	105	25	35
Resection of the Masal Septem up to	150	210	45	63	15	21
Removal of nasal Polypi-	75	105	28	39	7	10
nasal Sinus Operation	150	210	45	63	15	21
Paracentos of the M- T.	25	35	8	11	3	4
Trichosie operation	50	70	35	49	5	7
Squint operation up to	50	210	45	63	15	21
Excision of the Lachrymal sac.	75	105	22	81	7	10
Thyroid operation up to	250	350	75	105	25	35

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3	4	5	6	7
Urethra Operations upto	150	200	45	63	15	21
Ceasrian Section	150	210	45	63	15	21
Hystereotomy or overtiotomy	250	350	74	108	26	35
D&C	50	70	15	21	5	7
Local operations for Prolapse or repair	100	140	30	42	10	14
Other Abdominal Gyn-eaco operations upto	250	350	75	105	25	35
Extraction of Foregin Bodies in subcutaneous tissues	50	70	16	22	6	8
Extractions of Foregin Bodies from respir atory passage below nesophyarn	150	210	45	63	15	21

note 1 :—The Assistant Professors (Clinical subject and Orthpeaedic Surgery) (Venerology and Skin Diseases) are entitled to charge the same rate of operation fees as prescriced for Chief Officers from the patients tracted by them in the private wards of the V.J. Hospltai, Amritsar Rajendra Hospital Patiala. The Lectures and Senior Lectures are entitled to charge the same rate of fees as admissiable to PCMS Class II officers.

Pb. Govt. No. 6085—4HB 11—60/30234, dated 25/27th Oct. 1966.

note 2—No fees should be charged for sigmoidos copy examinations P. G. Memo no. 7659-HBIII. 60/3040, dated 24th. January, 1961.

Guru Nanak Thermal Plant, Bhatinda

207. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) the date when Guru Nanak Thermal Plant, Bhatinda was to be commissioned according to the original schedule ;

(b) whether there has been any delay in commissioning the said plant ; if so, the reasons therefor and the date when the said plant is now expected to be commissioned ?

Shri Gurmail Singh : (a) The first unit of Guru Nanak Thermal Plant, Bhatinda was to be commissioned by the end of October, 1972 and the second unit by the end of October, 1973.

(b) Some delay in commissioning of first and second units of Guru Nanak Thermal Plant, Bhatinda, is likely due to the following reasons :—

(i) There has been acute shortage of steel;

(ii) The war with Pakistan in December, 1971 had given serious set-back to the various activities of the Project because of embargo on movement of Railway wagons for transportation of steel from steel plants, supply of industrial gases such as oxygen and acetylene and transportation of building material from distant places through trucks and railway wagons.

According to the latest schedule first unit of Guru Nanak Thermal Plant, Bhatinda is now expected to be commissioned by the end of March, 1973 and the second unit by the end of March, 1974. However, all possible efforts are being made to commission the units earlier.

[(ੳ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਯੂਨਿਟ ਅਕਤੂਬਰ, 1972 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਅਕਤੂਬਰ, 1973 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

(ਅ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ, ਬਠਿੰਡਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ :—

1) ਸਟੀਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਰਹੀ ਹੈ।

2) ਦਸੰਬਰ, 1971 ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਧੱਕਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਟੀਲ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਸਟੀਲ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਚੱਲਣ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਗੈਸਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਲਈ ਟਰੱਕਾਂ ਅਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮਾਲ ਦੀ ਢੋਅ-ਢੁਆਈ ਉਤੇ ਬੰਦਿਸ਼।

ਨਵੇਂ ਸ਼ੈਡਿਊਲ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਬਠਿੰਡਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਯੂਨਿਟ ਮਾਰਚ, 1973 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਯੂਨਿਟ ਮਾਰਚ, 1974 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸਭ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਯੂਨਿਟ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਾਲੂ ਹੋ ਜਾਣ।

Cases of Corruption Registered against I. A. S. and P. C. S. (Executive) Officers

209. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the names of I.A.S. as well as P.C.S. (Executive) Officers against whom cases of corruption were registered during the year, 1969;

(b) the date on which each of the said cases were registered and the nature of allegations in each case ;

(c) the names of the Officers out of those referred to in part (a) above who were placed under suspension and of those who were not placed under suspension ;

(d) whether any of the suspended officers was/were reinstated subsequently before the case (s) against him/them was/were decided : if so, the names of such officers together with the date (s) of their reinstatement ;

(e) the reasons for their re-instatements and the posts on which they were reinstated ; and

(f) the details of the cases mentioned in part (a) above which have since been decided and with what results ?

Giani Zail Singh ; (a) & (b) No case was registered against any I.A.S. Officer. Two cases were registered against two P.C.S. Officers for allegations relating to :—

(i) acceptance of illegal gratification from applicants for arms licences under the pretext of donations in one case, and

(ii) acquisition of assets disproportionate to his known sources of income in his own name and in the names of his dependents and for abusing his official position as public servant to obtain pecuniary advantage for himself through Benami transactions or for persons in whom he was interested.

No public interest will be served by disclosure of their names.

(c) Both these officers were placed under suspension.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(d) Both were re-instated in service before cases registered against them were decided.

(e) One of the officers was re-instated and permitted to retire simultaneously on 2nd September, 1969 on medical grounds as he was a heart patient; the other had remained under suspension for nearly nine months and as the completion of the investigation and the case was likely to take considerably longer, he was re-instated in May, 1970 and posted as Officer on Special Duty.

(f) As one of the officers was permitted to retire simultaneously on his re-instatement and the other was also sent on premature retirement, it was decided to drop the cases registered against them.

[(ੳ) ਤੇ (ਅ) ਕਿਸੇ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੋ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਨ ਕਿ :—

(i) ਇਕ ਅਫ਼ਸਰ ਚੰਦਾ ਉਗਰਾਉਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਲਾਇਸੰਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਰਾਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਨਜਾਇਜ਼ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।

(ii) ਦੂਜੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰੀਵਾਰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਜਾਣੂ ਪਛਾਣੂ ਜ਼ਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਧਨ ਦੌਲਤ/ਜਾਇਦਾਦ ਇਕੱਠੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਨਾਮੀ ਸੌਦਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰਖਦਾ ਸੀ, ਮਾਲੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(ੲ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਸ) ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਨਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਹ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਨੂੰ 2-9-69 ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਸਿਹਤ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਕਾਰਣ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਿਲ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਮਰੀਜ਼ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਅਫ਼ਸਰ ਲਗਭਗ 9 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਰਸੇ ਮੁਅੱਤਲ ਤੋਂ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਗਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ, ਇਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਮਈ 1970 ਵਿਚ ਬਹਾਲ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਜ ਅਫ਼ਸਰ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਕ) ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜ਼ਜ਼ਾਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੂਜੇ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਪੂਰਵ ਨਿਵਰਤੀ ਤੇ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ।]

———

Free Lift to School going Children in Government Buses

210. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether there is any decision by the Government that the buses of Punjab Roadways including local buses would carry school going children free of any charges while going to the school or returning home, if so, the details of the said decision;

(b) whether the said decision is actually in force, if so, on what routes;

(c) whether the said decision also covers the buses of the Pepsu Road Transport Corporation ?

Giani Zail Singh : (a) Yes, excluding local buses, free concession is allowed as under :—

(i) All pupils (boys and girls) studying upto 10th Class provided the distance of the school from the place of their boarding the bus exceeds one mile.

(ii) All students (boys and girls) upto 4th class shall be carried free provided the distance of the school from the place of their boarding in the bus exceeds half a mile.

(iii) The concession of free travelling will be available within a distance of five miles from their residences only and not more.

(iv) The students will, however, have to carry identity slips only from their Headmasters, Headmistresses to show that they are bonafide students.

(v) The children shall be provided standing place upto 25% of the seating capacity in case no seat is available in a bus.

(vi) This concession shall, however, not be admissible on the local services in the cities.

(b) Yes. On all routes except local services in the cities

(c) Yes.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

[ਏ) ਹਾਂ ਜੀ, ਸਵਾਏ ਲੋਕਲ ਬੱਸਾਂ ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

1. ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤਕ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਇਕ ਮੀਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇ ।

2. ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ (ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ) ਜੋ ਕਿ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ ਮੁਫਤ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਬੱਸ ਖੜਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦਾ ਫਾਸਲਾ ਅੱਧਾ ਮੀਲ ਹੋਵੇ ।

3. ਮੁਫਤ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ 5-6 ਮੀਲ ਤਕ ਮੁਫਤ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ।

4. ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕੋਲ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਹੈਡਮਿਸਟਰੈਸ ਦਾ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਸ਼ੀਲ ਪਤਰ ਹੋਵੇ ਜੋ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪੱਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਨ ।

5. ਬੱਸ ਵਿਚ ਸੀਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ 25% ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

6. ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਲੋਕਲ ਬੱਸਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਬੀ) ਹਾਂ, ਸਾਰਿਆਂ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਸਵਾਏ ਲੋਕਲ ਰੂਟਾਂ ਦੇ ।

ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।]

Selection of J.B.T. Teachers on Substantive Basis

211 Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the date when selection of J. B. T. teachers for appointment on substantive basis was made last ;

(b) the total number of marks fixed to judge the suitability of a candidate, alongwith the split up of the same under different heads such as academic qualification, experience, personality etc etc ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ: (ੲ) 27.5.1970

(ਬੀ) ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਪਬਲਿਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਦੇਣੀ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ।

[a) 27th May, 1970.

(b) It is not advisable in public interest, to supply this information.]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Grant Given to Mehr Chand Polytechnic and Dayanand Junior Technical School, Jullundur

212. **Comrade Satyapal Dang :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether the State Government gives any annual grant to the Mehr Chand Polytechnic, Jullundur and the Dayanand Junior Technical School, Jullundur, if so, the rate of the grant and the condition laid down in each of the two said cases;

(b) whether one of the condition for the grant in each case is that the Management shall pay to its staff same grades and scales of pay as are being paid to the corresponding categorios in the Government institutions;

(c) whether the Government received a representation dated 19th March, 1971 from Mehr Chand Poloytechnic and Dayanand Junior Technical School Employees Union addressed to the then Chief Minister, Punjab entitled Revision of Pay Scales of the staff of Mehr Chand Polytechnic and Dayanand Junior Technical School, Jullundur City w.e.f. 1st February, 1968; if so, the action taken in this respect ?

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਮਿਹਰ ਚੰਦ ਪੋਲੀਟੈਕਨਿਕ ਨੂੰ ਕੁਲ ਘਾਟੇ ਦਾ 75% ਬਤੌਰ ਗਰਾਂਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਯਾਨੰਦ ਜੂਨੀਅਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਕੂਲ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ 100 ਫੀ ਸਦੀ । ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਅੰਤਕੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ।

(ਬੀ) ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ ਇਹਨਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਟੀਚਿੰਗ ਅਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ 1. 2. 71 ਤੋਂ ਸੋਧੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਕਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਤਨਖਾਹਾਂ 1. 2. 68. ਤੋਂ ਸੋਧੀਆਂ ਮੰਨ ਕੇ ਫਿਕਸ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਪਰ 1. 2. 68. ਤੋਂ 31. 1. 71 ਤਕ ਕੋਈ ਏਰੀਅਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਘਾਟੇ ਦੀ contribution ਉਪਰ 'ੲ' ਵਿਚ ਦਸੀ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਮੰਨਣ ਤੇ ਹੀ ਰੀਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ।

ANNEXURE A

Mehr Chand Technical Institute, Jullundur

Condition for grant

1. The annual intake should be as indicated below :

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

Civil Engineering		
Electrical Engineering	50	
Mechanical Engineering	50	Not more than 30 in either

2. The standard and pattern of the courses should be as those of the National Certificate courses in Civil, Mechanical and Electrical Engineering of the All India Council for Technical Education.

3. The Managing Committee of the Institute, should be reconstituted in accordance with the model constitution for Managing Committees of non-Government institutions as recommended by the co-ordinating Committee of the All India Council for Technical Education.

4. Buildings should be provided as recommended by the Northern Regional Committee. The Building Plan should be approved by the State Public Works Department and the Expenditure on buildings should be within the P.W.D. schedule of rates.

5. Equipment should be provided as per list drawn by the Visiting Committee.

6. No new courses should be started or intake to the approved courses increased without the prior approval of the All India Council for Technical Education/Northern Regional Committee.

7. The institution shall not receive donations or capitation fees from its students as inducement for admission.

8. All expenditure to be met out of the Central Government grant shall be sanctioned by the Governing Body of the institution or other duly constituted body which ordinarily sanctions such expenditure or by the officers of the institution within the limits of specific authority delegated to them.

9. Grant shall not be utilised for purposes other than those for which they are specifically sanctioned except with the previous approval of the Government of India.

10. The Institution should exercise the utmost economy in their working as also in respect of expenditure from the grant for building and equipment.

11. A copy of the yearly statement of accounts of the Institution duly audited and showing the amount spent for the purposes for which grant are made shall be furnished to the Government of India.

12. The institution should lay down the minimum qualifications for the various grades of teachers in consultation with the Regional Committee concerned. A teachers-student ratio should be laid down.

13. The institution shall include among others in the Selection

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Committee appointed for the purposes of recruitment of Staff independent experts from the panels submitted by the institution and approved by the Regional Committee of the All India Council for Technical Education.

14 A Visiting Committee or an Inspector appointed by the All India Council for Technical Education/Regional Committee shall periodically visit the institution receiving grants and report to the Council and the State Government concerned whether the grants given by the Government are being properly utilised and also whether proper standards of teaching and examination are being maintained.

15. Where a grant has been given by the Central Government under specific conditions accepted by the institution "The institution concerned shall if it does not comply with those conditions be liable to refund the grant already received," in such manner as may be required by the Central Government and further grant shall be stopped.

16 The institution shall maintain an audited record of all the assets acquired out of Government grants and the assets so acquired should not, without the sanction of the Government, be disposed of encumbered or utilised for purposes other than those for which the grants have been sanctioned.

ANNEXURE B

Daya Nand Junior Technical School, Jullundur

Conditions of Grant

1. The school should be established as a part of the Diploma Institute and in accordance with the scheme approved by the All India Council for Technical Education. The annual admissions to the school should be restricted to 60 students and no new course should be started or intake to the approved courses increased without the prior approval of the Government of India/Regional Committee.

2. The admission of students should be made on the basis of merit and should be no nominations or reservations of any kind. Seats may, however, be reserved for Scheduled Castes/Tribes.

3. The staff should have the requisite qualifications prescribed for each post.

4 Buildings, equipment and staff should be provided as recommended by the Regional Office.

5. A copy of the yearly statement of accounts of the school duly audited by the Chartered Accountant and showing the amounts spent for the purpose for which the grants are made shall be furnished to the Government of India latest by the 15th October, each year.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

6. The institution shall maintain the audited record of all the assets acquired out of Government grant and the assets so acquired shall not, without the prior approval of the Central Government be disposed of encumbered or utilised for purposes other than those for which the grants have been sanctioned. The record should be maintained, in the prescribed proforma, of these assets in consultation with this Ministry's Northern Regional Office at Kanpur.

7. The grants are subject to the condition that the account of the institution should be open for a test check by the comtroller and Auditor General at his discretion.

8. Where a grant has been given by the Central Government under specific conditions accepted by the institution, the institution concerned shall if it does not comply with those conditions be liable to refund the grant already received in such manner as may be required by the Central Government and further grant shall be stopped.

9. The institution shall not receive donations or capitation fees from its students as an inducement for admission.

10. All expenditure to be met out of the Central Government grant should be sanctioned by the Governing body of the institution or other duly constituted body which ordinarily sanctions such expenditure or by the officers of the institutions within the limits of specific authority delegated to them. The institution should exercise the utmost economy in their working as also in respect of expenditure from the grants for building and equipment.

11. A visiting committee or an inspector appointed by the A.I C. T. E./Regional Committee shall visit the institution as and when considered necessary and report to the Council and the State Government whether the grants given by the Government are being utilised properly and also whether proper standards of teaching and examination are being maintained.

12. The Managing Committee, Mehr Chand Polytechnic, Jullundur shall provide developed land measuring about 1, 36, 11 sq. ft for the establishment of Junior Technical School. This is exclusive of the land for hostel buildings and play grounds to be provided by the Management of the Institute.

13. The buildings constructed for the establishment of Junior Technical School will be used for the purpose for which these are constructed and, if at any time, it is found that they cannot be so used, the State Government shall decide the use to which they are to be put to. If the Management of Mehr Chand Polytechnic, Jullundur fails to provide the land and also to implement the decision of the State Government, they shall take over the management of the Institute and thereupon all the rights, titles and interest of the management of the Institute and any of the buildings, lands, fittings, fixtures, furniture and equipment of the Institute whether acquired out of the contribution of recurring or non-recurring, of the Government of India, the state

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

government and the management of the Institute or from any other source what so ever shall vest absolutely and for ever in the State Government without payment of any compensation and thereon the Management shall on being required by the State Government, convey all the said rights, titles, interests and property to the Government without any objection or payment of compensation or claim of any kind.

———

Report about Police Atrocities and Attack on Civil Liberties etc.

213 Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether at any time during the period from 1.2.71 to 30.4.71, the then Chief Minister received any copy or copies of the Report of the Commission (consisting of Shri Harbans Lal Advocate, Shri Balbir Singh Bindra, Advocate and Mrs. Sheila Didi Advocate) regarding the police atrocities and attack on civil liberties during the land struggle in Punjab in August and September, 1970;

(b whether a copy of this Report was also sent to the then Chief Minister by the Secretary of the Punjab Council of the C. P. I. in the month of April, 1971 requesting action in the matter, if so, a copy thereof be laid on the Table of the House ;

(c) the action taken by the Government in this respect ?

Giani Zail Singh : (a) Yes.

(b) A copy of reference No. CPI/4/3178 dated the 13th April, 1971 from omrade Darshan Singh Canadian, Communist Party of India is laid on the Table of the House ;

(c) Enquiries were conducted by District S. Ps. and the allegations were found to be baseless. Hence, no action was taken.

———

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ।

ਬੀ) ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਪੱਤਰ ਦੇ ਨੰ: ਸੀ ਪੀ.ਆਈ/4/3178 ਮਿਤੀ 13/4/1971 ਦੀ ਨਕਲ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ।

ਸੀ) ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਬਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨਾਂ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਦੂਸ਼ਨ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।]

———

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Copy of Letter ref. No. CPI/4/3178 dated the 13th April, 1971 from Comrade Darshan Singh Canadian addressed to Shri Parkash Singh Badal, Chief Minister, Punjab, Chandigarh

A three member Commission of Enquiry headed by Shri Harbans Lal, Ex-Speaker was appointed by the Punjab Democratic Lawyers Association on the request of the Joint Action Committee for Land Struggle in Punjab to enquire into the police atrocities and attack on civil liberties during the Land Struggle The Commission submitted its report on 16th January, 1971 Copy of the Report was also sent to you for necessary action You have not moved in the matter so far.

I urge upon you to take due notice of the Report and take immediate action against the guilty police officers. Report is attached herewith for ready reference.

INTRODUCTION

This Commission was appointed by the Democratic Lawyers' Association on the request of the Joint Action Committee for the State of Punjab comprised of the representatives of the Communist Party of India, Kisan Sabha and Khalsa Mazdoor Sabha, to enquire into the poice atrocities and attack on the Civil liberties during the Land Strlugg'e in the Punjab. Commission consisting of Sarvshri Harbans Lal, Balbir Singh Bindra and K. K. Cuccuria was appointed. Shri K. K. Cucc urria, the Honarary Secretary of the Punjab High CourtBar Association left for Canada before the Commission could complete its work and in his place Mrs. Sheila Didi Bar-at-Law was substituted Shri Harbans Lal Advocate, Ex-Speaker of Punjab Vidhan Sabha was the Chairman of the Commission and Shri Balbir Singh Bindra, Advocate acted as its Convener-Secretary. The Commission has taken 3 months to complete its work and during the enquiry it visited Ferozepur, Fazilka (including villages Bharwanwala, Chandmari, Behak Khas, Ladhuka, Ladhuka Mandi, Fatehgarh and Lalowali), Ludhiana, Jullundur, Amritsar, Gurdaspur and Ropar. The Commission examined 105 persons and also took into consideration the report of two of its members who had earlier visited Ferozepur Jail and Fazilka sub-jail and Hospital and the area surrounding the Lalowali Bedi Farm during the Land Struggle and also considered various complaints sent to the Governor, Chief Minister and other authorities. The Commission also had the benefit of the press statements issued on behalf of the Government and the Joint Action Committee.

BACKGROUND

The Land Struggle was an all India movement jointly sponsored and organised by the Communist Party of India, All India Kisan Sabha and the All India Khet Mazdoor Sabha. This movement was not directed against any particular State Government. It aimed at mobilising the Central public particularly the landless and poor peasants for

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

forcing attention of the entire nation and of the Governments toward urgent need for medical land reforms and for the distribution of cultivable Government waste land and surplus land among the landless and poor peasants. The issue had been made to drift from year to year thus increasing social tension in the rural areas. Un-employment and semi-employment and grossly low income of the rural poor had also started creating clag on the industrial growth and general economic development of the country. From this angle the land struggle was most patriotic movement.

In the State of Punjab the first phase of the Land struggle was mainly confined to the protection of the possession of landless and poor peasants who had settled on the evacuee and Government waste Land and had mostly reclaimed banjar land, In second phase four places were selected for satyagrah type of movement for symbolic possession of the Lands, Centres of agitation were Bedi Farm in Fazilka area of Ferozepur Distt (area 2868 acres), Birla Farm at Rupar (area 1000 acres), Gurdialpur Forest Farm in Patiala Distt. (area 2167 acres) and Padhrali Farm in Gurdaspur Distt (area 300 acres). The organisers of the struggle had made it clear that movement was not expeced to immediately retrieve the surplus land being illegally and indirectly retained by the big landlords and monoply houses. It was meant to chanulise public opinion for forcing the Governments toenact and implement radical land reforms and to distribute the Government waste lands. The Action committee claims that about 10,000 persons participated in the struggle in the Punjab State, 3080 persons were arrested and sent to Jails while hundreds others were taken into custody but were let off at distant places. Majority of the participants were claimed to be landless and Harijans.

The first phase of the struggle was confined to peacefull Satyagrah to resist auction of the evacuee lands in the first fortnight of June. More than 500 persons were arrested but throughout this struggle there was no incident of voilance on the part of the Satyagrahis. This was inspite of the fact that on 29/30 May, 1970, there was brutal attack on the settlers by the police in village Haidar Nagar (Matewara Farm) Distt. Ludhiana. It was in this background that the second and crucial phase of the land struggle began with unprecedented curbing of the Civil Liberties by the Government subsequently followed by unprovoked brutal police repression.

ATTACK ON CIVIL LIBERTIES

As observed about the limited declared aim of the Land struggle was to mobilise public opinion for and to draw the attention of the Government towards urgent land problems. In the punjab it was symbolic struggle at 4 select places to expose the claim of the official Agencies that land reforms had been implemented in the State. Although the first phase of the struggle was perfectly peaceful, the Govt. enforced restrictions under section 144 of the Criminal Procedure Code, prohibiting even the distributions of the leaflets and sticking of posters. Jathas for initiating the land struggle on 15th August, 1970 were to start from their respective places on the 9th August, 1970 but long

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

before that pre-emptive arrests started throughout the State, Scores of active workers of the Communist Party of India, Kisan Sabha and Khet Mozdoor Sabha were arrested under section 07/151 Cr. P. C. Indiscriminate use of section 144 and 107 Cr. P. C. to prevent the political opponents from freely expressing their views and propagating their ideology is most reprehensive and undemocratic practice.

During our enquiry we found that the treatment given to those arrested in connection with the land struggle was worst than that given to criminals and anti social elements. In Fazilka sub jail, in a barrak of about 200 Sq. feet 82 volunteers were crowded without there being any seprate place for latrine etc All these were in injured condition but no medical aid was being provided to them. Six of these had grevious injuries with broken bones. When two of members of this Commission visited the sub-jail, on 22nd August, 1970, these injured were groaning with pain and told that no doctor or dispenser had visited them from the Hospital (only 200 yards away) for the last 4 days. Makhan Singh a boy of 14 years whose arm had been broken told the Commission that Hospital authorties arranged for proper beddings and cots but police snubbed them and took the Satyagrah is to the sub jail before the injuries could be properly attended to According to Com Ajit Singh Chatanuri, in Amritsar jail, the arrested persons were kept in these solitary confinement cells which were meant for in seme persons or those who are punished for rioting in the jail promises. In Ferozepur jail the volunteers, had to struggle hard for getting food fit for human consumption. In all the jails the volunteers were overcrowded in violation of the jail manual, and unreasonable restrictions were imposed in the matter of interviews and getting newspapers and other literature. Nawan Zamana and other Marxist literature was not allowed to reach the volunteers although there is no legal bar on it.

POLICE REPRESSION

After imposing resrictive orders under section 144 Cr. P.C. and making general arrests of active workers in the State the spokesmen of the Government and the police declared that the Land grab movement in the State had been crushed. This was stated even before the start of the movement on August 15, 1970. All the Jathas, however. reached the selected places on 15 8.70, evading the police vigilance and coured arrests. In Fazilka thousands of landless and poor peasants cometout in the Bedi Farm inspite of section 144 Cr P.C. and started demonstration. Even bigger crowd collected the next day and the movement seemed to have caught the imagination of the poor section of the area. The earlier statements of the Govt officials and the police stood belied. All this in our view provided provocation to the Govt. machinery to unleash unprecedented terror and repression inter-alia to conceal its own embarrasment and shame,

In Fazilka area reign of terror started on 17th August, 1970 in the early hours of morning from village Bharwanwali. This village situated at a distance of 1½ miles from the Bedi Farm consists of 70 houses and

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

was alleged by the Police to be a secret camp for the stay of volunteers before they marches on to the Bedi Farm. On 15th & 16th August, 1970 jathas had courted arrest peacefully and there was no complaint of violance etc. from this village or any where else. In the early hours the village was surrounded by a contingent of about 2000 under the charge of Senior Police Officials including the Supdt. of Police, entered the houses, broke open the doors and windows and mercilessly beat men, women and children whosoever accorss. Police was on the rampage and there were quite a few instances of looting by the police of cash, ornaments and other articles Ten women were rushed into a room in the house of one Munshi after giving them beating. The door of the room was bolted and police threw tear gas shells inside. All these women were subsequently arrested and kept in jail without providing first aid or medical treatment. The ornaments of the persons of the women were removed and the cash was snatched.

Wasawa Ram an old blind man was beaten and kept in custody for 4 days on the allegation that he was giving shelter in his house to volunteers and knew the whereabouts of Com. Wadhawa Ram, a Communist Leader. Gurdit Singh of Chandmari who had land in this village was working in his fields with his wife in the early morning when police party headed by Shri Baldev Sharma, Inspector of Police Stations, Fazilka pounced upon them and started beating them with lathis, butts of the gun and shoe, Gurdit Singh was tortured till he was incapacitated to move. He was asked to walk to a trolley standing at a distance of 200 yards. He attempted but fell down. Two policemen caught hold of his legs and dragged him to the trolley and threw him into it like a log of wood Lakha Ram and Kashmir Chand who requested the Police Inspector not to kill Gurdit Singh were also beaten mercilessly.

Dozens of moving stories of Police atrocities on the armless unarmed and peaceful residents of this village were revealed by Maia Bai, Khazan Singh, Bagan Bai, Dharmo Bai, Wasawa Ram, Munshi Ram, Sadan Bai, Gurdit Singh, Mahla Ram, Dona Ram, Kalu Ram, Ram Chand, Rajan Bai, Iqbal Krishan, Jagir Chand, Lakha Ram, Kashmir Chand, Sahib Ditta, Mehnga Ram, Dharam Singh, Hira Ram, Mana Ram and Bharian Bai whose statements were recorded by the Commission. All these people wer personally victims of the Police excesses & loot and had also witnessed the unprovoked police attack on the villagers.

The members of the Commission saw at the spot broken doors, and windows and also damaged furniture, utencils and decorations in the houses There was no exit from the room in which tear gas shells were thrown in the house of Munshi except the door which was bolted from outside. The Commission was told that after 17th August, 1970 also the police continued to rob the people of their articles and eatables. Without any order of the Education Department, Govt. Primary School in the village was closed and was converted into police camp where 150 police men were stationed to

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

keep a watch on the deserted village. People sent their young women and unmarried girls to their relatives elsewhere. These facts also find mentioned in the report of the two members of the Commission who had visited the village On August 22, 1970.

On that very day i.e. 17th August, 1970, in order to prevent any jatha from reaching the Bedi Farm the police after terrorising the people of Bharwali came to Theh Kalan or Railway Station and detained the morning train for more than 1½ hours. All the passengers were made to come out and questioned. Whom so ever the police official suspected was picked up and beaten ferociously. The driver of the train who gave whistle after line being cleared was dragged down the train and too abused. About 70 persons were beaten as suspected volunteers of that day when almost at same time the real jatha was courting arrest at the Birla Farm.

The Commission also recorded the statements of Kishan Singh, Ram Chand, Shela Bai, Arur Singh, Maknan Singh Kaku Singh and Lal Chand of village Vehak Khas, Gurdit Singh, Avtar Singh, Buta Singh, Milkh Raj and Kishnai Bai of village. Chandmari, who gave similar versions of police atrociaties in their village on 17th August, 1970 and thereafter. Arbitrary and indiscriminate beating and looting of houses was a common feature in all these villages. The witnesses told the Commission that a section of the police constables avoided participating in the merciless beating by giving blows on the earth and some time put their eathis in such positions so as to avoid them blows of the other police officials. Goondas and anti-social elements whom the witnesses stated to have identified were mixed in the police force in police uniforms. It was the officials and these goondas who were alleged to have shamelessly perpetuated atrocities. The witnesses were almost unanimous in naming Mr. Baldev Sharma, Sub-Inspector Fazilka and Girdhari Lal Munar, Sub-Inspector, Excise staff, Fazilka. They did not know the names of other police officials.

In village Ladhuka, which is one killometer from the Pakistan Border the terror striken women and children crossed into the Pakistan territory. Subsequently the Border Police brought them back and gave protection to them. The Police raided the village 3 times and injured 65 persons. Munshi Ram who was seriously ill and had concealed himself in the crops was dragged out and beaten to unconsciousness.

In Ladhuka Mandi Police raided in the evening, the house of Sahib Ditta, a Communist leader who could not be arrested. The Police started beating his wife Shiela Bai and continued till she was unconscious. She was left, with one hand fractured.

The process of atrocities did not end with the conclusion of the land struggle. The raids and looting continued even after 7th September, 1970 the last day of the satyagrah. How much the police offficials had their senses can be seen from an incident in Ladhuka Mandi on 18th September, 1970. One Labh Singh of village Fatehgarh was organising

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

receptions at the Railway Station for the volunteers who arrived Ladhuka Mandi after release from jail. For this crime he was taken into custody frcm his house at 4.00 P.M. on 18th September, 1970 and was taken to the Dera of Mehal Singh where the police was camping. He was mercilessly beaten and forced to swallow his own urine. He was kept detained till late at night when he was got released by Com. Vimla who reached there with 200 ladies and demonstrated against the police.

At Rupar the first batch under the leadership of Com. Satyapal Dang was arrested on 15th August, 1970 and was taken to the police station. In the evening the police Inspector told Com. Dang that there was not sufficient place in the police lock up and therefore 35 volunteers would have to be kept for the night at separate places. He assured that in the morning all would be together produced before the Megistrate. These 35 persons were taken in a police Van to C. I A. Staff. They were instructed not to look outside. If any one saw outside he was abused and given beating. On reaching the C. I. A. staff they were closed in one room and deprived of all their cash, watches, pens etc. without giving any receipt After some time one Sub-Inspetor and 9 constables entered the room and asked the valunteers to take off their clothes Those who disobeyed were beaten meroilessly. There after the police pounced upon all the volunteers and started beating with lathis, hands and shoes. Beating along with abusing continued for about one hour after whereafter the volunteers were forced into van and were left in the territory of Haryana a place from where they had to walk 10 miles to Ghaggar Railway Station. Due to injuries and beating 5 of them could not even walk and had to be carried by their Comrades.

Most shocking parties that after giving most in human treatment to peaceful satyagrahis the police had the audacity to tell the press that only 7 volunteers courted arrest while few others were released on tendring appology. Same shamless behaviour of the police continued with other jathas who courted arrest till the Govt. declared its decision to cancel the lease of Birlas. 45 volunteers belonging to various places in District Amritsar, Jullundur, Hoshiarpur and Rupar who appeared before the Commission confirmed the brutality of Rupar police. In some cases the volunteers were left in the hills of Himachal Pradesh.

Instances of gruesome beating were also noticed in the Patiala Distt. Jathas led by Com. Kalyan Singh from Mansa Tehsil was beaten by the Ghagga Police. After robbing them of Rs, 123/— they were dropped in Haryana at midnight. On 31th August, 1970 jathas led by Com. Sachan Singh Gholeas, ex-MLA was mercilessly beaten and deprived of Rs. 186/— and was dropped at village Mateli in Rajasthan. Arms of Bachan Singh and one Banta Singh volunteers were broken. On 26th August, 1970 when volunteers were separated from the jatha on Com. Randhir Singh and were tied to the trees and given cane beating.

Agitation at Radhrali Farm in Gurdaspur Distt. was no exception. Brutality of the Police was at par with other places in the State.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chiet Minister]

Only one instance will suffice. Jatha arreted on 1st September, 1970 under the leadership of Com. Jyoti Ram, was beaten brutally and the volunteers were forced to lay down in a pond of dirty water. They were stripped naked and dropped in the Hills of Himachal Territory at midnight. The volunteers had to walk more than 30 miles before they could arrange conveyance by borrowing clothes and money from the villagers.

From our enquiry and the evidence recorded we have come to the following conclusions :—

(1) Those who participated in the land struggle and the land reform event were absolutely peaceful and did not use violance directly or indirectly even when provoked and victimised.

(2) The purpose and objective of the movement was to show that the land reforms law had not achieved the desired result of imposing ceilling on individual holding and the Govt. land, evacuee land and waste land had not been utilized for the settlement of landless tillers.

(3) That big individual forms in excess of the fixed ceillings were still in existence.

(4) That the problem of settlement of landless tillers was acute and needed prompt and effective solution.

(5) If police had committed excesses and used violance out of all proportions this was absolutely unwarranted. The purpose seemed to be to strike terror and crush the movement with iron hand.

(6) The imposition of Section 144 Criminal Procedure Code was unjustified and uncalled for.

(7) Recourse to measure like security proceedings under Section 1071-51 Criminal Procedure Code was misuse of the legal proceedings and was malafide.

(8) Those arrested were maltreated in jails and kept in insanitary conditions even normal medical aid was not provided.

(Sd.) HARBANS LAL

(Sd.) BALBIR S. BINDRA
16.1.71.

(Sd.) SHEILA DIDI
16.1.71.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Nationalisation of Inter-State Routes

214. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state :-

(a) whether in the month of August, 1970, or there about an agreement was reached between private operator and the Pepsu Roadways Corporation that all Inter-State routes would be nationalized ,

(b) whether any objections were invited from the parties concerned, if so, by whom and the date when these were received ;

(c) the details of the final decision taken in this connection ;

(d) whether all the inter-state routes have since been nationalized and taken over ?

Giani Zail Singh: (a) Yes.

(b) Yes ; by Government ; from 22.11.1970 to 27.11.70.

(c) The final scheme was published in the official Gazette on 18.2.1972.

(d) Yes.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ; ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ; ਮਿਤੀ 22.11.1970 ਤੋਂ 27.11.70 ਤੀਕ

(ੲ) ਫ਼ਾਈਨਲ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 18-2-1972 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

(ਸ) ਹਾਂ ਜੀ ।]

School Buildings acquired for Construction of Mall Road, Bhatinda

215. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state whether any school buildings or parts there of were acquired by the P.W.D. (B&R) authorities during the years 1969-70 and or 1970-71 for widening of the Mall Road, Bhatinda ; if so, a statement giving the names of the schools so effected and the extent of land acquired in each case be laid on the Table of the House ?

Giani Zail Singh: (i) No.

(ii) In view of (i) above, question does not arise.

[(1) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(2) ਉਪਰੋਕਤ (1) ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Farming Cooperative Society

216. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) total number of Farming Cooperative Societies, of Harijans at present in the State in the erstwhile Pepsu Areas;

(b) the year or years during which these societies were formed;

(c) the names of such Societies which have been given financial help by the Cooperative Department in each case during the last five years and the amount given to each ?

Giani Zail Singh : (a) 450.

(b) These Societies were formed in the years from 1955 to 1969.

(c) Nil.

[(ੳ) 450 ।

(ਅ) ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 1955 ਤੋਂ 1969 ਤਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬਣੀਆਂ ਸਨ ।

(ੲ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ ।]

Re-imbursement of Medical Charges to the Officers/Officials in the Health Department

217. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the total amount of medical charges reimbursed to all the employees in the Health Department during the year 1970-71 ;

(b) the amount out of that mentioned in part (a) which was reimbursed to Class I, Class III and Class IV Officers/Officials of the said department ;

(c) the total number of Class I, Class II, Class III and Class IV Officers Officials in the Health Department at present ?

Shri Hans Raj Sharma :—(a) 111 360—77

(b)	Class I	2361—59
	Class II	5441—31
	Class III	91143—28
	Class IV	12414—59

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(c) Number of Class	I	282
—do—	II	1159
—do –	III	8241
—do—	IV	3904

Rajesh Theatres, Bhatinda

219 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether there exists in Bhatinda a Cinema House known as "Rajesh Theatres", if so, the year during which necessary permission for its construction under the Punjab Cinemas (Regulation) Rules, 1952 was given by the appropriate authority ;

(b) whether there existed at that time any educational institutions (schools etc.) within 300 yards of the site for the said Cinema House ; if so, the names of these institutions and the exact distance from the site in question in each case ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ :—(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਇਸ ਸਿਨਮੇ ਦੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ 1955 ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਬੀ) ਸਿਨਮੇ ਨੂੰ ਲਸੰਸ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਸਕੂਲ ਆਦਿ) ਦੇ 300 ਗਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ :—

i) ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਬਠਿੰਡਾ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ ਹੈ (ਅਸਲ ਫਾਸਲਾ 100′)

ii) ਐਸ. ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ। (ਅਸਲ ਫਾਸਲਾ 100′)

Special Pay for Staff of Government Polytechnics in the State.

220 **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

a) whether any special pay has at present been allowed to the staff members of the Government Polytechnics in the State, if so, the rate at which this special pay is allowed to the Heads of Department and Lecturers and with effect from which date;

b) the rate of the special pay in case of Demonstrators and Drawing Instructors in the said Polytechnics and the date from which this is being paid;

c) whether there is any difference in the dates from which the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

payment of the special pay mentioned in parts (a) and (b) above has taken effect; if so, the reasons therefor ?

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਨੂੰ 1-2-68 ਤੋਂ 100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤਿ ਮਹੀਨਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਅ) ਡੀਮਾਨਸਟਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਇੰਸਟਰਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 1-2-71 ਤੋਂ 50 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤਿ ਮਹੀਨਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ੲ) ਹਾਂ ਜੀ, ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮ ਕੱਢੇ ਸਨ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਫਾਰਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ 1-2-68 ਤੋਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ । ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀਆਂ ਅਤੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਾਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਨਖਾਹ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ 1-2-68 ਤੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਜਿੱਥੋਂ ਤਕ ਡੀਮਾਨਸਟਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਨਖਾਹ ਦੀ ਸਫਾਰਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਪਣੇ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਬਾਦ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤਨਖਾਹ 1-2-71 ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

Representation from Mehar Chand Polytechnic and Dayanand J·T.S. Employees Union Jullundur.

221. Comrade Satya Paul Dang : Will be Minister for Irrigation and power be pleased to state :—

a) whether in the month of May, 1971 the Government received a representation addressed to the then Chief Minister with a copy endorsed to the then Minister for Technical Education from Mehar Chand Polytechnic and Dayand J.T.S. employees Union Jullundur requesting therein that the institution be taken over by the the Government ; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

b) the action, if any, taken by the Government in this respect ?

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ :—ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਬੀ) ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਅਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mehar Chand Polytechnic and Dayanand J.T.S. Employees Union Jullundur.

Dated 18.5.71

To

The Chief Minister, Punjab,
Chandigarh.

Sir,

Respectfully it is brought to your kind notice that in an emergent meeting of the Mehar Chand Polytechnic & Dayanand Junior Technical School employees union unanimously passed the following resolut-tion :—

1. That the employees of the said institutions are on strike for the last 34 days and on Chain Fast for the last 16th days. The Manage-ment has not at all approached the employees to redress their genuine grievances and agree to its genuine demands.

2. The both the institutions are given recurring grant by the State Govt. of the rate of 75% and 100% respectively. But the Management does not obey the orders of the Govt. They have clearly defied the orders of the Chief Minister regarding the grant of Status quo ante as on 31.3.71 in respect of Sh. S. R, Talwar, The Govt. order were conveyed to the principal through the Director Technical Education Punjab order No. 1264 dt. 12.4.71.

3. The Govt. should intervene immediately, so that the employees are helped in their just cause.

4. That the employees feel insecure and exploited in the hands of the Management i.e. Mehar Chand Polytechnic Managing Committee C/o D.A.V. College Managing Committee New Delhi. Therefore the Govt. is humbly apprached with the request to take over this instruc-tion immediately. This will be in the interests of student, employees and public.

Thanking you,

Yours faithfully,

B. L. Handoo) (M. S. Parmar)
President. General Secretary

Copy to:—

1. Sardar Parmjit Singh, Commissioner & Secretary P.W.D. B & R punjab Chandigarh.

2. The Director Technical Education' Punjab Chandigarh.

3· Hon'ble Minister of Tecnical Education Punjab, Chandigarh.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Punjab Digital Library

[Irrigation & Power Minister]

4. Sh. Satya Pal Dang, M.L.A. Ekta Bhawan, Chhehrata, Amritsar.

Sd/-

(B.L. Handoo)
President,

Sd/-
(M. S. Parmar)
General Secretary,

Grant for Khalsa High School, Guru Ka Bagh, District Amritsar.

222. **Comrade Satya Paul Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

a) whether the Khalsa High School, Guru-Ka-Bagh, District Amritsar is an aided and recognised school ;

b) whether it is a fact that no grant has been released to the said school for 18 months prior to May, 1971 or so and for the said period no salaries have been paid by the management to its staff; if so; the reasons for not releasing the grant ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

ਅ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਕੇਵਲ 9--68 ਤੋਂ 1-1-68 ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੁਆਰਾ ਠੀਕ ਗਰਾਂਟ ਇੰਨ ਏਡ ਕਲੇਮ ਭੇਜੇ ਬਿਨਾਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ । 12-68 ਤੋਂ 9-71 ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਉਪ ਜਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ।

[(a) Yes.

b) No please. Grant for only three months viz from 9/68 to 11/68 is still due to the institution because correct grant-in-aid papers were not received from the school management. Grant for the period from 12/68 to 9/71 has since been released to the school in the name of Deputy Education Officer, Amritsar and disbursed by him to school staff.]

House Building Co-operative Societies of Industrial Workers in Amritsar

223. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the number and names of the House Building Co-operative Societies of Industrial workers in Amritsar at present together with the year of registeration of each;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the total number of members of each of the above mentioned Societies?

Giani Zail Singh :—

(a)

S. No.	Name of Industrial Works Co-operative House Building Societies.	Date of Registration.
(1)	The National Industrial Workers Co-op: House Building Society Ltd., Ghanupur Chheharta.	23.5.62
(2)	The Amritsar Harijans Industrial Workers Co-op: House Building Society Ltd.,	4.6.65
(3)	Amritsar Industrial Workers Co-op: House Building Society Ltd., Putlighar:	25.6.54
(4)	Shiv Nagar Industrial Workers Co-op: House Building Society Ltd.	26.10.62

(b) *The total membership of each Society.*

S. No.	Name of Industrial Workers Co-op: House Buildig Societies.	Total No. of members.
(1)	The National Industrial Workers Co-operative House Building Society Ltd., Ghanupur (Chheharta)	182
(2)	Amritsar Harijan Industrial Workers Co-op: House Building Society Ltd.,	27
(3)	Amritsar Indl. Workers Coop: House Building Society Ltd., Putlighar	35
(4)	Shiv Nagar Industrial Workers Coop: House Building Society.	39

(ਭਾਗ; (ੳ) ਸੂਚਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ—

ਲੜੀ ਨੰ	ਸਭਾ ਦਾ ਨਾਉਂ	ਤਾਰੀਖ ਰਜਿਸਟਰੀ
1)	ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ: ਘਾਨੂੰਪੁਰ (ਛੇਹਰਟਾ)	23.5.1962.
2)	ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰੀਜਨ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ:	4.6.1965

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

3)	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ: ਪੁਤਲੀਘਰ ।	25.6.1954
4)	ਸ਼ਿਵ ਨਗਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ:	26.10.1962
ਭਾਗ ਅ)	ਉਕਤ ਹਰ ਸਭਾ ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ	ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕੁਲ ਜੋੜ
1)	ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ ਸਹਿਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ: ਘਾਨੂੰਪੁਰ (ਛੇਹਰਟਾ)	182
2)	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰੀਜਨ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ:	27
3)	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਸਜ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਭਾ ਲਿਮ:, ਪੁਤਲੀਘਰ .	35
4)	ਸ਼ਿਵ ਨਗਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਵਰਕਰਜ਼ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ	39

Expenditure Incurred By Municipal Committee, Ludhiana On The Advertisement Given To Various Papers

224. Comrade Satya Pal Dang :Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state:—

(a) the total expenditure incurred so far by the Municipal Committee, Ludhiana on the advertisement given to various papers including journals from the date on which the Committee after its supersession was taken over by the Administrator to-date ;

(b) the similar expediture incurred by the Municipal Committee, Ludhiana during each of the three years preceding its supersession ?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Rs. 10,513.00.

(b) Nil.

[(ੳ) 10,513 ਰੁਪਏ,

(ਅ) ਕੋਈ ਨਹੀਂ]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Bus Fare On Amritsar Jagdeo Kalan Routes.

225. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether Punjab Roadways plies at present any regular bus service between Amritsar and Jagdeo Kalan in Amritsar District ; if so , the length of the said route and the fare charged thereon ;

(b) the basis on which the prevailing fare/rate has been determined ;

(c) whether there is any general formula for determining passenger fares to be charged by the Punjab Roadways ?

Giani Zail Singh : (a) Yes, The length of the route is 22 K.Ms and the fare is 60 paise without passenger tax.

(b) The fare is caculated @ 2.6 Paise per K.M.

(c) Yes.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ। ਰੂਟ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 22 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਸਵਾਰੀ ਟੈਕਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 60 ਪੈਸੇ ਹੈ।

(ਅ) ਕਿਰਾਇਆ 2·6 ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ।]

Coal Purchased/Got By The Public Health Department From M/S Karam Chand Thapper And Brothers Coal Sales Ltd. Patiala.

226. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether the Public Health Department purchased/got the rake of slack coal in the month of April or May, 1971 through M/s Karam Chand Thapper & Brothers Coal Sales Ltd., Patiala, for supply to the Brick Kiln owners; if so, the quality of the coal and the rate at which it was paid for;

(b) whether any complaints were recieved by the Executive Engineer, Public Health Department , from the brick-kiln owners about the quality of the coal;

(c) whether the said complaints were enquired into if so, with what results ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes, The quality of the coal was stated to be select grade and payment was made direct by the brick-kiln owners @ Rs. 50/- per tonne to suppliers.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) Yes :

(c) The complaints are being enquired into and are not yet finalised.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੁਆਲਟੀ ਸਲੈਕਟ ਗਰੇਡ ਦੀ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਇਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਭੱਠੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸਿੱਧੇ ਹੀ 50 ਰੁ: ਟੰਨੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

(ਬ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਸੀ) ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪੁਜੇ ।].

Memorandum Submitted by Coal Depot Holders And Brick Kiln Owners Association, Patiala

227. **Comrade Satya Pal Dang :** Will be Minister of State for Food & Suppliers be pleased to state :—

a) whether the Government received a memorandum dated 14.5.1971 from Coal Depot Holders Association Patiala and the Brick Klin Owners Association, Patiala, addressed to the then Chief Minister on the Subject of Coal Scandals of M/s Karam Chand Thapar & Brothers Coal Sales Ltd., Patiala, if so. a copy of the same be laid on the Table of the House;

b) the action, if any, taken by the Government in this connection and with what result ?

Shri Gian Chand Kharbanda :

a) Yes. A copy of the said Memorandum is attached herewith.

b) On receipt of the Memorandum, an enquiry was ordered and suitable action was taken in the matter.

(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਦੱਸੇ ਗਏ ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਯਾਦ ਪੱਤਰ ਦੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ।]

Memorandum

We submitted the following wire to your honour.

1. Honourable Chief Minister Punjab, Chandigarh.
2. Sh. J. D. Knanna Care Foodsup Chandigarh.

M/s .Karam Chand Thapar Coal Merchants Patiala Cheated Govt. by supplying Inferior Slack Coal To Public Health Department Charged Rupees 26.65 Extra Per Metric Tonne (.) Net Loss of 50,000,00 Rupees To State Govt. Ready to Face Enquiry (.) Above Coal Agent May be Black Listed For Future Allotment.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sd/-

1. Amar Singh President,

Coal Depot Holders Patiala.

2. Amar Singh Singla President,

Brick Klin Owner Patiala.

First Scandalous act of M/s. Karam Chand Thapar.

A rake of Slack coal came to Patiala on 30. 4. 71. through M/s Karam Chand Thapar and Brothers Coal Sales Ltd., Patiala. The Public Health Department was its consignee.

M/s Karam Chand Thapar & Brothers have charged for this Slack coal Rs. 56·65 per tonney, whereas the scheduled Govt. rate for this coal is Rs. 30.00 per M. Tonney. The amount involved as excess charges is Rs. 50,000.00 (Rs. Fifty thousand)

2. M/s. Karam Chand Thaper and Brothers have shown the coal in the rail receipts of H.H. Grade but the coal loaded is of inferior quality and is of III grade. The coal has been imported by M/s. Karam Chand Thapar & Brothers from their own Modhuban Colliery.

3. The Public Health Executive Engineer on the hue and cry of the Brick Klin Owners that the coal is of very inferior quality reached the railway station to seal the samples of this coal. Sh. Mohan Singh Manager of the firm refused to sign the sample of the coal and misbehaved with the Executive Engineer. Not withstanding the refusal of Sh. Mohan Singh to sign these samples the Executive Engineer sealed the samples and has sent the same in all probability for testing to the concerned quarters.

4. Sh. Mohan Singh Manager of the firm has collected some money from some brick killn owners in addition to the payments of the coal bills. As there is accute shortage of slack coal, the Brick Kiln owners had to pay these amounts.

5. Sh. Mohan Singh Manager of the firm stole Govt. documents to shield his scandals and criminal acts for which the case has been registered against him by the Executive Engineer concerned. The Police has lodged the case under section 382 I.P.C.

Second Scandalous Act

1. Some Coal depot holders of Patiala waited on the Chief Minister who (Profess to be politicians) on behalf of the Coal Depot holders and requested him for the movement of one soft coke rake for Patiala through M/s. Karam Chand Thapar Br&tohers, Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Irrigation & Power Minister]

2. M/s. Karam Chand Thapar & Brothers had no right to this recommendation on the basis of their performance-even if their performances for the last five years would have been put together. The Chief Minister being a good man feeling for the people of Patiala and for the starting coal depot holders ordered for the movement of one soft coke rake for Patiala on top priority basis. The rake came but these coal depot holders distributed the rake among themselves only. Some getting 4 boxes, some 3, some 2, the whole rake was distributed among the 18 coal depot holders. The number of the coal depot holders of Patiala and in its suburbs 59. Some who had given even advance to M/s Karam Chand Thapar were ruled out because Sh. Mohan Singh Manager of the firm wanted Rs. 500.00 per box, as additional charges over and above the coal bills.

3. We beg to put down the rake of soft coke that came on 3-3-1971 prior to this rake was divided among all the coal depot holders under the order of Food and Supplies Controller, Patiala.

4. M/S Karam Chand Thapar and Brothers never intimated the arrival of this rake to Distt. Food & Supplies Controller, Patiala for they had malafide intentions.

5. When we met Mr. Aridalan Under Secretary to the Punjab Govt. in the Food & Supplies Directorate he told us the rake was meant to be divided among all the coal depot holders as was done before in case of the rake that came prior to it.

6. These coal depot holders with the active connivance of M/s. Karam Chand Thapar and Brothers have exploited the recommendation of the Chief Minister in distributing the rake only among themselves.

Third Scandalous Act.

1. M/S Karam Chand Thapar & Brothers Coal Sales Ltd., Patiala have got the refund of Rs. 71,000.00 from the sales tax department on the affidavit that amount would be refunded to the Brick Kiln Owner and the coal depot holders to whom the money belonged. M/S Karam Chand & Brothers is not paying any thing to any body.

2. This is tantamount to misappropriation of public money and is fraud on the Government.

We reiterate that we are responsible for the truthfulness of the statement we are submitting and are ready to face the enquiry.

1. Amar Singh, President,
Coal Depot Holders Association,
Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

2. Amar Singh Singla,
President
Brick Kiln Owners Association,
Patiala.

3. Gurbachan Singh Bedi,
General Secretary,

Coal Depot Holders Association,
Patiala.

Dated : 14th May, 1971.

Depositing Rents by Tenants in the Government Treasuries

228. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state whether the facility enjoyed by the tenants covered by the East Punjab Urban Rent Restriction Act, 1949 to deposit the rents due to the landlords in the Government Treasury in case of refusal by the landlords to accept the said rents has been withdrawn; if so, from which date and the reasons therefor ?

ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ :—ਨਹੀਂ ਜੀ, ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

[No Please, question does not arise.]

Gallantry Awards Awarded to Police and Civil Officers in the State

102. **Comrade Arjan Singh Mastana :** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the names of the Police Officers in the State who were awarded Gallantry awards by the Government for the service rendered by them during the recent Indo-Pak War;

(b) the number of awards to the police officials of the Police posts of Khemkaran, Patti and Valtoha district Amritsar ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰਅਧੀਨ ਹੈ । ਇਹ ਅਵਾਰਡ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

(ਬੀ) ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪਤਾ ਲਗੇਗਾ ।

Awards given to Civil Officers in the State

103. **Comrade Arjan Singh Mastana :** Will the Chief Minister be pleased to state the names of Civil officers in the State who were awarded awards by the Government for the services rendered by them during the recent Indo-Pak War ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Giani Zail Singh : The following Civil Officers in the State were given awards by the Government of India for services ren ered by them during the recent Indo-Pak hostilities :—

1. Shri S. S. Bedi, Commissioner, Jullundur Division.
2. Shri A. Kumar, Inspector General of Police, Punjab.
3. Shri S. S. Sahi, Chief Engineer Irrigation, Punjab.
4. Shri Swaran Singh Boparai, Deputy Commissioner, Ferozepur.
5.* Shri Rajinder Singh, Deputy Commissioner, Gurdaspur; and
6. Shri Sukhbir Singh Bedi, Deputy Commissioner, Amritsar.

[ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸਿਵਲ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੋਏ ਹਿੰਦ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਵਾਰਡ ਦਿਤੇ ਗਏ ।

1. ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ: ਐਸ: ਬੇਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਲੰਧਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ।
2. ਸ਼੍ਰੀ ਏ: ਕੁਮਾਰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ ।
3. ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ: ਐਸ: ਸਾਹੀ, ਮੁੱਖ ਇੰਜਨੀਅਰ ਸਿੰਚਾਈ, ਪੰਜਾਬ ।
4. ਸ਼੍ਰੀ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਬੋਪਰਾਏ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ।
5. ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਤੇ
6. ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ।]

———

Chairman Taxation Enquiry and Resources Committee

229. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state the total amount paid or still payable as salary, T. A. and D. A. to Dr. Baldev Parkash as Chairman of the Taxation Enquiry and Resources Committee appointed by the Government in 1969 ?

Shri Hans Raj Sharma : The entire amount of Rs. 7573 (T. A. Rs. 4073 and adhoc payment of Rs. 3500/- @ Rs. 100/- per sitting) has been paid to Dr. Baldev Prakash, and nothng is due to him.

7573 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ (4073 ਰੁਪਏ ਦਾ ਟੀ. ਏ. ਅਤੇ 3500 ਰੁਪਏ ਦਾ ਤਦ ਅਰਥ ਭੁਗਤਾਨ, 100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤਿ ਬੈਠਕ ਦੀ ਦਰ ਤੇ) ਡਾਕਟਰ ਬਲਦੇਵ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ।]

———

Aid to the Regional Institute of English, Chandigarh

230. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to slate :—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(a) Whether the State Government is giving any aid to the Regional Institute of English, Scctor 26, Chandigarh; if so, at what rate and on what conditions;

(b) the total strength of the staff of the above-mentioned institution together with the break up of personnel who are Indians and non-Indians separately, giving their respective nationalities may be laid on the Table of the House;

(c) whether it is a fact that some of the text-books prescribed by the said Institute preach 'hippism' ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ) :

(ੲ) ਨਹੀਂ ।

ਬੀ, ਸੀ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਯੂਨੀਅਨ ਟੈਰੀਟਰੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਧੀਨ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ (ਡੀ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

[(a) No.

(b, c & d) This institution is under Union Territory Chandigarh. Therefore, no such information is available with Punjab Government.]

Shamilat Land in the State

231. Comrade Satya Pal Dang :— Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) the total area of Shamilat land in the State districtwise as at present,

(b) the area of such land still under unauthorised occupation and steps if any, taken by the Government to have the same vacated;

(c) the income accruing annually for the last 3 years to village Panchayats from Shamilat lands under them ?

Capt. Rattan Singh : (Minister for Development and Panchayats Punjab).

(a) A statement is placed on the table of the House at annexure 'A'.

(b) a statement is placed on the table of the house at Annexure 'B'. The cases for ejectment of unauthorised occupants of Shamilat lands have been filed before civil and revenue courts by the Panchayats.

(c) The statement is placed on the table of the House at Annexure 'C'.

[(ੳ) ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜਮੀਨ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development & Panchayats]

ਕਾਬਜ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਵਾਨੀ ਅਤ ਮਾਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਮੁਕਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ।

(ੲ) ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

Annexure 'A'.

Total area of Shamilat lands, in the State districtwise at present is given as under :—

S. No.	Name of District	Total area of shamilat land
1.	Ferozepur	100579
2.	Gurdaspur	85164
3.	Amritsar	72379
4.	Hoshiarpur	124570
5.	Jullundur	40515
6.	Ludhiana	57132
7.	Kapurthala	23304
8.	Patiala	96571
9.	Sangrur	51373
10.	Rupar	38736
11.	Bhatinda	60953
	Total	7,51,276 acre

Annexure 'B'

Total area of Shamilat lands in the State Districtwise at present still under unauthorised occupation is given as under :—

.No.	Name of District	Total area of unauthorised shamilat lands.
1.	Kapurthala	102
2.	Jullundur	130
3.	Hoshiarpur	1500
4.	Amritsar	121
5.	Gurdaspur	687
6.	Ferozepur	847

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

7.	Ludhiana	271
8.	Rupar	9
9.	Patiala	7606
10.	Sangrur	79
11.	Bhatinda	5481
	Total	16,833 acre

Annexure 'C'

Income from shamilat land for the last three years as under :—

S. No.	Name of years	Income
1.	1968-69	1,53,82,480-52
2.	1969-70	1,56,57,667-33
3.	1970--71	1,57,99,241-15

ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 232

ਵਿਸ਼ਾ :—ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 232 ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਮਿਤੀ 16.12.70 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ।

1. ਕੀ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਉਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਗੇ ?
2. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੰ: 232, ਜੋ ਮਿਤੀ 26.4.72 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ਼ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।
3. ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕਤਰ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਜਵਾਬ ਤੁਰਤ ਹੀ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/
ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ,
ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ,
ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪੱਤਰ ਨੰ: 4578-ਐਲ. ਟੀ. ਏ ਡਸਸ/72, 72 ਮਿਤੀ 25.4.72 ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

J. B. T. Teachers Appointed on six months basis

233. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

a) whether the Minister incharge received from any Legislator a letter dated 17-5-70 drawing his personal attention to some illegality and gross injustice being done to a very large number basis of J. B. T. Teachers appointed on six months against vacant posts of J. B. T. Teachers, if so, a copy of the same be laid on the table of the House ?

b) the action. if any, taken in this connection together with the result thereof ?

[Sardar Umrao Singh : (a) No.

(b) Question does not rise.

(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ

(ਬੀ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।

———

Plot Acquired for Use By Government College For Woman

Amritsar

234. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to state ;—

a) whether any plot measuring about 2,000 square yards in area and adjoining the wall of playing grounds of the Government College for Women, Amritsar was acquired by the Government in the Education Department for use by the said College for further expansion etc;

b) whether any private individual had started any construction on this plot close to the outer wall on the area known as Poni-ka-Bagh; if so, his name and the name of the authority with whose permission this was done;

c) if the said construction was unauthorised or illegal, the action taken by the authorities to stop it ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes. The area of the acquired land measures 23 Kanal 12 Marlas.

b) & c) No.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਪੈਮਾਇਸ਼ 23 ਕਨਾਲ 12 ਮਰਲੇ ਹੈ ।

(ਅ) ਅਤੇ (ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

———

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sarvshri Ram Parkash And Manohar Lal way laid On 23 October, 1970

235. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

a) whether in the 23rd October, 1970, Sarvshri Ram Parkash and Manohar Lal, sons of Shri Ram Chand, were waylaid by four persons at about 8-P.M. while they were going to their village Khapar Kheri from Chheharta in district Amritsar); if so, whether any case was registered in this connection;

b) whether all or any of the culprits have been arrested and prosecuted;

c) whether it is a fact that one of the culprits was armed with a Home Guard rifle;

d) whether the S. S. P Amritsar, and the D.I.G, Jullundur; received any written complaint entitled complaint against Shri Manohar Lai A.S.I Chharata Police Post, P. S., Sadar" from Shri Pritam Singh Sargodha and fourteen other persons about this incident; if so, a copy there of be laid on the Table of the House;

c) the action taken in the said complaint and the result thereof ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ :

(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ, ਇਸ ਸੁਬੰਧ ਵਿਚ ਕੇਸ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ ਨੰ. 509 ਮਿਤੀ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਜ/ਪ 389 ਭ. ਡ., ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਦਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਜ਼ ਹੋਇਆ ।

(ਬੀ) ਕੋਈ ਅਪਰਾਧੀ ਫੜਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ।

(ਸੀ) ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਸੂਕ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹਵਾਈ ਫਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ।

(ਡੀ) ਜੀ ਹਾਂ, ਨਕਲ ਦਰਖਾਸਤ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹਾਊਸ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਈ) ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਸ਼ਕਾਇਤ ਵਿਚ ਲਾਏ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਫਿਰ ਭੀ ਏ. ਐਸ. ਆਈ, ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

ਨਕਲ ਦਰਖਾਸਤ

To

The D.I.G. of Police,

Jullundur Range, Jullundur.

Complaint against Sh. Manohar Lal A.S.I. Chheharta Police Post P. S. Sadar.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Sir,

We the following residents of villages round about Chheharta beg to bring to your notice the following facts for your consideration and legal action.

That at about 8 P. M. on 23rd October, 1970, Sarvshri Ram Parkash and Manohar Lal, sons of Ram Chand of village Khaper Kheri were going back to their village from Chheharta when they were way laid by 4 persons who all were armed and one of them armed with a rifle. They fired and gave them beating and robbed them of money, wrist watches and a gold ring. One of them Manohar Lal was seriously injured. They went to the Police Post on the same evening for report but there were only one constable and the Munshi and they too, were in drinken condition. They refused to record any report and they had to come back. They again went there the next morning but the A.S.I. took no action till noon, although 3 spent bullets and one unfired bullet which were found at the spot were handed over to him. After good deal of persuance he at last recorded a report at about 11-00 A. M. He was requested to give a copy of the report, which he did not give. Thereafter no investigation was made on the spot. On this suspicion has arisen that the report of dacoity was not recorded. Now we have come to know that in fact no mention is made of the firing and that the facts were also not correctly recorded.

That no investigation has been done at the spot till today although foot prints were kept in tact and the A.S.I. was told about them. This all clearly shows that the A.S.I. has been bribed by the miscreant and he is knowingly coniving in the matter. In another case in which a fight took place between Tara Singh and others on one side and Joginder Singh and Dalip Singh on the other side on 15. 9. 70 at village Dhattal, this A.S.I. was at the bottom of that incident. He first got some money from Harnam Singh father of Tara Singh that they may thrash other party and he would connive at that. But the first took serious turn and grghvous hurts was caused with the result that cases were registered. There-after both sides bribed him and both the cases were spoiled by not properly recording the F.I.R.

That there are several cases in which without recording any report he has been charging from both sides for washing up the cases

It is with active connivance that illicit liquor and opium is being sold openly in the villages of this circle.

It is, therefore, requested that a high official may be deputed to enquire into these mal-practices of A.S.I. and proper disciplinary action may be taken against him.

Yours faithfully,

The residents of the illaqa

Chheharta Police Post as Deputation.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Copies to :-

1. S S.P. Amritsar.
2. S.P. Headquarters.
3. D.I.G. Jullundur.

1.	Pritam Singh Sargodha	Sd/- P.S. Sargodha.
2.	Gurbachan Singh Sarpanch Khaper Kheri.	Sd/- Gurbachan Singh
3.	Mohinder Singh Sarpanch Wapsil Guru.	Sd/– Mohinder Singh
4.	Kundan Singh Lambardar of village Basarka.	Sd/- Kundan Singh
5.	Basant Singh Advocate Khapar Kheri	Sd/- Basant Singh
6.	Naranjan Singh Advocate " "	Sd/- Naranjan Singh
7.	Hardeep Singh member Panchayat Khapar Kheri	Sd/- Hardeep Singh
8.	Pritam Singh member Panchayat Khapar Kheri	Sd/- Pritam Singh
9.	Naranjan Singh village Khapar Kheri	T. I.
10.	Acchar Singh Lambardar	T. I.
11.	Inder Jit Khapar Kheri	Sd/- Inderjit.
12.	Ram Parkash and Manohar Lal " "	Sd/- Ram Parkash Sd/- Manohar Lal
13.	Pt. Ram Lal Chheharta.	Sd/- Ram Lal
14.	Mohan Singh Sarpanch.	Thumb Impression

Selection of J. B. T. Teachers

236. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of J. B. T. teachers in the state selected for appointment during the year 1969 as well as during the year 1970 separately;

(b) the number of candidates interviewed during 1969 as well as during 1970 separately;

(c) the number of those who have actually been posted out of those selected during 196 and 1970;

(d) whether some of them were overage, if so, the number of cases in which the age limit has been relaxed and of those in whose cases it has not been relaxed ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)

ੲ) 1969 — ਕੋਈ ਨਹੀਂ; 1970 — 6932

(ਬ) 1969 — 9866; 1970 — 3678

(ਸੀ) 1969 — ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ; 1970 — 4980

(ਡੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ =87
ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਦੀ ਛੋਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ =5

[(a) 1969 — Nil; 1970 — 6932

(b) 1969 — 9866; 1970 — 3678

(c) 1969 — Nil; 1970 — 4980

(d) Yes. Relaxed —87
Not Relaxed —5

Selection of Art and Craft Etc. Teachers.

237. **Comrade Satya Pal Dang**; Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of (i) Art and Craft Teachers, (ii) Hindi teachers and (iii) Punjabi teachers selected during the years 1969 and 1970 (Separately) for substantive appointments ;

(b) the number of teachers of each category actually appointed yearwise;

(c) whether any of the selected teachers were over-age; if so the number of cases in which age limit has been relaxed and of those in which it has not been relaxed and the reasons therefor ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ :

(ੲ)

1969	1970 ਆਰਟ ਤੇ ਕਰਾਫਟ ਟੀਚਰ	ਹਿੰਦੀ ਟੀਚਰ	ਪੰਜਾਬੀ ਟੀਚਰ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ	297	281	386

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਬੀ) 1969	1970		
ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਆਰਟ ਤੇ ਕਰਾਫਟ ਟੀਚਰ	ਹਿੰਦੀ ਟੀਚਰ	ਪੰਜਾਬੀ ਟੀਚਰ
	247	268	303

ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਤੀ ਗਈ —15

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਦੀ ਛੋਟ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ = ਕੋਈ ਨਹੀਂ

[(a) 1969 — 1970

1969	Art & Craft Trs.	Hindi Trs.	Punjabi Trs.
Nil	297	281	386

(b) 1969 — 1970

1969	Art & Craft	Hindi Trs.	Punjabi Trs.
Nil	247	268	303

(c) Yes. Number of candidates to whom age relaxation was given before submission of applications by them —15

Number of candidates to whom age relaxation was not given before submission of applications by them. —Nil]

Hunger Strike by Under Trial Prisoners in General Jail Patiala

238. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state :—

(a) whether during the months of August and September, 1970 land agitation under trial prisoners lodged in the Central Jail, Patiala, went on hunger strike; if so, the number of time they did so;

(b) the details of the demands for which these hunger strikes were resorted to;

(c) whether the then Chief Minister was informed of the demands contained in a Memorandnm dated 7th September, 1970, addressed by a legislator to the Superintendent Central Jail, Patiala;

(d) whether the then Chief MInister also received a copy of the said Memorandum; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(e) whether these demands were considered by the Government ; if so, the decision taken by the Government with respect to each of these demands ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Yes. Twice. On 26th August, 1970 and 7th September, 1970.

(b) The details of the demands is given in Annexure 'A'

(c) Yes.

(d) Yes. A copy of the demi-official letter from Comrade Satya Pal Dang, M. L. A. is enclosed.

(e) The demand regarding the abolition of double gratings for interviews and the revision of Punjab Jail Maeual are under consideration of the Government. The other points raised in the above said letter are also receiving proper attention of the Gevernment.

(ੳ) ਜੀ ਹਾਂ । ਦੋ ਵਾਰੀ । 26-8-70 ਅਤੇ 7-9-70 ਨੂੰ ।

(ਅ) ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਅਨੈਕਸਚਰ 'ਏ' ਵਿਚ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ ।

(ੲ) ਜੀ ਹਾਂ ।

(ਸ) ਜੀ ਹਾਂ । ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਨਕਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਹ) ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਲਈ ਦੋਹਰੇ ਜੰਗਲੇ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅੱਲ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ । ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ ਜਿਹੜੇ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।

Annexure 'A' to Unstarred Assembly Question No. 238 asked by Comrade Satyapal Dang, M.L.A.

(i) High powered Judicial enquiry into the in human measures and illegal acts of the Police against the land occupation volunteers throughout the State as also against the rural poor especially those residing in viilage around the Bedi Farm and transfer/suspension of officials responsible for illegal acts and repressive measures pending the enquiry;

(ii) to treat the movement of prisoners as political prisoners and to give them facilities accordingly;

(iii) for allowing inside the Jail Nawan Zamana (Punjabi Daily) and other progressive dailies like the patriot and progressive weeklies and monthlies as also Marxist literature;

(iv) to allow all legal newspapers and journals without any restriction whatsoever;

(v) to accept fully and without any further delay the demands of land occupation agitation.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Ekta Bhawan,
Chheharta.
Dated Oct., 1970.

My dear Shri Badal,

I was to Central Jail Patiala from 16-8-1970 to 12-9-70 in connection with the land agitation. Many genuine grievances of the convicts and the under trial prisoners lodged in Punjab Jails came to my notice. I consider it my duty to bring these at least the most pressing ones to the notice of the Government and to request that you take steps to remove the same.

1. One who gets a life sentence, he has to undergo imprisonment for 20 years minus the remissions that he may be granted. As is well known, remissions are granted by Supritendent of the Jail as well as by the Inspector General. In theory at least these depend upon the convict's conduct in the Jail and are an incentive for good and improved behaviour. Remissions granted by the Superintendent or the Inspector General can be cancelled by them as punishment. Besides these remissions, general remissions can and are often granted by the Government on such occasions as 100th Anniversary of Gandhi Ji's birthday 500th Anniversary Guru Nanak's birthday, etc. Often when a new Govt. assumes power, it grants general remission.

A convict expects to be released after he has been in the Jail (as a convict) for a period which is equal to his sentence minus the total of the remissions granted to him. Actually he has not got released automatically after the expiry of this period. His actual release depends upon the police report or the report of the District Magistrate based on police report regarding the desirability or otherwise of releasing him. His record inside the Jail called 'Naksha is sent to the District Magistrate for getting this report. The actual release takes place only if the police report does not raise any objection to the same. If the police report is negative and says that his release is not desirable, he cannot be released. He continues to be kept in Jail till such time as a favourable police report is available or till he has served his full sentence minium the general remission given by the Government.

This system of actual release depending upon the police report from outside is one of the most actually tell grievances of the convicts. It is so because it has become a source of much corruption. I was told that no one gets favourable reports without paying big sums of money to a number of officials and often these reports take very long to come. I have discussed this matter with some experts and I am convinced that there is no justification at all for the system of these police reports. The extent of remission in the sentence should depend upon entirely the conduct inside the Jail. There may be ceiling on remissions. The desirability of general remission may also be devated. Substantive minimum which must be undergone may also be considered. But there does not appear to be any justi-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Local Govt. and Jails]

fication whatever for the present system of releases depending upon police reports and the same should be abolished as soon as p ssible.

2. Grant of leave to convicts too, is dependent upon police reports. If one and the same convict applies for leave more than once, police report is obtained every time, and there have been cases in which there have been positive reports first time, but negative report second time without any negative report about the conduct during the leave already availed.

The problem is not at par with the problem of police reports in connection with releases but it too requires to be reviewed.

3. Certain number of interviews by relatives etc, are allowed but in most of the Jails these interviews take place with quite a with double Jangla in between. This system is most humiliating besides being extremly inconvenient. It has been the source of much resentment. The demand for abolition of this system was one of the demands of the convicts and prisoners in Ferozepur Central Jail, which led to the tragic firing inside that Jail in the beginning of 1969. In the Vidhan Sabha we had pressed the Government to concede the just demands of the convicts and the prisoners. And this was one of the few demands which the Government had not rejected outright but had promised to consider.

While in Patiala Jail, I become still more fully convinced that this demand is entirely reasonable and fully justified. The Central Jail Patiala is perhaps the only one Central Jail in the State in which the system of double Jangla does not exist and this has not created any problem or difficulty. I would, therefore, suggest amongst abolition of double Jangla system in all the Jails in the State.

4. The demands of the convicts and the prisoners in the Ferozepur Jail included the demand for supply of Sugar at controlled rates at the same rate as in the case of free citizens. The demand is obviously quite just and reasonable. This was the only demand about which we were told in the Vidhan Sabha that the Government had decided to accept this demand. I was surprised to find, while in Patiala Jail, that in actual practice the demand had not yet been conceded by the Government.

I would urge that immediate orders be issued for supply of sugar at controlled rates to all the convicts and prisioners at the same rate as is admissible to free citizens.

5. The demand of the convicts and prisoners that arrangements for overnight stay of their relatives coming from far off places for interviews also seems reasonable and just and should be considered sympathet ally.

6. The criteria for placing under trial prisioners and convicts in better class needs to be reviewed. There are many anomalies in the existing creteria.

There are some of the most pressing general demands of the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ordinary convicts and prisoners. Some other general demands came to the forefront everytime there is an agitation and there are large number of agitation prisoners in the Jail. Some of the most pressing of these are as below:—

1) The news papers and journals are allowed or dis-allowed inside the Jail depending upon whether or not it is in the list of permissible journals and newspapers. This list is usually approve at by the Chief Minister and often reflects his political prejudices. At present while notedly commuual and Jan Saugh Organ Pardeep is allowed inside the Jails, progressive papers like Nawan Zamana, Partap etc. are not allowed.

All legal newspapers and journals should be allowed inside the Jails without any restriction whatsoever. Likewise all legal literature including Marxist literature should be permitted.

2. Political/agitation prisoners should not be treated on the same footing as other under-trials or convicts. A special class shall be created.

3. Convicts on their release are paid Railway or bus fare to reach homes (or place of arrest whichever is nearer) and also diet money. This facility is not available in case of under trial prisoners They are not paid any fares when they are acquitted and or dis charged. This causes much hardship and is also highly unjust. In case of received from the Government.

I would very strongly urge immediate modification of the existing rules so as to put undertrial prisoners at least on par with the convicts in the matter of fare etc on their release. If the Government evolves a system under which free travel upto homes by the Punjab Roadways or the PEPSU Corporation Roadways is permitted to the under trial prisoners on their discharge, it would not cost the State exchequer anything. Railway journey or journey by private buses be permitted only where the same is not possible by means of public sector buses.

Many other just demands could be mentioned but having mentioned the most pressing ones, I would like to emphasise in this letter one more point only.

Many of the difficulties of the undertrial prisoners and convicts as well as many problems of the Jail authorities are these because jail life continues to be governed by an entirely out moded Jail Code which require a through revisions. You may perhaps remember that in the Punjab Vidhan Sabha I have been making this demand since long especially after the gruesane firing in the Ferozepur Jail in the beginning of 1969. Your predecessor, S. Gurnam Singh accepted my suggestion and agreed to app int a Committee to recommend to the Government changes necessary in the Jail Code. This however, has not been implemented as yet. I would strongly urge that such a Committee be appointed without further delay and it required to submit its report within three months at the latest.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Local Govt. of Jails]

Finally, I would request that I may please be informed of the action that you may take in connection with the suggestion made above. I would also like to bring to your notice some problems of the employees of the Jail department but I would do that through a separate letter.

With regards.

Yours faithfully,
Sd/—Satyapal Dang, M.L.A.

S. Parkash Singh Badal
Chief Minister, Punjab,
Chandigarh.

Change in decision of the Bnsiness Advisory Committee re-commencement of the sitting on 2nd May, 1972

ਸਰਦਾਰ ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਬਿਜਨੈਸ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 2 ਮਈ ਨੂੰ ਹਾਊਸ ਸਵੇਰੇ 9-00 ਵਜੇ ਮੀਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 9-00 ਵਜੇ ਦੀ ਬਜਾਏ 2-00 ਵਜੇ ਟਾਈਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਆਵਾਜ਼ਾਂ : ਠੀਕ ਹੈ ਜੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ 2-00 ਵਜੇ ਮੀਟ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 9-00 ਵਜੇ ਮੀਟ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਸੋਮਵਾਰ ਦੀ ਛੁਟੀ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਟਾਈਮ ਚੇਂਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। (As decided, earlier, the House was to meet at 2.00 P. M. on Monday and at 9.00 A. M. on Tuesday. Since then Monday has been declared a holiday. Hence we may change the time of the sitting on Tuesday.)

Voices : Yes please.

Mr. Speaker : If the House approves, the House will meet at 2.00 P. M. on Tuesday, the 2nd May, 1972.

Voices : Yes, Yes.

———

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ. 204 ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ 6-7 ਲੱਖ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰੁਪਏ ਦਾ ਗਬਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਡਿਸ-ਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲੈ ਆਉਣਾ ਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਤਸੱਲੀ ਕਰਾ ਦਿਤੀ ਜਾਏਗੀ। (ਵਿਘਨ) (You may please see me in my Chamber and the position will be fully explained to you.

ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਇਨਵਾਲਵਡ ਨੇ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲੈ ਆਉਣਾ। (Please come to my chamber).

ਚੋਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਛੇ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬਾਈਂਡੇਮ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਮਸਲਾ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੋਧਰੀ ਸਾਹਬ, ਤੁਸੀਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲੈ ਆਉਣਾ (ਵਿਘਨ) (Chaudhri Sahib, please see me in my Chamber., (Interruption)

ਚੋਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੂਸਰੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਸੀ ਉਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Speaker : Please resume your seat. (Interruption)

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਵੀ ਮੈਂ ਕੋਈ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਦਿਤਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਡਿਸਅਲਾਓ ਕਰ ਦਿਤਾ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬਜੈਕਟ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲੈ ਆਉਣਾ। (ਵਿਘਨ) (The Subject matter of a Call Attention Notice should be according to the provision made in the Rules please come and see me in my Chamber.) (Interruption)

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 194)

1. ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ
2. ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ, } ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ

ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਇਸ਼ਤੇਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 11. 4. 1972 ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕਰਨ ਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ]

ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਪਿੱਛੇ 17—18 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਮੁਸਤਕਿਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪਟਵਾਰੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ। (Admitted, the Minister concerned may please make a statement.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : x x x

Mr. Speaker : Whatever the hon. Member said without the permission of the Chair should not form part of the proceedings.

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 210)

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ : ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਪਿੰਡ ਭਠਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੰਗਰ, ਬਕਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਭੁਖੀਆਂ ਬਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ–ਭੈਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੇ ਗੰਡਾਸਿਆਂ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਨਾਲ ਇਕ ਕੋਠਾ ਛੱਤ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰੀਜਨ ਡਰਦੇ ਘਰੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮੁਅੱਸਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ।

ਇਹ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਇਕ ਫੌਰੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਕਰਨ। (Admitted. The Minister concerned may please make a statement.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸਜ਼ ਇਸ ਗਰਾਉਂਡ ਤੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਹ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਹੁਣ ਐਡਮਿਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਗਿਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਲਵੋ, ਇਹ ਉਨੀ ਹੀ ਲੰਬੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

x Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਕੰਪੇਅਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਉਹ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਤਿਗਣੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਸਨ। (Dang Sahib, it is a matter of record, you can make the comparison. The rejected motions were three times as lengthy.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੰ: 144 ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਿਲਸਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁਆਲ ਪੁਛਣਾ ਹੈ।

ਅਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਬਟਾਲਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸਨੱਤੀ ਕਾਰਖਾਨੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾ—ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਕੋਟਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਯਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਲੋਹਾ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੋਲਾ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਕੋਟੇ ਦਾ ਬੜਾ ਮੇਜਰ ਪੋਰਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਚਾਰ ਦਿਨ ਹੀ ਚਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੇਜਰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਸੈਂਟਰਜ਼ ਵਿਚ ਰਾ—ਮੈਟੀਰੀਅਲ ਜੇਨੁਅਨ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਬੋਗਸ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਵਿਕੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਨ—ਐਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਠੱਪ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਸ ਸੁਆਲ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਆਈ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਮਗਰ ਇਹ ਸੁਆਲ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਅਜੂਬਾ ਰਹਿ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਗਲ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜਿਹੜਾ ਕੋਟਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸੈਂਟਰ ਗੋਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਤੋਂ। ਜੋ ਕੋਟੇ ਫਿਕਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਟਿਆ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਾਡੇ ਤੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਅਖਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਖਤਿਆਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਪਤਾ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ 16 ਕਾਰਖਾਨੇ ਐਸੇ ਮਿਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਫ਼ੈਕਟਰੀਆਂ ਐਗਜ਼ਿਸਟ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੀਆਂ, ਪਰ ਉਹ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਬੋਰਡ ਹੀ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਹੋਰ ਉਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਕਸਪਲਾ-ਨੇਸ਼ਨ ਕਾਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਨੰ: 154 ਬਾਰੇ ਇਕ ਸਵਾਲ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਥਾਣਾ ਰਾਮਾ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਕਿਆ ਹੋਇਆ ਇਕ ਜਿਉਂਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਰਪਟ ਦਰਜ਼ ਕਰਾਉਣ ਲਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ]

ਗਏ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਰਪਟ ਦਰਜ਼ ਕਰਨੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮੁਜ਼ਾਹਿਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਦ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਰਪਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਔਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਹ ਥਾਣੇਦਾਰ ਉਸੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਦਸੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਜਾਨਬੁਝ ਕੇ ਕੋਈ ਅੱਣਗਹਿਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਕਤ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਲਾਸ਼ ਦਾ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਕਰਵਾਇਆ, ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਇਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਲਾਈ ਹੈ ਜੋ ਵੀ ਕਸੂਰਵਾਰ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀ ਬਖ਼ਸ਼ ਤਹਿਕੀਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਕਸੂਰਵਾਰ ਕੋਈ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR THE YEAR 1972-73 AND SUPPLEMENTARY ESTIMATES (IST INSTALMENT) FOR THE YEAR 1972-73.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ (ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਲ ਬਜਟ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਮੈਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਪੀ.ਏ,ਪੀ. ਤੇ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਦੇ ਚੋਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਹਾਲਤ ਕਰਕੇ 2 ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦੋ ਕਿਸੇ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਸੀ, ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਇਕ ਦੀ ਟਰਮ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਜੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮਹਿਕਮਾ ਅਤੇ ਉਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਅਫਸਰ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਏ. ਐਮ. ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਬਲਕੁਲ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਸਟੇਟ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਚੰਗਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਲ ਕੇ ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਰਿਕੁਆਇਰਜ਼ ਕੰਪਲੀਟ ਓਵਰਹਾਲਿੰਗ। ਜੋ ਲੁਟ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਹੈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ। ਮੈਂ ਇਕ ਅੱਧੀ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਉਸ ਲੋਨ ਨੂੰ ਪੰਪਿੰਗ ਸੈਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੁਣ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਫਰਮਾਂ ਅਪ੍ਰੂਵ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਪਰੂਵਡ ਇੰਜਣ ਵਗੈਰਾ ਉਸ ਫਾਰਮ ਤੋਂ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਪਰੂਵਡ ਫਰਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪਰੂਵਡ ਇੰਜਣ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਮੈਂ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। 'ਰਾਜਦੂਤ' ਇਜਨ ਪੰਜਾਬ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਅਪਰੂਵ ਕੀਤਾ। ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਫਰਮ ਨੇ ਇਕ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦਾ ਇਮੀਟੇਟਡ ਇੰਜਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ।

ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ 'ਰਾਜਦੂਤ ਇੰਜਨ' ਵੇਚੇ ਗਏ। ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 3200 ਰੁਪਏ ਸੀ ਜਦ ਕਿ ਇਮੀਟੇਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕੁਲ 1300 ਰੁਪਏ ਸੀ ਪਰ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ 3200 ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਲੁਟੇ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੀਟ ਔਵਰਹਾਲਿੰਗ ਕਰਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਖਾਦ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਦ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੋਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਪਾੜ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੋਸਾਇਟੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਥੋਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੋਰੀਆਂ ਪਾਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਜੇ ਲੈਣੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਲਓ ਜੇ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀਆਂ ਤਾਂ ਨਾ ਲਉ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁਟਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਲੁਟਦੇ ਹਨ। ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੰਪਲੀਟ ਉਵਰਹਾਲਿੰਗ ਕਰਨਗੇ ਵਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਹਾਲ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਚਲ ਕੇ ਮੈਂ ਰੈਵਨਿਯੂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹਣ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੋਹ ਲਉ, ਸੀਲਿੰਗ ਲਾ ਦਿਓ। ਪਰ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਭਲਾ ਵੀ ਕਰ ਦਿਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਲੈਵਲ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਓ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮਹਿਕਮਾ ਹਰ ਇਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੂੰ ਪਾਸ-ਬੁਕ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਵੇ ਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗੌਰਮਿੰਟ ਪਾਸ ਰਹਿਨ ਹੈ ਕਿੰਨੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਉਸ ਪਾਸ-ਬੁਕ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਉਹ ਹੁਣ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਕੋਲੋਂ ਇੰਜਣ ਲੈਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਦ ਲੈਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲੈਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਟਵਾਰੀ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਅੱਧੇ ਪੈਸੇ ਉਸ ਤੋਂ ਲੈ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਪਾਸ ਬੁਕ ਦਿਖਾ ਦੇਵੇ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਰਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਮੁਰਬਾ-ਬੰਦੀ ਵੇਲੇ ਕਾਪੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦੀ। ਰੈਵਨਿਯੂ ਮਨਿਸਟਰ ਆਪ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜੱਟਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰਨ। ਇਤਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦਿਓ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਟਵਾਰੀ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਲੈਵਲ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਵਾਲਾ]

ਇਸ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜਾ ਬਰਨਿੰਗ ਇਸ਼ੂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ ਲੈਂਡ ਸ਼ੀਲਿੰਗ ਦਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਬੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਆਈ ਹੈ ਮੈਂ ਉਹ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਬੜੇ ਸਮਝਦਾਰ ਬੰਦੇ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ। ਉਸ ਵਿਚ ਜੋ ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ 18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ irrigated by government means i.e. canal water and capable of raising two crops. ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਕਾਮਰੇਡ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਅਲਿਹਦਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਐਸੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਲਾ ਕੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਾਏ। ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰਾ ਤੇ ਨਮਕ ਹੈ। ਉਹ ਫਸਲਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਜੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਗੈਰ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਾਏ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਰੀਗੇਟਿਡ ਲੈਂਡ ਸਮਝਣਾ ਬੜੀ ਗਲਤ ਗਲ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਬੜੀ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਹਿਣਗੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਕੁਝ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਅਨਇਕਨਾਮਿਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁਖਿਆਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਲੈਂਡ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਇਜ਼ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾ ਆਦਮੀ ਹੋਵਾਂਗਾ ਆਪਣੀ ਲੈਂਡ ਸਰੰਡਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਦਿਉ (ਤਾੜੀਆਂ।

10 15 a.m. (ਇਸ ਸਮੇਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋਏ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਫਾਜ਼ਲ ਦੋਸਤ ਅਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਜੋ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਕਦੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਅਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਹਰੀਜਨ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਦਾ ਮਿਸਯੂਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਿਸੇ ਮਤਲਬ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੰਟਰਪਟ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ। (This is no point of order. The hon. Members should not misuse the facility of raising a point of order. It should be raised for some specific reason and not for causing interruption only.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤਕਰੀਬਨ 70-80 ਫੀ ਸਦੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ 5 ਜਾਂ 7 ਕਿਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹਰੀਜਨਾਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੈ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਆਈ. ਏ. ਐਸ., ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਅਤੇ ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਇਥੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਪਤਲੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਲਓ ਪਰ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸੀਟਸ ਐਟਸਟਰਾ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਉ। ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿਉ। ਰੋਜ ਦਾ ਝਗੜਾ ਤੇ ਕਲੇਸ਼ ਮੁਕਾ ਦਿਓ। ਜਿਹੜਾ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੋ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਕੋਠੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਚਾਰ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਕੋਠੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ 10 ਦੁਕਾਨਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਪੁਟੇ ਗਏ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸੀਟਸ ਕਰ ਦਿਉ। ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਓ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਲਾ ਨਹੀਂ ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿਓ। ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਤਾਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਡੀ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧੇ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਦੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਹੋਵੇ। ਲੇਕਿਨ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇ। ਜੰਤਾ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਵੇ। ਹੁਣ ਬੜੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੇਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੇਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਓ ਲੇਕਿਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1970-71 ਵਿਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਨੇ ਸਾਨੂੰ 72 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੱਸਾਂ ਕਿਤਨੀਆਂ ਹਨ, 1422, ਐਰ ਆਮਦਨ ਸਿਰਫ 72 ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਸਹੂਲਤਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਪਰਮਿਟ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ, ਡੀਜ਼ਲ ਲੈਸ ਪਰਾਈਸ ਤੇ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਪਰੇਟਰ ਨੂੰ 10% ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਤਿੰਨ ਪਰਸੈਂਟ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਲੇਖਾ ਲਾਈਏ ਤਾਂ ਇਤਨੀਆਂ ਹੀ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਹੀ 76 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ। ਐਰ ਆਮਦਨੀ ਹੋਈ ਹੈ 72 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ। ਪਰ ਇਥੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਓ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕਰ ਦਿਓ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਭਰਾ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖੋਹ ਲਵੋ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਪਰੇਟਰਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਵਾਲਾ]

ਪਾਸੋਂ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਔਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਤਾ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਖੋ ਅਸੀਂ ਸਾਮਾਜ਼ਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਓ। (ਇਨਟਰੱਪਸ਼ਨਜ਼)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰਖਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬਹਿਸ ਮੁਬਾਹਿਸੇ ਨਾਲ ਗਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦੇਣ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਧਰ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਣ (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker : Please resume your seat.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਇਤਨੀ ਵੀ ਅਕਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜਦ ਮੈਂ ਕਹਿ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁਰੈਂਡਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ। (ਵਿਘਨ) ਹੋਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂ ਜ਼ਮੀਨ। ਸੋ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਬੱਸ ਪਿਛੇ ਛੇ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਇਆ ਬੱਸ ਸਰਵਿਸ਼ ਫੀਸ ਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਕੇਵਲ ਤਿੰਨ ਪਰਸੈਂਟ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਸਪੇਅਰ ਪਾਰਟਸ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਤਨੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨੀ ਪਾ ਕੇ ਨਫਾ ਹੋਇਆ ਕੇਵਲ 72 ਲੱਖ ਰੁਪਏ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੌਰਮਿੰਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਡੀ-ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੰਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਐਕਸਚੇਕਰ ਵਿਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ। Accounts of the Pepsu Road Transport Corporation, Patiala, should be placed on the Table of the House every year. ਲੇਕਿਨ ਸੰਨ 1968 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਔਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਔਰ ਉਹ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਾਊਂਡ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਡੇ ਸਦਨ ਵਿਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਧਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਛਾਪਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਹੀ ਨਾ ਕਰਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਉਣ ਸਗੋਂ ਜਿਹੜੇ ਅਫ਼ਸਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਰਾਈਟਸ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ । (Please wind up your speech within four five minutes)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਸੋ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੰਤਾ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੋਈ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਕੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਹਾਂ ਬਗੈਰ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਹੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ । ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਰ ਦੇਵੇ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਫਿਰ ਦਸਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਘਾਟੇ ਵਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ । ਜਾਂ ਤਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਟਰੀਮਲਾਈਨ ਕਰੋ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਵੇਖ ਲਵੋ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ 1422 ਬੱਸਾਂ ਹਨ । 60 ਫੀ ਸਦੀ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ 40 ਫੀਸਦੀ ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਪਰੇਟਰਜ਼ ਚਲਦੇ ਹਨ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਚਲਦੀ ਹੈ ਕਨਸਾਲੀਡੇਟਿਡ ਰੂਟਸ ਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹਿਸਾਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪਠਾਨਕੋਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਪਰੇਟਰਜ਼ ਨੂੰ ਰੂਟ ਮਿਲੇ ਹਨ ਵੀਹ ਜਾਂ ਪੰਝੀ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਦੇ ਔਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਮਦਨ 60% ਰੂਟਾਂ ਤੇ ਹੋਈ ਹੈ ਸਿਰਫ 72 ਲੱਖ ਰੁਪਏ । ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਪਰੇਟਰਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੈਕਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਟੋਕਨ ਟੈਕਸ ਕਈ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਔਰ ਫਿਰ ਹੋਰ ਕਈ ਟੈਕਸ ਉਹ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜਿਥੇ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਫਿਰ ਵੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ । (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker : Order please. Please wind up.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜੇਹਾ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸੜਕ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੜਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਹੈ । ਜੋ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਾਹੁੰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਥੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਨਿਸਟਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੰਟਰੈਸਟ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਕੜੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਸੀ । ਜਿਸ ਦੀ ਅਪਰੋਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਵਾਲਾ]

ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਗਲੈਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਅੱਜ ਦੀ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ 9 ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਉਂ ਭੇਜੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 20, 20 ਮਿੰਟ ਬੋਲਣ ਲਈ ਮਿਲਣਗੇ ਤਾਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਉਂ ਭੇਜੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣ। (Nine members have sent in their names for taking part in today's discussion. Each of them may take twenty minutes so that everyone of them is able to participate in the discussion)

ਸ੍ਰੀ ਬਾਲਮੁਕੰਦ ਸ਼ਰਮਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਮੌਕਾ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਮੁਰਿੰਡਾ ਐਸ.ਸੀ.) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਬੱਜਟ ਰਖਿਆ ਔਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬੱਜਟ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਇਦੇ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਫੁਰਮਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲੀਏ ਤਾਂ ਇਥੇ ਇਕ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਔਰ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉ ਬੱਜਟ ਬਣਾਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਵਾਂ। ਸੋ ਪਰਸੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਇਥੇ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਬੱਜਟ ਚੂੰਕਿ ਬੀਉਰੋਕਰੇਸੀ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਝਲਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜੇਹੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਬੱਜਟ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਬੱਜਟ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜੇ ਕੁਝ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਚੰਗੇ ਹਨ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੱਜਟ ਕਾਫੀ ਵਡਾ ਬੱਜਟ ਹੈ 10 ਕਰੋੜ ਦਾ ਰੀਲੀਫ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ 7 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਸੜਕਾਂ ਬਨਾਣ ਲਈ ਰਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿਆਂਗਾ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰੀ ਲਾਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ ਪਰ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਹੋਣ । ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਕਾਂਗਰਸ 20·22 ਸਾਲ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੀ ਇਸ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸ ਅਰੰਭ ਹੋਏ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ । ਅਤੇ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਅਸਾਮੀ ਵਧਾਈ ਤੇ ਪਾਤਰ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਸੜਕ ਨਾਲ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਦੇਣਗੇ ।

ਇਥੇ ਪਰਸੋਂ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਹੁਣ ਬਣੀ ਹੈ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਉਹ ਤਾਂ ਕਿਰਤੀ ਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਿਰਤੀ ਨਹੀਂ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਨਾਲ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣ ਪਰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪਾਲੀਸੀ ਬਣਾਈ ਹੈ । ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਧਰਮਸਾਲ ਅਤੇ ਇਥੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਾਲੀਸੀ ਹੈ ਘਰ ਘਰ ਅੰਦਰ ਠੇਕੇ ਹੋਣ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਰੀਬਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੋਸਤਾਨਾ ਹੈ ਰਜਵਾੜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਸਿਨਿਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨਾਲ ਨਵਾਬ ਅਤੇ ਬੇਗਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਨੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਹੈ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਹੇਤੇ ਦੋਸਤ ਹਨ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਕਰਨਾ ਹੈ । ਉਹ ਤਾਂ ਇਨੀ ਉਚੀ ਰੂਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਘਰ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਮਹਾਨ ਪੁਰਖ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਆਪ ਆਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਦਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਸੀ । ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਚਲਦਾ ਹੈ ਗੁਲਛਰੇ ਉਡਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੱਜਟ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਬੱਜਟ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੁਕਤਾ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕੀਏ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਇਕ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਹੋਈਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ)
ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਾਹਰਾ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ, ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਨਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਔਰ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦਾ। ਜਦ ਪਿਛਲੀ ਵੇਰ ਵੋਟਾਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਏ ਤਾਂ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁਤਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬਾ ਨੇ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਹੱਟਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਮੀ ਪਾਸ ਕੋਈ ਨੋਟ ਬਨਾਣ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਗਰੀਬੀ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ : (ਨੋ ਅਸਪਰਸ਼ਨਜ਼ ਪਲੀਜ਼) ਮੈਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਸਪਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਉਹ ਦਸ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜੋ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ ਦਾ ਚਰਚਾ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਨਾਹਰਾ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਬਜ਼ਿਦ ਹਨ ਕਿ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇ ਪਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਆਇਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਨਾ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਹੱਟ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹਿਤਰ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਕਹੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਦ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਹੋ ਹੀ ਇਕੋ ਇਲਾਜ ਮੇਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾਵਾਂ ਪਾਸ ਹੈ ਗਰੀਬੀ ਨੂੰ ਹਟਾਣ ਦਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬੈਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜੇਕਰ ਕਰ ਸਕਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਜਵੀਜ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਾਂਗਾ (ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਅਜੀਤ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਲਵਾਗਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਤਾਂ 100 ਏਕੜ ਦਾ ਫਾਰਮ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਕ ਇੰਚ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਨੇ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਪਰਸਨਲ ਐਕਪਲੇਨੇਸ਼ਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਲਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਆਪ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਕੋਈ 100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਨਾ ਮੇਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਕੇਵਲ 15 ਕਨਾਲਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਸਾਰੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮੀਨ ਕੁਝ ਵੱਧ ਦਸੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਤਾਂ 50-50 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਮੇਰੀ ਬੇਸ਼ਕ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਬਦਲ ਲੈਣ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਚੇਲੰਜ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮੇਰੇ ਨਾਮ ਤੇ ਹੋਵੇ ਮੇਰੀਆਂ ਗਿਰਦੌਰੀਆਂ ਵੇਖ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਐਕਸਚੇਂਜ ਕਰ ਲੈਣ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਹੀ ਸੌਦੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਆਪਣੀ ਤਕਰੀਰ ਵਲ ਆਓ। (Please leave this mutual discussion and come to the point.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਇਤਰਾਜ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਚਾਰੀਆ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰੀਂ ਕਹਿਣ ਲਗ ਪਏ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਕੇਵਲ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਰਹੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵਜ਼ੀਰ ਹਰੀਜਨ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਰੀਜਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ, ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਜੈ ਭੀਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧਨੋਵਾਲੀ ਨੂੰ ਗੁੱਠੇ ਲਾ ਕੇ ਰਖ ਦਿਤਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਮੇਰਾ, ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਬਕੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਗੁੱਠੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਇਹ ਗਲਤ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਸਵਾ ਲੱਖ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਅਸਾਡਾ ਅਜ਼ੀਜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਾਨੂੰ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛੇ ਹੱਟ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਖੋਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਇਹ ਵਾਪਿਸ ਦਿਲਾ ਦੇਣਗੇ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਛੇ ਹਟ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਹਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker : Order please.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀਰ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਨਾਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਝਲਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਿਤਾੜੇ ਆ ਰਹੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸੱਚੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨਗੇ। ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਾਕੀ ਦੇ ਹਰੀਜਨ ਕਾਂਗਰਸੀ ਬੈਂਚਾਂ ਤੋਂ ਵਜੀਰ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਪ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਬੀਨੇਟ ਵਿਚ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਜਿਹੜੇ ਅਜ ਹਰੀਜਨ ਭਲਾਈ ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਰੀ ਫੋਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਰੋ । ਪਰ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾ-ਲਖ ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਹੀ ਕੁਝ ਕਰਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹੀ ਜੇ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਰ ਦੇਣ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ । 24-25 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੇਰੇ ਏਥੇ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੈਠੇ ਹਨ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰੀ ਅਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜੀ ਹੈ, ਉਹ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਜਟਾਂ ਦੀ ਹਲ ਤੇ ਪੰਜਾਲੀ ਕਿਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਲਟਕਾ ਦੇਣੀ ਹੈ । ਅਜ ਜਦੋਂ ਜਟਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਕੇ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਗਲਤ ਨਾਹਰਾ ਦੇ ਕੇ ਜਟਾਂ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਦੇ ਵਿਚ ਲੜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਮੈਂ 5-6 ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਕ ਤੇ ਇਹ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਵੀ ਸਰਪਲਸ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਵਡੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਕੁਝ ਐਸੇ ਭਰਾ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚ ਇਮਦਾਦ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਅਕਾਲੀ-ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦੇ ਕੇ ਇਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫੰਡ ਦੇ ਵਿਚ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਪਾ ਕੇ ਸਸਤੇ ਰੇਟ ਤੇ ਜਿਤਨੇ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਲੋਹਾਰ, ਮੋਚੀ ਆਦਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨਜ਼ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਕਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਸਕਣ । ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਹਰੀਜਨ ਮੁੰਡੇ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅੱਜ ਕੱਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਟੈਂਡੈਂਸੀ ਐਸੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਗ਼ਲਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਕਰਕੇ ਉਨਾਂ ਦੇ ਕਰੈਕਟਰ ਰੋਲ ਖਰਾਬ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨਾਂ ਦੀ ਤਰਕੀ ਦੇ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਐਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਇਖਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨ ਇਹ ਲੋਕ ਹੋਰ ਤਕਲੀਫਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ । ਜਿਹੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ ਉਹ ਦੋ-ਤੇ ਤੱਰਕੀਆਂ ਲੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਅਜੇ ਉਥੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰਕੀਆਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ਸਨ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੋਕੀਆ ਸਨ, ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । (It is no p int of order)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਐਸ. ਐਸ. ਬੋਰਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਾਰੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਪਰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਹ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾ-ਲੱਖੀ ਵਜ਼ੀਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਜ਼ਿਰਵੇਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਹੋਰ ਭਰਤੀ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਕ ਸਵਾ-ਲੱਖੀ ਵਜ਼ੀਰ ਜਿਹੜਾ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਇਹ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹਾਂ, ਮਾਸਟਰ ਜੀ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਧੰਨੋਵਾਲੀ ਜੀ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੌਣ ਸੀ ? (ਹਾਸਾ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਆਪਣੇ ਵਜ਼ੀਰ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਜੇ ਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਦਿਉ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 9ਵੀਂ-10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਤੱਕ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਹੜੇ ਫਸਟ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਆਉਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਇਕ ਭੁਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੇ ਮਿਡਲ ਪਾਸ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ ਰੈਗੂਲਰਲੀ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਜਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਇਥੇ ਇਕ ਗੱਲ ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਕਹੀ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਕੇ ਵਜ਼ੀਰੀ ਦਾ ਦਬਾਉ ਪਾਕੇ ਜਾਂ ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਲੋਕ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸਖਤ ਖਿਲਾਫ ਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੈ ਦਿਹਾਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾ ਮਤਲਬ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਉਹ ਗਰੀਬ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਦਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗਤ ਵਿਚ ਰੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਨਾ ਹੀ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਭੰਡੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਡਕਾਇਤੀ ਦਾ ਕੇਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਨੂੰਨੀ ਮੁਜਰਿਮ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਡੰਡਾ ਵਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਤਨਾ ਵਡਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਿਹਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਤਕੜਾ ਬੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜੋ ਉਹ ਗਰੀਬ ਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ੌਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੇਰੀਆਂ ਕੁਝ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ, ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਆਈ ਸੀ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 5-7 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਸੀ। ਇਹ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਦੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਪਾਸ 3-2-72 ਅਤੇ 4-2-72 ਦੇ ਹਿੰਦ ਸਮਾਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੀਪ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮੋਟੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਖਬਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਦੁਖ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਦੀ ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਤਰਦੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਰਦੀਪ ਅਖਬਾਰ ਨੇ 4 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਛਪਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸੀਓਂ ਨੇ ਏਕ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਗਵਾਨੇ ਕੇ ਲੀਏ 50 ਲਾਖ ਰਪਿਆ ਲੀਆ। ਮਰਕਜ਼ੀ ਤਾਕਤ ਕੇ ਜ਼ੋਰ ਪਰ ਚਨਾਓ ਸੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਬੜੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ (ਇਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ: ਇਹ ਤਾਂ ਜਨਸੰਘੀਆਂ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਹੈ) ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਗਲ ਤਾਂ ਸੁਣੋ। "ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾ ਦੇਨੇ ਵਾਲੇ ਅਫ਼ਸਰ ਕੇ ਤਬਾਦਲਾ ਕੇ ਸਵਾਲ ਪਰ ਮਰਕਜ਼ ਔਰ ਗਵਰਨਮਿੰਟ ਮੇਂ ਠਨ ਗਈ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦ ਸਮਾਚਾਰ ਮਿਤੀ 3 ਫ਼ਰਵਰੀ, 1972 ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਖਬਰ ਛਪੀ ਹੈ ਕਿ "ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਛੁੱਟੀ ਪਰ ਭੇਜ ਦੀਏ ਗਏ। ਬੰਬਈ ਕੀ ਏਕ ਫ਼ਰਮ ਕੋ ਠੇਕਾ ਦੇਣੇ ਕਾ ਮੁਆਮਲਾ।" ਇਹ ਉਸ

ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦਬਾਓ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਗਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਅਗੇ ਇਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਕੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸ੍ਰੀ ਤੇਜਿੰਦਰ ਖੰਨਾ ਆਈ. ਏ. ਐਸ. ਕੋ ਅਚਾਨਕ 4 ਹਫਤਾ ਕੀ ਛੁੱਟੀ ਪਰ ਭੇਜ ਦੀਆ ਗਿਆ ਔਰ ਇਨ ਕੇ ਔਹਦੇ ਕਾ ਚਾਰਜ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ ਸ੍ਰੀ ਐਨ. ਐਨ. ਵੋਹਰਾ ਨੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ੁਮੇਵਾਰੀ ਕੇ ਤੌਰ ਪਰ ਲੇ ਲਿਆ ਹੈ।। ਸ੍ਰੀ ਖੰਨਾ ਕੋ ਛੁੱਟੀ ਪਰ ਭੇਜਣੇ ਕਾ ਤਅਲੁਕ ਬੰਬਈ ਕੀ ਏਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫ਼ਰਮ ਕੋ ਪੋਲੀ ਈਸਟਰਨ ਫਾਇਬਰ ਕਾ ਠੇਕਾ ਦੇਣੇ ਸੇ ਬਤਾਇਆ ਜਾਤਾ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਮੇਂ ਇਸ ਠੇਕਾ ਕੇ ਬਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇ ਚਰਚੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹੈ। ਕਹਾ ਜਾਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਖੰਨਾ ਨੇ ਇਸ ਫਰਮ ਕੋ ਠੇਕਾ ਦੇਣੇ ਕੇ ਲੀਏ ਕਿਸੀ ਦਬਾਓ ਮੇਂ ਆਕਰ ਮੁਆਇਦਾ ਪਰ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੀਆ, ਜਿਸ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇ ਤਬਾਦਲਾ ਕੇ ਆਰਡਰ ਆ ਗਏ। ਮਗਰ ਗਵਰਨਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਉਨ ਕੋ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨੇ ਸੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੀਆ ਔਰ ਅਬ ਇਨ ਕੋ ਛੁੱਟੀ ਪਰ ਭੇਜ ਦੀਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੇਹ ਅੰਮਰ ਕਾਬਲੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਬੰਬਈ ਕੀ ਇਸੀ ਫਰਮ ਨੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਕੇ ਦੌਰਾ ਮੇਂ ਠੇਕਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਲਾਖੋਂ ਰਪਏ ਕੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀ ਥੀ।" ਇਹ ਖਬਰ ਸਰਕਾਰੀ ਪਧਰ ਤੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀ ਪਰ ਅਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਤਰਦੀਦ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਭਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਐਸੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫਸਰ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਬਾਓ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਾਫ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤਾਂ ਕੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਉਹ ਨੂੰ ਇਕ ਘਟੀਆਂ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪਬਲਿਕ ਰੀਲੇਸ਼ਨ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਹਾਦਰ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਤਗਮਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) (ਘੰਟੀ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ 2 ਮਿੰਟ ਹੋਰ ਬੋਲ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫ਼ਸਰ ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਥਾਪੜਾ ਦਿਤਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਵੀ ਇਹ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਲੁਟ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਠੇ ਲਾ ਦਿਓਗੇ ਤਾਂ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਨਹੀਂ ਚਲ ਸਕੇਗੀ ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਫ਼ਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਬੰਦਾ ਹੈ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਫੂਡ ਇੰਸਪੈਕਟਰ । ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਇਕ ਕੇਸ ਚਲਿਆ, ਉਹ ਅਰੈਸਟ ਵੀ ਹੋਇਆ, ਬੇਲ ਤੇ ਛੁਟ ਵੀ ਗਿਆ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਉਥੇ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਅਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਕੇਸ ਖੁਰਦ ਬੁਰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਵਧੇਗੀ ਹੀ ਘਟੇਗੀ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇੰਟਰੈਸਟ ਲੈਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਕੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਦਸਣਗੇ । ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਦੂਸਰੀ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਡਿਵਲਪਮੈਂਟ ਦਾ । ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਨੀਮਲ ਹਸਬੰਡਰੀ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਇਕ ਗਊਸਦਨ ਹੈ ਮਤੇਵਾੜੀ । ਉਸ ਗਊ ਸਦਨ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 25 ਏਕੜ ਹੈ । ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕ ਆਦਮੀ ਕੇ. ਐਲ. ਕੌਸ਼ਲ ਨੂੰ 1 ਰੁਪਏ ਫੀ ਏਕੜ ਤੇ ਲੀਜ਼ ਤੇ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਇਹ ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਨੀਮਲ ਹਸਬੈਂਡਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਐਗਰੀਮੈਂਟ 1 ਜੂਨ, 1971 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਪਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੋਟ ਕਰ ਲੈਣ (The Minister concerned may please make up note of it.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਈ ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਅਫ਼ਸਰ ਵੀ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਫ਼ਸਰ ਹੀ ਮਾੜੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਛੋਟੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਕਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਾਵਾਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਮਾਹਵਾਰ ਆਮਦਨ ਹੈ । ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿਸਟਮ ਚਾਲੂ ਕਰਨ । ਇਹ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜੋ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਆਪ ਹੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਇਹ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਆਮ ਪਬਲਿਕ ਲੁਟ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਵੇਗੀ । ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਹੋਰ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਾਬਕਾ, ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਦਿਤੇ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਸੁਟ ਦਿਤੇ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰਧ ਜੋ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਸਨ ਉਹ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਤੇ । ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾੜੀ ਗਲ ਹੋਈ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿਲਣੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਮੈਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

]ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ]

ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਬਕਾ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਲਾਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਜ਼ਰੂਰ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਸ਼ਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਅੱਜ ਤੋਂ 20-22 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੋਈ ਕਪੜਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਤੂਹੀਆਂ ਫਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਰਾਂ ਹਨ, ਕੋਠੀਆਂ ਹਨ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਹਨ, ਵਡੇ ਵਡੇ ਫਾਰਮ ਹਨ. ਉਹ ਕਿਥੋਂ ਆ ਗਏ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਰੁਧ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਾ ਭੇਜ ਕੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਟਰਬਿਊਨਲ ਬਣਾਵੇ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹੋਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਲਗਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਉਸ ਟਰਬਿਊਨਿਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇ। ਔਰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ ਭਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਕਾਰਖਾਨਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਚਿਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਾਰਾਂ ਕੋਠੀਆਂ ਔਰ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਉਹ ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਕਿਥੋ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਇਕ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਟਰਬਿਊਨਿਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਹੋਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੜਾ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਫ਼ਸਰ ਹਾਲੇ ਵੀ ਨੋਟਿੰਗ ਔਰ ਡਰਾਫ਼ਟਿੰਗ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ। ਹੁਣ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਿਊਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਲਿਸਟਾਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚ ਛਪਣਗੀਆਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੋਭਾਸ਼ੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਣ ਫੁਲਣ ਦਿਓ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਸ਼ੀ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ 1970 ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪਰਧਾਨ ਵੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ 100 ਵਾਰੀ ਕਹਿ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਛੇਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਇਕ ਕੰਨਕਰੈਂਟ ਸਬਜੇਕਟ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰੈਕਟਿਵ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਕਰਵਾਉਣ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਮਿਲੇ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਓ, ਉਹ ਕਹਿਣ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਛੇਤੀ ਹੋ ਜਾਣ ਪਰ ਗਵਾਂਢੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਮੈਂ ਅਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਚਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ) ਅਸੀਂ ਇਸ ਲਿੰਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜੇ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧਿਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਚਾਟੜਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਹਰੇ ਹੇਠ ਖੜਾ ਕਰਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਹਰੇ ਹੇਠ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜਾਂਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਮੇਟੀ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਜਿਤ ਜਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਲ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮਦਾਖਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹੀ ਕੁਹ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿੱਖ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਧਰਮ ਨਿਰਪਖ ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦਿਓ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਕ ਅਰਜ਼ ਹੋਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਆਦਮੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਾ ਚੰਗੀ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵੀਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜਦ ਵੀ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਛੇੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਮਾੜਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਕੇ ਲੈਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਇਤਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਕਾਂਗਰਸੀ ਭਰਾ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਵਾ ਕੇ ਦਿਤਾ ਸੀ ਉਸਦਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਅਖਬਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤਾ। ਜੇ ਕਾਂਗਰਸ ਭਰਾ ਨੇਕ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਚਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਬੜੀਆਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਹਨ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਸ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਧਰਮ ਤੇਜਾ ਨੂੰ ਖਿੱਚੀ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉ। ਪਰ ਇਹ ਟੌਪਿਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਧਰਮਾ ਤੇਜਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਬੁਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਬੁਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਨੇ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਦਾ ਝਗੜਾ, ਇਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਸ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਦਾ ਕਸੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਆਦਮੀ ਹੀ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਨ। (ਘੰਟੀ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰਾਜ ਰਿਹਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਥੇ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਟਰੈਡੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ। ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਇਹੀ ਚੰਗੀ ਹੋਵੇ ਮੰਦੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਪਾਕੇ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਖਤਿਆਰ ਨਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਸੀ ਚਾਹੇ ਉਹ ਚੰਗੇ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾੜੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਖਤਿਆਰ ਸਿਰਫ ਨਵੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਡੀ ਸੀ. ਪਾਵਟੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸੱਜਣ ਹਨ ਪੀ. ਐਚ. ਡੀ. ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਦੀ ਪਰਾਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਨਵੀਂ ਟਰੈਡੀਸ਼ਨ ਚਲਾਈ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਸੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੰਕਸ਼ਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਬਦਲਿਆ ਕਰੇ (ਵਿਘਨ)

ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ : (ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ) ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਪਰਾਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਜਗਾ "ਆਈਨ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਕੀਤੀ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ (ਪਟਿਆਲਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਿਛਲੀ 24 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਵਿਘਨ) ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਜਾਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕਈ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਣਬੰਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੱਜਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਵੇਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। (ਵਿਘਨ) ਹੁਣ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਗਰਾਂਟਸ ਸਾਡੇ ਫਾਇਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਜਿਸ 12 ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾ ਲੜੀਆਂ, ਚਾਹੇ ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਜਟ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਬਜਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਕਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਬੱਜਟ ਦਾ ਜੋ ਅਨੈਲੈਸਿਜ਼ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੱਜਟ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ 12 ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਇਸ ਬੱਜਟ ਰਾਹੀਂ ਅਮਲੀ ਸ਼ੇਪ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਾਰਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਲਈਆਂ (ਵਿਘਨ) ਅਸੀਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਨਵਾਂ ਬੱਜਟ ਬਣੇਗਾ ਉਸ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਹੋਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪਰੋਗਰਾਮ ਤੇ ਹੀ ਬੱਜਟ ਬਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੰਟੈਰਮ ਰਲੀਫ ਦੇਣ ਦਾ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਜਾਂ ਡੇਢ ਵਰ੍ਹੇ ਤੋਂ ਲਮਕਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਲਾਨ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਰਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਲ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ। ਇਹ ਇੰਟੈਰਮ ਰਲੀਫ ਪਹਿਲਾਂ 575 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਰਸੋਂ ਫੇਰ ਜਿਹੜੇ 575 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈਕੇ 1250 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਗੈਰ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਗੈਰ ਮੰਗ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇੰਟੈਰਮ ਰਲੀਫ ਦੇਣ ਦਾ ਇਲਾਨ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੰਤਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਛੁੱਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦਾ, ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਪਰੋਵੀਜਨ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟੈਰਮ ਰਲੀਫ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਥੇ ਅਨਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 6—11 ਸਾਲ ਦੇ ਗਰੁੱਪ ਵਿਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ ਅਧਿਆਪਕ ਜਿਹੜੇ ਕਈ ਵਰਿਆਂ ਤੋਂ ਵੇਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਵਾਇਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਤਾਂ ਬਣਿਆਂ ਹੀ ਲੇਕਿਨ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਪਟਿਆਲਾ-ਨਾਭਾ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ-ਰਾਜਪੁਰਾ ਛਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ, ਸਮਾਣਾ, ਦੇਵੀਗੜ੍ਹ, ਕੈਥਲ, ਘਨੌਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਐਗਜਿੰਟਿੰਗ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਕਸਬੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਕਸਬੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਮਕਾਨ ਪਰੋਵਾਈਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹੋਇਆਂ ਸਨ। ਲੇਕਿਨ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਵਲ ਕੀ ਨੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਜਗਾ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਬੜਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਜਗ੍ਹਾਂ ਨਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਉਤਨੀ ਦੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ 20—22 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਆਕੂਪੈਂਟ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਇੰਡਸਟਰੀਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸੀ. ਐਮ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਲਾਈਸੈਂਸ ਮਿਲੇ ਸਨ, ਉਹ ਲੱਗੇ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1970 ਦੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਪਟਿਆਲੇ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦੀ ਸਾਈਟ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ ਕਿ ਕਿਥੇ ਹੈ, ਕਾਰਖਾਨਾ ਕਿਸ ਜਗ੍ਹਾ ਲੱਗਣਾ ਹੈ, ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਲੱਗਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਸੋ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਰੁਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਰਖਾਨੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਲੱਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਅਣੇਗਹਿਲੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਪੈਪਸੂ ਦਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਾਨਸਾ ਤੱਕ ਬੈਲਟ ਜੋ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਜਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜੇ ਦੇਖੀ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਟੇਜ਼ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਪੀਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਜਿਥੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਸੈਕਟਰ ਬਣਨ ਉਥੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਯੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ। ਇਸ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਵਾਸਤੇ, ਜੋ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਵੱਖਰਾ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਇਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਕਮੀ ਆਦਿ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟੈਰਮ ਰਲੀਫ ਦਿਤੀ ਹੈ ਉਥੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਉਤੇ 1971 ਵਿਚ ਫੈਬਰੀਕੇਟਿਡ ਕੇਸਿਜ਼ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਜੋ ਇਨਸਟਰੂਮੈਂਟਸ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਪਰਾਪਰ ਐਕਸ਼ਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤਾਂਕਿ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਗਣ ਤੋਂ ਲੜਨ ਤੋਂ ਡਰਾ ਨਾ ਸਕੇ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਧਿਆਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਅਟਾਨੋਮਸ ਬਾਡੀਜ਼ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਰਕਫੈਡ, ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਤੇ ਸਟੇਟ ਸਪੌਨਸਰਡ ਅਦਾਰੇ ਹਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਰੂਲਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਲਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀ ਕੁਆਲੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਕੋਈ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ । ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਿਸ ਵਕਤ ਭਰਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਵੈਲਡੀਫਾਈਂਡ ਰਿਕਰੂਟਮੈਂਟ ਰੂਲਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਾਂਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਉਹ ਵੀ ਇਥੇ ਕੰਪੀਟ ਕਰ ਸਕਣ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ । ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਤੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਿਆ । ਇਥੇ ਕੋਈ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਫਿਟ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਘਾਟਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੋਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੈਕਸ ਦੀ ਚੋਰੀ, ਲੇਬਰ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਨਾਪਲੀ ਬਣਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਜਾਣੀ ਹੈ । ਫਿਰ ਸਟੇਟ ਸੈਕਟਰ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਜਾਣੀ ਹੈ । ਮਨਾਪਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਇੰਡਵਿਜੂਅਲ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰਬ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੈਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਲਿਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਬੈਨੀਫਿਟ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ । (Please wind up within two minutes).

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਲਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਿੰਟ ਹੀ ਬੋਲਿਆ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) ਜਾਂ ਮੈਨੂੰ ਫਿਰ ਟਾਇਮ ਦੇ ਦੇਣਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਕਰੋ । ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ (Please wind up. Other members also want to speak)

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਛੇਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਅਸੀਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਪੈਰੀਜ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਰਕਰਜ਼ ਨੂੰ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਆਪ ਮੁਨਾਫਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਨਾਪਲੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਾਸਤੇ ਲੇਬਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਵਾਸਤੇ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਚ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

1966 ਦੇ ਵਿਚ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਸਟੀਲ ਕੰਟਰੋਲਰ ਨੂੰ ਇੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰੀਰੋਲਿੰਗ ਮਿਲਜ਼ ਨਾ ਵਧਾਏ ਜਾਣ। ਇਕੱਲਾ ਕੋਟਾ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿੱਲਜ਼ ਆਨ ਪੇਪਰ ਬਣੀਆਂ। ਇਸ ਦੀ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇੰਸਟਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਤੋਂ ਕੰਟਰਾਡਿਕਟਰੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਅੱਠ ਫੈਕਟਰੀਜ਼ (ਕਾਰਖਾਨੇ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸੇ ਹਨ ਜੋ ਐਗਜ਼ਿਸਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਪਰ ਸਟੀਲ ਦਾ ਕੋਟਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਕ ਗੱਲ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਲੈਂਡ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਨੇ ਘਟਣਾ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰਾ ਬੋਲਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਹੱਕ ਸਾਰੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਲੋਗਨਜ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਹੁਣ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਐਨੀ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਆ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨਜ਼ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਲੈਂਡ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇਖੋ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਲਾਰਡ ਕਲਾਈਵ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈਂਡ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਸੋਸਾਇਟੀਵਿਚ ਡੀਜੈਨੇਰੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇੰਡੀਵੀਜੂਅਲ ਆਕੂਪੈਂਟਸ ਆ ਗਏ। ਸੋ ਇਸ ਚੀਜ ਨੂੰ ਰੀਕੰਨਸਾਈਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਲੈਂਡ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਣੀ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਿਸਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਨ।

ਮੈਂ ਅਰਬਨ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। 1967 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਰਕ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਹਿਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਜਿਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਥੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਦੀ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵੱਲ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਗਰੀਬ ਮਜਦੂਰ, ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਤਬਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਰਿਟੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ। (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ। (Please wind up.)

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਮੈਂ ਦੋ ਮਿੰਟ ਹੀ ਲਵਾਂਗਾ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੋਰ ਗਲਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਲਈ ਟੈਕਸੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਿੰਪਲੀਫਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਗਲ ਹੈ। ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕੀ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਹਨ। ਕਈ ਕਈ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘਟ ਡਿਫੀਕਲਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੈਕਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਚੈਕਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਚੈਕਿੰਗ ਨਾਲ ਹੀ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਆਦਿ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੈਕਿੰਗ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਚੈਕਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੂੰ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਡਿਫੀਕਲਟੀਜ਼ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਜਟ ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਵਾਇਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਤਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਟੀਚੇ ਮਿਥੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅੰਫੈਕਟਿਵ ਕਦਮ ਚਕੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਵੀ ਪੈਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ ਸਿਕੋਰਟੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਇਕ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਛੇ ਛੇ ਵਾਰੀ ਟਰਾਂਸਫਰਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਰਖਾਸਤ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਸਿਕੋਰਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਬਗੈਰ ਕਿਸੀ ਠੋਸ ਰੀਜ਼ਨ ਦੇ ਉਸ ਦਾ ਇਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਬਾਰ ਬਾਰ ਬੋਰੀਆ ਬਿਸਤਰਾਂ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। (ਘੰਟੀ)

ਅੰਤ ਵਿਚ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਜਟ ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਾਇਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਲਈ, ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਪੂਰੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਹੈ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਅਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ) (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਜਟ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਟਰੇਜ਼ਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਸਟਰੈਂਥ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 492 ਮਿੰਟ ਸਾਰੇ ਮਿਲਣੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 205 ਮਿੰਟ ਲੈ ਚੁਕ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਟਰੈਂਥ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ 186 ਮਿੰਟ ਮਿਲਣੇ ਹਨ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ 176 ਮਿੰਟ ਲੈ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ ਨੂੰ 74 ਮਿੰਟ ਮਿਲਣੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹ 34 ਮਿੰਟ ਬੋਲ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਇਨਡੀਪੈਂਡੈਂਟਸ ਨੂੰ 15 ਮਿੰਟ ਮਿਲਣੇ ਹਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਹ ਕਾਇਮ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ ਪੀ. ਐਮ. ਨੂੰ 7 ਮਿੰਟ ਮਿਲਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ]

(I would like to inform the House that according to the allocation of time based on the strength of each Party in the House, the Treasury Benches are entitled to 492 minutes, out of which their Members have already taken 205 minutes. As for the Akali Party, 186 minutes are due to its Members and they have already taken 176 minutes. The C. P. I. has utilized 34 minutes against 74 minutes allotted to it. Independent Members and the C. P. (M) are entitled to 15 and 7 minutes respectively and this time is still at their credit.)

ग्राचार्य पृथ्वी सिंह ग्राजाद (खन्ना, ऐस. सी.) : उपाध्यक्ष महोदय, जिन हालात में माननीय वित्त मंत्री महोदय ने यह बजट पेश किया है वह एक जानदार ग्रौर पूर्ण रूप से समाजवादी बजट न होते हुए भी इस योग्य है कि इसकी प्रशंसा की जाए। बजट बेजान रहता अगर वित्त मंत्री यह जो सप्लीमैंट्री डिमांडज हैं, पेश करके बजट को जनता की भलाई के लिये न बनाते।

उपाध्यक्ष महोदय, हिन्दुस्तान जिन हालात में से गुज़र कर इस चुनाव के बाद हर सूबे में सूबाई सरकारें बनाने के योग्य बना है उसमें पंजाब एक ऐसी स्टेट है जिसने हिन्दुस्तान की ग्राज़ादी की हिफाज़त करने के वास्ते ग्रौर हिन्दुस्तान के पड़ोस में पाकिस्तान के एक हिस्से को ग्राज़ादी के हकूक, इन्सानी हकूक दिलवाने के लिए जो भारत सरकार ने हिस्सा डाला, उसमें सबसे ज़्यादा हिस्सा इस पंजाब का है ग्रौर पंजाब के लोगों का है। इस लिये मैं ग्राप के द्वारा जिस तरह ग्रपनी सरकार को बधाई देना चाहता हूं उसी तरह पंजाब के लोग भी बधाई के पात्र हैं। दोनों ने पंजाब की इस पुरानी परम्परा को कायम रखा है। उपाध्यक्ष महोदय, विरोधी पक्ष के दोस्तों ने बजट पर बोलते हुए कहा है कि ग्राज जब बंगला देश ग्राज़ाद हो गया है तो पंजाब में जो बंगला देश के शरणार्थियों के लिए टैक्स लगा था जिस का हिस्सा 2.35 करोड़ पंजाब दे चुका है वह ग्रब ग्रौर जारी नहीं रखा जाना चाहिए। उपाध्यक्ष महोदय, ऐसी भावना उन्हीं दोस्तों की हो सकती है जो यह समझते नहीं कि ग्राज़ादी खुद कैसे ली गईथी ग्रौर दूसरों को ग्राज़ाद कराने के लिए कैसे कुर्बानी दी जा सकती है। उपाध्यक्ष महोदय, पंजाब एक ऐसा प्रदेश है कि ग्रगर इसकी ग्रार्थिक उन्नति की तरफ यह सरकार पूरा ध्यान दे तो मैं दावा कर सकता हूं कि पंजाब ग्रार्थिक तौर पर, सामाजिक तौर पर सारे देश की ग्रगवाई कर सकता है। पंजाब में जहां हरी क्रान्ति ग्राई उसके साथ साथ सफेद क्रान्ति भी ग्राई, वहां पंजाब में इस बात कीभी जरूरत है कि इंडस्ट्रीयल रैवोल्युशन पंजाब में लाया जाए, जिसकी ग्रोर सरकार ने पूरा ध्यान नहीं दिया। जो पिछली सरकारें $4\frac{1}{2}$ साल रहीं हैं उन्होंने इस इंडस्ट्रीयल रैवोल्युशन की ग्रोर बिल्कुल तवज्जो नहीं दी।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

अगर मैं यह कहूं कि पिछली सरकारों ने इसमें पूरी लापरवाही दिखाई है तो गलत बात नहीं होगी। अगर वे चाहतीं तो इंडस्ट्री की हालत पंजाब में बेहतरीन बना सकती थीं। जो लाईसैंस भारत सरकार ने देने थे उनके साथ इंडस्ट्री अगर लग जाती तो लाखों लोगों को रोज़गार मिल सकता थी। यह जो गुनाह है उसके लिए भी पंजाबी अकाली सरकार को जो 1967 से लेकर 1971 तक पंजाब में रही, माफ नहीं कर सकता। इस लिए उपाध्यक्ष महोदय, मैं आप के द्वारा पंजाब सरकार से कहना चाहता हूं कि वह इंडस्ट्री को चलाने और इंडस्ट्री को बढ़ाने के जो पुराने तौर तरीके हैं उन को बिल्कुल बदल दें। इंडस्ट्री के महकमे में जो काम करने वाले लोग हैं आज भी उनके सोचने का ढंग पुराना है। उपाध्यक्ष महोदय, मैं आपको बताना चाहता हूं कि जिस वक्त सरदार प्रताप सिंह जी पंजाब की सेवा कर रहे थे तो लुध्याना में उन्होंने एक वूल कूम्बिंग प्लांट लगाया (विघ्न) सिर्फ लुध्याना के लोगों ने 5-6 करोड़ रुपये साल के बम्बई को कूम्बिंग के बदले में दिये। आप सुन कर हैरान होंगे कि जब यहां प्लांट लगने लगा तो डिप्टी डायरैक्टर, इंडस्ट्री ने उसका विरोध किया। लेकिन आप तो जानते हैं कि सरदार प्रताप सिंह तो फौलादी हाथों वाले थे। जब वह करने पर आते थे तो काम करके दिखाते थे। उन्होंने कहा कि यह प्लांट तो लग कर ही रहेगा तब जाकर यह प्लांट लगा। (विघ्न)

आज वह प्लांट जिस पर लाखों रुपये कोआप्रेटिव सैक्टर का लगा है वह नाकारा पड़ा है। अगर पंजाब सरकार, इस प्लांट की ओर तवज्जो दे, तो जो समाजवाद लाने का दावा करती है, जो सोशिलिज्म लाने के लिये यह वचनबद्ध है उसकी तरफ एक कदम होगा। समाजवाद यह सरकार लायेगी या नहीं यह दूर की बात है लेकिन कोआप्रेटिव सैक्टर तो इसके अपने हाथ में है। इस लिये मैं अपनी सरकार को कहना चाहता हूं कि यह जो पुरानी कोआप्रेटिव मिलें हैं, उनके चेयरमैनों को बुला कर, दूसरे लोगों को बुला कर, इनकी ओर तवज्जोह दे और साल का दो करोड़ रुपया जो केवल लुध्याना से बम्बई जाता है, रोका जा सकता है। पंजाब में इस तरह से और दूसरी इंडस्ट्रीज़ भी हैं जिनकी तरफ पंजाब सरकार ने अभी तक कोई तवज्जो नहीं दी है।

डिप्टी स्पीकर साहिब, यह जो कर्मचारी हैं इनके सोचने का तरीका बड़ा विचित्र है। कांग्रेस सरकार ने फैसला किया कि यह जो चण्डीगढ़ का मसला है जुल्फे-यार की तरह सुलझने में नहीं आ रहा है, इसलिये मुबारकपुर की तरफ एक इन्डस्ट्रीयल ऐस्टेट खड़ी कर दी जाये। और उसके बाद 1967 में कांग्रेस की मदद से सरदार लछमन सिंह की अकाली सरकार बनी तो उसने फैसला कर दिया कि मुहाली की तरफ भी इन्डस्ट्रीयल ऐस्टेट बना दी जाये। यह फैसले इस लिये किये गये थे कि चण्डीगढ़ के इर्द-गिर्द इतने बड़े दो सैक्टर बन जाये, जिससे वे लोग जो पंजाब से भाग कर दिल्ली और मेरठ की ओर जा रहे हैं, वे अपनी इन्डस्ट्री इन दो नये शहरों में लगा सकें।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

कांग्रेस सरकार चली गई, अकाली सरकार आ गई। इसने तुरन्त फैसला कर दिया कि मुबारकपुर में इन्डस्ट्रीयल ऐस्टेट न बने और मुहाली को अपना सिरे मुतबन्ना बना कर काम शुरू कर दिया। इन्होंने जो ज़मीन ऐक्वायर की वह इन्डस्ट्री के लिये थी। बाद में अकाली वज़ीरों को कर्मचारियों की मारफत सपना आया कि इस ज़मीन में लोगों के रहने के लिये मकान भी बना दिये जायें। वह ज़मीन जो बहुत अच्छी ज़मीन थी, जहां पर गरीब किसान खेती करके रोटी कमा सकते थे, जो एक डिवैल्पड ज़मीन थी उसको ऐक्वायर कर लिया। इन्होने ऐसा नहीं किया कि जो अन-डिवैल्पड ज़मीन है उसको ऐक्वायर किया जाये। यह बस यही सोचने में लगे रहते हैं कि ऐसा करें या न करें। इसलिये डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं आपके द्वारा अपनी सरकार को कहना चाहता हूं कि रहने के लिये वह ज़मीन दी जाए जिसकी कीमत बहुत कम हो और जो क़ाबलेकाश्त न हो। इसके बारे में इन्जीनियर्ज़ से पहिले सर्वे करा लें। सैमी हिल्ली एरिया में ऐसी ज़मीनें हैं जिनकी दो आने गज़ की कीमत भी नहीं है उस तरफ इनका ध्यान नहीं जाता। यह जा सरकारी कर्मचारी हैं इनका जो गलत सोचने का तरीका है, जब तक इसमें तबदीली नहीं लाई जाती तब तक स्टेट में तबदीली लाना नामुमकिन हो जायेगा। मैं कहना चाहूंगा कि स्टेट में तबदीली लाने के लिये, स्टेट की डिवैल्पमैंट के लिये इनके रवय्ये को बदलना पड़ेगा। मैं अपनी सरकार से कहना चाहता हूं कि जहां हरी क्रान्ति के लिये काम किया है, सफेद क्रांति के लिये काम किया है, वहां उसे इंडस्ट्री में क्रांति लाने के लिये भी काम करना चाहिए।

डिप्टी स्पीकर साहिब, लैन्ड रिफ़ामर्ज़ की बात चली। मेरे एक दोस्त ने जो मेरे पक्ष का था, विरोधी पक्ष वालों ने तो इसके विरोध में बोलना ही था, इसका विरोध भी किया और समर्थन भी किया। डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं आपके द्वारा अपनी सरकार को तथा सदन के मैंबर साहिबान को कहना चाहता हूं कि अगर हम इन बदले हुए हालात में अपने आपको बदलेंगे नहीं और जो हालात चल रहे हैं इसी तरह चलते रहे तो वह जनता जिसने अपना मत देकर हमें यहां भेजा है वह कोई दूसरा रास्ता अपनायेगी जैसे उसने पीछे अपनाया। मैं समझता हूं कि मेरी सरकार विश्वास रखती है कि कानून के ज़रिया से हालात बदले जायें। कानून के ज़रिया से समाजवाद लाया जाये, कानून के ज़रिया सोशलिज्म लाया जाये। मैं चाहता हूं कि कानून के ज़रिया, जो ज़मीन पर पड़े हुए हैं उनको उठा कर ऊपर लाया जाये और जो सातवें आसमान पर हैं उनको नीचे लाकर उनके बराबर लाया जाये। बराबरी लाने के लिये आपको ज़मीन पर सीलिंग लगानी पड़ेगी। मेरे एक दोस्त ने यहां कहा कि यह सीलिंग 30-40 एकड़ से कम नहीं होनी चाहिए। मैं अर्ज़ करना चाहता हूं कि लैंड रिफ़ामर्ज़ कमेटी ने जो सुझाव दिये हैं और जो लैंड रिफामर्ज़ की बात कह कर वोट लिये हैं वह यह है कि 15 ऐकड़ से 18 एकड़ तक ज़मीन की सीलिंग होगी, चाहे ज़मीन नहरी है या वहां पर ट्यूब्वैलज़ से काम होता है। अगर ऐसा न किया गया तो जनता खुश न होगी। जहां टियूब्वैल नहीं है, या नहरी पानी नहीं है और बंजर ज़मीन है वहां भले ही आप 30

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

एकड़ रहने दें तभी यह लैंड का मसला हल हो सकता है। लेकिन यह जो बहानेबाजी है, कि यह बाग़ात की ज़मीन है या यह मेकानाईज्ड फ़ार्मिंग के लिये है, इसको लोग मानेंगे नहीं और लोग ऐसे हालात पैदा कर देंगे कि जब तक समाजवाद नहीं आता वह चैन से बैठेंगे नहीं और न दूसरों को चैन से बैठने देंगे।

डिप्टी स्पीकर साहिब, मेरे दोस्त ने कहा कि समाजवाद ले आओ, लेकिन उन ज़मींदारों का, उन किसानों का, जिनकी ज़मीन पर सीलिंग लगने जा रही है उनका क्या होगा? उस ज़मींदार भाई ने कहा कि हमें भी हरिजनों में शामिल कर लो। मुझे इस बात की खुशी है कि भारत के हरिजन जिन्हें लोग इन्सान नहीं समझते थे जिन्हें पढ़ने के अधिकार तक नहीं दिये जाते थे, समाज से बाहर रखे जाते थे, वे महात्मा गांधी की कृपा से आज समाज में इतना ऊँचा दर्जा प्राप्त कर चुके हैं कि आज वे ज़मींदार लोग कहते हैं कि हमें भी हरिजनों में शामिल कर लो। मैं कहता हूं कि हमने जितने साल कुत्ते जैसी ज़िन्दगी बसर की है आप एक दिन तो बसर करके देखें (विघ्न) अब हालात अपने आप बदल रहे हैं झूठे दावे करने से कोई बात नहीं बनती।

डिप्टी स्पीकर साहिब, कुछ लोगों ने, मेरे एक अज़ीज़ ने यहां गुरुद्वारा की बात छेड़ दी है। आज के युग में या तो आर्थिक समस्या है या राजनैतिक। मेरी समझ में नहीं आता कि यह धर्म की समस्या में क्यों पड़ते हैं? एक तरफ हम कांस्टीच्यूशन में मानते हैं कि हमारी सैकुलर स्टेट है, हमारी सैकुलर गवनमैंट है, दूसरी तरफ आप मज़हब और धर्म को लेकर बैठ जाते है। डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं आपके द्वारा सरकार से कहना चाहता हूं कि जिस वक्त गुरुद्वारा रिफार्मज़ की लहर चली थी, उस वक्त मैं भी जेल में गया था, मेरे पिता जी भी गये थे, उस वक्त गुरुद्वारा में सुधार की ज़रूरत थी और गुरुद्वारा ऐक्ट बना। डिप्टी स्पीकर साहिब, जिस वक्त यह गुरुद्वारा ऐक्ट बना था तब पंजाब बहुत बड़ा था और अंग्रेज़ों ने तो उस समय एक दांव खेला था कि इस तरह हिन्दू, सिखों को तकसीम करके उनको इलैक्शनों में उलझा दो। आज जितना अधिकार किसी एक सिख का गुरुद्वारा पर है उतना ही एक हिन्दू का है। और जितना अधिकार किसी हिन्दू का एक मन्दिर पर है उतना ही मेरे सिख भाई का है। इस लिये मैं अर्ज़ करना चाहता हूं कि जब हरियाणा वाले गुरुद्वारा ऐक्ट को नहीं मानते, हिमाचल वाले नहीं मानते और पाकिस्तान वाले तो पहले ही तलाक दे चुके हैं, तो अब इस मौजूदा ऐक्ट को रिपील करके अच्छे इन्तज़ाम के लिये कोई और रास्ता सोचना चाहिए। अगर सरकार गुरुद्वारा ऐक्ट रखना चाहती है तो मैं कहना चाहता हूं कि पंजाब में अगर सिक्ख बसते है तो हिन्दू भी बसते हैं, मुसलमान भी बसते हैं, ईसाई भी बसते हैं, हरिजन, जैनी, बोद्धमत वाले भी हैं उनके रिलीजस अदारों का भी कोई न कोई प्रबन्ध करो।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

डिप्टी स्पीकर साहिब, भाषा की बात चली। मैं ज्यादा नहीं कहना चाहता। मेरे दोस्त बैठे नहीं जिन्होंने सवाल किया था। मैंने पहले भी कहा था कि पंजाब में लैंगवेज का कोई झगड़ा नहीं। हम मानते हैं कि पंजाबी हमारी मातृ-भाषा है। पंजाबी हमारे प्रदेश की भाषा है, पंजाब की सरकारी भाषा है। यह सब कुछ मानने के बाद मैं यह कहता हूं कि खुदा के वास्ते प्रमात्मा के वास्ते, मेरे बच्चों को यह आज्ञा होनी चाहिए कि किस स्टेज पर कौन सी भाषा पढ़नी चाहिए उसको चुनने की उनको आज्ञा होनी चाहिए। मैं अपने दोस्तों से पूछूंगा कि क्या उनके बच्चे भी वहाँ पढ़ते हैं जहां पर मेरे गरीब मित्रों के लड़के पढ़ते हैं ? मुझे तो वह मजबूर करते हैं कि मेरे बच्चे ऊड़ा, आड़ा पढ़ें और अपने बच्चों को कानवैंट स्कूलों में भेजते हैं। जो आदमी 200, 300 रू० माहवार बरदाश्त कर सकता है उसके बच्चों को वहां पढ़ने दिया जाए। अगर आप यह पालिसी बदल नहीं सके, आप जिसके लिए वचनबद्ध हैं तो ठीक न होगा। मैं आपको कहना चाहता हूं कि पंजाब के अन्दर इतने पब्लिक स्कूल खोले जाएँ जिस में वह लोग जिनकी आमदन 500 रू० से नीचे हैं. अगर पब्लिक स्कूल में अपने बच्चे पढ़ाना चाहें तो पढ़ा सकें। आप एक कमेटी बनाए जो कि यह आंकड़े इकट्ठे करे कि कितने सरमायेदारों, कारखानेदारों और अफसरों के लड़के आई. ए एस., आई. ऐफ. ऐस. और आई. पी. ऐस में आते हैं। अगर आप हरिजनों को जो रिज़र्वेशन मिलती हैं, उड़ा दें तो हरिजन चपड़ासी भी नहीं लग सकता। मेरी सरकार इस पालिसी में परिवर्तन करने के बारे में सोचे। जो लोग सरकारी सर्विस में नहीं आना चाहते उनके ऊपर यह पाबंदी नहीं होनी चाहिये कि जो लोग पंजाब में रहते हैं उनको पंजाबी पढ़नी पड़ेगी। यह पाबंदी मैं मानने के लिए तैयार हूं लेकिन यह पाबंदी मानने को तैयार नहीं कि किस स्टेज पर मैं कौन सी भाषा पढ़ूँ।

श्री डिप्टी स्पीकर : आप पांच मिन्ट में खत्म करें (Please wind up within five minutes.)

आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद : डिप्टी स्पीकर साहिब, मैंने दो विषयों पर बोलना है जिनको मेरे किसी मित्र ने छुआ तक नहीं। आपकी बहुत कृपा होगी। शैडूल्डकास्टस के बारे में बहुत कुछ कहा गया है। मुझे अफसोस है कि न अकाली सरकार ने और न ही कांग्रेस सरकारों ने उस तरफ ध्यान दिया। जिस तरफ कांग्रेस सरकारों ने ध्यान दिया शैडूल्डकास्ट के लिए मैं उस तरफ आपका ध्यान दिला रहा हूं। मेरे पास यह लाल किताब है जिसमें 1947 से लेकर अकाली सरकार के जाने तक की तमाम हिदायतें दर्ज हैं लेकिन चाहे अकाली सरकार आई, चाहे कांग्रेस सरकार आई, डिप्टी स्पीकर साहिब, दोनों सरकारें हिदायतों को शीरे मादर अर्थात् माता का दूध समझकर पी गईं। मैं आपको कहना चाहता हूं कि यह लाल किताब या तो जला दी जाए तो फिर हमें कोई शिकायत नहीं या अगर इसको रखना है तो सरकार को इस पर अमल करना होगा, अगर नहीं करेंगे तो हम इनको मजबूर कर देंगे कि यह

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

यहां बैठ न सकें। मेरे पास पंजाब लोक सेवा कमिशन की रिपोर्ट है। अगर मैं एक एक बात समझाऊं तो बहुत समय लग जायेगा। मैं मिनिस्टर साहिब से कहना चाहता हूं कि इस रिपोर्ट को ज़रा पढ़ें और पढ़ने के बाद देखें कि इसके सफ़ा 26,27,28, 29,30,31,32,33 सारे के सारे सफे शैडूल्डकास्टस के लिए नौकरियां रिज़र्व करने के बारे में हैं। लेकिन जब कमिशन में नौकरी के लिये पेश हुए तो उन्होंने कुआलीफिकेशन की आड़ लेकर रिजैक्ट कर दिया यदि किसी सर्विस के लिये एम.ए. पास की ज़रूरत हो और एम.ए. पास लड़के जाते हैं तो सरकार का जो ऐडवाईज़र जाता है वह कह देता है कि he is not suitable. जब टैक्नीकल ऐक्सपर्ट कहता है कि he is not suitable, the poor fellow is rejected. यह पब्लिक सर्विस कमिशन, पंजाब सरकार और खास तौर पर उन लोगों के जो हरिजनों को नुमाइन्दगी देने का दावा करते हैं के मुंह पर एक चपत है। डिप्टी स्पीकर साहिब, परसों मेरे कामरेड दोस्त ने सवाल पूछा था कि रजिस्टर ए-1, ए-2 और बी. और सी. में रिज़र्वेशन कितनी है और चीफ़ मिनिस्टर साहिब ने उसका जवाब दिया। अब ए-1 रजिस्टर क्या है? ए-1 रजिस्टर वह है जो तहसीलदार जो पांच छे साल की सर्विस कर ले तो वह ए-1 में आने के लिए योग्य हो जाता है और उसका नाम पब्लिक सर्विस कमिशन को भेजा जाता है, वहां वह सिलैक्ट हो या न हो। रजिस्टर ए-2 में जो मिनिस्टीरीयल सर्विस के कर्मचारी हैं उनका नाम भेजा जाता है। कमिशन उनको सिलैक्ट करता है। अगर यह नाम ही न भेजें तो कोई सिलैक्ट कैसे होगा। रजिस्टर 'बी' में कंपीटीशन है और इसमें 22% रिज़र्वेशन दी है। रजिस्टर 'सी' नामीनेशन का है। अंग्रेज़ों के ज़माने में बड़ी रिज़र्वेशन होती थी। लेकिन पिछले पांच छे सालों में एक भी हरिजन नामीनेट नहीं हुआ है। मैं आपके द्वारा अपनी सरकार से पूछूंगा कि क्या यह रजिस्टर 'ए' में हरिजनों को नुमाइन्दगी देते हैं? 1947 से लेकर 1972 तक, आप हैरान होंगे, सिर्फ एक शैडूल्ड-कास्ट मिनिस्टीरीयल सर्विस में नामीनेट हुआ। और वह 1949 में हुआ था। 1949 के बाद अब तक चाहे अकालियों की सरकार आई हो चाहे कांग्रेस सरकारें आईं रजिस्टर ए-2 में किसी की नामज़दगी नहीं की गई। इसलिए मैं आपके द्वारा सरकार से कहूंगा कि या तो इस सिस्टम को खत्म कर दें, अगर नामज़दगी रखनी है तो 22% रिज़र्वेशन हरिजनों को देनी होगी जो महकमे में काम करते हैं जो सैक्रेटेरीएट में काम करते है और दूसरे दफतरों में काम करते हैं (विघ्न) डिप्टी स्पीकर साहिब, रिज़र्वेशन की बात चल रही थी। सरकार ने 1963 में फैसला किया कि रिज़र्वेशन इन प्रमोशन 10% दी जायेगी। कलास I और कलास II में यह थी। लेकिन 1966 में यह विदड्रा हो गई। मैंने कहा था कि सुप्रीम कोर्ट में एक जजमैंट है। सरकार की तरफ से यह उत्तर दिया गया कि वह सभी पर लागू नहीं हो सकती, 1966 में विदड्रा हो गई। लेकिन यह कह दिया कि कलास I और II में रिज़र्वेशन इन प्रमोशन रहेंगी। उसके बाद, डिप्टी

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

स्पीकर साहिब, एक सरदार प्रताप सिंह था, वह रिज़र्वेशन के कारण प्रमोट हो गया। वह अब हरियाणे में चला गया है। वह एक रामदासिया सिख है। एक हीरा लाल ने उसके खिलाफ हाई कोर्ट में रिट कर दी। हाई कोर्ट ने वह रिट मंजूर कर ली। पंजाब सरकार ने हाई कोर्ट के फैसले के खिलाफ सुप्रीम कोर्ट में अपील की और वह मंजूर हो गई। डिप्टी स्पीकर साहिब, आप हैरान होंगे कि चाहिए तो यह था कि जब हाई कोर्ट के फैसले के खिलाफ सुप्रीम कोर्ट ने अपील मंजूर कर ली तो पंजाब सरकार अपने आप हरकत में आती। उस वक्त अकाली सरकार थी इस लिए हरकत में न आई। अब कांग्रेस वालों की सरकार है तो यह भी सो रही है। आप यह जानकर हैरान होंगे कि रूल्ज़ आफ़ बिज़नैस में पालिसी और इम्पलीमैंटेशन जो है वह मिनिस्टर इन्चार्ज करता है। इस महकमे के इन्चार्ज हमारे माननीय श्री गुरमेल सिंह हैं। लेकिन हो क्या रहा है ? चीफ सैक्रेटरी के दफतर में उस सुप्रीम कोर्ट के फैसले को ऐग्ज़ामिन किया जा रहा है और ऐग्ज़ामिन करके यह व्यू बनाया जा रहा है, यह दृष्टिकोण बनाया जा रहा है कि वह सभी पर लागू होने की बात नहीं। वह तो दो इन्डीविजुअलज़ के बीच में मुकद्दमेबाज़ी हुई। डिप्टी स्पीकर साहिब सुप्रीम कोर्ट के फैसले के आधार पर हिन्दुस्तान का कांस्टीच्यूशन बदल गया है। सुप्रीम कोर्ट ने बैंक नैशनलाईजेशन के खिलाफ फैसला दिया और जिसने भारत का नक्शा ही पलट दिया। और उस सरकार ने कांस्टीच्यूशन को बदल कर रख दिया। इस विधान में 24वीं अमैंडमेंट आई, 25 वीं अमैंडमैंट आई और अब 26वीं अमैंडमैंट आई लेकिन चीफ़ सैक्रेटरी का दफतर कह रहा है कि दो आदमियों के केस का फैसला है। डिप्टी स्पीकर साहिब, क्या हम इस तरह से देश में सोशलिज्म ला सकते हैं ? एक तरफ तो सरकार दावा करती है कि देश में सोशलिज्म लाया जाएगा लेकिन दूसरी तरफ गरीबों के खिलाफ सरकार यह कहती है कि जो सुप्रीम कोर्ट ने फैसला दिया है वह केवल दो व्यक्तियों के केस का फैसला है। मैं इनको बताना चाहता हूं कि यह दो आदमियो का झगड़ा नहीं हैं बल्कि सारे शैडियूल्ड कास्टस का झगड़ा है।

डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं समझता हूं कि यह सरकार समाजवाद ला सकेगी इस का तो पता नहीं कब लाए और यह भी पता नहीं कि ला भी सकेगी या नहीं लेकिन शराबवाद ज़रूर आ गया है। आज पंजाब की हर गली कूचे में, बाज़ारों में या सड़कों पर शराब की दुकानें खोल दी गई है। डिप्टी स्पीकर साहिब, गुरु नानक देव जी ने कहा था :—

"नदियां होवहि धेणवा,
सुम होवहि दुध घीओ।
सगली धरती सक्कर होवे,
खुशी करे नित जीओ।"

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ (ਰਾਏਕੋਟ) ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬ ਮਿਲੀ ਹੈ ?

Acharya Prithvi Singh Azad : Please withdraw these words. I object to it. I do not touch it even.

लेकिन गुरु नानक देव जी को सुनता कौन है। कैप्टन रत्न सिंह जी आये और उन्होंने इसमें परिवर्तन कर दिया,

"इह जग सुरा समुंद होवहि,
न होवहि दुध घीओ।
सगली धरती मैं रखना हावै,
खुशी माणों नित जीआ।"

इसलिए, डिप्टी स्पीकर साहिब, शराब की जो थ्यूरी है इसके पीछे पुरानी शायरी काम कर रही है। एक बार मैंने एक सरदार से पूछा कि आप शराब क्यों पीते हैं तो उसने मुझे कहा कि गुरु गोबिन्द सिंह जी ने ज़फ़रनामे में लिखा है कि :—

बदेह साकिदा सागरे सबज रंग, कि मारा बकार अस्त औं वक्ते जंग।

मैंने कहा खूब है लेकिन आप शेयर के शब्द अर्थ लेकर इसको क्यों इस्तेमाल करते हैं, इसी तरह ही मैंने कहा कि अब तो आप इसको छोड़ दें, उसने उमर खयाम की रुबाई का हवाला दिया और कहा :—

मैं भी खुरमो मुखालफाने अज़ चयो रास्त,
गोयंद मखुर बादा कि धरा आदास्त।
यूं दानिस्तम कि मैं अदये दीन अस्त,
वल्ला बखुरम खूने अदूरा कि खास्त।

मेरे दाएं बाएं बैठे पड़ोसी कहते हैं कि शराब इसलिए पी क्योंकि यह धर्म की शत्रु है। जब मैं इसे धर्म की शत्रु मान लेता हूं तो धर्म में इसे पीता हूं क्योंकि शत्रु का खून पोना धर्म है। शराब एक भयंकर बुराई है और मेरे दोस्तों ने यह बुराई पंजाब में जगह जगह फैला दी है। हमारे विधान में तो नशे की प्रोहिबशन की गई है। विधान तो कहता है कि नशे को बंद करके लोगों का विकास करना है। लेकिन यहां सरकार ने जगह जगह शराबखाने खोल दिए और लोगो की जेबों पर डाके डालने शुरु कर दिये हैं।

डिप्टी स्पीकर साहिब, प्राचीन इतिहास को सब जानते हैं कि किस तरह प्राचीन भारत में शराब के कारण कई राज्यों का नाश हुआ था। मैं गांधी वादी हूं और गांधी जी ने शराब का विरोध करते हुए कहा था कि जो राज्य शराब की आदत का शिकार है कहना चाहिये कि उसके सामने विनाश मुँह खोले खड़ा है। इतिहास में इस बात के कितने ही प्रमाण हैं कि इस बुराई के कारण कई साम्राज्य मिट्टी में मिल गये हैं। प्राचीन भारतीय इतिहास से हम जानते हैं कि वह प्राक्रमी जाति जिस से श्री कृष्ण ने जन्म लिया था इस बुराई के कारण नष्ट हो गई। रोमन्ज़ के पतन का एक सहायक कारण निःसन्देह यह भयंकर बुराई ही थी। रावण, जो कि इतना ताकतवर था,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

उसको निःसन्देह ही शराब की बुराई ने नष्ट कर दिया। डिप्टी स्पीकर साहिब, जिस तरह से शराब की बुराई ने इतने बड़े बड़े राज्यों को तबाह कर दिया है मुझे डर है कि कहीं पंजाब की भूमि को भी उसी प्रकार ही यह बुराई नष्ट न कर दे। इसलिए डिप्टी स्पीकर साहिब, अगर आप पंजाब के आंकड़े देखें तो आप को पता चलेगा कि किस प्रकार लोग शराब का प्रयोग कर रहे हैं। Statistical Abstract of Punjab, 1971 के पेज 614 पर लिखा हुआ है (घंटी) डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं बहुत कम समय लूंगा।

श्री डिप्टी स्पीकर : आपने 40 मिंट पहले ले लिए हैं अब वाइंड अप करो। (You have already taken forty minutes. So now please wind up.)

आचार्य पृथ्वी सिंह आजाद : डिप्टी स्पीकर साहिब, जो स्टैटिस्टीकल अैबस्ट्रैक्ट है उसमें आंकड़े दिए हैं। उन आंकड़ों को देखें। पहले जो 1970-71 के आंकड़े हैं मैं आप का ध्यान पहले पिछले वर्षों की ओर ले जाता हूं। 1966 से लेकर अगर मैं 1971 तक के आंकड़े दूं तो टाईम बहुत लगेगा लेकिन मैं थोड़ा सा इस से भी पहले ले जाता हूं।

मैं, डिप्टी स्पीकर साहिब, आपके ज़रिए इस सरकार का ध्यान वर्ष 1961-62 के फिगर्ज़ की ओर ले जाता हूं।

एक माननीय सदस्य : जब आप मंत्री थे।

आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद : नहीं जी। तो, डिप्टी स्पीकर साहिब, 1961-62 में गुरदासपुर में 23,000, गैलन कंटरी सपिर्ट इस्तेमाल की गई। दूसरे ज़िलों में वाईन की यह क्वालिटी इस प्रकार इस्तेमाल हुई :—

अमृतसर में	52,069	गैलन	(इंपीरीयल)
कपूरथला में	13,392	,,	,,
जालन्धर में	26,950	,,	,,
होशियारपुर में	23,453	,,	,,
रोपड़ (उस समय अम्बाला में शामिल था)—45,402			
लुध्याना में	54,590	गैलन	(इंपीरीयल)
फिरोज़पुर में	76,065	,,	,,
भठिंडा में	80,000	,,	,,
संगरूर में	63,000	,,	,,
पटियाला में	49,296	,,	,,

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

वह कंटरी सपिर्ट की कंज़म्पशन 1961-62 की है। इसकी बजाए अब लंडन प्रूफ वर्ष 1970-71 में बहुत ही ज्यादा कंज्यूम हुई है। यह जो मैंने फिगर्ज़ 1961-62 के दिए, यह गैलनों में हैं अगर हम इनको ² से ज़रब कर दें तो यह लिटर बन जाते हैं। आप हैरान होंगे जब आप देखेंगे कि 1961-62 की जगह 1970-71 में कितनी अधिक शराब इस्तेमाल की गई है। जैसे कि अगर हम देखें कि 1961-62 में गुरदासपुर में कंट्री लिकर की कज़म्पशन 23,000 गैलन या 1,0,3,500 लिटरज़ हुई और वर्ष 1970-71 में इसकी बजाए 5,98,224 लिटरज़ हुई। दूसरे ज़िलों में इस प्रकार कनज्यूम हुई।

अमृतसर में	8,58,775	लिटर्ज़
कपूरथला में	2,27,000	,,
जालन्धर में	7,92,000	,,
हुशियारपुर में	5,54,‹09	,,
रोपड़ जिसमें अंबाला नहीं है,	3,25,000	,,
लुध्याना में	13,76,970	,,
फिरोज़पुर में	10,50,000	,,
भठिंडा में	12,00,457	,,
संगरूर में	9,56,000	,,
पटियाला में	9,81,000	,,

जिस देश में कहा गया था कि अमृत की नदियां बहेंगी वहां मेरी सरकार शराब की नदियां बहा कर लोगों के कैरेक्टर को तबाह करना चाहती है। मेरे दोस्त कहते हैं कि जितनी शराब ज्यादा इस्तेमाल होगी उतना ही ज्यादा आमदन में बढ़ौती होगी। यह कोई गांधी जी का सिद्धांत नहीं है यह तो ठीक है कि आमदन में बढ़ौती होगी। इस पर विचार करने के लिए सरकार ने एक समिति बनाई है लेकिन यह तरीका किसी समस्या को हल करने का नहीं है। यह तो मामले को पैंडिंग रखने के लिए एक साधन है। जैसे कि एक बार मैंने सरदार पटेल जी से पूछा कि आप ने फलां मामले को सुलझाने के लिए कमेटी क्यों बना दी है तो वह हस कर कहने लगे 'थोड़ी देर लगी जाएगी, इस लिए'।

मैं सरकार से कहना चाहता हूं कि यह अपनी एक्साइज़ की पालेसी को बदले। एक्साइज़ की आमदन से बच्चों को तालीम देना और बच्चों का भविष्य बनाना उन के भविष्य को तारीक करना होगा। मेरे पास इस सबंध में टेक चन्द कमेटी की रिपोर्ट है और भी बहुत से विवर्ण हैं अगर मैं उनको आप के द्वारा हाऊस के सामने पेश करूं

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[आचार्य पृथ्वी सिंह आज़ाद]

तो आप बार बार घंटी बजाएंगे । इस लिए मैं आप का ज़्यादा समय न लेता हुआ आप का धन्यवाद करता हूं कि मैंने जो अपना खुशगवार फर्ज़ अदा किया है और हो सकता है कि कुछ के लिए यह नाखुशगवार हो । लेकिन मैं गांधीवादी हूं और चाहता हूं कि कांग्रेस सरकार इस बात में रहनुमाई करे और इस एक्साइज़ की पालिसी को बदले । मुझे आशा है कि मेरे विपक्ष के मित्र भी अपने कर्तव्य का पालन करेंगे उनके तो पोलीटीकल प्लैज में यह लिखा है कि कोई भी जो शराब पीता हो अकाली दल का मैंबर नहीं बन सकता, आज इस बात में सरकार की सहायता करेंगे इस पालिसी को बदलने में । इन शब्दों के साथ मैं आप का फिर धन्यवाद करता हूं ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਘੜ ਸਿੰਘ (ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਾਫੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭਲਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸੂਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਿਲਵਰਤਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਣ । ਫਿਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਕਰਜ਼ਾ ਜੇਕਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਲਈ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਕੋਈ ਸੂਦ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਤਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੂਦ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿਤਾ ਹੀ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਰਗ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਉਪਰਲੀ ਮਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਰੀਜਨ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋ ਸਕਣਗੇ ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਅੱਜ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਅਜ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਣੇ ਨੂੰ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਮਨਮਾਨੇ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਹਨ । ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਨਤਾ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣ ਕੇ ਆ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਗਈ ਹੈ । ਇਥੇ ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਵਧੀਕੀ ਕੀਤੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕੀ ਹਾੜੀ ਵੱਢਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮਗਰ ਮਗਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਬ ਤਲਾਸ਼ੀਆਂ ਕਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਪਿੰਡ ਤਕ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਕਿਸੇ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਮਗਰ ਮਗਰ ਜਾ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਦਬੱਲੀ ਰਖਦੀ ਹੈ ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਘੜੇ ਸੁੰਘਣ ਲਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਏ ਜਾਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਕਢੀ ਸੀ ਦੱਸ ਕਿਥੇ ਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੋ ਗੁਨਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਿਤ ਕਰੇ ਪਰ ਬੇਗੁਨਾਹੇ ਨੂੰ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਸਾਬਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਨਾ ਕਰੇ। ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਵਾਪਰੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਡਰੋਲੀ ਤਹਿਸੀਲ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਗਰ ਤਕੜੇ ਧਨਾਢ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨਨ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜੁਰਮ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਸੀ। ਸੰਤ ਗਰੁਪ ਉਸ ਨੂੰ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਗਰੁਪ ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਾਣ ਤੇ ਸੰਤ ਅਕਾਲੀ ਗਰੁਪ ਨੇ ਕੋਈ ਫੁਲਾਂ ਦਾ ਹਾਰ, ਕੋਈ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਹਾਰ ਕੋਈ ਚਿਟੀ ਪਗੜੀ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਖੜਾ ਸੀ। (ਵਿਘਨ, ਸ਼ੋਰ) 100 ਵਿਚੋਂ 5 ਹੋਣਗੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਠੀਕ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹਨ ਬਾਕੀ ਦੇ 95 ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਾਣ ਵਾਲਾ ਆਈ. ਜੀ. ਪੰਜਾਬ ****ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਨਾਮ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। (The name should be expunged).

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ੱਘੜ ਸਿੰਘ : ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਣਾ ਮਾੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਜੁਰਮ ਨਾ ਵੀ ਕਰੇ ਉਸ ਤੇ ਆਈ. ਜੀ. ਵਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤਿਆਚਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਆਈ. ਜੀ. ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਸ ਦੋ ਕਾਰਾਂ ਹਨ, ਦੋ ਕੋਠੀਆਂ ਹਨ ਇਕ ਇਥੇ ਅਤੇ ਇਕ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ। ਮੌਕੇ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਪਾਸ ਤਾਂ ਇਕ ਕੋਠੀ ਅਤੇ ਇਕ ਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਆਈ. ਜੀ. ਪਾਸ ਦੋ ਦੋ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਥੋਂ ਇਹ ਆਇਆ ਹੈ ਵਾਪਿਸ ਭੇਜ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਤਲ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਸਾਬਿਤ ਕਰਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਨੇ ਮਾਰ ਦਿਤਾ। ਇਸ

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਘੜ ਸਿੰਘ]

ਗੱਲ ਦਾ ਲੋਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਵਧੀਕੀ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵਿਚ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਾਬਿਤ ਕਰੇ। ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਇਸ ਨੇ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਦਮ ਚੁਕੇ।

ਇਥੇ ਮਾਡਲ ਗ੍ਰਾਮ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੰਮ ਜਿਥੇ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਥੇ ਵੀ ਵਿਚੇ ਹੀ ਪਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ ਵਿਚੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਧਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਧਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਅੱਜ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਬੇਕਾਰ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਮਦਾਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਸੂਦ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅਜ ਕਲ ਬੀ.ਏ. ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਕੋਰਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਉਨਾਂ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਣ ਵਿਚ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸੀ ਜੋਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਹਥ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਝਗੜੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਮਨ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਇਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਲੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਾਰ ਭਰਾਵਾ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਨ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਹਾਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਵਲ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਰੁਖ ਬਦਲ ਲਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਣ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨੇਕ ਨੀਅਤੀ ਨਾਲ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਮਿਲਵਰਤਣ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਗਲ ਸਮਝ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਚੰਗਾ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਚੰਗਾ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੀਏ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਬਣਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਇਕ ਦੋ ਮੰਗਾਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰਖਣੀਆਂ ਚਾਹਾਗਾਂ। ਪਹਿਲੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਜਿਤਨੀਆ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤੇ ਬੱਸਾਂ ਚਾਲੂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਕ ਮੰਗ ਤਾਂ ਇਹ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਕੰਮ ਹਨ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਫੇਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸੀਕਿਉਰਟੀ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਵਾਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੋਈ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੰਡੀ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਦਾ ਇਕ ਕੇਸ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੰਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਆਵਾ-ਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਘੱਟ ਹਨ, ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਰੂਟਾਂ ਲਈ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ; ਇਹ ਛੇਤੀ ਚਾਲੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਰੂਟ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਗਰਾਓਂ, ਲੋਪੋਕੀ ਅਤੇ ਨੰਗਲ ਵਗੈਰਾ ਨੂੰ। ਦੂਸਰਾ ਰੂਟ ਹੈ ਜਗਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਧਨੀ, ਬਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ ਵਗੈਰਾ। ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਰੂਟ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਚਾਲੂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ (ਫਗਵਾੜਾ, ਐਸ. ਸੀ.) ਮੈਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਡਿਤ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡਿਮਾਂਡਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆ ਹਨ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਜੋ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਮਾਇਨਿਆਂ ਵਿਚ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਪਾਲਿਸੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਸੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਈ. ਉਹ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਇਸ ਬੱਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਾਫ਼ੀ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਈ ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਕਹੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਹ ਮੁਖਾਲਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਅਜ ਇਹ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਿਤਨਾ ਸੁਪਰੀਮ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤੇ ਚਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੋਧਨਾ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਚੁਨਾਓ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਚੁਨਾਓ ਤਾਂ ਕੀ ਪਿਛਲੇ 5 ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕੇ। ਇਕ ਗਰੀਬ ਕਲਾਸ ਵਿਚੋਂ, ਇਕ ਦਿਆਨਤਦਾਰ ਬੈਕਵਰਡ ਕਲਾਸ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਵੀ ਹੁਣ ਸਰਪੰਚ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਿਜਾਰਟੀ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਵਕਤ ਦੇ ਵਿਚ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦਾ ਧਨਾਡ ਹੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਸਰਪੰਚ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਬੱਜਟ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਕੰਮ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਹੋਣੇ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਭਾਪਤੀ ਨੇ ਕੁਰਸ਼ੀ ਸੰਭਾਲੀ

ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਹੁਣ ਹੋ ਹੀ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਗੱਲ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੀ ਹੈ (ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ : ਤੁਸੀਂ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ ਤਾਂ ਹੀ ਵਜ਼ੀਰ ਬਣੇ ਸੀ ਨਾ) ਮੈਂ ਕੋਈ 7-8 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫਤਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਘੀਆਂ ਦਾ ਬੜਾ ਧੋਖਾ ਹੈ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼। ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਮੈਂ 7-8 ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਭਾਂਪ ਗਿਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਧੰਨੋਵਾਲੀ]

ਸੀ। ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕੋ ਇਕ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਸੀ। ਅਜ ਇਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬੜੇ ਇਲਮਬਰਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਏਥੇ ਹਿੰਦੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਏਥੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਉਲਝਾਈ ਰਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਲੜਨ ਦਿਤੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਡੇ ਹਮਦਰਦ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪ ਪਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਿਲ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਤਰਮੀਮਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਰਾਤ ਤੱਕ ਬੈਠ ਕੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਅਜ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬੜੇ ਅਲਮਬਰਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚਿੜਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਬੜੇ ਦਾਹਵੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕਈ ਅੜਚਨਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਅੜਚਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅੜਚਨਾਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਥੇ ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲੀ। ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੋ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਚਿੜਾਉਣ ਲਈ ਜੈ ਭੀਮ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ 7 ਬੰਦੇ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਜੇ 1950 ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ 1932 ਵਿਚ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚੁਣ ਕੇ ਇਥੇ ਨਾ ਆਉਂਦੇ। ਇਹ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਸਟੀਚੂਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਰਖਵਾਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ 7 ਮੈਂਬਰ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਓ। (ਹਾਸਾ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਉਲਝਾਈ ਰਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ ਲੜਨ ਦਿਤੀ। ਅਜ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਡੇ ਹਮਦਰਦ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨਸ ਾਹਿਬ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਿੱਲ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਮੁਖਾਲਫ਼ਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਤਰਮੀਮਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਲਛਮਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇਹ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਰਾਤ ਤਕ ਬੈਠ ਕੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਬੜੇ ਅਲਮਬਰਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਕੇ ਚਿੜਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਬੜੇ ਦਾਹਵੇ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਕਰਾਂਗੇ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕਈ ਅੜਚਨਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਅੜਚਨਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਅੜਚਨਾਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਇਥੇ ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਚਲੀ। ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਵੀ ਹੈ। ਅਜ ਜੋ ਇਹ ਮੇਰੇ ਵੀਰ ਚਿੜਾਉਣ ਲਈ ਜੈ ਭੀਮ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੇਜ਼ਰਵ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ 7 ਬੰਦੇ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਜੇ 1950 ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ 1932 ਵਿਚ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚੁਣ ਕੇ ਇਥੇ ਨਾ ਆਉਂਦੇ ਇਹ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਹੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਰਖਵਾਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਇਹ 7 ਮੈਂਬਰ ਚੁਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਚਲੇ ਜਾਓ। (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (It is not a point of order)

ਸ੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਰਿਪਬਲਕਿਨ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਪਣੇ ਦੋਸਤ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਦੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ........

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਪਰਸਨਲ ਐਕਸਪਲੇਨੇਸ਼ਨ, ਸਰ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗਲਤ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ । ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਦ ਦਾ ਮੈਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੀ । ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਇਕ ਵਜ਼ੀਰੀ ਖਾਤਰ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਛਡ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਆਏ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲੀਕਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝਿਆ । ਜੇ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸੀ । ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਿਰਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਧਰ ਆ ਗਿਆ । ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹਰੀਜਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਗਰਮਛ ਦੇ ਹੰਝੂ ਵਗਾਏ । ਪਰ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਲ ਵੀ ਗਏ ਅਤੇ ਜਨਸੰਗ ਵਲ ਵੀ.........

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਫਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲ ਗਏ ਤੇ ਹੁਣ ਜਹਨਮ ਵੀ ਜਾਓਗੇ । (ਹਾਸਾ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘਵਾਲਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਚੇਅਰ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ ਦਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਰਹੇ ਹਨ । (ਹਾਸਾ)

ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ : ਕਿਤੇ ਚਾਚੇ ਭਤੀਜੇ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਤਾਂ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਈ ? (ਹਾਸਾ)

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜੱਜਮੈਂਟ ਆਈ । ਉਸ ਜਜਮੈਂਟ ਵਿਚ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹਿਸਟੋਰੀਕਲ ਫੈਕਟਸ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ ਦੀ ਬ੍ਰਾਂਚ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਗਈ ਕਿ ਦੋ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ ਝਗੜਾ ਹੈ । ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (4) ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਇਹ ਪਾਵਰਜ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਅਗੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਵਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜੋ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀਆਂ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਾਰਣ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਸਨ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ 2500 ਸਾਲ ਦੀ ਤਵਾਰੀਖ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਇਥੇ ਆਏ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ ਰਹੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਖਾਂਦੇ ਰਹੇ । ਪਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਆਇਆਂ ਤਾਂ ਅਜੇ 25 ਸਾਲ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਹ 25 ਸਾਲ ਵੀ ਥੱਲੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੇ । ਅੱਜ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਈ ਤਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਨੰ: 100 ਹੈ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਇਤਨਾ ਚਿਰ ਪਛਾੜੀ ਰਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਪਰ ਉਠਾਵੇ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਲਿਆਵੇ । ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਰਿਆਇਤਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਉਹ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਐਵੇਂ ਹੀ ਹਰੀਜਨਾਂ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਾਈਕਾਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਜੋ ਰਿਆਇਤਾ ਸਾਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਲੈਂਡ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਜੋ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਫ਼ਾ 27 ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :

"The formulation and implementation of Schemes for the uplift and welfare of the weaker sections of the society will receive highest priority."

ਪਰਾਇਰਟੀ ਲਫਜ਼ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਪਣੇ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਰਾਇਰਟੀ ਲਫਜ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦਾ ਪੇਟ ਨਹੀਂ ਭਰਨਾ। ਇਸ "ਪਰਾਇਰਟੀ" ਲਫਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਜ਼ਿਰਰਵੇਸ਼ਨ" ਲਫਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1966-67 ਦੀ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੇਖੋ। ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸਫਾ 75 ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਂਧਰਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ 18% ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਫੰਡ ਰਿਜ਼ਰਵੋ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਵੀ ਜੋ ਲਫਜ਼ ਹਾਈਐਸਟ ਪਰਾਇਰਟੀ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਗ਼ਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪੇਟ ਨਹੀਂ ਭਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਫਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵਿਚ, ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਵਿਚ, ਲਾਈਸੈਂਸ ਵਿਚ, ਲੋਨਜ਼ ਵਿਚ, ਡਿਪੋ ਆਦਿ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਪਰਾਇਰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜਰਵੇਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਜੇ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਸਾਡੀ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ "ਪਰਾਇਰਟੀ" ਲਫਜ਼ ਦੀ ਬਜਾਏ "ਰਿਜਰਵੇਸ਼ਨ" ਲਫਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਰਿਹਾ ਪਬਲਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਜ਼ ਵਿਚ ਜਾਂ ਐਟਾਨੋਮਸ ਬਾਡੀਜ ਵਿਚ, ਚਾਹੇ ਮਾਰਕਫੈਡ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਇਲਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਐਗਰੋ-ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੋਵੇ, ਇਥੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕੂਲਰ ਕੱਢੇ ਹੋਏ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕੂਲਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਟਾਨੋਮਸ ਬਾਡੀਜ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਿਡਿਊਡਲ ਕਾਸਟਸ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਘੰਟੀ)

ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਲੈਂਡ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸ਼ਿਡਿਊਲਡ ਕਾਸਟਸ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਨ ਮਿਲਣ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਕ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਧੰਨੋਵਾਲੀ]

ਨੂੰ ਦੋ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਕ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜਾਇਦਾਦ ਗਿਰਵੀ ਰਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਜ਼ਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਉਸ ਦੀ ਤਾਂ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਪਲੈਜ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਡਬਲ ਕੰਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਦ 7% ਦੀ ਬਜਾਏ 3% ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ । ਇਹ ਬੋਲੀ ਜਿਹੜੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇੱਥੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । (ਘੰਟੀ)

ਮੈਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਿੰਟ ਹੀ ਹੋਰ ਲਵਾਂਗਾ । ਰਜਿਸਟਰੀ ਫੀਸ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ)

ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਉਹ ਹਲਕਾ ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ, ਇਹ ਫਗਵਾੜਾ ਦਾ ਹਲਕਾ ਹੈ । ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਲਕਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਉਥੇ ਮੈਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੜਾ ਵਡਾ ਜਰਨੈਲ ਉਥੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸੀ (ਵਿਘਨ) ਪਰ ਮੈਂ, ਚੈਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ, ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ 2800 ਵੋਟ ਤੇ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ, ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਦੇ ਅਤੇ ਜਨ-ਸੰਘੀਆਂ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਤ ਦੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਹ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਸੰਬਲੀ ਵਿਚ ਭਟਕਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ, (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਂ ਉਥੇ 8 ਹਜ਼ਾਰ ਵੋਟਾਂ ਤੇ ਜਿੱਤਿਆ ਹਾਂ (ਸ਼ੋਰ) (ਵਿਘਨ)

ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਲਕਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਿੱਲਾਂ ਹਨ । ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਾਲਿਸੀ ਬਾਰੇ ਇਸ ਬਜਟ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ । ਇਸ ਲਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੱਖੀ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੱਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਪਿੰਡ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਘਟ ਹਨ । ਇਕ ਸਾਡੇ ਫਗਵਾੜੇ ਵਿਖੇ ਹਸਪਤਾਲ (ਘੰਟੀ) ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਲਕੁਲ ਭੈੜੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲ ਫਗਵਾੜਾ ਵਿਚ (ਘੰਟੀ) ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਮੰਡੀ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਤਕਲੀਫ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਮੰਡੀ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੇ ਜੋ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦਿੰਦੇ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਮੰਡੀ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਦਮ ਬਾਹਰ ਨਾਂ ਜਾ ਸਕੇ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਕ ਦੋ ਪਰਚੇਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਹੁਣ ਅਗੇ ਵਾਂਗੂੰ ਨਹੀਂ ਚਲਣਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਰੇ ਲਾਈ ਜਾਈਏ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਇਜ਼ਾਰਾਦਾਰੀ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ । ਇਹ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਯਾਰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਿਟੇ ਹੀ ਜਾਣੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੁਝ ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ ।

ਅੰਤ ਵਿਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋ ਚਾਰ ਤਕਲੀਫਾਂ ਜੋ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਰਖੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ (ਜਲੰਧਰ ਉੱਤਰੀ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਾਈਮ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਬਜਟ ਔਰ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬਜਟ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਵੀ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰੋਸ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਵਧਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕ ਅਤੇ ਬਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੂਜੇ ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰਖੇ ਹਨ ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ । ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ । ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ । ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਹਨ ਇਸ ਵਾਸਤੇ 58 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । 1 ਕਰੋੜ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਕੂਲ ਨਵੇਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਹੈ । ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਰ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਵਾਟਰ ਟੈਂਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹਾਉਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇੰਟਰਮ ਰਿਲੀਫ ਦਿਆਂਗੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਆਰਡਰ ਕੀਤੇ । ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦੀ ਮੁਸਤਹਿਕ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ । ਦੂਸਰੇ ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਖਰਬੰਦਾ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ । ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵੇਲੇ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਜੋ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਪਈ ਸੀ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਖਰਬੰਦਾ ਜੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੰਦ ਮੰਡੀ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ]

ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਗੱਲਾਂ ਰਖੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਅਮਲ ਹੋਇਆ । ਐਫ. ਐਮ. ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣ । ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਣਗੇ । ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਦਇਆ ਨੰਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਫਾਰਨ ਕੰਟਰੀਜ਼ ਵਿਚ, ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਥੇ 25 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਲੰਧਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਇਤਨੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਯੂਨੀਵਰਿਸਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਐਫ. ਐਮ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਿਰਨਾ ਕਰਨ । ਦੂਸਰਾ ਉਥੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਅਜ ਮੈਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ । ਸਾਡਾ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ-ਇਲਾਕਾ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ, ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ । ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਐਮ. ਏ. ਦੀ ਈਵਨਿੰਗ ਕਲਾਸ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਪੜਾਈ ਕਰਕੇ ਤੱਰਕੀ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰ ਸਕਣ । ਚੌਥੀ ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਹੈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕਾਲਜ ਦੇ ਟੀਚਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਜੋ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਵਾਲੇ ਗਰੇਡ ਹਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਵਾਲੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ । ਡੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਨੇ ਰਿਕੁਮੈਂਡ ਕਰਕੇ ਫਾਈਲ ਫਾਈਨੈਂਸ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਰ 6 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਭੇਜੀ ਨੂੰ ਪਰ ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਇਸ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਮ ਰਿਲੀਫ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਫਾਦਾਰ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਪਿਛੇ ਰਹੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਰਕ ਚਾਰਜ 20-20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸਰਵਿਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਮ ਰਿਲੀਫ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੰਟਰਮ ਰਿਲੀਫ਼ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਕਿ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਰੁਪਿਆ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇੱਕਲੀ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਕੰਮ ਤਾਂ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਰਹੇ । ਪਹਿਲੇ ਸਰਦਾਰ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ । ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਜਲੰਧਰ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਫ. ਐਮ. ਵੀ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਵਾਸਤੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਗੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਕਈ ਸਕੀਮਾਂ ਆਈਆਂ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ, ਬਸ਼ੀਰਪੁਰ, ਰਾਮਦਾਸਪੁਰ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ 1 ਕਰੋੜ 12 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕੀਮ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲੋਕਲ ਬਾਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਪਰ ਇਹ ਸਕੀਮ 31 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 22 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਕੀਮ ਪੱਛੜੀ ਹੋਈ ਆਬਾਦੀ ਲਈ ਭਿਜਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਜਿਹੜਾ ਸੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਫ. ਐਮ. ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਇਹ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਕੋਈ ਰੁਪਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਮੈਂ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 22 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ । ਸ਼੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਗੁਜਰਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਭੇਜੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਾਂਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਾਲੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਆਦਿ ਵਾਲੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਜ਼ਰਾਲ ਤੋਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਰੁਪਿਆ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ । ਇਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਸੀਵਰੇਜ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਨਾਲੀਆਂ ਗੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਸੜਕਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹੈ । ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਲਾਟਸ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ । 18-18, 36-36 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਇਕ ਪਲਾਟ ਦਿਤਾ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਇਤਨੀ ਕੀਮਤ ਯਕਲਖਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਨਸਟਾਲਮੈਂਟ ਵਿਚ ਰਕਮ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਲੰਪਸਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ । (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ) ਦੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ]

ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਕਮ ਇਨਸਟਾਲਮੈਂਟ ਵਿਚ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟਾਂਡਾ ਚੌਪੜੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ, ਵਿਚ ਜੋ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਮੱਛਰ ਬਹੁਤ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਉਥੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਕੀਮ ਕਿੱਥੇ ਹੈ । ਪਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਇਸ ਬੂ ਦੀਆਂ ਲਪਕਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਝ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਕੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਲਾ ਸਿੰਘੀਆ ਡਰੇਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ । ਇੰਪਰੂਵਮੈਂਟ ਰੱਸਟ ਵਾਲੇ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦਸ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । 1962 ਵਿਚ ਇਕ ਸਕੀਮ ਬਣੀ । ਟਾਂਡਾ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ 25-30 ਘਰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਥੇ 20 ਸਾਲ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਜਾਏ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਵਸਾਉਣ ਦੇ ਉਜਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਮਿਲਿਆ । ਮੈਂ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਵਸਾਇਆ ਜਾਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਅਰਜ ਹੈ ਕਿ ਸਕੀਮਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ 10-10 ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੇ ਇਕ ਸਕੀਮ 3 ਸਾਲ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਕੀਮ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਸਕੀਮ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਫਿਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬੜੀ ਖ਼ਰਾਬ ਹੈ । ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੇ ਸਾਡੇ ਅਕਾਲੀ ਭਾਈ ਇਥੇ ਆਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਬੇੜਾ ਹੀ ਗ਼ਰਕ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਜਿਹੜਾ ਰਾਅਮੈਟੀਰੀਅਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਇਹ ਆਪ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਸੀ । ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਇਹ ਸਾਰਾ ਪੀ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਡੈਮ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । ਜੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਮੈਟੀਰੀਅਲ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਡਦੇ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 16 ਲਾਇਸੈਂਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਲਾਈ । ਜੇ ਕਿਧਰੇ 16 ਦੇ 16 ਲਾਈਸੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਯੂਟੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੋਕ ਕੰਮ ਤੇ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ । ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲਾਈਸੈਂਸ ਐਂਵੇ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਦਿਤੇ । ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਵਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਾਸਤੇ ਲੋਨ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਲੋਨ 3% ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੀ । ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੀ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਨੂੰ. ਕਿਸੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਫੈਕਟਰੀ ਇਨਸ਼ੋਅਰਡ ਵੀ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਾਢੇ 7-7 ਪਰਸੈਂਟ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਨੇ 8,000 ਰੁਪਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਪੈ ਗਿਆ । ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਕੰਮ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ ਉਹ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਲੋਹੇ ਦੀ ਡਿਸਟਰੀ-ਬਿਊਸ਼ਨ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਕੁਝ ਠੀਕ ਹੋਈ ਹੈ । ਅਕਾਲੀਆਂ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਲੁੱਟ ਮਚੀ ਹੋਈ ਸੀ (ਘੰਟੀ) (ਵਿਘਨ) ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਲੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਡਿਫੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੁੰਡਾ.........(ਵਿਘਨ)

Mr. Chairman : This is no point of order.

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਹਨ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਪਹਿਲੇ ਮਰਹਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਲਗ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ-ਖੰਡ, ਕਪੜੇ ਆਦਿ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮਰਹਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੈਕਸ ਲਗ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇ । (ਵਿਘਨ) ਫਿਰ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਆਰਡਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਜੋ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਵੀ ਟੈਕਸ ਲਾ ਦਿਓ । ਫਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ 5 ਰੁਪਏ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਹੈ ਤਾਂ ਟੈਕਸ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ । ਇਹ ਤਾਂ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਆਰਡਰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਏ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਤੇ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਦਾ । ਇਹ ਆਰਡਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜਿਹੜਾ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜੋ ਰੁਪਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਪੈਂਡਿੰਗ ਪਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਕ ਅਰਜ਼ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਕ ਆਦਮੀ ਅਗਰ 10-20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਉਹ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਦੇ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਫਿਰ ਵੀ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਜ਼ਬਰੀ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ]

ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜਿਹੜੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਆਦਮੀ ਰਜਿਸਟਰ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦ ਕਿ ਉਹ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਵਗੈਰਾ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਦੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੋ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਅਕਸਾਈਜ਼ ਟੈਕਸ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹੀ ਉਥੇ ਖਤਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ।

ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਕਾਫੀ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਰਖਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਇਕ ਟਾਂਡਾ ਉਰਮਲ ਦਾ ਪਿੰਡ ਹੈ ਰਾਜਪੁਰ ਚਾਹੌਤ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਤਹਿਸੀਲ ਦਸੂਹਾ ਜਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਹ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਲਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਹੀ ਇਹ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਆਏ ਸੀ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆਦਮੀ ਦਾ ਨਾਮ ਤਾਂ ਇਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਕਹਿ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੋ ਮਾਫ ਕਰਨਾ। ਮੇਰਾ ਹਲਕਾ ਜਲੰਧਰ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਹਲਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਕਰਨਾ। (ਵਿਘਨ) ਜਦੋਂ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਕੂਲ ਪੰਜਵੀਂ ਤਕ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਠਵੀਂ ਤੱਕ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਚੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਏ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰ ਅੱਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਸੌਦੇ ਹਰ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਇਕ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਭਾਈ ਤੂੰ 5,000 ਰੁਪਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 6,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਤੀਸਰੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਕਿ 7,000 ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਥਾਣੇਦਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਪੈਸੇ ਇਕਠੇ ਕਰਕੇ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਸਰਾਕਰ ਨੇ ਇਕ ਕੰਮ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਲਾ ਐਂਡ ਆਰਡਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਪੂਰਥਲੇ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ, ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਗੱਡ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਰ ਲਈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਈ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਦਸੋ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਮਿਊਨਸਪਲ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਕਿਸੀ ਨੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ? (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਸਾਡੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਕਤਲ ਦਿਨ ਦਿਹਾੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਇਕ **ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ** : ਹਾਲੀਂ ਅੱਜ ਹੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਕਤਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜਲੰਧਰ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਲਾਸ਼ (ਵਿਘਨ) ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ......(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ। **(It is not a point of order.)**

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਵਕਤ ਆਈ. ਜੀ. ਹੈ ਉਹ ਦੋ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਨੌਕਰੀਆਂ ਸੰਭਾਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) ਉਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਵੇਲੇ ਨਾਲੋਂ ਹੁਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਵਧੀਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਭੈਣ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ ਭੈ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਫਿਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। (ਵਿਘਨ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੁਝ ਅਰਜ਼ ਹਰੀਜਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਭੈਣ ਫਿਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਫਿਰ ਸਕਦੀ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨ (ਵਿਘਨ) ਲੜਕੀ ਦਾ ਨੰਗੇ (ਵਿਘਨ) ਜਲੂਸ... (ਵਿਘਨ)।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਰਾ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਜਵਾਬ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ। ਜਿਹੜਾ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 20:25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਤੇ ਬੈਠਾ, ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਕੋਈ ਰੂਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾਰਮਲ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਜਗ੍ਹਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ 30 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਹਰੀਜਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਜਾਂ ਨਾਰਮਲ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਹਰੀਜਨ ਕਿਸੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਬੈਠਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ]

ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਨਾ ਉਠਾਇਆ ਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਪ੍ਰਾਈਸ ਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਕੋਟਾ ਜਿਹੜਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਉਸੇ ਰੇਸ਼ੋ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏ ।

ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹਰੀਜਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਧੰਨੋਵਾਲੀਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਿਉਰਟੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਗ਼ਲਤ ਹੈ । ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਇਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਜਿਸ ਦੀ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਵੋ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰੀਜਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹੇ । ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 150 ਬੈਡਜ਼ ਹਨ । ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ 1935 ਦਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕੇਵਲ 45-46 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਸਵਾ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ । ਮੈਂ ਅੱਜ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਫਗਵਾੜਾ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸੇ ਰਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਡਿਮਾਂਡ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 500 ਬੈਡਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਤਾਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਕਲੀਫ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਸਪਤਾਲ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਗੁਲਾਬ ਦੇਵੀ ਹਸਪਤਾਲ । ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਦੀ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੋਈ 1.50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਗੌਰਮੈਂਟ ਜਿਹੜੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਉਸ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਸਤੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲਾਬ ਦੇਵੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਾਸਤੇ ਗ੍ਰਾਂਟ ਗੌਰਮੈਂਟ ਕੰਮ ਅਜ ਕੰਮ ਦੁਗਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਕ ਦੇਵੀ ਤਾਲਾਬ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੰਦਰ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਵੀ ਪੂਰਨ ਆਹੂਤੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਥੇ ਗਏ ਸਨ । ਇਹ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ 25 ਲੱਖ ਅਤੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਸਤੇ 15 ਲੱਖ ਅਤੇ ਨੈਣਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ । ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਦੇਵੀ ਤਾਲਾਬ ਮੰਦਰ ਹੈ ਇਹ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਸਨ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਾਸਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹੋਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਕਈ ਮਸਲੇ ਰਖਣੇ ਸੀ, ਪਰ ਟਾਈਮ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੀ ਵਜਾ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਦੇ ਰਖ ਦਿਆਂਗਾ। ਇਤਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਬੱਜਟ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾਂ ਹਾਂ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਾਨਾ ਰਾਮ (ਲੰਬੀ ਐਸ ਸੀ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਜਿਹੜੀ ਬਜਟ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਲ 1972-73 ਦਾ ਬਜਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਸਿਲਸਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਵਾਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਡਿਊਲ ਕਾਸਟਸ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਪਹਿਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਨੁਕਸ ਹਨ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰਖੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਛੋਟਾ ਹਰੀਜਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫਰਕ ਹੈ, ਕੋਈ ਖਾਂਦਾ ਪੀਂਦਾ ਹਰੀਜਨ ਭਾਵੇਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਲਵੇ, ਪਰ ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੇਸ ਪੈਂਡਿੰਗ, ਪਏ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ। ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਈਆ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਰੁਪਈਆ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮਾੜੀ ਮੋਟੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸੂਦ 3% ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਾੜ੍ਹੀ ਸਾਉਣੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਗੇ ਪਿਛੇ ਵੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਹੈ ਉਹ ਮੁਕਰਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਾਲ ਭਰ ਵਿਚ 5 ਰੁਪਏ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੈਣ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਆਪ ਵੱਧ ਦੇਵੇ ਉਹ ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਦਬਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਹਾੜੀ ਦਿਲਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਬਾਕੀ ਅੱਜ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਹਰੀਜਨ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਰਾਦਰੀ ਦਾ ਹੈ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਹੈ ਅੱਜ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਅੱਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅੱਜ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸ਼ਕ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਤੇ ਭੱਜ ਨਾ ਜਾਏ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਂਚਿਜ਼ ਵਲੋਂ ਥਪਿੰਗ) ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ, ਗਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਇਥੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਜਿਹੜੇ ਇਧਰ ਬੈਠੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਧਰ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਹ 1969-70 ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਉਧਰ ਬਿਠਾ ਦੇਣ (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਥੰਪਿੰਗ) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਦਾਨਾ ਰਾਮ]

ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਉਹ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹਲਵਾਹਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

ਮੈਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਾਇਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਮਸਲੇ ਹਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਡੀਮਾਂਡ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੱਦ ਜਿਹੜੀ ਹੈ ਉਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਸੀ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਤਰੁਟੀਆਂ ਹਨ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੜੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਅੱਜ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਪਾਣੀ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਮਿਲਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਊ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦਿਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰਾ ਇਲਾਕਾ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਬੜੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ। ਪਿਛੇ ਹੀ ਪਾਣੀ ਵੱਢ ਕੇ ਕਟ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਕਟ ਲਾਉਣ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਵੀ ਕਈਆਂ ਦੀ ਉਹੀ ਆਦਤ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਟ ਲਗਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਨਹਿਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ, ਉਥੇ ਮੋਘੇ ਚੱਕ-ਬੰਦੀ ਠੀਕ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਮਦਨ ਇਸ ਨਾਲ ਵਧੇਗੀ। ਆਮਦਨ ਵੱਧ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਰਨਗੇ ਕੀ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਪਾਹ ਅਤੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਇਤਨੀ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਰਹੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਕਚੂਮਰ ਹੀ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਲੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਖਰੀਦੇਗੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਭਾਅ ਗਿਰ ਕੇ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਿਲੇ ਤੇ ਨਰਮਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ 1200, 1300 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਨੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰੀਲੀਫ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਰਮੇ ਦਾ ਰੀਲੀਫ ਦਿਉ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਲੀਫ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਬੜੀ ਘਟ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਬੜਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਮਿੱਲ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵੇਜਿਜ਼ 200 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 250 ਰੁਪਏ ਮੁਕਰੱਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਵੇਂ ਮਿੱਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਰ ਦਰ ਤੇ ਰੁਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਕਲ ਪਰਸੋਂ ਜਲੂਸ ਕੱਢਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦਿਵਾਵੇ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਾਇਦੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਿਜਲੀ ਦਿਆਂਗੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਓ। ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਧੂਰੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਉਹ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੜਕਾਂ ਬਣਵਾਈਆਂ। ਸਾਡੇ ਅਬੋਹਰ-ਲੰਬੀ ਸੜਕ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ, ਜੇ ਬਣਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੜਕ ਅਧੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਬਣਵਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਪੁਰ ਤੋਂ ਵਜ਼ੀਦਪੁਰ ਤਕ ਮਿੱਟੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਜੇ ਤਕ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਬਣਾ ਦੇਣ ਇਹ ਸੜਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਗਾਨਗਰ ਨੂੰ ਜਾ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚੌਧਰੀ ਬਲਰਾਮ ਦੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੜਕ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਬਣਾਵੇ। ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਸਿਖਵਾਲ ਦੀ ਸੜਕ ਵੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ।

ਸਰਕਾਰ ਟਾਅਰਾਂ ਮਾਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵੰਡਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਪੇਸ਼ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਰੀਪੁਰ ਪਿੰਡ ਅਬੋਹਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਥੇ ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਟਿਆ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਗਏ। ਉਥੇ ਰਤਨ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਜੋ ਕਿ ਥਾਣੇਦਾਰ ਹੈ, ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਿਲਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਤਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਦਾ ਇਹ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਕਿਧਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੋਤੀ-ਚੱਕ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਅਗੇ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫ਼ਿਰੋਜ਼ ਤੁਰ ਦੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਕੇ ਤੇ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਥੇ ਇੱਕ ਛਿੱਕਾ ਸਾਹਿਬ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਹਰ ਸਾਲ ਦੇ ਕੇ ਉਹ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਉਹ ਆਦਮੀ ਉਥੋਂ ਨਹੀਂ ਉਠੇਗਾ, ਮੁਜ਼ਾਰੇ ਬਹਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੰਡਣਗੇ ਤਾਂ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬੇਦਖ਼ਲੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜਿਹੜੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ 5 ਰੁਪਏ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. (ਜਮਸ਼ੇਰ, ਐਸ. ਸੀ.): ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਨਰਲ ਬਜਟ ਦੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਗਰਾਂਟਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਗਰਾਂਟਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਆਇਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਅਪ-ਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦਿਆ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਵੇ। ਸਕੂਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੁਲ੍ਹਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਜਿਹੜੇ ਵੇਹਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਨਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਦੋਸਤ ਸੋਸ਼ਿਲਿਜ਼ਮ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਗਰ ਅਸੂਲ ਦੀ ਗੁਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਅਸੰਬਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਥੋਂ ਜੰਤਾ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਕੋਲੋਂ, ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ, ਕਿ ਕੁਝ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਆਈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ.]

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣੀ ਚਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਜਟ ਸਪੀਚ ਦੇ ਸਫਾ 33 ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ,"ਗਰੀਬਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿਤ ਲੋਕਾਂ, ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੰਮ ਮੁਹੱਈਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ,, । ਇਹ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਕਦੋਂ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ? ਜਦੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ? (ਤਾੜੀਆਂ) ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛੇ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਡੂਲਡ ਕਾਸਟ ਲੈਂਡ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਐਂਡ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਪੀਚਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ । ਸੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਮਗਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅੰਡਰ ਹੈ । ਇਹ ਜੰਤਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਸਤੇ ਹੈ, ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੈ । ਇਹ ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ ਤਿੰਨ ਫੀਸਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਫੀਸ ਮੁਆਫ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਲਗਿਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਦਵਾਇਆ ਸੀ ਮਗਰ ਫੈਸਲਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆਂ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅੱਜ ਜਾਂ ਕਲ ਤਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀ ਸਮਝਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰਾ ਰੌਲਾ ਗੌਲਾ ਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੌਲੇ ਗੌਲੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿਆਂਗੇ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪਵੇਗਾ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਬਾਰੇ ਗਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਸਲੀ ਮਾਹਨਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੈਸ਼ਨ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਰਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਬੱਜਟ ਦੀ ਵੱਡੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਥੇ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਦਾ ਹੀ ਹੈ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜਿਆਂ ਔਰ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਲਾਹਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਜਿਹੜੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਹਨ, ਧੋਖੇਦਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਰਸ਼ਤੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ । ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਇਸ ਉਤੇ ਆਪ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਪਵੇਗਾ । ਹੁਣ ਕੋਈ ਫਾਲਤੂ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ । ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤੋਂ ਵਰਗਲਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ । ਪਰ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਅੱਜ ਇਹ ਚਰਚਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ । ਠੀਕ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ ਮਗਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਟੇਟ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਵੇ । ਉਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇਵੇ । ਅੱਜ ਜਗੀਰਦਾਰ ਕੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ? ਉਹ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ ਦੇ ਨਾਰੂੰ ਗੁਰਦਾਵਰੀ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ । ਉਹ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਕਰੇ ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਵਲ ਵੀ ਦਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਵੱਡੇ ਸੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਖਣ ਨਾਲ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਜਲੰਧਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਲਈ ਹੈਲਥ ਦੇ ਨਵੇਂ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਜੰਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਜਗਾਹ ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਇਕ ਡਾਕਟਰ ਲਗਾਓ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਜੰਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕੇ । ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਫਾਈਲਾਂ ਹੀ ਫੋਲਣੀਆਂ ਹਨ । ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ । ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਨਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਔਰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਆਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਨਾਲ । ਅੱਜ ਫੋਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ । ਕਦੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ 18 ਏਕੜ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ 54 ਏਕੜ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ । ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ 35 ਏਕੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ 36 ਏਕੜ ਦੀ ਪਰੋਪੋਜ਼ਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਗਲਤ ਗਲਾਂ ਹਨ (ਤਾੜੀਆਂ) ਵੇਖਣਾ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਜ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਅੱਜ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਰੋਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਹੈ, ਇਹ ਖੂਹ ਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਤਨੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੂਸਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਤਨੀ ਹੋਵੇ । ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਹ ਚਾਹੀ ਹੈ ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੂਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਉਹ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸਮਝਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੀ ਮੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਂਟਰ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਲਾਗੂ ਕਰੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਹਰੇ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਅਕਾਲੀਆਂ ਵਾਂਗ ਚੀਕਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਜੰਤਾ ਨਾਲ ਵਾਇਦਾ ਕਰਕੇ ਆਈ ਹੈ । ਪਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਪਾਸ ਦੁਬਾਰਾ ਵੀ ਗਏ ਹਨ ? ਕੀ ਚੋਣਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ.]

ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਹਨ, ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ।

ਇਥੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਟਰ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵੀਰ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲੇ ਹਨ । ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੈਂਡ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਘੱਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਅੱਜ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਬਨਾਮੀ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਹੈ ।

ਜਿਥੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸੀਲਿੰਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਥੇ ਅਨਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਵੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਕੋਈ ਵੀ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਲੜਕਾ ਵਿਹਲਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕੋਈ ਵੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਿਹਲਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਐਕਸਚੇਂਜ ਦੇ ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਜਾਂ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵੀ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣ ਨਾਉਂ, ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । (ਘੰਟੀ) ।

Mr. Deputy Speaker : The House stands adjourned till 9.00 A. M. on Thursday, the 27th April,1972.

1.30 P.M. *(The Sabha then adjourned till 9-00 A. M.On Thursday the 27th April, 1972).*

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

APPENDIX

to

PUNJAB VIDHAN SABHA

DEBATES

Dated the 26th April, 1972

Vol. I—No. 16

UNSTARRED QUFSTIONS AND ANSWERS

Appointment of Professors etc. in Government Medical Colleges in the State.

197. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

a) whether in the month of September, 1967, the Punjab's Cabinet took any decision about the proportion in which appointments of Assistant Professors and Professors of Government Medical Colleges were to be made by promotion (from amongst Senior Lecturers and Assistant Professors, as the case may be) and by selection ; if so, the details of the said decision ;

b) the number and names of Assistant Professors stating their parentage and addresses who were appointed in each of the two Government Medical Colleges as a result of the object referred to in part (a) above with dates of orders of appointments indicating in each case whether the appointment was by promotion or selection ?

Shri Hans Raj Sharma :

a) Yes. It was decided to revert to the previous policy under which 75% of the recruitment at the level of Asstt. Professors/Lecturers/ Senior Lecturers would be from within the Department and 25% would be reserved for selection through Public Service Commission.

b) (i) Number of Asstt. Professors promoted under 75% promotion quota posts ...36

(ii) Number of Assistant Professors appointed through Public Service Commission under 25% direct quota posts.......2

(iii) A list of Assistant Professors who were appointed in each of the two Govt. Medical Colleges as a result of the decision referred to above is laid on the table of the House. This list indicates information regarding their names, parentage, addresses, dates of orders of appointments and whether the appointment was by promotion or seniority.

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

Sr. No.	Name of Doctor with Designation and place of posting	1. Parentage 2. (a) Permanent address (b) Present address	Date of Promotion/ Appointment
1	2	3	4
1	Dr. Harbilas Rai, Asstt. Prof. Surgery, Medical College, Amritsar	1. Sh. Ram Partap (a) Not available (b)	16.11.69 (Promotion)
2	Dr. Devinder Nath Bhardwaj Asstt. Prof. Surgery, Medical College, Patiala	1. Pt. Faquir Chand Bhardwaj 2. (a) Mohalla Dharm-pura, Quadian Distt. Gurdaspur. (b) 14-E Medical College	1.4.71 (Promotion)
3	Dr. Kuldeep Singh Khera, Asstt Prof. Urology(Surgery) Medical College, Patiala	Not available He is on training abroad.	31.3.71 (Promotion)
4	Dr. Gurdev Singh Girgila, Asstt. Prof. Gastroentrology, Medical College, Amritsar	1 Dr. Nanak Singh 2. (a) 255-R Model Town, Ludhiana (b) 52-Hukam Singh Road, Amritsar	1 4.71 (Promotion)
5	Dr. Gurmail Singh, Asstt. Prof. Paediatric (Surg.), Medical Collage, Amritsar	1. Sh. Ganga Singh 2. (a) Garshankar Distt Hoshiarpur (b) 1-Majitha Road, Amritsar	1.4.71 (Promotion)
6	Dr. Yashveer Sachdeva, Asstt. Prof. Urology, Medical College, Amritsar	1. Dr. Y. Sachdeva 2. (a) 9-Rattan Chand Road Amritsar (b) ditto	1 4.71 (Promotion)
7	Dr. Raghunath Chander Sharma Asstt. Prof. Medicine Medical College, Amritsar	1. Pt. Chet Ram 2. (a) 40-Daya Nand Nagar, Amritsar (b) Green Avenue, Amritsar	16 12.71 (Promotion)
8	Dr. V.K. Gupta, Asstt. Prof. Medicine, Medical College, Amritsar	1. Sh. Ram Sarup 2. (a) Shopkeeper, Wett Gang, Ludhiana (b) Asstt. Prof. Medicine, Medical College, Amritsar	17.5.68 (Promotion)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

9	Dr. K. C. Malhotra, Asstt. Prof. Medicine, Medical College, (Now allocatd to Haryana)	Record not available	March, 69 (Promotion)
10	Dr. J.R. Sachdeva, Asstt. Prof. Medicine, Medical College, Patiala.	1. Sh. G.L. Sachdeva 2. (a) Chhehrta, Amritsar (b) 5028 Ajit Nagar, Patiala	30.9.69 (Promotion)
11	Dr. Gurpartap Singh, Asstt. Prof. Medicine, Medical College, Patiala.	1. Sh. Dhirt Singh 2. (a) C/o Dhirt Singh 1143, Sector 15-B, Chandigarh (b) 3 D Govt House Model Town, Patiala	3.12.71 (Direct)
12	Dr. Inder Mohini Behal, Asstt. Prof. Physiology, Medical College, Patiala	1. Sh. Kanihiya Lal Behal 2. (a) V.P.O. Dhanaula, Distt. Sangrur. (b) 7-D, Medical Enclave, Patiala	12.3.70 (Promotion)
13	Dr. Harbans Singh, Asstt. Prof. Anatomy, Medical College, Patiala.	1. Sh. Nahar Singh 2. (a) V.P O. Shankar, Distt. Ludhiana (b) 470-Bhupindera Nagar, Patiala.	7.1.69 (Promotion)
14	Dr. S.P. Thapar, Asstt. Prof. Anatomy, Medical College, Patiala.	1. Dr. L. D, Thapar 2. (a) Anand Bhawan, the Mall Civil Lines, Ludhiana. (b) 6-D. Govt. House near Police Post, Model Town, Patiala.	4.10.69 (Promotion)
15	Dr. Hardyal Singh, Asstt. Prof. Pharmacology, Medical College, Patiala.	1. Sardar Hukam Singh 2. (a) 421-Faithtal Ganj, Kanpur. (b) Puran Bhawan, Brar. Street, New Patiala.	10.12.69 (Direct)
16	Dr. Mrs. Sita Sharma, Asstt. Prof. Pharmacology, Medical College, Amritsar.	1. Sh. Harbans Lal 2. (a) Pammawal Gali, Phillaur (Jull.) (b) Green Avenue, Amritsar.	28.7.71 (Promotion)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

17	Dr. Daljit Singh, Asstt. Prof. Ophthalmology, Medical College, Amritsar	1. Sh. Sahab Singh. 2. (a) C/O Shahid Sikh Missionary College, P. O. Khalsa College, Amritsar.	5/69 (Promotion)
18	Dr. D.C. Bansal, Asstt. Prof. Ophthalmology, Medical College, Patiala.	1. L. Nagina Mal Bansal 2. (a) S/O L. Nagina Mal Bansal Tapa (District) Sangrur (b) 1-E Medical College, Patiala.	13.2.71 (Promotion)
19	Dr. K. K. Khanna, Asstt. Prof. Ophthalmology, Medical College, Amritsar	1. Sh. Harbans Lal Khana 2. (a) Karmon Deori, ASR (b) C-6 New Medical Enclave, Circular Road Amritsar.	13.2.71 (Promotion)
20	Dr. A.N. Gupta, Asstt. Prof. Obst. & Gynae (on deputation to P.G.I. Chandigarh. Promoted in Absentia)	Not available.	22.5.70 (Promotion)
21	Dr. Gurcharan Kaur Asstt. Prof. Obst. & Gynae, Medical College, Patiala	1. Sh. Nihal Singh 2. (a) Post Office Gali Kamalpur, Hoshiarpur. (b) M-2, Green Avenue, Amritsar.	23.5.70 (Promotion)
22	Dr. Kundan Singh, Asstt. Prof. Biochemistry, Medical College, Patiala	1. S. Teja Singh. 2. (a) V.&P.O. Satkoha, Distt. Gurdaspur. (b) 1625/5, Ajit Nagar, Patiala.	14.1.71 (Promotion)
23	Dr. S.S. Sandhu, Asstt. Prof. Radiology, Medical College, Patiala	1. Dr. Ujagar Singh 2. (a) C/O Dr. Ujagar Singh 21/22 Surja Ram Market Malaut (Ferozepur.)	30.8.68 (Promotion)
24	Dr. Y.P. Bhandari, Asstt. Prof. Radiology, Medical College, Amritsar	1. Sh. Ram Krishan Bhandari 2. (a) V. Derababa Nanak Mohalla Chugan (Gurdaspur).	21.11.68 (Promotion)

Origina with;
Punjab idhan Sabha
Digitize by;
Panjab

		(b) C-1 New Medical Enclave circular Road, Amritsar.	
25	Dr. Mrs. Sudesh Khanna, Asstt. Prof. Radiology, Medical College, Amritsar	1. Sh. Tarlok Nath Grover 2. (a) Karmmon Deori, Amritsar. (b) C-6, New Medical Enclave, Amritsar	17.12.71 (Promotion)
26	Dr. Birinder Singh, Asstt. Prof. Radiology, Medical College, Patiala (Promoted on ad-hoc basis against a direct quota post)	1. Dr. Baldev Singh 2. (a) Ganda Singh Wala Majitha Road, Amritsar. (b) Cheeti De Gafe, Patiala.	8.1.72 (on adhoc basis against direct quota post.)
27	Dr. Harjit Singh, Asstt. Prof. Social & Preventive Medicine, Medical College, Patiala	1. Master Sardar Singh 2. (a) Plot 22, Street No. 1 Gopal Nagar, Amritsar (b) Kiran Niwas Opp. Bank Colony, Patiala	29.4,68 (Promotion)
28	Dr. Mrs. Urmilla Lakhanpal, Asstt. Prof. Social and Preventive Medicine, Medical College, Amritsar	1. Late Sh. B.K. Gupta 2. (a) C/O Dr. V.P. Lakhanpal, Medical College, Patiala (b) 5-C New Medical Enclave Circular Road, Amritsar	8.12.69 (Promotion)
29	Dr. Gopal Krishan Puri, Asstt. Prof. ENT, Medical College, Patiala	1. Sh. Baldev Krishan Puri 2. (a) Bahera Road, Patiala (b) D-7 Lady Dufferin Hospital, Patiala.	27.9.69 (Promotion)
30	Dr. Som Nath Gupta, Asstt. Prof. Audiology ENT, Medical College, Amritsar (Now on deputation to D.M.C. Ludhiana, Promoted in Absentia)	1. Sh. Anand Parkash Gupta 2. (a) N. A. 240 Kishanpura Jullundur City. (b) C/O Daya Nand Medical College, Ludhiana	1/70 (Promotion in absentia)
31	Dr. Balwant Singh Grewal, Asstt. Prof. Audiology ENT,	1. Late Dr. Raghbir Singh	27.11.70 (Promotion)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

	Medical College, Patiala	2. (a) Jandanwali Street, Barnala (Sangrur) (b) 23-D Rajwaha Road Patiala	
32	Dr. Harinder Pal Singh, Asstt Prof. Anaesthesia (Now he has resigned)	1. S. Deva Singh 2. (a) Sh. Guru Nank Street, Patiala (b) ditto	2.11.68 (Promotion in absentia)
33	Dr. Mrs. Pushpa Dhanwant Singh. Asstt. Prof. Anaesthesia Medical College, Patiala	1. Sh. Krishan Kumar Gupta 2. (a) Jandwali Street Barnala, Distt. Sangrur (b) Opp. Leela Bhawan, Patiala	25.12.70 (Promotion)
34	Dr. Parmjit Singh, Asstt. Prof. Anaesthesia, Medical College, Amritsar	1. Sh. Daljit Singh. 2. (a) Chowk Prag Dass, Amritsar (b) 136-Gali No. 1, Hukam Singh Road, Amritsar	13.3.71 (Promotion)
35	Dr. R.C. Sareen, Asstt. Prof. Skin & V. D., Medical College, Amritsar	1. Sh. B. M. Marwaha 2. (a) 211-D Model Town Yamuna Nagar (Ambala) (b) 9-Hukam Singh Road, Amritsar	10.6.70 (Promotion)
36	Dr. Kamlesh Kumar, Asstt. Prof. Skin & V. D., Medical College, Patiala	1. Sh. Bhagirath Lal 2. (a) C/O Sh. Bhagirath Lal, Basant Lal, Talaki Gate, Hissar.	8 1.72 (Promotion)
37	Dr. Harbans Lal, Asstt. Prof. Paediatrics, Medical College, Patiala	1. Sh. Sunder Dass Sharma 2. (a) Bhalla Street, Chheherta Amritsar. (b) B-3/615, Ajit Nagar, Patiala	22.12.71 (Promotion)
38	Dr. Harish Chander Verma, Asstt. Prof. Psychiatry, Medical College, Amritsar	1. Sh. Bihari Lal 2. (a) V. & P. O. Sadhaura (Ambala) (b) Staff Quarter Mental Hospital, Amritsar.	12.6.71 (Promotion)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Irrigation Facilities For Land Allotted To Ex-Servicemen In Village Kuthiwal, District Amritsar

205. **Comrade Satya Pal Dang M.L.A.** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether any land has been allotted for a fixed number of years to a number of ex-servicemen village Kuthiwal, in tehsil Ajnala, district Amritsar;

(b) whether it is a fact that no arrangement exists for the irrigation of the said land as a result of which most of the allottees have not been able to bring their lands under cultivation ; and

(c) whether the district Authorities were requested (last in April, 1971) by any legislator on behalf of the above mentioned allottees that Government tube-wells be provided to them ; if so, the action taken on the said representation and the result thereof ?

Sardar Umrao Singh (Education Minister)

(a) Yes.

(b) Four allottees have installed pumping sets and have brought their land under irrigation. Out of an area of 1252 Kanals 14 Marlas, an area of 1110 Kanals and 14 Marlas has been brought under cultivation by the allotters.

(c) Yes. The Deputy Commissioner, Amritsar had taken up the matter with the Director of Agriculture, Punjab and with the Chief Engineer, Irrigation, Punjab. That proposal is still under the consideration of the Superintending Engineer, Projects, Punjab, Chandigarh.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

© 1972

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the George Printing Works, Manimajra (Chandigarh)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Punjab Vidhan Sabha Debates

27th April, 1972

Vol. I—No. 17

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	Page
Thursday, the 27th April, 1972.	
Starred Questions and Answers ..	(17)1
Written Answers to Starred Questions laid on the Table of the House under Rule 38 ..	(17)29
Unstarred Questions and Answers ..	(17)40
Call Attention Notices under Rule 66 ..	(17)121
Walk-out ..	(17)122
Call Attention Notices under Rule 66 (*Resumption*) ..	(17)123
Statement by the Education Minister *re-*	
Relief and Resettlement of Persons uprooted as a result of Indo-Pak Hostilities of 1971 ..	(17)123
Resolution on Viet-Nam ..	(17)132
Appendix ..	(i)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price Rs. 44.75 Paise

Original with
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by
Panjab Digital Library

Original with:
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by:
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Thursday, the 27th April, 1972

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan. Sector 1, Chandigarh, at 9-00 A.M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Darbara Singh) in the Chair.

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Construction of Certain Bridges in Qila Raipur Constituency

*132. **Giani Arjan Singh Litt** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) whether there is any proposal under the consideration of the Government to reconstruct the bridge(s) over Talwandi Minor for village Saraba, Mandi Ahmedgarh-Gujjarwal road bridge for village Majari and Dehlon, Pakhowal road bridge over the Distributary near village Nangal Khurd in Qila Raipur constituency which are in a dilapidated condition; if so, the time by which the same is likely to be completed ;

(b) whether there is any proposal under the consideration of the Government to construct new bridges over Jassowal drain for villages Jodhan and Khandoor falling in the constituency referred to in part (a) above ; if so, the time by which the said bridges are likely to be completed ?

Shri Gurmail Singh : (a) No.

(b) At present, there is no such proposal.

[(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਅ) ਅਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ।]

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨੁਕਸ ਹੈ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਲੰਘਣ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਿਆਂ ਕਿੰਨੀ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਘੱਟ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਆਪ ਮਹਿਕਮਾ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. (ਬੀ. ਐਂਡ ਆਰ.) ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਦਿਓ। (ਵਿਘਨ) ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਨਹੀਂ। (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਾਂ ਜਾਇੰਟ ਰਿਸਪਾਂਸੇਬਿਲਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਜਨਾਬ ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣਿਆ ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦੇਣ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 182

(ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਵਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ)

Installation of Tubewells in Kandi Area of District Hoshiarpur for Irrigation Purposes

***215. Master Dalip Chand** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to instal tube-wells in the Kandi Area, District Hoshiarpur, for irrigation purposes, during the current financial year; if so, the time by which the same is likely to materialise and if not, the reasons therefor ?

Shri Gurmail Singh : The following schemes for installation of State Tube-wells have been finalised for providing irrigation facilities in Kandi area of Hoshiarpur District :—

(i) 98 No. tubewells in Mahilpur Block.
(ii) 50 No. tubewells in Bajwara Block.
(iii) 45 No. tubewells in Saroya Block.

The scheme at serial No. (i) is being executed by the Irrigation Department and the same is expected to be completed during the current financial year. The remaining two schemes have been entrusted to State Tubewell Corporation for their execution.

[ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਕੰਡੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ :

1. ਮਾਹਲਪੁਰ ਬਲਾਕ ਵਿਚ 98 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ।
2. ਬਜਵਾੜਾ ਬਲਾਕ ਵਿਚ 50 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ।
3. ਸਰੋਇਆ ਬਲਾਕ ਵਿਚ 45 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ।

ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਸਿੰਜਾਈ ਵਿਭਾਗ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਰਾਜ ਦੀ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।]

ਮਾਸਟਰ ਦਲੀਪ ਚੰਦ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਬਲਾਚੌਰ ਅਤੇ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਬਲਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕੰਡੀ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਹਨ ਉਥੇ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਆਪ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਓ ਪਤਾ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

श्री बल राम : क्या मंत्री महोदय बताएंगे कि यह जो ट्यूबवैल लगाने की स्कीम है यह और जगहों पर भी लागू की जाएगी ताकि नहर के पानी को बढ़ाया जा सके ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਕੀਮ ਉਥੇ ਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਨਹਿਰਾਂ ਕੱਢਣੀਆਂ ਪਾਸੀਬਲ ਨਹੀਂ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਕੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਲਮ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਹ 400 ਫੁਟ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ 500—700 ਫੁਟ ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਟਿਊਬਵੈਲ ਉਪਰਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਘੱਟ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਹੇਠਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ; ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁਚੱਜੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਉਪਰਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਟਿਊਬਵੈਲ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੋਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰੇਟ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇਕਰ ਆਪ ਸਵਾਲ ਭੇਜ ਦਿਓ ਤਾਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਧਾਰ ਬਲਾਕ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਬ-ਮਾਊਂਟੈਨਸ ਏਰੀਆ ਹੈ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ ਬਾਰੇ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚੋਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲੈ ਆਉਣ .. .. (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਤਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਡੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਇਨਕਲੂ-ਡਿਡ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ (This block is also situated in the Kandi Area and a fresh notice is not required in this respect.)

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਇਕ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 400 ਏਕੜ ਕਮਾਂਡਿਡ ਏਰੀਆ ਨੀਅਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਇਲਾਕਾ ਰੇਤਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਟਿਯੂਬਵੈਲ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਇਰੀਗੇਟ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਕਸਦ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਕਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 92 ਸੀ ਹੁਣ 96 ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਪਈ ਨੰਬਰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ.: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬੰਜਰ ਪਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੋਈ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਕੋਈ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੰਡੀ ਏਰੀਆ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਜੇਕਰ ਵੱਖਰਾ ਪੁਛ ਲਓ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਸਰੋਆ ਬਲਾਕ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਦ ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਿਥੇ ਤੱਕ ਸਰੋਆ ਦਾ ਤੁਅੱਲਕ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਲ 45 ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਾਲ 1972-73 ਵਿਚ 35 ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 10 ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ 1973-74 ਵਿਚ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਕੀ ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਬਲਾਕ ਬਲਾਚੌਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚੋਂ ਅਰਾਈਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਆਨਰੇਬਲ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਸਰਹਿੰਦ ਕੈਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਓ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦੱਸ ਦਿਆਂਗਾ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਲਾਕਾ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਥੇ ਨਹਿਰ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਕੀ ਉਥੇ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਪਾਸ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜ ਦੇਣ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਨਹਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਥੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਾਉਣੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਰਹੰਦ ਕੈਨਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਟਿਯੂਬਵੈੱਲ ਕਿਉਂ ਲਗਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜਿੱਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਤਜ਼ਾਮ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ ਗੋਇਲ : ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਸੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਬੰਜਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਗ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਕੰਡੀ ਦੇ ਏਰੀਏ ਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੇ ਲਈ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਵਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਓ ਅਸੀਂ ਐਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

Interest on Loans advanced by the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation

***148. Sardar Darshan Singh K.P. :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) whether it is fact that originally it was provided in the rules, relating to advancing of loans to Harijans, that the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation shall not charge more than 3% interest on loans to be advanced to the members of the Scheduled Castes in the State ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether the said Corporation is charging interest at the rate of Rs. 3 per centum ; if not, the reasons therefor ;

(c) whether it is a fact that the said Corporation is now charging exhorbitant interest at the rate of Rs. $7\frac{1}{2}$ per centum per annum ; if so, the reasons therefor ;

(d) whether it is a fact that previously no stamp duty was charged from the loanees who took loans from the said Corporation ;

(e) whether it is a fact that now stamp duty is also charged from the loanees ; if so, the reasons therefor ?

Shri Gurmail Singh : (a) No.

(b) In view of 'a' above question does not arise.

(c) No. In fact the rate of interest is being charged at 7% except in the case of tractor and pumping sets in which case the rate of interest being charged is 9% per annum.

(d) In view of interpretation of Section 33 of the Scheduled Castes Land Development and Finance Corporation Act, 1970 by certain District level officers, the stamp duty was not charged in the beginning in certain cases. However, it is being charged now on the advice of L.R.

(e) Yes. It is being charged for the reasons that under the provision of section 33 of the Punjab Scheduled Castes Land Development and Finance Act, 1970. The loanees are not exempted from the payment of such duties. The matter regarding exempting the loanees from the payment of duty is under consideration of Government.

[(ਏ) ਜੀ ਨਹੀਂ ।

(ਬੀ) ਉਪਰੋਕਤ 'ਏ' ਦੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ, ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ]

(ਸੀ) ਜੀ ਨਹੀਂ। ਜਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਪੰਪਿੰਗ ਸੈਟ ਲਈ ਵਿਆਜ 9 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ।

(ਡੀ) ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1970 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦੇ ਹੋਏ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸ਼ੀਰ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਇਹ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਈ) ਜੀ ਹਾਂ। ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1970 ਦੀ ਧਾਰਾ 33 ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕਰਜ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।]

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. : ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੰਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਲੀ ਇਕ ਕਲਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਲੋਨ 3 ਫ਼ੀ ਸਦੀ ਸੂਦ ਤੇ ਦੇਣਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਨਾ ਕੋਈ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਸੀ ਪਰ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਤੋਂ 4 ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਦਿਤੇ । ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੋ ਗਈ । ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਮੁੜ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੂਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸੂਦ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੂਦ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ । ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ । ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਐਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸਰਚਰਾਜ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਰਹੀ ਸੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਲੋਨ ਘੱਟ ਦਰ ਤੇ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲੋਨ ਘੱਟ ਦਰ ਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸਿਜ਼ ਹਨ, ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਗੈਰਾ ਦੇ ਕੀ ਉਹ ਵੀ ਇਹ ਹਟਾਉਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲੋਨ ਦਾ ਸੂਦ ਘੱਟ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਗੈਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ । ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਵਧਾਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਘਟਾਵਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਕੀ ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਐਲ. ਆਰ. ਦੀ ਉਪੀਨੀਅਨ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੋਈ ਦੁਬਾਰਾ ਡਿਊਟੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ; ਜੇ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਦੀ ਉਪੀਨੀਅਨ ਦਾ ਡਿਸਰਿਗਾਰਡ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਘੱਟ ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਟੈਕਸ ਲਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਸੀ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰਸ਼ਨ ਜਿਤਨੇ ਸਰਮਾਏ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਆਇਆ ਉਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਰਮਾਇਆ ਵੀ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਜੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਤਨਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਭਾਵੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਤਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕਰਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਪੁਛਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਿਮਿਟ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਿਡ ਹੈ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ? ਜੇ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਨਟਰੈਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਲੋਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਰਾਂਟ ਵਿਚ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜੀ ਨਹੀਂ, ਐਸੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੇਰੇ-ਗੌਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਹਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਜਦੋਂ ਇੰਟਰਸਟੇਟ ਲੋਨ 3 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ 7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਉਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਝ ਦਸਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਕ ਇੰਟਰੈਸਟ ਫਰੀ ਲੋਨ ਦੇਣ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇੰਟਰੈਸਟ ਫਰੀ ਲੋਨ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਹੈ ।

ਮੰਤਰੀ : ਅਜੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਕੋਈ ਐਸੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੀਲੀਫ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕੋਈ ਸਕੀਮ ਲਿਆਉਣ ਅਸੀਂ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਲੋਨ ਹੁਣ ਤਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ ਸਗੋਂ ਉਹ ਅਮੀਰ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲੇ ਹਨ । ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਅਗੇ ਲਈ ਲੋਨ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਲੋਨ ਜਿਹੜਾ ਮਿਲੇ ਉਹ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲੇ ।

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗੇ ਬੇਸ਼ਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋਨ ਦੇਵਾਂਗੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਦੇਵਾਂਗੇ ਕਿ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਜੋ ਲੋੜਵੰਦ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲੇ । ਇਹ ਇਕ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੋਈ ਇਕਲਾ ਹੀ ਹਰੀਜਨ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਲੈ ਜਾਵੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੰਟਰੈਸਟ ਦਾ ਦਰ ਘਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਤਨਾ ਕੁ ਸਮਾਂ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਛੇਤੀ ਘਟਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਜਿਹੜੀ ਇੰਟਰੈਸਟ ਦੀ ਦਰ ਘਟਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕੀ ਇਹ ਸਵਾਲ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੇਰੇ-ਗੌਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਛੋਟ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਅਜੇ ਤਾਈਂ ਜ਼ੇਰੇ-ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਹਦ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਆਦਮੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਦਰਮਿਆਨੇ ਹਰੀਜਨ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਣ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੁਝ ਵਪਾਰ ਅਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਪਾਰ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਵੈਸੇ ਸਾਡੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਲੋਕ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਾਨਾ ਰਾਮ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ ?

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜੋ ਰੂਲਜ਼ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੰਪਲੀਫਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਹੈ । ਵੈਸੇ ਅਸੀਂ ਮੈਕਸੀਮਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿਆਂਗੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਮੰਗੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਦਿਆਂਗੇ । ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਆਫਟਰ ਆਲ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ।

Security deposited by Residents of Village Bhai-Rupa, Tehsil Rampura Phul for Domestic/Industrial Connections

*144. **Sardar Harbans Singh Jalal :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state whether it is a fact that an amount of Rs. 6,420·00 for domestic connections and Rs. 1,800 for Industrial connections were deposited as security deposit with the S.D.O., Phul, by the residents of village in Bhai-Rupa Tehsil Rampura Phul in January, 1970 ; if so, the reasons for not giving the connections so far ?

Shri Gurmail Singh : Yes.

Sanction of the project in which village Bhai-Rupa is included, was received from the Rural Electrification Corporation, New Delhi, during March, 1972. As such, this village could not be electrified so far. However, the work of electrification of this village is in progress and is expected to be completed by the end of this month.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਹਾਂ ਜੀ।

ਉਸ ਪ੍ਰਜੈਕਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਿਹਾਤੀ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 1972 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਇਸ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ।]

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਹੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ 3-4 ਦਿਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1970 ਅਤੇ 1971 ਵਿਚ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀਆਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਮਿਲ ਗਏ ਸੀ ?

ਮੰਤਰੀ : ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਉਧਰ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲ ਹੀ ਸੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਚੰਦ ਭੰਡਾਰੀ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਰੀਪਰੈਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵ ਹਨ ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨ ਹਨ, ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਲਗਦੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੜੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਦ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਹੈ। (The idea has struck the hon'ble Member quite late.)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਹਾਊਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਵਾਪਸ ਲੈਣ।

ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਹਰੀਜਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਮਾਝੇ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਇਲਾਕੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਅਤੇ ਆਬੋਹਵਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। (ਹਾਸਾ)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਭੰਡਾਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਹਨ ਉਹ ਵਾਪਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਓ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। (Chaudhri Sahib, the Minister concerned has not raised any objection to these words.)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਕਰਨ ਪਰ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਐਕਸਪੰਜ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਮੀਟਰ ਲੈ ਕੇ ਆਓ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 90-90 ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੀਟਰ ਅਪਣੇ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਦ ਕਿ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲੋਂ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਮੀਟਰ ਆਪਣੇ ਕੋਲੋਂ ਲਗਾਉਣ। ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਤਰੀ : ਜੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਓ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ (Next question)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੁਐਸਚਨ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਪੁੱਛਣ ਦਿਓ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਹੀਂ ਜੀ ਬੈਠ ਜਾਓ ।(No please resume your seat.)

Verification of Statements of Coal Supplied By Coal Merchants in the State

*158. 1. **Sardar Gurdev Singh Sidhu** 2. **Master Dalip Chand** : Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state—

(a) whether the statements regarding the coal supplied by the new Coal Merchants and the Old Coal Merchants in the various Districts of the State during the period from 1st April, 1971 to 1st April, 1972 have been verified by the District Food and Supplies Controllers in the State ;

(b) if the reply to the part (a) above be in the affirmative, whether the new coal Merchants would get the coal quotas this year alongwith the Old Coal Merchants from May, 1972, on the basis of the State Government policy to treat all the Coal Merchants (New and Old Coal Merchants) at par ;

(c) if the reply to part (a) above, be in the negative, the reasons therefor ;

(d) whether the Government in future propose to allot the coal quotas to the New Coal Merchants and the Old Coal Merchants on equal basis and also to verify the statements of coal performances of both categories of Coal Merchants during the prescribed period, on the basis of which the coal quotas are given to the Coal Merchants ?

Shri Gian Chand Kharbanda : (a) No such statements have been sent for.

(b) In view of (a) above, the question does not arise.

(c) Soft coke is allotted to Coal Merchants on the basis of their performance for a certain fixed period which varies from time to time. In order to accommodate new bona fide entrants in the coal trade, it has been decided recently to allot soft coke w.e.f. June, 1972 on the basis of three years' performance from 1st April, 1968 to 31st March, 1971. The whole case is, however, under review of the Government.

(d) Yes it is proposed to continue to allot wagons for movement of soft coke amongst various coal agents on the basis of their performance during a specified period.

[(ੳ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਸਟੇਟਮੈਂਟਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ ਜੀ।

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

(ਅ) ਉਪਰੋਕਤ 'ੳ' ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

(ੲ) ਕੋਲੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸਾਫਟ ਕੋਕ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਲੇ ਦੀ ਤਿਜਾਰਤ ਵਿਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਵੇਂ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੂਨ, 1972 ਤੋਂ ਸਾਫਟ ਕੋਕ 3 ਸਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1968 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ, 1971 ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਫਿਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

(ਸ) ਹਾਂ ਜੀ। ਸਾਫਟ ਕੋਕ ਦੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਲਈ ਵੈਗਨਾਂ ਕੋਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਫਾਰਮੈਂਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਲਾਟ ਰਹਿਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ।]

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਧੂ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜੋ ਕੋਲਾ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਬਾਰੇ 20 ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲਾ ਬਲੈਕ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ । ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਕੋਲਾ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਵਿਕਦਾ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਓ ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਸਾਲ 1971-72 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਿਸੇ ਕਿੰਨਾ ਕੋਟਾ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਸਪਲਾਈ ਕਿੰਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਕੁਲ 37 ਵੈਗਨਜ਼ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਤ ਘਟ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ । 13 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਉਚੇ ਪਧਰ ਤੇ ਗਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫਤੇ ਜਾਂ ਮਈ ਤਕ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡੇ ਵਿਚ ਢਾਈ ਲੱਖ ਦਾ ਕੋਲਾ ਗਲਤ ਥਾਂ ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਜਿਤਨਾ ਕੋਲਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਉਹ ਅਫਸਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਖਾ ਗਏ ਹਨ । ਕੀ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਕੋਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਿਆ ਹੈ ਔਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਕੋਲੇ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਉਪਰੋਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕੋਲਾ ਘਟ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਜੋ ਕੋਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬਲੈਕ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਸ ਬਲੈਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਸਵਾਲ ਸਾਫਟ ਕੋਲ ਅਤੇ ਸਲੈਕ ਕੋਲ ਦਾ ਪੁਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਲੈਕ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਈ । ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਟੀਮ ਕੋਕ ਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਲ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਰੋਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਲਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ]
ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਰੁਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਕੋਲਾ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਰੋਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਆਵੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਤੁਹਾਡੀ ਇਸ ਸੁਜੈਸ਼ਨ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਰੋਪੋਜ਼ਲ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿ ਕੋਲਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਡੀਲਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਨਜ਼ਿਊਮਰ ਦੀ ਰੁਆਇਸ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪਰੋਪੋਜ਼ਲ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦੇਣ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਮੂਵਮੈਂਟ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਆਨ ਸਲੈਕ ਕੋਲ ਲਾਗੂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਲੈਕ ਕੋਲ ਅਤੇ ਸੌਫਟ ਕੋਲ ਦਾ ਤੁਅਲਕ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਲਕ ਕੋਈ ਸ਼ਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਆਈ । ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਾਇਤ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇ ਦੇਣ । ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਸਟੀਮ ਕੋਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੁਤਅਲਕ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਪੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ। ਕਿ ਕੁਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਵੈਗਨਾਂ ਦੇ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹੈ । ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਨੰਬਰ (1) ਕੋਲਾ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਏਜੰਟ ਉਪਰ ਹੀ ਵੇਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਗੱਡੀ ਮਗਰ ਦੋ ਲਖ ਇਟਾਂ ਪਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਮਾੜਾ ਕੋਲਾ ਹੈ ਉਹ ਡਿਪੂਆਂ ਅਤੇ ਭੱਠੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਏਜੰਟ ਇਥੇ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਦੀ ਵੀ ਅੱਗੇ ਬਲੈਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਗੱਡੀ ਨਾਲ ਇਕ ਲੱਖ ਇਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੱਕਦੀ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾਏਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀਕੁਲਰ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹੋਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਬਠਿੰਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਗਰੀਵੈਂਸਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਦੱਸੀ ਗਈ । ਕੋਲੇ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸਕੈਂਡਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਸੀ ਉਥੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਡੀ. ਐਫ. ਸੀ. ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਪਰੋਂ ਹਦਾਇਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਹਦਾਇਤਾਂ ਉਥੇ ਉਪਰੋਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਹਦਾਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਇਲਮ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਸਲੈਕ ਕੋਲ ਦੀ ਸ਼ਾਰਟੇਜ਼ ਸੈਲਫ ਕਰੀਏਟਿਡ ਹੈ ਵਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੱਠੇ ਸਾਰੇ ਨਾ ਚਲਦੇ ਹੋਣ । ਇਹ ਸੌ ਰੁਪਏ ਟਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਟਨ ਜਿਥੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਲੈ ਲਵੋ, ਕੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਮੇਰੇ ਇਲਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਹੀਂ । ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਰੇਲਵੇ ਵੈਗਨ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਐਪਰੀਸ਼ੀਏਟ ਕਰੋਗੇ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੋ ਗਲ ਬਾਤ ਦਿੱਲੀ ਕੀਤੀ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅੱਛੇ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੋ । (You should have better control on its distribution.)

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਵਾਏ ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਅਤੇ ਬਠਿੰਡੇ ਦੇ ਕੇਸ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚ ਗਰੀਵੈਂਸਿਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਚਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਰਲ ਕੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਕੂਲਰ ਕੇਸ ਵਿਚ ਹੇਰਾ ਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਲਾਇਆ ਕਿ ਕੇਸ ਅੱਜ ਹੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਘੱਲ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜ ਲੱਖ ਦੇ ਸਕੈਂਡਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਠਿੰਡੇ ਦਾ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਕੋਲਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਭੱਠਿਆਂ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਭੱਠਾ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ ਸੜਕਾਂ ਬਣ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ। ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਕੋਲ ਦਾ ਵਨ ਆਫ ਦੀ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਹੈ। ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕੋਲ ਦਾ ਕੋਟਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ.ਡੀ. ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲੂਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਯੂ. ਡੀ. ਹੀ ਖਰੀਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਪਬਲਿਕ, ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰੇ ਵੀ ਖਰੀਦਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੋਲ ਵਿਚ ਐਨੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲ ਪਰੋਡਕਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਚ ਲਵੇ, ਪਰਾਈਸ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਵੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਹਾਈ ਲੈਵਲ ਦਾ ਕੁਐਸਚਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤੱਅਲਕ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Sardar Prem Singh Prem : Sir, it has come to the notice of the public that the quality of coal coming to Punjab is inferior. May I know from the hon. Minister of State (Shri Gian Chand Kharbanda), Sir, the criteria on which the coal is purchased from the different collieries ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੀ ਡਿਊਟੀ ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ ਵੈਗਨ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਰ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲੇ ਦੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਦੀ ਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕੋਲ 1 ਅਪਰੈਲ, 1968 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਲੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਮਨੋਪਲੀ ਦੀ ਬੂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ । ਕੀ ਮਨੋਪਲੀ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ । ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸੈਟਿਸਫਾਈਡ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਗੌਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਹ 23 ਫਰਵਰੀ, 1972 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ 6 ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਪਰ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਕੇਸ ਮੰਗਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ । ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੋਲੇ ਵਾਲੇ, ਭੱਠੇ ਵਾਲੇ ਆਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਲਦੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Speaker: Next Question please.

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜੇ ਹੋਏ)

ਸ਼੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਲਿਸਟ ਵੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੀਹ ਤੀਹ ਗੱਡੀਆਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਐਕਚੁਅਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ । ਕੀ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਉਹ ਲਿਸਟ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਉਹ ਲਿਸਟ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ।

Military personnel from Punjab winning Param Vir Chakra/ Maha Vir Chakra and Vir Chakras

***195. Sardar Ajaib Singh Sandhu** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the names and designations of those Military personnel from Punjab who have won Paramvir and Mahavir Chakras, etc. in the recent Indo-Pak War, district-wise ;

(b) the amount, if any, fixed by the State Government for the winners of the said Awards in each case ;

(c) the amount, if any, given to each and the date of payment in each case ; if no payment has been made so far, the reasons therefor ;

(d) whether there is any proposal under the consideration of the Government to allot agricultural land or residential plots to the winners of the said awards ; if so, when and where ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Giani Zail Singh : (a) A statement is laid on the Table of the House.

(b) (i) Param Vir Chakra	Rs. 15,000 plus Rs. 750 annuity for 30 years.
(ii) MahaVir Chakra	Rs. 10,000
(iii) Vir Chakra	Rs. 5,000

(c) A statement is laid on the Table of the House.

(d) No.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

STATEMENT OF MILITARY PERSONNEL FROM PUNJAB WINNING PARAM VIR CHAKRA, MAHA VIR CHAKRA AND VIR CHAKRA IN RESPECT OF STARRED VIDHAN SABHA QUESTION NO. 195 DUE ON 27TH APRIL, 1972.

[PARA (A) AND (C)]

Serial No.	Name and Designation of Military personnel	Name of Award	Amount for which the awardee is entitled	Whether paid or not paid	Date of payment	Reasons for non-payment
1	2	3	4	5	6	7
			Rs.			
		DISTRICT KAPURTHALA				
1.	Subedar Rattan Singh ..	Vir Chakra	5,000	Paid	28-3-72	..
2.	Capt. Prithipal Singh ..	Do	Do	Do	18-4-72	..
3.	2nd Lt. Joginder Singh Jaswal ..	Do	Do	Do	17-3-72	..
4.	Lt. Commander Inderjit Singh ..	Do	Do	Not paid	..	Not disbursed so far for want of complete address.
5.	Lt. Col. Sukhjit Singh ..	Do	Do	Ditto	..	For want of funds (A sum of Rs. 5 lacs has been sanctioned by the Finance Department on 24th April, 1972 and sanction is being issued.)
		DISTRICT BHATINDA				
6.	Brig. Sant Singh ..	Maha Vir Chakra	10,000	Not paid	..	This being the second award of MVC clarification about payment at half rate has been given to the D.C. on 25th April, 1972.

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

7.	Nk. Naib Singh ..	Vir Chakra	5,000	Remitted to S.D.O.(C) for payment	..	Could not be paid due to non-completion of formalities by the family
		DISTRICT AMRITSAR				
8.	Hav. Ajmer Singh ..	Vir Chakesa	5,000	Paid	17-4-72	..
9,	L/Nk. Shangara Singh ..	Maha Vir Chakra	10,000	Do	17-4-72	..
10.	2nd Lt. Shamsher Singh Samra ..	Do	10,000	Do	17-4-72	..
11.	Sub. Gurcharan Singh ..	Vir Chakra	5,000	Do	Do	..
12.	Sub. Hari Singh ..	Do	5,000	Do	Do	..
13.	2nd Lt. Tejinder Singh ..	Do	5,C00	Do	Do	..
14.	Capt. Gurmukh Singh ..	Do	5,000	Do	Do	..
15.	A/Capt. Sukhwant Singh Gill ..	Do	5,000	Do	Do	..
16.	A/Major Vinod Kumar ..	Do	5,000	Not paid	..	Did not present in the function of 17th April, 1972 despite issue of notice
17.	Flt. Lt. Manbir Singh ..	Do	5,000	Do	..	Ditto
18.	Lt. Parbodh Chander Bhardwaj ..	Do	5,000	Do	..	Ditto
19.	Sqn. Ldr. G.S. Ahluwalia ..	Do	5,000	Do	17-4-72	Ditto
20.	Flt. Lt. B. B. Somi ..	Do	5,000	Do	..	Ditto
21.	A/Major Amarjit Singh Bal ..	Maha Vir Chakra	10,000	Do	..	Ditto
22.	Sub. Mohinder Singh ..	Do	10,000	Do	..	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

DISTRICT HOSHIARPUR

1	2		3	4	5	6	7
				Rs.			
23.	Sep. Rachhpal Singh	..	Vir Chakra	5,000	Not paid	..	For want of funds.
24.	Sub. Pritam Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
25.	A/Major Kuldip Singh Chandpuri	..	Maha Vir Chakra	10,000	Do	..	Ditto
26.	Gnr. Ajit Singh	..	Vir Chakra	5,000	Do	..	Ditto
27.	Sep. Mohan Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
28.	Sewar Mohan Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
29.	2nd Lt. Ajit Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
30.	Sqn. Ldr. Jagjit Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
31.	Flt. Lt. S.S. Bains	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
32.	A/Capt. Surjit Singh Parmar	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
33.	Hav. Nirmal Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
34.	PO Tel. Rabinder Nath	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
	GURDASPUR DISTRICT						
35.	Lt. Hav. Hans Raj	..	Do	5,000	Paid	19-4-72	..
36.	Lt. Hav. Dilbagh Singh	..	Do	5,000	Do	19-4-72	..
37.	Temp. Sub-Inspector Ajit Singh	..	Do	5,000	Do	Ditto	..

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

38.	Rfn. M[illegible] Singh ..	Vir Chakra	5,000	Paid	Ditto	..
39.	Capt. Tirath Singh ..	Do	5,000	Not paid	..	
40.	Nk. Channan Singh ..	Do	5,000	Do	..	They have been asked to receive payment after completing some formalities
41.	Nk. Raj Kumar ..	Do	5,000	Do	..	
42.	Flg. Officer .S. Dhillon ..	Do	5,000	Do	..	
43.	Flt. Lt. H. P. Singh ..	Do	5,000	Do	..	For want of verification from S.D.M's.
44.	Sep. Mehar Singh	Do	5,000	Do	..	Ditto
45.	Major V.K. Bhasker ..	Do	5,000	Do	..	Ditto
	PATIALA DISTRICT					
46.	Brg. J.S. Ghraya ..	M.V.C.	10,000	Not Paid	..	Having given duplicate address
47.	WG. GDR. H.S. Mangat ..	Do	10,000	Do	..	Information received late.
48.	NCE (SWPR) Mangata Ram ..	V.C.	5,000	Paid	28-2-72	Ditto
49.	Dy. Comm. Shri Joginder Singh (BSF)	Do	5,000	Do	29-3-72	..
50.	Gdr. Gurbax Singh ..	Do	5,000	Do	5-4-72	..
	JULLUNDUR DISTRICT					
51.	A/C R. K. Wadhawa ..	M.V.C.	10,000	Not Paid	..	This being the second award of M. V. C., clarification about payment of half rate has been given to D.C. on 25th April, 1972
52.	Dy. Comdt. Inderjit Singh Uppal ..	Vir Chakra	5,000	..	..	Sanctioned by the Deputy Commissioner and sent to S.D.O. (C) for disbursement.

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

[Chief Minister]

1	2		3	4	5	6	7
				Rs			
53	Sep. Jagjit Singh	..	Vir Chakra	5,000	..	..	Ditto
54	Hav. Malkit Singh	..	Do	5,000	..	..	Ditto
55	L/Nk Harbhajan Singh	..	Do	5,000	..	..	Ditto
56	H/Const. Mohinder Singh	..	Do	5,000	..	..	Ditto
57	2nd Lt. P. S. Cheema	..	Do	5,000	Not Paid	..	Ditto
58	Sqn. Ldr. R. C. Kohli	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
59	2nd Lt. Rupinder Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
60	A/Major Devinderjit Singh Pannu	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
61	Capt. Gurbax Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
62	A/Maj. Malvinder Singh Shergill		Do	5,000	Do	..	Amount sanctioned and will be paid on receipt of funds by D.C. from Government. Funds of Rs. 5 lakhs are being sanctioned from the Contingency Fund.
63	2nd Lt. Kanwarjit Singh	..	Do	5,000	Do	..	Amount sanctioned and will be paid on receipt of funds by D.C. from Government Funds of Rs 5,00,000 are being sanctioned from the Contingency Fund.
64	A/Major Harish Kumar Chopra	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
65	WG. CDR. K.C. Aggarwal	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
66	SQN. LDR. I. S. Bindra	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
67	Sep. Avtar Singh	..	Do	5,000	Paid	..	..

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

68	Sep. Boota Singh	..	Do	5,000	Paid	..	..
69	Commander Vijay Jerath	..	Do	5,000	Not paid	..	For want of funds. (A sum of Rs 5 lakhs has been sanctioned by FD. on 24th April, 1972 and sanction is being issued).
70	Commander B.K. Bishonoi	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
71	SQ. LDR. P. P. S. Gill	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
72.	A Maj. Surinder Vasta	Do	Do		Do	Do	Ditto
			LUDHIANA DISTRICT				
73	Flg. Offr. Nirmal Jit Singh Sekhon	..	Param Vir Chakra	15,000 plus Rs. 750 annuity for 30 years	Paid (Rs. 15,000)	..	..
74	Hav. Gurdev Singh	..	Vir Chakra	5,000	Paid	..	..
75	Major Sarbjit Singh	..	Do	5,000	Do	..	..
76	Sep. Sampuran Singh	..	Do	5,000	Do	..	..
77	Sep. Swaran Singh	..	Do	5,000	Do	..	..
78	Nk. Rsl. Basta Singh	..	Do	5,000	Do	..	..
79	Major Atma Singh	..	Do	5,000	Do	..	..
80	Capt. Harbant Singh Kahlon	..	Do	5,000	Do	..	..
81	2nd Lt. Baljeet Singh Gill	..	Do	5,000	Do	..	..
82	Gnr. Rajinder Singh	..	Do	5,000	Not paid	..	He is in service. A bank draft is being sent to him by the Deputy Commissioner.
83	Flt. Lt. M. S. Sekhon	..	Do	5,000	Paid	..	..

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

1	2		3	4	5	6	7
			ROPAR DISTRICT				
				Rs			
84	Sep. Sampuran Singh	..	Vir Chakra	5,000	Paid	29-3-72	..
85	Sqn. Ldr. Jiwa Singh	..	Do	5,000	Do	11-4-72	..
86	Flt. Offr. S.S. Dhillon	..	Do	5,000	Not Paid	..	Particulars received by the Deputy Commissioner, on 7th April, 1972 and payment will be made shortly on receipt of funds (A sum of Rs 5 lacs has been sanctioned by Finance Department on 24th April, 1972, and sanction to D.Cs. is being issued).
87	Lt. Col. K.S. Brar	..	Do	5,000	Do	..	..
			SANGRUR DISTRICT				
88	PA/Sub. Malkiat Singh	..	Maha Vir Chakra	10,000	Paid	..	..
89	Nk. Gurjant Singh	..	Vir Chakra	5,000	Do	..	..
90	Hav. Piara Singh	..	Do	5,000	Not paid	..	Will be paid on receipt of funds by the Deputy Commissioner from Government which are being allotted from Contingency Fund.
91	2nd Ltd. Gurjit Singh Bajwa	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
92.	Major Hardev Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
‘3.	Flt. Lt. Mohinder Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto
94.	Flt. Lt. Manjit Singh	..	Do	5,000	Do	..	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 5 ਹਜ਼ਾਰ, 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ; ਕਿਉਂਕਿ ਫੰਡਜ਼ ਅਵੇਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੰਡਜ਼ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਅਵੇਲੇਬਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਕੁਝ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ । ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਨਵੇਂ ਬਜਟ ਵਿਚ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਣ ਆ ਗਈ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ 'ਡੀ' ਪਾਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਨਹੀਂ ਜੀ' । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਬੜੇ ਜ਼ੋਰ ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿਆਂਗੇ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਵੈਸੇ ਹੀ ਬਾਹਿਰ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਬਿਆਨ ਕੋਈ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਅਗਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਗ਼ੌਰ ਕਰਕੇ ਦੇਵੇਗੀ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੰਜੂਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਇਹ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਕਿ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਪਾਈਲਟ ਜਿਹੜੇ ਮਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਜਾਂ ਦੇਣਾ ਹੈ ਪਰ ਹਰਿਆਣੇ ਵਾਲੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਲੈਵਲ ਤੇ ਆਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ । 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਯਕਲਖਤ ਦਿਤਾ ਹੈ । 30 ਸਾਲਾਂ ਲਈ 750 ਰੁਪਿਆ ਦਿੰਦੇ ਰਹਾਂਗੇ । ਇਸ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਲਵੋ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਰਾਮ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1965 ਦੀ ਜਦ ਜੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਇਕੱਠੇ ਸਨ, ਯਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਸੀ । ਉਸ ਵਕਤ ਜਿਹੜੇ ਰੇਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਪਲਾਟ ਦਿਤੇ ਗਏ ਜਦ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਲਾਟ ਕੈਂਸਲ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ । ਕੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਐਸੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਲਾਟ ਕੈਂਸਲ ਹੋਏ ਹਨ ਉਹ ਦੱਸਣ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲਵਾਂਗੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਵਲੀਅਨਜ਼ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਾਂ ਸਿਵਲੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੈਡਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਚੱਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰੇਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮਿਲਟਰੀਮੈਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਵਲੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲੱਗੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਾਲੀ ਇਮਦਾਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਆਵੇਗੀ ਕਰਾਂਗੇ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਲੱਗੇ ਸਨ ਚਾਹੇ ਉਹ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਮੈਡਲ ਵਾਸਤੇ ਰਿਕਮੈਂਡ ਕਰਨਾ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਜਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਨ ਜਾਂ ਮਿਲਟਰੀਮੈਨ ਸਨ ਜਾਂ ਸਿਵਲੀਅਨਜ਼ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਰੁਲਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿਆਂਗੇ ; ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣੀ ਪਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਪੈਣ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਮਕਾਨ ਦੇਣਾ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰੱਖਾਂਗੇ। (ਤਾੜੀਆਂ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। (ਤਾੜੀਆਂ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰੱਕ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਮਿਲਟਰੀ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਖੂਨ ਵਹਾਇਆ, ਐਨੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਰਨ ਤੱਕ ਗਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 70 ਰੁਪਏ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ 120 ਰੁਪਏ ਯੂ. ਪੀ. ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਮੈਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰੱਕ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਇਤਨਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਬੜੇ ਗੁਸੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਟਰੱਕ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ 70 ਰੁਪਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਓਪਰੇਟਰ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ 120 ਰੁਪਏ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਜੋ ਰਕਮ ਦਿਤੀ ਗਈ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਉਹ ਹਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਟਰੱਕ ਓਨਰ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਦਿਤੇ ਗਏ। ਟਰੱਕ ਓਪਰੇਟਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਫੌਜ ਦੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਕਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬੜੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੰਗ ਵਿਚ ਟਰੱਕ ਮਿਲਟਰੀ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਟਰੱਕ ਉਪਰੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖੇਗੀ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਰੁਪਏ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਬੈਠੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਗਣੀ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨ ਲਈ । ਇਸ ਲਈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮੀ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਅਸੀਂ ਵਤਨ ਲਈ ਮਰ ਮਿਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਾਂ (ਤਾੜੀਆਂ) ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਡੀ ਪਾਰਟ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿਆਂਗੇ । ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਦਿਆਂਗੇ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੀ ਪਰਵਾਰ ਕੋਲ ਮਿਥੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀਲਿੰਗ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੇਰੇ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਗੌਰ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ । ਇਥੇ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰਮ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜਾਂ ਵੀਰ ਚੱਕਰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ? ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਜੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸਿਵਲੀਅਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਚੱਲਿਆ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦਾ, ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਆਇਆ । ਮੈਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੀਲਿੰਗ ਜਦੋਂ ਲੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸੀਲਿੰਗ ਦਾ ਬਿਲ ਆਵੇਗਾ ਮਗਰ ਸੀਲਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਫੌਜੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ, ਸਿਵਲੀਅਨ ਨੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਆਮ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਤਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਛੁਪਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਛੁਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂ ਪਾਰਟ 'ਡੀ' ਦੇ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪੁਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਨਹੀਂ ਜੀ । ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਪਲਾਟ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਪਰਮਵੀਰ ਚੱਕਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਉਥੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਤੋਂ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੋਈ ਲੋਕਲ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਗਲ ਕੁਝ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ । ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਾਂਗੇ । ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਿਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਰਾਂਗੇ । ਸਕੂਲ ਅੱਪ-ਗਰੇਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਸੜਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਹੋਰ ਮੰਗ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Compensation in lieu of land acquired for Bhatinda Cantt.

***231. Sardar Surjit Singh Sidhu** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether any compensation for the lands acquired for the purpose of Bhatinda Cantt. has been paid to the landowners concerned ;

(b) if the reply to part (a) above be in the negative, whether the question regarding the payment of said compensation to the said landowners is under the consideration of the Government ;

(c) if the reply to part (b) above be in the affirmative, the amount as well as the rates of the compensation together with the time by which it is likely to be paid ?

Giani Zail Singh : (a) No land has as yet been acquired for the purpose of Bhatinda Cantt.

(b and c) Question does not arise.

[(ੳ) ਬਠਿੰਡਾ ਛਾਉਣੀ ਲਈ ਅਜੇ ਤੀਕ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਅ) ਅਤੇ

(ੲ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।]

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਉਹ ਵੀ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨੂੰ ਬੀਲੌਂਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਏ ਨੂੰ 9-10 ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਿਚ 17 ਟਿਊਬਵੈਲ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਆਦਿ ਕਾਫੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ । ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਮੁੱਖ ਮਤਰੀ ਜੀ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਛਾਉਣੀ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ । ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਪਰਪਜ਼ ਲਈ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਈ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ 20,999 ਰੁਪਏ ਭੂਮੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ । ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਰਬੀ ਦੀ ਫਸਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੈ ਜਾਂ ਟਿਊਬਵੈੱਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੇਸ ਮਿਲਟਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਪਰਵਾਨਗੀ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Starred Question No. 243**

Mr. Speaker : Extension has been asked for in respect of Starred Question No. 243.

**. For Starred Question No. 243 and reply thereto please see Punjab Vidhan Sabha Debates, dated 11th May, 1972 (Morning Sitting).

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਟਾਈਮ ਮੰਗਣ ਦੀ ਤਾਂ ਲੋੜ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪੋਸਟਪੋਨਮੈਂਟ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ। (ਵਿਘਨ)

Assistant Director (Administration) in the Industries Department

***216. Chaudhri Darshan Singh :** Will the Chief Minister be pleased to state whether the Assistant Director (Administration), Office of the Director of Industries, Punjab, is an approved candidate by the Punjab Public Service Commission ; if not, the reasons for which he has not been returned to his parent department ?

Giani Zail Singh : No. The question of his retention in the Department or reversion to the parent department is under consideration of Government.

[ਨਹੀਂ ਜੀ। ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮੂਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।]

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਔਰ ਮਹਿਕਮੇ ਨੇ ਕੁਆਨਟੀਨਿਯੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਥੱਲੇ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜੀ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪੁਛਿਆ ਹੈ ਜੀ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਅਫਸਰ ਦੀ ਪੁੱਛ ਗਿੱਛ ਥੱਲੇ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

Construction of Gujjarwal-Walowal Chiminde Road

***131. Giani Arjan Singh Litt :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the construction of road from Gujjarwal to Walowal Chiminde in Qila Raipur Constituency was sanctioned for which 170,000 bricks were dumped and the work thereon was about to be started ;

(b) whether it is also a fact that the department concerned has removed the bricks referred to in part (a) above ; if so, the reasons therefor ;

(c) whether there is any likelihood of the said road being constructed, if so, the time by which the same is likely to be constructed ;

(d) whether any proper arrangements are being made for the maintenance and repairs of the village link roads started under

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Giani Arjan Singh Litt]

Crash Programme by the two consecutive Ministries before the present Ministry ?

Shri Joginder Pal Pandey (Minister of State for Local Government) : (a) Yes. However, the bricks were erroneously carted to a different alignment.

(b) No.

(c) By 31st March, 1973.

(d) Yes.

[(ੲ) ਜੀ ਹਾਂ; ਪਰ ਇੱਟਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਦੂਜੀ ਅਲਾਇਨਮੈਂਟ ਤੇ ਸੁਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

(ਬੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਸੀ) 31 ਮਾਰਚ, 1973 ਤਕ ।

(ਡੀ) ਜੀ ਹਾਂ]

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਕੀ ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਸੁਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕੌਣ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਟਾਂ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਸੁਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਨੁਕਸਾਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਜਿਥੇ ਇੱਟਾਂ ਸੁਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਵੀ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਡੀਮਾਂਡ ਹੈ । ਉਥੇ ਵੀ ਸੜਕ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਇੱਟਾਂ ਸੁਟੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਉਥੇ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ। (ਵਿਘਨ)

ਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਲਿੱਟ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਸੁਟੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਔਰ ਉਥੋਂ ਹੁਣ ਚੁਕਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

(ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ)

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਢਹਿਪਈ ਦੇ ਪੁਲ ਤੋਂ ਗੁਜਰਵਾਲ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਸੜਕ ਪੂਰੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ? ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਪਿੰਡ ਮੇਰੇ ਸੋਹਰਿਆਂ ਦਾ ਹੈ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਸ਼ਾ ਜੀ ਨੇ ਐਸੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਉਂ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੋਹਰੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਤੁਅੱਲਕਾਤ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿਤੇ ਹਨ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਚਾਰੀਆ ਜੀ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਕਿਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸਹੁਰੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ? (ਹਾਸਾ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਹਰੇ ਨਾ ਕਿਹਾ ਸੌਹਰੇ ਬਲਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਕਹਿ ਲਿਆ ਕਰੋ । (ਹਾਸਾ) (Azad Sahib, you may not use the term residence of my inlaws instead you may use the term the residence of my children's maternal grandparents.) (laughter)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕੁਝ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜੇ ਹੋਏ)

Mr. Speaker: Please resume your seat.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਸਾਡੇ ਨਾਨਕਿਆਂ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਿਓ ।

Mr. Speaker : Please resume your seat.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਦੋ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਹਨ । ਇਕ ਦੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਅਚਾਰਿਆ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸੌਹਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਤਸ਼ਰੀਫ ਰੱਖੋ । (Sandhu Sahib, the House has recognised your relationship with that village. Now please resume your seat.)

Question Hour is over. The remaining questions will be deemed to have been answered under rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Legislative Assembly.

WRITTEN ANSWERS TO STARRED QUESTIONS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE UNDER RULE 38

Completion of certain Approach Roads in Bhadaur Constituency of district Sangrur

***189. Giani Kundan Singh Patang :** Will the Chief Minister be pleased to state the time by which the following approach roads in Bhadaur Constituency of district Sangrur on which the earth work has been completed or likely to be completed at the earliest:

(1) Tappa to Tajoke.

(2) Pakho Kalan to Roorake Khurd.

(3) From Tappa Pakhoke Road to village Mauran ;

(4) From Tappa Pakhoke Road to village Kothe Sukhpura where a high school is also situated?

Giani Zail Singh : The Road at Serial No. 2 above, i.e., Pakho Kalan to Roorake Khurd which stands approved under the Scheme of Market Committee Roads, is likely to be completed during 1972-73 subject to availability of funds from Market Committee. The other roads are still un-approved. Hence question of completion thereof does not arise.

[ਲੜੀ ਨੰ: 2 ਤੇ ਦਸੀ ਪਖੋ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਰੂੜਾਕੇ ਖੁਰਦ ਸੜਕ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਹੈ 1972-73 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਜੇ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ । ਬਾਕੀ ਸੜਕਾਂ ਅਜੇ ਮੰਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪੱਕੀ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਮਿੱਥੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।]

Completion of 44 feet width of Bhadaur-Ramgarh Road

***190. Giani Kundan Singh Patang :** Will the Chief Minister be pleased to state whether it is a fact that 44 feet width of Bhadaur-Ramgarh Road

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Giani Kundan Singh Patang]
via village Malooke, district Sangrur was left during the consolidation operation in 1963-64 in Pepsu and the earth work thereon was completed, if so, the time by which the same is likely to be completed ?

Giani Zail Singh : Yes. Earth work was done in different reaches only. This road can be constructed only if the Market Committee, Barnala provides necessary funds for this purpose. As such it is not possible to fix the date of completion of this road.

[ਹਾਂ ਜੀ; ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਟੋਟੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਇਹ ਸੜਕ ਤਾਂ ਹੀ ਬਣ ਸਕੇਗੀ ਜਦੋਂ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ, ਬਰਨਾਲਾ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦੇਵੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸੜਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਸਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ।]

Government Buses plying on Nationalised Routes of Private Companies

***198. Sardar Jasdev Singh Sandhu :** Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the date on which the scheme for nationalisation of Road Transport on 60 : 40 basis was introduced in the State ;

(b) whether the Government buses are being plied under the said scheme on all routes nationalised from time to time ;

(c) the names of nationalised routes of each private company, yearwise on which the Government buses being plied together with the mileage thereof in each case ;

(d) the name of the Private Transport Companies in the State which were given new routes or whose existing route premits were extended during the period from July, 1971 to February, 1972 ?

Giani Zail Singh : (a) The scheme was introduced as under :—

(i) Erstwhile Punjab Territories with effect from 1st July, 1969.

(ii) Erstwhile Pepsu Territories with effect from 1st July, 1970.

(b) Yes.

(c) The information is too much voluminous and the time and labour involved in compiling it would not be commensurate with the results likely to be achieved.

(d) A list is placed on the Table of the House.

[(ੳ) ਇਹ ਸਕੀਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ:—

(1) ਸਾਬਕਾ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 1 ਜੁਲਾਈ, 1969 ਤੋਂ

(2) ਸਾਬਕਾ ਪੈਪਸੂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 1 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਤੋਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ੲ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮੰਤਵ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਸ) ਵਿਵਰਨ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ]

The names of the Private Transport Companies in the State which were given new routes or whose existing route permits were extended during the period from July, 1971 to February, 1972

1. The Shakti Co-op. Transport Society Ltd., Malout.
2. Doaba Roadways, Ltd., Hoshiarpur.
3. The Hoshiarpur Doaba Transport Co. Ltd., Hoshiarpur.
4. The New Pyar Bus Service Ltd., Amritsar.
5. The New Majha Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar.
6. The District Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar.
7. The New Suraj Transport Co (P) Ltd., Amritsar.
8. The Nishat and Malwa Bus Service (P) Ltd., Amritsar.
9. The Randhawa Transport Co. (P) Ltd., Amritsar.
10. The Rohtak District Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar.
11. The Punjab Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar.
12. The Suraj Bus Service (P) Ltd., Amritsar.
13. The Amritsar District Ex-Servicemen Co-op. Transport Society Ltd., Amritsar C/o Brigadier Gurbachan Singh Bal, Sathiala Distt. Amritsar.
14. Azad Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar.
15. The Amritsar Frontier Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar.
16. The Moga Transport Co. (P) Ltd., Moga.
17. The Sewak Bus and Transport Co. (P) Ltd., Moga.
18. The Malwa Bus Service (P) Ltd., Moga.
19. The Shanarthi Co-op. Transport Society Ltd., Abohar.
20. The Singhwala Co-op. Transport Society Ltd., Moga.
21. The Jullundur Mahalaxmi Co-op. Transport Society Ltd., Hoshiarpur.
22. The Hoshiarpur Express Transport Co. (P) Ltd., Hoshiarpur.
23. The Hoshiarpur Azad Transporters (P) Ltd., Hoshiarpur.
24. The Hoshiarpur National Transporters (P) Ltd., Hoshiarpur.
25. The Onkar Bus Service Ltd., Jullundur.
26. The New Sutlej Transport Co. (P) Ltd., Jullundur.
27. The Kartar Bus Service Ltd., Jullundur.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

28. The Bhogpur Sirwal Ex-servicemen Co-op. Transport Society Ltd., Jullundur.
29. The Pritam Bus Service Ltd., Jullundur.
30. The Deluxe Co-op. Transport Society Ltd., Jullundur.
31. The Ludhiana Transport Co. (P) Ltd., Ludhiana.
32. The Union Co-op. Transport Society Ltd., Hoshiarpur (Branch).
33. The Sheikhupura Transport Co. (P) Ltd., Ludhiana.
34. The Jullundur Transport Co-op. Society Ltd., Jullundur.
35. The Azad Nakodar Bus Service (P) Ltd., Jullundur.
36. The New Janta Bus Service (P) Ltd., Batala.
37. Pritam Singh Kuka Bus Service (P) Ltd., Ludhiana.
38. The Model Bus Service (Regd.), Jullundur.
39. The New Jhang Transport Co. (P) Ltd., Batala.
40. The Prince Bus Transport Co. (P) Ltd., Kapurthala.
41. The New Khalsa Roadways Co. (P) Ltd., Phagwara.
42. The New Midh Bhabra Transport Co. (P) Ltd., Batala.

Statement showing the names of the private transport companies/Co-operative Societies in the State which were given new Routes or whose existing route permits were extended during the period from July, 1971 to February, 1972

PATIALA REGION

Serial No.	Name of the Company	Name of the Route
1	Pal Bus Service Regd., Sangrur ..	1. Sangrur-Cheema-Fatehgarh.
		2. Sangrur-Kakrala curtailed and extended up to Samana.
2	Bir Bus Service Regd., Patiala ..	1. Patiala-Nagawan.
		2. Patiala-Chinarthal-Amloh.
		3. Patiala-Samana via Karhali.
3	Ludhiana Bus Service Regd., Nabha ..	1. Nabha-Malaud.
4	National Transport and Engg. Co. (p) Ltd.	1. Sunam-Samana.
5	Nirankar Bus Service Regd., Patiala ..	1. Patiala-Samana via Karhali
6	M/s Dalip Chand-Bhagwant Rai of Dugal	1. Lehra-Dugal Patran.
7	M/s Sardar Bus Service Regd., Sangrur ..	1. Sangrur-Kakrala curtailed and extended up to Samana.
		2. Sangrur-Jhaloor extended upto Lehra.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of the Company	Name of the Route
8	Jassal Transport Co., Patiala ..	1. Samana-Muniana.
9	Patiala Bus Sirhind (P) Ltd., Sirhind ..	1. Patiala-Ludhiana (Non-stop).
		2. Patiala-Bassi.
		3. Rajpura-Sirhind via Badali Ala Singh.
10	Patiala Bus and General Transporters (P) Ltd., Patiala	1. Patiala-Ludhiana (Non-stop).
		2. Patiala-Bassi. (Non-stoP)
11	Guru Nanak Bus Service Regd., Bhanaur	1. Bhanur-Phul.
12	Prem Co-op. Tpt. Socy. Ltd., Bhadaur ..	1. Do
13	Lok Sewak Bus Service (P) Ltd., Sirhind	1. Rajpura-Sirhind via Badali Ala Singh.
14	Punjab Transport Co-op. Society Ltd., Amritsar	1. Bhatinda-Aman via Manshana

Linking villages Rattewal and Katwara in Balachaur Assembly Constituency by Pacca Road

***213. Master Dalip Chand :** Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to link Ratewal and Katwara in Balachaur Assembly Constituency district Hoshiarpur by pacca road during the current financial year ; if so, the time by which the same is likely to materialise and if not, the reasons therefor ?

Giani Zail Singh : No, since it is not an approved road.

[ਨਹੀਂ ਜੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸ਼ੁਦਾ ਸੜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।]

Construction works started under Model Village Scheme in certain villages of Qila Raipur Constituency

***133. Giani Arjan Singh Litt :** Will the Minister for Development be pleased to state whether the construction work started under the Model Village scheme in the villages of Chhapar, Latala, Rachhin, Kaini Derera, Andlu, Sagugha, Dhalian, Narangawal, etc. in Qila Raipur Constituency has since been completed; if not, the time by which the said work is likely to be completed ?

Captain Rattan Singh : Works in the villages mentioned are in progress and are likely to be completed by the end of the December, 1972, However, there is no village of the name of Suguga. Work in Narangwal has almost been completed.

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

[Minister for Development]

[ਦਰਜ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਚਾਲੂ ਹੈ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਸਗੂਗਾ ਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਾਰੰਗੋਵਾਲ ਵਿਚ ਕੰਮ ਤਕਰੀਬਨ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।]

Scheme for granting loan to farmers for Tube-well Irrigation

***242. Sardar Gurbanta Singh :** Will the Minister for Development be pleased to state—

(a) whether any scheme was in force in the State under which a farmer willing to arrange for tube-well irrigation of his fields by laying underground pipes, was advanced any amount of money both partially as a loan and partially as grant ; if so, the rate thereof ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative whether the said scheme was later given up ; if so, whether there is any proposal under the consideration of the Government to re-introduce the said scheme ; if not, the reasons therefor ?

Captain Rattan Singh : (a) Yes. Under Soil Conservation Schemes, loans with subsidy at the rate of 25 per cent in plain areas and 50 per cent in the hilly areas were being given upto the 26th September, 1968.

(b) The schemes have not been given up but only subsidy which was previously being given under these schemes was stopped with effect from the 27th September, 1968. These works have become popular with the farmers and it is not necessary to give subsidy for such works.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ।

ਭੂਮੀ ਰਖਿਆ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਉਪਦਾਨ (ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿਚ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ) ਮਿਤੀ 26 ਸਤੰਬਰ, 1968 ਤਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

(ਅ) ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਕੇਵਲ ਉਪਦਾਨ ਜੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਮਿਤੀ 28 ਸਤੰਬਰ, 1968 ਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੁਣ ਇਹ ਕੰਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਉਪਦਾਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।]

Grant given to Gram Panchayat Dandoa District Patiala for the construction of School Building at village Salempur Jatan.

***199. Sardar Jasdev Singh Sandhu:** Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) whether any grant was given to the Gram Panchayat, Dandoa, Block Bhunner Heri, District Patiala, for the construction of the building of a school at village Salempur Jatan;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) if the reply to para (a) above be in the affirmative, the date on which the said grant was given together with the amount thereof ;

(c) whether the said grant has been utilised for the said purpose; if not, the action if any, being taken in the matter ?

Captain Rattan Singh, (a) Yes.

(b) 16th March, 1966. Rs 2,000.

(c) The grant has been utilised by the Panchayat towards the constructions of a class room, Veranda and Office room of School building in village Salempur Jatan.

[(ੳ) ਹਾਂ ।

(ਅ) 16 ਮਾਰਚ, 1972 ਰੁਪਏ 2000 ।

(ੲ) ਇਹ ਰਕਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਪਿੰਡ ਸਲੇਮਪੁਰ ਜਟਾਂ ਦੀ ਸਕੂਲ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਜਮਾਤੀ ਕਮਰਾ, ਇਕ ਵਰਾਂਡਾ ਤੇ ਇਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਕਮਰਾ ਬਨਾਉਣ ਤੇ ਖਰਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।]

Area of Shamlat Land with Gram Panchayat Chutehra, District Patiala.

***200. Sardar Jasdev Singh Sandhu**: Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) the village wise area of Shamlat land with Gram Panchayat Chutehra Block Bhunerheri, District Patiala, during the year 1963 and 1970 separately.

(b) whether there has been any increase or decrease in the area of Gram Panchayat referred to in part (a) above during the period from 1963 to 1970 ; if so, the reasons therefor with the action taken by the Government in this respect ?

Captain Rattan Singh :

Name of village		Area 1963	1970
(a) Chutehra	..	542 Kanals	542 Kanals
Mavi Sappan		3554 Kanals	3015 Kanals

(b) There is no increase or decrease of area in village Chutehra, while 539 Kanals decrease in area of village Mavi Sappan is due to the decisions of Civil Courts in favour of proprietors filed against the Panchayat.

[(ੳ) ਪਿੰਡ		ਖੇਤਰਫਲ 1963	1970
ਚੁਤੇਹਰਾ	...	542 ਕਨਾਲ	542 ਕਨਾਲ
ਮਾਵੀ ਸੱਪਾਂ	...	3554 ਕਨਾਲ	3015 ਕਨਾਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ]

(ਅ) ਹਾਂ।

ਚੁਤੇਹਰਾ:—ਉੱਪਰ ਦਸੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਟੌਤੀ ਜਾਂ ਬੜੌਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਮਾਵੀ ਸੱਪਾਂ—ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸ਼ਾਮਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ 539 ਕਨਾਲ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਇਸ ਵਜਾ ਕਰਕੇ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਤ ਹੱਕਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦੀਵਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਵੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਹਨ।]

Upgrading of Schools in Balachaur Assembly Constituency

*214. **Master Dalip Chand** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the total number of schools upgraded from Primary to Middle, Middle to High/Higher Secondary Schools in Balachaur Assembly Constituency upto 31st March, 1972.

(b) whether there is any proposal under the consideration of the Government to upgrade more schools in the said constituency during the current financial year, if so, their number and if not the reasons therefor?

Sardar Umrao Singh: (a) Specific period for which the information is desired has not been mentioned.

(b) The matter is under consideration of Government .

[(ਏ) ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਬੀ) ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।]

Selection of Naib-Tehsildars in Jullundur Division.

*181. **Sardar Harbans Singh Jalal** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the number of the candidates out of 5500 applicants, who have passed the test for the posts of Naib-Tehsildars in Jullundur Division together with the criteria adopted for giving pass marks ;

(b) the number of the candidates out of those mentioned in part (a) above who were selected together with the criteria kept in view for making the selection thereof ?

Sardar Umrao Singh : (a) 322. Those who obtained at least 50 percent marks in each of the papers, viz,, English, General Knowledge and Arithmetic, were declared to have qualified in the written test.

(b) 31. Selected on the basis of the marks obtained in the competitive written test coupled with their performance at the interview held by the Departmental Selection Committee.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab

[(ੳ) 322 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ— 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੰਬਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(ਅ) 31. ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਨੰਬਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ।]

Land Acquired by Government from Saraswati Devi in the Civil Area of Bhatinda City.

***244. Master Gurbanta Singh :** Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether the Government acquired any land for public purposes from one Saraswati Devi in the Civil area of Bhatinda City recently if so, the exact date thereof ;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether the Government is aware of the fact that the land, in question, has been purchased by some one else who approached Saraswati Devi at Ganga Nagar and has taken the possession thereof ;

(c) If the answer to part (b) above be in the affirmative, the name of the person who purchased the said land and the action if any, taken or proposed to be taken by the Government against the persons responsible for the said unauthorised sale/purchase of land ?

Sardar Umrao Singh, (a) Yes, on 11th April, 1956 and 4th November, 1957.

(b) Out of land measuring 36 Bighas 13 Biswas acquired by Government, Shrimati Saraswati Devi has again sold 12 Bighas 16 Biswas to a number of persons. The possession of land acquired by Government is with the Government Departments.

(C) A statement indicating the names of the persons who purchased land is laid on the table of the house. Since the possession of the land acquired by Government is with the Government Departments, no action has been taken or is proposed to be taken.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ, 11 ਅਪਰੈਲ, 1956 ਅਤੇ 4 ਨਵੰਬਰ, 1957 ਨੂੰ ।

(ਅ) ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ 36 ਬਿਘੇ 13 ਬਿਸਵੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੋਂ ਵਿਚੋਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ ਨੇ 12 ਬਿਘੇ 16 ਬਿਸਵੇ ਭੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੇਰ ਵੇਚੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਭੋਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਕੋਲ ਹੈ ।

(ੲ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਗਾਂ ਨੇ ਭੋਂ ਖਰੀਦੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਸਦਨ ਦੀ ਟੇਬਲ ਉਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਭੋਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

(c) A Statement indicating the names of the persons who purchased land from Shrimati Saraswati Devi.

1. Taptesh Kaur and Tartesh Kaur, daughters of Shri Nardev Singh.
2. Inder Kaur, wife of Hardit Singh Bhasin.
3. Ganesha Singh and Inder Nath sons of Wazir Chand.
4. Dr. Tarlok Singh son of Sham Lal Singh.
5. Nar Singh son of Kundha Singh.
6. Devinder Singh son of Gurcharan Singh.
7. Maluk Singh son of Bishan Singh.
8. Tilak Ram son of Wadhawa Mal.
9. Rajinder Kaur wife of Teja Singh.
10. Harbans Singh son of Bishan Singh.

[ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਗਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ ਪਾਸੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ।]

1. ਤਪਤੇਸ਼ ਕੌਰ ਅਤੇ ਤਰਤੇਸ਼ ਕੌਰ ਧੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਨਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ।
2. ਇੰਦਰ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਭਸੀਨ।
3. ਗਨੇਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੰਦਰ ਨਾਥ ਪੁੱਤਰਾਨ ਵਜ਼ੀਰ ਚੰਦ।
4. ਡਾਕਟਰ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਸਿੰਘ
5. ਨਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਕੁੰਧਾ ਸਿੰਘ ।
6. ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ।
7. ਮਲੂਕ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ।
8. ਤਿਲਕ ਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਵਧਾਵਾ ਮਲ।
9. ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪਤਨੀ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ।
10. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ।

Patients admitted in Civil Hospital, Ludhiana.

***106. Shri Sardari Lal Kapur** : Will the Minister for Finance be pleased to state —

(a) the total number of patients admitted in the Civil Hospital Ludhiana during the year 1971-72 ;

(b) the number of patients out of those referred to in part (a) above who were discharged duly cured and of those who died during treatment;

(c) the total number of doctors and nurses , as also other staff, employed in the said Hospital at present ;

(d) the number of hospitals, other than the one referred to in part (a) above which are functioning in Ludhiana at present ;

(e) whether the Government received any complaints during 1971-72, regarding the malfunctioning of Civil Hospital Ludhiana; if so, their number ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Hans Raj Sharma : (a) 2117.

(b) Discharged	..	2073
Cured	..	1613
Died	..	44
(c) (i) Doctors	..	5
(ii) Dispensers	..	5
(iii) Nurses	..	4
(iv) Other staff including class IV		19
(d)	..	14
(e) Yes sir,		Seven complaints.

Samples of Food/Drinks taken in Ludhiana City/Ludhiana District

***107. Shri Sardari Lal Kapur** : Will the Minister for Finance be pleased to state —

(a) the total number of samples of food drinks secured by the Government in Ludhiana District and Ludhiana City, separately, during the year 1971-72.

(b) the number of prosecutions launched and challans effected during 1971-72, as a result of testing the samples, referred to in part (a) above ;

(c) the number of samples which were found to be up to the mark :

(d) the number of cases under the pure food act which were sent up to courts and the results thereof ?

Shri Hans Raj Sharma

(a) Ludhiana District	..	235
Ludhiana City	..	234
(b) Ludhiana District	..	49
Ludhiana City	..	96
(c) Ludhiana District	..	156 (result of thirty samples awaited).
Ludhiana City	..	106 (result of 32 samples awaited)
(d) Ludhiana District	..	49 (twelve decided)
Ludhiana City	..	96 (seven decided)

(ੲ) [ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	...	235
ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ	...	234
(ਬੀ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	...	49
ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ	...	96

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

(ਸੀ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	...	156	(30 ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ)
ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ	...	106	(32 ਨਮੂਨਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ)
(ਤ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	...	49	(12 ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ)
ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰ	...	96	(7 ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ)]

Opening Dispensaries in certain villages of Bhadaur Constituency of District Sangrur

***191. Giani Kundan Singh Patang** : Will the Minister for Finance be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to open dispensaries in villages like Mauran, Dhilwan, Pakho Kalan, Dhurkot, Roorkalan, Mahilan etc. each having approximate a popul tion of 8000 to 10,000 in Bhadur Constituency of District Sangrur which are situated far away from the towns ?

Shri Hans Raj Sharma : No Sir. It may, however, be mentioned that villages Pakho Kalan and Mahilan are being served by Ayurvedic dispensaries.

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Production/Consumption of Sugar in the State.

239. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state —

(a) the total annual production of sugar in Punjab during the last 4 years ;

(b) the estimated annual consumption of sugar in Punjab during the last four years ?

Shri Gian Chand Kharbanda :

(a) Production of sugar in Punjab October to September)

Year		Figures in thousand of tonnes
1968-69	..	38
1969-70	..	69
1970-71	..	48
1971-72	..	31 *(upto February, 1972)

(b) Consumption of sugar in Punjab

1968-69	..	170
1969-70	..	215
1970-71	..	289
1971-72	..	117 *(upto February, 1972)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[(ੳ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੰਡ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ (ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ) — ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਟਨਾਂ ਵਿੱਚ

1968-69	...	38	
1969-70	...	69	
1970-71	...	48	
1971-72	...	31	*(ਫਰਵਰੀ, 1972 ਤੱਕ)]

(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੰਡ ਦੀ ਖਪਤ

1968-69	...	170	
1969-70	...	215	
1970-71	...	289	
1971-72	...	117	*(ਫਰਵਰੀ, 1972 ਤੱਕ)

Death of Patient in E.S.I. Hospital, Amritsar.

240. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state —

(a) whether Shri Kartar Singh, son of Shri Wasakha Singh of the Punjab Woollen Mills was admitted in the E.S.I. Hospital Amritsar in the month of July, 1970; if so, the exact date of his admission ;

(b) the disease from which he was suffering and the date on which it was diagnosed ;

(c) the date on which his first X-Ray was taken ;

(d) the date on which the patient died ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) Yes, on 11th July, 1970.

(b) P.U.O. with entritis, entric it was diagnosed on the same day, i.e. 11th July, 1970 :

(c) His first X-Ray was taken in the V.J. Hospital, Amritsar on 21st July, 1970 after transfer to that hospital.

(d) He died in the V.J. Hospital, Amritsar in the post-operative period on 18th August, 1970.

Canteens and Libraries in Central/District Jails

241. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state —

(a) whether all the Central and District Jails in the State have canteens ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ]

(b) the funds at the disposal of each of these canteens,

(c) the system of financing and running these canteens.

(d) the names of the Jails in the State which have Libraries. stating the number of books in each of these Libraries .

(e) the number of new books purchased for each of these libraries during the year 1970 and the total expenditure incurred in each case ;

(f) the system of financing these libraries?

ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ : (ਏ) ਜੀ ਹਾਂ।

(ਬੀ) ਸੂਚਨਾ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਸੀ) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਨਟੀਨਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਨਟੀਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਭਲਾਈ ਅਫਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

(ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਸੂਚਨਾ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਐਫ) (1) ਕੰਟਨਜੈਂਸੀ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ।

(2) ਡੋਨੇਸ਼ਨਜ਼ (ਦਾਨ)

(3) ਕਰਾਈਮ ਪਰਵੈਨਸ਼ਨ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ।

ਬੀ ਭਾਗ ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਸੂਚਨਾ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ		ਕੰਟੀਨਾਂ ਕੋਲ ਹਾਜ਼ਰ ਫੰਡ
1.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	...	16,139.32 (30-4-71 ਨੂੰ)
2.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	22,951.25 (,,)
3.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	1,608.15 (,,)
4.	ਬੋਰਸਟਲ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਫਰੀਦਕੋਟ	...	13,013.09 (,,)
5	ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਲੰਧਰ	...	13,986.66 (,,)
6.	ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ	...	12,500,00 (,,)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ.	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ		ਕੰਟੀਨਾਂ ਕੋਲ ਹਾਜ਼ਰ ਫੰਡ
7.	ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਨਾਭਾ	...	3,071.01 (30-4-71 ਨੂੰ)
8.	ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ	...	5,803.67 (,,)
9.	ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	7,761.14 (14-5-71 ਨੂੰ)
10.	ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਸੰਗਰੂਰ	...	3,929.11 (30-4-71 ਨੂੰ)

'ਡੀ' ਤੇ 'ਈ' ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ ਦਾ ਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਹਨ		ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਨਵੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਹੜੀਆਂ 1970 ਸਾਲ ਵਿਚ ਖਰੀਦੀਆਂ	ਕੁਲ ਖਰਚ
1.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	1,539	39	160.15
2.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	...	1,255	42	87.80
3.	ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	...	715	...	...
4.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਲੰਧਰ	...	922	...	...
5.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ	...	756	30	59.80
6.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਸੰਗਰੂਰ	...	409	33	89.40
7.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	938	198	675.94
8.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਨਾਭਾ	...	382	30	354.40
9.	ਬੋਰਸਟਲ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਫਰੀਦਕੋਟ		1,698	312	1,000.00
10.	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ	...	814	85	245.00
	ਕੁਲ ਜੋੜ	...	9,428	770	2,672.49

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Use of Powder Milk in Jails

242. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for local Government and Jails be pleased to state —

(a) the names of jails in the State in which powder milk is used and the date since when it is being used in each of these jails ;

(b) whether powder-milk is being used in accordance with the instructions of the Government.

(c) whether this is being done with the consent of the Jail population?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Milk-powder is being used in the following Jails from the date noted against each :

1.	Central Jail, Ferozepur	.. 8-5-1968
2.	Central Jail, Amritsar	.. 12-1966
3.	Central Jail, Patiala	.. 11-6-1970
4.	District Jail, Jullundur	.. 1-10-1970
5.	District Jail, Ludhiana	.. 9-1970
6.	District Jail, Gurdaspur	.. 26-8-1968
7.	District Jail, Nabha	.. 1-6-1970
8.	District Jail, Bhatinda	.. 8-1970
9.	District Jail, Sangrur	.. 5-2-1969
10.	B.I. J Jail, Faridkot	.. 5-1967
11.	Sub-Jail, Kapurthala	.. 1-1971
12.	Sub-Jail Hoshiarpur	.. 5-10-1969
13.	Sub-Jail, Patti	.. 1-1-1969
14.	Sub-Jail Mansa	.. 13-2-1971
15	Sub-Jail, Pathankot	1-1-1971
16.	Sub-Jail, Barnala	.. 1-1-1964

(b) Milk is issued to prisoners under the provisions of para 920 of the Punjab Jail Manual which does not specify whether fresh or powder milk is to be issued.

(c) No such consent is necessary.

[(ੲ) ਪਾਊਡਰ ਵਾਲਾ ਦੁੱਧ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਖੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ :—

1. ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ , ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ... 8 ਮਈ, 1968
2. ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ... ਦਸੰਬਰ, 1966 (ਟੋਨਡ ਦੁੱਧ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

3. ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਪਟਿਆਲਾ	...	11 ਜੂਨ, 1970
4. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਜਲੰਧਰ	...	1 ਅਕਤੂਬਰ, 1970
5. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ	...	ਸਤੰਬਰ, 1970
6. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	26 ਅਗਸਤ, 1968
7. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਨਾਭਾ	...	1 ਜੂਨ, 1970
8. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਬਠਿੰਡਾ	...	ਅਗਸਤ, 1970
9. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਸੰਗਰੂਰ	...	5 ਫਰਵਰੀ, 1969
10. ਬੋਰਸਟਲ ਸੰਸਥਾ, ਫਰੀਦਕੋਟ	...	ਮਈ, 1967
11. ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ, ਕਪੂਰਥਲਾ	...	ਜਨਵਰੀ, 1971
12. ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	5 ਅਕਤੂਬਰ, 1969
13. ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ, ਪੱਟੀ	...	1 ਜਨਵਰੀ, 1969
14. ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ, ਮਾਨਸਾ	...	13 ਫਰਵਰੀ, 1971
15. ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ, ਪਠਾਨਕੋਟ	...	1 ਜਨਵਰੀ, 1971
16. ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ, ਬਰਨਾਲਾ	...	1 ਜਨਵਰੀ, 1964

(ਬੀ) ਪੰਜਾਬ ਜੇਲ੍ਹ ਮੈਨੂਅਲ ਦੇ ਪੈਰਾ 920 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਂ ਪਾਊਡਰ ਦੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ।

(ਸੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ।

Construction of Rest Rooms near the Jails

243. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state whether any Rest-Room exist or are proposed to be constructed near all or some of the Jails in the State for accommodating the relatives of the prisoners who come to visit them if so, the name of such jails ?

ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ : ਜੀ ਹਾਂ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਜਲੰਧਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਠਿੰਡੇ ਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮੁਨਾਸਿਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਅਸਥਾਨ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਾਕੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।

ਫਰੀਦਕੋਟ ਸਬ-ਜੇਲ੍ਹ ਬਰਨਾਲੇ ਵਿਖੇ ਵੀ ਕੱਚੇ ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਅਸਥਾਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Panchayat System Introduced in Jails

244. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state —

(a) whether panchayat system has been introduced in the various jails in the State ;

(b) the manner in which the panchayats referred to in part (a) above are constituted ;

(c) whether the panchayat of Central Jail, Patiala has been superseded ; if so, when and the reasons therefor ?

Shri Joginder Pal Pandey : (a) Yes.

(b) the prisoners choose twice the number of members of the Panchayat. Out of those, the jails Superintendent select half the number. All prisoners except those punished for major jail offences and kept in cells for disciplinary purposes choose members from their respective constituencies under the supervision of the Superintendent Jail. The choice is expressed by prisoners by raising their hands or by any other suitable method adopted by the Superintendent, Jail. The result of the election is announced immediately and the names of the successful members are made known to the prisoners through Jail officials incharge of their respective barracks, cells, hospitals or other places of confinement.Ordinarily a Panchayat holds office for six months. The Superintendent has the power to remove any office bearer or member of the panchayat who in his opinion is not discharging his duties satisfactorily or has committed a major jail offence during the tenure of his membership. Such a vacancy is filled by re-election.

(c) Yes. On account of the fight between two rival groups of prisoners in December, 1968.

[(ੳ) ਜੀ ਹਾਂ।

(ਅ) ਕੈਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤੋਂ ਦੁਗਣੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ੍ਹ ਅੱਧੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਦਾ ਹੈ। ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਜੋ ਮੇਜਰ ਜੇਲ੍ਹ ਜੁਰਮਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਮੰਤਵਾਂ ਕਾਰਨ ਸਜ਼ਾ ਬੰਦ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਹੱਥ ਖੜੇ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ੍ਹ ਮੁਨਾਸਬ ਸਮਝੇ, ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਤੁਰੰਤ ਹੀ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਆਪਣੀ ਬੈਰਕਾਂ, ਸੈਲਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਇੰਨਚਾਰਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸਫਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਮਿਆਦ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੁਪਰਡੰਟ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਆਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿ ਉਹ ਸਮਝੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਜਾਂ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਜੇਲ੍ਹ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਜਗ੍ਹਾ ਦੁਬਾਰਾ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਭਰੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਏ) ਜੀ ਹਾਂ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਖੇ ਦਸੰਬਰ, 1968 ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੜਾਈ ਹੋ ਜਾਣ ਕਾਰਨ।]

Jails in the State

245. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state :—

(a) the total number of jails in the State at present ;

(b) the capacity of each of these jails ;

(c) the total number of convicts and under trial prisoners lodged in each of these jails as on 1st January, 1972 together with the split up of this total as is given daily in the jail deori?

ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ : (ਏ) 25

(ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ]

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ		ਕੈਦੀ ਸਖਤ ਸਜ਼ਾ		ਕੈਦੀ ਮਹਿਜ਼	
			ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
1	2		3	4	5	6
1	ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	107	...	...	...
2	ਪਟਿਆਲਾ	...	1,326	...	...	...
3	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	429	...	...	...
4	ਜਲੰਧਰ	...	220	1	10	...
5	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	150	...	...	...
6	ਬਠਿੰਡ	...	34	...	1	...
7	ਨਾਭਾ	...	785	...	5	...
8	ਸੰਗਰੂਰ	...	180	...	3	...
9	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	338	25	13	1
10	ਫਰੀਦਕੋਟ	...	323	...	4	...
11	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	38	...	3	...
12	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	34	...	...	...
13	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	...	2	...	...	...
14	ਮੋਗਾ	...	...	...	4	...
15	ਪੱਟੀ	...	ਨਿਲ	...	...	...
16	ਮੁਕਤਸਰ	...	19	...	...	...

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ

ਦੀਵਾਨੀ ਕੈਦੀ		ਫਾਂਸੀ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ		ਹਵਾਲਾਤੀ	
ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
7	8	9	10	11	12
...	...	...	...	40	...
...	...	...	...	142	...
...	...	...	...	667	...
...	...	5	...	182	4
...	...	...	...	382	...
...	...	2	...	274	6
...	...	...	...	12	...
...	...	...	...	81	4
2	...	5	...	206	1
2	...	...	...	18	...
...	...	...	...	63	1
...	...	...	...	181	1
...	...	...	...	167	...
..	...	...	...	32	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	33	...

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ]

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ		ਕੈਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ		ਕੈਦੀ ਮਹਿਜ਼	
			ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
1	2		3	4	5	6
17	ਰੋਪੜ	...	2	...	...	...
18	ਬਰਨਾਲਾ	...	5	...	...	...
19	ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ	...	3	...	...	...
20	ਫਗਵਾੜਾ	...	1	...	...	...
21	ਦਸੂਆ	...	...	...	...	...
22	ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾ	...	5	...	...	...
23	ਮਾਨਸਾ	...	2	...	...	...
24	ਪਠਾਨਕੋਟ	...	2	...	...	...
25	ਖੁਲੀ ਖੇਤੀ-ਬਾੜੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਭਾ		144	...	...	...
	ਕੁਲ ਜੋੜ	...	4,449	26	43	1

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ-ਜਾਰੀ

ਦੀਵਾਨੀ ਕੈਦੀ		ਫਾਂਸੀ ਵਾਲੇ ਕੈਦੀ		ਹਵਾਲਾਤੀ	
ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
7	8	9	10	11	12
...	...	...	...	34	...
...	...	...	...	69	...
...	...	...	...	2	...
...	...	...	...	15	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	14	...
...	...	...	...	34	...
...	...	...	...	15	...
...	...	...	...	1	6
5	...	12	..	2,565	17

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ]

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ		ਸੈਸ਼ਨ ਸਪੁਰਦ ਕੈਦੀ	
			ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
1	2		13	14
1	ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	48	...
2	ਪਟਿਆਲਾ	...	..	...
3	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	...	...
4	ਜਲੰਧਰ	...	...	...
5	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	...	...
6	ਬਠਿੰਡਾ	...	67	...
7	ਨਾਭਾ	...	...	...
8	ਸੰਗਰੂਰ	...	...	...
9	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	32	1
10	ਫਰੀਦਕੋਟ	...	16	...
11	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	...	...
12	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	16	...
13	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ	...	...	...
14	ਮੋਗਾ	...	...	...
15	ਪੱਟੀ	...	...	...

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾਂ—ਜਾਰੀ

ਨਕਸਲਵਾੜੀ ਕੈਦੀ		ਨਕਸਲਵਾੜੀ ਹਵਾਲਾਤੀ		ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੈਦੀ	
ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
15	16	17	18	19	20
...	...	...	...	3	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	13	...	5	...
1	...	...	...	1	...
...	...	...	...	79	...
...	...	...	...	...	..
1	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	10	...
...	...	..	...	...	...
...	...	...	...	...	...

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ]

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ	ਸੈਸ਼ਨ ਸਪਰਦ ਕੈਦੀ	
		ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
1	2	13	14
16	ਮੁਕਤਸਰ ...	...	...
17	ਰੋਪੜ ..	...	...
18	ਬਰਨਾਲਾ ...	...	...
19	ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ...	...	...
20	ਫਗਵਾੜਾ ...	...	...
21	ਦਸੂਆ	...	...
22	ਬਸੀ ਪਠਾਣਾ ...	...	...
24	ਪਠਾਨਕੋਟ ...	...	...
25	ਖੁਲ੍ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਨਾਭਾ ...	...	...
	ਕੁਲ ਜੋੜ ...	163	1

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ—ਜਾਰੀ

ਨਕਸਲਵਾੜੀ ਕੈਦੀ		ਨਕਸਲਵਾੜੀ ਹਵਾਲਾਤੀ		ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੈਦੀ	
ਮਰਦ	ਇਸਤਟੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
15	16	17	18	19	20
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	...	...	...
...	...	...	..	...	...
2	...	13	...	98	..

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ]

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ	ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਵਾਲਾਤੀ		ਬੋਰਸਟਲ ਡਿਟੈਂਸ਼ਨ	
		ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
1	2	21	22	23	24
1	ਫ਼ੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ...	15	...	...	...
2	ਪਟਿਆਲਾ ...	...	...	...	...
3	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ...	...	...	...	...
4	ਜਲੰਧਰ ...	...	...	...	...
5	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ...	...	...	...	...
6	ਬਠਿੰਡਾ ...	...	...	...	...
7	ਨਾਭਾ ...	12	...	...	...
8	ਸੰਗਰੂਰ ...	...	...	...	...
9	ਲੁਧਿਆਣਾ ...	...	...	...	...
10	ਫਰੀਦਕੋਟ ...	...	...	...	...
11	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ...	...	...	5	...
12	ਕਪੂਰਥਲਾ ...	...	...	...	...
13	ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ...	...	...	...	...
14	ਮੋਗਾ ...	...	...	...	...
15	ਪੱਟੀ ...	...	...	...	...

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾਂ—ਜਾਰੀ

ਪਾਗਲ		ਵਹਿਦਾਮਾਫ਼		ਨਜ਼ਰਬੰਦ	ਹਵਾਲਾਤੀ	ਜੀਵਨ ਵਾਇਲ	ਕੁਲ ਜੋੜ	ਕਪੈਸਟੀ
ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ					
25	26	27	28	29	30	31	32	33
...	...	...	...	...	...	..	213	1,036
...	...	...	...	...	...	..	1,468	900
...	...	...	...	...	...	..	1,096	999
...	...	...	...	...	...	..	440	387
...	...	...	...	...	...	..	532	242
...	...	...	...	7	5	..	700	486
...	...	2	...	13	...	..	906	462
1	...	1	...	5	...	..	275	294
...	...	2	...	13	...	..	640	500
1	...	1	...	...	...	..	368	330
...	...	2	...	...	...	..	115	100
...	...	...	...	...	...	..	219	250
...	...	...	...	...	...	..	69	48
...	...	...	...	...	...	..	36	43
...	...	...	...	...	...	..	...	64

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ]

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਜੇਲ੍ਹ ਦਾ ਨਾਂ		ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਵਾਲਾਤੀ		ਬੋਰਸਟਲ ਡਿਟੈਂਸ਼ਨ	
			ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ
1	2		21	22	23	24
16	ਮੁਕਤਸਰ	...	...	...	...	...
17	ਰੋਪੜ	...	...	...	...	...
18	ਬਰਨਾਲਾ	...	...	...	...	...
19	ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ	...	..	...	...	...
20	ਫਗਵਾੜਾ	...	...	...	...	...
21	ਦਸੂਆ	...	...	...	...	..
22	ਬਸੀ ਪਠਾਣਾ	...	27	...	...	...
23	ਮਾਨਸਾ	...	...	...	...	...
24	ਪਠਾਨਕੋਟ	...	...	...	...	...
25	ਖੁਲ੍ਹੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਨਾਭਾ	...	..	...	...	...
	ਕੁਲ ਜੋੜ	...	54	...	5	...

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾਂ—ਜਾਰੀ

ਪਾਗਲ		ਵਹਿਦਾਮਾਫ਼		ਨਜ਼ਰਬੰਦ	ਹਵਾਲਾਤੀ	ਜੀਵਨ ਵਾਈਲ	ਕੁਲ ਜੋੜ	ਕਪੈਸਟੀ
ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ	ਮਰਦ	ਇਸਤਰੀ					
25	26	27	28	29	30	31	32	33
...	...	...	...	...	...	..	52	64
...	...	...	...	...	...	..	36	15
...	...	...	...	...	...	..	74	65
...	...	...	...	...	...	..	5	16
...	...	...	...	...	...	..	16	20
...	...	...	...	...	...	..	...	11
...	...	...	3	...	...	..	19	100
...	...	...	...	...	...	..	36	100
...	...	...	...	...	...	..	17	14
...	...	...	...	...	...	..	144	200
2	...	8	3	38	5	..	7,476	6,746

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Flush Lavatories in Jails

246. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state—

(a) the names of the jails in the State in which flush lavatories have not been provided together with the reasons therefor ;

(b) whether it is proposed to provide flush lavatories in all the jails in the State ; if so, by what date ?

ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ : (ੲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੇਲ੍ਹ ਸੰਗਰੂਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜ਼ੇਲ, ਬੋਰਸਟਲ ਸੰਸਥਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ 1/3 ਭਾਗ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫਲੱਸ਼ ਲੈਟਰੀਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਫਲਸ਼ ਲੈਟ-ਰੀਨਾਂ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕੀਆਂ।

(ਬੀ) ਜੀ ਹਾਂ। ਪਰ ਕੋਈ ਮਿਤੀ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

Leaflet issued by the Action Committee, Unemployed Teachers Union

247. Comrade Satya Pal Dang : Will he Minister for Education be pleased to state.

(a) whether during the month of August, 1970, any Legislator sent a letter to the then Minister-in-charge enclosing therewith a copy of the Leaflet in Punjabi brought out by the Action Committee of the Unemployed Teachers Union, if so, whether this Leaflet contained allegations, if so, the details thereof ;

(b) whether the allegations referred to in part (a) above have been examined and enquired into ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ: (ੲ) ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਂ ਅਤੇ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਨਾ ਦਸੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗ ਸਕਿਆ।

(ਬੀ) ਭਾਗ 'ੲ' ਵਿਚ ਦਿਤੇ ਉਤਰ ਦੀ ਬਿਨਾ ਤੇ ਸੁਆਲ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ।

[(a) It could not be located for want of the Sender and the date of despatch.

(b) In view of the reply to part "A" question does not arise.]

Making Village Behla in District Ludhiana as a Model Village

248. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Development be pleased to state—

(a) whether village Behla in district Ludhiana was one of the villages decided to be made as one of the Model Villages during the year 1970-71 ; if so, the date on which decision was taken ;

(b) the progress made so far in this regard ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Captain Rattan Singh : (a) Yes, village Behla in Pakhowal block in district Ludhiana was selected as Model Village —*vide* Government orders, dated the 12th June, 1970.

(b) 60 per cent work has been done.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ਪਿੰਡ ਬਹਿਲਾ ਬਲਾਕ ਪਖੋਵਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ, 1970 ਰਾਹੀਂ ਮਾਡਲ ਪਿੰਡ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਬੀ) 60% ਕੰਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ।]

Representaton of Shri Bal Krishan an employee of Punjab Roadways

249. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister with reference to the reply to unstarred question No. 380 included in the list of questions for 23rd February, 1970 regarding representation of Shri Balkrishan an employee of Punjab Roadways be pleased to state—

(a) whether the Vigilance Department has completed the enquiry into the allegations contained in the complaint of Shri Balkrishan, dated 18th September, 1969, if not the reasons therefor and the time by which the enquiry is likely to be completed ;

(b) the date on which the case was sent to the Vigilance Department for enquiry ;

(c) the present position of the case ;

(d) whether the then Chief Minister received a representation, dated 2nd February, 1971, from any legislature in connection with the reply to the said question ; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(e) the action taken in this respect and the result thereof ?

Giani Zail Singh : (a) Yes, Sir.

(b) On the 9th October, 1969.

(c) & (e) The findings of the Vigilance Department are under consideration of the Government.

(d) Yes Sir. A copy of the representation, dated 2nd February, 1971 is laid on the Table of the House.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ।

(ਬੀ) 9 ਅਕਤੂਬਰ, 1969 ਨੂੰ।

(ਸੀ ਤੇ ਈ) ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਫਾਈਡਿੰਗਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ।

(ਡੀ) ਜੀ ਹਾਂ। ਮਿਤੀ 2 ਫਰਵਰੀ, 1971 ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੇਨਤੀ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Copy of letter dated 2nd February, 1971, from Shri Satya Pal Dang, M.L.A. Ekta Bhawan, Chheharta (Amritsar) to S. Parkash Singh Badal, Chief Minister, Punjab, Chandigarh.

Subject.—Unstarred Question No. 380.

Please refer to the reply to the above cited question by the then Chief Minister S. Gurnam Singh who was also Minister-in-charge of the Transport Department.

I was informed besides other things, that the case had been referred to the Vigilance Department and an inquiry was in progress.

It had been brought to my notice that despite the above reply, the case has not yet been referred to the Vigilance Department and that no inquiry had yet been taken place. I do hope that is not correct because if it is, it would reveal a very sad state of affairs.

In any case, I would like to know the present position of the case, whether any inquiry has actually been held by the Vigilance Department, what are the findings and what action, if any, has been taken by the Government.

I would be thankful if I am informed accordingly at an early date ;

Functioning of the Amritsar Central Co-operative Consumers Store Ltd. Amritsar

250. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister with reference to the reply to unstarred Question No. 868 included in the list of questions for 28th January, 1971, regarding functioning of the Amritsar Central Co-operative Consumers Store, Amritsar be pleased to state—

(a) the name of the person who held the enquiry and when ;

(b) the result of the said enquiry and a statement giving therein, the position with regard to each of the allegations be laid on the Table of the House?

Giani Zail Singh : (a) Shri Amrit Lal the then Deputy Registrar, Co-operative Societies, (Consumer Store), Jullundur held the enquiry in September, 1970 in respect of a representation signed by one Shri Prem Kumar addressed to Registrar, Co-operative Societies, Punjab, which was received in his office on 14th September, 1970. The contents of the said representation were the same as that of the representation, dated 20th November, 1970 signed by Shri Ram Pal and others. The latter representation was ,thus deemed to have been enquired into.

(b) The enquiry report is under the consideration of the Registrar, Co-operative Societies who has been directed to decide the matter without any delay.

It is not in the public interest to place the statement of allegations on the Table of the House.

[(ੳ) ਇਕ ਪ੍ਰਤੀਵੇਦਨ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕੁਮਾਰ ਵਲੋਂ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ 14 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਪੁਜੀ ਸੀ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਪ ਰਜਿਸਟਰਾਰ (ਸਟੋਰਜ਼) ਜਲੰਧਰ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਲਾਲ ਨੇ ਸਤੰਬਰ, 1970 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਤੀ ਵੇਦਨ ਦਾ ਹੂਬਹੂ ਉਹੀ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵੇਦਨ ਮਿਤੀ 20 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਪਾਲ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੇ ਭੇਜੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਈ ਪ੍ਰਤੀਵੇਦਨ ਤੇ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੀ ਸਮਝੀ ਗਈ।

(ਅ) ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਰਿਪੋਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰ ਦੇ ਨਜਿਠਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾਂ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ]

Case of smuggling of wheat against a former Deputy Minister

251. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Food and Supplies with reference to the reply to unstarred question No. 382 included in the list of questions for 23rd February, 1970, be pleased to state—

(a) whether the case has since been decided ;

(b) whether all or any of the accused have been convicted, if so, the names and addresses of the accused ; if any ?

Shri Gian Chand Kharbanda : (a) The case was withdrawn under orders of District Magistrate, Ropar.

(b) In view of (a) above question of conviction does not arise.

Making Village Sham Nagar in Amritsar District as a Model Village

252. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Development be pleased to state—

(a) whether village Sham Nagar in Amritsar District was one of the villages decided to be made as a Model Village during the year 1970-71, if so, the date on which the decision in respect of the said village was taken ;

(b) whether it is a fact that later on this decision was reversed ; if so, to what date and the reasons therefor ?

Captain Rattan Singh : (a) Yes. The village was selected as model village, *vide* Government orders, dated the 12th June, 1970.

(b) Yes. On the 18th August, 1970, the village Bhangali was selected.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ਇਹ ਪਿੰਡ ਸਰਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 12 ਜੂਨ, 1970 ਰਾਹੀਂ ਮਾਡਲ ਪਿੰਡ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ, 18 ਅਗਸਤ, 1970 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਭੰਗਾਲੀ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Grants given to Khalsa High School, Jaspalon, District Ludhiana in 1957

253. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether a Multipurpose grant of Rs 10,000 was given by the Government during the year 1957 to the Khalsa High School, Jaspalon, district Ludhiana ;

(b) whether the utilisation of this grant has been checked up ; if so, in what manner and the extent to which the said grant has been utilised ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜਸਪਾਲੋਂ ਨੂੰ 1957-58 ਵਿਚ 15,000 ਰੁਪਏ ਮਲਟੀ ਪਰਪਜ਼ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

(ਅ) ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲੇ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਰ ਪਾਸੋਂ ਸਰਟੀਫੀਕੇਟ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਾਇੰਸ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਨੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ 1973 ਵਿਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਜੋਂ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਨੇਚਰ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਠੀਕ ਪਾਈ ਗਈ। ਖਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਬਾਰੇ ਪੜਤਾਲ ਹੁਣ ਹੋਣੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ।

[(a) No please. A multipurpose grant of Rs 15,000 was given to Khalsa High School, Jaspalon in the year 1957-58.

(b) Utilization certificate for the whole amount of grant has been received from the ex-manager of the school. The District Science Supervisor checked the utilization in 1971 and found physical verification that the purchase of the goods of permanent nature was in order. It is not possible to exercise physical verification in respect of the purchase of consumable goods at this stage.]

Co-operative Society Marsan in Tehsil Batala

254. Comrade Satya Pal Dang: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether there exists any co-operative society in village Massanian,. tehsil Batala, district Gurdaspur, with one Shri Sarwan Singh as the President of its Managing Committee; if so, the period since when he has been the President of the society ;

(b) the date when he was last elected ;

(c) whether any complaints were received by the Department in connection with last elections of the said society from one Shri Hans Raj, Member of the said Co-operative Society; if so, the nature of the complaints and wheher the same have been enquired into ?

Giani Zail Singh : (a) Yes. Shri Sarwan Singh remained President of the Society from 20th December, 1958 to 20th April, 1971.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) 26th July, 1970.

(c) Yes. The complaint was to remove Shri Sarwan Singh from the Presidentship of the society. The complaint was enquired into, on basis of the enquiry new President (Shri Pashora Singh) was elected on 21st April, 1971.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 20 ਦਸੰਬਰ, 1958 ਤੋਂ 20 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1971 ਤਕ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ।

(ਅ) 26 ਜੁਲਾਈ, 1970 ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਵਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਸ਼ੌਰਾ ਸਿੰਘ ਮਿਤੀ 21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।]

Cases of Disappearance/Kidnapping of minor children in the State

255. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the number of F.I.Rs. lodged with the Police in the State in connection with disappearance/kidnapping of minor children during the calendar year 1970 ;

(b) the names, sexes and ages of the children involved ;

(c) the number of cases in which the missing children were recovered and the dates of their recovery in each case ?

Giani Zail Singh : (a) In 110 cases F.I.Rs. were lodged with the Police in connection with the disappearance/kidnapping of minor children during the calender year 1970.

(b) A statement is laid on the Table of the House.

(c) In 69 cases 73 children were recovered on the dates mentioned against their names in the Statement mentioned in (b) above.

[(ਏ) ਨਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅਗਵਾ/ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਸਾਲ 1970 ਵਿੱਚ 110 ਮੁਕਦਮੇਂ ਦਰਜ ਹੋਏ।

(ਬੀ) ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਸੀ) 69 ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ 73 ਅਗਵਾ/ਲਾਪਤਾ ਬੱਚੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟ (ਬੀ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਅਗਵਾ ਕੀਤੇ ਤੇ ਲਾਪਤਾ ਨਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਲਿੰਗ, ਉਮਰ ਤੇ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਸਮਾਂ ਮਿਤੀ 1 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਤੋਂ 31 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਤੱਕ)

ਨੰ:	ਨਾਂ		ਉਮਰ	ਲਿੰਗ	ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
1	ਸਿਮਰਜੀਤ ਕੌਰ	...	15/16	ਜ਼ਨਾਨਾ	17-2-70
2	ਗੁਰਜਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ	...	15	,,	6-4-70
3	ਮਾਇਆ ਦੇਵੀ	...	16	,,	7-5-70
4	ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	17	,,	13-8-70
5	ਪਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ	...	14	,,	8-8-70
6	ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ	...	14/15	,,	4-8-70
7	ਰਿਕਸ਼ਾ ਦੇਵੀ	...	17	,,	17-11-70
8	ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	17	,,	19-5-70
9	ਦੇਬੋ	...	14/15	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
10	ਗਿਆਨੋ	...	15/16	,,	26-6-70
11	ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ	...	16	,,	31-7-70
12	ਕੋਪਨ ਕੁਮਾਰੀ	...	14	,,	27-10-70
13	ਸਤੀਸ਼	...	16	,,	3-1-70
14	ਵੀਨੋ ਤੇ ਸਵਨੋ	...	10/11—17	,,	27-3-70
15	ਸੋਮਾ	...	14	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
16	ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੁਮਾਰੀ	...	16	,,	7-6-70
17	ਪ੍ਰੀਤੋ	...	16/17	,,	12-7-70
18	ਨਿਰਮਲ ਕੌਰ	...	16/17	,,	24-8-70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨੰ.	ਨਾਂ		ਉਮਰ	ਲਿੰਗ	ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
19	ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	14	ਜਨਾਨਾ	7-3-70
20	ਪਿਆਰੋ	...	16/17	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
21	ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰੁਮਾਨੀ ਤੇ ਛੋਟੀ	...	15/16	,,	9-9-70
22	ਵੀਨਾ ਬਾਈ	...	11	,,	30-11-70
23	ਉਰਮਲਾ ਦੇਵੀ	...	10/11	,,	20-10-70
24	ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ	...	15/16	ਮਰਦਾਨਾ	13-9-70
25	ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ	...	13	,,	
	ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਲ	...	10	,,	
	ਮਧੂਬਾਲਾ	...	8	ਜ਼ਨਾਨਾ	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
	ਸ਼ਸ਼ੀਬਾਲਾ	...	$5\frac{1}{2}$	,,	
	ਪਪੀ	...	$2\frac{1}{2}$	,,	
26	ਮਲਕੀਤ ਕੌਰ	...	16	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
27	ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	11	,,	5-9-70
28	ਕਿਰਨਬਾਲਾ	...	13/14	,,	23-10-70
29	ਨਛੱਤਰ ਕੌਰ	...	14/15	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
30	ਛੋਟੀ	...	15/16	,,	,,
31	ਦਰਸ਼ਨਾ ਦੇਵੀ	...	$15\frac{1}{2}$	,,	5-6-70
32	ਮੁਖਤਿਆਰ ਕੌਰ	...	14/15	,,	29-1-70
33	ਸਿੰਦਰ ਪਾਲ	...	15/16	,,	16-3-70
34	ਰਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	16	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
35	ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ	...	15/16	,,	19-8-70
36	ਗੁਰਮੇਲ ਕੌਰ	...	16	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਨੰ.	ਨਾਂ		ਉਮਰ	ਲਿੰਗ	ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
37	ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ	...	16	ਜਨਾਨਾ	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
38	ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	14/15	,,	10-11-70
39	ਰਾਜ ਰਾਣੀ	...	15/16	,,	13-12-70
40	ਵੀਰੋ	...	15	,,	15-5-70
41	ਬਿਮਲਾ	...	14	,,	15-8-70
42	ਰਾਜ	...	13	,,	5-12-70
43	ਮੁਖਤਿਆਰਾ	...	14	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
44	ਗੁਰਮੀਤੋ	...	$15/\frac{1}{2}$	,,	11-1-71
45	ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	16	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
46	ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ	...	9/10	,,	24-1-70
47	ਇੰਦਰਜੀਤ ਉਰਫ ਬਬਲੀ	...	5	,,	25-1-70
48	ਰਾਣੀ	...	8	,,	5-8-70
49	ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ	...	9	ਮਰਦਾਨਾ	29-7-70
50	ਵੀਰ ਸਿੰਘ	...	10	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
51	ਸ਼ਿਕੰਦਰ ਲਾਲ	...	10	,,	5-8-70
52	ਪਾਲੀ	...	11	,,	ਮਿਤੀ 2 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ
53	ਪਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ	...	16	ਜਨਾਨਾ	1-4-70
54	ਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ ਤੇ	...	15	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
	ਗੁਡੀ	...	10		
55	ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ	...	16	,,	3-6-70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਰਮ ਨੰ.	ਨਾਂ		ਉਮਰ	ਲਿੰਗ	ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
56	ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ	...	14	ਜ਼ਨਾਨਾ	14-6-70
57	ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ	...	13	,,	18-6-70
58	ਸੀਤਾ	...	16	,,	1-7-70
59	ਮਲਕੀਤੋ ਤੇ ਗਨੇਸ਼ੋ	...	17 ਅਤੇ 14	,,	14-11-70
60	ਮਧੂ ਮਤੀ	...	17	,,	23-8-70
61	ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	16	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
62	ਮੁੰਨੀ	...	17	,,	,,
63	ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	16	,,	19-10-70
64	ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	10	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
65	ਗੁਰਦਿਆਲ ਕੌਰ	...	17	,,	,,
66	ਕਮਾਰ ਗੁਪਤਾ	...	6	ਮਰਦਾਨਾ	22-8-70
67	ਮੇਲਾ	...	15	,,	12-8-70
68	ਕਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ	...	13	,,	29-4-70
69	ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	...	13	,,	29-9-70
70	ਵਿਨੋਦ ਕੁਮਾਰ	...	12/13	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
71	ਸ਼ੰਨਕ ਕੁਮਾਰ	...	14	,,	10-12-70
72	ਦਰਸ਼ਨ ਕੌਰ	...	16	ਜ਼ਨਾਨਾ	17-10-70
73	ਚਰਨ ਜੀਤ ਕੌਰ	...	15	,,	ਲਾਸ਼ ਮਿਤੀ 30 ਅਪਰੈਲ, 1970 ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਇਹ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ।
74	ਲਛਮੀ	...	15	,,	25-4-70

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਕਰਮ ਨ.	ਨਾਂ		ਉਮਰ	ਲਿੰਗ	ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
75	ਮੋਹਨੀ	...	15	ਜ਼ਨਾਨਾ	18-9-70
76	ਜਗਦੀਪ ਕੌਰ	...	14	,,	13-1-71
77	ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ	...	15	,,	2-5-70
78	ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇ	...	15 ਤੇ	,,	10-1-70
	ਅਜੀਤ ਕੌਰ	...	12	,,	
79	ਦਰਸ਼ਨਾ	...	15	,,	3-5-70
80	ਰੀਟਾ ਦੇਵੀ	...	14½	,,	7-5-70
81	ਰੀਟਾ ਦੇਵੀ	...	14½	,,	13-7-70
82	ਵਿਨੋਦ ਬਾਲਾ		15/16	,,	27-7-70
83	ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ	...	15/16	,,	23-4-70
84	ਮਧੂ ਬਾਲਾ	...	15	,,	ਅਨਟ੍ਰੇਸ
85	ਸੰਤੋ	...	14/15	,,	,,
86	ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰੀ	...	13	,,	,,
87	ਜੀਤ ਕੁਮਾਰੀ	...	16	,,	,,
88	ਸੀਤਾ ਦੇਵੀ	...	16	,,	,,
89	ਧਰਮੀ	...	15	,,	,,
90	ਜਿੰਦੋ	...	16	,,	,,
91	ਪਿਆਰੀ	...	16	,,	,,
92	ਕਾਂਨਤਾ	...	13	,,	,,
93	ਮਿੰਦੂ	...	13	,,	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਰਮ ਨੰ.	ਨਾਂ	ਉਮਰ	ਲਿੰਗ	ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ
94	ਰਾਣੀ ਤੇ ਡਿਬੋ	... 14 ਦੋਵੇਂ	ਜ਼ਨਾਨਾ	ਅਨਟਰੇਸ
95	ਜਿੰਦੋ	... 14	,,	,,
96	ਕਮਲਾ	... 14	,,	,,
97	ਮਿਸ ਗ੍ਰੈਸ	... 15	,,	,,
98	ਕਮਲਜੀਤ	... 14	,,	,,
99	ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੇਵੀ	... 13/14	,,	,,
100	ਜਾਗੀਰੋ	... 17½	,,	,,
101	ਵਿਦਿਆ ਵੰਤੀ	... 17	,,	,,
102	ਵੀਰੋ	... 18	,,	,,
103	ਸਤਿਆ	... 18	,,	,,
104	ਸੁਦਨ	... 17	,,	,,
105	ਕਮਲੇਸ਼	... 18	,,	,,
106	ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ	... 12/13	ਮਰਦਾਨਾ	4-3-70
107	ਜੀਤੋ	... 14	ਜ਼ਨਾਨਾ	9-3-70
108	ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ	... 16	,,	14-3-70
109	ਦੇਵੀ	... 16	,,	22-10-70
110	ਮੁੰਨੀ	... 14/15	,,	28-9-70

F.I.R. lodged with Police Authorities at Khanna

256. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether any F.I.Rs. was lodged with the Khanna Police in connection with the disappearance/kidnapping of a child named Vinod Kumar, son of Shri Ved Parkash Mehra, proprietor of—*——House, Main Bazar, Khanna, on 10th October, 1970 or thereabout ;

*Printed as in the manuscripts.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

(b) whether the then Chief Minister received any complaint against the police alleging its refusal/failure to carry out proper investigation in the said case ; if so, the action taken in this connection ;

(c) whether Shri Vinod Kumar has since been traced and recovered ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਕੇਸ ਨੰ: 334 ਮਿਤੀ 10 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਜ਼ੇਰੇ ਧਾਰਾ 364 ਤ. ਡ. ਥਾਣਾ ਖੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਟਾਫ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਸੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਇਸ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਟਾਫ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

Memorandum submitted by the President, P.R.T.C. Workers Union, Patiala

257. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state whether the then Chief Minister received a Memorandum, dated 12th February, 1971 from the President, P.R.T.C. Workers Union, Patiala, regarding grievances of the employees of the Pepsu Road Transport Corporation ; if so, a copy thereof alongwith the details of the action taken thereon be laid on the Table of the House ?

Giani Zail Singh : (a) Yes.

(b) A copy of the memorandum, dated 12th February, 1971, and the action taken thereon by the Corporation is laid on the Table of the House.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ, ਮਿਤੀ 12 ਫਰਵਰੀ, 1971 ਦੀ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸਮੇਤ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।]

COPY

Memorandum of the Workers' Union	*Action taken by the Corporation*
It has been agreed that except in case of emergency and for administrative grounds, the management will not transfer workers from one place to another during mid-term,—*vide* settlement, dated 12th August, 1970, under section 12(3) of the Industrial Disputes Act but more than 30 transfers were ordered during the last 15 days, without any rhyme and reason and the employees belonging to Punjab have been transferred to Haryana and *vice versa*. There	All the transfers were effected on administrative grounds in the best interest of the Corporation.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Memorandum of the Workers Union	*Action taken by the Corporation*
are employees like S/Shri Satish Kumar, Adda Conductor 12.A. Atam Parkash, Inspector who have been transferred more than three times in a year. These transfers have been made with the ulterior motive to victimise and harass the employees who are active in their trade union.	
2. Similarly the Model Standing Orders which are applicable to the Corporation provide :	
(a) Classification of workmen.	
(b) A temporary workman is a workman who has been engaged for a work which is of an essentially temporary nature and is likely to be finished within a limited period.	
The employees working on permanent posts are treated as temporary and are being terminated without any rhyme and reason.	It is not correct to say that the employees working on permanent posts are treated as temporary hands for purpose of terminating their services.
The Industrial Tribunal, Punjab and Labour Courts, Ludhiana and Jullundur have upheld the action of the management of terminating the services of the employees wrong and unfair labour practice and ordered the reinstatement of the employees with continuity of service and full back wages. Recently Shri I.S. Puri, I.A.S. Zonal Manager (West) Food Corporation of India has reinstated Shri Puran Singh, Mechanic with back wages amounting to over Rs 16,000 in an arbitration award.	The case of Shri Puran Singh, Mechanic is pending in the High Court and is, thus, *sub judice*.
The authorities have not changed the practice despite repeated setting aside their orders, have recently removed more than 16 employees from service verbally and the orders have been passed after a number of days and the wording show as the workman has himself left the service "Shri——**————having worked up to—***—————shall be paid his wages accordingly.	Temporary hands who are appointed for a specific period and in whose appointment orders, it is clearly mentioned that their services will be terminated without any notice and assigning any reasons are relieved of duty if vacancies do not exist.

*Printed as in the manuscripts.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

	If their conduct is held unbecoming to allow them to continue in service.
The orders have been issued after 7/8 days in all cases and are afterthought one.	Orders are not issued on afterthought but in some cases a little delay takes place in obtaining the orders of the competent officers, as they generally remain on tour.
There is a shortage of staff and the employees are less than the sanctioned strength in all categories. The workers are forced to work on weekly rests, over time and the leaves are frequently rejected and at the same time the services of the employees are being terminated at the sweet will of the management.	The staff is appointed according to the norm. The shortage of staff is always made good by promoting the workers or making direct recruitment. The weekly rests and overtime are allowed regularly to the workers. Leaves are sanctioned according to rules.
	The services of workers are terminated in very rare cases and that too after observing due formalities.
3. The wages for the month of January, 1971, have not been paid to S/Shri Pawan Komar A/C 45, Jagdev Singh A/c 75, Romesh Mahajan A/c 245-A, Gurnam Singh, Assistant, Karamjit Singh, Driver No. 108/A, 419, Harnam Singh D. No. 68 etc. upto this date and these workers have not been conveyed any order in this behalf.	Almost all the workers have drawn their pay for the month of January, 1971, excepting a few against whom either recoveries are to be effected or they have not received their pay on their own accord. The pay of the workers have been drawn in the regular pay bill. All of these workers have since drawn their pay.
4. Some of the employees arrested by the police during the strike have been placed under suspension while others involved in the same case have not been suspended which proves beyond doubt the *malafied* and discriminatory approach of the management.	Those workers who were arrested by the police as a result of strike on 12th Janaury, 1971, on charge of violence were placed under suspension on the same day. Some employees who were not wanted by the police on that day were not suspended.
5. The junior-most conductors have been adjusted as Adda Conductos —*vide* order No. 506, dated 9th February, 1971.	The Conductors and Adda Conductors have got the identical scale of pay and putting any conductor as A.C. is not a promotion. However, orders are being issued to adjust Adda Conductors strictly in accordance with their seniority as conductors, subject to their suitability.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

One Assistant is being given the training and will be appointed direct as Assistant by ignoring the right of the senior-most Clerk who has a little chance of promotion.	The competent authority reserves the right to make direct recruitment. The Assistant concerned has, however, since resigned his post.
In view of the facts stated above we seek your personal intervention in the matter and request you to direct the management to comply with the provisions of law applicable to it without any reservation and delay, failing which the employees will be left with no other alternative but to resort to direct action including hunger strike and strike and the management will be responsible for the consequences.	No comments in view of the position explained above.

Employees of Education Department prosecuted on Charges of Corruption

258. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the number of officials of the Education Department who were prosecuted on charges of corruption (taking bribes, etc.) during the year 1970-71 ;

(b) the number and names of employees among those referred to in part (a) above who were released on bail ;

(c) the number and names of employees mentioned in part (a) above who were placed under suspension ;

(d) whether any of the said employees was not placed under suspension ; if so, the reasons thereof ?

Sardar Umrao Singh : (a) Three.

(b) Shri Mangal Singh, Principal, Government Higher Secondary School, Lasoi (Sangrur).

2. Shri Hans Raj Bansal, Block Education Officer, Muktsar (Frozepur).

3. Shri Gurbax Singh, Head Clerk, Government College, Karamsar (Ludhiana).

(c) Sarvshri Mangal Singh, Hans Raj Bansal and Gurbax Singh.

(d) No.

[(ੳ) ਤਿੰਨ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

(ਅ) 1. ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਗੌ: ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲਾਸੋਈ

2. ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਸਾਜ ਬਾਂਸਲ, ਬਲਾਕ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ, ਮੁਕਤਸਰ।

3. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਹੈਡ ਕਲਰਕ, ਗੌ: ਕਾਲਜ, ਕਰਮਸਰ।

(ੲ) ਸਰਵਸ੍ਰੀ ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਹੰਸ ਰਾਜ ਬਾਂਸਲ ਅਤੇ ਗੁਰਬਖਸ ਸਿੰਘ।

(ਸ) ਨਹੀਂ ਜੀ।।

Representation regarding Discrimination in the matter of Electric Supply to Rural and Urban Feeders

259. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) whether in the month of February, 1971, any legislator *vide* his D.O. dated 2nd February, 1971 forwarded to the then Minister-in-charge a representation dated 21st January, 1971, of Pathakot Tehsil Tube-well Owners, Post Box No. 62, Pathankot, alleging discrimination in the matter of electricity supply to rural and urban feeders ; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) the action taken in the matter ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes Sir, a D.O. dated 2nd February, 1971, addressed to Shri Sohan Singh Bassi, the former Minister for Irrigation and Power was sent by Shri Satya Pal Dang, M.L.A. alongwith representation dated 2nd January, 1971 (copy enclosed) from Pathankot Tehsil Tube-well owners Association.

(b) The following reply was sent to Shri Satya Pal Dang, M.L.A., *vide* Memo No. 31116/SS/dated 25th/27th May, 1971 :

(i) The first rate tariff for tube-well consumers were introduced by the P.S.E.B. in consultation with the State Government. An alternate tariff for metered supply to tube-wells has since been submitted to the Government for consideration.

(ii) During P.S.E.B. Employees strikes period, it was not possible for the Board to ensure uninterrupted supply to various consumers throughout the State. It was also not possible to strike a balance between the urban and rural areas during the period as the transmission/distribution system in the Urban areas could be manned to some extent by the Board's officers whereas in the rural areas it was not practicable due to widely scattered transmission and distribution system. Furthermore some extra time was definitely required to set the faulty distribution system in order after the strike was called off.

(iii) Suitable instructions for ensuring continuous supply upto 31st January, 1971 were issued by the Board but it was quite possible that the same might not have been strictly implemented in certain areas due to faulty overloaded power system. Also while giving continuous supply the local loading conditions of the system had to be taken into consideration.

The Board employees posted on complaint do attend complaints as far as possible, especially in the village at night upto 10.00 P. M.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

However, they cannot attend to the complaints of far flung areas at night due to practical difficulty and also safety requirements.

Government High School, Khubban, District Ferozepur

260. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to—

(a) state whether it is a fact that the Government High School, Khubban (Lamby Constituency, District Ferozepur) has been without any Headmaster since the beginning of 1968 except for a few days or a few weeks in between ; if so, reasons for the same ;

(b) state whether it is a fact that the Headmasters posted in the said school during this period, who were sent there on complaint basis managed to get themselves retransferred ;

(c) lay on the Table of the House a statement showing the pass percentage of the said school for Matriculation examination for each of the last five years ?

Sardar Umrao Singh : (a) No. Shri Gurcharan Singh was working as Headmaster, Government High School, Khubban, District Ferozepur from 12th May, 1967 to 25th July, 1969. Now Shri Bhag Singh is working as Headmaster, Government High School, Khubban (Ferozepur).

(b) Yes.

(c) The Matriculation examination results of this School for the last five years are as under :—

Serial No.	Year	Students appeared	Students passed	Pass percentage	University percentage	Minus or Plus
1	1966-67	35	12	34·03%	63%	—29%
	This School was upgraded with effect from 1965. First batch of this school appeared in the year 1966-67 in the Matriculation Examination.					
2	1967-68	49	42	85·07%	67%	plus 18%
3	1968-69	38	30	79%	77·97%	plus 1%
4	1969-70	44	18	40·90%	63%	—22·10%
5	1970-71	52	32	61%	72·1%	—11·1%

[(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ । ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਚਰਨ ਜ਼ਿਘ, ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਖੂਬਨ (ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ) ਵਿਖੇ ਮਿਤੀ 12 ਮਈ, 1967 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਿਤੀ 25 ਜੁਲਾਈ, 1969 ਤੱਕ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਅੱਜ ਕੱਲ ਸ੍ਰੀ ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਖੂਬਨ (ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ) ਵਿਖੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ]

(ਸੀ) ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਥੱਲੇ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ : ---

ਲੜੀ ਨੰ :	ਸਾਲ	ਜਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਅਪੀਅਰ ਹੋਏ	ਜਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਪਾਸ ਹੋਏ	ਪਾਸ ਪਰਸੈਂਟੇਜ	ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਾਸ ਪਰਸੈਂਟੇਜ	ਜਮ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਨਫੀ
1	1966-67 ...	35	12	34.03%	63%	−29%
	ਇਹ ਸਕੂਲ ਸਾਲ 1965 ਤੋਂ ਅੱਪਗ੍ਰੇਡ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਦੇ ਇਮਤਿਹਾਨ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬੈਚ ਸੀ ।					
2	1967-68 ...	49	42	85.07%	67%	ਜਮ੍ਹਾਂ 18%
3	1968-69 ...	38	30	79%	77.97%	ਜਮ੍ਹਾਂ 1%
4	1969-70 ...	44	18	40.90%	63.00%	−22.10%
5	1970 -71 ...	52	32	61%	72.1%	−11.1%]

Clerks promoted as Assistants in the Education Department

104. Comrade Chand Singh Chopra Master : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the number of Clerks working in the Education Department during the years 1963-64, 1964-65, 1965-66, 1966-67, 1967-68 1968-69, 1969-70, 1970-71 and 1971-72 separately and the number of those amongst them who were promoted as Assistants ;

(b) the number of Clerks belonging to Backward Classes and Scheduled Castes amongst those promoted as Assistants ;

(c) whether the said promotions were made in accordance with the rules; if not, the reasons therefor ?

Sardar Umrao Singh : The information asked for in this question prior to the period 1st November, 1966 relates to joint Punjab and it is not possible to supply the same. Information with effect from 1st November, 1966 onwards is given below :—

(a)	*1966-67*	*1967-68*	*1968-69*	*1969-70*	*1970-71*	*1971-72*
(i)	1,253	1,259	1,267	1,319	1,484	1,484

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ii) 38 posts of Assistants have fallen vacant against which 38 Clerks have been promoted.

(b) Eight.

(c) Yes.

[1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੇਣੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰ ਵਿਚ ਕੇਵਲ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੀਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ੲ) (1)

1966-67	1967-68	1968-69	1969-70	1970--71	1971-72
1,253	1,259	1,267	1,319	1,484	1,484

(2) 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ 38 ਆਸਾਮੀਆਂ, ਖਾਲੀ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਤੇ ਕਲਰਕਾਂ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਸਹਾਇਕ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(ਬ) 8

(ਸ) ਹਾਂ ਜੀ।]

Amount incurred on the repair of Water Channels of Tube-wells in Village Kuthala, District Sangrur

105. **Comrade Chand Singh Chopra Master** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) whether the water channels of tubewells in village Kuthala, District Sangrur were repaired during the year 1965; if so, the amount of expenditure incurred thereon ;

(b) whether any amount was collected by the Government from the farmers for the repair work of the said water channels during the year 1971-72; if so, the reasons therefor ;

(c) whether the Government propose to hold any enquiry in this regard ; if so, when and also take action against the person responsible for the said collection ?

Shri Gurmail Singh : (a) Yes. The expenditure incurred thereon was Rs. 3,608.90.

(b) Yes. The recoveries were made under the relevant provisions of the Northern India Canal and Drainage Act. ;

(c) Question does not arise in view of (b) above.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਕੁਲ ਖਰਚਾ 3,608.90 ਰੁਪਏ ਹੋਇਆ ਸੀ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਵਸੂਲੀ ਨਾਰਦਰਨ ਇੰਡੀਆ ਕੈਨਾਲ ਐਂਡ ਡਰੇਨੇਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਸੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ। ਉਪਰ (ਬੀ) ਨੂੰ ਮੁਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸੁਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ।]

Unstarred Question No. 106

(Reply not received from the Government).

Direct appointment of Assistants in the Civil Secretariat

107. **Comrade Chand Singh Chopra Master** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the Punjab Government fill up directly some posts of Assistants, in the Civil Secretariat ;

For Unstarred Question No. 106 and reply thereto please *see* Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Chand Singh Chopra Master]

(b) whether the Punjab Civil Secretariat Staff Association has submitted any memorandum in protest against such recuritment ; if so, a copy thereof be laid on the table of the House together with the action, if any, taken or proposed to be taken by the Government thereon ?

Giani Zail Singh : (a) Yes.

(b) Yes. A copy of the representation is laid on the table of the House. The representation has been duly considered but rejected. Direct recruitement is being made in accordance with the provisions of the Service Rules.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਬੇਨਤੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਤ੍ਰੰਧ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।]

Copy of Representation

To

The Chief Secretary to Government, Punjab.

Subject—Recruitment of Assistants in the Punjab Civil Secretariat from B-Class offices and open market.

Sir,

We the undersigned Clerks of the Punjab Civil Secretariat beg to bring the following facts for your kind notice for sympathetic consideration.

It is learnt from a reliable source that an advertisement is being made for inviting applications for filling up 24 posts of Assistants in the Punjab Civil Secretariat by transfer from B-Class Offices and from open market. It has given us a rude shock and also added to the already deep frustration affecting the morale and efficiency of the poor clerks of the Punjab Civil Secretariat. Every time when there is a ray of hope for promotion to the posts of Assistants, something come as a bolt from the blue and dashes to the ground all hopes of promotion which is so eagerly and dearly expected and waited for. A series of events have retarded the chance of promotion of clerks in the Punjab Civil Secretariat. To count a few, the introduction of the A.S.Os. scheme in 1960, the Chinese Aggression in 1962 and Pakistan's Aggression in 1965 and reservation for Scheduled Castes and Backward Classes have acted as a check on the promotions of clerks in the Punjab Civil Secretariat.

2. We bring to your notice that we are the First Division Matriculates or Graduates who have served in the Punjab Civil Secretariat for more than 12 years and waiting for promotion since long. It is worthwhile to bring to your kind notice that 2nd and 3rd Division Matriculates who joined as Clerks in the 'B' class offices have got rapid promotions. Such offices where Clerks have got rapid promotions are the Directorates of Health Services Agriculture, Technical Education and Industries. Even in the Directorate, of Education which is an 'A' Class Office, clerks with 7-8 years service have been promoted. The Clerks allocated to Haryana Secretariat have been

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

promoted as Assistants with less than 7 years service. The recuritment of Assistants by transfer and from open market, will seal our fate for several more years to come as the pace of promotion have been very show in the Punjab Civil Secretariat, as only 6 promotions have been made for the last two years.

3. When the service Rules of the Punjab Civil Secretariat were framed in the year 1952, the chances of promotions in 'B' Class offices were bleak as compared to Punjab Civil Secretariat. Now the circumstances have entirely changed and the chances of promotion have comparatively become better in these offices than in the Punjab Civil Secretariat. Moreover the officials posted at the District Headquarters are quite near to their respective homes. They enjoy this privilege and have less responsibilities than the employees of the Punjab Civil Secretariat who are far away from their homes. Thus there is no justification to import candidates from 'B' Class offices who get rapid promotions there. It would be better if keeping in view the plight of clerks having 12 years or more service at their credit, the class III services rules are relaxed and all promotions to Assistants are made from amongst the clerks of the Punjab Civil Secretariat. The provision in the service rules, is the discretion of the Administrative Department to fill up the posts of Assistants from outside the Secretariat or from amongst the Clerks of those may kindly be utilised at this critical juncture and the clerks of the Punjab Civil Secretariat who have put in more than 13 years service and are otherwise fully equipped to hold the post of Assistants, should be given chance for promotion to the vacant posts. If the Civil Secretariat Administration carried out its places for importing candidates from other offices, the poor clerks of the Civil Secretariat who have been rotting for about 13 years will feel utterly dissatisfied and frustrated This sense of frustration and humiliation will naturally affect their morale and efficiency. The juniors cannot think of promotion even for more than 20 years.

4. It may also be pointed out that the Haryana Civil Secretariat where similar service/promotion rules are applicable have decided not to import candidates from outside with the result that clerks who joined the Secretariat Service in the year, 1964 have been promoted as Assistants in Haryana Civil Secretariat whereas the clerks of Punjab Civil Secretariat who joined the Secretariat Service in the year, 1959 are still looking forward for promotion. There are many other 'A' class offices like D.P.I., Chief Engineer, Office of I.G., Police, and Commissioners offices in the State where the posts of Assistants are filled from amongst the clerks.

5. It is pity that the 25 per cent posts of the Assistants in the Punjab Civil Secretariat are given to the employees of other Department but those beneficiary departments do not get single post to the clerks of the Punjab Civil Secretariat. That shows that the chances of promotion of the clerks of other department became brighter while those of the Secretariat personnel are diminished. It is, therefore, requested that the rules of the Secretariat should be relaxed till the clerks with 7-8 years' services are promoted as Assistants.

6. In the year 1952, when the service rules were framed the provision for importing Assistants might have been made because that time there was no other reservation such as Scheduled/Backward Classes and Ex-Servicemen. Now the Punjab Government have reserved 22 per cent posts of Assistants for Scheduled Castes/Backward Classes and 20 per cent for Ex-servicemen. If the 25 per cent posts are given to the outsiders the plight

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

of the clerks of the Punjab Civil Secretariat can be well imagined whose number is too enormous and are waiting for the promotion for the last 13 years.

7. It is therefore, requested that keeping in view the circumstances explained above and the long service put in the Punjab Civil Secretariat we may very kindly be given a chance of promotion to the posts of Assistants and no candidate be imported from the 'B' Class Offices and from the open market. This will go a long way to reduce the miseries and sufferings of the clerks. The unfilled 19 posts of Assistants may kindly be filled up from amongst the clerks of the Punjab Civil Secretariat by promotion and not by exercising the discretion for which a provision does exist in the relevant class III rules. This practice may kindly be continued till the clerks having 7-8 years service are promoted. The proposed advertisement may kindly be withheld.

8. A number of persons retrenched from the other offices, for example Punjab Vidhan Parishad, etc. have been absorbed in the Punjab Civil Secretariat, thereby further reducing the quota of promotion for secretariat employees. It may be pointed out that there is no provision in Service rules for absorbing such retrenched staff.

9. Hoping that justice and equity will prevail at your benevolent hand.

Yours faithfully,

Dated 18th February, 1972. (Sd)—RATTAN SINGH, and others.

Anomalies left in the Pay Scales of Government Employees

108. Comrade Chand Singh Chopra Master : Will the Minister for Finance be please to state—

(a) whether it is a fact that the recommendations of the Punjab Pay Commission were implemented with effect from 1st February, 1968 ;

(b) whether it is also a fact that after the implementation of the said recommendations the anomalies left in the pay scales of some categories of employees were removed with effect from 1st February, 1968 whereas in the case of some other categories of employees, the same were removed with effect from 1st February, 1971 ;

(c) if the reply to part (b) above be in the affirmative, the reasons for the said discrimination ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) and (b) Yes.
(c) No legal discrimination is involved.

[(ੳ) ਤੇ (ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ।]

Liquor Vends

261. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Development be pleased to state—

(a) the annual income from auction of liquor vends in the state for the last 5 years, years-wise, ending 1970-71 ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the number of liquor vends in the State during each of the last five years ?

Captain Rattan Singh (Development Minister) : (a) The annual income from country liquor and foreign liquor vends during the last five years is given below :—

Serial No.	Year		Total Annual Income
			Rs
1	1966-67	..	10,48,90,539
2	1967-68	..	15,11,57,865
3	1968-69	..	21,82,38,461
4	1969-70	..	22,45,42,920
5	1970-71	..	22,62,33,178

(b) The following was the number of foreign and country liquor vends during the last five years :—

Serial No.	Year		Number of Vends		
			Country Liquor	Foreign Liquor	Beer
1	1966-67	..	620	85	8
2	1967-68	..	920	85	8
3	1968-69	..	1,033	93	10
4	1969-70	..	1,050	92	10
5	1970-71	..	1,284	98	10

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Development Minister]

[(ੳ) ਦੇਸੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਆਮਦਨੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸਾਲ		ਕੁਲ ਆਮਦਨੀ
1	1966-67	...	10,48,90,539
2	1967-68	...	15,11,57,865
3	1968-69	...	21,82,38,461
4	1969-70	...	22,45,42,920
5	1970-71	...	22,62,33,179

(ਅ) ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਹੇਠ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸਾਲ		ਠੇਕਿਆਂ ਦਾ ਨੰ:		
			ਦੇਸੀ ਸ਼ਰਾਬ	ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਰਾਬ	ਬੀਅਰ
1	1966-67		620	85	8
2	1967-68	..	920	85	8
3	1968-69	..	1,033	93	10
4	1969-70	..	1,095	92	10
5	1970-71	..	1,284	98	10

Allegations against the Sarpanch of village Malowal, District Amritsar

262. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Development be pleased to state—

(a) whether during the year 1969 or 1970 the Government/Director of Panchayats, Punjab, received any representation from Shri Dasaundha Singh and others of village Malowal, Block Tarsikka, tehsil and district Amritsar making serious allegations of embezzlement etc. against the Sarpanch of Gram Panchayat of village Malowal ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, whether any enquiry against the said Sarpanch was held during the year 1970 ; if so, the exact allegations enquired into and with what result ?

Captain Rattan Singh : (a) Yes.

(b) Inquiry held revealed that out of 19 charges levelled against the Sarpanch only one charge i.e., retaining of Sabha funds in hand more than the prescribed limit provided under rule 23 (iii) of Punjab Gram Panchayat Rules, 1965 was substantiated. Accordingly Block Development and Panchayat Officer, Tarsika was asked to assess loss caused to the Panchayat under section 105 (2) of Punjab Gram Panchayat Act, 1952. He has assessed the loss of Rs 95.58 paise caused to Panchayat by the Sarpanch and the said amount has been deposited in the Panchayat fund.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਇਨਕੁਆਰੀ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁਧ 19 ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਦੋਸ਼ ਅਰਥਾਤ ਪੰਜਾਬ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਰੂਲਜ਼, 1965 ਦੇ ਨਿਯਮ 23 (iii) ਅਧੀਨ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਹੱਦ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸਭਾ ਫੰਡ ਦੀ ਰਕਮ ਆਪਣੇ ਪਾਸ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਇਸ ਤੇ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ, ਤਰਸਿੱਕਾ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ, 1952 ਦੀ ਧਾਰਾ 105(2) ਹੇਠ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰੇ ਉਸ ਨੇ ਸਰਪੰਚ ਵਿਰੁਧ ਰੁ: 95.58 ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਪੰਚਾਇਤ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ]

Earth work in Dhoot Sosarka-Dhurian Sarain link Road

263. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the total amount spent upto 31st March, 1971 out of Rs 42,500 deposited by Panchayat Samiti, Bhunga and Market Committee, Hoshiarpur, for earthwork and Dhoot Sosarka-Dhurian Sarain link Road approved under the village Co-operative Road Development Programme;

(b) the details of the work done on the said road during the years 1968-69, 1969-70, 1970-71 and 1971-72 ;

(c) the time by which the work on this 3.5 miles road is expected to be completed ?

Giani Zail Singh : (a) The entire amount of Rs. 42,500 was spent.

(b) During 1968-69, 2 Kms were consolidated ; in 1969-70 surfacing material thereon was collected. During 1970-71 2 Kms. were surfaced and earth work was done upto Dhaurian Sarain. In the year 1971-72, soling was laid on 1.40 K.M. and stone metal also collected thereon.

(c) During the year 1972-73.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

[(ਏ) 42,500 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਰੀ ਰਕਮ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(ਬੀ) ਸਾਲ 1968-69 ਵਿੱਚ 2 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਕਨਸਾਲੀਡੇਟ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਾਲ 1969-70 ਵਿੱਚ ਸਰਫੇਸਿੰਗ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਇਕਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 1970-71 ਵਿੱਚ 2 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਸਰਫੇਸਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਧੁਰੀਆਂ ਸਰਾਏ ਤੱਕ ਮਿਟੀ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਸਾਲ 1971-72 ਵਿੱਚ 1.46 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਤੇ ਸੋਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੱਧਰ ਭੀ ਇਕਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਸੀ) ਸਾਲ 1972-73 ਵਿੱਚ।]

Earth-work on Dhoot Dosarka Dholabaha Road in Hoshiarpur District

264. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether any earth-work has been done on Dhoot Dasarka Dholbaha road in Hoshiarpur District ; if so the length of the said road on which earth work has been completed;

(b) the details of further construction work to be done on the said road during 1972-73 ?

Giani Zail Singh : (a) Yes, on 3.46 Kilometres.
(b) Collection of Stone metal and soling.

[(ਏ) ਜੀ ਹਾਂ, 3.46 ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਤੇ।

(ਬੀ) ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਸੋਲਿੰਗ ਦੇ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ।

Choe-Canalisation in Hoshiarpur District

265. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state the details of the phased programme of Canalisation of choes under taken in Hoshiarpur district during the year 1971-72 and also during the Fourth Five Year Plan Period separately ?

Shri Gurmail Singh : (a) No new scheme concerning taming of choes in Hoshiarpur District was under taken during the year 1971-72. In regard to the other schemes already under execution i.e. which are spillover works from the previous years of Fourth Five Year Plan, the work was continued.

(b) The following new schemes/works are proposed to be taken up for execution during the remaining period of Fourth Five Year Plan :—

(i) Canalising Janaury Choe.
(ii) Canalising Dholbaha Choe.
(iii) Canalising Combined Janauri Dholbaha Choe.
(iv) Mehalpur Choe.
(v) Basu Khad Diversion.

The scheme at serial Nos. (i), (ii) and (iii) stand approved by the State Flood Control Board, however execution on these works could not be taken

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

in hand so far due to acute paucity of funds and construction work on these schemes would be taken up when funds become available.

In regard to the schemes at serial No. (iv) and (v) above, it is informed that the investigation work is in progress at present and the execution thereof will be taken up after the schemes are finalised/sanctioned and necessary funds become available.

[ੳ. ਸਾਲ 1971-72 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਚੋਆਂ ਦੇ ਟੇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਕੀਮ ਨਹੀਂ ਲਿਤੀ ਗਈ। ਚੌਥੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ "ਸਪਿਲ ਓਵਰ" ਕਾਰਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ।

ਅ. ਚੌਥੀ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਸਕੀਮਾਂ/[illegible] ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ:

(1) ਜਨੌੜੀ ਚੋ ਦੀ ਕੈਨੇਲਾਇਜ਼ੰਗ
(2) ਢੋਲ ਬਾਹਾ ਚੋ ਦੀ ਕੈਨੇ ਲਾਈਜ਼ਿੰਗ
(3) ਜਨੌੜੀ ਢੋਲ ਬਾਹਾ ਚੋਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਕੈਨਾਲਾਈਜ਼ਿੰਗ
(4) ਮਾਹਲ ਪੁਰ ਚੋ ਦੀ ਕੈਨਾਲਾਈਜ਼ਿੰਗ
(5) ਬਾਸੂ ਖੱਡ ਦੀ ਡਾਈਵਰਸ਼ਨ

ਲੜੀ ਨੰ: (1,) (2) ਅਤੇ (3) ਸਾਮਣੇ ਦਰਜ ਸਕੀਮਾਂ ਰਾਜ ਫਲੱਡ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਪਰਵਾਨ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕਮੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਫੰਡ ਮਿਲਣ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।]

ਲੜੀ ਨੰ: (4) ਤੇ (5) ਸਾਮਣੇ ਦਰਜ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਜ਼ੇਰੇ ਗੌਰ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਹੀ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਸਕੀਮਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਕੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਮਿਲਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜਾਣਗੇ।

Construction of Road bridges on certain choes in Hoshiarpur District

266. Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the number of choes intersecting each of the following roads in Hoshiarpur District :—

(i) Hoshiarpur-Dasuya Road ;
(ii) Hoshiarpur-Tanda Road ;
(iii) Hoshiarpur-Garhshankar Road ;
(iv) Hoshiarpur-Una Road ;
(v) Hoshiarpur-Phagwara Road ;

(b) whether there is any proposal under the consideration of the Government for the construction of road bridges on these choes during 1972-73, if so, the details thereof ?

Giani Zail Singh : (a) (i) 28
(ii) 11
(iii) 13
(iv) 6
(v) 6

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(b) It is proposed to construct submersible bridge in mile 18/1 of Hoshiarpur-Phagwara road. The road from Hoshiarpur to Garhshankar and Hoshiarpur to Tanda are coming under stategic roads scheme and funds for which will be provided by the Government of India. The Central Government will provide funds for the bridging of choes also. There is no other proposal under the consideration of Government to construct road bridges on other choes.

Non payment of stipends to students studying in Bunga High School, Hoshiarpur District

267. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state ;—

(a) whether it is a fact that the following students of village Dhoot Kalan then studying in Bhunga High School in Hoshiarpur District, were granted merit stipends for pursuit of Secondary Education from 5th class onwards :—

(i) Dhanpat son of Shri Parkash Ram
(ii) Karnail Singh, son of Shri Swarn Singh.
(iii) Sarbjit Singh, son of Shri Kartar Singh.

(b) whether it is also a fact that stipend money was paid to them only for the year 1962-63 and not for the later years, if so, the reasons for stopping payments after one year ;

(c) whether it is further a fact that the students have been putting in applications for payment of stipend year after year, if so, the action proposed to be taken to redress their grievances ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਜ਼ੀਫਿਆਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਗਲੀ ਅਦਾਇਗੀ 1962-63 ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ । ਨਾ ਹੀ ਸਕੂਲ ਨੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਟਰਾਂਸਫਰ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸਿਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ।

(ਸੀ) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ 5ਵੀਂ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਉਤੇ ਇਹ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦੇਣ ਦਾ ਸਮਰਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਭੂੰਗਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਮਿਤੀ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਵਜ਼ੀਫੇ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਤਬਦੀਲੀ ਆਰਡਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖ਼ਾਮੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ ਹੈਡ ਮਾਸਟਰ ਵਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 12 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਇਸ ਖ਼ਾਮੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੋਧ ਹੋਣ ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[(a) Yes.

(b) Yes. Further payment after 1962-63 could not be made for want of transfer of scholarship to the second School. Neither the school nor the concerned student moved the DEO for the transfer or for the non-payment of this scholarship.

(c) No such applications have been received in the office of the DEO Hoshiarpur, who is the competent authority for the award of scholarship on the result of 5th class examination. The Headmaster, Government High School, Bhunga has intimated vide his letter dated 19th April, 1972 that the scholarships of the students have been transferred to his school. But there was some defect in the transfer orders. A letter has already been written by the Headmaster, on 12th April, 1972 to the DEO to remove this defect. On the removal of this defect, the scholarships will be paid to the concerned students.]

Setting up Block Primary Health Centre in Village Dhoot Kalan District Hoshiarpur

268. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the Panchayat Samiti, Bhunga, District Hoshiarpur, the Chief Medical Officer and the Deputy Commissioner of Hoshiarpur District had unanimously recommended that the Block Primary Health Centre be located at a site in village Dhoot Kalan about a mile from Block Headquarters ;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative the action taken in the matter ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) Yes.
(b) The matter is still under consideration of the Government.

Factory establishments in Amritsar District covered by Provident Fund Scheme

269. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) the names of the factories/establishments in Amritsar District covered by the Provident Fund Scheme ;

(b) the number of employees in each of the said factories establishments ;

(c) the date since when they are covered by the Provident Fund Scheme ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) (b) and (c) The requisite information is laid on the table of the House.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

List of Factories/Establishments in Amritsar District covered under the Employees' Provident Fund and Family Pension Fund Act, 1952

Serial No.	Name of factory/establishment		Date of coverage	No. of employees
1	Metroploe sound Products	..	1-11-52	Not available
2	Balk Singh Bhagwan Singh	..	1-11-52	22
3	Victor Industries	..	1-11-52	Not available
4	Abhi Textile Mills	..	1-11-52	Ditto
5	Amritsar Rayon and Silk Mills	..	1-11-52	553
6	Amritsar Textile Finishing Mills	..	1-11-52	64
7	Balaki Ram Bal Krishan Mills	..	1-1-65	Not available
8	Bharat Calico Printing Mills	..	1-11-52	11
9	Bharat Udhar Cloth Mfg. Co.	..	1-11-52	18
10	Bombay Calico Printing Mills	..	1-11-52	33
11	Dayal Bagh Spinning and Weaving Mills	..	1-11-52	16
12	Kailash Textile Mills	..	1-1-52	Not available
13	Kalyan Textile Mills	..	1-11-52	28
14	Kapoor Silk Weaving Mills	..	1-11-52	76
15	Kapur Textile Finishing Mills	..	1-11-52	Not available
16	Khanna Silk Mills	..	1-11-52	75
17	Khushi Ram Dawarka Nath Weaving Mills	..	Oct., 1964	21
18	Mahalaxmi Calico Printing Mills	..	1-11-52	33
19	Mehra Textile Mills	..	1-11-52	Not available
20	Oriental Carpet Mfg. Co.	..	1-11-52	(Exempted) 1,552
21	Podar Textile Finishing Mills	..	1-11-52	66
22	Swastika Textile Mills, Chowk Khalsa College	..	1-11-52	24
23	Virendra Textile Mills, Putlighar	..	1-11-52	8
24	Vohra Textile Mills	..	1-11-52	Not available
25	Bharat Woollen Mills	..	1-11-52	Ditto
26	Lall Woollen and Silk Mills	..	1-11-52	24
27	Rama Krishana Wedding Works	..	1-11-52	12
28	New Kashmir Woollen Textile Finishing Mills	..	1-5-54	Not available
29	Sudershan Silk Mills	..	1-5-54	Ditto

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of factory/establishments	Date of coverage	No. of employees
30	Surgical Dressing Mfg. Co. ..	April, 1954	Closed
31	Himalaya Woollen Mills ..	1-5-55	225
32	Mehra Textile and Finishing Mills ..	1-3-55	18
33	Amritsar Refined Oil Mills ..	1-8-56	324
34	Sarbjit Industries ..	1-11-56	22
35	Amritsar Refine Oil Mills ..	1-9-56	37
36	Shambu Nath and Sons ..	1-10-56	225
37	Municipal Power House ..	1-6-58	823
38	India Chemical Industries, Jail Road ..	1-4-60	35
39	Guru Ram Dass Flour and General Mills ..	1-1-61	90
40	Sunco Industries, PB No. 9 ..	1-11-61	Excluded
41	Hind Foundry and Workshop, Hukam Singh Road ..	1-1-61	19
42	Bombay Foundary and Machines ..	1-1-61	8
43	Deepak Textile Factory ..	1-1-61	Not available
44	S.P. Barmani and Sons, Lessee Jawal Flour Mills ..	1-1-61	122
45	National Industries ..	1-1-61	16
46	United Metal Works ..	1-1-61	23
47	Oshan Engineering Works ..	1-1-61	13
48	Jagoo Silk and Engg. Corporation ..	1-1-61	33
49	International Engg. Corpn. ..	1-1-61	30
50	M.T. Wood and Metal Works	1-1-61	30
51	Hind Thermometers ..	1-1-61	32
52	Amritsar Tin Fabricators ..	1-1-61	88
53	Khalsa Kohloo Factory, O/S Chatiwind ..	1-1-61	84
54	Jai Dayal Sohan Lal Textile ..	1-1-61	Not available
55	Jai Textile Mills ..	1-1-61	Ditto
56	Basant Printing Machine Manufacturing Co. ..	1-1-61	59
57	Rattan Woollen Silk Mills ..	1-1-61	43
58	Jai Hind Textile Mills ..	1-1-61	Not available
59	Dhanpat Mal Jawala Dass Pvt. Ltd. ..	1-1-61	3

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

Serial No.	Name of factory/establishment	Date of coverage	No. of employees
60	New United Transport Pvt. Ltd. ..	1-1-61	38
61	The Amritsar Swadeshi Woollen Mills ..	1-1-61	321
62	Model Textile Mechanical Engineering Works ..	1-1-61	23
63	K.B. Engineering Co. Pvt. Ltd. ..	1-1-61	18
64	J.J. Sokhey Industries (P) Ltd. ..	1-1-61	87
65	Green Tea Factory ..	1-1-61	3
66	New India Silk Mills ..	1-1-61	14
67	Bee Kay Rubber Industries ..	1-1-61	2
68	Parkash Weaving Mills ..	1-1-61	17
69	The New Piyar Motor Bus Service (P) Ltd. ..	1-1-61	55
70	Kohinoor Paint, Colour and Varnish Co. ..	1-1-61	215
71	Janta Mechanical Works ..	1-1-61	15
72	Vinod Weaving Factory ..	1-1-61	Not available
73	G.K. Industries ..	1-1-61	Ditto
74	Mahalaxmi Loco Factory ..	1-1-61	Ditto
75	Behari Lal Rattan Chand Printing Mills ..	1-1-61	Ditto
76	Mathru Brothers ..	1-1-61	12
77	Randhawa Transport Co. Pvt. Ltd. ..	1-1-61	70
78	Panch and Industries ..	1-1-61	Not available
79	The Suraj Goods Carrier Pvt. Ltd. ..	1-1-61	21
80	Vijay Woollen & Silk Mills ..	1-4-61	Not available
81	Ram Dass Engineering Works ..	1-4-61	10
82	Mathroo Brothers Factory ..	1-1-61	11
83	Surinder Weaving Factory ..	1-5-61	4
84	The Superintendent, Municipal W/Shop ..	1-1-61	25
85	Tewari & Factory ..	1-1-61	40
86	Lal Textile Finishing Mills ..	1-6-59	32
87	Amritsar Transport Co. Pvt. Ltd. ..	1-5-59	232
88	Universal Engineering Works ..	1-5-58	50
89	Ashoka Dyeing & Printing Mills ..	1-8-58	Not available
90	Cipla Sales Depot, Majitha Road ..	1-8-59	Exempted, 5
91	Indian Plastic & Steel Industries ..	1-1-61	4

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of factory/establishment		Date of coverage	No. of employees
92	Hero Brothers Textile & Hosiery Mills	..	1-9-61	35
93	Jupitor Foundry and Machine	..	1-9-61	32
94	Sant Ram Mehra Weaving Factory	..	1-5-61	Not available
95	Amritsar Majha Frontier Co-operative Trpt. Society Ltd.	..	1-5-59	36
96	Manohar Foundry and Workshop	..	1-9-61	15
97	Punjab Transport Co-operative Society Ltd.	..	1-2-61	87
98	Meha Singh Partap Singh	..	1-1-61	9
99	Bihari Lal Rattan Chand	..	1-9-61	35
100	The Fine Spinners	..	1-9-61	61
101	Satya Paul Weaving Factory	..	1-6-61	13
102	Agad Transport Coop. Society Ltd.	..	1-8-61	26
103	Swastika Textile Industries	..	1-12-61	3
104	Sudershan Weaving Industries	..	1-12-61	20
105	District Transport Coop. Pvt. Ltd.	..	1-8-61	47
106	G.M. Worsted Spinning Mills	..	1-6-61	7
107	Lal Worsted Spinning Mills	..	1-9-62	119
108	Amrit Talkies	..	1-9-61	13
109	Standard Engineering Works	..	1-4-62	
110	Dayal Chand Har Dayal	..	1-5-62	57
111	Afghan Tea Factory	..	1-6-62	27
112	Groverson Textiles	..	1-7-62	14
113	Nagina Soap Factory	..	1-9-62	21
114	Indian National Soap Factory	..	1-6-62	17
115	The Bombay Woollen Mills	..	1-5-62	Not available
116	S.S. Osan and Co.	..	1-10-61	11
117	East India Carpet Co. Pvt. Ltd.	..	1-1-61	Exempted, 90
118	Punjab Rayon and Silk Mills	..	1-6-61	Not available
119	Public Mechanical Works & Rolling Mills	..	1-3-61	34
120	KC Textile Mills	..	1-3-61	Not available
121	XEN, PSEB, Tarn Taran Divn., Amritsar	..	1-1-63	121
122	XEN, PSEB, Amritsar Divn. (East)		1-1-63	[illegible]
123	Partap Ayurvedic Pharmacy	.	1-1-6[illegible]	Not available

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

Serial No.	Name of factory/establishment		Date of coverage	No. of employees
124	New Suraj Transport Co. Pvt. Ltd.	..	1-1-61	419
125	Universal Textile & Dyeing Mills	..	1-2-63	Not available
126	Johri Mal Ram Kumar	..	1-5-62	22
127	Kapur Spinning Mills	..	1-3-63	39
128	Central Dry Cleaners	..	1-3-63	14
129	Naryan Cold Storage Pvt. Ltd.	..	1-5-62	19
130	Knitting Industries	..	1-11-62	29
131	Haveli Ram Sagar & Sons	..	1-6-63	Not available
132	Saraswati Ice Factory & Cold Stores	..	1-5-63	15
133	Amritsar Ice Factory and Cold Storage	..	1-5-63	47
134	Ravi Dyeing, Printing and Finishing Works	..	1-6-63	13
135	United Mechanical Works	..	1-8-63	3
136	New Sher-i-Hind Foundry Workshop	..	1-8-63	8
137	Moonlight Foundry and Workshop	..	1-8-63	13
138	Rattan Chand Harjas Rai	..	1-5-62	7
139	Onkar Dyeing and Cleaning Works	..	1-8-63	27
140	Simla Chemical Pvt. Ltd.	..	19-8-62	4
141	Gopal Woollen Textiles	..	1-9-63	Not available
142	Amin Chand and Company	..	1-9-63	8
143	General Industries	..	1-11-63	14
144	B.S. Textile Mills	..	1-9-63	Not available
145	Dhown Textile Mills	..	1-2-63	Ditto
146	Guru Nanak Model Engineering Works	..	1-11-63	Ditto
147	Laxmi Printing and Co.	..	1-12-62	17
148	Asian Rubbers	..	1-1-63	29
149	Devi Dass and Sons	..	1-2-64	13
150	Mehra Spinning Mills	..	1-12-63	Not available
151	New Suraj Quick Transit Service	..	1-1-64	Do
152	New Majha Transport Coop. Society Ltd.	..	1-9-60	32
153	Mohan Oil Mills	..	1-1-64	25
154	Guru Nanak Mechnical Works	..	1-4-64	26

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of factory/establishment		Date of coverage	No. of employees
155	Simplex Woollen Mills	..	1-10-62	Not available
156	Amritsar Club	..	1-6-63	
157	Lumsden Club (Regd.)	..	1-6-63	27
158	Anant Ram Ganpat Rai	..	1-7-63	Not available
159	Kaybee Silk Mills	..	1-12-63	Ditto
160	Mehra Dyeing Mills and Raising Works	..	1-6-64	126
161	Changharana Woollen Mills	..	30-4-64	2
162	KT Textile	..	1-7-64	11
163	Guru Nanak Woollen Mills	..	1-4-64	7
164	Hindustan Name Labels & Lace Co.	..	1-1-64	Not available
165	Khanna Dyeing and Milling Works	..	1-8-64	42
166	Free India Engg. Corpn.	..	1-8-64	26
167	Madio (Agencies) Pvt. Ltd.	..	1-5-62	9
168	Modern Eng. Co.	..	1-9-64	Not available
169	Bharat Woollen Mills Ltd.	..	5-8-64	18
170	Bengal National Textile Mills	..	1-1-61	30
171	Grand Hotel and restaurant	..	April, 64	8
172	A-One-Platers	..	1-8-64	11
173	Pancheel Woollen & Silk Ind.	..	14-9-64	Not available
174	S.K. Chemical Works	..	1-4-64	Ditto
175	Oshan Machine Tools	..	25-12-64	Ditto
176	Burma Industries Corpn.	..	3-12-64	32
177	Kanshi Ram Kidar Nath	..	30-4-62	29
178	Chatha Rice & Oil Mills	..	6-1-65	27
179	National Textile Manufacturers	..	1-4-63	Not available
180	Doaba Automobiles	..	31-1-65	24
181	Auto Piston Mfg. Co.	..	29-12-62	217
182	Capital Shoe Industries	..	31-3-65	Not available
183	Rattan Industries	..	31-10-62	Ditto
184	Oswal Weaving Factory, Kot Mit Singh	..	31-7-64	Ditto
185	Indo-Foreign Machinery Mfg. Co.	..	12-10-62	8
186	Amritsar Rubber Works, Sultan wind Road	..	31-3-65	Not available

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

Serial No.	Name of Factory/Establishment	Date of Coverage	No. of employees
187	Sun Shine Factory ..	1-4-65	23
188	Adarsh Printing Mills ..	1-3-66	31
189	Chadda Motor Transport Co. (P) Ltd. ..	1-4-65	9
190	Amritsar Bharat Engg. Production-cum-Sales Society, Ltd. Coop. ..	7-8-64	Closed
191	Emdet Engineers ..	22-11-64	158
192	Hill Motor Agencies ..	31-1-65	41
193	International Chemical Corpn. (India) ..	5-10-64	Excluded
194	Lami-Ice, Oil & Rice Mills ..	31-12-60	17
195	Soverin Knit Works ..	1-7-65	70
196	Anil Printing Mills ..	1-9-64	34
197	M.K. Textile Mills, Gali No. 2 ..	22-6-65	3
198	Kishore Brothers, Cooper Road ..	1-9-63	15
199	Hindustan Golden Ind. Kot Mit Singh ..	1-7-65	Not available
200	Nav Tej Textile Mills ..	31-12-65	7
201	Balabux Birla & Co. ..	Sept. 62	33
202	Sutlej Cotton Mills Pvt. Ltd. ..	30-4-62	20
203	Ashok Theatre, Cooper Road ..	1-1-66	23
204	Amrit Bank Ltd. ..	31-1-62	Not available
205	Tip Top Drycleaners ..	1-11-63	20 (disputed)
206	Krishana Dyeing & Finishing Works ..	1-10-63	23
207	Lall Woollen & Silk Mills No. 3 ..	1-3-66	28
208	New Suraj Financiers & Chit Fund Co. Pvt. Ltd.	1-3-66	72
209	New Era Foundry and Workshop ..	1-4-66	31
210	New Rialto Cinema Pvt. Ltd. ..	1-1-66	19
211	Mahraj Mal Hans Raj Woollen Mills ..	22-3-66	8
212	M.H. Spinners ..	1-4-66	18
213	Inder Palace Cinema, Hide Market ..	5-8-65	25
214	Nishat & Malwa Bus Pvt. Ltd. ..	June, 66	20
215	Amritsar Central Coop. Consumer's Store ..	27-5-66	87
216	Vohra Woollen & Silk Mills ..	16-6-61	44

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of Factory/Establishment	Date of Coverage	No. of employees
217	Baldev Sahai Ram Chandra ..	30-4-62	5
218	Parkash Theatre, Station Road ..	1-4-65	17
219	Beni Parshad & Co. ..	30-4-62	23
220	Seth Engineering & Metal Ind. ..	2-8-66	Not available
221	Sachdev Dyeing & Printing Works ..	31-1-65	Ditto
222	Ajit Textile Mills, Islamabad ..	19-12-66	11
223	Chitra Talkies ..	31-7-61	16
224	Amritsar Trading Co. ..	March, 66	20 (disputing)
225	Fancy Nets & Fabrics Mfgs. ..	20-9-66	70
226	H.K. Textile ..	31-12-66	36
227	Seth Woollen and Silk Mills ..	3-1-67	Not available
228	MJS Pinners OSL Gate ..	1-3-67	Ditto
229	Jyoti Steels ..	23-2-67	27
230	Rohtak District Transport Coop. Ltd. ..	1-6-67	29
231	Darshan Engineering Works ..	1-8-67	27
232	Rohtak District Transport Coop. Society Gr. B	1-6-67	28
233	Mehra Woollen & Worsted Spinning Mills ..	1-11-67	7
234	Seth Oil Mills Pvt. Ltd. ..	1-11-68	43
235	Lal Oil and Chemical Mills ..	1-1-68	11
236	Podar Metal Works ..	21-3-67	39
237	Walaiti Ram Jai Shri Ram ..	30-4-62	20 (disputing)
238	Oriental Textile Corporation ..	30-4-63	Not available
239	Kapur Printing Mills ..	4-4-68	33
240	The Amritsar Central Coop. Bank Ltd. ..	31-1-66	69
241	New India Dying and Finishing Mills ..	1-4-68	25
242	Deepak Silk Sizing Industries ..	1-8-68	38
243	Modern Textile Finishing Mills ..	6-2-68	57
244	United India Woollen Mills ..	30-11-67	4
245	Ram Lal Kapur & Sons ..	Aug., 67	11
246	Bansi Dhar Ram Nath Kapoor & Sons ..	1-1-66	being excluded
247	Bansi Dhar Kapur and Sons ..	1-1-66	Do
248	Sunrise Woollen & Silk Mills ..	1-4-69	14

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

Serial No.	Name of Factory/ Establishment	Date of Coverage	No. of employees
249	Punjab Cold Storage & Rice Factory ..	24-3-69	18
250	Nandan Theatre ..	1-3-69	34
251	Essma Woollen Mills ..	1-4-67	97
252	XEN PSEB West Divn. ..	1-5-68	122
253	Virdi Industries ..	1-1-69	29
254	Gandhi Sons ..	13-3-63	75
255	Modella ..	1-10-69	68
256	Shakti Radio & Electric Co. ..	8-7-69	8
257	New Suraj Auto Repairs (P) Ltd. ..	1-1-70	27
258	S.R. Printing Mills ..	1-1-70	30
259	Raj Printing and Finishing Co. ..	1-5-66	29
260	Krishana Theatre ..	30-4-70	22
261	Mehra Woollen Corpn. ..	1-6-70	39
262	Suresh Fabrics, Putlighar ..	11-8-66	7
263	Amritsar Aviation Club ..	31-8-70	17
264	Hindustan Textile Mills ..	24-7-70	61
265	Botany Spinners ..	31-8-70	23
266	National Woollen Mills, RR Duni Chand Road	Aug., 68	Not available
267	City Light Cinema ..	Aug., 70	25
268	Finance Finishers ..	3-1-71	3
269	The Express Goods Service (Regd.) ..	Dec., 70	17
270	Noora Fabrics, P.O. Khanna Nagar ..	6-6-71	39
271	Kapur Spinning Mills ..	22-7-70	25
272	Padam Machine Tools Industries ..	1-8-71	21
273	Amritsar Primary Coop. Land Mortgage Bank Ltd. ..	1-1-71	27
274	New Amar Rice Mills ..	1-11-71	22
275	Bearing Corpn. of India ..	15-8-71	28
276	Punjab Kashmir Goods Trpt. Co. ..	1-11-71	15
277	National Rice & Genl. Mills ..	18-11-71	17
278	Deva Singh Sunder Singh ..	22-10-71	Not available

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of Factory/Establishment	Date of Coverage	No. of employees
279	Gurdwara Printing Press ..	23-7-68	11
280	Sita Ram Hari Ram ..	1-1-72	13
281	Aggarwal Steel Rolling Mills ..	1-11-52	Not available
282	Universal Screw Factory ..	1-11-52	234
283	India Calico Printing Mills ..	1-11-52	66
284	India Wollen Textile Mills ..	1-11-52	613
285	Neimla Textile Mills ..	1-11-52	241
286	Punjab Woollens ..	1-11-52	201
287	National Laboratories, PB No. 118 ..	1-10-56	93
288	Punjab Worsted Spinning Mills ..	1-5-57	168
289	Metha Brothers ..	1-8-66	93
290	Rama Stationery Factory ..	1-1-61	Not available
291	Hindustan Woollen Mills ..	1-1-61	Do
292	Partap Steel Rolling Mills ..	1-11-52	123
293	Ravi Engineering Works ..	1-4-52	57
294	Harsha Industries (Regd.) ..	1-1-61	Not available
295	Bhalla Rice & General Mills ..	29-12-64	Do
296	Punjab Spinners ..	1-6-66	65
297	Punjab Textiles ..	8-5-68	32
298	KNO Woollens Mills ..	18-5-68	35
298A	Simplex Industries, Amritsar ..	22-10-64	16
	TARN TARAN AMRITSAR		
299	Popular Foundry ..	1-4-61	9
300	Darbar Foundry Workshop ..	1-1-61	7
301	Daulat Ram Tarlok Nath ..	1-11-62	2
302	Sunder Singh Jit Singh ..	1-10-62	4
303	Jiwan Singh Pritam Singh ..	Do	9
304	Bharat Rice and Oil Mills ..	1-12-63	10
305	New India Rubber Works ..	Do	12
306	Shakti Engineering Works ..	10-5-65	Not available
307	Bhag Mal Sardari Lal ..	10-7-65	2
308	Tarn Taran Coop. Bank Ltd. ..	July, 68	83

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

Serial No.	Name of Factory/Establishment	Date of Coverage	No. of employees
309	Punjab Agro Industries Corpn. Ltd.	July, 1968	47
310	Tarn Taran Kisan Coop. Marketing Society Ltd.		
310-A	Isher Singh and Sons Taran, Taran ..	1-10-64	Not available
	VERKA (AMRITSAR)		
311	Model Woollen Silk Mills ..	1-11-52	187
312	Northern India Steel Works ..	1-11-52	47
313	S.P. Worsted Spinning Mills ..	1-11-60	29
314	Saco Rubber Industries ..	1-4-62	40
315	Hindustan Cold Stores & Refrigerator ..	1-5-62	17
316	XEN PSEB Maintenance & Tele. Divn. ..	1-1-63	101
317	Raj Kumar Satish Kumar ..	1-2-67	5
318	Mehra Spinning Mills ..	18-11-69	57
319	Dewan Rubber Industries ..	1-12-69	69
	KHALSA AMRITSAR		
320	Bhagat Industrial Corpn. ..	30-11-57	333
	BUTARY AMRITSAR		Exempted
321	Santokh Singh Gurmukh Singh ..	1-5-61	9
	JANDIALA AMRITSAR		
322	XEN Jandiala Division ..	10-6-68	73

N.B.—In case of certain establishments, the information regarding the number of employees is not available in the office of the RPFC and therefore, the same could not be furnished.

ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 270**

ਵਿਸ਼ਾ: ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 270

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੁਆਲ ਨੰ: 270 ਜੋ ਮਿਤੀ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ ਦੇ ਵਲੋਂ ਹੈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਹੀ
ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ,
ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ।

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਗ: ਸ: ਨੰ: 3328-5 ਸੀ-(1)-72 ਮਿਤੀ

**For Unstarred Question No. 270 and reply thereto please see Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Evacuee Land Auctioned in Village Panj Graian Bala, District Amritsar

271. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to State—

(a) whether any evacuee land in /or near village Panj Garian Bala, tehsil Ajnala, District Amritsar, was auctioned during the year, 1966 ; if so , the total area so auctioned and the rates at which auctioned ;

(b) lay on the Table of the House a statement containing the names and addresses of the persons who got the land in question, indicating the rate and the total area in each case ; and

(c) state whether some or any of the persons mentioned in part (b) above was a Government officer/official ; if so, his/their designations and place at which he/they was/were posted at that time ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes. Surplus evacuee area measuring 530 acres, 7 kanals and 13 marlas was sold in auction in different lots for a total price of Rs. 1,62,375.

(b) The information is given in Annexure* 'A'.

(c) Two PCS Officers while posted as Magistrates, Ist Class, at Amritsar also purchased surplus evacuee land the detail of which is given in the statement referred to in (b) above.

[(ਏ) ਹਾਂ ਜੀ । 530 ਏਕੜ 7 ਕਨਾਲ 13 ਮਰਲੇ ਨਿਕਾਸੀ ਭੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਟਸ ਵਿਚ 1,62,375 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਨਿਲਾਮੀ ਰਾਹੀਂ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ।

(ਬੀ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਲਗ 'ਏ' ਵਿਚ ਦਰਸਾਈ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ। ਦੋ ਪੀ. ਸੀ. ਐਸ. ਅਫਸਰ ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਰਜਾ ਅਵਲ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੇ ਨਕਾਸੀ ਭੋਂ ਖਰੀਦੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਉਕਤ 'ਬੀ' ਤੇ ਦੱਸੇ ਵਿਵਰਣ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

ANNEXURE 'A'

Evacuee land sold in village Panj Garian Bala, tehsil Ajnala, district Amritsar, during the year 1966

Serial No.	Date of auction	Case No.	Name of the auction Purchaser with their addresses	Area Sold AKM	Reserve Price	Highest bid	Designation of the officer /official
1	2	3	4	5	6	7	8
			S/Shri—	A K M	Rs.	Rs.	
1	25-6-66	1231/VS	Gurdial Singh, P.C.S., son of Nidhan Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	9 6 8	980	1,050	Magistrate Ist Class Amritsar.
2	25-6-66	1232/VS	Managal Singh, son of Jhandu Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	9 5 7	967	2,800	
3	25-6-66	1233/VS	Ghanya Lal, son of Harbans Lal, resident of Karampura, Amritsar	9 5 7	967	2,500	
4	25-6-66	1234/VS	Hardayal Singh, son of Santa Singh, resident of Kucha Sunder Singh outside Sultanwind, Amritsar	10 3 2	1,040	1,100	
5	25-6-66	1235/VS	Pritam Singh, son of Santa Singh, resident of Kucha Sunder Singh outside Sultanwind, Amritsar	9 6 17	986	1,100	
6	25-6-66	1236/VS	Santa Singh, son of Mehnga Singh, resident of Kucha Sunder Singh Outside Sultanwind, Amritsar	9 0 8	905	950	
7	25-6-66	1237/VS	Ditto	10 2 0	1,025	1,100	
8	25-6-66	1238/VS	Manmohan Singh, son of Santa Singh, resident of Hukam Singh Road, Amritsar	10 0 9	1,106	1,200	MIC Amritsar

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

9	25-6-66	1239/VS	Manmohan Singh son of Santa Singh, resident of Hukam Singh Road Amritsar	11	1	11	1,120	1,200	MIC Amritsar
10	25-6-66	1240/VS	Ujjagar Singh, son of Harnam Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	1	15	1,025	1,100	
11	25-6-66	1241/VS	Sukhdev Singh, son of Joginder Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	1	2	1,027	1,100	
12	25-6-66	1242/VS	Jarnail Singh, son of Santa Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	8	5	13	871	900	
13	24-6-66	1243/VS	Gian Kaur, wife of Santa Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	9	4	18	961	1000	
14	24-6-66	1244/VS	Balbir Singh, son of Sukhdev Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	0	16	1,010	1,100	
15	24-6-66	1245/VS	Ditto	10	5	19	1,075	1,100	
16	24-6-66	1246/VS	Mohinder Kaur, wife of Sukhdev Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	6	15	1,085	1,200	
17	24-6-66	1247/VS	Harpaul Kaur, wife of Ujagar Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	5	2	1,070	1,150	
18	24-6-66	1248/VS	Ditto	9	7	9	993	1,100	
19	24-6-66	1249/VS	Santa Singh, son of Hira Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	2	13	1,033	1,100	
20	24-6-66	1250/VS	Sukhdev Singh, son of Joginder Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	4	13	1,053	1,100	
21	24-6-66	1251/VS	Nidhan Singh, son of Jaimal Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	11	0	8	1,105	1,225	
22	24-6-66	1252/VS	Ditto	9	2	3	927	1,000	
23	24-6-66	1353/VS	Gurdial Singh, son of Nidhan Singh, PCS, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	9	7	7	992	1,100	Meg. at Amritsar

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

Serial No.	Date of auction	Case No.	Name of the auction purchaser with their addresses	Area Sold A K M	Reserve Price	High-est bid	Designation of the officer/official
1	2	3	4	5	6	7	8
			Sarvshri—		Rs.	Rs.	
24	14-7-66	1258/VS	Kashmir Singh, son of Sharm Singh, resident of Panjgrain Vahra	7 7 8	793	4,400	
25	14-7-66	1259/VS	Mohinder Singh, son of Banta Singh, resident of Village Panjgain Bala	9 5 14	972	7,100	
26	14-7-66	1260/VS	Joginder Paul, son of Mohan Lal, resident of Bhushan Pura, Amritsar	9 4 0	950	5,5C0	
27	14-7-66	1261/VS	Santa Singh, son of Krishan Singh, resident of Gago Mahl	10 4 1	1,054	7,100	
28	14-7-66	1262/VS	Naranjan Singh, son of Kehar Singh, resident of Village Doapwal	8 7 13	896	5,000	
29	14-7-66	1263/VS	Darshan Singh, son of Surain Singh	9 7 6	992	7,600	
30	14-7-66	1264/VS	Harbans Lal, son of Joti Ram, resident of Abadi Karampur, House No. 68/91 B, Amritsar	8 1 12	820	6,500	
31	14-7-66	1265/VS	Guranditta, son of Ghusita, resident of village Panjgarian Vahlla	10 2 13	1,034	5,100	
32	14-7-66	1266/VS	Harnama, son of Mangta, resident of Village Panjgarian Vahlalla	9 3 7	942	5,500	
33	14-7-66	1267/VS	Ram Lal, son of Sant Ram, Village P. Panjgrain Vahila	10 2 13	1,084	5,100	
34	14-7-66	1268/VS	Kartar Chand, son of Shakar, resident of Panjgrain Vahilla	9 7 0	988	5,100	
35	14-7-66	1269/VS	Buttan Singh, son of Assa Singh, resident of Panjgarian Bala	9 2 4	928	6,400	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

36	9-9-66	1299/VS	Ujjagar Singh, son of Lakha Singh, resident of Tundu Talab, Amritsar	9	5	13	971	1,400
37	9-9-66	1300/VS	Harbans Singh, son of Mohar Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	4	5	1,053	1,200
38	9-9-66	1301/VS	Harbans Singh, son of Ujagar Singh, resident of General Bikarm Singh Nagar, Amritsar	9	7	9	993	1,200
39	9-9-66	1302/VS	Ditto	9	6	10	982	1,200
40	9-9-66	1303/VS	Inderpal Singh, son of Ujagar Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	1	16	1,023	1,200
41	9-9-66	1304/VS	Ditto	9	6	11	982	1,200
42	9-9-66	1305/VS	Babu Ram, son of Mahanga Ram, resident of Nangal Sohal	8	7	18	899	1,600
43	9-9-66	1306/VS	Metoo Ram, son of Sheroo, Village Nangal Sohal	9	4	1	951	1,200
44	13-10-66	1331/VS	Bhan Singh, son of Dhian Singh, resident of Badala Viram, Amritsar	9	6	16	985	4,700
45	13-10-66	1332/VS	Hazara Singh, son of Dhon Khi, resident of Wadala Viram, Amritsar	9	5	4	965	6,000
46	13-10-66	1333/VS	Sohinder Singh, son of Hazara Singh, resident of Wadala Viran	10	7	3	1,090	6,000
47	13-10-66	1334/VS	Mohinder Singh, son of Bhan Singh, resident of Wadala Viram, Tehsil Amritsar	8	7	12	898	6,100
48	13-10-66	1335/VS	Bihari Lal, son of Fittur, village Chumrain	10	2	6	1,029	4,900
49	13-10-66	1336/VS	Sardara, son of Bahadur, Village Wadala Viram, Tehsil Amritsar	11	0	11	1,108	6,500
50	5-12-66	1409/VS	Darshan Singh, son of Shri Kesar Singh	12	3	2	1,151	8,500
51	5-12-66	1410/VS	Jarnal Singh, son of Santa Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	5	5	1,066	1,400
52	5-12-66	1411/VS	Puran Singh, son of Phugu, resident of Nandke Sadhan	12	2	18	1,157	8,600
53	5-12-66	1412/VS	Santa Singh, son of Hira Singh, resident of General Bikram Singh Nagar, Amritsar	10	2	13	1,037	1,400

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Applications for Book Grants received by the District Education Officer, Hoshiarpur

272. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state —

(a) whether it is a fact that applications for book grants for 1970-71 to the following students being sons or daughters of political sufferers or Ex-INA personnel and studying in Government High School, Bhunga, District Hoshiarpur, were forwarded from the office of the said school to the office of District Education Officer, Hoshiarpur,—*vide* despatch No. 205, dated the 12th September, 1970:—

(1) Malkiat Singh, son of Shri Udham Singh, V Class ;
(2) Malkiat Kaur, daughter of Shri Udham Singh, IX Class ;
(3) Balbinder Singh, son of Shri Pritam Singh, IX Class ;
(4) Jaspal Singh, son of Shri Rawal Singh, VI Class;
(5) Devinderjit Kaur, daughter of Shri Rawal Singh, VII Class;
(6) Bimla Devi, daughter of Shri Dalip Singh, VIII Class ;
(7) Jasbir Kaur, daughter of Shri Jaswant Singh, VIII Class ;
(8) Kashmir Kaur, daughter of Shri Hazara Singh, VIII Class ;
(9) Jasbir Kaur, daughter of Shri Hazara Singh, VIII ;Class ;
(10) Narinder Singh, son of Shri Teja Singh, VII Class

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative the dates on which the applications were received in the office of the said District Education Officer and the action taken by him in the matter ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ (ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ।

[(a) No.
(b) Question does not arise.]

Application for sanction of Book Grants received by District Education Officer, Hoshiarpur

273. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether it is a fact that applications for sanction of book grants to the following students of Government High School, Bhunga by their parents who are political sufferers and ex-INA personnel were forwarded to the office of District Education Officer, Hoshiarpur,—*vide* despatch No. 508, dated the 29th October, 1969 for the year 1969-70 ;

(1) Gurnam Singh, son of Shri Dalip Singh, Ex-INA, IX Class ;
(2) Surinder Kaur, daughter of Teja Singh, Ex-INA, IX Class ;
(3) Balbir Kaur, daughter of Shri Pritam Singh, Ex-INA, VI Class ;
(4) Onkar Singh, son of Shri Dewan Chand, Ex-INA, VI Class ;
(5) Kashmir Kaur, daughter of Shri Mahnga Singh, Ex-INA, VII Class ;
(6) Jasbir Kaur, daughter of Shri Jaswant Singh, Political Sufferer, VII Class ;
(7) Balbinder Singh, son of Shri Pritam Singh, Ex-INA, VI Class ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(8) Narinder Singh, son of Shri Teja Singh, Ex-INA, VII Class
(9) Bimla Devi, Daughter of Shri Dalip Singh, Ex-INA, VII Class ;
(10) Malkiat Singh, son of Shri Udham Singh, Political Sufferer, IX Class ;
(11) Malkiat Kaur, daughter of Shri Udham Singh, Political Sufferer, VIII Class ;
(12) Jasbir Kaur, daughter of Shri Hazara Singh, Ex-INA, VIII Class;
(13) Devinder Kaur, daughter of Shri Rawal Singh, Political Sufferer, VI Class ;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, the dates on which the applications were received in the office of the District Education Officer, and the action taken by him in the matter ?

Sardar Umrao Singh; (a) No.

(b) Question does not arise.

Tenders for Labours Contract for the Mandis of Sangrur District

274. Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister of State for Food and Supplies be pleased to state—

(a) whether any tenders for labour contract for the year 1971-72 for all the Mandis of district Sangrur were invited by the District Food and Supplies Controller, Sangrur, from the labour contractors ; if so, when ;

(b) the number of tenders received, the names of the tenderers and the rates quoted by each;

(c) the name of the person whose tender was accepted ;

(d) whether the Government/Department concerned received a memorandum, dated the 1st February, 1971 addressed to the Joint Secretary to Government and Director, Food and Supplies, Punjab, from Balbir Singh and Company, Barnala, c/o. M/s. Janta Boot House, Barnala District Sangrur, alleging serious irregularities in connection with the opening and acceptance of these tenders ; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(e) whether these allegations have been enquired into ; if so, by whom and with what results ?

Shri Gian Chand Kharbanda. (a) Yes. The tenders for labour contract were invited by the District Food and Supplies Controller, Sangrur for all P. R. centres on 21st January, 1971

(b and c.)The required information is given in the statement attached.

(d) Yes. A copy of the same is attached.

(e) No. enquiry was considered necessary as it was decided to call for fresh tenders.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement

Name of Centres	No. of tenders received	Name of tenderer	Rate quoted	Name of person whose tender was accepted
1. Sangrur ..	3	(i) Pirara Singh	50 per cent above the basic rate	M/S. Dhannu Ram Ganpat Ram
		(ii) Mohinder Pal	8 per cent above the bsasic rate	
		(iii) Dhannu Ram	8 per cent above the basic rate	
		Ganpat Rai	20 per cent above the basic rate	
2. Sunam ..	3	(i) Jutha Rai	10 per cent above the basic rate	Bhagat Ram
		(ii) Puran	1½ percent above the basic rate	
		(iii) Bhagat Ram	5 per cent above the basic rate	
3. Lehragaga ..	2	(i) Ram Kumar	60 per cent above the basic rate	Parbhat Ram Gian Ram
		(ii) Jawahar Mal		
		(iii) Parbhat Ram Giani Ram	40 percent above the basic rate	
4. Dhuri ..	2	(i) Ram Nath	55 per cent above the basic rate	Nand Lal
		(ii) Nand Lal	50 per cent above the basic rate	
5. Sherpur ..	6	(i) Ganpat Ram Lal	10 per cent above the basic rate	
		(ii) Suraj Mal	15 per cent above the basic rate	Achar Chand
		(iii) Ram Lok	35 per cent above the basic rate	
		(iv) Vishan Dass Dhani Ram	50 per cent above the basic rate	
		(v) Parkash Chand, Ganesia	14 per cent above the basic rate	
		(vi) Achhar Chand	35 per cent above the basic rate	
6. Bhiwanigarh ..	2	(i) Paras Ram	11 per cent above the basic rate	
		(ii) Mansa Ram	Basic rate	Mansa Ram
7 Barnala ..	4	(i) Parshotam Dass & Co.	22 per cent above the basic rate	
		(ii) Bhura Ram Seva Ram	80 per cent above the basic rate	Hans Raj
		(iii) Balbir Singh	19 per cent above the basic rate	
		(iv) Hans Raj Hanuman Parshad	30 per cent above the basic rate	
8. Dhanaula ..	3	(i) Nant Ram	20 per cent above the basic rate	Ganpat Ram
		(ii) Bishan Dass	15 per cent above the basic rate	
		(iii) Ganpat Ram	10 per cent above the basic rate	
9. Mahalkalan ..	3	(i) Hans Rai	5 per cent above the basic rate	Mansa Ram
		(ii) Nant Ram	15 per cent above the basic rate	
		(iii) Mansa Ram	10 per cent above the basic rate	
10. Sehna ..	3	(i) Kanahya Lal	10 per cent above the basic rate	Ram Lal Ganpat Rai
		(ii) Karam Chand	10 per cent above the basic rate	
		(iii) Ram Lal Ganpat Rai	5 per cent above the basic rate	
11. Tapa ..	6	(i) Rammu	10 per cent below the basic rate	
		(ii) Moti Ram	5 per cent below the basic rate	
		(iii) Gian Chand	2 per cent below the basic rate	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

		(iv) Bansi Ram	4 per cent below the basic rate	Kesaruia
		(v) Kesaria	Basic rate	
		(vi) Ram Dass	4 per cent above the basic rate	
12. Moonak ..	3	(i) Chhajju Ram	35 per cent above the basic rate	Hans Raj
		(ii) Hari Ram	45 per cent above the basic rate	
		(iii) Hans Raj	15 per cent above the basic rate	
13. Cheema ..	2	(i) Parkash Chand	5 per cent above the basic rate	
		(ii) Sarwan Kumar	Basic rates	Sarwan Kumar
14. Longowal ..	1	(i) Anant Ram	15 per cent above the basic rate	Anant Ram
15. Dirba ..	2	(i) Om Parkash	20 per cent above the basic rate	Amin Chand
		(ii) Amin Chand	15 per cent above the basic rate	
16. Sular Gharat ..	1	(i) Karam Chand	16 per cent above the basic rate	Karam Chand
17. Malerkotla ..	7	(i) Mansa Ram	33 per cent above the basic rate	Thakar Dass
		(ii) Nant Ram	40 per cent above the basic rate	
		(iii) Tarsem Chand	24 per cent above the basic rate	
		(iv) Nagahi Ram	19 per cent above the basic rate	
		(v) Sadi Ram	30 per cent above the basic rate	
		(vi) Khushi Mohd.	35 per cent above the basic rate	
		(vii) Thakar Dass	29 per cent above the basic rate	
18. Sandaur ..	2	(i) Mansa Ram	35 per cent above the basic rate	Boota Ram
		(ii) Boota Ram	35 per cent above the basic rate	
19. Amargarh ..	3	(i) Mohd. Sadiq	30 per cent above the basic rate	Pirthi Ram Mansa Ram
		(ii) Ram Nath	28 per cent above the basic rate	
		(ii) Pirthi Ram Mansa Ram	30 per cent above the basic rate	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Food and Supplies]

Statement

Name of Centres	No. of tenders rceeived	Name of tenderer	Rate quoted	Name of person whose tender was accepted
20. Ahmedgarh ..	8	(i) Harbans Ram Lal	50 per cent above the basic rate	M/s Kalu Khan Surjit Singh
		(ii) Anant Ram	49 per cent above the basic rate	
		(iii) Pirthi Ram	50 per cent above the basic rate	
		(iv) Gurdial Chand	45 per cent above the basic rate	
		(v) Jit Singh	50 per cent above the basic rate	
		(vi) Mansa Ram	40 per cent above the basic rate	
		(vii) Bhagat Ram	50 per cent above the basic rate	
		(viii) Kalu khan Surjit Singh	45 per cent above the basic rate	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

To

Shri B. B. Mahajan, I. A. S.,
Joint Secretary to Government and
Director, Food and Supplies, Punjab Chandigarh.

Subject.—Tenders for Labour Contract for the year 1971-72 for Barnala Mandi (District Sangrur).

Sir,

Respectfully we are constrained to bring the following facts to your kind notice for favour of immediate necessary action :—

1. That the tenders for labour contract for the year 1971-72 for all the Mandies of District Sangrur were invited by the District Food and Supplies Controller, Sangrur from the labour contractors on 28th January, 1971 at 2.15 P. M.

2. That we gave the tender for Barnala market 19 per cent above basic rate of 1970-71 duly accompanied by the earnest money of Rs. 500.

3. That other tenderers also gave their tenders and offered the following rates :—

(i) Sua and Bhuria	..	50 per cent above basic rates
(ii) Hanuman and Hansa	..	30 per cent above basic rates
(iii) Parshotam Dass & Company—	..	22 per cent above basic rates
(iv) Balbir Singh & Company (ourselves)	..	19 per cent above basic rates

4. That the tenders were opened in the absence of the tenderers while as a matter of principal these should have been opened in the presence of the tenderers.

5. That after opening the tenders the contractors were called and it was declared that the tender of Hanuman and Hansa have been accepted 30 per cent above basic rates, while the rates offered by us were the lowest.

6. That it will not be out of place to mention here that the Deputy Director, Food and Supplies Department, Patiala was also present at that time and it was at his instigation that the District Food and Supplies Controller, Sangrur reluctantly declared the acceptance of the tender of Hanuman and Hansa although he is not competent to do so and final approval of rates is to be given by your goodself.

7. That your honour would be surprised to know the that Deputy Director, Food and Supplies Patiala did not feel any necessity to interfere about the tender called at Patiala recently (his headquarters) while he preferred to rush to Sangrur in this connection apparently due to some ulterior motive.

8. That when he enquired about the acceptance at higher rates by ignoring our lowest rates, the Deputy Director Food and Supplies, Patiala puffed with wind and power said that he will do whatever he likes and there is none to check him. The securities of other contractors were returned back to them at the spot forcibly.

9. That the total business of labour at Barnala amounts to about Rs. 2,25,000 and with the acceptance of this higher rate of 30 per cent above basic rates by ignoring our rates being lowest, there is direct loss of Rs 25,000 to the Government exchequer, apart from a great injustice to us.

In case the rates are to be accepted at the whim of the authorities concerned without consideration of the rates offered by the tenderers, then the whole proceedings of calling tenders becomes nothing short of mockery and there is no use of wasting the time, money and energy of the tenderers as well as Government officials.

10. That last year the rates accepted were at 25 per cent above rates of 1969-70 which are somewhat lower than the basic rates of 1970-71.

11. It may be further added here that this sort of discrimination has not been shown in the case of Barnala market only but tenders at higher rates have been accepted in respect of other markets also of this district causing a loss of lacks of rupees.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Food and Supplies]

In view of the above it is earnestly prayed that an immediate probe into this whole scandal may kindly be made through some impartial and responsible officer and the defaulters may be taken to task for causing this tremendous loss to the State Government knowingly.

It is also prayed that orders may also kindly be passed for the acceptance of our rates being the lowest and justice given.

We may further make it clear that in case our tenders are not accepted being the lowest, we will have no other alternative except to seek legal recourse through the law Court and in that event the Department would be liable for the consequences.

Your goodself is known for justice and integrity and we are confident that justice would be given in the matter at your benign hands and Government will be saved from huge financial burden.

Thanking you and hoping an early reply.

Yours faithfully,

Dated the 1st February, 1971.

(Sd.) Partners,
(BALBIR SINGH & Co., Barnala)
c/.o
M/S. Janata Boot House, Barnala, District Sangrur.

Note.—In case we are given personal hearing this whole scandal would be unearthed more in detail.

Copies to.—

1. S. Parkash Singh Badal, Chief Minister, Punjab, Chandigarh.
2. S. Gurmit Singh, Minister, Food and Supplies, Punjab, Chandigarh.
3. S. Surjit Singh, Education Minister, Punjab, Chandigarh.
4. Giani Zail Singh, M. L. A. President, Punjab Pradesh Congress,
5. Shri Balram Ji Dass Tandon, M. L. A., Amritsar.
6. Shri Satya Pal Dang, M. L. A.
7. Shri S. K. Rattan, Superintendent, Flying Squad, Punjab, Chandigai
8. Shri C. D. Cheema, I. A. S., Deputy Commissioner, Sangrur.
9. I. C. Anti Corruption Department, Sangrur.
10. District Food and Supplies Controller, Sangrur.

STRIKES AND LOCK OUTS IN UNDERTAKINGS IN PRIVATE SECTOR DURING 1970

275. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) the total number of man days lost due to strike and lock outs separately in all the undertakings in the State in the Private Sector during the year 1970;

b) the main reasons for the strikes which took place during the said year ?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ (ੳ) ਰਾਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਾਲ, 1970 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ/ਤਾਲਾ ਬੰਦੀਆਂ ਵਜੋਂ ਖੋਈਆਂ ਕਿਰਤ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

		ਰੁਪਏ
1. ਹੜਤਾਲਾਂ ਵਜੋਂ	...	60,457
2. ਤਾਲਾ ਬੰਦੀਆਂ ਵਜੋਂ	...	3,219
ਜੋੜ	...	63,676

(ਅ) ਉਕੱਤ ਸਾਲ ਵਿਚ ਹੋਈਆ ਹੜਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ --

1. ਤਨਖਾਹ ਵਧਾਉਣਾ ।
2. ਮਹਿੰਗਾਈ ਭਤਾ ਵਧਾਉਣਾ ।
3. ਕਾਮੇ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵੱਲੋਂ।
4. ਕੁਝ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਕਢ ਦੇਣਾ ।
5. ਤਨਖਾਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਦੇਣਾ ।
6. ਬੋਨਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ।
7. ਸਾਲਾਨਾ ਤਰੱਕੀ ।
8. ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਜਬਰੀ ਛੁੱਟੀ ।

Strikes and Lock-Outs in Public Sector Establishments During 1970

276. **Comrade Satya Pal Dang** Will the Minister for Finance be pleased to state —

(a) the total number of man-days lost due to strikes and lock-outs separately in the public sector establishments in the State during the year, 1970;

(b) the main reasons for the strikes which took place during the said year ?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ੲ) ਖੋਈਆਂ ਕਿਰਤ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ —

ਹੜਤਾਲਾਂ ਵਜੋਂ : 40,485

ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਜੋਂ : ਨਿਲ

(ਬੀ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ --

(1) ਬੋਨਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ।

(2) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤਰਿਮ ਰੀਲੀਫ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ।

(3) ਅਵਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ।

(4) ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਵੇਤਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ।

(5) ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਸਵੀਪਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Strikes/Lock-outs in Municipal Committees

277. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) the total number of man-days lost due to strikes and lock outs separately in the Municipal Committees in the State during each of the two years 1969 and 1970;

(b) the main reasons for the strikes which took place during each of the said years?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : (ੳ) ਸਾਲ 1969 ਅਤੇ 1970 ਵਿੱਚ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ/ਤਾਲਾ ਬੰਦੀਆਂ ਵਜੋਂ ਖੋਈਆਂ ਕਿਰਤ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ :—

		1969	1970
ਹੜਤਾਲਾਂ	...	650	11,774
ਤਾਲਾ ਬੰਦੀਆਂ	...	...	...

(ਅ) ਉਕਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਹੜਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ :—

1969 :—

ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਬਾਰੇ ।

1970 :—

1. ਇਕ ਪਾਰਟ ਟਾਈਮ ਸਵੀਪਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਕਰਕੇ ।

2. ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ।

3. ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਤਮ ਰੀਲੀਫ ਨੂੰ ਨਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ।

Electrification of Villages

278. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) the total number of villages, district-wise in the State which had been electrified as on 31st March, 1972 ;

(b) the total number of villages, district-wise in the State which are proposed to be electrified during the year 1972-73 ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Gurmail Singh : (a) The number of villages electrified district-wise in the State as on 31st March, 1972 is as under :—

Serial No.	Name of District		Total number of villages	Villages electrified upto 31st March, 1972
1	Rupar	..	836	318
2	Hoshiarpur	..	1,552	562
3	Jullundur	..	1,184	823
4	Ludhiana	..	859	554
5	Ferozepur	..	1,426	621
6	Amritsar	..	1,173	901 (Upto 29-2-72)
7	Gurdaspur	..	1,500	905
8	Bhatinda	..	663	217
9	Sangrur	..	709	350
10	Kapurthala	..	525	318
11	Patiala	..	1,518	797
	Total	..	11,947	6,366

(b) Punjab State Electricity Board has fixed the target for the electrification of 1,000 villages in the year 1972-73. However, no District-wise target is fixed.

[(ੳ) ਰਾਜ ਵਿਚ 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਤੱਕ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਕੀਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਰ ਗਿਣਤੀ ਨਿਮਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ	31 ਮਾਰਚ, 1972 ਤੱਕ ਬਿਜਲੀਕਰਣ ਕੀਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
1	ਰੋਪੜ	...	836	318
2	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	1,552	562

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ]

ਕ੍ਰਮ ਨੰ.	ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ	31 ਮਾਰਚ, 1972 ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਕਰਨ ਕੀਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
3	ਜਲੰਧਰ	...	1,184	823
4	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	859	554
5	ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	1,426	621
6	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	1,173	901 (29-2-72 ਤੱਕ)
7	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	1,500	905
8	ਬਠਿੰਡਾ	...	663	217
9	ਸੰਗਰੂਰ	...	709	350
10	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	525	318
11	ਪਟਿਆਲਾ	...	1,518	797
			11,947	6,366

(ਅ) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਾਲ 1972-73 ਵਿਚ 1,000 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਕਰਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਰ ਟੀਚਾ ਨਹੀਂ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ।]

Power Connections for Tubewells

279. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) the total number of connections given for tubewells district-wise in the State as on 31st March, 1972 ;

(b) the number of connections for tubewells proposed to be given during the year 1972-73 ?

Shri Gurmail Singh : (a) The total number of tubewell connections in the State as on 31st March, 1972 is 96,729 but the district-wise details are available only upto 29th February, 1972 which are as under :—

Serial No.	Name of District		Number of tubewell connections upto 29th February, 1972
1	Amritsar	..	12,525
2	Gurdaspur	..	8,983
3	Jullundur	..	14,874

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Serial No.	Name of District		Number of tubewell connections upto 29th February, 1972
4	Kapurthala	..	4,397
5	Ludhiana	..	14,954
6	Rupar	..	2,985
7	Ferozepur	..	10,928
8	Bhatinda	..	1,881
9	Hoshiarpur	..	6,851
10	Sangrur	..	7,052
11	Patiala	..	10,424
	Total	..	95,854

(b) 30,000 tube-well connections are proposed to be given during the year 1972-73.

[(ੳ) ਰਾਜ ਵਿਚ 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਤੱਕ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 96,729 ਹੈ ਪਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਾਰ ਵੇਰਵਾ 29 ਫਰਵਰੀ, 1972 ਤੱਕ ਹੀ ਪਤਾ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਨਾਂ		ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
1	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	...	12,525
2	ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	...	8,983
3	ਜਲੰਧਰ	...	14,784
4	ਕਪੂਰਥਲਾ	...	4,397
5	ਲੁਧਿਆਣਾ	...	14,954
6	ਰੋਪੜ	...	2,985
7	ਫ਼ਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	...	10,928
8	ਬਠਿੰਡਾ	...	1,881
9	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	...	6,851
10	ਸੰਗਰੂਰ	...	7,052
11	ਪਟਿਆਲਾ	...	10,424
	ਜੋੜ	...	95,854

(ਅ) ਸਾਲ 1972-73 ਦੇ ਦੌਰਾਨ 30,000 ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Memorandum of Demands submitted on behalf of the employees working in recognised schools

280. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the total amount required by the Government to take over the recognised schools run by the privately-managed Bodies in the State ;

(b) whether the Punjab State Recognised School Teachers' Union submitted memorandum of demands on behalf of the employees working in the recognised schools in the State to the Chief Minister, Punjab in December, 1970 ; if so, the steps taken to meet the demands with regard to the service conditions, parity in emoluments, increased number of posts on the basis as allocated to the Government Schools and students concessions as provided in the Government Schools etc. ;

(c) whether the said Union has also been representing to the Government that payment of salary to the employees should be made through the State Treasury ; if so, the action taken in the matter ;

(d) the reasons for which the Government has not been able to enforce the uniform rules of service conditions for all the employees of the privately-managed schools with regard to leave rules and subsistence allowance during suspension period and appointment of impartial Committees to enquire into the charges against the employees in these schools: if any such rules have been framed, the time by which these are likely to be enforced ;

(e) whether in accordance with the decision taken in December, 1967, the Classical and Vernacular Teachers in the aided privately-managed recognised schools were to be given selection grade, if they had twenty years or more service to their credit ; if so, the number of such teachers who fulfilled this condition and were given the selection grade ?

Sardar Umrao Singh : (a) It involves a huge task to work out the total expenditure involved in taking over all the recognised private schools in the State and it will not lead to any fruitful results in comparison to the time, labour and expenditure to be incurred in working out such an expenditure.

(b) Yes. The position relating to the demands raised is as under :—

(1) The service conditions are being laid down for the employees of the Private-aided Schools ;

(2) The employees of the Private-aided Schools are in receipt of the same pay-scales, which are admissible to their counterparts in the Government Schools, excepting the revision of grades of classical and vernacular teachers with effect from 1st November, 1971 and those of non-teaching staff

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

with effect from 1st February, 1968 which is under consideration of the Government ;

(3) The case for providing additional staff to the private-aided schools is under consideration of the Government ;

(4) The students studying in the Private-aided Schools are in receipt of the same concessions which are admissible in the Government schools ;

(c) Yes. But it is not possible to adopt this practice due to administrative and legal complications.

(d) The question of framing service conditions for the employees of the private-Aided Schools is a complicated issue which requires serious consideration and hence delay. It is not possible to lay down the time-limit by which these rules will be enforced.

(e) Yes. It is not possible to give the number of such teachers who are eligible for the award of selection grade at this stage. The cases so far received after completion are being considered on merit.

[(ਏ) ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੁਲ ਖ਼ਰਚਾ ਕੱਢਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸਾ ਕਰਨ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ, ਮੇਹਨਤ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਉਠੇਗਾ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਇਤਨਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਪੁੱਛੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਸਥਿਤੀ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :--

(1) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ-ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

(2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹੀ ਗਰੇਡ ਦਿਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਲਾਸੀਕਲ ਤੇ ਵਰਨੈਕੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ 1 ਨਵੰਬਰ, 1971 ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾਨ ਟੀਚਿੰਗ ਅਮਲੇ ਨੂੰ 1 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਤੋਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਗਰੇਡ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

(3) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਅਮਲਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

(4) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤਾਂ ਉਂਝ ਹੀ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਤਰੀਕਾ ਅਪਨਾਉਣਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਠਿਨਾਈਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

(ਡੀ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ-ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬੜਾ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਡੂੰਘੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਲਗ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਕਤ ਦੀ ਸੀਮਾਂ ਨਿਯਤ ਕਰਨੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਈ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਿੰਨੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਕੇਸ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Grants for Schools

281. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state whether the Education Department was committed to pay grants to the schools in advance every quarterly ; if so, a statement giving the amount of grant released to the various districts every quarter during the year 1968, 1969 and 1970 also stating therein the actual date ; district-wise when these were despatched to the schools in different districts be laid on the Table of the House ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਨਹੀਂ ਜੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਗਰਾਂਟ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿਚ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਕਮਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਕੂਲ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ ਤੱਕ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਦ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ਗੀ ਗਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ।

[No, but there is a provision for giving *ad hoc* grant on the basis of grant earned from July to September and October to December until the utilisation certificate and accounts for July to September and October to December are given the *adhoc* grant is not released till then.]

Teacher-Pupil Ratio in Schools

282. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the teacher-pupil ratio in Government and recognised schools taking into account the latest strength of students and teaching staff as available in the year 1970 ;

(b) whether there has been increase in the number of students since 1967 when the staff strength in the recognised schools was frozen ; if so, the reasons for which the educational needs of the students are not kept in view ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ... 1 : 36

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ... 1 : 40

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੀ

[(a) In Government Schools—1 : 36.

In Private Aided Schools—1 : 40.

(b) Yes. Government is considering to allow additional teachers.]

Parity in allowances of employees of recognised and Government Schools

283. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state whether the Government had been considering to provide

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

for various allowances to the employees of recognised schools as were being given to the employees of Government schools ; if so, the time by which a decision is likely to be taken in the matter ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਹਾਂ ਜੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨਣਾ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

[Yes, please. But so far it has not been possible to accede to this demand due to the paucity of funds.]

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 190)

1. ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼
2. ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵੱਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਖਰੜ ਵੂਲਨ ਮਿਲ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਗ ਭਗ 700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘੋਰ ਔਕੜ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਲਕ ਨੇ ਖਰੜ ਟੈਕਸ-ਟਾਇਲ ਮਿਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਭੀ ਹੜਤਾਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਖਲ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹੁਣ ਜਿਹੇ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਲੇਬਰ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਲਵੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ (Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement)

(Serial No. 215)

1. Comrade Satya Pal Dang
2. Comrade Raj Kumar Dhariwal : Sir I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that the management of M/s OSWAL Hosiery Factory No. 2, Ludhiana have announced their intention to close the Mills just because workers would not agree to join the puppet union. The closure will cause large scale unemployment. There is an acute discontentment in the entire working class of Ludhiana. The Government may please be asked to make a statement.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ।

(Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement.)

(Serial No. 216)

Comrade Raj Kumar Dhariwal : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Raj Kumar Dhariwal]

that complaints made to Chief Minister by Comrade Satya Pal Dang and others in a letter addressed regarding repeated harassment, beating up and looting of crops of Harijans of village Kalota, P.S. Mukerian, District Hoshiarpur by Goonda gang from across the river Beas in Gurdaspur Police Station.

The Chief Minister may please make a statement on the action taken against Goondas to protect the interest of Harijans.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ ।
(Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement.)

(Serial No. 225)

Chaudhri Ram Singh : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that it has appeared in the various newspapers that there is great incidence of Small-pox in the districts of Haryana which adjoin the border of this State. It is, therefore, very necessary that the Punjab Government, in the Health Department, should take effective measures so that Small-pox may not spread to the districts of Punjab. It is, therefore, a fit matter on which the Government should make a statement on the floor of this House. Hence this Call Attention Motion.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ ।
(Admitted. The Hon. Minister concerned may please make a statement.

WALK OUT

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ (ਫਰੀਦਕੋਟ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਊ ਨੋਟਿਸ ਨੰਬਰ 23, 24 ਅਤੇ 25 ਸਨ । ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿੱਚ ਤਸ਼ਰੀਫ ਲੈ ਆਇਓ । ਉਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰੀ ਵਜ੍ਹਾ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ (Badal Sahib, please come to my Chamber and the details will be explained to you.)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੀ ਰੋਸਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਓ ਮਤੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੈਦੋਕੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਛਡਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁਝੀ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ।

Mr. Speaker: Badal Sahib, please resume your seat.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇ-ਇਨਸਾਫ਼ੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ। ਉਥੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਧੇਰ ਮਚਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਉਚੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦਿੰਦੇ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਤੇ ਛੀਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਛੀਨਾ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ।)

CALL ATTENTION NOTICES UNDER RULL 66 (*Resumption*)

(Serial No. 232)

Sardar Surjit Singh (Barnala) : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that some days back it was announced by the Government that Elections for Barnala Municipality will also be held in the month of June along with some other municipalities but strangely enough now the Director has issued orders postponing the Barnala Municipal Elections. There is great resentment in the town against this and people apprehend some foul play in this matter. The Minister concerned may be asked to make a statement in the House.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ। (Admitted. The Hon. Minister concerned may please make a statement)

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਬਰਨਾਲਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਨੋਟਿਸ ਜਿਸ ਦਾ ਨੰਬਰ 233 ਹੈ ਆਪ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਕੇ ਰਿਜੈਕਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਬਜੈਕਟ-ਮੈਟਰ ਲੈਂਥੀ ਹੈ।

Mr. Speaker : Please bring it within the scope of a Call Attention Notice.

Sardar Surjit Singh (Barnala) : Sir, it is strictly within the scope of a Call Attention Notice. It is very brief. It was reduced into half a page

STATEMENT BY THE EDUCATION MINISTER

regarding **Relief and Resettlement of persons uprooted as a result of Indo-Pakistan Hostilities of 1971**

Minister for Education (Sardar Umrao Singh) : With your permission I beg to make a statement regarding relief and resettlement of person uprooted as a result of India-Pakistan hostilities of 1971.

Pakistan thrusted war on India on 3rd December, 1971.

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸੁਣਾਉਣ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਸੁਣਾ ਦਿਆਂਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਫਿਰ ਹੁਣ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਹੈ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਆਇਆ ਹੈ ਉਹ ਮੈਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਗਲ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker : Order please.

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਹੁਣੇ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਰਡਰ ਪਲੀਜ਼, ਸਾਡੇ ਰੂਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਰੋਵਾਇਡਡ ਹੈ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਵਿਘਨ) (Order please. It has been provided in the Rules of Procedure and Conduct of Business in this House that hon. Members can speak in Hindi or Punjabi or English.) (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ * ** ** **

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਮਝਾ ਦਿਆਂਗਾ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker : Order please.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ** ** **

Mr Speaker : This is an aspersion. Please withdraw it.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ** ** **

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ** *** ** **

(Noise and interruptions)

Minister For Education (Sardar Umrao Singh) : Sir, this is my own statement.

Mr. Speaker : Whatever hon. Member Sardar Ajaib Singh Sandhu has said should not form part of the proceedings.

ਸਰਦਾਰ ਪੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। (ਵਿਘਨ)

**Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮੰਗਦੇ ਹੋ ? ਇਕ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦਿਓ (ਵਿਘਨ) (I would like to know from the hon. Member, the rule under which he wants to raise a point of order. An hon. Minister is giving a statement, he should not be interrupted.) (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ: ਜਨਾਬ ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸੁਣ ਤਾਂ ਲਓ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਾਂ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿ ਦੇਣਾ । ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਬਿਆਨ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ ਦਿਓ ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਲਥਾ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਮਝਾ ਦਿਆਂਗਾ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਊਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਬਚਾਣ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਵੇਰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

(Noise and interruptions)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਸਰ । ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਅਫ਼ਸਰ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਪਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਲਿਖ ਕੇ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਆਇਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਹੈ । ਇਹ ਮੈਂ ਆਪ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਲਿਆਂਦਾ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੋ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦਾ ਬੜਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗਲ ਹੈ। (The hon. Member is the Deputy Leader of the Opposition. The time of this House is very precious. This is a very small matter.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਵਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕਰਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰੋ।

Mr. Speaker : This is an aspersion on the Chair. Please withdraw it.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਮੇਰੀ ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਨਟੈਨਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ । ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣਾ ਮਾੜੀ ਗਲ ਹੈ, ਬੁਰੀ ਗਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

(ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sardar Ajaib Singh Sandhu (*Addressing the Education Minister*) You are not my master. My master is Mr. Speaker.

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ । ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਲਗੀ ਹੈ ਅਸਾਨੂੰ ਸੁਣ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਦੋ ਘੰਟੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਏਰੀਆ ਨਾਲ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਿਆਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Chaudhri Darshan Singh : The statement is too lengthy. It should be taken as read.

Minister for Education (Sardar Umrao Singh) : I will finish the statement within 10 to 15 minutes.

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਵਾਸਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇਕ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਯਤਨ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਬੇਕਾਰ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਤਰਜਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ । ਜੋ ਵੀ ਕਾਗਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਅਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹਨ । ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਹਿੰਦੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਚ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੈ । ਇਹ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਲੈਂਗੁਏਜ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬਨਾਣ ਵਾਸਤੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ-ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਇਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ?

Acharya Prithvi Singh Azad : On a Point of Order Mr. Speaker. Through you, Sir, I would request the hon. Minister to supply the text of his statement which he has just now made both in Punjabi and Hindi because Punjabi is our State language and Hindi is our National language.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣੇ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਹੈ । ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਹੁਣ ਟੁਟ ਗਈ ? (*Addressing, Sardar Ajaib Singh Sandhu* : Has relationship between you both now come to naught?)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧੱਕਾ ਹੋਣ ਦੇਵਾਂ । ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਮੈਂ ਕਦੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ । ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਪਰ ਜੇ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਲ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਠੋਸੀ ਜਾਵੇ ਇਹ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਜੇ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਪੰਜਾਬੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਇਥੇ ਦਫਤਰੀ ਜ਼ਬਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਅਗਲਾ ਮਤਾ ਜਿਹੜਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਤਾ ਪੂਰਨ ਹੈ, ਉਸ ਤੇ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਉਂ ਚੁਪ ਹਨ ? ਜੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਤਾਂ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਹੀ ਦੇ ਦੇਣਗੇ ।

Mr. Speaker : I would like to draw your attention to Rule 70 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Legislative Assembly. It reads :—

> "Subject to the provisions of Article 210 of the Constitution, the proceedings in the Assembly shall be conducted in Hindi or in Punjabi or in the English language."

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ ਰੂਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਵਕਤ ਦੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਵਡਾ ਪੰਜਾਬ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਐਸੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਅਗਰੇਜ਼ੀ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਨਲ ਲੈਂਗੂਏਜ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ । ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗਲ-ਬਾਤ ਹੋਵੇ । ਇਹ ਰੂਲਜ਼ ਤਾਂ ਬੜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹਨ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਾਤ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਗੇ ਤੋਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਬਿਆਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਆ ਕਰਣਗੇ ।

Minister for Education : Sir, Pakistan thrusted war on India on 3rd December, 1971. The dictricts of Amritsar, Ferozepur and Gurdaspur were immediately affected. The people had to move out of their villages on account of direct shelling and imminent threat of war. Transit camps were arranged immediately with the help of voluntary Organizations, Food, lodging, transport etc., were arranged where necessary. After the cease-fire on 18th December, 1971, 47 villages remained occupied by the enemy and another 51 villages became inaccessible on account of our defence point of view. All the 98 villages were placed under category 'A' and the number of uprooted people of this category became 72,151. Villages from where the population had to move but returned and resettled after the hostilities were placed in category 'B'. The Deputy Commissioners were authorised to identify such villages according to the criteria fixed by the State Government and in consultation with the army authorities. Its number at present is 565 with a population of 3,57,687. The total number of affected people comes to about 4.5 lakhs scattered in 663 villages of the State.

The State Government in Relief and Resettlement Departmэnt took immediate steps to provide *ex-gratia* grants to the affected peopԯe under various chesmes sanctioned by the Government of India. Upto the end of

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

March, 1972 a total sum of Rs. 580.91 lakhs has been disbursed in the form of *ex-gratia* grants to the affected people.

We have made a budget provision of Rs 11 lakhs in the current year 1972-73. Rs 100 lakhs have been earmarked for loan and the rest to be disbursed as *ex-gratia* grants. The Government of India have, however, agreed to re-imburse the expenditure incurred by the State Government for the distribution of *ex-gratia* grants, etc.

We have been approaching the Government of India from time to time to enhance the scales of the *ex-gratia* grants and also to include certain new categories in the relief and resettlement schemes. I am glad to say that the Government of India have been very considerate in meeting our demands keeping in view the conditions of the people settled on the border of the Punjab State. The scales already sanctioned have been put on the table of the House while replying questions from the Hon'ble Members.

In order to review the position, the Chief Minister, Punjab, met some of the M.L.As. from the border districts. The problems of the border areas were also discussed in the House on 30th March, 1972. I also held a meeting of the M.L.A's of the border areas on 6th April, 1972. The points raised in the said meeting were further discussed with the Deputy Commissioners of the border districts on 21st April, 1972 at Amritsar. The Commissioner, Jullundur Division and Financial Commissioner Taxation were also present in the said meeting.

It was noticed that the work relating to the assessment and payment of compensation of Kharif crops damaged during defensive preparation was attended to with utmost speed and the entire work had been finished before the end of February, 1972 except where the payees did not turn up. A sum of Rs 34.83 lakhs has since been disbursed on this account.

The assessment of compensation for rabi crops is divided amongst two categories :—

(i) Where farmers were prevented from sowing the new crops on account of laying of mines or occupation by our army.

(ii) Where farmers were prevented from sowing the rabi crops, due to diversion of irrigation water for defence purposes, enemy occupation and damage of crops during war operations suffered/affected as a result of hostilities.

In both these categories the compensation payable will be calculated according to the latest available girdawaris. In case of fields which are shown as unsown in these latest girdawaris, last three years gridawaris would be consulted and whichever crop beneficial to the farmer is shown to have been cultivated in these fields, would be taken as the basis for assessing the compensation.

According to the instructions of the Government of India the rates of crop compensation are to be determined by the Deputy Commissioners in consultation with the concerned Military Estate Officers. It is further desired that the rates should be related to the net income i.e., after deducting the cost and labourers' share that would have accrued to individuals and not to gross income on possible yield. In this connection the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Deputy Commissioners have already taken up the finalisation of the rates of rabi crops with the concerned Military Estate Officers. It was stressed by me in the meeting that rates should be calculated on a uniform basis in all the affected districts. Variations on account of soil and other conditions will naturally affect the rates of compensation in each district. I have instructed the D.Cs. to attend to this work on priority basis and make disbursement of compensation at the earliest.

As a result of the discussions held in the meeting of the Deputy Commissioners on the points raised by the M.L.As'. I will take up the following matters with the Central Government for obtaining their acceptance and concurrence before these can be implemented :—

(i) The uprooted persons belonging to category 'A' housed in rented buildings at the moment. It is not clear as to when their villages would be available for occupation. The State Government proposed to recommend to the Central Govenment that house rent should be given to them in addition to the cash doles being paid so that they are not a long term permanent burden on their relations or friends.

(ii) The Government of India should consider to fix a percentage of reservation in the Central Government services for the persons living within a belt of 10 miles of the International border. The State Government and the Central Government both should consider to reserve seats in technical institutions for the people coming from this belt.

(iii) *Ex-gratia* grant of Rs 500 per familly annually should be paid to the landless labourers who used to actually work on land in category 'A' villages which villages are not available to them for getting employment.

(iv) The State Government has given interest free loan up to Rs. 300 or three months pay whichever is less to industrial workers who were rendered jobless during the hostilities in the border districts of Gurdaspur, Amritsar and Ferozepur. This loan should be converted into grant.

(v) Unskilled labourers working in Mandis and in other Professions than as labourers on the agricultural land have represented for an *ex-gratia* grant of Rs 150 per family as has already been sanctioned to landless labourers.

(vi) Government of India would be requested to draw up a scheme of providing pensionary benefits to the widows and children of those persons who lost their lives due to shelling or bombing as a result of hostilities. These pensions should be given in addition to all other *ex-gratia* grants or educational or other facilities granted to them.

(vii) The amount of loan given under the Low Income Group Housing Scheme (LIGH) and Middle Income Group Housing Scheme (MIGH) should be specially earmarked for the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

requirement of the people of border districts. This amount should be in addition to the normal amount sanctioned to the State which should be paid immediately for the reconstruction of houses in 'B' category of villages instead of their abplications to be considered in the month of March which is the usual practice. In the case of villages in category 'A' the amount should be made available over and above the requirements of the rest of the State immediately when these villages become available for occupation. The Government of India should be requested as above for providing necessary funds.

(viii) The Government of India would be requested to stay/defer the recovery of interest and instalment of loans advanced by the Central Co-operative Banks to the farmers for purchase of seeds and fertilizers, etc. The Government of India would be requested to reimburse the State Government the loss of interest in this regard.

(ix) Request to give *ex-gratia* grants for the loss of pumping sets, tubewells superstructures, tractors, trollies and other mechanical and agricultural implements and machinery suffered by the farmers would be made to the Government of India.

I am happy to announce that the Government of India have agreed to our representations about the following matters where in the scales of relief assistance have been enhanced :—

(a) The fodder grant for the cattle of the uprooted people who had to shift from the affected areas has been enhanced to the rate of Re. 1 per head of cattle per day with effect from 15th April, 1972.

(b) According to the previous instructions, the non-agriculturists were to be given grants for restarting their profession after they would have gone back to their original place of residence It has now been decided to given them ex-gratia grants upto the limits of the prescribed scale on the merits of each case, so that they may start their old profession where ever convenient to them.

(c) Educational facilities in the shape of tuition fee, examination fees, cost of school uniforms will be given to all students belonging to category 'A' villages whether staying in or outside camps. Hostel charges will also be admissible to this category of students provided the students are actually residing in the hostels and they forego the cash doles admissible to them personally.

(d) The agriculturists who have lost their bullocks due to recent hostilities would be given ex-gratia grant upto a ceiling of Rs 1,000 per bullock lost by them.

The landless labourers who were affected in the recent hostilities with Pakistan would be given a lump sum ex-gratia

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

grant at the rate of Rs 150 per family, provided they have not drawn any other assistance except for cash dole and relief grant. In case they get a share as tenant sepis or sajis in the crops compensation, they would not be entitled to this grant in addition.

I take this opportunity to congratulate the Financial Commissioner, Taxation for organising the relief and resettlement work within the shortest possible period. I also appreciate the performance of the Relief and Resttlement Organisation right from the higher to the lowest rung for implementing the schemes of the State Government efficiently and expeditiuously.

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਿਸ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਭੇਜੀ ਸੀ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਇਥੇ ਪੜ੍ਹਾਂ। ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਤਨਾ ਹੀ ਪਿਆਰ ਹੈ ਜਿਤਨਾ ਕਿ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਟੈਕਨੀਕਲ ਟਰਮਜ਼ ਸਨ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਾਡੇ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਪਰ ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਐਡਰੈਸ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਆਨਰੇਬਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਉਸ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫਾਲੋ ਨਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਵਿਚ ਜਿਤਨਾ ਵਧ ਤੋਂ ਵਧ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕੇ ਚੰਗਾ ਹੈ।

(The Hon'ble Governor does not know the Punjabi language. Still, with great effort, be read his address in Punjabi. It does not seem proper if our Education Minister does not follow this convention Our efforts, therefore, should be to conduct maximum of the proceedings in Punjabi.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : **ਸਪੀਕਰ** ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਜਿਹੜਾ ਰੂਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਰ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਾ ਪਹਿਲੀ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦਿਤੀ ਨਾ ਦੂਜੀ ਵਿਚ ਸਿਧੇ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਜਾ ਖੜੇ (ਹਾਸਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਿਧਾ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹੀ ਚਲੇ ਗਏ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਲੇ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟਾਲਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਦਸਣਾ ਕਿ ਕਦੋਂ ਤਕ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਤਰਜਮਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਕਹੋਗੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

ਅਵਾਜ਼ਾਂ : ਹੁਣੇ ਦਿਓ, ਹੁਣੇ ਦਿਓ !

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਕਲ ਸਰਕੁਲੇਟ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

RESOLUTION ON VIETNAM

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮੂਵ ਕਰਦਾ ਹਾਂ—

ਇਹ ਸਦਨ ....

(1) ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕਾਜ਼ਬ ਫੌਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯੁਧ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਬੇਹਦ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ:

(2) ਅਮਰੀਕਨ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰੀ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਦਹਿਸ਼ਤ, ਬੰਬਾਰੀ ਅਤੇ ਐਟਮੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ;

(3) ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੀਪਲਜ਼ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਫਰੰਟ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਲ ਰੇਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਟਾਕਰਾ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਹਮਲਾਵਰ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪਛਾੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਭੂਮੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ;

(4) ਤੀਬਰ ਇੱਛਾ ਰਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕਤੀ ਸੈਨਾ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅੰਤਿਮ ਜਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਵੇਗੀ ;

(5) ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਰੀ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਯੂ. ਐਸ. ਕਾਵਜ਼ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਅਤੇ ਅਮਨ ਲਈ ਗਲ ਬਾਤ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ;

(6) ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੱਖਣੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਪਵੀਜ਼ਨਲ ਰੇਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰੇਗੀ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਵੀ ਬੜਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵੀ ਬੜਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਿਸਾਲ ਆਪ ਹਨ। ਔਰ ਵਤਨ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਜਜ਼ਬਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੁਲਮ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡੇਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਮੁਖਾਲਿਫ ਵੀ ਬਹੁਤ ਦੇਖੇ ਹਨ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਜ਼ਾਲਮ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਬੇ ਹੇਠ ਰਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ 2 ਸਤੰਬਰ, 1954 ਨੂੰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰੀਪਬਲਿਕ ਹਨੋਈ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਕਲੇਮ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ 4 ਸਾਲ ਬਾਦ ਜਪਾਨੀਆਂ ਨੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਲਕ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਜਪਾਨ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਔਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤੜਪਦਾ ਇਹ ਮੁਲਕ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਫਿਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਧਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਏਸ਼ਿਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਾਬਾ ਕਾਇਮ ਰਖੇ। ਔਰ ਆਪਣੇ ਅੱਡੇ ਇਥੇ ਬਣਾਏ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇੰਪੀਰੀਅਲਇਜ਼ਮ ਦੇ ਆਗੂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਹ ਜਦੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੁਲਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਰਥਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜਾਲ ਸੁਟਿਆ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਸਹਾਰਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਹਿਸ਼ੀਆਨਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਕਸਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਡਮ ਕੀਤਾ । ਇਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਰਿਸਾਲੇ "ਪਲੇਨ ਟਰੂਥ" (ਨਿਰੋਲ ਸਚਾਈ) ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ।

"ਕੋਰੀਆ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਪਰ ਵੀਤਨਾਮ ਸਾਨੂੰ ਜਾਨੋਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ 1970 ਤਕ 53 ਹਜ਼ਾਰ ਅਮਰੀਕਨ ਸਿਪਾਹੀ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ । ਤੇ ਦੋ ਲਖ 93 ਹਜ਼ਾਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ । ਲਗ ਭਗ ਅਧੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਅਮਨ ਗੱਲ ਬਾਤ ਮਈ 1968 ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਸਨ । ਦੱਖਣੀ ਵੀਤ ਨਾਮੀ ਸਿਪਾਹੀ ਇਕ ਲਖ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਮੋਏ ਹਨ, ਵੀਤਨਾਮੀ ਕੋਈ ਸਤ ਲੱਖ ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੁਣ ਤਕ ਇਸ ਲੜਾਈ ਉਤੇ ਲਾਗਤ 2,800 ਅਰਬ ਰੁਪਿਆ ਹੈ । ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਧਾ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ ਤੇ ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਲਗ ਭਗ ਏਨਾ ਹੀ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ਅਜੇ ਮੁਕੀ ਨਹੀਂ"

ਅਗੇ ਚਲਕੇ ਇਹ ਰਸਾਲਾ ਫਿਰ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ :

"ਅਜ ਇਕ ਵੀਤ ਨਾਮੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਉਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਇਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਕਾਨ ਇੱਕ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਉਸਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਵੀਤਨਾਮੀ ਨੂੰ ਮਾਰਣ ਲਈ ਕੀਮਤ ਨਾਲ ਛੇ ਪਰਵਾਰ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਸਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦਾ ਦਾਹਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੱਤ ਲੱਖ ਵੀਤਨਾਮੀ ਮਾਰ ਲਏ ਹਨ । ਬਤਾਲੀ ਲੱਖ ਟਬਰ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਮੁਚੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ । ਹੁਣ ਹਰ ਮਿੰਟ ਚਾਰ ਲੱਖ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਖੂਨ ਦੀ ਨਦੀ ਵਿਚ ਰੋੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਮਾਰ ਡੇਗੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 70 ਅਰਬ ਰੁਪਿਆ ਹੈ । ਜਿੰਨੇ ਬੰਬ ਦੂਜੀ ਵਡੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸੁਟੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਦੂਣੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਸੁਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਰ ਮੁਰਬਾ ਮੀਲ ਵੀਤਨਾਮੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ 1,800 ਮਣ ਬੰਬ ਸੁਟੇ ਗਏ । ਸਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਬੰਬ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਸੁਟੇ ਗਏ । ਫ਼ਰਵਰੀ 1965 ਤੋਂ ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਤਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 20 ਲਖ 9 ਸੌ ਤੇ ਪਚਵੰਜਾ ਟਨ ਬੰਬ ਇਕੱਲੇ ਵੀਤ-ਨਾਮ ਉਤੇ ਸੁਟੇ ।

ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟ ਖੇਤੀਆਂ ਸਾੜਣ ਵਾਲੇ ਬੰਬ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਵਰਤੇ, ਧਾਨ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਨੂੰ ਝੁਲਸਣ ਤੇ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਉਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ।

"ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟ ਬੇਅੰਤ ਰੁਪਿਆ ਦਖਣੀ ਵੀਤ ਨਾਮ ਵਿੱਚ ਇਕ ਕਠ ਪੁਤਲੀ ਸਰਕਾਰ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਸੰਦ ਤਬਕੇ ਵਿਚ ਭਰਿਸ਼ਟਾ ਚਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਹੈ । ਇਹਦਾ ਨਾਵਾਂ ਹਿਸਾ ਵੀ ਹਰ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਉਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । "ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਓ" ਉਥੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਡੁਲ੍ਹ ਡੁਲ੍ਹ ਪੈਂਦੀ ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰ ਕਿਰ ਕਰਦੀ ਗਰੀਬੀ ਵੀ ਕੌਮੀ ਸਵਾਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮਾਲ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਉਤਰਦਾ ਹੀ ਦਖਣੀ ਵੀਤ ਨਾਮ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕੀਟੀਏ ਇਕੱਲੇ ਸਾਇ-ਗਾਨ ਵਿਚ ਹਨ । ਸਾਇਗਾਨ ਦੀਆਂ ਲਗ ਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵੇਸਵਾ ਬਣਾ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਸਾਇਗਾਨ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵੇਸਵਾਵਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿਧੀ ਰਖਦਾ ਹੈ।

ਨਿਰਾ ਅਮਰੀਕਨ ਧਨ ਤੇ ਨਿਰੀ ਅਮਰੀਕਨ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੀ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ, ਉਥੋਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕ ਇਕ ਬੀਮਾਰ ਕੌਮ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । "

"ਪਲੇਨ ਟਰੁਥ" ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਰਿਸਾਲਾ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਬਾਰੇ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :–

"ਅਸੀਂ ਬੀਮਾਰ ਹਾਂ ਤੇ ਅਸੀਂ ਮੰਨਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਨਾ ਤਸ਼ਖ਼ੀਸ ਕਹਾਣੀ ਪਰਵਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜੁਰਮ, ਗੰਦਗੀ, ਬੀਮਾਰੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਕੌਮੀ ਖਿਚੋਤਾਣ, ਟਰੈਫਿਕ ਬੰਧ ਦੇ ਵਡੇ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਚੁਕੇ ਹਨ । ਕਈਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਨਿਰਾ ਨਰਕ ਹੈ"।

"ਸਾਡੇ ਕਾਲਜ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੇ ਬਗਾਵਤ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਬਣੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ । ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨ ਡਰਾਉਣੀ ਬੇ-ਪਰਵਾਨ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਣ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਐਲ. ਐਸ. ਡੀ. (ਇਕ ਖਤਰ ਨਾਕ ਨਸ਼ੀਲੀ ਦਵਾਈ) ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ" ।

"ਸਾਡੇ ਘਰ ਤੇ ਸਾਡੇ ਪਰਵਾਰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਏਸ ਹਾਲਤ ਉਤੇ ਹੱਥ ਮਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਟੁਟੇ ਘਰਾਂ, ਜੁਰਮਾਂ, ਬਾਲ-ਉਮਰ ਦੋਸ਼ਾਂ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਲਿੰਗ-ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਤੇ ਬਾਗੀ ਟੋਲਿਆਂ ਦੀ ਧੜਾ ਧੜ ਵਧਾਈ ਦੇ ਅਸਰ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।"

"ਸਾਡੇ ਬੁਢੇ ਤੇ ਗਰੀਬ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਵਧਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਤਕ ਰਹੇ ਹਨ । ਬੇ-ਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਸਮਾਨੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਹੈ । ਅਖਲਾਕ ਪਤਾਲ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

"ਅਸੀਂ ਬੀਮਾਰ ਹਾਂ। ਪਰ ਉਹ ਅਸੀਂ ਥਰਮਾਮੀਟਰ ਵਲ ਤਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ । ਸਾਡਾ ਇਹ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਭਰਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੀ ਛੱਡ ਦੇਈਏ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹਲ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ।

ਕਈ 'ਅਤਿ ਵਧੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ' ਸਲਾਹ ਦੇਂਦੇ ਹਨ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਲ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ, ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਘਟਦੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ।

ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕਈ ਸਾਨੂੰ "ਭੈੜੇ-ਮੂੰਹ" ਵਾਲੇ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕਦੇ ਕੀ ਸੀ ਜਾਂ ਹੁਣ ਕੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਹ ਕੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀ ਥਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕਿਧਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

"ਅਸਾਂ ਵਡੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਤਾਂ ਲਈ ਪਰ ਅਮਨ ਗੁਆ ਲਿਆ।" ਹੁਣ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਨਹੀਂ ਅਗੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਕਾਤਲਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸ਼ਹਿ ਲੈ ਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਯਾਹੀਆ ਖਾਨ ਨੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਤ ਪਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਛਾਪੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਸਾਰ ਅਮਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਟਲ ਸਕਦਾ ਜਿਨਾ ਚਿਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਔਰ ਨਿਕਸਨ ਵਰਗੇ ਡਿਕਟੇਟਰ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਚਲਾ ਕੇ ਦੂਸਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਮੈਂ ਇਹ ਦੁਖ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀਤਨਾਮ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਜ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਮਗਰ ਜਦ ਦੁਬਾਰਾ ਬੰਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ, ਮਾਸੂਮ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਸਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੌਮ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੇ ਹਥ ਰੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਖੂਨ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਥਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਵਕਤ ਚੀਨ ਦੇ ਸਰਬਰਾਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਗਲ ਵਕੜੀਆਂ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਕਹੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਮਰ ਮਿਟਨ ਵਾਲਿਆਂ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਨਾ ਬਸ਼ਾਨਾ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਜਨਤਾ ਵੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨਾਲ ਖੜੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਰੂਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵਧਾਈ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਬਾਨੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਬਲਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਨਾਲ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਦਾ ਖੂਨ ਡੁਲ੍ਹਿਆ ਸੀ ਉਥੇ ਰੂਸ ਦੇ ਮਲਾਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਖੂਨ ਡੁਲ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਇਹ ਮਤਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੀ ਤਾਲੁਕ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ ਬਲਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਸਾਰੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨਾਲ ਤਾਲੁਕ ਰਖਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਏਸ਼ਿਆ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਇਸ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਅੰਦਰੋਂ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਨਿਕਲਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਗਾਵਤ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਧਰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦੇ ਕੇ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਕਠ ਪੁਤਲੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬੜੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕ ਜਾਗ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਕਸਨ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਜਾਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਦੌਲਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਜ਼ਾਲਮਾਨਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਕੋਰੀਆ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਦਸ ਦਿਤੀ ਹੈ ਔਰ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਸੰਦ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਨੇ ਦਸ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਦੂਸਰੀ ਤਾਕਤ ਆ ਕੇ ਏਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਐਕਸਪਲਾਇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਂਪਣੇ ਕਦਮ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚੋਂ ਉਠਾ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਔਰ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਗੇ ਉਨਾਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਇਹ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਦੋਸਤ ਬਣੇਗਾ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। (ਥੰਪਿੰਗ)।

ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਇਮਪੀਰੀਆਲਿਸਟ ਨੀਤੀ ਸੀ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕੀਤੇ ਸੀ। ਇਥੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਇਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਸਾਡੀ ਗਰਦਨ ਉਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ, ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਆਪਣੇ ਗੋਡੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ । ਇਹ 24 ਸਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਚਲਦੀ ਰਹੀ (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲੈ ਲਈ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਪਾਨ ਦੇ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਹਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਿਸੇ ਉਤੇ ਦਬਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ । ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਵੀਤਨਾਮ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਸਲਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁਲ੍ਹ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਇਹ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਬਰ ਆਉਣੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੱਠ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਖਬਰ ਆਉਣੀ ਕਿ ਉਹ ਫਿਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਰੰਗ ਲਿਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਗਰਦਨ ਝੁਕਾ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ । (ਥੰਪਿੰਗ)

ਸਾਡੀ ਸਾਲੇਡੈਰਿਟੀ, ਸਾਡੀ ਏਕਤਾ, ਸਾਡਾ ਦਰਿੜ੍ਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਹਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਪੱਕਾ ਰੱਖਕ ਡਟਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਖੁਆਹਿਸ਼ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜਾ ਵੀਤਨਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਖ ਲੈਂਦਾ ।

ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਅੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਵੱਖਰਾ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ । ਪਰ ਨਾਰਥ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਵੀਤਨਾਮ ਜਿੱਤ ਕੇ ਰਹੇਗਾ । ਅਤੇ ਇਹ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਵੀਤਨਾਮ ਬਣੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਖਾਮੋਸ਼ ਨਾ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਚੀਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕੋਰੀਆ ਸਵਾਲ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਰਿਆਗੇ ਕਾਈਸੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਨਾ ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਜ਼ਟ ਰਹੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਲਬ-ਪਰਸਤ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਦੋਂ ਜਨਤਾ ਉਠੇਗੀ ਉਦੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਕੇਵਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਇਹ ਮਤਾ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਦੇ ਨੇਤਾ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਬੜੀ ਸ਼ਾਨ ਨਾਲ, ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਇਸ ਖਾਸ ਮਸਲੇ ਉਤੇ ਜਿੰਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਸਕਣ, ਪਰਗਟ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਬੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨੰਗਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾਂ ਹੈ । ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਬੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ, ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਬਣੇ ਖਤਰੇ ਵਿਰੁਧ ਬੜੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ, ਇਕੱਠੇ ਹੋਕੇ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਸਕਦਾ ਸੀ । ਇਹ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਤਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਇਸ ਮਤੇ ਵਾਸਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਆਪਣੇ ਜ਼ਜ਼ਬਾਤ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਇਹ ਸਾਡਾ ਹਾਊਸ ਇਕ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਹਾਊਸ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਸਾਡੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਉਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣ ਦਾ । ਇਹ ਸਵਾਲ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਹ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਆਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚੁਕਾਂਗੇ ਉਤਨੀ ਹੀ ਥੋੜੀ ਹੈ । ਇਹ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਐਨੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਆਓ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅਮਨ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਠੀਏ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਆਓ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਇਕੱਠਾ ਕਰੀਏ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਉਹ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਵੱਲ ਤੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ ਕਰੀਏ । ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਛੁਪੇ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਿੱਠੂ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਛੁਪੇ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਜੇ ਉਹ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਭੁੱਟੋ ਲਲਕਾਰੇ ਨਾ ਮਾਰਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਪੈਂਦਾ । ਇਸ ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਲੋਕ, ਮਜ਼ਦੂਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਪਾਟੀਆਂ ਲੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੱਕੋ ।

ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਦੇਖ ਛਾਲੇ ਦੀ ਹਾਸਾ ਵੇਖ ਲੀਰਾਂ ਦਾ,
ਸਿਆਸਨ ਡੋਲ ਜਾਵੇਗਾ ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੇ ਅਮੀਰਾਂ ਦਾ ।

ਉਹ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਈਮਾਨ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਰਮ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਉਹ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਤਖਤੇ ਤੇ ਜੰਗ ਛਿੜ ਪਈ ਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ । ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਦਰਜਾ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਹੈ । ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਜਾਨਦਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚਾ ਸਿਆਣਾ ਤੇ ਮਹਾਨ ਦਰਜਾ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਹੀ ਧੱਕਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋਵਾਂਗੇ । ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ਮ੍ਹਾ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਇਸ ਸ਼ਮ੍ਹਾ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਇਸ ਸ਼ਮ੍ਹਾ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਝਾ ਦਿਓ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਤੁਸੀਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਦੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਤਵਾਂ ਬੇੜਾ ਭੇਜਿਆ । ਉਹ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਭੈ ਭੀਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੈ ਭੀਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿਤਾ । ਅਮਰੀਕਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਵੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ (ਤਾੜੀਆਂ) ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮਤਾ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਆਗਿਆ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ (ਤਾੜੀਆਂ) ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Speaker : Motion moved—

That this House :—

(i) places on record its deep anguish at the escalation of war in Vietnam by the American occupation forces;

(ii) condemns the unprecedented barbaric terror and bombing of North Vietnam by the U.S. Air Force and the reported threat of using nuclear weapons;

(iii) hails the heroic people of Vietnam who led by the People's Liberation Front and their Provisional Revolutionary Government through their stout resistance have defeated time and again the aggressive armies of United States and congratulate them on the liberation of vast areas of their motherland ;

(iv) fervently hopes that the Liberation Forces will soon win final victory ;

(v) deeply appreciates the stand of the Prime Minister and the Foreign Minister of India and the Government of India for their solidarity with the people of Vietnam, endorses their demand for the forthwith ending of bombing of North Vietnam, withdrawal of U.S. occupation forces and immediate resumption of peace negotiation ;

(vi) expresses the hopes that the Government of India will find it possible to accord recognition to the Provisional Revolutionary Government of South Vietnam at the earliest.

ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ 45 ਮਿੰਟ ਟਾਈਮ ਸੀ । ਪਰ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮਤੇ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ, ਟਾਈਮ ਅਣਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਮ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਿਹਤਰ ਰਹੇਗਾ । (Originally 45 minutes were fixed for discussion on this Resolution. But the Chief Minister, in view of the importance of this Resolution, has requested that it would be better if no time limit is fixed for discussion on this Resolution).

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਸੀ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੀ ਸੈਂਟੀਮੈਂਟਸ ਠੀਕ ਹਨ ਕਿ 45 ਮਿੰਟ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸ ਵਾਸਤੇ 2 ਘੰਟੇ ਟਾਈਮ ਰਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਪਰ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਤਾਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਯੂਨੈਨੀਮਸ ਹੈ ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੇ ਹਾਊਸ ਸਹਿਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਠੀਕ ਹੈ । (If the House agrees, I have no objection to this proposal).

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਊਜ਼ ਐਕਸਪਰੈਸ ਕਰਨੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਟਾਈਮ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਅੱਜ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੁਟ ਹੋਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ 15 ਮਿੰਟ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 1.15 ਤੱਕ ਇਸ ਮਤੇ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਚੱਲਦੀ ਰਹੇਗੀ । I hope this has the approval of the House. (Since the Resolution is to be put before the House today, we may reserve 15 minutes for that, and we can discuss the resolution upto 1.15 p. m. I hope this has the approval of the House.)

Voices : Yes, Yes.

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਮੂਵ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਰ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਮਤਾ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮ ਹਨ ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ, ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ. . . .(ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰ ਲਓ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (Gulshan Jee, you may make the correction. His name has also been included.) (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ (ਕੋਟ ਕਪੂਰਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਇਕ ਯੂਨਾਨੀਮਸਲੀ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਜੰਗ ਦਾ ਇਕ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਇਸ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਜੰਗ ਵਾਸਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੇ ਕਾਫੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਥੋੜੇ ਜਿਹੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ, ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਮੁਲਕ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ, ਉਥੇ ਦੇ ਪੈਟਰੀਆਟਸ ਜੋ ਨਾਰਥ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਂਭੇ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਇਮਪੀਰੀਆਲਿਸਟ ਮੁਲਕ ਕੁਚਲਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਇਕਾਨਮੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਰਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਤੋੜਨ ਵਾਸਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ]

ਬਹੁਤਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ । ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀਆਂ ਪਾਵਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਦੂਸਰੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਜ਼ਾਲਮ ਮੁਲਕ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਕੁਚਲਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਗ਼ੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਦੀ ਜਕੜ ਤੋਂ ਛੁੜਾਉਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਡੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਟੈਕਸ ਲਾ ਕੇ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇਜਾਰਾਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਖੋਹ ਕੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਖੋਹ ਕੇ,ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਉਂਦੇ। (ਵਿਘਨ)

ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਲੈਣਾ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ, ਕਿ ਉਹ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਕਿ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਖੋਹ ਕੇ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਖੋਹ ਕੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਲੁੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ, ਇਕਨਾਮਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਓਪੀਨੀਅਨ ਕਰੀਏਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਮਪੀਰੀਆਲਿਸਟ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨਾਂ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਹ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਸੋ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਿੰਨਾਂ ਵੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਿਯੋਗ, ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਅਸੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਸਮ੍ਹਾਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਤਨੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਨੋਈ ਦੇ ਉਤੇ ਜਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਉਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਪਾਨ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਕੀਤਾ । ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਇਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਦਿਖਾ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਤੱਕ ਵੀ ਲੁਟਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਹ ਗੱਲਾਂ, ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਅੱਜ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਨਾਲ ਨਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕ ਜੋ ਅੱਜ ਬਾਗੀ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਜੋ ਇਕ ਥੋਥਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਖ਼ੂਨ ਪੀਣ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਅੱਜ ਉਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਕਸਨ ਪਰਧਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਗਾਵਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਜੋ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਕੇ, ਅਸਲਾ ਦੇ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵਿਚ ਬਗਾਵਤ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਲੁਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੇਸ਼ਕ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਸੀਲੇ ਘੱਟ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਇਥੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ, ਜੋ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ, ਉਸ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹੁਜਾਂ ਮਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਮੁਲਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜਨ ਦੀ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਨੂੰ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੀੜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਪਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਾਫੀ ਵਸੀਲੇ ਹਨ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਹਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਕਿਸੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹਾਊਸ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦਾ ਹਰ ਇਕ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਮੁਤਫਿਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਪਸੀਨਾ ਬਹਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ । ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਜ਼ਾਤੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਬਧ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕੋਈ ਬੰਬ ਗਿਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਬੜੀ ਸੱਟ ਵਜਦੀ ਹੈ ।

ਸੋ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ, ਸਦਨ ਵੱਲੋਂ ਔਰ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਿਚ ਬਿਲੀਵ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪਰੋਚ ਕਰਨ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ, ਦੇਵੇ । ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਹ ਵੀਰ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਸੋ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਮੁਲਕ ਮਿਲਕੇ ਲੜਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਕੱਲਾ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਰ ਪੰਜ ਸੱਤ ਮੁਲਕ ਅੰਦਰੋਂ ਅੰਦਰ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ । ਕੋਰੀਆ ਵਿਚ ਵੀਹ ਪੰਝੀ ਸਾਲ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਔਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮੀਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰ ਰਹੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ]

ਹਨ, ਇਕ ਜਹਾਦ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿਓ । ਹਰ ਮੁਲਕ, ਹਰ ਏਜੰਸੀ, ਹਰ ਅਖਬਾਰ ਅਤੇ ਹਰ ਫਿਰਕਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਯੂਨਾਇਟਿਡ ਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਰਾਏ ਆਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ । ਔਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਹੋ ਸਕੇ । ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਜ਼ਮ ਨਾਲ ਠੋਸ ਲੜਾਈ ਹੈ । ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਹੱਟ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਆਸ਼ੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ਕੱਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਵੱਜਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਅੱਗ ਵੱਧ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਕਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦਬਾ ਹੇਠ ਨਾ ਆਉਣ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਾਰਖਾਨੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਹੋਵੇ । ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਜ ਬੁਰਜੂਆ ਤਾਕਤਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਗੀਰਦਾਰ, ਸਰਮਾਏਦਾਰ, ਕਾਰਖਾਨੇਦਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਇਕੱਠੇ ਹੋਈ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਰੋੜਾ ਬਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਤੀਹ ਸਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਗਵਾਏ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੁਰਜੂਆ ਤਾਕਤ ਦੇ ਦਬਾ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ । ਮੇਰਾ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਕੀਤੀ । ਕੀ ਇਹ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਝਲਕ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਪਿਆਰਾ ਰਾਮ ਧੰਨੋਵਾਲੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮਤੇ ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲ ਰਹੇ । ਇਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਧੰਨੋਵਾਲੀ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਤਸ਼ਰੀਫ ਰੱਖੋ। (Dhanowali Sahib, please resume your seat).

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਤੇ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਚ ਸਾਧਾਰਨ ਪਰਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਔਰ ਜਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਿਛੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ ਔਰ ਕੱਲ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜੇ ਅੱਗੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਸਨ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਆ ਖੜੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜੇਕਰ ਧਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜੇਹਿਆਂ ਟੇਡੀਆਂ ਪੱਗਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਉਣ ਦੇਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਾ ਲਗਾਉਣ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਲੀਅਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਰਲ ਸਮਾਜ ਉਤੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈਵੀ ਹੋਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਫਿਰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਮੂੰਹ ਨਾ ਲਗਾਉਣ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ, ਅਸੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਾਂਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੰਗੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਥ ਦੇਵਾਂਗੇ (ਤਾੜੀਆਂ) ਲੇਕਿਨ ਜੇਕਰ ਉਹ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਬਾ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸ਼ਲਾਘਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ । ਜੇਕਰ ਉਹ ਹੁਣ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ।

ਮੈਂ ਇਕ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀ ਸੀ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੱਧਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੀ ਸੀਲਿੰਗ ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦੇਣ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਕਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਜਾਗੀਰਦਾਰ ਲੋਕ, ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਲੋਕ ਇਸ ਸੀਲਿੰਗ ਦੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਤਾਰਪੀਡੋ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਘਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਅੱਗੇ ਝੁਕਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਟ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਾਂਗਰੈਚੂਲੇਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਸਮ ਅੱਪ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਮੁਲਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਉ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੀਨ ਵੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਦੂਸਰਿਆਂ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੀਨ ਦਾ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੋਸ਼ਲਿਸ਼ਟ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰੈਚੂਲੇਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੱਛਮ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ੇ ਦੀ ਹੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਕੌਮੀ ਹਿਤਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਸੀ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਹੀਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਚ ਚਾਹੇ ਉਹ ਮਾਸਕੋ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੈਰਸ ਤੇ ਜਾਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਹੋਵੇ, ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਤੇ ਪਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਸ ਲੜਾਈ ਦਾ ਫੌਰੀ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ ? ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੀਤਨਾਮ ਉਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮੁੜਕੇ ਬੰਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ । ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਗੱਲ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 1964 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਉਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਉਸ ਬੰਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਗਲਫ ਆਫ ਟੌਂਕਣ ਦੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਉਤੇ ਸਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ]

ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ 1964 ਵਿਚ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਉਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ । 1971 ਦੇ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖਬਾਰ ਐਂਡਰਸ਼ਨ ਨੇ ਇਕ ਖਬਰ ਛਾਪੀ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਇਕ ਧੋਖਾ ਹੈ । ਉਸ ਖਬਰ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਵਿਚ ਹਲਚਲੀ ਮਚਾਈ ਸੀ । ਉਸ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਦੱਸੀ ਸੀ ਕਿ ਗਲਫ ਆਫ ਟੰਕਣ ਦੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਇਕ ਕਿਸ਼ਤੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਬਹਾਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਥੋਥਾ ਸੀ, ਗਲਤ ਸੀ, ਔਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਜ ਮੁੜ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਬੰਬ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮਹਾਨ ਜੰਗ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 60 ਲੱਖ ਟਨ ਅਮੋਨੀਸ਼ਨ ਵਰਤਿਆ, ਪਰ ਸੰਨ 1965 ਤੋਂ ਅਜ ਤਕ ਇੰਡੋ ਚਾਇਨਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਕਬੋਦੀਆ ਅਤੇ ਲਾਓਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਬੰਬ ਅਤੇ ਅਮੋਨੀਸ਼ਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵਰਤਿਆ ਉਹ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਅਮੋਨੀਸ਼ਨ ਤੋਂ ਦੋ ਗੁਣਾ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1 ਕਰੋੜ 30 ਲੱਖ ਟਨ ਅਮੋਨੀਸ਼ਨ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਅੱਧਾ ਪਿਛਲੇ ਕੇਵਲ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ। ਫਿਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵਸੀਹ ਰਕਬਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਐਮੋਨੀਸ਼ਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੇ ਬੰਬ ਵਰਸਾਏ ਗਏ ਉਹ ਯੂਰਪ ਵਿਚ 40 ਲੱਖ ਸਕੇਅਰ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੀ ਪਰ ਇੰਡੋ ਚਾਇਨਾ ਦਾ ਉਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਸਿਰਫ 7 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਸੁਕੇਅਰ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਦੂਜੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਬੰਬ ਵਰਤੇ ਗਏ ਬੰਬਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੋ ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਬੰਬਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਆਪ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ, ਹਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਦਰਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਿੰਦਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਮੀਲ ਦੂਰ ਹਨ, ਕੀਤੀ। ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇਕਰ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਥੇ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਹ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਰਵ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਣਗੀਆਂ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਬਰਬਰੀਅਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਧਾ ਧੁੰਦ ਬੰਬਾਰੀ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾ ਅਤੇ ਬੇਘਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਝ ਅੰਕੜੇ ਦਿਤੇ ਸਨ।

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸ ਬਰਬਰੀਅਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਜਸਟੀਫਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਹੁਣ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫੋਕੀਆਂ ਅਤੇ ਗਲਤ ਸਨ। ਪਰਧਾਨ ਨਿਕਸਨ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਤਾਂ ਡੀਐਸਕੇਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹੈ, ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਚੈਲੰਜ ਕੀਤਾ, ਅਸਾਡੇ ਇਥੇ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤਾਂ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਲੜਾਈ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਜ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਜਾਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਸਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਝੂਠ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਡੀਐਸਕੇਲੇਸ਼ਨ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲਿਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕੀ ਸੀ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਿਠੂ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜ ਵਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵੀ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਿਠੂ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਇਸੇ ਤਰਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿਠੂ ਵੀਤਨਾਮੀ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਟਕਨਾਲੋਜੀ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਜਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀਆਂ ਬਹਾਦਰ ਫੌਜਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਸਤ ਦੇ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਵੀਤਨਾਮੀ ਫੌਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜ ਅਮਰੀਕਾ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਕੱਢ ਲਏ ਤਾਂ ਜਨੂਬੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀਆਂ ਪਿਠੂ ਫੌਜਾਂ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਹ ਥੀਉਰੀ ਵੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ।

ਹੁਣ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਨੇ ਜਨੂਬੀ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੁਨੀਆਂ ਮੰਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ. ਸ਼ੁਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਬਾਂਸਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਖੋਹ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੋਸ਼ਲਿਸ਼ਟ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਛਕੇ ਛੁੜਾਏ ਸਨ। ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਕਸੀਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਹੋਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਕ ਹਿਸਾ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਤਕਸੀਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਜਨੂਬੀ ਵੀਤਨਾਮ ਤਾਂ ਤਕਸੀਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਇਹ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਕੀਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਪਰ ਹੁਣ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਚਾਲ ਨੂੰ ਜਾਣ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਗੁਮਰਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

ਅਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਹੀ ਰੂਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸਾਡੀ ਸੰਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਕ-ਵੱਡੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਜੇਨੇਵਾ ਪੈਕਟ ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿਤਾ, ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ]

ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਿੱਠੂ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਸਕਦੀ । ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਅਜ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਾਰਬੇਰਿਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੋਕ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਿਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਕੀਤਾ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਆਵਾਜ ਉਠਾਈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਮੁਖਾਲਫਿਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਤਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਬਾਰ-ਬੇਰਿਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

(ਇਸ ਵਕਤ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਪਰਧਾਨ ਨਿਕਸਨ ਮੌਜ਼ੇਤੁੰਗ ਅਤੇ ਚਾਊਇਨਲਾਈ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਕ ਜਾਇੰਟ ਕਮੂਨਿਕ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੂਇਨਲਾਈ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਇਨ ਬਿਨ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਚੀਨ ਫਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਦੀ ਲਫਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਕਸਨ ਚਾਊਇਨਲਾਈ ਅਤੇ ਮੌਜ਼ੇਤੁੰਗ ਦੀ ਜਫੀ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਸ਼ਮਾਲੀ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਹੇ ਕਿ ਦਾਰੋਮਦਾਰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਤੇ ਹੈ ਇਹ ਗੱਲ 16 ਆਨੇ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਹੋਈ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਇੰਨੇ ਵਡੇ ਸਾਮ-ਰਾਜ ਨਾਲ ਚੀਨ ਦੇ ਮਿਲ ਜਾਣ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਅਸੀਂ ਇਕ ਹੋਰ ਸਬਕ ਇਹ ਵੀ ਸਿਖਿਆ ਹੈ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉਤੇ ਇਤਨਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਇਹ ਉਸ ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਰੀਹਨ ਲਾਉਂਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਉਥੇ ਇਕ ਕਮਿਊਨਟੀ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਨਾਲ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਚਲਨ ਲਈ ਇਹ ਜੰਗ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਕੌਮ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਹੈ, ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕੁਚਲਨ ਦੇ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕੋਈ ਗੁਲਾਮ ਬਨਾਉਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਨਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਅਜ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਛੇ ਹਥਿਆਰ ਉਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਵੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਵਕਤ ਐਸਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਾਲਾਕੀ ਦੀ ਗਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਕੌਮਾਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਪਈਆਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹਨ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਤੇ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਇਤਨਾ ਖਰਚ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਆਖਿਰ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ? ਕਿਉਂ ਇਤਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਓ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਹੁਣ ਤੱਕ 350,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਰ ਚੁਕੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਟੜ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਲੜਾਈ ਤੇ ਇਕ ਅਰਬ ਅਤੇ 15 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਆ ਚੁਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲੜਾਈ ਜਿਤ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਲੜਾਈ ਤੇ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਇੰਡੀਵਿਜੂਅਲ ਅਜਾਰਾਦਾਰ ਹਨ ਉਹ ਹਰ ਕੀਮਤ ਤੇ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਕਮਾ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਜਨਰਲ ਈਲੈਕਟ੍ਰਿਕ, ਜਨਰਲ ਡਾਇਨੈਮਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇਹੋ ਜੇਹੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ 1968 ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਰਮਾਂ ਦੀ ਮੁਨਾਫਾ 395 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ 598 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਇਹ ਨਫਾ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਜਾਰਾਦਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਨਿਊਜ਼ ਐਂਡ ਵਰਲਡ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਖਬਰ ਛਪੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਾਰੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਫਰਮਾਂ ਮਾਸ ਸਕੇਲ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਖਾਨੇ :—

"The Nations' factories are already operating at practically full capacity and at a rate ever higher than during the first year of the Korean War. Heavy new demands on industry may force some Companies to use obsolete, high cost facilities to meet war demand."

ਜੰਗੀ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਥੇ ਇਤਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਰਬਾਂ, ਖਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਨਫ਼ੇ ਦੇ ਕਮਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣ। ਚੰਦ ਇਕ ਇਜਾਰੇਦਾਰ ਹਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਛਾਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਅਰਬਾਂ ਖਰਬਾਂ ਡਾਲਰ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਹ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਕ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਦੀ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਣੱਖ ਦੀ ਵੰਗਾਰ ਦਾ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੇ ਵਿਚ ਕੌਣ ਜਿਤੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਈਗੋਨਾਂ ਪਿਛੇ ਜੇਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤਨੀ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ 700 ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੜਦੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਵੀਤਨਾਮ ਅਤੇ ਇੰਡੋ/ਚਾਈਨਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਪਿਛਲੇ 700 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜਿੱਤ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹੋਵੇ ਇਹ ਤਾਂ ਮੰਨਣਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਲੜਾਈ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਸਾਮਰਾਜ ਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਤਬਕਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਮਰਾਜ ਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਦਾ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਦੂਰ ਦਰਸ਼ੀ ਵਿਯਨ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਾਰਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਲੜਾਈ ਅਮਰੀਕਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਰਖ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਵੀ ਰਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਮਰਾਜ ਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਰੂਟ ਬਣਾਈ ਰਖੇ ਅਤੇ

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ]

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਘੱਟਾ ਪਾਈ ਰਖੇ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਇਕ ਜ਼ਾਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਥੋਂ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਵੀ ਜਾਣਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਅਸਲੀ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਬਲ ਬੋਤੇ ਕਿਸੇ ਤੇ ਛਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਾ ਕਰੇ। ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕ ਐਸਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਇਹ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਬਹਾਲ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਕੇਸ ਸਕਿਉਰਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਮਰਾਜ ਵਾਦੀ ਹੀ ਸਨ ਜੋ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਹਥਿਆਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੇਂਦੇ ਰਹੇ। 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਦੂਸਰੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਵੈਪਨ ਪੈਟਨ ਟੈਂਕ ਵਗੈਰਾ ਦਿੱਤੇ। ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਤਰਤਨ ਚਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਯਹੀਆ ਖਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਸਾਮਾਨ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਕੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਉਕਸਾਇਆ, ਇਹੋ ਨਹੀਂ ਇਤਨੀ ਦਲੇਰੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੌਮ ਨਿਹਾਇਤ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਇਕ ਪਾਸੇ ਲੜ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰਹਦੋਂ ਪਾਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜ ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ੈਤਾਨਾਂ ਨੇ 7ਵੇਂ ਫਲੀਟ ਦੇ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਸਾਡੇ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰੇ। ਇਹ ਵਖਰੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਸਮਝੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਡਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਤਿਹ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਇਹ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਚਲਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਕ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਡੇ ਫਾਰਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣ ਇਹ ਗਲ ਨਾ ਕਰੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡੁਬਕਣੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਕੀ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਅਮਨ ਕਾਇਮ ਰਖਣ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਜ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਅਮਨ ਦੇ ਵਿਚ ਰਹੇ। ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਗਏ ਉਥੇ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਕ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸ-ਤਾਨ ਨੂੰ ਲੈਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਦੀ ਤਿਫਲ ਤਸਲੀ ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਾਅਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਦਰਾ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਰਕੀ ਵਰਗੇ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਖਿਦਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਇਤਨੀ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹੁਣ ਚਾਹੁਣ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਿਦਮਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਫ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਖਿਦਮਤ ਆਪ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲਈ ਇਤਨੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦ ਰਖਸ਼ਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਬੇਨਤੀਆਂ ਹੀ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜਾਦੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਕਰਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਚ ਅਜਾਰੇਦਾਰੀ ਹੈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਾਰੇਦਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਰਲਾ ਫਰਮਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਪਿਠੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਮਦਾਦ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮਨਾਪਲੀ ਖਤਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਮਦਾਦ ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਵੀਤਨਾਮ ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਛੋਟਾ ਜੇਹਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਤਅੱਲਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਇਕ ਫਿਕਰਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਹੈ "ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।" ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਫਿਕਰਾ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦੁਖ ਹੋਇਆ। ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਸੂਰ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਨਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਯਹੀਆ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦਿਤੇ ਸੀ। ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਕਤਲ ਹੋਏ, ਇਕ ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋਏ। ਅਜ ਵੀ 25 ਫੀਸਦੀ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਤਨ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕਪੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਾ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਹੈ ? ਯਹੀਆ ਖਾਨ ਤਾਂ ਇਕ ਕਠਪੁਤਲੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਸੀ। ਔਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਨਾ ਕਹੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁੱਖ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਬੰਗਾਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਹ ਕੋਈ ਕੰਡੈਮਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਹਕੀਕਤ ਪਸੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਖਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਕਿਉਂ ਹੋ। ਉਸ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਹੈ? ਕਈ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਬੜੀ ਮੱਦਦ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੀ ਮੱਦਦ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪਟਰੋਲ ਕਢਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਆਪਣਾ ਤੇਲ ਕੱਢਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਕੋਈ ਅਮਰੀਕਾ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਨਅਤ ਲਗਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿਦਾ, ਇਹ ਮਦਦ ਰੂਸ ਤੋਂ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਕੀ ਮੱਦਦ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ? ਜਿਹੜੀ ਕਣਕ ਉਸ ਦੇ ਮਵੇਸ਼ੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਿੰਦੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਅਗੇ ਵਧ ਕੇ ਠੋਕ ਵਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਿਹੜੀ ਮੱਦਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਹੈ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੱਦਦ ਦੇਣੀ ਉਹ ਇਕ ਪੂਰਨ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਕੋਲ ਇਲਾਕਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮੈਡਮ ਬਿਨ੍ਹ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਇਥੇ ਆਈ। ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਉਹ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕਰ ਵਿਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਸ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਸਾਡੀ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ]

ਫਿਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਤੇਲ ਮਹਿੰਗਾ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਟੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਜੇ। ਇਹ ਰਵਈਆ ਹੈ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਕਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੌਮੀਕਰਣ ਕਰ ਲਵੇ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਜਿਤਨਾ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਮਾਇਆ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਸਾਰੇ ਨੂੰ ਕੌਮੀਕਰਣ ਕਰ ਲਵੇ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵੀ ਸਾਡੀ ਇੱਜਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਅਸੀਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਫਿਰ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਦੀ ਉਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਜਿ ਡ਼ੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਹੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਬਕ ਸਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੂਸ ਹੀ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਔਰ ਮਾਰਕਸਿਸਟ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਜੋ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵੀਤਨਾਮ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਪਿਛੇ ਜਿਹੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਘਰ ਹਨ, ਇਕ ਵੀਤਨਾਮ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਰੂਸ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਦੇ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਖ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਰੂਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਦੋਸਤੀ ਅਸੀਂ ਜਿੰਨੀ ਪੱਕੀ ਕਰਾਂਗੇ ਉਤਨਾ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾਈ ਦਾ ਪਾਤਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਅਮਰੀਕੀ ਜਨਤਾ, ਉਥੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਉਥੇ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ। ਉਥੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਬੰਬਾਰਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੇ ਆਮ ਲੋਕ ਅਤੇ ਇੰਟੇਲੇਕਚੂਅਲ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੇਪ੍ਰਵਾਹ ਹੋ ਕੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਖ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਨਿਕਸਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਬੰਬਾਰ-ਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਲਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਖੀਰੀ ਜਿਤ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਨਿਕਸਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਲੂਸ ਕੱਢਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਉਹ ਉਥੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਔਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹ ਇਕ ਲਹਿਰ ਚਲ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੰਗ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਲਹਿਰ ਵੀ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ-ਦਾਰ ਜਿਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਹ ਮਦਦ ਸਿਰਫ਼ ਦਸਖਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਇਸ ਲਈ ਕੁਝ ਅਮਲੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵੀਤ-ਨਾਮ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਪਣੀ ਮਦਦ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਸਾਰ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਸਟ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

श्री बलराम (फाज़िलका) :—डिप्टी स्पीकर साहिब जो मता इस हाऊस में पेश किया गया है, इस में से भारत की आत्मा की आवाज आती है, भारत की पुरानी संस्कृति की आवाज़ है। हमारी रूह की आवाज़ है। यदि हम इतिहास के पन्नों को देखें तो हमें पता चलेगा कि भारत की फ़ौजें कभी भी किसी दूसरे देश पर हमला करने या ज़ुल्म करने नहीं गईं, बल्कि भारत के लोग यहां से बाहर प्यार का और शान्ति का सन्देश लेकर गए। इतिहास बताता है कि अशोक महान् के राज्य में यहां से कुछ लोग दूसरे देशों में प्यार और शान्ति का सन्देश लेकर गए थे। जिसके नतीजे के तौर पर आज भी भारत में जहां कहीं भी ज़ुल्म हो रहा हो, अपनी आवाज़ उठाता है। जहां भी ज़ुल्म होता है, भारत की आवाज़ सब से पहले उठती है। मैं समझता हूं कि फासिज़्म और जिसे मैं डैमोक्रेटिक कैपिटलज़िम कहता हूं, प्रजातन्त्र के लिए खतरा है। आप इतिहास को देखें। जर्मनी में हिटलर आया, इटली में मुसोलीनी आया उन का एक मकसद था कि कैपिटलिज़्म पनपे। उन्होंने दूसरे देशों को दबाना शुरू किया ताकि उनके अपने कारखाने चलते रहें। उनको दूसरे देशों का कच्चा माल मिले और उनके कारखाने बन्द न हों। इसलिए वह प्रजातन्त्र की आवाज़ को दबा देना चाहते थे। इसी तरह निपोलियन था। उसका भी वही हश्र हुआ जो हिटलर और मुसोलीनी का हुआ था।

डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं एक बात और कहना चाहता हूं कि पूंजीवाद और साम्राज्यवाद की बात करते समय काले और लाल के अन्तर को भूल जाना चाहिए। यहां अमरीकन साम्राज्यवाद की बात की गई लेकिन चीन के बारे में कोई बात नहीं की गई। वह भी साम्राज्यवादी देश है। फर्क केवल काले और लाल का है। जब तिब्बत की बात हुई थी तब यह कहां थे? जब भारत पर चीन ने हमला किया तब वह कहां थे? जब बंगाल में कत्ल हो रहे थे, बच्चों को मारा जा रहा था तब चीन याहिया खां को हथियार दे रहा था। मैंने एक कहानी सुनी थी कि एक मां ने अपने बच्चे को खुद मार दिया क्योंकि उससे 50 आदमियों के प्राण बचते थे। जब चीन ने तिब्बत को हड़प लिया तो यह मेरे भाई कुछ कहने से झिझकते रहे। जब भारत की सरज़मीन पर उसने हमला किया तो भी यह मेरे भाई बात करने से झिझकते नहीं। आज यह साम्राज्यवाद की बात करते हैं। मैं यह समझता हूं कि वीतनाम पर अमरीका ज़ुल्म कर रहा है। मैं 10 अमरीकी स्टेट्स घूमा हूं। मैंने वहां देखा कि हर शहर और गांव के लोग जिनके रिश्तेदार लड़ाई में गए हुए हैं, इस लड़ाई के विरुद्ध आवाज उठा रहे हैं। वह इसे अच्छा नहीं समझते लेकिन मजबूर हैं। इस का कारण यह है कि वहां जो मनापली हाऊस है आर्थिक तौर पर उनका ही वहां कब्ज़ा है। वहां लड़ाई का सामान तथा बम्ब बनाते हैं। ताकि उनके कारखाने चलते रहें।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮਸਲਾ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਰਮ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਕੋਰਮ ਠੀਕ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਬਲਰਾਮ ਜੀ, ਕਨਟੀਨਿਊ ਕਰੋ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(The House is in quorum. Sh. Balram may please continue his speech).

श्री बलराम : हमारा प्रगतिशील देश है। और भी जितने प्रगतिशील देश हैं जैसे कि जापान है और दूसरे मुल्क हैं, इनका आर्थिक ढांचा खराब करने पर अमरीका तुला हुआ है। आप अमरीका की मण्डी में चले जाओ वहां पर जापानी सैट मिलते हैं। अमरीका का आर्थिक ढांचा बिखर गया है।. अब इसके पास और कोई चारा नहीं रहा सिवाए इसके कि जंगी सामान बनाए। इसी लिए अपने आर्थिक ढांचे को कायम रखने के लिए वह बम्ब बना रहा है, जिस से कि लोगों को तबाह किया जा सके, जहाज़ और लड़ाई का सामान बना रहा है, और अपनी बिखरी हुई economy को बचा रहा है। लेकिन फिर भी इसकी यह पालिसी कहीं भी कामयाब नहीं है। इनका ढांचा बिखरने वाला है। यह लोग समझते नहीं कि इन्सान सुखी रहने के लिए है :

"सर्वे भवन्तु सुखिना :
सर्वे भवन्तु निरामया :"

इन लोगों को समझ नहीं आती कि सब इनसानों को सुखी रहना चाहिए। यह बातें इनकी समझ में आ भी नहीं सकतीं। इन की पालिसी तो यह है कि इनसान को काबू कैसे करना है। (विघ्न) डिकटेटर को पैसे देकै गद्दियों को कायम रखना है।

भारतवर्ष और इसकी जनता ने जो भी हमारे पास ताकत थी उतने ज़ोर से हमने नार्थ-वियतनाम की सहायता की है। हमारी सरकार ने राजदूत स्तर पर उनसे नाता जोड़ कर बहुत भारी काम किया है। लेकिन मैं तो यहां तक भी कहूंगा कि अगर हो सके तो वहां पर अपने volunteer भेजने से भी हिचकिचाना नहीं चाहिए। एक प्रजान्तत्र देश का गला नहीं घोटना चाहिए। खूंखार दिन्दों का मुकबला बड़े ज़ोर से करना चाहिए।

गरीब इन्सान की आत्मा मरती नहीं बल्कि जितना इस पर जुल्म करो उतनी यह उभरती है। यह छोटा सा देश सात साल से अमरीका के खिलाफ लड़ता आ रहा है। इनकी आत्मा में कितना बल है। अमरीका वालों ने वहां पर एक ऐसे बम्ब का इस्तेमाल किया है, जोकि एटम बम्ब का छोटा भाई है और जिसके गिरने से कोई चीज़ रहती ही नहीं।

वक्त आ गया है और सारे संसार में आवाज उठ खड़ी हुई है। इस वक्त साम्राज्य चाहे लाल हो चाहे काला हो, इसकी जड़ें खोखली हो चुकी हैं। इसके खिलाफ भारतवर्ष की आवाज उठ खड़ी हुई है। और इस आवाज को अब दबाया नहीं जा सकता। इन शब्दों के साथ मैं रैज़ोल्यूशन का समर्थन करता हूं।

ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਸਟਰ (ਸ਼ੇਰਪੁਰ, ਐਸ.ਸੀ.): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁਧ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਕੌਮਾਂ ਕੌਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਮਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇ-ਬੰਦੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਦੇ ਕਫਨ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਕਿੱਲ ਠੋਕਣ ਗੀਆਂ।

ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਦੋ ਜਹਿਦ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜ ਜੋ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਬੜਾ ਲੈਸ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬੜੇ ਭਿਆਨਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਉਤਰੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਹਨੋਈ ਅਤੇ ਹਾਈਫਾਂਗ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹਾਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਬੌਖਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੌਖਲਾਹਟ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਉਤਰੀ ਵੀਤ-ਨਾਮ ਤੇ ਹੋਰ ਹਮਲੇ ਤੇਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਔਰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਔਰ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਰ ਇਕ ਹਮਲੇ ਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਸਲੋਗਨ ਦੇ ਕੇ ਉਥੇ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਉਹਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੱਖਣੀ ਵੀਤਨਾਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ (ਵਿਘਨ) ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਲਕ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਹੇ। ਉਸਦਾ ਵੀਤਨਾਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਔਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇਥੇ ਆ ਕੇ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਫੇਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੱਖਣੀ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਜਾਵੇ-ਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਉਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬੰਬਾਰੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਫੋਰਸ ਕੱਢੀ ਜਾਵੇ।

ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਿਸ ਨੇ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਨਾਲ ਬਸਤੀਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਲੜਨ ਲਈ 20 ਸਾਲ ਤੱਕ ਸੰਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਦੱਖਣੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਚਾਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਤਵਾਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੇੜਾ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਿਆ ਕੇ ਖੜਾ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਡਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਡਰ ਨਾਲ ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਪਰ ਇਹ ਗਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਬੜੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਡਰਨਗੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਦਮ ਕਰਕੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਮਾਸਟਰ]

ਰਹਿਣਗੇ। ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਫਿਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਤਨੋ ਅਤੇ ਮਨੋ, ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਮੈ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਹਨ ਉਹ ਤੋੜ ਲਏ ਜਾਣ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨਤੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਲਿਬਰੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਤੋੜ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਦੇਸ਼ ਰੂਸ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਲੱਕ ਤੋੜਵੀਂ ਹਾਰ ਦੇ ਸਕਣ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਫਿਰ ਵੀਤਨਾਮੀ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਭ ਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਜਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸਮਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ (ਟਾਂਡਾ): ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਇਕ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਮਸਲਾ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਹਾਊਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਤਾ ਲਿਆ ਕੇ ਇਕ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਫੌਜਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿਚ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਲੀਡ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਅਸੀਂ ਪਾਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ। ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਹਿੱਸਾ ਅਸੀਂ ਕੀ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਫਜ਼ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਕੁਝ ਲਫ਼ਜ਼ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਡਾਕਟਰੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਸੀ। ਫਿਰ ਮਿੰਟਗੁਮਰੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਜਾ ਵਸੇ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਲੰਧਰ ਆ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਇਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਮੇਰਾ ਇਨਸਟਰਕਟਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਛਾਉਣੀ ਸੜਕ ਤੇ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲ ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਾ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਘਰ ਹੈ, ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਪਏ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:

> "Singh don't worry. We are sitting at Aden. We will come back whenever you want us."

ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕਨ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਸਟਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਕਈ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਬੜੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਨ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਈ। ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਨ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬੈਕਵਰਡ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਜਦ ਸਾਡੇ ਤੇ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਕਰੀਏਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਨ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਨੇ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਏਜੰਟ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਕਿ ਇਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੇਖ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਭੈ ਭੀਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਮੈਂ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਅਮਰੀਕਨ ਮੇਂਟ ਪਰਜਿਸਟ ਨਾਲ ਜੋ ਮੇਰੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਈ, ਉਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਦਸਿਆ :

> You can become a great nation because you have got steel, you have got petrol, you have got all the necessary things which a nation needs.

ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਿਗ ਫੋਲਾਦ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਮਪੋਰਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਇਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗੁੰਡਾ ਪਾਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਾਰ ਖਾਧੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਕਰਤੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਿਛੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਸਤੰਬਰ, ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਲਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਖੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਲੈ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਬੰਗਲਾ ਤੋਂ ਕੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਵੀ ਬੋਲੋ। (Please speak also on the resolution on Vietnam)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਮਰੀਕਾ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਪਹਿਲੇ ਸਪੀਕਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਰੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਨ ਅਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਉਸ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਰੂਸੀਆਂ ਦੀ ਸੰਧੀ ਨਾਲ ਇਕ ਤਕੜੀ ਫੋਰਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਜਿਥੇ ਲੋਕ 70-70 ਰੁਪਏ ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਲੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਸੋ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਪਰੈਕਟੀਕਲ ਸਟੈਪਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਾਰਥ ਵੀਤਨਾਮ ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਰਿਕੁਗਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਵਾਲੰਟਰੀ ਫੋਜ ਬਣਾਉਣੀ ਚਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ, ਸੈਂਟਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਾ-ਲੰਟੀਅਰ ਬਹੁਤ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। (ਤਾੜੀਆਂ)

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਦੱਦਰ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾ ਭੇਜਣਾ ਇਹ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲੈਣਗੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭੇਜੋ। (ਹਾਸਾ)

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਰਥ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਰਿਕੁਗਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਲ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਕੁਗਨਾਈਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਅਛਾ ਜੀ, ਠੀਕ ਕਰ ਦਿਉ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੰਚ ਇੰਚ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਬੰਬਾਰਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਤਬਾਹੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਰੀਫ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ, ਉਸ ਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਐਡੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਲੜੇ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥੀਊਰੀ ਨੂੰ ਸਟੱਡੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਤਾਕਤ, ਕੋਈ ਹਵਾਈ ਤਾਕਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਤਾ ਨਹੀਂ ਪੁਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੀਲਾ ਵਾਰ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਅੰਡਰ ਗਰਾਊਂਡ ਲੜਦੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਇਤਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਇਤਨੇ ਬਹਾਦਰ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੋ ਬੰਬ ਸੁਟੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਐਵੇਂ ਫਜ਼ੂਲ ਹੀ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਇਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟ ਮੁਲਕ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਲੜਕੇ ਦਿਵਾਲਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਫਤਹਿ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇ ਉਹ ਇਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਫ਼ਤਹਿ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤਨੇ ਪਾਵਰਫੁਲ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਵਡੇ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੇ, ਤੁਸੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਨਡੈਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿੰਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਉਹ ਤਾਂ ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਕਨਡੈਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਕਸਨ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਕ ਗ਼ਦਾਰ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਉਧਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗ਼ਦਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰੇ। (ਵਿਘਨ) ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗ਼ਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਕ ਮੈਨੂਫੈਕਚਰਿੰਗ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਪ ਸਰਵਿਸ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸ਼ੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਜੇ ਕੋਈ ਵਰਲਡ ਵਾਰ ਮੁਲ ਲੈਣੀ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। (ਵਿਘਨ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਜਿਹੜਾ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਇਤਨਾ ਤਾਕਤਵਰ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਗਿਆ ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਹੋਰ ਮਿਲ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਡੀ ਤਾਕਤ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪਲੈਨ ਬਣਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰਖਣ ਲਈ, ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ, ਇਮਪੀਰੀਅਲਿਸਟਿਕ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟਿਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜੇ ਆਪਣਾ ਖੂੰਨ ਵਹਾਉਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਵਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਫੌਰਨ ਕੋਈ ਸੀਰੀਅਸ ਸਟੈਪ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਉਥੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਸੇ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਜਿਥੇ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਉਹੀ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ। ਆਪ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ (ਮੋਰਿੰਡਾ, ਐਸ.ਸੀ.) : ਮਾਨਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬੜਾ ਅਹਿਮ ਮਤਾ ਅੱਜ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਇਸ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਔਰ ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਦੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਇਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਕੋਈ ਗਲ ਇਕ ਜ਼ਬਾਨ ਹੋ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛੇ ਜਦੋਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੰਗ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ, ਇਕ ਜ਼ਬਾਨ ਹੋ ਕੇ ਲੜਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਸੀ ਔਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਜਰਵਾਣੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ. . . . (ਵਿਘਨ)

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਕਠੇ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੋਲਕ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲੀ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker : This is no point of order (*Interruption*).

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਛੋਟੇ ਕੱਦ ਵਾਲਾ ਵੀਰ ਕੋਈ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਚੁਕ ਕੇ ਉਪਰ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਉਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਇਹ ਕੋਈ ਉਚੀ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਚੀ ਥਾਂ ਤੇ ਵੀ ਬੈਠ ਕੇ * * * * ਹੈ। ਖੈਰ ਮੈਂ ਇਗਨੋਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ * * * * ਨੂੰ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ (ਵਿਘਨ) (The words * * * may be expunged) (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਮਾਮਲਾ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਮੈਂ * * * (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਚੇਅਰ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਹੈ * * * ਇਹ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੀ ਕਦਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਚੇਅਰ ਦੀ ਵੀ ਕਦਰ ਕਰੋ (ਵਿਘਨ) (Words * * * are aspersion on the Chair. These also should be expunged (*Interruption*). You should show respect towards the Members as well as the Chair. (*Interruption.*)

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਅਗਰ ਕੋਈ ਲਫ਼ਜ਼ ਆਵੇ ਤਾਂ ਫੌਰਨ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਖੈਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਦਿਨ ਲਵਾਂਗਾ, ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਜੋ ਮਸਲਾ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਉਹ ਬੜਾ ਸੀਰੀਅਸ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ * * ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : * * ਲਫ਼ਜ਼ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸੀਰੀਅਸ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੜੀਆਂ ਐਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਮੈਂ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਪਾਸ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣ। (ਵਿਘਨ) (The word * * * should also be expunged (Interruption) I am sorry to note that the hon-Member while speaking on the resolution which is serious has referred to such matter which should not have been said. I would request the Deputy Leader of the Opposition Party to be careful in this respect (Interruption)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : * * * * * (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਲਫ਼ਜ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। (The words * * * should be expunged).

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ . . (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਚੈਲੰਜ ਕਰਦੇ ਹੋ ? (ਵਿਘਨ) (Do you challenge the Chair)? (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : * * * * (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। (ਵਿਘਨ) (These words should also be expunged) (Interruption)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਕੂਕ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਲੜਾਂਗੇ। (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਵੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾ ਦਿਓ। (ਵਿਘਨ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ * * * (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : * * * ਵਾਲੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। (The Words * * * should not form part of the proceedings)

---

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : * * * *

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ (These words should also be expunged)

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੁਝ ਬੋਲਣ ਵਾਸਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ)

Mr. Deputy Speaker: Chaudhri Ji, please resume your seat.

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬੜੀ ਹੀ ਸੀਰੀਅਸ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਧਰ ਉਧਰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੈਜ਼ੂਲਿਊਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜੀਏ ਪਰ ਮੇਰੇ ਮਾਨ ਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅੜਿੰਗ ਬੜਿੰਗ ਵਾਲੀ ਗਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੱਤ ਭੇਦ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਸਾਡੇ ਦਰਮਿਆਨ ਕੋਈ ਮੱਤ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅਜ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਫਿਰ ਲੜਾਈ ਲੜ ਕੇ ਹਟੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਹੈ ਇਸ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣ। ਅੱਜ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਉਹ ਲੋਕ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅੱਜ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ। ਹਰ ਸ਼ਖਸ਼ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰੂਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਚੀਨ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਲੁੱਟ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ ਹੈ ਔਰ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਕਾ ਗਿਆ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀਤਨਾਮ ਵੀ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦੇ ਹੱਥੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਸਨ ਉਹ ਸਭ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੀ। ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾ ਢਾਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਦੇ ਦਿਓ। ਲੇਕਿਨ ਸਾਮਰਾਜੀ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸ ਪਾਸੋਂ ਇਹ ਮੁਲਕ ਕਦ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਚੰਗੇ ਦਿਨ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ ਕਢ ਲਓ।

ਅੱਜ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਅਮਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਸ਼ਟ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਚੀਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਕਰਕੇ ਸਾਡੀ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ ਉਹ ਕਰੇ। ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਔਰ ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਮਾੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਿੰਦਿਆ ਹੈ।

*Expuned as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਤੁਸੀਂ 'ਮਾੜੇ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਲਓ। (Sandhu Sahib, please use some better word in place 'Mara'.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੇਰਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੜੇ ਤਕੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਬੜੇ ਹੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿੰਦਿਆ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੇਵਲ ਨਿੰਦਣੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮੱਦਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੋਵੇ, ਦੇਈਏ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਸਿਆਣੇ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਤਾਂ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।..............

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿਤਨਾ ਨਿੰਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਿੰਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਹਿੰਦ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਫੌਰਨ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਹੀ ਗਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਦਿਲੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਚੁਮੇਗੀ।

ਮੈਂ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਥ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ (ਫੂਲ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਜ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਲੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹਨ। ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਸਿਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿਧੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਸਾਮਰਾਜ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿਕਟੇਟਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਦਰਅਸਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕ ਘੋਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪਰੈਸ, ਸਟੇਟ ਅਸੰਬਲੀ ਔਰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਸਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਦਸ ਰਹੀ। ਇਹ ਮਤਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਮਤਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਾਸਤੇ ਤਸੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਯੂਨਾਨੀਮਸਲੀ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਫੇਰ ਵੀ ਖਿਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਬੈਠ ਜਾਓ। ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। (Please resum your seat. Every body has his own views.)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਇਥੇ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕੀਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਵਰਡਿੰਗ ਤੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਕੋ ਹੀ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਇਸ ਮਤੇ ਰਾਹੀਂ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਮਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸਗੋਂ ਇਥੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਲਈ ਕੀ ਸਟੈਂਡ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਕਿਤਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਘੋਰ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਤਨੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਥੇ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਹੈ। 80 ਲੱਖ ਟਨ ਤੋਂ ਵਧ ਬੰਬ ਉਥੇ ਸੁਟੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜਿਸਨੇ 80 ਲੱਖ ਟਨ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਹਨ ਔਰ ਕਿਉਂ ਸੁੱਟੇ ਹਨ। ਕਿਧਰੇ ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਜਸਟੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ? ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਜਰੂਰ ਲੱਖਾਂ ਟਨ ਬੰਬ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਹੋਣੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਉਹ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਸੁੱਟੇ ਗਏ ਬੰਬ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ? ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਚਾਰੇ ਵੀਤਨਾਮੀ ਇਤਨੀ ਵੱਡੀ 80 ਲੱਖ ਟਨੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਤਨੀ ਦੇਰ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਰੂਰ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਤਾਕਤ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਾਣ ਲਈ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਕੇਵਲ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਮੁਲਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਡਿਕਟੇਟਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਲੋਕਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਤੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ ਪਰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਤੇ ਮਾਸੂਮ ਵੀਤਨਾਮੀਆਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ ਫਰਜ਼ੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਪਾਲਿਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਦੂਸਰੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਵਾਜ਼ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੀ ਹਿੰਦਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕ ਗ਼ੁਲਾਮ ਹਨ ?

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਖਿਆਲ ਹੈ। ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮ ਹੈ। (This is his own view and he may explain why he holds this view.)

ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਕਹੇ ਹਨ ਕਿ ਦਸ਼ ਗ਼ੁਲਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਗੁਲਾਮ ਹਨ ਉਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਕੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Deputy Speaker : Please resume your seat.

ਚੌਧਰੀ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ: ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਓ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰ ਲੈਣ ਦਿਓ ਫਿਰ ਜੋ ਚਾਹੇ ਕਹਿ ਲੈਣਾ (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲਵੋ (You should withdraw these words if you cannot prove them.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਰ ਲੈਣ ਦਿਓ ਫਿਰ ਇਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਫਤਵਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

Mr. Deputy Speaker : Please resume your seat.

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਸਾਲ ਦੀ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਕੁਰ-ਬਾਨੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਾਹੇ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਲਾਵਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੈਂਕੜੇ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਰਜਨਾਂ ਤੋਪਾਂ ਨਾਲ ਉਡਾਏ ਗਏ, ਲੱਖਾਂ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇੰਨੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲੀ.................

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਹਨ ਇਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਪਾਸ ਵੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਢਗ ਨਾਲ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਹਾਊਸ ਦੀ ਡਿਗਨਿਟੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇੰਪਰੈਸ਼ਨ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ। (I would point out to the hon. Members that the proceedings of the House reach Govt. of India also. Therefore, they should make a healthy contribution which may maintain the dignity of the House and impart a good impression.) (*interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੇ ਅੱਤ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਨਹੀਂ ਲਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਇਸ ਹੱਦ ਤਕ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅੱਜ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਦੋਸਤ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਟੀ 54 ਅਤੇ ਟੀ 55 ਟੈਂਕ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਨੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਣ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਮੈਂ ਪਰੰਤੂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਰੈਸ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਟੈਂਕਾਂ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਜੰਗ ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਇਹਨਾਂ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਨੌਜਆਨ ਕੀਮਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਨਾ ਆਏ। ਕੀ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Deputy Speaker : Order please.

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੋਸਤ ਦੇਸ਼ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਸੌਦੇ ਬਾਜ਼ ਦੋਸਤ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਹਿ ਲਈਏ ਪਰ ਦੋਸਤ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮੇਰੇ ਫਾਜ਼ਲ ਦੋਸਤ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਮੁਲਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਫੋਰਮ ਨੂੰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮਰਯਾਦਾ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਇਕ ਦੋਸਤ ਮੁਲਕ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੈਲਕੁਲੇਟਿਡ ਪਰਾਪੇਗੰਡਾ ਹੈ ਇਹ ਵਾਪਿਸ ਸ਼ਬਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਐਕਸਪੰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਪ ਤਸ਼ਰੀਫ ਰੱਖੋ। (Please resume your seat.)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਵੀਤਨਾਮ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੇ ਮੇਰੇ ਫਾਜ਼ਲ ਦੋਸਤ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਰੂਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਸਾਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਮਤੇ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਮੇਰੇ ਮਿਤਰ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਖਬਰਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਹੋ ਹੀ ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਬੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਤਕਰੀਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਇਹ ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਦੋਸਤ ਮੁਲਕ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦਿੰਦਾ (ਵਿਘਨ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ (This is no point of order. This is an interpretation of what the hon. Member Sardar Harbans Singh Jalal has said.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਫਿਰ ਰੂਸ ਵਲੋਂ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ਼੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਮਤੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। (The hon. Members cannot be checked from speaking either in favour or against the resolution.)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਵੇਖ ਹੀ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਰੂਸੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ]

ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜੇ ਰੂਸੀ ਡਿਕਟੇਟਰ ਸ਼ਿਪ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਜ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਰੂਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਵੈਰੀ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਟੀ 54 ਅਤੇ ਟੀ 55 ਟੈਂਕ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਅਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ ਵੀਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ। ਕੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਲੋਕ ਰਾਜ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾਂ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪਰੈਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ ਇਹ ਐਨੇ ਵੱਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਕ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਕੋ ਇਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੋ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਿਰਪੱਖ, ਨੇਕ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਿਆ ਸਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦ ਦੇ ਮਸਲੇ ਵਿਚ ਰੂਸ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਜੀ ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਮਿਲੀ ਮੈਂਬਰ ਭੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੀਰੋ ਲੀਰ ਕੀਤਾ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਾਪਿਸ ਆਇਆ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਪ੍ਰੰਤੂ ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦਾ 6 ਘੰਟੇ ਬਾਦ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਕਾਰਨ ਅਜੇ ਭੀ ਨਾ ਮਾਲੂਮ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨੂੰ ਟਚ ਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਆਓ। (You have not even touched the resolution. Please be relevant.)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਬੱਚੇ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਲੱਖਾਂ ਬੇਕਸੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂ ਇੰਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਿਹੱਥਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਤੇ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਲੀਰੋ ਲੀਰ ਹੋਇਆ ਸ਼ਰੀਰ ਵਾਪਿਸ ਆਵੇ? ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਇਸਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਮੰਗ ਕਰੇ। ਉਸ ਦੀ ਖਾਤਰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਪੜਤਾਲ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਅਜ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਸ ਹਾਊਸ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਇਸ ਬਰਬਰੀਅਤ ਤੇ ਦੁਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

Mr. Deputy Speaker : Order please.

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਇਹ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋ-ਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਪਰੋੜਤਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿੰਦੇ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਸਾਮਰਾਜ ਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਫੇਵਰ ਦੀਆਂ ਇਥੇ ਕਰਨ ਲਗ ਪਏ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਬੋਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੇ, ਕਹੇ। (It is not necessary that every resolution has to be supported. Every member can speak in favour or against the Resolution.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਆਚਾਰਿਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਸਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਆਸ਼ਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਮਾਨਯੋਗ ਮਿੱਤਰ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਉਸ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਮੈਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕੀ ਇਹ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਰੈਜ਼ੂਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵੀ ਬੋਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਗੇਂਸਟ ਵੀ। (A member can speak in favour of the Resolution or against it.)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਸਾਫ ਕਰਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਲਾਮ ਹਾਂ ਵੈਸੇ ਮੈਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਗਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਾਈਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜ਼ੁਲਮ ਰੁਕ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸੁਝਾਓ ਦੇਣ ਨਾਲ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਜੰਗ ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਹਰ ਇਕ ਦੀਆਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ, ਹਰ ਕੋਈ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਤੇ ਕੋਈ ਸਖਤ ਨੁਕਤਾ ਚੀਨੀ ਨਾ ਕਰਾਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚਲੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਗੱਦਾਰੀ ਦਾ ਫਤਵਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਐਰੇਗੈਂਟ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਖਾਹ-ਮ-ਖਾਹ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਹੀ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਤਾਂ ਇਕ ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਤਨਾ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣ ਲਵੋ ਫੇਰ ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਦੇਣਾ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਚਰਚਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੜਾਈ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਦਖਲ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਕ ਭਾਵੇਂ ਵੀਤਨਾਮ ਜਿਹਾ ਛੋਟਾ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੁਲਕ ਭੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਸੇ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਥੇ ਜਦੋਂ ਪਾਰ ਮੈਂਟਰੀ ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਾਰਨ ਚਲੇ ਗਏ ਪਰ ਸਾਡੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਤੁਅੱਲਕ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਭੰਗ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਉਹੀ ਰੈਜ਼ੂਲਿਊਸ਼ਨ ਹਿੰਦ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਦਖਲ-ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ..............(ਵਿਘਨ) ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ ?

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਲਕ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਮ ਅਜ਼ ਕਮ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਰੈਲੈਵੇਂਟ ਰਹਿਣ (The hon. Members may please be relevant.)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੁਣੋ, ਮੈਂ ਰੈਲੇਵੈਂਟ ਗਲ ਤੇ ਹੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੀਤਨਾਮ ਮੁਲਕ ਦੀ ਬਦ-ਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਮੁਲਕ ਦੇ ਫਰੇਬ ਤੋਂ ਬਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਸਾਈ ਦੇ ਫਰੇਬ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਫੇਰ ਇਹ ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਰਿਹਾ ਫੇਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਡਿਕਟੇਟਰ ਗਲਬਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ । ਜਿਥੇ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਵਾਂ ਸਾਮਰਾਜ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨੂੰ ਭੇਸ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੋਣ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ । ਉਥੇ ਤਾਂ ਇਕੋ ਹੀ ਭੇੜੀਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਹੈ........

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਕਿ ਕੌਣ ਭੇੜੀਆ ਹੈ ?

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਭੇੜੀਆ ਲਫ਼ਜ਼ ਵਾਪਿਸ ਲਵੋ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ । (Please withdraw the word "Bheria." It is not proper to use it with reference to an other country)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲ : ਮੈਂ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਉਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ, ਇਹ ਮੈਂ ਜਨਰਲ ਟਰਮ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਰਬਾਨੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਬਲਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰੇਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ । ਅੱਜ ਉਥੋਂ ਦਾ ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਜਿਹੜਾ ਅਨਿਆ ਮਹਾਨ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਥੇ ਲੜਾਈ ਹੁਣ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਨਿਕਸਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਵੇ । ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਦੋ ਗ਼ੈਰ-ਮੁਲਕੀ ਦਖਲ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਸਾਥ ਕਨਡੈਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : (ਪਟਿਆਲਾ) : ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਹੜਾ ਮਤਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ । ਲੇਕਿਨ ਮਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੰਟਰ ਰੀਲੇਟਿਡ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀਤਨਾਮ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਜਾਂ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨੂੰ ਕਨਫੀਊਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦੇ ਏਜੰਟ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇੰਪੀਰੀਅਲਿਜ਼ਮ ਚਲਦੀ ਰਹੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿਕਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਅਵਾਮੀਲੀਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਫਤਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਕੂਮਤ ਸ਼ੇਖ ਮੁਜੀਬ ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਬਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੇਜਾਰਿਟੀ ਨੇ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਪੋਰਟ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤੇ ਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਿਠੂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਢਾਕੇ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁਕਿਆ, ਡੀਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਔਰ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਉਠਾਈ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਲੋਕੋ, ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰੋ, ਐ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਓ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਬੜੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੇ ਸਗੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੈਟਿਕ ਮੁਲਕ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਦਾਹਵੇਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਖੋਹਣ ਅਤੇ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਵੀਤਨਾਮ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਰੀਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਮਿਸਰ ਹੋਵੇ। ਜਿਥੇ ਵੀ ਇੰਮਪੀਰੀਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠੀ ਹੈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਉਸ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਫ਼ਖਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਜ਼ਮ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੁਣ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਉਸ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਇਫੈਕਟਿਵ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੀ ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਬੀ ਜੋ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਬੜਾ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਜੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕੇਵਲ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਨੇ ਬੜੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੰਗਲਾ ਦੇ ਕੁਝ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਾਂ ਨੂੰ, ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਕੇ ਉਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਿਠੂ ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਸਿਵਾਏ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਨਜ਼ਰੂਲਇਮਾਨ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਤਨਜ਼ੀਮ ਰਾਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰਾਏ ਆਮਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰ ਕੋਈ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਂਕਾਂ ਨਾਲ ਡਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 7ਵੇਂ ਬੇੜੇ ਨਾਲ। ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਅਵਾਮੀ ਅਦਾਰੇ ਤੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਗਲਬਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਵਾਜ਼ ਨਾ ਚੁਕੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇ ਇਹ ਅਵਾਮੀ ਅਦਾਰਾ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਏਗਾ ਤਾਂ ਵੀ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀ ਬਚਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ, ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ]

ਕਰੇਗਾ । ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬੜੀ ਤਕੜੀ ਲਾਬੀ ਹੈ । ਉਸ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਕਹੀਆਂ । ਖੜੀਆਂ ਅੜਚਨਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਪਾਈਆਂ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੇ 55 ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਕ ਮੁਠ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਤਾ ਔਰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਲਿਆ (ਵਿਘਨ)। ਅਮਰੀਕਨ ਲਾਬੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਜ ਵੀ ਹੈ । ਇਥੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰਾਏ ਆਮਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਅੱਜ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਜਾਣੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜੰਗ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ।

12.56 ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ/ (ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਜਿਹੜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ, ਡਿਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੋਚੀਮਿੰਨ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰ ਦਿਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । (ਘੰਟੀ) ਬਸ ਜੀ ਮੈਂ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹਾਂ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਪਿੱਠੂ ਹਨ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਪਰ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵੀ 100 ਸਾਲ ਤੱਕ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਗੱਦਾਰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਜੋ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਟਾਊਟ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਕਦੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ । ਇਹ ਉਹ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੀਫਾਰਮਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਗਦੇ । (ਘੰਟੀ) ਪਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦੱਬੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ) ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ । ਇਥੇ ਕਈ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ, ਕਈਆਂ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ । ਪਰ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਸਿਰਫ ਇਤਨਾ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਭੱਤੇ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਟੁਟੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਕੀ ਇਹ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ ਰਾਜਿਆਂ ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਲੈਵਲ ਤੇ ਇਹ ਪਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ । ਹੁਣ. ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਹਨ, ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਵੀ । ਇਥੇ ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀਤਨਾਮ ਬਾਰੇ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਸਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਔਰ ਹਿੰਦਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਲੈ ਕੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਈ ਸੀ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : (ਨੂਰ ਮਹਿਲ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਮਤਾ ਵੀਤਨਾਮ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਹ ਮੈਂ ਬੜੇ ਗੌਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸ ਤੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਇਧਰੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਅਕਾਲੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਊਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਯੂ. ਐਸ.ਏ. ਜਾਂ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਲਫਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਵਲ ਬੰਬਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕੰਡੈਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਇਕੋ ਇਤਫਾਕ ਰਾਏ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਫਜ਼ ਵੀ ਜ਼ਰਰ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ । ਇਸ ਵਿਚ ਓਨਲੀ ਯੂ. ਐਸ. ਦੀਆਂ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੇ ਐਗਰੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਮੇਰਾ ਇਹ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਅਮਰੀਕਨ ਐਜ਼ ਏ ਹੋਲ ਮਾੜੇ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹਨ । ਸਾਰੀ ਨੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਸਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਲਫਜ਼ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਡ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਆਕੂਪੇਸ਼ਨ ਫਰੋਸਿਜ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਤਬਕਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਕਾਫੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਵਾਜ ਉਠਾਈ । ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਜੇ ਇਕ ਜਹਾਜ ਇਥੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਬੂਹੇ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸੀ । ਪਰ ਇਥੇ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜਿਆਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਜਹਾਜ਼ ਅੱਜ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਬਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਫੇਰ ਜੇ ਉਸ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪਰਨਾਮ ਨਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਕਰੀਏ । ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਮੁਲਕ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਲੰਬਰਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਤੋਂ ਲੜਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਸਾਰੀ ਨੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

Occupation forces are only an executing agency. The man who is behind them is Nixon and his Administration.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਜਨਰਲ ਮੈਟਰ ਹੈ (ਵਿਘਨ) (It is a general matter.)

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਜਿਹੜਾ ਪਿਛੇ ਬੈਠਾ ਬੰਦਾ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਾਰੀ ਨੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਨੇਡੀ ਵਰਗੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਉਥੇ ਦੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਸਨ ਔਰ ਉਸ ਦੀ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੰਡੈਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ (ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਟੇਟ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਤੋਂ ਫਾਰਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਡੈਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਔਹ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਆਊਟਰਾਈਟਲੀ ਕੰਡੈਮ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨਾਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਸਾਡੇ ਡਿਪਲੋਮੈਟਿਕ ਰਿਲੇਸ਼ੰਜ਼ ਹੋਣ । (ਵਿਘਨ)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਜੋ ਰੈਵਨਿਊ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ । ਸਵੇਰ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ]

ਦਵਾਲੇ ਜੁਤੀ ਫਿਰਦੀ ਪਈ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ · ਨਿਕਸਨ ਜਾਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿਘ : ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿਓ ।

Dr. Amir Singh Kalkat : Nixon is responsible for this. He is an evil brain behind the whole thing.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : : ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਲੜਾਈ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਨਿਕਸਨ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਹੁਣ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਫੇਰ ਉਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਕਸਨ ਨਾ ਆਵੇ (ਵਿਘਨ) (President Nixon was not in power, when Vietnam war originally started. Now the elections are once again due in America shortly and it is possible that Mr. Nixon may not get re-elected)

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿਘ : ਜੇ ਵਾਰ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ । ਨਿਕਸਨ ਨੇ ਵਾਰ ਤੇਜ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਹੋਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਇਕ ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਮੁਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਵਾਹਦ ਮੁਲਕ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਵਲਾਇਜ਼ਡ ਮੁਲਕ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਉਥੇ ਵੀ ਸਰਮਾਇਦਾਰੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਬਾਹਲੀ ਹੈ । ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚਾਰ ਪਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਕਤਲ ਹੋਏ । ਆਖਰੀ ਕੈਨੇਡੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ । ਅਮਰੀਕਾ ਜਿਹੜਾ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਕਹਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਥੇ ਜਦੋਂ ਕੈਨੇਡੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਵਿਚ ਖੜਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਵੀ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ (ਵਿਘਨ) ਹੁਣ ਚੌਥਾ ਭਾਈ ਖੜਨ ਲੱਗਾ ਪਰ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਐਡਵਾਈਜ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਦੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਲੜੇ ।

ਇਹ ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਮੁਲਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਕਾਤਲ ਮੁਲਕ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੁਰੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜਦਾ ਚਲਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ।

ਰੂਸ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਹੋ ਜਾਂ ਚੰਗਾ ਕਹੋ । ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸਤਵਾਂ ਬੇੜਾ ਇਥੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਲੜਾਈ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਨਾ ਲੜੀ ਜਾਵੇ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਰੂਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਥੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸੋਸਲਿਸ਼ਟ ਕਿਰਤੀ, ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਸਰਮਾਇਦਾਰ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਸਰਮਾਇਆਪ੍ਰਸਤ ਔਰ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਹੋਰ ਵੀ ਥੱਲੇ ਦੀ ਕੈਟੇਗਰੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਸਰਮਾਇਆਦਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਡਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਆਖਰ ਵਿਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੀ ਪਰਜ਼ੋਰ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਸ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਨਾਲ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਈਆਂਵਾਲਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਉਹ ਮੰਨੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸੈਣੀ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਸਰਮਾਇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ (ਨਥਾਣਾ, ਐਸ. ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਜੋ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵਾਸਤੇ ਯੂਨਾਨੇਮਸਲੀ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਉਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹਰ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਆਦਮੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਜੇ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅੱਜ ਝੁੰਗੀਆਂ ਉਚੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਕਿੰਗਰਿਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਉਤੇ ਨਹਿਰ ਚੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਚਿੜੀਆਂ ਬਾਜਾਂ ਤੇ ਟੁਟ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਜੋ ਵੀ ਹਨ ਉਹ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਤੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਲੇਕਿਨ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਦੋ ਧੜੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਡ ਅੱਡ ਛੋਟੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹੜੱਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਕਈ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਮੁਲਕ ਹਨ । ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਡੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਕੋਲ ਵੱਡੀਆਂ ਬਾਹਵਾਂ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵਡੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਬੌਂਦਲ ਗਿਆ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ 1962 ਵਿਚ ਜਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਚੀਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਈ । ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੀ । ਇਕ ਕਦਮ ਉਸ ਦਾ ਚੀਨ ਵੱਲ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਕਦਮ ਉਸ ਦਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵੱਲ ਸੀ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵੱਲ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕਦਮ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਦੌਲਤ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਅਤੇ ਚੀਨ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਵੀ ਸੀ । ਉਹ ਚੀਨ ਵੱਲ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੇਖਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਰਗਾ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਜੇ ਇਹ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਚੀਨ ਨੂੰ ਹਾਰ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਗਲ ਅੰਗੂਠਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੋਨੋਂ ਪੱਖੀ ਸੀ । ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਅਤੇ ਉਹ ਡਾਵਾਂ ਡੋਲ ਹੀ ਰਿਹਾ । ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੁਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉਹ ਚੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਡੁੱਬਦੀ ਸੋਹਣੀ ਪੰਨੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਉਸ ਦਾ ਪੰਨੀ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ । ਬਿਲਕੁਲ ਇਹੀ ਹਿਸਾਬ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਉਹ ਚੀਨ ਦੇ ਪੈਰੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੇ ਖੜਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧ ਗਈ ਤਾਂ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ । (ਘੰਟੀ) ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੇ ਕੇ ਤਕੜਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਨਾ ਲੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਰੈਜ਼ੋਲਿਓਸ਼ਨ ਵੀਤਨਾਮ ਸਬੰਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤੇ ਹਾਊਸ ਨੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ]

ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਲਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੋ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਕਸਨ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਨਾਸਿਬ ਰਹੇਗਾ। ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਜੋ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੀਆਂ ਸ਼ੁਭ ਇਛਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਵੀਤਨਾਮੀ ਜੰਗੀ ਮੁਜ਼ਾਹਦਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਖੀਰ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸ਼ਰਮਾਂ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਊਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਨਿਕਸਨ ਦਾ ਨਾਮ ਇਸ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਰੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ "ਅੰਡਰ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ" ਇਸ ਵਿਚ ਐਡ ਕਰ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ। ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਐਕਸੈਪਟੇਬਲ ਹੈ ?

Addressing the Finance Minister : Consensus of the House appears to be (that the name of President Nixon be referred to in this Resolution. I think it will be proper if the wording 'under the direction of Nixon Administration' are added in the end of the first para of this Resolution. Is it the pleasure of the House ?)

Voice : Yes, Yes.

Finance Minister (Shri Hans Raj Sharma) : Sir, we accept this request and I formally move the following amendment. That in line 3 of item (i) of the Resolution, between the word "forces" and " ;" the words "under the direction of Nixon Administration" be inserted.

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਦੀ ਹਾਊਸ, ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੀਡਰ ਆਫ਼ ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੀ ਚੇਅਰਮੈਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਥੱਲੇ ਅਜ ਇਕ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਆਇਆ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਪੈਪਸੂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਇਕ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਯੂਨੈਨੀਮਸਲੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਦੇਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਹਿਸਟੌਰੀਕਲ ਵਾਕਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਔਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਤਕੀਂ ਮੈਂਬਰ ਐਸੇ ਚੁਣ ਕੇ ਭੇਜੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਠੀਕ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਜਿਥੇ ਵੀ ਜ਼ੁਲਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਮੁਜ਼ਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਰਅਸਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਮਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਕਸਨ ਐਡਮਨਿਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਆਰਮਡ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਇਹ ਮਤਾ ਇਨ ਫੈਕਟ ਸਾਰੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਮਰਾਜੀ ਦੇਸ਼ ਹਾਲਾਂ ਵੀ ਫੂਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਹਨ ਕਿ ਹੁਣ ਵੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲੋਨੀਜ਼ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅੱਜ ਇਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਆਵਾਜ਼ ਹਾਊਸ ਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਫਰੈਂਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੋਵੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਤਹਿਰੀਕਾਂ ਵੱਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ [illegible] ਵੀ ਇਕ ਮੁਲਕ ਹੈ। ਐਸੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ [illegible]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਗਲਬੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਹਨ । ਵੀਤਨਾਮ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਚੁੰਗਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ । ਬਾਵਜੂਦ ਇਤਨੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ, ਸਾਮਰਾਜ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਲੈਣ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ, ਜਿਸ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਇਕ ਧੱਕੇ ਦਾ, ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦੀ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਮਨ ਦੀ ਤਹਿਰੀਕ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਨ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਹਿਸਤ ਆਹਿਸਤਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਨੂੰ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਜਿਥੇ ਕਿ ਆਮ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਨ, ਗਰੀਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ । ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਕਾਲੇ ਲੋਕ ਹਨ ਅਤੇ ਇੰਡੋਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਵਰਜ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੜੀ ਭਾਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਨਿਕਸਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਲੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਇਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਫੌਜਾਂ ਵੀਤਨਾਮ ਤੋਂ ਆਹਿਸਤਾ ਆਹਿਸਤਾ ਕੱਢ ਲਵਾਂਗਾ । ਇਸ ਵਾਇਦੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜਿੱਤ ਗਏ ਸਨ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰੀਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਤਨਾਮੀ ਗਰੀਬਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਹੈ । ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਇਹ ਜ਼ਾਲਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਏਸ਼ੀਆ ਜਾਗ ਪਿਆ ਹੈ । ਏਸ਼ੀਆ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮੁਲਕ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਡੈਮੋਕਰੇਸੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਕ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ ਔਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮਸਲੇ ਹਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ, ਤਰੱਕੀ ਦੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜੰਗ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮੁਲਕ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਗੁਲਾਮ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪੈ ਗਿਆ । ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਇਤਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਅੱਜ ਇਸ ਲੜਾਈ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਗਏ । ਅੱਜ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰੂਸ ਦਾ ਕੀ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਚੀਨ ਦਾ ਕੀ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕੀ ਮਸਲਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਸਵਾਲ ਹੈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਮੋੜ ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ । ਉਹ ਸਾਡੇ ਦੋਸਤ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਿਠੂ ਨਹੀਂ । ਅਸੀਂ ਨਾ ਰੂਸ ਦੇ ਪਿਠੂ ਹਾਂ, ਨਾ ਚੀਨ ਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ । (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਰੂਸ ਨੇ ਸਾਡੀ ਹਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ । ਜਦੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਲੜਾਈ ਹੋਈ ਜਾਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਦਾ ਮਸਲਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਰਸ਼ੀਆ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਠੀਕ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਤਾੜੀਆਂ) ਰੂਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਪਸੰਦ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨੇ ਵੀ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਵੀ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅੱਛਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । (ਘੰਟੀ) (ਵਿਘਨ)

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਰੇਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਮੁਤਫਿਕਾ ਤੌਰ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ੱਕੋ ਸ਼ੁਬ੍ਹਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿਤ ਮੰਤਰੀ]

ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਾਫੀ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਨਾਜ ਦੇ ਕੇ ਕਾਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਪੀ. ਐਲ. 480 ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਜਿਹੜੀ ਕਣਕ ਅਸੀਂ ਬਾਹਰੋਂ ਮੰਗਵਾਉਂਦੇ ਸੀ ਅੱਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਇੰਮਪੀਰੀਅਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਫਤਵਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੁਣ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ । ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ, ਸੂਬਾਈ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਹਾਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਉਹ ਪੂਰਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਰਸ਼ੀਆ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੁਣ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਾਰਿਨ ਪਾਲਿਸੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ, ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਕਨਡੈਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਲੋਕੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਹੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) ਹੁਣ ਵੀਤਨਾਮ ਦੇ ਲੋਕੀਂ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ, ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸ਼ਾਹਿਬ, ਇਕ ਕਲੋਨੀਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਬਾਦ ਇਕ ਨਿਊ ਕਲੋਨੀਲਿਜ਼ਮ ਚਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਕੇ, ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਲਾਲਚ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਮੁਲਕ ਤੇ ਗਲਬਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਦੀ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਹੀ ਚੀਜ਼ ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਹੋਈ । ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਚੁਣੇ, ਜੋ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਚੁਣਿਆ ਅਗਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਜਿਹੜੀ ਵੀਤਨਾਮ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਮਰੀਕਨ ਫੌਜਾਂ ਮਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਨਾ ਮਰਦੀਆਂ । (ਘੰਟੀ) ।

ਤੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਲ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਸਾਊਥ ਵੀਤਨਾਮ ਨੂੰ ਰਿਕਗਨੀਸ਼ਨ ਦੇਵੇਗੀ । ਇਹ ਸਾਡੀ ਅਵਾਜ਼ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨਿਆਂ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚੇਗੀ ਔਰ ਉਹ ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਜਾਣਨਗੇ , ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਗਲ ਵਿਚ ਅਗੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। . ਪੰਜਾਬ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਗੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਹੇਗਾ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ । ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

Mr. Speaker : Motion Moved—

That in line 3 of item (i) of the Resolution, between the word "forces" and ";" the words "under the direction of Nixon Administration" be inserted.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Speaker : Question is—

That in line 3 of Item (i) of the Resolution, between the word "forces" and " ;" the words "under the direction of Nixon Administration " be inserted.;

The motion was carried unanimously

Mr. Speaker : Question is—

That this House—

(i) places on record its deep anguish at the escalation of war in Vietnam by the American occupation forces under the direction of Nixon Administration;

(ii) condemns the unprecedented barbaric terror and bombing of North Vietnam by the U.S. Air Force and the reported threat of using nuclear weapons ;

(iii) hails the heroic people of Vietnam who led by the People's Liberation Front and their Provisional Revolutionary Government through their stout resistance have defeated time and again the aggressive armies of United States and congratulate them on the liberation of vast areas of their Motherland ;

(iv) fervently hopes that the Liberation Forces will soon win final victory;

(v) deeply appreciates the stand of the Prime Minister and the Foreign Minister of India and the Government of India for their solidarity with the people of Vietnam, endorses their demand for the forthwith ending of bombing of North Vietnam, withdrawal of U.S. occupation forces and immediate resumption of peace negotiations ;

(vi) expresses the hope that the Government of India will find it possible to accord recognition to the Provisional Revolutionary Government of South Vietnam at the earliest.

The resolution, as amended, was carried unanimously.

Mr. Speaker : The House stands adjourned till 9.00 A.M. on Friday, the 28th April, 1972.

(*The Sabha adjourned till* 9.00 A.M. *on Friday, the 28th April,* 1972)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

APPENDIX
TO
PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATES

Dated the 27th April, 1972.

VOL. I—No. 17

Expenditure incurred on Punjab Pay Commission

106. Comrade Chand Singh Chopra Master : Will the Minister for Finance be pleased to state—

(a) the total expenditure incurred by the Punjab Government on the last Punjab Pay Commission from the date of its appointment up to the date of winding up thereof ;

(b) whether the recommendations made by the said Commission have been accepted ;

(c) whether any Committee was appointed to remove the anomalies in the scales of pay of Government employees after the winding up of the said Commission ;

(d) whether the said Committee is still functioning ;

(e) if the reply to part (d) above be in the affirmative, the total expenditure incurred thereon upto date ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) The time and labour involved in collecting this information will not be commensurate with the results to be achieved.

(b) Yes, largely.

(c) Yes.

(d) No.

(e) Does not arise.

[(ੳ) ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜਿਤਨਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਲਗਗੀ, ਉਸ ਦਾ ਨਾ ਫਾਇਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ, ਆਮ ਕਰ ਕੇ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਸ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਹ) ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।]

Grant/Loan given to Municipal Committee, Aboha

270. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state—

(a) whether the Director, Local Government, Punjab, received a copy of the representation, dated 21st November, 1970

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

addressed to the President, Municipal Committee, Abohar by the Secretary, Abohar Branch of the Communist Party of India ; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House ;

(b) the action taken by the Local Government Department in this connection ;

(c) whether any grant or loan was given by the Government to the Municipal Committee, Abohar, for the dispensary in question ;

(d) whether the dispensary, in question, has since been completed by the Municipal Committee, Abohar, and also the road in question ?

Shri Hans Raj Sharma (Finance and Local Government Minister) (a) No Sir,

(b) In view of answer to (a) above, question does not arise

(c) No, Sir.

(d) Yes. The Dispensary and road have since been completed.

[(ਏ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਉਪਰੋਕਤ (ਏ) ਦੇ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖ ਕੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

(ਸੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਡੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਅਤੇ ਸੜਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ।]

2(183/PVS—Government Press (U.T.), Chandigarh.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with:
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by:
Panjab Digital Library

© 1976

Published under the authority of the Punjab Vidhan Sabha and printed by the Controller, Government Press, Chandigarh.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

DEBATES

Vol. I—No. 18

28th April, 1972

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

Friday, the 28th April, 1972

	PAGE
Starred Questions and Answers ..	(18)1
Written Answers to Starred Questions laid on the Table under Rule 38 ..	(18)59
Unstarred Questions and Answers ..	(18)71
Call Attention Notices under Rule 66 ..	(18)132
Statements laid on the Table of the House in reply to Call Attention Notices ..	(18)134
Points *re.* Amenities to the Members and Visitors during the Assembly Sessions ..	(18)138
Announcement by the Secretary ..	(18)139
General Discussion on the Budget for the year 1972-73 and Supplementary Estimates (1st Instalment) for the year 1972-73 (*Resumption*) ..	(18)139
Walk-out ..	(18)177
General Discussion on the Budget for the year 1972-73 and Supplementary Estimates (1st Instalment) for the year 1972-73 (*Resumption*) (Not concluded) ..	(18)178
Appendix ..	(i)

Punjab Vidhan Sabha Secretariat, Chandigarh.

Price Rs 48/33 P.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ERRATA

TO

Punjab Vidhan Sabha Debates

Vol. I—No. 18

Dated the 28th April, 1972.

Read	*For*	*Page*	*Line*
VIDHAN	VIHAN	(18)32	top line
ਭੂਤ-ਪੂਰਵ	ਭੂਪ-ਪੂਰਵ	(18)33	2
ਕੋਤਾਹੀ	ਕੋਤਾਰੀ	(18)48	7
Will	Wil	(18)94	16th from below
Public	Publick	(18)115	1
ਵਿਚ	ਵਿਹ	(18)138	7
ਗਰੀਬ	ਗਚੀਬ	(18)140	12th from below
ਮੁੰਡੇ	ਮੁੰਡ	(18)144	2
ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ	ਸ਼ੀ ਸਪੀਕਰ	(18)180	14th from below
Grades	Ggrades	(18)181	16th from below
ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ	ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹਸ	(18)184	1
ਫ਼ਾਈਨਾਂਸ	ਫਾਈਨਸ	(18)189	5th from below
SUPPLEMENTARY	SUPPLEMENTRY	(18)193	2

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

PUNJAB VIDHAN SABHA

Friday, the 28th April, 1972

The Vidhan Sabha met in the Punjab Vidhan Sabha Hall, Vidhan Bhavan, Sector—1, Chandigarh, at 9.00 A. M. of the Clock. Mr. Speaker (Sardar Darbara Singh) in the Chair.

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

Declaration of Certain Municipal Committees as Model Committees

*137. 1. **Comrade Darshan Singh Canadian,**
2. **Comrade Satya Pal Dang,**
3. **Comrade Dana Ram** : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state whether there is any scheme at present under the consideration of the Government to declare some of the Municipal Committees in the State as Model Committees; if so, the names of such Committees which are to be made as Model Committees ?

Shri Joginder Pal Pandey (i) Yes.

(ii) A list showing the names of such Municipal Committees which are to be converted as Model Committees is attached here with.

[(i) ਹਾਂ ਜੀ;

(ii) ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਗਰਪਾਲਕਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਹੈ, ਨੱਥੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।]

List showing the names of Municipal Committees to be converted into Model Committees

Class II	Class III	Notified Area Committees
1. Gobindgarh	6. Banur	11. Bhiwanigarh
2. Kapurthala	7. Sangrur	12. Bhadaur
3. Ropar Class II	8. Amloh	13. Toppa
4. Dhariwal	9. Sirhind	14, Rahon
5. Jaitu	10. Longowal	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister of State for Local Govt. and Jails]

15. Alawalpur
16. Adampur
17. Hariana
18. Gardhiwala
19. Sham-Chaurasi
20. Garshankar Class III
21. Doraha
22. Kurali
23. Anandpur
24. Magitha
25. Ramdass
26. Dera Baba-Nank
27. Shri Hargobindpur
28. Fatehgarh Churian
29. Tankawali
30. Jalalabad
31. Guru-Har-Sahai
32. Talwandi Bhai
33. Dharamkot
34. Sangat
35. Kot-Fatta
86. Baretta
37. Goniana
38. Bhuchomandi
39. Rajpura Township
40. Patran
41. Nangal Township
42. Naya Nangal

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਦਾ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਕੀ ਹੈ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਵਲੋਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਫੈਸਿਲਟੀਜ਼ ਕੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਕ ਕਮੇਟੀ 1971 ਵਿਚ ਬਣੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸੈਕਟਰੀ ਸੀ । ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਤਨੀਆਂ ਥਰਡ ਕਲਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ 'ਬੀ' ਕਲਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਰਿਜ਼ਨ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਲਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਾਵੇ । ਥਰਡ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਰੋਡਜ਼, ਪੱਕਾਂ ਸਟਰੀਟਸ ਅਤੇ ਪਰਕਾਸ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਫੇਸਲਟੀਜ਼ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਸੈਕੰਡ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਵਾਟਰ ਸਪਲਾਈ ਸਕੀਮ, ਅੰਡਰ-ਗਰਾਊਂਡ ਸੀਵਰੇਜ਼ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਵਿਕ ਅਮੈਨੇਟੀਜ਼ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 'ਬੀ' ਕਲਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ 3, 4 ਕਮੇਟੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹਨ, ਮੈਂ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਾਰ ਕੀ ਹੈ ? ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਚੁਣ ਲਈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦਾ ਬੇਸਿਜ਼ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਰਿਜਨ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਲੈਣੀ ਸੀ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰਨ, ਸਪੀਕਰ, ਸਾਹਿਬ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਡਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕੀ ਉਹ ਲੋਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ । ਅਗਰ ਲੋਨ ਅਤੇ ਗਰਾਂਟ ਦੋਨੋ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਪੋਰਸ਼ਨ ਕੀ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅੰਡਰ ਕੰਸਿਡਰੇਸ਼ਨ ਹੈ । ਹਾਲੇ ਤਕ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ । ਪਰ ਜਿਥੇ ਲੋਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਰੁਪਿਆ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਹੜਾ ਜੇ ਵਾਪਸ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਦੋਨੋਂ ਗੱਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੇਰੇ ਗੌਰ ਹਨ । ਅਜੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਮੈਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਆਫੀਸ਼ਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਸੀ ਇਹ ਕਮੇਟੀਆਂ ਚੁਣਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹਨ, ਹੁਣ ਜਦ ਕਿ ਪਾਪੂਲਰ ਸਰਕਾਰ ਇਨ ਪਾਵਰ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰਿਵਿਊ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂਕਿ ਰਿਵਿਊ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਜੋ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਚੁਣੀਆਂ ਜਾ ਸਕਣ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਹੜੀਆਂ ਥਰਡ ਕਲਾਸ ਕਮੇਟੀਆ ਹਨ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਸੈਕੰਡ ਕਲਾਸ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੇ ਨਾਂ ਆਏ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਜੜ ਵਿਊ ਨਹੀਂ ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਦੀਨਾ ਨਗਰ ਅਤੇ ਸੁਜਾਨ ਪੁਰ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਖਰਾਬ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ 15,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਤੁਸੀਂ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਕਰ ਲੈਣਾ । ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਕਿਹੜੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ : ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਹੁਣ ਨਰਕ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਬਣ ਗਏ ਹਨ । ਕੀ ਇਹ ਆਦਰਸ਼ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਨਗੀਆਂ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਇਥੇ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਰਫਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਹ ਮਾਡਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ? ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਇਕ ਗੁਰੂਆਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਹੈ । ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਡਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਹਰ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

Chaudhri Darshan Singh : May I know from the hon. Minister as to what is the criteria for the selection of Municipal Committees in the State as Model Committees?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਜ਼ਰਾ ਲੇਟ ਆਏ ਹਨ ।

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਹੀਂ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਹਰਿਆਣਾ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਪਿੰਡ ਹੈ । ਕੀ ਇਸ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਨਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ (The question relates to Municipal Committees and not to the villages.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਕਰਾਈਟੇਰੀਆ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ 'ਬੀ' ਕਲਾਸ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਰਿਜਨ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣੀ ਗਈ ਹੈ । ਕੀ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ 'ਬੀ' ਕਲਾਸ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕੁਐਸਚਨੇਰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਆਏ ਅਤੇ ਬਾਦ ਵਿਚ ਆਫੀਸ਼ਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ । ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਿਜਨ ਵਿਚੋਂ ਛੇਹਰਟਾ ਰਿਕਮੈਂਡ ਹੋਇਆ । ਇਹ ਦਸ ਦੇਣ ਕਿ ਕਿਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ ਕਢਿਆ ਗਿਆ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਅਲੱਗ ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੇਣ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ । ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ 'ਬੀ' ਕਲਾਸ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣੀਆਂ ਹਨ,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਜਡ ਵਿਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਗਰ ਕਿਸੇ ਕਮੇਟੀ ਮੁਤਲਿਕ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਸ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਗੌਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ।

SHOW CAUSE NOTICE ISSUED TO MEMBERS OF MUNICIPAL COMMITTEE, ADAMPUR

*175. 1. **Comrade Dana Ram**
2. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state :—

(a) whether the Government issued any show cause notices to any of the members of the Municipal Committee, Adampur during the year 1971 or 1972; if so, to whom and on what grounds;

(b) whether the grounds of Show Cause Notices mentioned in part (a) above have been found to be correct;

(c) action taken by the Government in the matter ?

Shri Joginder Pal Pandey : Show-cause notices U/S 16 (1) (f) of the Punjab Municipal Act, 1911 were issued to Sarvshri Ujagar Singh and Hari Singh, Members, Municipal Committee, Adampur in 1972 as there were arrears of house tax standing against them.

(b) Yes.

(c) The matter has been dropped.

[(ੳ) 1972 ਵਿਚ ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰਾਨ, ਨਗਰਪਾਲਕਾ, ਆਦਮਪੁਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਂਨਸਪਲ ਐਕਟ, 1911, ਦੀ ਧਾਰਾ 16(1) (ਐਫ) ਅਧੀਨ ਸ਼ੋ-ਕਾਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਮੇ ਹਾਊਸ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਇਆਜਾਤ ਸਨ।

(ਅ) ਜੀ ਹਾਂ।

(ੲ) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਠੱਪ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੁਣ ਮਿਊਂਨਸਪਲ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਕੀ ਕਿਸੇ ਡਿਫਾਲਟਿੰਗ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਮਿਊਂਨਸਪਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਦੁਬਾਰਾ ਦੱਸ ਦੇਣ ਮੈਂ ਸੁਣ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਨਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਸਕਰੂਟਨੀ ਪ੍ਰਿਜ਼ਾਇਡਿੰਗ ਆਫੀਸਰ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। (The presiding officers are to scrutinise the nomination papers.)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਆਇਆ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੋ-ਕਾਜ਼ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੁਲੀਟੀਕਲ ਵਿਕਟੋਮਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਸੀ ਕੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦਡਰਾ ਕਰੇਗੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੇਂ ਜੋ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਸਲਾ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜ਼ੇਰੇ ਗੌਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ।

MEMORANDA SUBMITTED BY FORMER LEGISLATORS AGAINST FORMER MINISTERS AND TOP OFFICERS

*94. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister be pleased to—

(a) state the total number of Memoranda other then those under the consideration of the Dave Commission, submitted by the former legislators after the dissolution of the Punjab Vidhan Sabha containing allegations of corruption, nepotism etc. against former Ministers and top officers;

(b) lay on the Table of the House copies of the Memoranda ;

(c) state whether preliminary enquiries have been held into the allegations contained in the said Memoranda; if so, the name of the agency which held the enquiry in each case ?

Giani Zail Singh : (a) 18

(b) Copies are laid on the Table of the House.

(c) Yes Sir. A statement is laid on the Table of the House.

[(ੳ) 18

(ਅ) ਕਾਪੀਆਂ ਸਭਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹਨ ।

(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ, ਸੂਚੀ ਸਭਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੈ ।]

COPIES OF THE MEMORANDA LAID ON THE TABLE IN REPLY TO PART (B) OF THE QUESTION No. 94

Copy of Memorandum dated the 30th July, 1971, submitted by Shri Trilochan Singh Riyasti to the Governor of Punjab.

Several parties and persons in Punjab have brought to your kind notice concrete charges of corruption and other misdeeds of the late Badal Ministry ever since it fell about seven weeks ago. I, too, submitted to you a series of solid charges against some of the ministers of the Badal Ministry. I had called on you on July 19 to request you to expedite the disposal of these charges. However, despite your assurances of an early action, nothing tangible has emerged so far. This situation of obvious in-action is causing deep frustration among the people.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

It is beyond my comprehension why action under the existing laws could not be taken pending appointment of a commission of inquiry.

1. For instance, I would like to bring to your notice another specific complaint made to the Lambi Police Station on February 1, 1970 by Mr. Ahluwalia, XEN (Irrigation), Bhatinda. In this complaint, Mr. Ahluwalia had alleged that he had been beaten by Mr. Teja Singh, former Minister of Health and Industry. The police did not pursue the case then because the accused had political pull and pressure. It is now time the case is pursued without any external hinderance and the faith of the people re-established in the equality of all citizens in the eyes of law.

2. Another very serious case which I would like to bring to your notice pertains to Bhiwani Textile Mills, Abohar. An amount of Rs. 22 lakhs stood against this firm on account of the sales tax arrears. The then minister passed an order asking the firm to remit the amount in 20 annual instalments of Rs. 1.10 lakhs. This meant a big loss to the State in terms of the interest charges which work out to Rs. two lakhs annually. The reports are that money passed hands in this case. The file itself speaks volumes of the scandalous nature of the order which should immediately be reversed.

3. In yet another case, in fact, that was the characteristic of the functioning of the minister for industries, over twenty firms of Gobindgarh were allotted huge quota of steel with an understanding that these firms would pay to the minister a premium of Rs. 75 per tonne. I am herewith attaching a *statement giving names of some of the firms and the quantity of steel sanctioned to them. It is understood that these firms had paid Rs. 10 per tonne in advance to the Minister. In all 8,000 tonnes were allotted and a sum of Rs. 80,000 was collected. It was settled that the firms should pay Rs. 65 per tonne when they get the consignment.

This kind of robbery was practised in almost all the industrial towns of the State. The victims of this policy are ready to file statements and affidavits if action is initiated immediately and they are ensured safety.

I am citing these instance to bring home the point that there is sufficient material to proceed against the criminals under the existing laws of the land pending the appointment of a commission inquiry. Any further delay in the matter would tentamount to aiding the corrupt and dishonest former ministers who are already running after the files to destroy or suitably change the evidence with the help of obliging and corrupt officers and the firms which benefitted in the process.

I wish to remind you, Mr. Governor, that justice delayed is justice denied.

With regards.

Copy of the Memorandum dated 6th September, 1971, submitted by Shri Trilochan Singh Riyasti, 7-A, Civil Lines, Bhatinda.

With reference to my previous Memoranda regarding charges of corruption against certain Ministers of the erstwhile Badal Government, I attach herewith a detailed list of further facts which have come to my notice recently.

2. I strongly feel that the inordinate delay in launching concrete action againt the Ministers named in my Memoranda, is causing anxiety among publicmen and political circles about the intentions of your Administration. An impression seems to be, going round that despite repeated assurances by senior officers and Union Ministers nothing drastic might be done to investigate allegations of serious corruption against the Akali Ministers. Such an impression will not only dampen the enthusiasm of those daring publicmen who have offered to lead evidence but also embolden the concerned Ministers and their allies to over-awe and even attempt to bride witnesses including officers.

3. Despite my repeated please, the official record relating to the charges has not yet been taken into safe custody. The present state of affairs, therefore, leaves ample scope for tampering with records and destruction of valuable evidence.

4. I learn that facts detailed in my previous memoranda have been scrutinised only at the official level through the Departmental Secretaries. *I wish the charges are investigated through the agency of the Vigilance Department.*

---

*Statement not received.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

5. I am informed by the reliable resources that Akali leaders have their allies and sympathisers among senior officials occupying key positions. The officials of the Law Department in particular. are their informants. The preliminary enquiry report regarding cases which have been established prima-facie seems to have been leaked out to the Ministers concerned. In fact, there are persistent reports that entire text of the reports was passed on to them. The counter Memorandum subimtted by the Akali leadership seems to have been inspired by the same element.

I again stress the urgent need for immediate action both at the Judicial and Police level. Cases which have been established prima-facie and are cognizable should at once be referred for action to the Police.

Copy of Memorandum dated 27th September, 1971 submitted by Shri Trilochan Singh Riyasti, 7-A, Civil Lines, Bhatinda

This is in continuation of the memoranda submitted by me against the corrupt practices and misuse of power by the member of the ruling clique in the erstwhile Badal Ministry. Some more glaring instances in the series have come to my notice which may kindly be proved by the Government.

1. A case under section 307 of the C.R./P.C. was registered by the Nathan Police Station on April 15, 1971 against Shri Mohinder Singh Bhuleriam. Chairman of the Nathana Block Samiti. The FIR No. in the case is 67. The complainant was one Col. Jagir Singh of Bhucho Khurd village who is also one of the relations of Shri Parkash Singh Badal. After inquiry the local police found the case as baseless and cancelled it. An inquiry should be made as to why no action was taken against the officer concerned on whose instance false case was registered . Secondly, it should be inquired whether there was any link between the supply of harvester, combines by the Col. to the then S.P. Mr. Jeji and the institution of the false proceedings against a political opponent of Shri Parkash Singh Badal.

2. Huge amount of money was collected in 1970 at Muktsar estensibly to celebrate the birthday of Sant Fateh Singh. During these collections, Badal was garlanded with rupee-notes worth Rs. 80,000. An inquiry should be held as to how and from where this amount was collected and who pocketed the money. Similarly Shri Teja Singh, former Minister was offered Rs. 40,000 in the shape of a garland at Maur. This case, too needs to be probed.

3. Shri Sarjit Singh, former Co-operation Minister, recommended the name of Shri Amarjit Singh Ahluwalia, Deputy Registrar, Co-operative Societies, Patiala, for inclusion in the IAS. It was a case of naked nepotism. The recommendation was against the rules. There was no proposal either from the Registrar or from the Secretary. About 15 officers senior to Ahluwalia were superseded without going through their claims . Both former Chief Secretary Shri S.S. Grewal and Shri Parkash Singh Badal connived at with Sarjit Singh's proposal and sent it to the Government of India. This must be undone and the name of a senior and really deserving officer sent to the Government of India.

Thanking you .

Copy of Memorandum dated 30th October, 1971, submitted by Shri Trilochan Singh, Riyasti, to Dr.D.C· Pavate, Governor of Punjab, Chandigarh.

Subject :—Allegations against the former Akali Ministers.

Dear Sir,

In continuation of my previous memoranda on the subject mentioned above, I submit a couple of more allegations to be referred to the Commission of Inquiry appointed by the Government of India.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1. A Cooperative Society known as "The Patiala Cooperative poultry Farm Society Limited, Lahori Gate, Patiala" operated in Patiala. Its President was the late Raja Maheshinder Singh while its Secretary was Mr. Narinder Singh Chahl son of Mr. Devinder Singh Chahl. Mr. Narinder Singh is the son-in-law of Raja Pritmohinder Singh, I.A.S. The Society owed to the Patiala Central Cooperative Bank Limited Patiala a sum of Rs. 15,533. 20 as on 13th February, 1968. The money has not so far been returned to the Bank and in this Narinder Singh alone owed a sum of Rs 5,000/- The case was hushed up while Raja Pritmohinder Singh was the Development Commissioner and Secretary, Cooperative Department.

2. A cinema site was sanctioned to Shri Jatinder Singh Dhillon, brother-in-law of Shri Surjit Singh, former Education Minister, at Patiala by the Home Secretary, Punjab while his application had been rejected by the Deputy Commissioner, Patiala on valid ground. The claims of some other applicants were ignored because the successfull applicant was the relation of the Minister.

3. A plot measuring 10,000 yards was allotted to Shri Surjan Singh, member of the Sant Akali Dal working Committee at Ludhiana-Dhandari Focal Point by Shri Teja Singh, former Industries Minister. A shed was allotted to the son of Shri Surjan Singh. These allotments violated the condition laid down by the Industries Department that the two could not be given to one family. Secondly, the applications of the Akali leader were entertained after the duly publicised date. The Minister used undue influence to favour an Akali leader.

4. Raja Narinder Singh, former Excise and taxation Minister secured through the E.T.O., Jullundur, furniture, worth rupees five thousand from Kartarpur. It is learnt that the payment was made by a wine contractor and not by the Minister. This is a case of corruption which should be probed.

5. The former Chief Minister, Shri Parkash Singh Badal appointed Shri Jagdish Chand Goyal of Messers Chandoo Lal Babu Ram, Commission Agents, Gidderbaha, as Executive Officer, Gobindgarh, Municipal Committee by misusing his authority and by glanding defiance of the procedure prescribed in this respect (A detailed complaint on the subject is enclosed).

6. This allegation relates to Shri Satya Dev Kohli, Assistant Director of Ayurvedia, Punjab Health Department. (A detailed complaint on the subject is enclosed).

7. In my first memorandum, I had alleged (allegation No. XX) that Shri Teja Singh, former Health Minister, appointed Shri Hardeep Singh Mann as Demographer in the Health Department who was not qualified to hold this post. I understand that there are about 70-odd such cases of wrongful appointments made by the Minister which is hould all be gone into.

Thanking you.

Copy of Memorandum dated 9th November, 1971, submitted by Shri Trilochan Singh Riyasti, to Shri Ram Niwas Mirdha, Minister of State for Home Affairs, Government of India, New Delhi.

Subject :—Allegations against former Akali Ministers.

Dear Sir,

In continuation of my previous memoranda on the subject noted above, I hereby submit a couple of more cases which you may kindly refer to the Commission of Inquiry for investigation.

1. The former Akali Minister, Shri Narinder Singh, created a Trust at Nabha called Lal Bahadur Memorial Dharamshala Trust with 20 others as Trustees. At the time of the creation of the Trust in 1968, Shri Narinder Singh was both an M L.A. of the Punjab Assembly and Minister in the erstwhile Gill Ministry. He did not record the fact of his being a Minister in the Trust's proceedings. He later caused a vast Government land to be leased out to the Trust at a ridiculously nominal rate. The land in question at Tawela Mai Saheb near Nabha belonged to the P.W.D. Punjab and Shri Narinder Singh held the portfolio of P.W.D. at that time.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

The number of trustees, later was sharply reduced to three with Shri Narinder Singh being retained on it. This again was done while Shri Narinder Singh was a member of the Council of Ministers in the Badal Ministry. Clause 13 of the Societies Registration Act, 1960 prohibits dissolution of a society without the consent of the State Government if a Government is a member of or a contributor or otherwise interested in any society registered under the Act. In this case Shri Narinder Singh himself was a minister and , besides, there were some official members of the Government in the previous Trust. Again, the Government had contributed to the Trust and was vitally interested in it. In the documents he again concealed the fact that he was a Minister. The affairs of the Trust call for an inquiry and a suitable action in case the allegations of abuse of power by the Minister were proved.

2. Shri Narinder Singh, former Minister, filed an affidavit to the Principal of the Public School Nabha , stating there in that his income at the relevant time was Rs. 300/- per month to entitle his son to get scholarship. He was then an MLA and was paid more than Rs. 300/- per month in that position. He also, owned about 200 bighas of land and had rented out a couple of buildings to the shopkeepers. All this meant that Shri Narinder Singh filed a patently wrong affidavit to gain benefits at the cost of the public money.

Both the cases may kindly be probed.

Thanking you.

Copy of Memorandum dated 30th November, 1971 submitted by Shri Trilochan Singh Riyasti, to Shri Ram Nivas Mirdha, Minister of State for Home Affairs, Government of India, New Delhi .

Re : *Corruption charges against former Akali Ministers.*

Dear Shri Mirdhaji,

In continuation with my letter of November 9, 1971, I wish to bring to the Government of India's notice some more cases of corruption against the former Akali Minister with the request that these may be referred to the Commission of Inquiry for investigation.

1. The Civil Lines Gurdwara at Bhatinda received a mysterious donation of Rs. 10,000 through Shri Jaiji, former S.P. of Bhatinda. It is understood that the money was collected at the instance of the then Chief Minister and the Minister of Industries by levying a quota on all the police stations in the district.

2. The S.P. Bhatinda also donated a sum of Rs. 10,000 to Guru Nanak Club, Bhatinda. The source of the collection of this money by a Government servant should be probed.

3. A case under FIR No. 154 on 22nd September, 1970 was registered under Section 457,382, 381, and 347 of the C.R.P.C. The allegation against Jagwinder Singh, Sarpanch of Bargari village & others in Bhatinda district was that he had destroyed a tubewell, standing crops, and house of one Shri Niranjan Singh son of Shri Chetan Singh besides taking away his cattle. The P.S. Kotkapura hushed up the case as untraced. It is understood that it was done at the instance of Sant Fateh Singh who had stayed in the house of Shri Bharpur Singh Dhaliwal, a retired AIG, at Patiala while the Sant was being operated upon in the Rajindera Hospital, Patiala. Shri Dhaliwal is a close relation of the accused.

4. This has reference to my allegation No. 29 given in my first charge-sheet. Former Minister Teja Singh had a Benami share in the Pukhraj Theatre, Bhatinda, which was given licence by ignoring the weighty claims of other theatres. Besides, the Theater was given a steel quota of 100 tonnes by Shri Teja Singh at the cost of other steel users and in gross violation of the rules.

5. While Sant Chanan Singh was bed-ridden at Ganganagar in Rajasthan some doctors were rushed from Amritsar and Bhatinda to look after him. This was done at the order of the Chief Minister and the Minister of Health , Shri Teja Singh. The doctors charged their DA and TA etc. at the cost of the Government which was arbitrary and contrary to rules.

Thanking you.

Original with
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Copy of Memorandum dated nil submitted by Shri Karnail Singh Pacca Ex-M.L.A, and Shri Surendra Nath Khosla Ex. M.L.A., to his Excellency the President of India.

Your Excellency,

We are hereby submitting a Memorandum of charges of corruption , and other mis-deeds committed by Shri Trilochan Singh Riasty, Ex-Minister Punjab. For your Excellency's kind information we submit that Shri Riasty who possess himself to be a crusader against corruption is himself a very corrupt person and is a regular defector. He was elected on Congress ticket to the Punjab Assembly in 1967. To his utter disillusionment the Congress Party could notform the ministry and this man would not live without power so he decided to defect to the Akali Party, who was heading the Government at that time. Then when he saw that some members of the Akali legislative party were going to defect and the ministry will not remain in power and sensing that the Congress Legislative party would support the defector's Government, he also defected. He has been Minister for about more than a year incharge of Local Bodies and Public Relations Department. During this short span of an year he has committed many acts of corruption illegalities and irregularities as are submitted in the annexed Memorandum. There mustbe many more such acts which it has not been possible for us to lay our hands upon.

We request your Excellency to take action against Shri Riasty for the sake of clean Administration and good democratic set up.

With regards.

Memorandum of charges of corruption, illegalities, irregularities and misuse of power by Shri Tirlochan Singh Riasty, former State Minister for Local Bodies and Public Relations Punjab.

Shri Tirlochan Singh Riasty Ex-Minister of Local Bodies and Public Relations, Punjab Government, belongs to village Kassim Bhatti in Jaitu Police Station of Bhatinda District. He has only sixteen acres of land there the net income of which does not exceed Rs. four thousand a year. He has got no other visible means of income. He has been in public life for a long time, and has contested a few Assembly elections and became a State Minister only during the Akali Ministry headed by Sardar Parkash Singh Badal.

1. While in power S. Tirlochan Singh Riasty indulged in various corrupt practices. His name is actively associated with smugglers and every person in Bhatinda knows this fact. During the regime of S· Partap Singh Kairon Mr. Riasty was known to be the right hand man of S. Darbara Singh, the then Home Minister. So naturally due to S. Darbara Singh Shri Riasty's influence over the police was instrumental in flourishing the business of smugglers under his patronage. Shri Riasty's house in Bhatinda town was a very small one and was half kucha with a poor locality. Since he became M.L.A. and later on a Minister, he has built a huge palatial kothi on plot A-7 in the Civil Lines, Bhatinda. The value of this kothi is more than Rs. three lacs. Shri Tirlochan Singh Riasty and his close friend Shri Hardit Singh Bhasin had acquired plot A-7 at Bhatinda from Shri Ramji Dass who is stated to be a big smuggler.

2. **Scandal of grabbing huge amounts of Government and Guru Nanak Quin Centenary funds.**

(a) Shri Tirlochan Singh Riasty on becoming Minister of Public Relations is stated to have started one Punjabi News Agency with his close friend and neighbour Shri Hardit Singh Bhasin as its Managing Director. To help his own News Agency he stopped the grant of Samachar Bharti and Hindustan Samachar News Agency. It had no correspondent and no clientage. A sum of Rs. three lacs was sanctioned by Shri Riasty in the name of this bogus News Agency and also gave huge amount as Government grants in its name. Besides he collected huge amounts in the name of this agency which was his modus operandi for taking illegal gratifications from persons who used to come to him with their work.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(b) Shri Tirlochan Singh Riasty is stated to have grabbed Rs. forty thousand in the name of one non-existent dramatic club known as Punj Darya. Shri Ramji Dass of Namsa is a close friend of Shri Riasty. Shri Riasty showed one Raj Kumar nephew of Shri Ramji Dass to be the Managing Director of this bogus Panj Darya Dramatic Club and grabbed Rs. forty thousand in its name in collaboration with this Raj Kumar. It is reported that this facked club was to stage forty drama shows at the rate of Rs. one thousand per show. In fact no show was staged by them through out Punjab. Originally Punjab Government, prior to S. Tirlochan Singh, had contracted with Shri Gursharan Singh of Amritsar Club who originated and staged the drama, Jinh Sach Plle Hoe" for sum of Rs. six hundred per show including the royalty of the writer.

(c) Shri Riasty being Minister for Public Relations appointed two Dhadi Jathas for Bhatinda. The pay of one Jatha was fixed by him as Rs. one thousand per month and that of the other Rs. seven hundred per month. It is reported that in fact the Jathas were given lesser amount and the rest of the amounts were stated to be the share of Shri T.S. Riasty. It may be stated here that the first Jatha formerly was working at Rs. 450/- per month. The appointments were made against rules and without any budget provisions.

(d) Shri T.S. Riasty spent enormous amounts of Government money in the garb of lohari receptions. He used to invite his friends and all of them feasted at the Government expense.

3. **Receipt of illegal gratifications from various sources by Shri T.S. Riasty,**

(a) The Municipal Committee of Maur Mandi (Bhatinda District); passed a resolution to construct a bus stand. The Jan Sanghies of Maur Mandi complained against it and the Punjab Local Bodies Department issued a stay order. This bus stand was to be constructed near the land of one Kartar Singh son of Darbara Singh of Maur Kalan and by the construction of this bus stand the price of the land of Shri Kartar Singh would rise many times. Shri Kartar Singh did not know Shri Riasty much, so he approached him through Piarey Singh, Municipal Commissioner of Maur and Shri Gurbachan Singh, ex-President, Market Committee Maur. When approached by them Shri Riasty demanded Rs. five thousand to vacate the stay order. Consequently Rs. five thousand were paid by Shri Kartar Singh through Shri Piarey Singh and Shri Gurbachan Singh to Shri Riasty and the stay order was vacated and bus stand was constructed at that place.

(b) Shri T.S. Riasty Minister of Public Relations charged Rs. one thousand from Shri Sham Lal son of Shri Norata Ram of Maur Mandi for getting his cousin Roshan Lal, Co-operative Sub-Inspector Jaitu transferred to Ram Pura Phul. The father of Shri Roshan Lal was ill and he wanted him to be posted at Ram Pura so that he may look after his ailing father. Shri Riasty could not get this transfer effected nor did he return this amount to Shri Sham Lal when demanded by him.

(c) Shri Om Parkash son of Shri Raja Ram of Raman Mandi wanted his son Surrinder Mohan to be migrated from Dawangiri, Medical College to Medical College, Patiala. He approached Shri Riasty for help and it is stated that Shri Riasty demanded Rs. five thousand for his sons migration and also told him that he required this amount for Punjabi News Agency. Shri Om Parkash paid the sum of Rs. Five thousand to Shri Riasty.

(d) Shri Trilochan Singh Riasty mis-using his official position as a Minister is stated to have acquired shares in Hargobind Transport Company Jaitu in the name of his brother Hardial Singh and his son without making any payment. Shri Riasty, in lieu of making the payment got for this company route permits to ply the buses between jaitu (Bhatinda District) and Muktsar (Ferozepur District). No applications were invited for this route and the matter was decided in a shady manner.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(e) One Som Nath son of Shri Nathu Ram and nephew of Shri Baboo Ram son of Shri Phuman Mal wanted to get Government employment. Shri Baboo Ram approached Shri T.S. Riasty for this purposes. Shri Riasty demanded Rs. one thousand for getting the appointment of Shri Som Nath. Shri Baboo Ram paid Rs. one thousand to Shri T.S. Riasty and his nephew Som Nath was got appointed as Co-operative Sub-Inspector at Muktsar by Shri T.S. Riasty.

4. **Mis-use of Power by Shri T.S. Riasty.**

(a) It is reported that thirty nine kilos of opium was recovered from the house of Shri Hardial Singh, real brother of S. Tirlochan Singh Riasty. But on account of the influence of Shri T.S. Riasty this case was hushed up by Shri Iqbal Singh the then S.H.O., Jaitu P.S. in place of the real culprit, a part of this opium was foisted on one Sohan alias Ram Nath son of Gohna of Kassim Bhatti. The Main reason for changing political allegiance by Shri T.S. Riasty is stated to be that the business of the smugglers can not be carried on without joining hands with the party in power. A thorough investigation in the matter by the C.B.I. will reveal his connections with the international smugglers.

(b) It is reported that Shri T.S. Riasty being Minister for Public Relations grabbed huge amount from the Government funds and the funds of the Guru Nanak Quin Centenary and gave amounts to his henchmen.

(c) Shri Trilochan Singh Riasty appointed Shri Kailash Singh his political P.A. as Executive Officer, Municipal Committee, Raman Bhatinda, District without following the procedural rules and acting illegally.

(d) Shri T.S. Riasty by exerting his undue influence as Minister let out his kothi A-7 to the Punjab State Electricity Board at an exhorbitant rent of Rs. eight hundred per month.

(e) On his first visit to Mansa Mandi after becoming State Minister, garlands of currency notes worth Rs. Fifteen thousand were offered by the people of the illaqa and the hospital construction committee, to Shri Riasty. It was stipulated that this amount will be given back to the hospital construction committee for the construction of the hospital at Mansa. The reason for arranging the reception to Shri Riasty was the collection of funds for hospital. Shri Riasty instead of giving this amount for hospital kept them for his own use.

(f) One Shri Jallour Singh of village Kot Fatta is close friend of Shri Riasty. This man is a witness of Shri Riasty in his complaint filed by him against Sant Fateh Singh and others in the court of Judical Magistrate First Class, Bhatinda. This Jallour Singh was the President of the Kot Fatta Co-operative . Agricultural Service Society Ltd. Kot Fatta. He embezzled Rs. one lac eighty thousand out of the funds of the society for which a criminal case of embezzlement was registered against Shri Jallour Singh in Police Station Kot Fatta. Due to his connections with Shri Riasty and the influence which Shri Riasty wielded in the State admimistration, Shri Jallour Singh was not challaned and in his place a poor Harijan was challaned and Shri Jallour Singh under took to bear the expenses of that Harijan and to support his family while that boy was in jail. It is reported that Shri Jallour Singh had shared the booty with Shri T.S. Riasty for protecting him,

(g) As submitted in the earlier pages of this memorandum Shri Kuldip Nayar Editor of the Statesman was invited by Shri T.S. Riasty for inauguration of the Punjab News Agency. Shri Kuldip Nayar, Editor of the Statesman was treated as State Guest on account of the interest of Shri T.S. Riasty in the Punjabi News Agency. This was also against the rules.

(h) It is reported that Shri T.S. Riasty paid Rs. Seventeen thousand in the name of one Kalamanch Club Patiala in order to give benefits to his friends. Similarly he granted a huge amount of Rs. twenty five thousands to please Shri Balwant Gargi who is Shri Riasty's close friend and belongs to Bhatinda.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(i) It is reported that Shri T.S. Riasty, Ex-Minister, in order to grab the property left by his deceased niece Har Amrit Kaur (whom he used to call as his daughter) created a forged will and with his influence as Minister got the mutation of her property sanctioned in an irregular and illegal manner. The husband of Amrit Kaur, Balwant Singh Aulak was threatened by Shri Riasty to relinquish his claims over his deceased wife's property and on his refusal he was implicated in a false case.

(j) Shri Riasty's daughter though undeserving as third division student was given admission from the Punjab State quota in medical college, Sirinagar due to the influence of Shri Riasty . Shri T.S. Riasty used Government car and the Government Public Relations van to carry himself, his relations and his daughter for admission at Sirinagar. This is also a glaring instance of his misuse of power.

(k) It is reported that Shri T.S. Riasty got an appointment for his niece Har Amrit Kaur as Assistant Editor Punjab in the Punjab State University Text Book Board Chandigarh in an irregular and illegal manner. So much so that Shrimati Har Amrit Kaur did not possess the requisite qualifications for the job. The application for appointment given on her behalf by Shri Riasty was not signed by her. No Certificate was attached with the application and certain applicants who were M.A., Ph. D's were ignored. A boy who raised hue and cry against her illegal selection was given an additional post although there was no vacancy. All this was done at the instance of Shri T.S. Riasty and thus it is clear that he misused his power as a Minister.

(l) Shri T.S. Riasty in an illegal and improper manner got research fellowship in the Punjabi University for his niece Surinder Kaur, daughter of S. Jagir Singh. No interview was held in this case and it was done in a most secret manner.

5. There was a case of tyre dealers of Jullundur for the payment of octroi to the Municipal Committee, Jullundur and huge amount of octroi were involved in this case. It is reported that Shri T.S. Riasty as Minister of Local Bodies remitted the payment of these amounts and shared the booty with the tyre dealers of Jullundur.

6. Shri T.S. Riasty illegally, and in an improper manner paid Rs. ten lacs to Shri Raj Hans Khanna as a loan for making some films and it is reported that he charged huge amounts out of this money as graft. Shri T.S. Riasty also illegally delayed the recovery of loan from Mr. Raj Hans Khanna. In this case too it is reported that he charged substantial amount from him.

7. There was a scheme for the construction of an Urban Estate at Bhatinda and 200 Acres of land was proposed to be acquired by the Punjab Government for this purpose. Actually only about 100 Acres of land was acquired. It is reported that the owners of lands whose lands were left out from acquisition, greased the palm of Shri Riasty.

8. According to the rules a News paper or Magazine of less than 6 months standing cannot be given Government Advertisement. Shri T.S. Riasty in order to favour certain persons went out of his way in giving advertisements to Punjabi Digest, Delhi and some other News papers in an illegal and an improper manner.

9. It is submitted that the assets of Shri T.S. Riasty are quite disproportionate to his income. He is a whole time politician and does no other work. His daughter is studying in Medical College at Sirinagar and his son is studying in a college at Chandigarh. For the education of his these two children he has to pay substantial amount per month. He maintains a car.

10. It is reported that Shri T.S. Riasty misused his power as a Minister of Public Relations and put Shri Sadhu Singh Journalist of Jaitu to lot of hardship. Shri Riasty got his stall demolished in Jaitu and got him removed from his job as a correspondent of the Tribune. Shri Sadhu Singh went in appeal and was re-instated.

11. It is learnt that Shri T. S. Riasty constitute the press Acredition Committee as Minister for Public Relations and nominated some of his own people on it against rule.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

12. It is learnt from knowledgeable circle that Shri Riasty got a film prepared for the Public Relations Department as the Minister of the Department. In getting the work done some tenders were called but it is reported that in lieu of a large amount of illegal gratification he accepted the highest tender and allotted work for the same against rules and procedure.

Copy of Memorandum dated nil, submitted by Shri Jiwan Singh Umranangal, General Secretary, Shiromani Akali Dal, Amritsar to the President of India.

It has been learnt from knowledgeable circles that Shri Probodh Chandra former Minister of Punjab has amassed huge amounts of wealth through illegal and corrupt means. During the past few years being in power he had largely added to his assets and property which by his honest and ostensible means he could have never been able to do. We have been supplied with certain facts and charges against Shri Prabodh Chandra which we are hereby submitting to your Excellency in this memorandum. It is prayed that a thorough probe may be ordered against Shri Prabodh Chandra for the allegations made hereunder and proper action be taken against him so that an example may be laid for the politicians and publicmen to keep themselves free of corruption and nepotism etc:-

1. It is reported that Shri Prabodh Chandra obtained two route permits for stage-carriages-buses from the Jammu and Kashmir Government, benami in the name of his son Pawan Kumar. He was not entitled in any way to get these permits. He got them through his political influence. Neither he nor his son managed or plied the buses and they were given on lease or otherwise to a Company and earned Rs. 7,000/ or Rs. 8,000/- p.m. Similarly he obtained route permits of public carriage carriers benami in different names by his political influence without any right and made money.

2. It is reported that he purchased two buses by obtaining a big amount of loan from the National Bank of Lahore-Pathankot Branch. In his statement of assets filed with the Chief Minister he showed the loan to be Rs. 1,80,000/-. In the Vidhan Sabha, however, he stated that it was Rs. 80,000/-. Whatever the amount of loan is, it was obtained by the use of his political influence, otherwise such a big amount of loan could not be advanced against two buses by a Bank, particularly when a young boy was to be proprietor in name, of these buses.

3. We have been infomed by a reliable source that Mr' Prabodh Chandra manoeuvred to make purchase of six acres of land at Gurdaspur from certain proprietors of village Ramgarh, Teh. Gurdaspur instead of the Panchayat which is the real proprietor thereof. In fact the Panchayat passed a resolution on 24-2-60 asking permission of the Deputy Commissioner and the Director of Panchayat and passed a resolution that the permission having been given, the land should be transferred and the amount so obtained should be spent for a common village purpose. Shri Prabodh Chandra managed to get the sale deed in his favour from the certain village proprietors, at price, much lower than the market value on 5-11-63.

4. It is reported that he got allotted to himself a Muslim evacuees Industrial concern at Batala after partition. He named it as Adrash Industries. He was not in any way entitled to get an Industrial Establishment allotted to himself. He had no industrial establishment in West Pakistan, before partition. He got this through his political influence and at a price much lower than the market value. For a period of about six years from 1956 to 1962, he leased it out to certain persons against express provisions of law. During this period a Rice Sheller was installed and worked in this factory. The Engineering section did not work. Nevertheless, quotas of pig iron, steel, coal, etc. were obtained and illegally sold in market without utilising them in the factory. Shri Prabodh Chandra himself was a party to the illegal gains, thus, obtained.

5. It was reported in 'Blitz' dated 12-6-65 that an alleged attempt by Punjab Education Minister, Prabodh Chandra's son-in-law, Mr. B.K. Gupta, to smuggle foreign and Indian currency in contravention of the Foreign Exchange Regulations Act was caught at Palam Air Port on May 22 but Mr. Chandra and Mr. Gupta used their influence to get the matter hushed up. It is apparent that Mr. Chandra was conniving for smuggling business ofhis son-in-Law.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

6. It was reported in 'Daily Pradeep' of 20-8-67 that a former Minister for Punjab, reference was to Shri Prabodh Chandra, mis-appropriated certain amount of money and some tins of biscuits which were to be sent to Army people and Bihar relief Committee. An enquiry in this regard will definitely prove that guilt of Mr. Prabodh Chandra.

7. It has been learned that Shri Prabodh Chandra was involved in some steel scandal case and the enquiry established charges against him but the matter was managed by him through his political influence and no action had been taken against him.

8. It is reported that Shri Prabodh Chandra as a Minister nominated his son-in-law Shri Krishan Chawla as a member of notified area Faridabad, Gazetted on 8-1-65. This was against the established code of conduct for a Minister, and an act of nepotism.

9 The above said facts are only a few of the many glaring misdeeds and acts of corruption indulged in by Shri Prabodh Chandra. In case an enquiry is instituted against him many more facts will come to light. It is, therefore, prayed that enquiry should be instituted against him and action be taken against him.

With regards

Yours faithfully
Sd:- Jiwan Singh
Umranagal, Gen. Secy.
Shiromani Akali Dal, Amritsar.

Copy of Memorandum dated Nil, Submitted by Jiwan Singh Umranangal Shiromani Akali Dal, Amritsar, to His Excellency the Governor, Punjab, Chandigarh.

Sub:- Memorandum regarding corruption, nepotism and favouritism of S. Gurnam Singh, Ex. Chief Minister, Punjab.

Sir,

In order to understand the nature of charges against S. Gurnam Singh it is relevant to appreciate his modus operandi.

Having been a lawyer and conversant with Law, he made it a point to get his wishes complied through his pet officials. With that end in view he decided to have his favourit es posted in his home District Ludhiana and on his personal staff. Immediatley after swearing ceremony he got appointed the following officers.

1. Sh. A. N. Kashyap as Chief Secretary to replace Shri H.B. Lal who had not completed his 3/5 years of tenure as Chief Secretary. .

2. Shri R.S. Phoolka as Principal Secretary to the Chief Minister.

3. Shri Gurbachan Singh as the Deputy secretary Services and Political in place of Mrs. H. Vohra I.A.S. who had been on that assignment for about 4 months only.

Shri A.N. Kashyap was known to S. Gurnam Singh as Shri Kashyap's father Shri Serv Krishan was a close friend of S. Gurnam Singh.

Shri R.S. Phoolka is a relative of S. Gurnam Singh

Shri Gurbachan Singh is a relative to Sh. Madan Walia who is married to the daughter of S. Gurnam Singh.

Thus having his favourites Touts at the Key-posts at the Secretariat he had the following officers appointed at Ludhiana, his home district.

1. Shri Ajit Singh Sahi as Deputy Commissioner Ludhiana in place of Sh. Tajinder Khanna, I.A.S.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

2. Sh. Pritam Singh Sohal as S.D.O. (C) Ludhiana.
3. Sh. Barijinder Singh as S.D.O. (C) Jagraon.
4. Sh. Achhar Singh as Tehsildar Ludhiana.

On the administrative side he transferred the Vigilance Department from the control of the Home Secretary to the control of the Chief Secretary Sh. A.N. Kashyap. He got posted Sh. S.V.Kesar as Under Secretary Vigilance a relative of Sh. Gurbachan Singh a close relative of Sh. Gurnam Singh to have another link on the Administrative side.

Thus having posted his henchmen on the key posts of the District, it facilitated Sh. Prem Parkash Kaur who gave herself out as wife of Sh. Gurnam Singh and her son Gulraj to get things done as they desired.

Charge No. 1

Sh. Gulraj has never been industrialist or an entrepreneur. He get an industrial plot, at Ludhiana in the name of a Technocasts, India a fictitious concern. No factory has yet been installed by the aforesaid concern or any work undertaken. The allotment was managed against all rules and procedure in preference to the claims of the rightful applicants. This was got done at the instance of S. Gurnam Singh.

Charge No. 2

Shmt. Parkash Kaur sold Govt. land, giving out this as her own which adjoined her house "Spring Field" in the civil lines Ludhiana. She did it knowing full well that the property belonged to the Govt. and mis-represented it as her own. This fraud came to light when mutation was entered and was about to be sanctioned and the Revenue Officer found that instead of 8 Kanals and 7 marlas land which was in the ownership of Shmt. Prem Parkash Kaur, she had sold 10 kanals and 3 Marlas the rest being the Govt. land. The vendees have built on the area sold to them at fabulous price and no action had been taken against her because of S. Gurnam Singh who was then the Chief Minister. This clearly indicates that this must have been done with the conivance of S. Gurnam Singh.

Charge No. 3

One S. Basib Singh S/o Gopi of village Bulltana, Tehsil Rajpura had surplus area about which the proceedings for declaration of surplus were pending with Sh. G.S. Sahi S.D.O. Rajpura S/o S. Ajit Singh Sahi, Deputy Commissioner Ludhiana. The surplus area comprising 42 bighas and 12 biswas was got transferred in the name of Sukhbir Singh and Kulbir Singh sons of S. Gurnam Singh, the then Chief Minister at some price mentioned therein subsequently road and electric connections were provided to this area at the Govt. expense. The transaction has been an instance of naked corruption and shady transaction. The amount paid to Basib Singh was much less than what was shown in the transfer deed. Sh. G.S. Sahi was rewarded by being appointed as Deputy Commissioner, Gurdaspur.

Probe by the Vigilance Department

Some of the charges were inquired into by the Vigilance Department during Parkash Singh Badal's regime. Sh. Badal was not aware that S. Gurnam Singh's favourites were in the key posts in the Vigilance Department and being guided by him. Inspite of this the observations of the Vigilance Department, were:-

> "It appears that Sh. Ajit Singh Sahi, the then Deputy Commissioner, Ludhiana, Sh. Pritam Singh Sohal, S.D.O. (C) Ludhiana and Sh. Daljit Singh, Tehsildar Sales and other Revenue Officers of Ludhiana District acted under the influence of Sh. Gulraj and Shmt. Parkash Kaur in the matter of allotment of land, with undue haste."

with regard to another instance the findings of Vigilance Department were:-

> "It has been established that Sh. Gurdev Singh S/o S. Balbir Singh is nephew in relation of S. Gurnam Singh former Chief Minister and the others are his friends. It appears that S. Achhar Singh, Tehsildar, has acted under pressure/influence in the matter of leasing out of this land on ridiculous low rates."

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

This casual probe was done by the Vigilance Department when Sh. Kashyap a favourite of S. Gurnam Singh was the Chief Secretary and others posted in the Department were the same as have been appointed there by S. Gurnam Singh.

In view of the facts contained herein above it is prayed that a thorough enquiry should be instituted against S. Gurnam Singh Ex-Chief Minister of Punjab and action taken against him for the corruption inspired by him.

With Regards.

Copy of Memorandum dated 27.8.1971 submitted by Sh. Surinder Nath Khosla Advocate and Ex-M.L.A. Patiala to His Excellency, the President of India.

Sub :—Mamorandum of charges against Shri Brish Bhan former Chief Minister of Pepsu and former Minister of Punjab.

Your Excellency:—

It is submitted as under :—

1. Mr. Brish Bhan was a briefless lawyer in Sunam before the Dawn of Independence in 1947. He was advised by Shri Sitaramiya, the then President of A.I.C.C. that the should stop practice as a lawyer and become a whole time politician. He thus started living on politicial donations from friends before 1947. He had no landed property worth the name, before Independence and no ostensible means of subsistence after he gave up practice.

2. Early in 1948 Sardar Patel left him out of the first Interim Government of Pepsu and he thus remained on the road for a couple of years. In 1952-56 Sardar Gian Singh Rarewala's Govt. the first Non-Congress Government in any State after the first General Election in India was dismissed on the flimsy ground of Law and Order situation in the State Mr. Brish Bhan was returned to the Pepsu Lagislature for the second time in the Mid term poll of 1954. Col. Raghbir Singh President of the Lok Sabha joined the Congress and became C.M. in 1954. After Col. Raghbir Singh's death in 1954-55, Mr. Brish Bhan ascended to the much coverted post of C.M. of Pepsu.

3. Prosperity now started visiting his home. A member of the opposition benches openly threw a challenge in the Assembly that Mr. Brish Bhan had received cash reward of Rs. one lac from a class of traders by remitting illegal charge of four lacs of rupees which was being recovered as an arrear of land revenue.

4. Mr. Brish Bhan's two old and trusted friends from Sunam Shri Nohar Chand (a petition writer) and Shri Bakshi were given a number of licences for running brick-kilns and quotas in which the then C.M. (Namely Shri Brish Bhan) was known to have substantial share. Money thus flowed in to his home in plenty.

5. The only test acceptable to common sense is that the family assets of these gentlemen before Mr. Brish Bhan became C.M. and after he ceased to be M.L.A may be studied and it may be found out what were the special qualifications of these two friends who rolled in untold wealth under Mr. Brish Bhan's patronage as C.M.of Pepsu.

6. Mr. Brish Bhan's Government gave a contract of Rs. 20 lacs to one firm of tractors of anomag company with one stroke of the pen. The contract was bitterly attacked in the Assembly and ulterior motives were attributed to Mr. Brish Bhan.

7. Mr. Brish Bhan had a very soft corner for M.S. Thapars one of the most flourishing firms and coal magnates of Northern India. They are controlling a number of factories and Mills of Sugar, Paper etc. in the Punjab and elsewhere. They are a firm of business magnates. Thapers wanted a contract of bamboos as a source of raw material for their paper Mills. Mr. Brish Bhan got them a contract of supply for 25 years at a very low rate.The period of a quarter of a century was almost prohibitze, and a low rate, without provision for increasing the amount with rise in prices in the country with a fast developing economy, is criminal and tantamounts to committing dacoity on the State Exchequer.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Mr. Brish Bhan got a palatial Kothi in Chandigarh as a reward for the un-usual gift he made to the Thapers. They did not grudge him a car with a running expense of petrol and driver for 25 years, till the termination of the contract. Mr. Brish Bhan now rolls in untold wealth, and M/s Thapers are faithful friends who provide him all amenities of life in Chandigarh, in return for a contract which was managed by the Thapers themselves.

9. The Dass Commission of enquiry into allegations against Shri Partap Singh Kairon did not fail to throw light on the mis-deeds of Congress Ministers in General, and leaders like Mr. Brish Bhan in Particular.

10. The Dass Commission Report is a National Decument that cannot be allowed to pass into entiquity or fade in to oblivion. The Government of India and the A.I.C.D. in way, aided and abetted corruption and nepotism amongst members of the P.P.C.C., and the congress Government in Punjab State there-after, by sleeping over the observations of the Commission for fear of exposing to public ridicule, its corrupt cader of political workers, M.L.A.s and Ministers & Deputy Ministers.

11. It will be in public interest, as well as in the interest of clean administration in the State, if M/s Brish Bhan and company whom the commission had found guilty various acts of omission and commission, are punished according to their deserts. The un-told wealth they have amassed is the property of the nation and should go back to the nation and its teeming Millions.

12. The findings of the Dass Commission needs no further enquiry or confirmation. If the Government of India still tries to shield these cirminals, The writer of this bried memorandum shall accept the challenge and produce in the two months a book of 200 pages to show to the people of the country, the mis deeds of and mal-administration given by the congress regime to the Punjab, during the last two decades and how in the name of law and order, the Government of India dissolved the non-congress Government when ever the people voted them to power, and how this has led the hardened criminals of the congress to commit ever more heinous crimes.

It hope these very few charges I have mentioned against a top ranking congress man of the earstwhile state of Pepsu, will be duly enquired in to, and referec to the commission of enquiry the Government of India is called upon to appoint for the Punjab State in the near future.

With regards.

Copy of Memorandum dated 27-8-1971 by Sh. Surindra Nath Khosla Advocate and Ex. M.L.A Patiala to President of India.

Subject : Memorandum of charges against Shri Satya Pal Dang Ex-Minister Punjab.

Sir,

Mr. Satya Pal Dang a former Minister in the United Front Government in the Punjab appears to have suddenly assumed a pious role of fighting against graft in the State. He is found louder than any other person in condemning the former Akali Minister. But in fact he is just a mouth piece of the Punjab Pradesh Congress which is out to defame the former Akali Ministers with a view to clearing the decks for winning the next general election in alliance with the C.P.I. Mr. Dang has also a personal and political game in view and hence is trying to be first in condemning the Akali Ex-Ministers with imaginary charges day in and out so that his own mis-deed as a Minister and acts of ommission and commission, should not be exposed alongwith the determined exposure of the misrule of the congress-Ministers during the last two decades suffered by the people of the State.

I beg to mention here a few, out of the many charges of corruption and mis-deeds of Shri Satya Pal Dang, indulged by him as a Minister :

1. Grain Market Amritsar Scandal.

It is reliably learnt from knowledgeable circles that Mr. S.P. Dang when he was Minister in the first United Front Government wanted to favour a few individuals, by shifting the site of the above noted Mandi. Certain orders regarding this were passed

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

on the file . One Mr. Bhajan Lal also called tenant , gave handsome amount to Shri Dang for shifting the site. Shri Bhajan Lal was in possession of the site as a self styled tenant. In the event of maturity of the scheme he could get only one fourth of compensation, while he could remain in illegal control of the whole of site in the event of shelving it, Mr. Dang had visited the site without informing any body though he had received a number of representations from various persons of the area, including Shri Joginder Singh, Shri Gurdit Singh, Shri Brikinder Singh etc. of Amritsar Mr. Dang arbitararily shelved the scheme after receiving the illegal gratification from Shri Bhajan Lal.

2. Harassment to Businessmen and Industrialists.

It is reported that as Minister-incharge of Food and Supplies Department he harrassed the business community and the industrialists and extracted large amounts of money from the syndicate' rice merchants and Ghee Merchants. He gave about 50% of the amount to his party at Chandigarh for the construction of his party office building there. He tried to pressurise the O. C. M. Chheharatta people but they refused to be blackmailed with the result that he hakled the mill owners and the management and created a hell for them through his henchmen. Certain other small Mill-Owners also suffered his wrath and on account of the difficulties created by him, they have decided to pack off and take their industry out of the State of Punjab. This fact may be verified through an on the spot enquiry. Thus Mr. Dang has been working against the interest of the State.

3. Horlicks Milk Food Nabha Scandal.

This concern used to purchase barley from Punjab Market and get that malted from Solan Breweries who have a Malting Plant. After processing they used to bring that back to Nabha. It is reported that as a Minister Mr. Dang un-necessarily harrassed them and told them that the Punjab could not afford to export barley under the rules,. In fact they were taking it to Solan just to get it malted there and were not exporting . Mr. Dang is reported to have allowed them only when his palm was greased.

It is prayed in the light of the above facts that a probe may be ordered against Mr. Sat Pal Dang, Ex-Minister Punjab.

Thanking your Excellency.
and
With Regards.

Copy of Memorandum, dated nil, from Comrade Master Babu Singh, Ex M.L.A to Dr. D.C. Pavate, the Governor of Punjab, Chandigarh.

Subject :—Corruption, favouritism and mis-use of power by former Ministers and top officers .

Shrimanji,

I am sending this Memorandum to draw your attention to a number of specific cases of alleged corruption, favouritism and mis-use of power by the former Ministers and by top officers. I would request you very strongly to order immediate enquiry in to these allegations by the Vigilance Department. I would request that enquiry be held by an officer of undoubted integrity.

1. Less than a week before the fall of the Badal Government certain route permits were sanctioned in favour of, "Delux Co-operative Transport Society Jullundur". This Society is registered with only 12 members against the required number of 100 and even these 12 members are Benamis of old Transporters. When the decision to sanction route permits in favour of this Society was taken , it had not yet been registered. Further this decision constituted a violation of 60:40 agreement in favour of private operators . It is a clear case of gross mis-use of power and also corruption.

2. 25 Acres of land in village Sheikhowal (District Ludhiana) were leased out by the Punjab Government to one Shri K. L. Koshal of village Ucha Bara near Khanna at the rate of Rupee one per acre per annum for a period of 10 years to begin

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

with. This land belonging to the Punjab Government was previously in possession of a Goshala at Ludhiana and was got released for a Government sponsored Go Sadan. Buildings worth about rupees one lakh were in existence on this land. It is reported that the lessee is related to a Senior Government Officer. The deal was made during the period of Akali Government headed by Shri Parkash Singh Badal. The actual agreement was executed after the President's Rule had been imposed in Punjab.

3. Shri B.S. Grewal, Superintendent Engineer of P.W.D., (B&R) was promoted as a Chief Engineer without any justification and quite irregularly. Normally a post of the Chief Engineer is considered justified when there are at least three circles under him and work load is not less than rupees 8 crores whereas, Shri B.S. Grewal was promoted Chief Engineer and made incharge of one circle with a work load of only rupees 2 crores. It is reported that this promotion was recommended neither by the head of the Department nor by the then Minister for Irrigation and Power . It was ordered by the then Chief Minister. It is a clear case of mis-use of power and favouritism.

4. One Shri Attar Singh was once convicted for eve teasing. However, latter on he somehow managed to get a job in the Railways, He was dismissed from there for some serious mis-conduct. He was employed in the Education Department about a year and half ago and is now, it is reported, posted at Amritsar as a clerk in the office of District Education officer. He is about 40 years old. The appointment is reported to have been made at the instance of a Minister.

5. During the period of the Akali Government headed by Shri Parkash Singh Badal huge quantity of steel was purchased by the P.W.D. in the black market at rates much higher than those fixed by the Billets Re-rollers Committee, resulting in huge loss to the State Ex-chequer. There was no difficulty, at all, in purchasing the steel at the rates fixed by the said Committee. Atleast 2000 tons of steel were purchased from the open market at much higher rates. There are reports that the amount paid in excess was shared by the Minister.

6. A former Akali Minister with the help of an official of the Revenue Department took illegal possession, when the former was a Minister , of a good deal of land in Bhatinda belonging to one Shri Karam Singh son of Shri Ganesha Singh. The land totalled 130 Bigas and a copy of the Jamabandi is attached herewith as Annexurel-A.

7. During the last Rabbi Season several villages on U.B.D.C. did not get any canal irrigation as a result of which crops of many peasants were ruined by draught, Several complaints were made to the Canal Department, Amritsar but with no result It was alleged that canal water was deviated by a State Minister to his side.

8. The same State Minister is reported to have illegally appropriated good deal of reclamation land for himself and for his relative in District Ferozepur.

9. There is a firm known as M/s Khosla Sales, Kapurthala. It is a big fraud and has been swindling various departments of Government and Public Undertakings with the help and active participation of top officers. Here are one or two instances :—

(a) Some time ago Marketing Co-operative Societies of Nakodar and Batala placed orders with Markfed for Cooper Engines worth Rs. 50,000/- to be supplied to them. This order was passed on by the Markfed to M/s Kholsa Sales, Kapurthala, holding agencies of Cooper Engines for entire Punjab. M/s Kholsa Sales showed receipts in the name of said Societies to the Markfed which paid the amount (Rs. 50,000/-) The said Societies, however never received the Engines. It was discovered in 1970 and a case was registered against M/s Khosla Sales with the police, after much difficulty.

(b) Another case of fraud is pending against this firm on the basis of an F.I.R. lodged by the State Bank of Patiala with the Jullundur Police. So far the case stands hushed up as some big officers are interested in superessing it.

10. One Shri Jagdish Chand Goel of M/S Chandu Lal Babu Ram Commission Agents of Giddarbaha was appointed Executive Officer, Municipal Committee, Gobindgarh in the grade of Rs. 350-700 in the month of December, 1970 by or at the instance of the then Chief Minister, Shri Parkash Singh Badal, who was also at that time temporarily holding the portfolio of Local Government Department. The appointment was made

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

in violation of relevant law and rules and despite the strong protest of Municipal Committee, Gobindgarh. It is a clear case of favouritism and mis-use of power. It is eprorted that he was so appointed to reward him for the services he rendered during the elections.

11 (a) Some notorious smugglers of Amritsar fell out among themselves and one party kindnapped and murdered three belonging to the other party. Their dead bodies were thrown near the border and it was given out that they were killed in an encounter with the police. There were wide spread reports that the while whole operation was planned with the help and cooperation of a very top police officer then posted at Amritsar. There was big hue and cry in the press and ultimately case under section 302 I.P.C. was registered. One of the accused was bailed out and in this connection he is reported to have been helped by one of the Ministers in the Government headed by Shri Parkash Singh Badal. I understand the High Court passed strictures in this connection.

(b) The two sons of a notorious smuggler managed to purchase land worth Rs. 5 lacs for Rs. 70,000/- or so only from the father of one Shri Madan Lal contrary to the wishes and perhaps without the knowledge of Shri Madan Lal who was in actual possesion of the land. The same top police officer involved in 'A' above is alleged to have mis-used his power in return for a big sum of money by helping two sons of the smuggler to forcibily get possession of the land from the original occupant.

I understand that this top police officer has already been prima-facie found guilty of the above allegations. I further understand that even during the period of Akali Government these facts had come to be known to the then Chief Minister, Shri Parkash Singh Badal but no action was taken against this police officer, because he was a favourite and perhaps a relative of his.

12. A post of Professor (PES Class I) of Education Department has been lying vacant for the last three years for want of a final decision regarding the qualifications to be fixed for the incumbent of this post. The Akali Government was interested in appointing against this post a particular person who happened to be the son of a former Advocate General of Punjab. As he did not possess the necessary qualifications, there have been attempts to change the qualifications to suit this gentleman. It is because of these attempts that the post has been lying vacant for the last three years.

The Advertisement No. 14 of 1960 which appeared in the Tribune of 10th October, 1969 was a departure from the previous advertisements of 1954, 1957 and 1961 for the same post and from the advertisement No. 3 of 1964 for a similar post at the State College of Education, Patiala. This advertisement was objected to. A new advertisement No. 43 appeared in the Tribune of 10th March, 1971, This time the qualifications were the same as laid down by the Punjab and the Punjabi Universities. Since qualifications did not suit the person referred to above, he took steps to get them changed again. He succeeded in this respect a few days before the Ministry fell and it was decided to re-advertise the post.

13. The New Phagwara Transport Company had only 5 buses and three routes when the Akali Government came into power. It was given many more routes by the Akali Government without any right and justification and in violation of the 60:40 agreement. The new routes were given as follows :

(1) Phagwara Mahalpur via Mahiopatti.
(2) Ajnog-Garshanker,
(3) Mahiopatti-Jullundur,
(4) Jagatpur Jota-Adampur,
(5) Phagwara-Jagatpur Jota,
(6) Phagwara-Dugo,
(7) Mahiopatti-Nakodar &
(8) There were three double times for Phagwara to Mahio-Patti. The Akali Government granted 7 more times for this route to this Co.

It is reported that undue favour was shown to this Co. as a part of the General Policy of the Akali 'Party to collect money from the transporters in return for undue favours given to them by the Akali Government.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

I would request that the above allegations may be entrusted to a officer of the Vigilance Department whose integrity may be abovedoubt. On the basis of the findings suitable action should be taken in connection with each of the above allegations. I would also re-iterate the demand which our party has been making since long for the appointment of a High Powered Tribunal to go into various allegations against former Ministers and Class I officers. I shall be thankful if I am informed about the action you may take in respect of this Memorandum.

To

The Governor, Punjab,
Chandigarh.

Sir,

We, the undersigned , on behalf of Punjab Khet Mazdoor Sabha, submit the following list of officers who built farms by hook or crook on evacuee lands. We request that a thorough enquiry be held into the matter and the evacuee lands seized by them be got vacated and distributed among Harijan tillers.

(1) S. Sher Singh S.D.M. A farm near Hari Ke District Ferozepur.

(2) S. Dalip Singh, Magistrate Moga and then Settlement Officer, Jullundur. A farm in Fatehpur Kanian, District Ferozepur.

(3) Ch. Karam Chand while Inspector General, Prisons-A farm in village Susriwala in District Ferozepur.

(4) S. Santokh Singh, S.D.M. Jullundur-A farm in Gatti Jattan in Tehsil Nakodar—District Jullundur, through Benami deed-details are appended herewith.

(5) D.S.P. Uppal—While in Hoshiarpur—A farm in Nun Barkat Gurdaspur District.

(6) S. Avtar Singh then Judicial Magistrate Ferozepur built a farm in Mamdot.

(7) S. Ajaipal Singh Mann while S.P. Border Police built a farm in Mamdot-District Ferozepur.

(8) D.S.P. Bhatia also built a farm in Mamdot are Ferozepur.

In this connection we have to bring to your notice the following observation and recommendations of the Punjab Estimate Committee in its report on the Budget Estimates for 1970-71.

The Committee observes that some influential officers of the State have set up big agricultural forms on the waste-land allotment to the Harijans. The Committee, therefore, recommends that the Department should fully investigate into this matter and take action against such officers.

Yours sincerely,
Sd/- Bhan Singh Bhaura
M.P., President,
Punjab Khet Mazdoor Union.
Sd/- Ruldu Khan,
General Secretary,
Punjab, Khet Mazdoor Union.

Dated 21-7-1971

Copy of Memorandum dated 5th August, 1971, by Shri Bhan Singh Bhaura, member of Parliament, to the Governor, Punjab, Chandigarh.

Respected Sir,

Since the Punjab Government is considering the appointment of a Commissioner to enquire into the charges of corruption and misuse of power against the Ministers of the erstwhile Akali Government, I want to bring into your kind notice a glaring case of Shri Trilochan Singh Ryasti, then Minister of State for Local Self Government.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

Early in 1970, the Municipal Committee of Jaitu (District Bhatinda) was superseded on account of gross irregularities, corruption and failure of duty, One S. Avtar Singh was the President of the said Municipal Committee. To the utter surprise of every body, this very S. Avtar Singh was appointed as Administrator of the Committee. This person is absolutely illiterate has no experience of Municipal Administration. simply he is a henchman of Shri Ryasti. He lives, has land at a place outside the jurisdiction of Municipal Committee, Jaitu and does not attend the office. The executive officer of Municipal Committee was transferred to suit his convenience. Lakhs of rupees were advanced as loan to the Committee on the instance of Shri Ryasti and the amount was shown as having been spent on the construction of roads etc. In fact the full amount was not utilised for the construction of roads. The Administrator's own trucks were pressed into service for transporting materials. Lakhs of rupees were misappropriated by him, I would suggest that an enquiry be held into this after removal/ suspension of both the Administrator and the Executive Officer so that they are not in a position to tamper with municipal records.

Copy of Memorandum dated 20th July, 1971, submitted by Shri Brish Bhan Former Chief Minister and Gurbaksh Singh Sibia ex-M.L.A, Sibia House Sangrur, to the Hon'ble Governor, Punjab, Chandigarh.

Sir,

Respectfully we beg to draw your attention to the following facts which highlight the policy of intimidation indifference and discrimination of the Akali Government. We are sure your honour would take requisite steps so as to enable the people to live in an atmosphere of amity, friendliness clean administration and secularism :

1. **Education :** The District of Sangrur admittedly the most backward district in respect of education in the whole of the province received step-motherly treatment at the hands of the Akali Government. The schools at the places such as Ealwal and Ghabdan where the Panchayats were running Matric Classes at their own cost were not heeded to at all and those schools were upgraded which could attract only an handful of students.

2. The tax-payers were fleeced with impunity in ways more than one by the erstwhile Government. In many schools, the implements for the classes of Agriculture were ordered to be purchased but the prices charged in respect of those, implements were exhorbitant beyond all reasonable estimates. A probe into the matter is solicited to know the truth.

3. Posts of Masters which were lying vacant were not filled in because the former Ministers did not wish owing to their ulterior motives of getting their own men absorbed although temporarily.

Early appointments of permanent incumbents against these vacant posts would alleviate the chances of exploiting the situation.

4. Unadjusted B.Ed. Teachers were not given any consideration by the out going Government. This was a naked case of vindictiveness particularly when the Government is committed to reserve 25% of the total number of posts for such teachers.

5. School Education Board has prescribed text-books which do not stand any merit. Obviously, it has been done having procured pecuniary advantages.

A regular enquiry would clear the much-befogged matter.

Health :—Rs. 15,00,000/- were earmarked for the construction of new building of the Civil Hospital, Sangrur, in 1968-69 and 1969-70, but owing to the apathy of the P.W.D., the amount was lapsed. This year too the amount has been allotted for the said purpose; but we are afraid last it should suffer the same fate. Personal attention of your honour is solicited.

2. Nehru Nursing Home was erected by the people of Barnala out of their own collections. Normally the people should have been congratulated on their efforts and in tolen thereof. the Home should have been taken over by the Government but something quite contrary to the normal behaviour took place. The said Nursing Home was

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

not given any consideration and grand building which is the symbol of the zeal of the people to improve their lot by their own efforts bears testimoney to the gross indifference of the past Ministry. Steps should be taken to take over this Home.

3. Selection for the posts of Doctors was made by the Punjab Public Service Commission and a list of selected candidates was transmitted to the Government. The Government threw the recommendations of the Commission to winds and made appointments of their favourites on adhoc basis. This act of the Akali Government was immoral and unconstitutional. Enquiry might be made into this skein.

Co-operative Department :—The institutions of the Co-operative Department have undergone unparalleled decline. They have been stripped off all democratic representation and instead these have been filled with the willing tools nominated as members and office-bearers by the Government for unlawful exploitation and monetary benefits.

2. The Land Mortgage Bank at Sunam, Malerkotla and Barnala are manned by the Directors and Managers whose integrity is doubtful. Advances to take persons for tractors pumping sets/Engines are cases in point. Besides, this, these persons have gone so unscrupulous that they do not feel any compunctions at all. They threaten the people that in case they do not purchase particular type of engine, they would not be given any loan. According to our findings, they do so, because they are in collusive arrangements with some Firms. It is, therefore requested that people may be saved from these 'nee masands' who should be dealt with severely. It would not be out of place to say that they have been doing all this because they had the moral backing of the Akali Ministry.

3. The aforesaid high-ups of the Banks advance loans only if they are given bribes which in the modern parleys are called, commissions.Kindly do the needful to save the loanees from the clutches of these nefarious high-ups. We are sure the holding of enquiry into the matter will bring out cases of gross irregularity.

4. The Sangrur District Wholesale supply and Marketing Society during the past few years has indulged in grave irregularity and naked corruption. Indecent methods were adopted in the purchase of wheat at Khanori and Bhawanigarh. Questionable methods were followed in effecting the purchase of pumping sets and engines.

5. The Punjab State Cooperative Supply and Marketing Federation Ltd. Punjab purchases a piece of land for the proposed Fertilizer Factory at Dhuri at the rate higher than the Market-one. Besides this, the amount paid to the owner was less than that shown in the registration deed.

6. The present Managing Director of the Market Federation is renowned for his notoriety. Under the Gurnam Singh's Ministry the Vigilance Department conducted enquiry relating to his conduct and as a result thereof, he was suspended. Badal's Ministry, however, restored to him the former position. Such a person should be brushed aside atonce.

P.W.D. :—In 1966 the Market Committees of the District deposited their contributions vis-a-vis village link roads with P.W.D. but the department has failed to do the needful. Very few link roads have been taken up so far.

2. People of Sangrur are suffering a lot for want of proper hospital building. The Government was kind enough to allot 15 lakhs of rupees in the past two budgets but the building has not so far been constructed.

B.D. & P.O's:—The B.D PO's of the Sangrur District who started behaving as if they were the agents of corrupt Akali Ministry might be transferred forthwith. This act would give much needed respite to the people.

Law and Order:—The Law and order situation was deliberately paralysed by the Akali Government and poor peace-living people found thier persons and property unsaved. We hereby suggest a few steps to be taken to maintain law and order :—

(a) The policy of the issue of the licenses for fire-arms on a large scale by the Akali Ministry may be reversed.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(b) The partisan and corrupt Sub-Divisional Magistrates such as Mr. Fizi of Barnala also contributes to the deterioration of the law and order' situation. He should be brought to book after making enquiry against him.

Zila Parishad Sangrur :—As is known to every body Zila Parishad Sangrur had been dissolved due to bifurcation and the Deputy Commissioner was made the Administrator-here being no political representation, the Zila Parishad Funds have been drained out for the purposes for which the funds were actually not to be spent. A thorough enquiry into this matter would reveal glaring irregularities.

On 24th November, 1969, 66 quintals of wheat which was rendered surplus in the godown were sold at the rate of Rs. 82/- per quintal. A net amount of Rs 5430.55 was given to Shri Jaswant Singh, Director Marketing Society Malerkotla. The amount was realised through Naurang Singh, an official in the Society. Sardar Naurang Singh deposited Rs. 2000/- while the remaining amount is lying with Shri Gurdial Singh, who is not in authorised costody of amount. At any rate, the amount has not been credited to the Government treasury.

Hoping to be favoured with immediate orders regarding, enquiry into the above facts and early action.

Copy of Memorandum dated 19th July, 1971, from Shri Brish Bhan Ex. Minister Punjab and others, submitted to the Governor of Punjab, Chandigarh

Subject :—Memorandum against Shri G.S. Fizi, S.D.M. Barnala, concerning his misdeeds, misuse of official capacity and his associations with bad and notorious persons of the illaqa.

Request for immediate transfer of Shri G. S. Fizi and appointment of an enquiry Commission.

Respected Sir,

With due respect, the under-given memorandum is given on behalf of general public Barnala Sub-Division, for your kind consideration :—

1. That Shri G.S. Fizi, S.D.M. Barnala is a very very corrupt officer. He takes money from the one side in every mutation case. For example there was a mutation case between Maghi Singh son of Jallan Jat Barnala V/s. Budh Singh Surjit Singh etc. sons of Shri Chet Singh Jat Barnala which was decided on 31st March, 1970 in favour of Shri Maghi Singh. Maghi Singh's land was got declared surplus in 39st. Acres and Budh Singh were tenants of this land but Maghi Singh sold this land to Mrs. Bhag Singh and sons. So Bhag Singh gave one engine to S.D.M. Barnala for this mutation but the said engine was sold in the fictitious name of Karnail Singh on later date. The withdrawal entry and sold entry are of one date, 7th May, 1970. This can be proved from the records. There are so many other such cases, which will be proved before the Inquiry Commission.

2. That the S.D. M. Barnala, has issued about 1000 arms licences in the area without the recommendation of D.S.P. Barnala and Halwa Police Station. This is against laws of arms issuing rules. Secondly, from each such case S. D. M. Barnala took Rs. 220/- by saying that these are collected for red cross, but the said S.D.M. never deposited any amount in the treasury in many cases and in the rest he deposited only Rs. 20/- per case out of Rs. 220/- collected. Evidence will be produced before the Enquiry Commission.

3. That S.D.M. Barnala, Shri G.S. Fizi has issued licenses to the residents of other Indian States by taking Rs. 1,000/- per such case which he is not competent to issue. Evidence will be produced before the Commission of Enquiry.

4. That Shri G.S. Fizi , S.D.M. Barnala, firstly gave notices to licensees for the cancellation of licences on the ground that they were bad persons and unfit to keep arms. While these show cause notices were still pending the learned S.D.M. Shri G.S. Fizi again issued new arms licenses to the same persons. For such cases he took money from the licensees and thus have done unlawful acts. Such bad persons took licences with the connivance of the S.D.M. Barnala, Shri G.S. Fizi, by changing their villages in order to conceal their police records in B.C. registers. Evidence will be produced before the Commission of Enquiry.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

5. That the S.D.M. Barnala Shri G.S. Fizi, is an agriculturist and for this he used to send his chaprasis in his farm in his village near Ajnala District Amritsar for many days and thus he used Government employees for his personal work.

6. That S.D.M. Barnala took labour from village Rurake, Dhurkot, Khdi, Pakho, Tehsil Barnala to his farm during Rabi harvesting season for his work alongwith many tractors from these villages but nothing was paid to such labourers and thus Mr. Fizi has misused his official capacity. Evidence will be produced before the Commission of Enquiry.

7. That during Parliamentary Elections S. Teja Singh Akali Minister came to Barnala to addressed a public meeting. During those days one business man of Sanghera village was murdered by Naxalites, so the local Jan Sangh and Congress workers staged demonstration before S. Teja Singh but Shri G.S. Fizi S.D.M. Barnala ordered his goondas called by him to beat up the demonstrators. Due to this Shri Kastur Chand Local Jan-Sangh worker and others were beaten up with lathies by the goondas of S.D.M. Shri Fizi, while the police was standing helpless to intervene due to S.D.M. Shri G.S Fizi, and Akali Government. Evidence will be produced before the Commission of enquiry.

8. That Shri G.S. Fizi, S.D.M. Barnala mis-used his official capacity and took manure and seeds from the area Cooperative Societies and blocks to his farm near Ajnala in District Amritsar. Nothing was paid for this manure and seed. This time Shri G.S. Fizi has sold wheat of this farm worth Rs. 80,000/- while he has only 2/3 workers employed there. So all his work was done due to misuse of official capacity.

9. That law and order situation is very worse in Barnala Sub-Division and Shri G.S. Fizi S.D.M. Barnala even does not care to pay a courtesy visit to the affected area. For evidence is Tapa Mandi, P. S. Barnala. One Bant Ram businessman was murdered by naxalities and posters were pasted on walls threatening another 6/7 persons. Due to this the Tapa Mandi residents are so terrified and demoralised that they close up their gates at 5 P.M. and are leaving Tapa Mandi. Despite requests and representations Shri G.S. Fizi has not still paid a visit to Tapa Mandi. Evidence will be produced before the Commission of Enquiry.

10. That Shri G.S. Fizi is so corrupt that at present he is harrassing local New Palace Cinema owners and wants big amount from them. Otherwise he is regularly saying that the licence of the cinema will be cancelled at his (Shri G.S. Fizi's) instance. This is all happening due to personal grudge of Shri G.S. Fizi against Cinema owners. The cinema owners will produce evidence to this effect before the Commission of Enquiry.

So with these allegations the general public of Barnala Sub-Division request your excellency to firstly transfer of Shri G.S. Fizi S.D.M. Barnala to some other District immediately and secondly to appoint some Enquiry Commission in order to go through the above allegations.

Copy of Memorandum dated 20th July, 1971, submitted by Shri Satyapal Dang, Ex- M.L.A. to Dr. D.C. Pavate, the Governor of Punjab, Chandigarh

I am writing this to draw your urgent and personal attention to a case of extreme high handedness and lawlessness on the part of bureaucracy resulting in very great damage and sufferring to a large numbers of families of Chaugawan village of district Amritsar. Here are the facts as verified by me personally.

On 14th July at about 7 a.m. about 500 people suddenly descended upon Chauga wan adda. They were headed by S.D.M., Ajnala and S.D.O. (B&R). They included work-charged employees of the P.W.D. as well as labourers recruited by the same department on a temporary and daily basis. About 50 policemen were also in the party. The first thing they did was to cut off the telephone wires so that no one could send any message out. They started demolishing pucca shops from east side. The people protested and wanted to know why this was being done. They were told that road there was 100' wide and every shop or house which had been constructed wholly or in part on the 100 wide road belonging to the P.W.D. would be demolished. The Sarpanch of the villag pointed out that the road was not 100' wide but 88' wide. He further told them tha

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

the authorities had themselves taken the road to be 88' to 90' wide at all other places including Ajnala. The officers heading the party would not entertain this argument though they could not rebut it. The Sarpanch and others then requested that documents/ records showing the road to be 100' wide be shown to them. This request too was rejected. The residents of Chaugawan Adda headed by Sarpanch then of Chaugawan for time of one or two days during which they under took to produce proof that even at Chaugawan Adda the road was 88' wide and that it had not been encroached upon any where. It was also pointed out to the officers that notice was, in any case, required in law before the operation 'demolition' could be undertaken. This request too was turned down nor was any notice taken of the contention that notice was legally necessary. In fact the S.D.M., Ajnala is reported to have said, "We cannot give you any time because we know that you will use the same to get stay order from the court."

The operation 'demolition' then started in right earnest. Besides other things, a crane was also used to do demolish work. About 200 shops and about 25 houses were demolished to different extents. Buildings housing such offices as those of post office, Block Education Officer, Home Guard, P.S.E.B. Punjab, Sindh Bank and Amritsar Central Cooperative Bank too were not spared. The loss is estimated to be about rupees 10 lacs. It does not include loss on account of destruction of movable properties inside the shops and houses.

When I visited the site on 7th July, together with a number of correspondents every one of us was shocked to see the position and the reaction of the every correspondent was that Chaugawan Adda very much looked like Khem Karan. Soon Indo-Pak hostilities started in 1965.

In connection with the above I would also like to point out the following:—

(a) The P.W.D. stone pillars indicating the road limit on each side did not show the road to be 100' wide but 88' wide. Quite some time ago the Development Department had constructed drains on the same basis. I understand that the records themselves show the road even at Chaugawan Adda to be 88' wide of records of one department, the width of the road is shown to be in karams instead of feet and some one had interpreted to mean that it is 100' wide.

(b) As I understand under the law not to speak of natural justice reasonable notice was essential. In fact the legal position is that no building more than 3 years old even if it is constructed on P.W.D. land could be demolished without paying compensation. The buildings demolished were 4 to 20 years old and even more. There is thus no doubt that bureaucracy acted illegally in doing what they did.

(c) It is obvious that the bureaucrats responsible for the operation demolition at Chaugawan Adda acted extermely in a wooden hearted and in soleless manner. Even if it was to be assumed that the road was 100' wide at Chaugawan Adda and had been encroached upon to the extent 66' on each side during the last 20 years or more, obviously there will be no point on insisting now to have the road 100' wide there when everywhere else it is 88' wide. The Department could have demanded price for the land encroached upon. Actually it is not a question of mere wooden heartedness. As already pointed out by me the whole thing has been done in complete violation of the law of the land, and it was openly declared that it was a conscious decision not to permit any one to seek justice from a court of law.

(d) It may be claimed by the officers concerned that what ever be their other faults., they atleast acted without favouring any one and did not spare even buildings housing Government offices. These buildings were owned privately and had been taken on rent. At Ajnala where the road was taken to be 88' wide a private building clearly encroaching upon the road was reported to have been spared because owner is stated to be friend of an officer.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

In view of the above facts I would very strongly request as under :—

1. Kindly depute a special officer not belonging to any one of the Departments concerned and capable of submitting a truthful report, to inspect the site, enquire in to the whole thing and to submit a detailed report to you.

2. Officers who have acted illegally and in such a high handed manner as stated above must be proceeded against in accordance with law and rules.

3. Persons whose shops and houses have been demolished must be compensated fully.

4. Instructions must be issued immediately that what has been done at Chaugawan must not be repeated anywhere else.

5. The Action Committee of the persons concerned have requested you to give them time and opportunity to represent their case personally. This may kindly be done as soon as possible.

There is bound to be feeling in the area concerned that the President's Rule means freedom to bureaucracy to go wild. Only the acceptance of all the requests made by me above would help to rectify the situation to some extent.

With kind regard.

Copy of Memorandum dated 3rd July, 1971, submitted by Shri Atma Singh Ex-Revenue Minister, Punjab, 1-Azim Manzil, Railway Road, Kapurthala to Dr. D.C. Pavate, the Governor of Punjab, Chandigarh.

Subject :—Transfer of Mrs. G.K. Sekhon I.A.S. Deputy Commissioner, Kapurthala and holding enquiry into various charges of insubordination, arbitrary withholding of Government orders, cases of corruption and making money from illegal sources and unleashing of a campaign of hate against me.

Your Excellency,

When for the second time I took over as Revenue Minister, Punjab in December 1970, Mrs. G.K. Sekhon, I.A.S., Deputy Commissioner, Kapurthala had become very hostile towards me. She made the whole district administration hostile towards me.

Many public men and decent citizens belonging to my group were terrorized and false malicious cases fabricated against them.

My sympathisers and honest officials in the Revenue Department and general administration were victimised and falsely implicated to humiliate and terrorise them and forcing them to shift sympathies.

She very much boasted amongst the district officers that she will see how I could win another election again.

All my orders, notes and reminders as Revenue Minister, Punjab were ignored and not answered for past six months. I wrote to Mr. Parkash Singh Badal, Chief Minister Punjab about her arrongance , insubordination and flouting the Government orders and requested that she be transferred before impartial and honest enquires into the charges could be held by a senior officer.

Local citizens made various complaints from time to time about her grabbing money and wealth from illegal sources. I shall like to know the out come of these complaints.

She is a lethargic woman who is unable to look after the development work inside the district or make extensive tours and meet public for the redress of their genuine grievances.

She seldom comes to office and remains mostly out of district or inside her official residence where she is neither available to subordinate officers nor likes to meet hundred of agrieved people assembled out side her residence daily.

Original with; -
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab

[Chief Minister]

As this lady has developed animosity towards me due to the above mentioned reasons. I pray that free and fair elections will not be possible unless she is transferred out of this district.

As she is not fit for field work, she may kindly be posted at Chandigarh.

A copy of my complaint against her to the Chief Minister is also attached for favour of your perusal and necessary action.

Copy of Memorandum dated 19-7-71, submitted by Shri Atma Singh, Ex-Revenue Minister, Punjab, 1-Azim Manzil, Railway Road, Kapurthala to the Governor of Punjab, Chandigarh.

Subject:- Mal-Administration in District Kapurthala.

Your Excellency,

In continuation of my letter dated 3-7-71.

Perhaps you remember that I had a detailed talk with you on 12-7-1971 regarding the sad state of affairs of administration in district Kapurthala. In continuation of the same I would like to bring the following facts to your kind notice for immediate necessary action :-

1. That the Deputy Commissioner Smt. G.K. Sekhon is leading a clique of the Officers namely Sarvshri N.S. Sahota, S.D.O. (C) Kapurthala and S.S. Sadharo S.D.O. (C) Sultanpur. All these officers are extremely corrupt. They are making money by unfair means. Some subordinate officials are working as their agents. The arms licenses are being issued by accepting illegal gratification, even without verification from the police. The proof of the corruption can be furnished if an independent enquiry is instituted after transferring these said officials.

II. That recently transfer of Clerks, Assistants and Patwaris has been orderd, prize posts have been allotted to those who could pay the highest bid. It is not understandable that none other than the touts could get the so called prize posts out of the ministrial cadre post of Reader, Establishment Asstt., Sub Divisional Astt., Registration Clerk ,Reader of Circle Revenue officers have been filled in from amongest those who were already holding such posts. Shri Baldev Raj had worked as reader for six years. He was transferred by the Commissioner from his post as there were some complaints of corruption against him and now after a short spell, he is again posted as Reader. Similarly Shri Raj Kumar formerly Sub-Divisional Asstt. has again been posted as such after a short interval. Shri Darshan Lal of Sultanpur Lodhi has been stationed as Reader of Registration clerk for the last 12/13 years and that too at Sultanpur alone. He has never been posted against a dry post as he had always paid the requisite fees.

Similar is the case of Shri Kewal Singh and Arjan Singh. I have definite proof of corruption being the main consideration in allotting these posts. No Government Servant in this district can raise a voice against such high handedness as they are involved in false criminal cases. I may quote the cases of Sarvshri Daljit Singh and Avtar Singh Patwaris for reference sake. They were involved in criminal cases as they opposed the appointment of Shri Sahota's tout in their places. Patwaris with less than six months stay have been transferred whereas these having stay even for more than four years have been retained. In fact the Patwar circles were auctioned. Scores of the Patwaris and the years have been retained. In fact the Patwar circles were auctioned. Scroes of the Patwaris and the employees are prepared to furnish affidavits, if security of service and life is granted to them.

III. That the Deputy Commissioner often remains absent from the Headquater. She is not at all available to the public resulting in injustice to the people. She leaves for Ludhiana every Friday where her husband is posted as SSP. She comes to Kapurthala every Tuesday. She keeps on going to Phagwara on Friday and Monday . Previously when her husband was posted as S.P. Hoshiarpur she was holding the weekly, meetings at Metiana Rest House as it was the nearest place for going to Hoshiarpur.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Now all the meetings are held at Phagwara to enable her to slip to Ludhiana. She has never gone to other Tehsil Headquarters. Even the Dak is taken to Ludhiana by her tout Reader Baldev Raj and regular T.A. is claimed. This is an additional burden on the State Exchequer. A comparative statement of her tour to Phawara and Metiana Rest House and other tehsils of the district may be got prepared and that would be enough to prove the above allegations.

IV. That She is not visiting the villages. She has not inspected the Girdawari Operations at all. No Press Conference was ever, held. All the bogus figures are shown in the small saving achievements. More than 60% of the deposits were withdrawn in the first week of April, 1971 causing undue loss to the Government. She convenes monthly meetings but seldom presides over, as she is not available at Kapurthala. These meetings are presided over by the S.D.O. (C) which prove ineffective and also more expensive to the State in the shape of T.A. and D.A. The Development work is held up. The meetings of the Harijan Welfare Board had to be postponed for more than eight times due to the non-availability of the D.C. No flood relief work is being done. Even the joint inspections were not carried out as desired by the Government.

V. That her honesty is also not above board. She has illegally occupied Government land measuring about 80 kanals adjoining to her residential house. This land is not leased out on yearly rent nor any amount is credited into Government Treasury by her. Even she has illegally coccupied 8 kanals of custodian land there. The record is being got prepared wrongly and the Patwari who resisted to this all was first transferred and then a case was registered against him by obtaining an affidavit from her own hunchmen through the kotwal Kapurthala. I am prepared to furnish all proofs with regard to this scandal if an independent enquiry is instituted. There is a good garden in this very land and it has been leased out for Rs. 2000/-. This amount has not been credited into the State Treasury. Similarly the produce from the land is more than 100 quintals of wheat during this and previous year. She sold 86 quintals of inferior quality of wheat produced from the land with her official bungalow in the name of her father, for seed purposes and sold it comparatively at a higher price in the market. She has used tractors, tarpals and other equipment of the Agriculture Department for thrashing her wheat. This is most irregular and speaks of her courrupt deeds.

VI. That she has purchased land about 24 killas in Be-nami through a police officer in village Boch Desal of this District. The poor Harijans were evicted and their lands auctioned in default of payment of the loans. The judgement of the then Commissioner, Jullundur Shri K.S. Narang. I.A.S. is lying sealed in his office and the same may be examined (Mohinder Kaur vs. D. C. Kapurthala). These facts are self explanatory and provide a clear proof of corruption which can be examined from that file.

In my previous letter I had given detailed information with regard to the corruption, insubordination and other illegal and irregular acts committed by Mrs. G.K. Sekhon. I may mention here also that she has acquired huge and valuable property at Ludhiana without the permission of the Government. There is a clique of some I.A.S. officers in the State who have formed a gang to loot the public derive benefit by illegal and corrupt methods and then to support each other. This corrupt D.C. has tarnished the immage of the Government and she is running here a parallel Government not caring for the orders of any high up. Will you allow this situation any more? Will you not come to the help of poor people of this backward district. The only thing to be done in the first instant is to transfer her to some side line post in the Civil Secretariat, then to suspend her and hold an immediate enquiry on higher level. This can only satisfy the public and meet the ends of justice.

Copy of Memorandum dated 15-9-1971, submitted by Shri Atma Singh Former Revenue Minister, Punjab E. Central Jail-Tihar-Delhi, to Dr. D.C. Pavate, Governor, Punjab Chandigarh.

Subject:- Victimisation of my family members at Kapurthala by the D.C. & other Officers.

Respected Sir,

You might be knowing that I am undergoing imprisonment in this jail for two months in connections with the liberation of Delhi Gurdawaras from the Control

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

of the Central Government, In my absence Mrs. G.K. Sekhon Deputy Commissioner Kapurthala & S.D.O. (Civil) Shri N.S. Sahota have started to victimise and harass my wife and other members of my family just to take revenge. I draw your kind attention towards a representation sent to your goodself by my wife Mrs. Tej Kaur dated 11-9-1971, (copy enclosed) which must have reached your kind hands by now & you must have issued necessary orders to stop this victimisation.

You might remember I sent three reprsentations against these officers levelling serious charges of corruption against them. But no action has been taken so far. They are being sheltered by some congressmen in whose hands they are playing. There is a clique of some I.A.S. officers who help one another and save them. Under these circumstances ,these corrupt officers cannot be brought to book. Out of this enimity Mrs. Sekhon has started this victimisation of my family members. I would request you to send for this file and get the needful done.

Copy of Memorandum dated 16-9-71 submitted by Shri Atma Singh former Revenue Minister, Punjab, to the Chief Secretary to Govt. Punjab, Chandigarh.

Dear Talwar Sahib,

I am enclosing herewith a copy of the letter dated 15-9-71, written to the Governor, Punjab for your kind information.

I had levelled serious allegations of corruption against Mrs. G.K. Sekhon D.C. Kapurthala ,Shri N.S. Sahota S. D. M. Kapurthala & Shri Sant Singh S. D. M. Sultanpur, but no action could be taken as they were in the good books of Sardar Grewal, your predecessor. Now they are working as workers of a particular political party and at the instance of that party they have started vicitimisation of my family members while I am here in Jail in connection with the liberation of Delhi Gurdwaras and undergoing an impersonment for two months. Will you kindly send for the file from Kapurthala and take proper action.

I may bring it to your kind notice that there will be no free and fair elections in Kapurthala District in the presence of these three corrupt and partisan officers. I hope you will kindly take necessary steps in this regard ,after all the whole responsibility now lies upon your shoulders for free and a fair elections in the State.

I could not see or write to your good self earlier being behind bars in this Jail.

With best regards.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Statement laid on the Table in reply to part (c) of the Question No. 94

ਭੂਤ-ਪੂਰਵ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ, ਭੂਪ-ਪੂਰਵ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਕੁਨਬਾ-ਪਰਵਰੀ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਰਨਾਲੀ ਦੀ ਸੂਚੀ ।

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਤੇ ਦਾ ਨਾਂ	ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਰਨਾਲੀ
1	2	3	4
1.	ਸਰਦਾਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਰਿਆਸਤੀ	30 ਜੂਲਾਈ, 1971	ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ
2.	—ਉਹੀ—	6 ਸਤੰਬਰ, 1971	ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਨਕੁਆਰੀ ਏਜੰਸੀ, ਪੰਜਾਬ ।
3.	—ਉਹੀ—	27 ਸਤੰਬਰ, 1971	ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ ।
4.	—ਓਹੀ—	30 ਅਕਤੂਬਰ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ ।
5.	—ਉਹੀ—	9 ਨਵੰਬਰ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ ।
6.	—ਉਹੀ—	30 ਨਵੰਬਰ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ ।
7.	ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨੰਗਲ, ਸਰਦਾਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਰਿਆਸਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ	30 ਅਗਸਤ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਵਿਭਾਗ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

8.	ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨੰਗਲ, ਸ੍ਰੀ ਪਰਬੋਧ ਚੰਦਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ	30 ਅਗਸਤ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਵਿਭਾਗ।
9.	ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਉਮਰਾਨੰਗਲ, ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵਿਰੁਧ	30 ਅਗਸਤ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਭਾਗ।
10.	ਸ੍ਰੀ ਸ. ਨ. ਖੋਸਲਾ, ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਭਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ	27 ਅਗਸਤ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਵਿਭਾਗ।
11.	ਸ੍ਰੀ ਸ. ਨ. ਖੋਸਲਾ, ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ ਦੇ ਵਿਰੁਧ	27 ਅਗਸਤ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
12.	ਸਰਦਾਰ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ	19 ਸਤੰਬਰ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
13.	ਸਰਦਾਰ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ	21 ਜੁਲਾਈ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
14.	ਸ੍ਰੀ ਭਾਨ ਸਿੰਘ ਭੌਰਾ	5 ਅਗਸਤ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
15.	ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਭਾਨ	20 ਜੁਲਾਈ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
16.	ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਿਸ਼ਭਾਨ	19 ਜੁਲਾਈ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
17.	ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਆਪਾਲ ਡਾਂਗ	20 ਜੁਲਾਈ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।
18.	ਸਰਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ	ਜੁਲਾਈ, 1971/15 ਸਤੰਬਰ, 1971	ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕੀ ਵਿਭਾਗ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ 'It is laid on the table of the House.' ਲੇਕਿਨ ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਪੁਜਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਗ 'ਸੀ' ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨ ਕਿ ਫਾਰਮਰ ਲੈਜਿਸਲੇਟਰਜ਼ ਵਲੋਂ ਕਿਤਨੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਏ ਅਤੇ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ (ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰ ਸੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਸਵਾਲ ਸੀ memoranda submitted by non-legislators' ਔਰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਹੈ 'memoranda submitted by former legislators' ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲਗ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ . ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਜਿਹੜਾ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਭਾਗ 'ਸੀ' ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸ਼ੀਰ ਦੀ ਰਾਏ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਗਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅੜਚਨ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਅਜੇ ਤਕ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਔਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੀਰੀਅਸ ਨੇਚਰ ਦੇ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ? ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਐਪੁਆਇੰਟ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰਖਦੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਨਵੇਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ। ਇਹ ਚੀਜ਼ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਭੇਜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਭੇਜਣ ਯੋਗ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗੇ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸ੍ਰੀ ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ ਟੰਡਨ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਇੰਡਸਟਰੀ ਮਨਿਸਟਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਨਕੁਆਰੀ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕਰਵਾਏਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਚੌਧਰੀ ਸਾਹਿਬ ਟੰਡਨ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁਛਦੇ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸੀਰੀਅਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਣ ਅਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ (ਨੂਰਮਹਿਲ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਟਾਪ ਆਫੀਸਰਜ਼ ਦੇ ਅਗੇਂਨਸਟ ਵੀ ਸੀਰੀਅਸ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਸਨ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਰਾਇਮਾਫੇਸਾਈ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਹੈ ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਾਈਮਾਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ, ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਕ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹੋਣ ਉਹ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਨ ਤੇ ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣੇਗੀ । ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਦ ਤਕ ਪਾਰਟੀ ਬਣੇਗੀ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਬਣੇਗੀ ਬਲਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸਾਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣੇਗੀ । ਮੈਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵੀ ਦਿਤਾ ਸੀ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਸ ਦਿਨ ਵੀ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਗਲਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਖੈਰ ਮੈਂ ਪਤਾ ਕਰ ਲਵਾਂਗਾ ਔਰ ਜੇਕਰ ਕਮਿਉਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਆਈ ਹੋਈ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਗ 'ਸੀ' ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਆਇਆ । ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ

"Whether preliminary enquiries have been held into the allegations contained in the said Memoranda; if so, the name of the agency which held the enquiry in each case."

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਗ 'ਬੀ' ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਸਦਨ ਦੇ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਸਿਰਫ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਹੀ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । It is a funny position.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ ਔਰ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਚਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਛਾਣ ਬੀਨ ਕਰਕੇ ਦਿਆਂਗਾ । ਜੇਕਰ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਥੇ ਹੀ ਦਸਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਾਊਸ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੈਂ ਉਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਵੀ ਰਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

ਸ੍ਰੀ **ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ :** ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਦੇਣ ਤਾਕਿ ਇਹ ਨੇਕ ਕੰਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣ ਔਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਨ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸਮੇਂ ਦਾ ਤਕਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਡੀਫੈਂਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਕੇਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ । (The circumstances of the case demand that the Government should provide facilities to both the sides, the plaintiffs and the defendants and it should not become a party to it.)

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ, It puts premium on corruption. ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਉਹ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੰਦੀ ਪਰ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਪਰਾਈਮਾਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਚਾਰਜ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਮਾਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਬਣਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੂਵ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਝਗੜੇ ਵਿਚ ਨਾ ਪੈਂਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾ ਦਿੰਦੇ । ਪਰ ਹੁਣ ਜਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਰਿਲਿਮੀਨਰੀ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਪਰਾਈਮਾਫੇਸਾਈ ਕੇਸ ਬਣਦੇ ਸਨ ਉਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰੂਵ ਕਰਕੇ ਦਸੇ ?

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਕੁਝ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੜ੍ਹਾਵਾ ਮਿਲੇਗਾ । ਇਹ ਚੇਅਰ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲੈਣ ।

ਸ੍ਰੀ **ਸਪੀਕਰ :** ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ । ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨਿਰਪੱਖ ਰਹੇ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ]

ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਵੇ (*Addressing the hon. Member Com. Satya Pal Dang*—This is a judicial enquiry and Government should not become a party before the Dave Commission because it would not be fair to the other party. The Government should remain neutral and should provide equal facilities to both the sides.)

ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਫ਼ਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਵਰਤਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਲੇਕਿਨ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਤਾ ਸੀ ਔਰ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮਗਰੋਂ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਗਵਰਨਰ ਰੂਲ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੋਕਿਆ। ਫਿਰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਇਥੇ ਪਹਿਲੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਗਰੋਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

RECRUITS TRAINING CENTRERS OF POLICE DEPARTMENT

*138. 1. Comrade Darshan Sing Canadian
2. Comrade Satya Pal Dang
3. Comrade Dana Ram

: Will the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether there are any Recruits Training Centres of the Police Department at Bahadurgarh or other places' in the State; if so, the date on which each of these centres was started;

(b) the total number of recruits who have so far been trained in each of these centres and a year-wise and centre-wise statement be laid on the Table of the House ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰਕਰੂਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ, ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਜਹਾਨਖੇਲਾਂ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਹਨ। ਤਾਰੀਖ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਚਾਲੂ ਹੋਏ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ :—

ਆਰ: ਟੀ: ਸੀ: ਜਹਾਨ ਖੇਲਾ————ਨਵੰਬਰ, 1947

ਆਰ: ਟੀ: ਸੀ: ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ————ਜੂਨ, 1948

(ਬ) ਰਕਰੂਟਾਂ ਦੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਕਰੂਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲ ਦੇ ਸਾਲ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਰੱਖ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਾਲਾਨਾ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰਵਾਰ ਸੂਚੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਕਰੂਟਾਂ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਰ: ਟੀ: ਸੀ ਕਿਲਾ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਆਰ: ਟੀ: ਸੀ: ਜਹਾਨ ਖੇਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ।

ਸਾਲ	ਆਰ: ਟੀ: ਸੀ: ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਜੋ 1968 ਤੋਂ ਚਾਲੂ ਹੋਇਆ	ਆਰ: ਟੀ: ਸੀ: ਜਹਾਨਖੇਲਾਂ ਜੋ 1947 ਤੋਂ ਚਾਲੂ ਹੋਇਆ
1947 1948 1949 1950		1947, 1948, 1949 ਅਤੇ 50 ਦੀ ਨਫਰੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ।
1951		546
1952		405
1953		475
1954		256
1955		879
1956		496
1957		638
1958		584
1959		594
1960		994
1961		893
1962		927
1963		1500
1964		536
1965		800
1966		760
1967		854
1968	ਨਿਲ	600
1969	ਨਿਲ	228
1970	ਨਿਲ	232
1971	492	2031

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੀ ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1968, 1969, 1970, 1971 ਵਿਚ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਦੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਟੋਟਲ 492 ਰਕਰੂਟਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਦ ਕਿ ਜਹਾਂਖੇਲਾਂ ਦੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ 1291 ਰਕਰੂਟਸ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕੀ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੇਵਲ 492 ਰਕਰੂਟਸ ਨੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਪਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪ ਇਹ ਦਸਿਆ ਹੋਵੇ ਕਿ 68 ਵਿਚ ਨਿਲ 69 ਵਿਚ ਨਿਲ ਅਤੇ 70 ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਰਿਕਰੂਟ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਲਈ ਇਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਾ ਕਰ ਦੇਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਇਸ ਲਈ ਚਾਲੂ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਰਕਰੂਟਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਸਾਂਡੇ ਪਾਸ ਹੈ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ । ਦੂਜੀ ਗਲ ਇਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਚਾਲੂ ਕਿਉਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ? ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਗਿਆਤ ਲਈ ਇਹ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਹੀ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਦੇਣ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਨਹੀਂ ਇਹ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਲਾਗਲੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਫੀਂ ਵੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਇਹ ਸੈਂਟਰ 1968 ਵਿਚ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਖੋਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵੀ ਬੰਦਾ ਇਸ ਵਿਚ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਾ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲਾਗਲੀ ਸਟੇਟ ਤੋਂ ਆਯਾ ਤਾਂ ਕੀ ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਮਾਫ ਕਰਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨ ਲਗਾਵਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਇਸ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਪਸੰਦ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਸਿਜ਼ ਆਈ. ਜੀ. ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਗੁਠੇ ਲਗਾਂਣ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਚੰਗੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਘਲ ਦਿਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾ ਲਗ ਸਕਣ ਅਤੇ ਇਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਲਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚ ਜ਼ਾਇਆ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਕੇਵਲ ਉਹ ਅਫ਼ਸਰ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਈ. ਜੀ. ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਾ ਹੋਣ । ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬੜਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਆਣ ਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਚਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜ਼ਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਾਂ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ । ਜੋ ਹੁਣ ਆਪ ਨੇ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡੋਗਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ 5′: 5″ ਕਦ ਤੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਰੂਲਜ਼ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ 5′:5″ ਕਦ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਾਤੀ ਤਕਲੀਫ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮੰਨਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਹਾਸਾ) (I agree with the hon. Member Chaudhri Ram Singh, It is his genuine personal difficulty as he is of short stature. His request should be acceded to.) (*Laughter*)

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਦੀ ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਦਿਵਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 34 ਐਸ. ਆਈਜ਼. ਅਤੇ 51 ਹਵਲਦਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਆਈ. ਜੀ. ਨੇ ਗੁਠੇ ਲਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ ਦੇ ਬੋਗਸ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ; ਤਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਬੁਲਾਣ ਲਈ ਇਹ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰ ਦੇਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਗਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲ ਤੇ ਵੀ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

HOUSE RENT/UNIFORM ALLOWANCE FOR EMPLOYEES IN THE POLICE DEPARTMENT

*208. **Comrade Jangir Singh Joga**
Comrade Satya Pal Dang : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the categories of employees in the Police Department which are allowed any rent allowance and the rate thereof in each case.

(b) the categories of employees in the Police Department, which are allowed uniform allowance and the rate thereof in each case ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਮੁਕੰਮਲ ਸੂਚਨਾ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਮੁਕੰਮਲ ਸੂਚਨਾ

(ਏ) (1) ਸਮੂਹ ਨਾਨ-ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ (ਏ. ਐਸ. ਆਈ., ਐਸ. ਆਈ. ਅਤੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ) ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤਨਖਾਹ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਜਾ ਅਸਲ ਕਿਰਾਇਆ ਜਿਹੜਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(2) ਸਿਪਾਹੀ ਅਤੇ ਹਵਾਲਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਫਰੀ ਦੇ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਬੈਰਕਾਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨਫਰੀ ਤਨਖਾਹ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਜਾਂ ਅਸਲ ਕਿਰਾਇਆ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੁਫਤ ਫੈਮਲੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

(3) ਸਾਰੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ, ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਮਨਿਸਟੀਰੀਅਲ ਸਟਾਫ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਕਾਨ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ, ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਕਾਨ ਭੱਤੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ :—

1. **ਪਹਿਲਾ ਦਰਜਾ ਸ਼ਹਿਰ**

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ, ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ।	$12\frac{1}{2}$ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਨਖਾਹ ਦਾ

2. **ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ਸ਼ਹਿਰ**

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਬਠਿੰਡਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਸੰਗਰੂਰ ਕਪੂਰਥਲਾ, ਬਟਾਲਾ, ਜਗਰਾਉਂ, ਮੋਗਾ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਅਬੋਹਰ, ਮੁਕਤਸਰ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਨਾਭਾ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ, ਫਗਵਾੜਾ, ਨੰਗਲ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਖੰਨਾ, ਬਰਨਾਲਾ, ਮਾਨਸਾ, ਸੁਨਾਮ, ਮਲੋਟ ਅਤੇ ਰਾਜਪੁਰਾ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ।	$7\frac{1}{2}$ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਨਖਾਹ ਦਾ

(ਬੀ) ਕੇਵਲ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਅਤੇ ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲਾਨਾ ਵਰਦੀ ਅਤੇ ਇਕੁਪਮੈਂਟ ਭੱਤੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ :—

	ਕਲੋਦਿੰਗ		ਇਕੁਪਮੈਂਟ	
	ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ	ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ	ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆ ਵਿਚ	ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ
ਏ. ਐਸ. ਆਈ. ਐਸ. ਆਈ. ਅਤੇ ਇਨਸਪੈਕਟਰ	47/-	74.50	33/-	33/-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਿਪਾਹੀ ਤੇ ਹਵਾਲਦਾਰ	38.50	52.00	34.00	44.50

ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਤਕ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਤੇ ਵਰਦੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ।

ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਦੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।

ਸਟੇਟ ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ

ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ./ਐਸ. ਪੀ.	ਕਾਇਮ ਮੁਕਾਮ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ/ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ 1000/- ਰੁਪਏ ਅਰੰਭਿਕ ਵਰਦੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 500/- ਰੁਪਏ ਨਵੀਂ ਵਰਦੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ।

ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਅਫ਼ਸਰ

ਏ. ਐਸ. ਪੀ., ਐਸ. ਪੀ. ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ., ਆਈ. ਜੀ.	ਏ. ਐਸ. ਪੀ. ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਮੇਂ 1000/- ਰੁਪਏ ਅਰੰਭਿਕ ਵਰਦੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 7 ਸਾਲ ਬਾਅਦ 800/-ਰੁਪਏ ਨਵੀਂ ਵਰਦੀ ਭੱਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਵਾਲ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜੋ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਸੀ. ਆਈ. ਡੀ. ਆਦਿ ਦੇ ਹਨ ਵਰਦੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਬਾਕੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਰਦੀ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਰਕਮ ਮੁਕੱਰਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਅਜ ਦੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਵਰਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆਂਦੀ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਹੁਣ ਤਕ ਪਹਚਲਿਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਕੀ ਮਾਨਯੋਗ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਏ. ਐਸ. ਆਈ., ਐਸ. ਆਈ. ਅਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 47 ਰੁਪਏ ਅਲਾਉਂਸ ਕਲੋਦਿੰਗ ਦਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਲਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 38.50 ਰੁਪਏ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 52 ਰੁਪਏ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਦਸਣ ਇਹ ਰੇਟ ਪਿਛਲੇ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਜ ਕਲ ਕਪੜਾ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੇਟਸ ਨੂੰ ਰਿਵਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰੇਗੀ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਚਲਤ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਗੌਰ ਕਰਕੇ ਹੁਣ ਵੀ ਆਲਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ : ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿਸੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਰੈਂਟ ਅਲਾਊਂਸ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਹ ਦਸ ਮੀਲ ਦੀ ਪਟੀ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਯੂਨੀਫਾਰਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਵੀ ਚੁਣ ਕੇ ਅਲਾਊਂਸ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਜ਼ ਵਖਰੀਆਂ ਵਖਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਨੇਚਰ ਹੈ ਖਤਰੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਹੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਵਿਲੀਅਨ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਨੇਚਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਰਕਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ : ਕੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕੰਸਟੇਬਲਾਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੀ ਵਰਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਿਕਰ ਨਾਲ ਸਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਦੀ ਦੀ ਵਰਦੀ ਵਿਚ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਪੈਂਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਰੂਲਜ਼ ਵਿਚ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣ ਉਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

COMPLAINT AOAINST EXTRA ASSISTANT TRANSPORT CONTROLLER. PUNJAB.

***217. Comrade Shamsher Singh Josh :** Will the Chief Minister, be pleased to—

(a) state whether it is a fact that complaint of corruption in the shape of affidavit regarding serious charges against some extra Assistant Transport Controller, Punjab was received in the Transport Department; if so, action taken or proposed to be taken by the Government against the said officer ;

(b) lay on the Table of the House a copy of the affidavit referred to in part (a) above ?

Shri Joginder Pal Panday (Minister of State for Local Government and Jails) : (a) Yes sir, A complaint was received from Shri Rajinder Singh Grewal Director, Grewal Transport (P) Ltd., Kila Raipur, District Ludhiana, in the shape of an affidavit against the Extra Assistant Transport Controller making certain allegations of helping certain transporter etc. The matter is under enquiry.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) It is not proper to lay a copy of the affidavit on the table of the House.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਕ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਗਰੇਵਾਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ (ਪ) ਲਿਮਿਟਿਡ, ਕਿਲਾ ਰਾਏਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਅਧਿਕ ਸਹਾਇਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਕਾਇਤ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਸ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼ ਦੀ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਮਾਮਲਾ ਪੜਤਾਲ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਸਬੰਧਤ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਮੈਂ ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀ ਰਖੀਂ ਜਾਂਦੀ । ਇਹ ਬੜੇ ਹੀ ਅਫਸੋਸ ਦੀਂ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਇਹ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਜੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀਂ ਡੀਟੇਲ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਆ ਜਾਣ ਮੈਂ ਵਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ।

ਚੌਧਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ : ਜਦੋਂ ਇਕ ਆਰਡੀਨਰੀ ਕੰਪਲੇਂਟ ਤੇ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਫਾਈਲ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੂਸਰਾ ਫਰੀਕ ਉਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ । ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਨਣਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਨਾ ਰਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਿਵਿਲੇਜ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਦਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਖਲਾਕ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਹਾਊਸ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੀਫੈਂਡ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਰਖਣੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ । ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੰਮਲ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਸਬੂਤ ਨਾ ਮਿਲ ਜਾਣ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵੰਡਣੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਡੀਮਾਰੇਲਾਈਜ਼ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਜੇ ਇਹ ਰਿਵਾਜ਼ ਚਲ ਪਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆ ਜਾਵੇ ਉਹ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਇਥੇ ਵੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪੇਗੰਡਾ ਪਰਪਜ਼ ਲਈ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤੇਗਾ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਉਹ ਕਸੂਰ ਵਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਮੁਆਮਲਾ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕੰਪਲੇਂਟ ਆਈ ਸੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੀ ਇਹ ਗਵਰਨਰ ਰੂਲ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਦੀ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਕੰਪਲੇਂਟ 19 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤੁਸੀਂ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਲਓ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਹੀ ਸੀ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : 19 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੇ ਸੀਂ, ਨਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ। ਵੇਖੋ ਜੀ, ਇਹ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

श्री बलराम: क्या मंत्री महोदय यह बताने की कृपा करेंगे कि जिस अफसर का नाम लिया जा रहा है क्या उसकी तरक्की कर दी है या नहीं वही पर है ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ. ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਦੂਸਰੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲ ਜਾਨਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਗਰੇਵਾਲ ਨੇ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵੇਲੇ ਰੂਟ ਪਰਮਿਟ ਦਿੱਤੇ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਸੀ. ਐਮ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਐਫੀਡੇਵਿਟ ਬਾਰੇ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਕਾਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਦਨ ਦਾ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸ਼ਕਾਇਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖ ਦਿਤੀ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਹੜੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗੇ ਉਹ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੇ ਗਏ। Why this discrimination is being done in this special case.

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ. ਜੋਸ਼ ਸਾਹਿਬ, ਐਵੇਂ ਜੋਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ, ਅਧੀ ਤਕਰੀਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਫੇਰ ਅਧੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ। ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਚਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਐਸੀ ਰਵਾਇਤ ਬਨਣੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਲਿਆਕੇ ਰਖੇ ਜਾਣ ਜਿਥੇ ਕਿ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੀਫੈਂਡ ਹੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ, ਜੇ ਅਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਸ਼ਖਸ਼ ਪਰਚਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਹਮਖਾਹ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਹ ਗਲਤ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ADVANCING OF LOANS BY THE PUNJAB COOPERATIVE LAND MORTGAGE BANK, BHATINDA.

*170. **Comrade Jangir Singh Joga**: Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the date from which the Punjab State Cooperative Land Mortgage Bank, Bhatinda has stopped advancing loans to the residents of Mansa and Faridkot tehsils District Bhatinda;

(b) the date by which shares of the residents referred to in part (a) above are likely to be transferred to their respective banks together with the reasons for not doing the same so far ?

Giani Zail Singh : (a) After 15th September, 1970 for Mansa and 15th Oct. 1970 for Faridkot.

(b) The shares are likely to be transferred by the end of May, 1972. Due to defective resolution passed by the general body meeting of Bhatinda Primary Land Mortgage Bank regarding bifurcation, this could not be done so far.

[(ੳ) 15 ਸਤੰਬਰ, 1970 ਤੋਂ ਮਾਨਸਾ ਲਈ ਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ 1970 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਰੀਦਕੋਟ ਲਈ ।

(ਅ) ਇਹ ਸ਼ੇਅਰਜ਼ ਮਹੀਨਾ ਮਈ, 72 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਦੀ ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਨੇ ਵੱਖਰੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਮਤਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ: ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹਿਸੇਦਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਇਹ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਹੈ । ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਤਬਦੀਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ । ਇਹਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਗਲ ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਕ ਗ਼ਲਤ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਹੀ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ । ਇਸ ਸ਼ਖਸ਼ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬੈਂਕ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਔਹਦੇ ਤੋਂ ਵੀ ਅਲਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵੀਂ ਸੋਧਨਾ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ ਲੈਣ ਦੇਣ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਮਈ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਤੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਫੇਰ ਸਾਰੀ ਗਲ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਜੋਸ਼: ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਬੈਂਕ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਚੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰਾਂਗੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਪਰ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ । (But one cannot get loan unless one is a shareholder.)

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ. ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਸਟੈਪਸ ਲਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਥੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜੇ ਦੂਰ ਨਾ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਤੁਸੀਂ ਜੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਦਿਓਗੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । (ਤਾੜੀਆਂ)

SERVICE RULES IN RELATION TO STAFF UNDER THE CHIEF AUDITOR, COOPERATIVE SOCIETIES, PUNJAB.

*139. Comrade Achhra Singh: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that the audit of Cooperative Societies was taken out from the supervision of the Registrar, Cooperative Societies in 1970;

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, whether it is a fact that the Department under the Chief Auditor, Cooperative Societies, Punjab is an independent Department and the staff in that Department constitutes a separate class of services;

(c) if the reply to Part (b) above be in the affirmative whether it is fact that service rules in relation to the staff which constitutes a separate class of service under the Chief Auditor Cooperative Societies, Punjab, have not yet been framed, if so, the reasons there for and the time by which these are likely to be framed ?

Giani Zail Singh : (a) Vide notification No. 1823-CI-70/1999, dated 18th March, 1970 Chief Auditor, Cooperative Societies, has been declared Head of Department of Cooperative Audit. But section 48 of the Punjab Cooperative Societies Act, 1961, provides that it shall be the responsibility of the Registrar, Cooperative Societies, to conduct the audit of all the Societies in Punjab. Thus the responsibility of conducting audit under the Cooperative Societies Act remains with the RCS till it is amended.

(b) Vide notification mentioned above it has been declared that the Chief Auditor would function under the administrative control of Secretary to Government Punjab; Cooperation Department, The Punjab Cooperative Department. Class I, II and III Rules and Ministerial Service Rules of Class III so far apply to the staff of the Audit Wing and, therefore, it does not constitute a separate class of service.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(c) The framing of the Service Rules for the Audit Wing is under consideration of the Government.

[(ੳ)ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਨੰ: 1823-ਸੀ-1-70/1999, ਮਿਤੀ 18-3-1970 ਰਾਹੀਂ ਚੀਫ ਆਡੀਟਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਆਡਿਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961, ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਇਹ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ । ਇਸ ਲਈ ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਆਡਿਟ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਦਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੈ ।

(ਅ) ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀ ਅਧਿਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ ਆਡੀਟਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਟਰੋਲ ਹੇਠ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ । ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਨੰ: 1, 2 ਅਤੇ 3 ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਡਿਟ ਵਿੰਗ ਦੇ ਸਟਾਫ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵੱਖਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ।

(ੲ) ਆਡਿਟ ਵਿੰਗ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਬਨਾਉਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਸਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦਾ ਆਡਿਟ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਢ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਇਹ ਸਚ ਹੈ ਜੀ ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਅਮੈਂਡ ਕਰਨਾ ਪੈਣਾ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਅਮੈਂਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੀ ਇਹ ਹੋ ਸਕੇਗਾ ।

ਆਚਾਰੀਆ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਆਜ਼ਾਦ : ਕੀ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਮਹੋਦੇ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਡਿਟ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਵਖਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਚੀਫ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਹੈਡ ਆਫ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਦੂਜੇ ਹੈਡ ਆਫ਼ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਡਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਵੇਂ ਬਨਣ ਵਾਲੇ ਹਨ । ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਣ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਸਤਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਇਸ ਗਲ ਦੇ ਮਦੇ ਨਜ਼ਰ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਗੰਦ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਆਡਿਟ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਹੇਠੋਂ ਕਢ ਕੇ ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਤੇ ਗੌਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਆਡਿਟ ਇੰਡੀਪੈਂਡੰਟ ਹੋ ਸਕੇ ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਐਕਟ ਨੂੰ ਅਮੈਂਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਤਨਾ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਮੈਂਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਡਾਕਟਰ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਲਕਟ : ਕੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਸੁਸਾਇਟੀਆ ਦੇ ਵਿਚ ਆਡਿਟ ਆਬਜੈਕਸ਼ਨ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਡਿਟ ਆਬਜਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਰੀਮੂਵ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟੈਪ ਚੁਕਣਗੇ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਪਹਿਲੇ ਕਹਿ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸਮਰਥਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ । ਪਰ ਜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਢਵਾ ਕੇ ਵੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਲਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਾਂਗੇ ।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ, ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬੈਠੇ ਬੈਠੇ ਗਲਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ ਜੋ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ।)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ, ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ । (It is not proper if seasoned Member like Sardar Dhanna Singh Gulshan behaves like this.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਆਪ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਸਟਰ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ*......ਸੀ, ਉਹ ਲਫ਼ਜ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰਵਾਏ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਸ਼ਬਦ ਭਾਵੇਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੇ, ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । (The word * * * be expunged whether it was used by Sh. Gulshan or Master Gurbanta Singh.)

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਵਾਲ ਨੰ: 197 ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਗਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਜੇ ਕੁਝ ਇਰਰੈਲੇਵੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮਾਈਂਡ ਨਾ ਕਰਨਾ । ਮੈਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਅਤੇ ਸੰਧੂ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸਲੋਕ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਕਦੇ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ:

"ਕਬੀਰਾ ਤੇਰੀ ਝੋਂਪੜੀ ਗਲ ਕਟਿਅਨ ਕੇ ਪਾਸ ।
ਕਰਨਗੇ ਸੋ ਭਰਨਗੇ ਤੁਮ ਕਿਉਂ ਭਏ ਉਦਾਸ ।"

---

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜੋ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਹੋਈ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਜੋ ਲੰਬੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਜ਼ੀਰ ਰਹੇ, ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਫਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋ ? (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਛਡ ਗਏ ਹੋ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ । (ਹਾਸਾ)

REPRESENTATION FROM MEMBERS OF COOPERATIVE SOCIETES, JAIMAL SINGH WALA, DISTRICT SANGRUR.

*197. **Comrade Raj Kumar** : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether the Government had received any representation from the member of the Cooperative Society, Jaimal Singh Wala, tehsil Barnala, District Sangrur, about alleged misappropriation of about 90,000 rupees by the Cashier;

(b) if answer to part (a) above be in the affirmative, whether any enquiry was held into the matter, if so, the result of the enquiry and the action taken thereon ?

Giani Zail Singh: (a) Yes.

(b) Cases of mis-appropriation and embezzlement and fictitious recoveries came to light. The committee of the society has been superseded and an administrator appointed. Upto-date audit of the Society has been got completed on 7th April, 1972. Notices for mis-appropriation and embezzlement have been issued to the persons at fault and cases are being handed over to police. Arbitration proceedings have also been started against the debtors.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ

(ਅ) ਜੀ ਹਾਂ । ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ, ਗਬਨ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਕਰਜ਼ੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ । ਸਭਾ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਧਿਲੰਘਣ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਕ ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਤਾਰੀਖ ਆਡਿਟ ਮਿਤੀ 7 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ । ਖਰਚੇ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਤੇ ਗਬਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦਿਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਸਾਲਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ ।]

ਚੌਧਰੀ ਰਾਮ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਉਸ ਕੋਆਪ੍ਰੇਟਿਵ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਕਾਲੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ? (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਨੂੰ ਨੋਰਨਾ ਪਾਓ, ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦਾ ਭੂਤ ਚੰਮੜ ਗਿਆ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਕੇਸ਼ੋ ਰਾਮ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸ਼ਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੋ । ਪਰ ਇਹ ਆਪ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਮੱਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ । ਸਾਡੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਪੈਸੇਫਿਕ ਕੇਸ ਲਿਆਓ ਫਿਰ ਵੇਖੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ।

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹਲਫੀਆਂ ਬਿਆਨ ਦਿਤੇ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ । (ਵਿਘਨ) ਨਹੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਇਹ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ।

WIDENING OF BARNALA HADIAYA ROAD

*167. **Sardar Surjit Singh**: Will the Chief Minister be pleased to state whether the Government is aware of the fact that Barnala-Hadiaya road which also connects Barnala with Bhatinda and Mansa is only 8 feet wide, if so, whether there is any proposal to take early steps to widen this road, if so the detail thereof ?

Shri. Joginder Paul Pandey: (Minister of State for Local Government and Jails): This road is 10 ft. wide. There is a proposal to widen it to 12 ft.

[ਇਹ ਸੜਕ 10 ਫੁਟ ਚੌੜੀ ਹੈ, ਇਸ ਸੜਕ ਨੂੰ ਹੁਣ 12 ਫੁਟ ਚੌੜੀ ਕਰਨ ਦੀਂ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ।]

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਦਸਣਗੇ ਕਿ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਠਿੰਡਾ-ਹਢਾਇਆ ਅਤੇ ਹਢਾਇਆ-ਮਾਨਸਾ ਰੋਡਜ਼ 16 ਫੁਟ ਚੌੜੀਆਂ ਹਨ, ਕੀ ਉਹ ਹਢਾਇਆ-ਬਰਨਾਲਾ ਰੋਡ ਨੂੰ ਵੀ 16 ਫੁਟ ਚੌੜੀ ਕਰਨਗੇ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸਮਝੀ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਇਕ ਜੰਕਸ਼ਨ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਹਢਾਇਆ-ਬਰਨਾਲਾ ਰੋਡ 16 ਫੁਟ ਹੋਣੀ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸੜਕ ਚੌੜੀ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਮੰਗਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਰਖਣ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਜ਼ਿਲਾ ਸੰਗਰੂਰ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਏਰੀਆ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਹੋਣ । ਇਥੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੰਗਲ ਸੜਕਾਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਜਿੰਨੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਕਰਿਆ ਕਰਨਗੇ ਉਨਾ ਹੀ ਸਾਡਾ ਇਧਰ ਧਿਆਨ ਜਾਇਆ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਚੌੜੀਆਂ ਕਰਾਂਗੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਦੜ : ਮੈਂ ਸਬੰਧਤ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਡਿਫੈਂਸ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੇਮ ਕਾਫੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਘੱਘਰ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਧਰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਗੀ ਕਿ ਇਧਰ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ: ਬਿਲਕੁਲ ਮੈਂ ਖੁਦ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਹਾਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਦੁਖੀ ਹਨ । ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵਾਂਗੇ । (ਹਾਸਾ)

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ.: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਡਿਫੈਂਸ ਦੀ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਸਵਾਏ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਐਕਸ-ਮਨਿਸਟਰ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਇਹ ਕੰਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਜਰੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ)

CHOES AND STREAMS ON GARHSHANKAR HOSHIARPUR ROADS ETC.

***179. 1. Comrade Darshan Singh Canadian**
2. Comrade Jangir Singh Joga : Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) the length of the roads from—

(i) Garhshankar to Hoshiarpur

(ii) Hoshiarpur to Dasuya.

(iii) Hoshiarpur to Tanda.

(iv) Hoshiarpur to Phagwara.

(v) Mahilpur to Phagwara.

(iv) Mahilpur to Jaijon Doaba.

(b) the number of choes and streams on each of the roads mentioned in part (a) ;

(c) the number of bridges that exist on each of the said roads;

(d) the number of bridges on each of the said roads which were built after 1947;

(e) whether any steps have been taken to construct bridges on the roads on which the same have not been so far constructed, if not, the reasons therefor;

(f) whether there is any plan to bridge the remaining choes and bridges, if so, the time by which the construction thereon is likely to be started and completed ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Joginder Paul Pandey: (Minister of State for Local Govt. and Jails):

(a) (b) (c) &) (d) } The requisite information in the form of statement is placed on the Table of the House.

(e) No, owing to paucity of funds.

(f) Yes, but no time for their completion can be determined at this stage.

[(ਏ) (ਬੀ) ਸੀ) (ਡੀ) } ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਵੇਰਵਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਈ) ਨਹੀਂ ਜੀ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ।

(ਐਫ) ਜੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ।]

STATEMENT

Sr. No.	Name of the road	Length	Number of choes and streams on each of road	Number of bridges existing on each road.	Number of bridges which were built after 1947 on choes on these roads.
1.	Garshankar Hoshiarpur road	25.00 miles.	13 Nos.	13 Nos.	3 Nos.
2,	Hoshiarpur Dasuya road.	26.75 miles.	28 Nos.	4 Nos.	4 Nos.
3.	Hoshiarpur Tanda road	20.00 miles	11 Nos.	Nil	Nil
4.	Hoshiarpur Phagwara road.	23.25 miles	6 Nos.	1	I
5.	Mahilpur Phagwara road.	12.13 miles.	2 Nos.	Nil	Nil
6.	Mahilpur Jaijon road.	8.50 miles.	11 Nos.	Nil	Nil

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵੇਰਵਾ ਪੱਤਰ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸੜਕ ਦਾ ਨਾਮ	ਲੰਬਾਈ	ਹਰ ਸੜਕ ਤੇ ਨਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਹਰ ਸੜਕ ਤੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ।	ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ 1947 ਤੋਂ ਬਾਦ ਬਣਾਏ ਗਏ ਚੋਇਆਂ ਤੇ ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ।
1	2	3	4	5	6
1.	ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ-ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸੜਕ ।	25 ਮੀਲ	13	13	3
2.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਦਸੂਆ ਸੜਕ ।	26.75 ਮੀਲ	28	4	4
4.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਟਾਂਡਾ ਸੜਕ ।	20 ਮੀਲ	11	ਖਾਲੀ	ਖਾਲੀ
3.	ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ-ਫਗਵਾੜਾ ਸੜਕ ।	23.25 ਮੀਲ	6	1	1
5.	ਮਾਹਲਪੁਰ-ਫਗਵਾੜਾ ਸੜਕ ।	12.13 ਮੀਲ	2	ਖਾਲੀ	ਖਾਲੀ
6.	ਮਾਹਲਪੁਰ-ਜੇਜੋਂ ਸੜਕ ।	8.50 ਮੀਲ	11	—	—

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ: ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਏਰੀਆਂ ਵਿਚ ਚੋ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੀਮਜ਼ ਕਾਫੀ ਹਨ ਅਤੇ 115 ਮੀਲ ਲੰਮੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੜਕਾਂ ਤੇ 71 ਦੇ ਕਰੀਬ ਚੋ ਅਤੇ ਸਟ੍ਰੀਮ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 18 ਪੁਲ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਤਾਰੀਖ ਮਿਥੇਗੀ ਕਿ ਕਦ ਤਕ ਇਹ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ? ਇਹ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜੋ ਕਿ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਧਕਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਸ੍ਰੀ **ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ**): ਇਹ ਸਾਰਾ ਮਸਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਜੋ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਡਰੇਨੇਜ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਕੰਮ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਕਰ ਲਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ ਕੰਮ ਉਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਲੈਕੇ ਕੰਪਲੀਟ ਕਰੇਗੀ । ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧਕਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ: ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਤਾਰੀਖ ਮਿਥਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ: ਰੁਪਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ । ਕੁਝ ਰੁਪਿਆ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਉਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਆਉਣ ਤਕ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਤਾਰੀਖ ਨਹੀਂ ਮਿਥੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਬਾਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਿਰ ਵੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ।

ਚੌਧਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ: ਕੀ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਇਹ ਦਸਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਸੈਂਟ੍ਰਲ ਏਡਿਡ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਬੋਹਰ-ਹਿੰਦੂਮਲਕੋਟ ਅਤੇ ਅਬੋਹਰ-ਫਾਜ਼ਲਕਾ, ਕੀ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਐਕਸਪੀਡਾਈਟ ਕਰਾਵੇਗੀ ?

(ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ)

CONSTRUCTION OF BRIDGE OVER GHAGGAR RIVER

*194. **Sardar Balwinder Singh Bhunder**: Will the Chief Minister be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of the Government to construct a bridge over Ghaggar River for traffic in Sardulgarh area, if so, the site there of ?

Sh. Joginder Pal Pandey (Minister of State for Local Govt. and Jials): No.

[ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ: ਮਾਨਸਾ ਤਹਿਸੀਲ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਘਘਰ ਦਾ ਦਰਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਪੁਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਤਕਲੀਫ ਹੈ । ਕੀ ਉਥੇ ਪੁਲ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੂੰਦੜ: ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਘਘਰ ਦਰਿਆ ਤਕਰੀਬਨ ਮਾਨਸਾ ਦੇ 15 ਮੀਲ ਦੇ ਏਰੀਆ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ । ਉਥੇ ਕੋਈ ਪੁਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਔਖ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਲੀਫ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀ ਉਥੇ ਕੋਈ ਪੁਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲ ਬਨਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 52 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਰਖੇ ਹੋਏ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤਾਂ ਖਰਚ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਨਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਮੁਨਾਸਬ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਹਰਿਆਣਾ ਨਾਲ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਘਬਰਾਹਟ ਹੈ । (In fact this area is adjacent to Haryana and the

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

people of that area are eager to have the same facilities as are being enjoyed by Haryana people in respect of Electricity and Roads)

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੌਕੇਰੀਆਂ: ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਸੜਕ ਨਹੀਂ। ਇਹ 30 ਮੀਲ ਦਾ ਏਰੀਆ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਸਵਾਲ ਤਾਂ ਪੁਲ ਬਾਰੇ ਹੈ (The question is with regard to the construction of a bridge)

ਕਾਮਰੇਡ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਨੌਕੇਰੀਆਂ : ਉਥੇ ਪੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

AMOUNT CONTRIBUTED BY MARKET COMMITTEES IN DISTRICT FEROZEPUR TOWARDS DEFENCE FUND

*129. **Comarde Saghar Singh**: Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) the amount contributed so far towards Defence Fund by the Market Committee of Moga, Baghapurana and Nihal-singhwala, District Ferozepur, during the current financial year;

(b) the annual income of each of the said Committees sanctioned in part (a) above;

(c) the names of the persons who sanctioned the amount referred to in part (a) above on behalf of each said Market Committee ;

(d) whether the elected Committees of each of the said Market Committees are functioning at present;

(e) if the reply to part (d) above be in the negative, the authority responsible for carrying on the functions of the Committees ?

Captain Rattan Singh : During 1971-72 the amount contributed was as follow :

Moga	Rs 25,000
Baghapurana	Rs 11,000
Nihalsinghwala	Rs 1,00,000

(b) For the year 1971-72, the amount of income was as follow :—

Moga	Rs 12,81,835
Baghapurana	Rs 3,67,919
Nihalsinghwala	Rs 3,02,769

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Development Minister]

(c)	Moga	Elected Market Committee, Moga
	Baghapurana	District Agriculture Officer, Moga as Administrator
	Nihalsinghwala	Sub-Divisional Magistrate, Moga, as Administrator.

(d) No

(e) Administrators.

[(ੲ) ਸਾਲ 1971-72 ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ :—

ਮੋਗਾ	..	25,000
ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ	..	11,000
ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	..	1,00,000

(ਬੀ) ਸਾਲ 1971-72 ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਮੋਗਾ	..	12,81,835
ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ	..	3,67,919
ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	..	3,02,769

(ਸੀ)	ਮੋਗਾ	..	ਈਲੈਕਟਿਡ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਮੋਗਾ
	ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ	..	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਫਸਰ ਮੋਗਾ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ
	ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ	..	ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਮੋਗਾ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ।

(ਡੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ

(ਈ) ਪ੍ਰਬੰਧਕ]

ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ: ਜਿਸ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਮਦਨ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋਵੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਉਹ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਉਥੇ ਦਾ ਇਕ ਅਫਸਰ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਡਿਫੈਂਸ ਫੰਡ ਵਿਚ ਦਿਵਾ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

ਮੰਤਰੀ : ਇਸ ਸਬੰਧੀ 80 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ ।

चौधरी बलराम: आप के कार्यों के लिये डिफेंस फंड के अलावा बहुत सारी रकमें और भी पड़ी हैं । क्या उनको खर्च किया जायेगा ?

ਮੰਤਰੀ ; ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿਉ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SETTING UP GRAIN MARKET AT TOWN SULAR GHARAT, DISTRICT SANGRUR

*225. **Comrade Jangir Singh Joga** : Will the Minister for Development be pleased to state whether there is any proposal under the consideration of Government to set up a Grain Market in town Sular Gharat, District Sangrur ? If so, the time by which the same is likely to be set up ?

Sardar Umrao Singh (Education Minister) : At present there is no such proposal.

[(ੳ) ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ।]

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ : ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁਲਰ ਘਰਾਟ ਵਿਖੇ ਮੰਡੀ ਬਨਾਉਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕਦੋਂ ਤਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ?

ਮੰਤਰੀ : ਜੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗੇ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ । ਮੈਂ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਵੀ ਨਾਂਹ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਕੀ ਇਹ ਜਵਾਬ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ? (ਵਿਘਨ)

ਮੰਤਰੀ : ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੱਸੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ....(ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਮੰਤਰੀ : ਮੈਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਹੈ । ਜੇ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਬਣੇਗੀ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker: Question Hour is over. The remaining questions will be deemed to have been answered under rule 38 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Punjab Legislative Assembly.

WRITTEN ANSWERS TO STARRED QUESTIONS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE UNDER RULE 38

STARRED QUESTION No. 122*

ਅ. ਸ. ਪੱਤਰ ਨੰ: 3996-4 ਸਿ-2/72/11857
ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
26 ਅਪਰੈਲ, 1972

ਪਿਆਰੇ,

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 122 ਜੋ ਮਿਤੀ 28 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ

*For Starred Question No. 122 and reply thereto please See Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ]

ਐਮ.ਐਲ.ਏਜ਼ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 15 ਮਈ, 1972 ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਲਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਆਪ ਦਾ ਹਿਤੂ,
ਸਹੀ/—
(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ,
ਸਪੀਕਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

STARRED QUESTION No. 130*

ਅ. ਸ. ਪੱ ਨੰ: 4555-4 ਸਿ 2-72/11977
ਮੰਤਰੀ,
ਸਿਖਿਆ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
28 ਅਪਰੈਲ, 1972

ਪਿਆਰੇ,

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 130 ਜੋ ਮਿਤੀ 23 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਘੜ ਸਿੰਘ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਬੰਧਤ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 5 ਮਈ, 1972 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮਿਤੀ ਲਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਆਪ ਦਾ ਹਿਤੂ
ਸਹੀ/—
(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ,
ਸਪੀਕਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

For Starred Question No. 130 and reply there to please look up the Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

GOVERNMENT GRANT GIVEN TO GANDHI MEMORIAL HIGH SCHOOL AMRITSAR

***136 Comrade Satyapal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether the Gandhi Memorial High School, Amritsar is an aided school and is covered by the Delhi Pattern;

(b) the year upto which grants for the said school have been released by the Department/Government;

(c) whether it has come to the notice of the Government that the teachers of the said school have not been paid their salaries for the last 36 months despite the receipt of these grants by the Management, if so the action, if any, taken or proposed to be taken against the Management ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes.

(b) Upto 30th September, 1971.

(c) No, it is not correct that the teachers of the school have not been paid their salaries for the last 36 months. The payment has been made to the staff upto 30th September, 1971 except three teachers, detailed below :—

1.	Shri Madan Lal Sharma, Headmaster	1.4.70 to 23.7.71 (15 months and 23 days)	He was suspended on 23.7.71. A case is registered with the police regarding embezzlement of funds and stipends.
2.	Miss Raj Bhatia, Mistress	1.4.70 to 18.11.70 (7 months and 8 days)	She left the services on 18.11.70
3.	Shri Murari Lal, Clerk	28.6.69 to 19.1.70 (6 months 26 days)	He left the service on 19.1.70

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) 30-9-71 ਤੱਕ ।

(ਸੀ) ਇਹ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ 36 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ । ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ 30 ਸਤੰਬਰ,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

1971 ਤਕ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਤਿੰਨ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਮਾਂ	ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਥਨ
1.	ਸ੍ਰੀ ਮਦਨ ਲਾਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ	1 ਅਪਰੈਲ 1970 ਤੋਂ 23 ਜੁਲਾਈ, 1971 (15 ਮਹੀਨੇ 23 ਦਿਨ)	ਉਸ ਨੂੰ 23 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਤੋਂ ਸਸਪੈਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਚ ਗਬਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੈ।
2.	ਮਿਸ ਰਾਜ ਭਾਟੀਆ, ਮਿਸਟਰੈਸ	1 ਅਪਰੈਲ, 1970 ਤੋਂ 18 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਤੱਕ (7 ਮਹੀਨੇ 18 ਦਿਨ)	ਉਹ 18 ਨਵੰਬਰ, 1970 ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਗਈ ਹੈ।
3.	ਸ੍ਰੀ ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ, ਕਲਰਕ	28 ਜੂਨ, 1969 ਤੋਂ 19 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਤੱਕ (6 ਮਹੀਨੇ 26 ਦਿਨ)	ਉਹ 19 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਤੋਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ।]

R.S.S. PARADES HELD IN THE PREMISES OF AIDED SCHOOLS

*23. 1. **Comrade Raj Kumar**
2. **Comrade Satyapal Dang** : Will the Minister for education be pleased to state :—

(a) whether the Government is aware of the fact that the Managements of many aided schools in the State which are covered by the Delhi Pattern permit RSS parades being held within their premises;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, whether there is any proposal under the consideration of the Government to ban such parades within the premises of the aided schools ?

Sardar Umrao Singh : (a) No.

(b) Question does not arise.

[(ੲ) ਨਹੀਂ ਜੀ।

(ਬੀ) ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

BORDER ALLOWANCE FOR TEACHERS OF AIDED SCHOOLS/COLLEGES SITUATED WITHIN 15 KMS. OF THE BORDER

*237. (1) **Comrade Raj Kumar**
(2) **Comrade Satyapal Dang** } : Will the Minister for Education be pleased to state whether the teachers of the aided Schools and of the aided Colleges in the State which are situated within 15 Kms. of the border are getting border allowance at par with the teachers of Government Schools and Colleges situated within the said area, if not, whether there is any proposal under the consideration of the Government to ensure parity in this respect ?

Sardar Umrao Singh : No. There is also no such proposal under consideration of the Government.

(ਨਹੀਂ ਜੀ । ਨਾ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਹੈ ।)

ADVANCE INCREMENTS TO GRADUATE CLERKS WORKING IN GOVERNMENT OFFICES

*174 (1) **Comrade Dana Ram**
(2) **Comrade Satya Pal Dang**
(3) **Comrade Darshan Singh Canadian** } : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) whether the Pay Commission appointed by the Punjab Government recommended two advance increments to graduate clerks working in the offices of the Punjab Government, if so, whether this recommendation was accepted by the Government;

(b) whether this decision was subsequently reversed, if so, the reasons therefor ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir. On reconsideration, it was felt that it was not a healthy step to grant advance increments to graduate clerks, as it had created unnecessary bitterness among other classes of Government servants. Secondly, it amounted to putting a premium on mere higher qualifications instead of upon efficient performance of duties.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ, ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਤੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰੈਜੂਏਟ ਕਲਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗੇਤੀਆਂ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇਣਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆ ਦੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਸ਼ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਅਯੋਗ ਕੁੜਤਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ । ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਾਰਜ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਨਿਪੁਨਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਕੇਵਲ ਉਚੀ ਸਿਖਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

NON-PAYMENT OF WAGES TO WORKERS BY M/S SURESH FABRICS, PUTLIGHAR, AMRITSAR

*97. (1) **Comrade Dana Ram** (2) **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister or Fin be pleased to state :—

(a) whether the Deputy Commissioner, Amritsar received a representation dated 7th January, 1972 from the General Secretary, Textile Mazdoor Ekta Union, Regd., Amritsar regarding non-payment of earned wages to the workers by M/S Suresh Fabrics, Putlighar, Amritsar, if so, a copy of the same be laid on the Table of the House;

(b) the action, if any, taken on the said representation and the result thereof;

(c) whether the said workers have since been paid their wages?

Shri Hans Raj Sharma : (a) Yes, Sir. A copy of the representation is laid on the Table of the House.

(b) & (c) No payments have been made by the management in spite of repeated efforts made by the Deputy Commissioner, Amritsar, and the Labour Officer, Amritsar. The workers have been advised to file a complaint under section 15(2) of the Payment of Wages Act, 1936, in the Court for realisation of their wages.

Copy of application by General Secretary, Textile Mazdoor Ekta Union (Regd.), Ekta Bhawan, Putlighar, Amritsar to the Deputy Commissioner, Amritsar dated 7-1-1972

Subject :—Non-payment of earned wages to workers by M/s Suresh Fabrics, Putlighar, Amritsar.

This is to bring to your notice that M/s Suresh Fabrics Putlighar Amritsar have terminated the services of 17 workers more than a month back but have not paid even earned wages etc, to them so far although according to payment of Wages Act, wages have to be paid within 24 hours of the termination of services.

The workers did not take recourse to agitational methods due to Pakistani aggression. They instead got busy in Civil Defence work.

The matter was brought to your notice by the workers on or about Ist December, 1971. You were pleased to mark the complaint of workers to the Labour Officer The Labour Officer submitted his report to you in which he supported the case of the workers.

After that as you were busy with defence of this border district, the matter was brought to the notice of the Additional Deputy Commissioner. He called the parties alongwith the Labour Officer. It was mutually agreed that the above officer would visit the factory and look into the allegation of the management and his decision would be accepted by both the parties.

The Labour Officer visited the factory and submitted his report to the A.D.C. in the third week of December. The Labour Officer did not find any basis in the allegation of the management. The A.D.C. asked the employer to make the payment but he arrogantly refused to do so.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

The workers are in dire distress due to non-payment of earned wages etc.

It is, therefore, requested that action under Defence of India Act and Rules be taken against Shri Brij Mohan Manager of M/S Suresh Fabrics and Shri Skinder Lal his advisor.

HEALTH CENTRE IN VILLAGE JALLOWAL DISTRICT KAPURTHALA

*188. **Sardar Balwinder Singh Bhunder** : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) whether it is a fact that a Health Centre has been functioning for the last 10 years in village Jallowal, District Kapurthala,

(b) whether it is also a fact that the Health Centre referred to in part (a) above is being shifted to some other village, if so, the name of the village where the same is being shifted together with the reasons therefor ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) A Sub-Centre of Primary Health Centre, Kala Singhian has been in existence at village Jallowal, district Kapurthala, since 1965.

(b) Yes. There are 33 Sub-Centres in Kapurthala district where as according to the norm of one Sub-Centre for every 10,000 rural population, fixed by the Government of India, Kapurthala district is entitled to 26 such Sub-Centres only. The 7 extra Sub-Centres had to be closed in Kapurthala district. These Sub-Centres are to be shifted to Jullundur district where the number of Sub-Centres is less than the number admissible under the Government of India norm. The Sub-Centre at Jallowal has been closed as that place is at a distance of about 2 kilometers from the main Primary Health Centre at Kala Singhian, where adequate medical facilities are available.

GOVERNMENT MEDICAL COLLEGE IN THE STATE

*135. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the number of Government Medical Colleges in the State at present;

(b) the details of various categories of the staff employed in these colleges;

(c) the extent to which vacation is allowed to each of the said categories every year together with the reasons for the difference, if any;

(d) whether it is a fact that the principals of the said Colleges have recommended that vacation period should be the same for all the categories ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Hans Raj Sharma : (a) Two.

(b) Annexure 'A' containing the requisite information is placed on the Table of the House.

(c) The staff of Vacation Departments is allowed to avail of the vacation in two batches. As such, half of the staff remains on duty while the other half goes on vacation. Annexure 'B' containing the information regarding categories of staff allowed vacation of 1½ months/1 month 3 weeks under the rules is placed on the Table of the House.

(d) No, Sir.

ANNEXURE 'A'

1. Principals.
2. Professors/Additional Professors
3. Associate Professors.
4. Assistant Professors.
5. Senior Lecturers.
6. Lecturers.
7. Demonstrators.
8. Head of Pharmacy Department.
9. Physiclist.
10. Pharmacognist.
11. Assistant Engineer (P. H.)
12. Dietician.
13. Biotatistician.
14. Assistant Accounts Officer.
15. Social Medical Officer.
16. Chemist.
17. Registrars.
18. Demonstrators.
19. Bacteriologist.
20. Laboratory Assistant Grade-I.
21. Laboratory Assistant Grade-II,
22. Museum Keeper.
23. Dental Mechanic.
24. Medical Social Worker/T. B. Social Worker.
25. Physical Training Instructor.
26. Assistant Chemist.
27. Media Maker.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

28. Assistant Dental Mechanic.
29. Health Educator.
30. Prothesit-cum-Braseman.
31. Carpenter.
32. Radio-domtist.
33. Senior Haematological Assistant.
34. Warden.
35. Professor (Ay)
36. Assistant Professors (Ayurvedia)
37. Ray Assistant.
38. Plasma Officer.
39. Animal House Keeper.
40. Animal House Supervisor.
41. Meter Men.
42. Machainist.
43. Gas Supervisor
44. Shoe Maker.
45. Lecturer (Ayurvedia)
46. Junior Lecturer (Ayurvedia)
47. Demonstrator (Ayurvedia)
48. Librarian.
49. Assistant Librarian
50. Photographic Assistant.
51. Photo Artist.
52. Artist cum modeller.
53. Museum Assistant cum Artist.
54. Store Keeper.
55. Artist.
56. Superintendent.
57. Assistant.
58. Accountant.
59. Senior Scale Stenographer.
60. Stenotypist.
61. Clerks.
62. Clerk-cum-storekeeper.
63. Accounant-cum-clerk.
64. Staff Nurses (Social Preventive Medical Department).
65. Lady Health Visitor.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Finance]

66. Supdt. Girls Hostel
67. A. N. M.
68. P. H. N.
69. Pharmacists
70. Senior Radiographers
71. Radio graphers
72. Aya.
73. Head Mali
74. Malies
75. Ward Coolie
76. Female Ward Attendant
77. Bonekeeper
78. Bearer
79. Litrer bearer
80. Peons
81. Gas Coolie
82. Bhisiti
83. Bottle Washers
84. Lab. Attendants
85. Jamadar
86. Sweeper
87. Chowkidars
88. Sweeperess
89. Gateman
90. Lectuor Theatre Bearer
91. Gartman
92. Hostel Bearers
98. Cooks
94. Book binder
95. Lab. Bearer
96. Plumbers.

ANNEXURE B

(a) Details of staff of vacation departments allowed to avail of vacation of 1½ months

1. Principal
2. Whole time professors
3. Associate Professors
4. Readers

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

5. Assistant Professors
6. Demonstrators
7. Biot Chemists
8. Blood Transfusion Officer
9. Assistant Blood Transfusion Officer
10. Senior Anaesthelists
11. Refractionist
12. Clinical Pathologists and radiologists
13. Registrar
14. Assistant Registrar
15. Assistant Demonstrator
16. Chemists
17. Physicists
18. Senior Technician
19. Junior Technician
20. Laboratory Technicians/Assistants
21. Museum keeper
22. Artist-cum-Mootler
23. Librarian
24. Assistant Librarian
25. Physical Training Instructor
26. Photographer
27. Assi stant Engineer, P. H.
28. Social Medical Officers
29. Laboratory Attendants
30. Class IV employees

(ii) Details of staff allowed to avail of vacation of one month.

1. Artist Pathology Department
2. Media Maker Pathology Department
3. Mechanic
4. Radiographer
5. Assistant Chemist
6. Plasma Officer
7. Lady Superintendent Girls Hostel
8. Animal House Keeper/Animal House Supervisor
9. Bone Keeper

(iii) Details of staff allowed to avail of vacation of the week.

1. Class IV employees

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

CONSTRUCTION OF "PUCCA GHAT" ON THE BANKS OF SIRHIND CANAL

*102. **Sardar Basant Singh Khalsa** : Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether there is any proposal at present under the consideration of the Government to construct a "Pucca Ghat" on the banks of the Sirhind Canal to provide drinking water to the cattle of villages Paddi and Bhagwanpura, District Ludhiana,

(b) if the reply to part (a) above be in the affirmative, the time by which the said "Pucca Ghat" is likely to be constructed;

(c) if the reply to part (a) above be in the negative, the reasons therefor ?

Shri Gurmail Singh : (a) No.

(b) Question does not arise.

(c) Pucca Ghats are constructed at the cost of beneficiaries but the beneficiaries of villages Paddi and Bhagwanpura are not prepared to bear the cost of these Ghats.

[(ੳ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ ।

(ੲ) ਘਾਟ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਪੱਦੀ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨਪੁਰਾ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਾਟਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ।]

REPRESENTATION FROM M/S PULLING AND LIFTING MACHINES PRIVATE LIMITED DELHI.

*121 1. **Comrade Achhra Singh**
2. **Comrade Satya Pal Dang** } Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state :—

(a) whether the Chairman, Punjab State Electricity Board received in the month of December, 1971 any representation from M/s Pulling and Lifting Machines, Private Limited, Delhi, alleging irregular purchases by various S.Es. of the Board in collusion with another private firm ;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative whether the said allegations have been enquired-into ; if not the reasons therefor ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Gurmail Singh : (a) Yes.

(b) The matter is being inquired into.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।]

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

UNSTARRED QUESTION No. 284

ਵਿਸ਼ਾ:—ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨ: 284 ਬਾਬਤ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲ ਨੰ: 284 ਜੋ ਮਿਤੀ 28 ਅਪਰੈਲ 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ, ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/—
(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)
ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ,
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਗੈ:ਸ:ਨੰ: 3091-ਸਿ III (1)—72, ਮਿਤੀ 27 ਅਪਰੈਲ, 1972

. . . . . .

UNSTARRED QUESTION No. 285 *

ਵਿਸ਼ਾ:—ਅਨਸਟਾਰਡ ਸਵਾਲ ਨੰ: 235 ਵਿਦਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲ ਨੰ: 285 ਜੋ ਮਿਤੀ 28 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਲਈ ਅਨਸਟਾਰਡ ਸੁਆਲਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਾਮਰੇਡ ਸੱਤਪਾਲ ਡਾਂਗ, ਐਮ.ਐਲ.ਏ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਦਰਜ ਹੈ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਜੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ।

ਸਬੰਧਤ ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਜਵਾਬ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸਹੀ/—
(ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ)
ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ।

ਸਕੱਤਰ,
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ।

ਗੈ:ਸ:ਨੰ: 3100-ਸਿ III (1)—72, ਮਿਤੀ 27 ਅਪਰੈਲ, 1972

*For unstarred questions Nos. 284 and 285 and replies thereto please *see* Appendix *to this Debate*.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

RATES OF PROVIDENT FUND IN RECOGNISED SCHOOLS

286 Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the date since when the present rate of Provident fund in the recognised schools is in existence and whether Government intend to revise it to ten paise per rupee as demanded by the Punjab State Recognised School Techers Union;-

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative the time by which the Government is expected to take a decision in this regard?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਮਿਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਵਾਲਾ ਰੇਟ 1955 ਤੋਂ ਭੀ ਪਹਿਲਾਂ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 10% ਰੇਟ ਕਰਨ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਬੀ) ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਦਾ।

[a) Due to the non-availabilty of old record the exact date is not known. However, the present rate is in force fro prior to 1965 Government do not intend to raise it to 10

(b) Question does not arise.

POST OF CLASSICAL AND VERNACULAR TEACHERS.

290 Giani Kundan Singh Patang : Will the Minister for Education be pleased to state the number of temporary and permanent posts of Classical and Vernacular, male and female, teachers, district wise, in the Joint Punjab as on 19th January, 1962, 31st March, 1962 31st March, 1963, 31st March, 1964, 31st March 1965, 31st March 1966 and 31st November, 1966 together with the number of the said posts in the new Punjab, district-wise as on 1st November, 1966, 31st March, 1967, 1st February, 1968, 31st March, 68, 31st March, 1969. 31st March, 1970. 31st March, 1971, and 31st March, 1972

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਸੂਚਨਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਉਤੇ ਖਰਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਉਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭ ਦੀ ਕੋਈ ਵੁਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

TERMING CERTAIN SCHOOLS AS 'BAD SCHOOLS

109 Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether Arya Girls Higher Secondary School, Patiala and Hindu Public High School, Tirpuri Town-ship, Patiala were termed as 'Bad Schools' in 1970 ; if so, the criteria adopted for the purpose and whether the same criteria was also applied uniformly to all the schools run by private managements ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਜਿਹੜੇ ਸਕੂਲ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੱਚੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਕਈ ਚਿਤਾਵਨੀਆਂ ਜਾਣ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਪੱਕੀ ਮਾਨਤਾ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ 'ਭੈੜੇ ਸਕੂਲ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

[a] (i) Yes.

(ii) The schools which had been getting provisional recognitions for the last so many years and did not fulfil the condition for the grant of permanent recognition despite issuing many reminders were termed as 'bad school.

(iii) Yes.]

COMPLAINT AGAINST BLOCK DEVELOPMENT AND PANCHAYAT OFFICER BARNALA

110. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Development with reference to the reply to unstarred question No. 516 regarding complaint against the Block Development and Panchayat Officer Barnala included in the list of Questions for 3rd March, 1970 be pleased to state whether the enquiry has since been completed by the Vigilance Department, if so, the findings thereof and action taken by the Government there on and if no action has yet been taken by the Government, the reasons therefor ?

Captain Rattan Singh : The enquiry has since been completed by the Vigilance Department. Four out of eleven allegations levelled against Sh. Dalip Singh Gill, the then BD&PO Barnala, have been proved. He has been charge sheeted but final action against him will be taken after the files have been made available by the Dave Commission.

[ਇਨਕੁਆਰੀ ਚੌਕਸੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ । ਗਿਆਰਾਂ ਦੂਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁਕੇ ਹਨ । ਸ੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਖੰਡ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਬਰਨਾਲਾ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਾਸੋਂ ਮਿਸਲਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

AMOUNT REFUNDED BY THE SALES TAX DEPARTMENT TO M/s KARAM CHAND THAPAR AND BROTHERS.

111. Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) whether a sum of Rs. 71,000 was refunded by the Sales Tax Department during the last two years to M/s Karam Chand Thapar and Brothers on the condition that the said amount would be refunded to the Brick Kiln owners and the coal depot holders ; if so, the date of the refund ;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Com. Satya Pal Dang]

(b) whether the Government is aware and has ensured that the amount has since been paid by the said firm to the coal depot holders and the Brick-Kiln owners concerned ?

ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਫਰਮ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ।

REPRESENTATION FROM SHRI KARTAR SINGH KRISHAN NAGAR LUDHIANA

112. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Development be pleased to state:—

(a) whether the then Chief Minister received a representation, dated 18th January, 1971 from Shri Kartar Singh, Kothi No. B-XIII-1208, Krishan Nagar, Ludhiana, alleging corrupt practices on the part of the District Agricultural Officer, Ludhiana in connection with the supply of PV 18 seed, procurement and distribution of wrong type of hybrid bajra, under favour to some commission agents and mis-appropriation of huge amounts and power resulting in financial loss to the tune of lacs of rupees to the Government ; if so, a copy there of with enclosures be laid on the Table of House ;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative, whether any enquiry has been held into the said allegations, if so, by whom and with what results ?

Captain Rattan Singh : (a) No.

(b) The question does not arise.

CANDIDATES SELECTED FOR THE POST OF MASTERS IN GOVERNMENT SCHOOLS.

113. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) whether any candidates for the posts of Masters in Government Schools were interviewed by a Departmental Committee during the first five months of 1971; if so, the number of candidates interviewed and for how many posts;

(b) the last date for submitting the applications for the said posts and whether any applications were entertained even after the last date mentioned above; if so, their number and the reasons therefor,

(c) the number of appointments actually made ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਸਾਲ 1971 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 1639 ਸੋਸ਼ਲ ਸਟੱਡੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਅਤੇ 704 ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵਾਸਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇੰਟਰਵਿਯੂ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਸੋਸ਼ਲ ਸਟੱਡੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 200 ਅਸਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ 166 ਆਸਾਮੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ । ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਰਚੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ।

(ਅ) 27 ਜਨਵਰੀ, 1970 ਇਸ ਮਿਤੀ ਮਗਰੋਂ ਆਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ।

(ੲ) ਮਾਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੰਡਲ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਚੋਣ ਸੂਚੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ । ਕਿਉਂਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਸਟੱਡੀ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਹਾਲੇ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੀਕ ਗਿਣਤੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ।

ਸਾਇੰਸ ਮਾਸਟਰ ਸਾਰੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ।

(a) Yes. 1639 candidates for the posts of Social Study Masters and 704 candidates for the posts of Science Masters were interviewed by the Departmental Selection Committee during the first five months of 1971. 200 posts of Social Study Masters and 166 posts of Science Masters were advertised by the Department. There after the number of posts of Masters was increased due to the upgrading of schools and creation of new posts.

(b) 27th January 1970. No application received thereafter was entertained.

(c) The Circle Education Officers being the appointing authority for Masters, selection lists were sent to them for necessary action. As the appointments of Social Study Masters are still being made by them, it is not possible to intimate the actual number of appointments made. In case of Science Masters, all of them have since been appointed.

PUNJAB STATE COOPERATIVE SUPPLY AND MARKETING FEDERATION

114. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) the total share capital of the Punjlb State Coop. Supply and Marketing Federation as on 1st April, 1971 and the Government share in it on the same date,

(b) the total number of the members of the Managing Committee and the number and names of Government's nominees in it,

(c) the profit/dividend which the Government for the month invested in the Markfed during each of the last 5 years and a statement in this respect indicating also the total value of the shares hold by the Government during each of these five years be laid on the Table of the House?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Giani Zail Singh : (a) Total share capital of the Markfed as on 1st April, 1971 Rs. 1,22,22,500/— share capital held by Punjab Government on 1st April, 1971 = Rs. 91,27,500/—

(b) The total number of members of the Board of Directors of Markfed is 13. 8 elected Directors, One nominee of the Punjab State Cooperative Bank Ltd., Chandigarh, three nominees of the Punjab Government and Managing Director of the Markfed. The Government nominees are (1) Registrar, Cooperative Socieites, Punjab (2) Director, Food Supplies, Punjab, (3) Director of Agriculture, Punjab.

Sr. No.	Cooperative year	Share capital held by punjab	Amount of dividend received by Government
1.	1966—67	Rs. 58,54,500/— (Out of Rs. 58,54,500/— the sum of Rs. 55.00 lacs was received in the fag end of the year i.e. in May, 1967 hence no dividend on this amount was due for the year ending 30th June, 1967)	Rs. 3,545/—
2.	1967—68	Rs. 58,54,500	Rs. 2,92,725.00
3.	1968—69	Rs. 58,54,500	Rs. 2,92,725.00
4.	1969—70	Rs. 83,54,500	General Body meeting not held so far. Hence no dividend has been declared.
5.	1970—71	Rs. 83,54,500	

[(ੳ) ਮਾਰਕਫਡ ਦੀ 1 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਹਿੱਸਾ ਪੂੰਜੀ 1,22,22,500 ਰੁਪਏ ਸੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪੂੰਜੀ 1 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ 83,54,500 ਰੁਪਏ ਸੀ ।

(ਅ) ਮਾਰਕਫੈਡ ਦੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ 13 ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 8 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਤੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਦਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਹੈ ਤੇ 3 ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਤੇ 13ਵਾਂ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ :—

1. ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ, ਪੰਜਾਬ ।
2. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ।
3. ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ੲ) ਲੜੀ ਨੰ:	ਸਹਿਕਾਰਤਾ ਸਾਲ	ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਿੱਸਾ ਪੂੰਜੀ	ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਮਿਲਿਆ
1.	1966—67	(58,54,500 ਰੁ. ਵਿਚੋਂ 55 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਮਈ, 1967 ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ 30 ਜੂਨ, 1967 ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਐਸਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ।	3,545 ਰੁ.
2.	1967—68	58,54,500 ਰੁ.	2,92,725.00 ਰੁ.
3.	1968—69	58,54,500 ਰੁ.	2,92,725.00 ਰੁ.
4.	1969—70	83,54,500 ਰੁ.	ਜਨਰਲ ਬਾਡੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਡਿਵੀਡੈਂਡ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ।]
5.	1970—71	83,54,500 ਰੁ.	

CASE OF THEFT REGISTERED AT P.S. BHADSON, DISTRICT PATIALA

115. **Comrade Satya Pal Dang:** Will the Chief Minister be pleased to state :—

(a) whether a case of theft was registered by the Assistant Sub-Inspector (or some other police official) of the P.S. Bhadson, district Patiala in the month of October, 1970 against Comrade Charan Singh, Mastan Singh and Lachhman Singh Gupta Political workers ;

(b) whether a complaint was received by the Government soon after the registration of the case that the entire case was false and had been fabricated by the police ;

(c) whether any enquiry was held into the said complaint; if so, by whom and with what result ;

(d) whether the case against all the three accused was dropped if so, on what date or dates ;

(e) what action, if any, taken against the Assistant Sub-Inspector responsible for fabricating a false case ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ । ਸ/ਸ੍ਰੀ ਚਰਨ ਸਿਘ, ਮਸਤਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਛਮਨ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਵਿਰੁੱਧ 3 ਅਲੈਹਿਦਾ ਅਲੈਹਿਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰ: 47/70, 64/69 ਅਤੇ 75/69 ਅ/ਧ 457/330 ਆਈ. ਪੀਸ. ਸੀ. ਥਾਣਾ ਭਾਦਸੋਂ ਵਿਖੇ ਦਰਜ਼ ਹੋਏ ਸਨ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਲ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਨਾਭਾ ਰਾਹੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਸੀ । ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਅਜੇਹਾ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਐਸ. ਆਈ. ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਅਫਸਰ ਥਾਨਾ ਭਾਦਸੋਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਅ/ਪੁਲਿਸ ਰੂਲ 16.38 (1) ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਮਜਿਸਟਰੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਐਸ.ਆਈ. ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ: 80 ਅ/ਧ 342/323 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ । ਜਿਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਹੈਡਕੁਆਟਰਜ਼ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 21 ਦਸੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਅਖਰਾਜ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।

(ਡੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਸ/ਸ਼੍ਰੀ ਮਸਤਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਛਮਨ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ 64/69 ਅਤੇ 75/69 ਤਰਤੀਬਵਾਰ ਵਿਚ ਮਿਤੀ 8 ਦਸੰਬਰ, 1969 ਅਤੇ 6 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਅਦਮ ਪਤਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ: 47/70 ਵਿਚ ਮਿਤੀ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

(ਈ) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

BUILDINGS TAKEN ON RENT BY THE EDUCATION DEPARTMENT AT CHANDIGARH

116. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state :—

(a) the number of buildings taken on rent at present by the Education Department in Chandigarh for its various offices and a statement showing the rent of each building and the office situated in it be laid on the Table of the House ;

(b) the total rent being paid at present by the Education Department on account of these buildings ?

Sardar Umrao Singh: (a) Requisite information is given below:—

No. of Private buildings taken on rent	Rent for each building being paid at present.		Office situated,
Five	1. S.C.O. No. 34 (1st, 2nd & 3rd floors) Sector 17 Chandigarh.	Rs. 1350/— p.m.	Some branches of the main office and two more units with Director, State Guidance Bureau, Punjab and Counsellor
	2. S.C.O. No. 76 and 77 (2nd and 3rd floor) Sector 17, Chandigarh.	Rs. 2650/— p.m.	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

3. S.C.O. 95, 96 and 97 (1st floor) Sector 17, Chandigarh.	Rs. 2700/— p.m.	of Agriculture, Punjab.
4. S.C.O. 110, Sector 28-A, Chandigarh.	Rs. 550/— p.m.	Advisor, Technical Education, Punjab.
5. S.C.O. 1010 and 1011, Sector, 22-B, Chandigarh.	(No rent is being paid at present as the same has not yet been assessed by the P.W.D. authorities.)	State Institute of Science Education, Punjab.

(b) Total Rent being paid at present. Rs. 7250/—PM

[(ੲ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲਈਆਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ।		ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਹਰ ਇਕ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ।		ਜਿਹੜਾ ਦਫਤਰ ਸਥਿਤ ਹੈ।
1		2		3
ਪੰਜ	(1)	ਐਸ.ਸੀ.ਓ. 34 (ਪਹਿਲੀ, ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੰਜ਼ਲ) ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।	ਰੁ: 1350/— ਮਹੀਨਾ	ਮੇਨ ਦਫਤਰ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੌ ਹੋਰ ਯੂਨਿਟਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਟੇਟ ਗਾਈਡੈਂਸ ਬਿਊਰ, ਪੰਜਾਬ
	(2)	ਐਸ.ਸੀ.ਓ. 76,77 (ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਮੰਜਲ) ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।	ਰੁ: 2650/— ਮਹੀਨਾ	ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਫਤਰ।
	(3)	ਐਸ.ਸੀ.ਓ. 95,96 ਅਤੇ 97 (ਪਹਿਲੀ ਮੰਜਲ) ਸੈਕਟਰ 17, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।	ਰੁ: 2700/— ਮਹੀਨਾ	
	(4)	ਐਸ.ਸੀ.ਓ. 110, ਸੈਕਟਰ 28-ੲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।	ਰੁ: 550/— ਮਹੀਨਾ	ਸਲਾਹਕਾਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

	1	2	3
(5)	ਐਸ.ਪੀ.ਓ. 1010 ਅਤੇ 1011 ਸੈਕਟਰ 22-ਬੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।	ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।	ਸਟੇਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਸਾਇੰਸ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ।

(ਬੀ) ਇਸ ਵੇਲੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕੁੱਲ ਕਿਰਾਇਆ ਰੁ. 7250 — ਮਹੀਨਾ ।]

NON-RELEASE OF GOVERNMENT GRANT FOR PUBLIC HIGH SCHOOL, BAHLOWAL (HOSHIARPUR)

117. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Education be pleased to state:—

(a) whether the Government is aware of the fact that the teachers of the Public High School. Behlowal (Hoshiarpur) a recognised and aided school were not paid their salaries for about first six months of 1971 because of non-release of the Government grants; if so, the reasons for the non-release of the Government grants ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes.

The adhoc grant of first three months i.e. 1/71 to 3/71 was not paid to the school due to the reason that the school authorities had already received Rs. 28,267/— in excess from the Department. So the recovery of Rs. 19,924/— was made from the grant of the school for the period from October, 70 to December, 70, January, 71 to March, 71 and the recovery of the remaining amount of Rs. 8,343/— was made from the grant of the school for the period from April, 71 to June, 71. After adjusting the full amount of recovery of Rs. 28267/— the balance of the grant for the period from April, 71 to June, 71 amounting to Rs. 1,868/— was issued to the school.

[ਏ) ਹਾਂ ਜੀ ।

ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਐਡਹਾਕ ਗਰਾਂਟ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਂ 1/71 ਤੋਂ 3/71 ਤੱਕ ਦੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਕੂਲ ਨੇ 28,267/— ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਮਹਿਕਮੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਸੀ । ਜਿਸ ਕਰਕੇ 19,924/— ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ 10/70 ਤੋਂ 12/70, 1/71 ਤੋਂ 3/71 ਤੱਕ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 8343/— ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਟੌਤੀ 4/71 ਤੋਂ 6/71 ਤਕ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਵਿਚੋਂ ਕਟਕੇ 1868/— ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ 4/71 ਤੋਂ 6/71 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕਰ ਦਿਤੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

SUBSIDIES TO SMALL FARMERS UNDER THE FOURTH PLAN

118. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) the total amount which will be given to Punjab during the 4th Plan period by the Government of India under the Scheme of the Planning Commission and the Union Agriculture Ministry for giving subsidies to small farmers with holdings below 7½ acres;

(b) the amount, if any, which will be contributed by the Punjab Government during the same period ;

(c) the manner in which the said amount is proposed to be spent and a copy of the scheme in this respect be laid on the Table of the House ?

Shri Hans Raj Sharma : (a) The Government of India have, formulated two schemes for small farmers with holdings below 7½ acres Marginal Farmers and Agricultural Labourers Scheme and Small Farmer's Development Agency. In total, a sum of Rs. 5 crore will be provided as financial assistance during the Fourth Plan period to these agencies by Government of India. The following districts are covered under these 2 schemes :—

(1) Ropar, Hoshiarpur, and Jullundur-Kapurthala under 'Marginal Farmers and Agricultural Labourers scheme.'

(2) Ferozepur-Amritsar and Sangrur-Patiala under the Small Farmer's Development Agency.

(b) These schemes are 100% Centrally sponsored and the Punjab Government is not required to contribute anything for the purpose.

(c) A statement is laid on the Table of the House.

STATEMENT

Break up of Financial assistance to be provided by the Government of India under Marginal Farmers & Agricultural Labourers and Small Farmer's Development Agency.

Marginal Farmers and Agricultural Labourers

(Rs. in Lakhs)

Item No.	Ropar	Hoshiarpur	Jullundur & Kapurthala
1	2	3	4
A. Risk Fund @ 3 per cent on long-term loans for Irrigation, Land levelling, Sheds, and Animals and Birds.	2.42	2.390	5.41
Risk Funds @ 11 per cent (i.e. 8 per cent to Primary Societies and 3 per cent to Central Banks) on short term Loans for Fertilizers and Custom Service.	4.81	4.812	9.62

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

[Minister for Finance]

	1	2	3	4
	Total "A"	7.23	7.202	15.03
B.	Managerial subsidies to Cooperative Industries etc :—			
	(a) Central Cooperative Banks and Land Mortgage Banks.	0.48	0.900	1.30
	(b) Primary Societies—			
	Subsidy to weak Primary Societies in the operational area Salary of the Secretaries to be subsidized.	0.82	0.820	1.65
	(c) Dairy Poultry & Piggery Societies.	3.05	2.960	6.20
	Total "B"	4.35	4.680	9.15
C.	Subsidies—			
	Subsidy on Land Development	2.50	2.500	5.00
	Subsidy on birds & animals	4.95	4.783	9.73
	Subsidy on sheds for birds & animals.	4.91	4.805	9.71
	Subsidy on Minor Irrigation.	13.33	13.333	33.33
	Total A, B&C	37.27	37.303	81.95
D.	Schemes for Landless Agricultural Labourers.	2.50	2.500	5.00
E.	Scheme for Rural Artisans	2.50	2.500	5.00
F.	Agency Staff (Approximately)	5.11	5.110	5.11
G.	Future Schemes and Reserve Fund.	2.62	2.587	2.94
	Grand Total	50.00	50.000	100.00

Pattern of Financial Assistance by Small Farmers Development Agency.

(Rs in lakhs)

	Ferozepur & Amritsar	Sangrur & Patiala
1. Risk Fund		
(i) For long-term loans @ 3%........	20.19	20,19
(ii) For short-term loans @ 9 per cent. ..	24.84	24.84
Total	45.03	45.03

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

2. Managerial subsidies to cooperative institutions, etc.—			
(a) Central Cooperative Banks and Land Mortage Banks.	..	2.40	2.40
(b) Primary Societies-Subsidy to weak Primary Societies in operated area.			
Salary of the Secretaries to be subsidized.	..	1.10	1.10
(c) Dairy and Poultry Societies	..	2.40	2.40
Total		5.90	5.90
3. Subsidies—			
(a) Subsidy on minor irrigation.	..	35.00	35.00
(b) Subsidy on land levelling.		7.50	7.50
(c) Subsidy on gypsum for land reclamation.	..	5.00	5.00
(d) Subsidy on custom service.	..	5.00	5.00
(e) Subsidy on construction of sheds	..	2.50	2.50
(f) Subsidy on birds and animals.	..	4.00	4.00
Total		59.00	59.00
Total 1, 2 and 3		109.93	109.93
4. Agency Staff (approx)		5.00	5.00
5. Future scheme/Reserve Fund	..	35.07	35.07
Grand Total		150.00	150.00

*A copy each of the Project Reports is enclosed.

SMALL FARMERS DEVELOPMENT AGENCY PATIALA AND SANGRUR

119. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Development be pleased to state :—

(a) whether a Small Farmers Development Agency has been set up at Patiala and Sangrur; if so, when and the names with full addresses of the members thereof ;

(b) the criterion on the basis of which non-official members of the said Agency have been salected/appointed ;

(c) the details of the posts provided for the Small Farmers Development Agency, Patiala and Sangrur ;

*Placed in the Library.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

(d) the details of the posts so far filled and the manner in which the personnel were selected ;

(e) the number of persons among those appointed who have been taken on deputation from other departments and of those recruited directly ;

(f) the manner in which the remaining posts are proposed to be filled?

Captain Rattan Singh : (a) Yes. The Agency was registered on the 8th March, 1971. The list of members, indicating their names and addresses is attached as per statement "A".

(b) The non-official members were nominated on the recommendations of the Deputy Commissioners, Sangrur and Patiala.

(c) The detail of the posts provided for S.F.D.A. Sangrur-Patiala is given in the attached statement "B"

(d) The information regarding the above posts so far filled and the manner in which these were filled is enclosed in the statement "C" seriatim.

(e) (i) Seven persons, have been taken on deputation and six per sons app. inted direct.

(f) On deputation basis.

STATEMENT 'A'

S- No.	Names with address of the members.		
1.	Commissionor, Patiala Division, Patiala.	..	President
2.	Deputy Commissioner, Sangrur.	..	Vice President
3.	Deputy Commissioner, Patiala.	..	—do—
4.	Project Officer, S.F.D. A	..	Secretary
5.	Registrar, Cooperative Societies, Punjab or his nominee.	..	Member
6.	Director of Agriculture, Punjab, or his nominee.	..	—do—
7.	Director, Animal Husbandry, Punjab or his nominee.	..	—do—
.	Chief Conservator of Soils, Punjab or his nominee.	..	—do—

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

9.	Managing Director, Punjab, Agro Industries Corporation. ..	Member
10.	Executive Engineer, Puujab State Electricity Board, Sangrur. ..	—do—
11.	Executive Engineer, Punjab State Electricity Board, Patiala. ..	—do—
12.	Managing Director, State L. M. B. for his nominee.	—do—
13.	Chairman, Central Cooperative Bank, Saugrur...	—do—
14.	Chairman, Central Cooperative Bank Patiala ..	—do—
15.	Chairman Zila Parished, Sangrur. ..	—do—
16.	Chairman, Zila, Parished, Patiala. ..	—do—
17.	Representative of Planniug Commission Government of India. ..	—do—
18.	Representative of Ministry of Food & Agriculture, Government of India. ..	—do—
19.	Sh. Hardam Singh, Patiala (Non-official) ..	—do—
20.	Sh. Kundan Singh Patang, Ex. M.L.A., Sangrur. ..	—do—
21.	Sh. Harbhajan Singh, Member, Market Committee Bassi-Pathana. ..	—do—
22.	Sh. Yadvinder Singh, Chairman, Market, Committee, Barnala. ..	—do—

STATEMENT "B"

The details of the posts provided for the Small famrers Development Agency Sangrur and Patiala.

The following posts have been provided:—

1. Project Officer.
2. Assistant Project Officer (Agri.)
3. Assistant Project Officer (Coop.)
4. Assistant Project Officer (Ani. Husb.)
5. Head Clerk.
6. Accountant.
7. Stenographer.
8. Statistical Assistant.
9. Clerk-cum-Typist.
10. Clerk-cum-Cashier.
11. Class IV employees (Four)
12. Driver.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Development]

STATEMENT "C"

The details of the posts so far filled and the manner in which the personnel were selected.

The position is indicated post-wise as under;—

1. Appointment made on deputation basis by the Chief Secretary to Government, Punjab.

2. Selected and appointed on deputation basis out of the names recommended by the Director of Agriculture, Punjab Chandigarh.

3. Selected and appointed on deputation basis out of the names recommended by the Registrar, Cooperative Societies, Punjab.

4. Post vacant.

5, 6, & 7) Selected and appointed on deputation basis by a Sub-Committee consisting of Deputy Commissioner Sangrur, Patiala and the Projeet Officer S.F.D.A out of the candidates who applied.

8. Post vacant.

9. Selected and appointed on deputation basis out of the applicants from the Commissioners Office, Patiala Division.

0, 11, & 12) Selected directly out of the coandidates of the Local employment exchange.

NON-PAYMENT OF STIPENDS SCHOLARSHIPS TO SCHEDULED CASTES STUDENTS IN S.D. HIGHER SECONDARY SCHOOL, AMRITSAR.

120. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education be pleased to state whether the District Education Officer, Amritsar received a complaint dated 31st May, 1970 that the scheduled castes students studying in the S.D. Higher Secondary School, Gate Bhagtanwala, Amritsar had not been paid their scholarships/stipends for the last two years ; if so, the action taken thereon and with what results?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫਸਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਐਸ. ਡੀ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਭਗਤਾਂਵਾਲਾ ਗੇਟ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕਮ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰ ਦੇਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿਤਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜੇ ਤਕ ਇਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

[(a) Yes.

(b) The school records have been checked by the District Education Officer, Amritsar and it is found that the payment of stipends to scheduled castes students has not yet been made.

The District Education Officer, Amritsar has given verbal as well as written orders to the Principal-cum-Manager of the S.D. Higher Secondary School, Gate Bhagtanwala, Amritsar for making payment of the said stipends to the students concerned, but the same have not been paid so far.]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

BUILDING CONSTRUCTED TO HOUSE THE INTENSIVE CARE UNIT AND BLOOD BANK AT AMRITSAR

121. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state :—

(a) whether any new building has been constructed/completed during the last one year within the premises of the V.J. Hospital, Amritsar to house the intensive care unit and Blood Bank ;

(b) whether the inauguration of the said intensive care unit and the Blood Bank in the new Building took place, if so, when and by whom ;

(c) whether any inscription has been placed on the Building to show as to the purpose for which it has been constructed ;

(d) whether agency which executed the work and the amount incurred there on ;

(e) whether any quotations were invited and the authority which sanctioned the amount ?

Shri Hans Raj Sharma (a) Yes.

(b) Yes. It was performed by the then Health Minister, Shri Rawal Singh, on 17th April, 1971.

(c) Yes.

(d) The work was executed by M/s. Bhatia Art Studio, Amritsar. A sum of Rs. 1764/— was incurred.

(e) Yes. The amount was sanctioned by the Medical Superintendent, V.J. Hospital, Amritsar.

INDUSTRIAL DISPUTES

122. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Finance be pleased to state: —

(a) the total number of industrial disputes raised in the State during the year 1970-71.

(b) the number of the said disputes raised by Unions affiliated to AITUC, INTUC, BMS and HMS and Independent Units separately?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Hans Raj Sharma: (a) Year-wise figures are as under: —

Year	Total No. of Industrial disputes.
1970	3099
1971	3094

(b) The details of the aforesaid disputes are as under: —

Raised by	Year 1970	Year 1971	Total
AITUC	1766	1323	3089
INTUC	147	115	262
BMS	356	401	757
HMS	8	8	16
HMP	—	15	15
Akali Dal	7	—	7
CITU	—	219	219
Independents	815	1013	1828
Total	3099	3094	6193

SECURITY FOR DOMESTIC POWER CONNECTIONS IN THE STATE

123- Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state:

(a) the date on which the security for domestic power connections was last increased in Punjab by the Punjab State Electricity Board, and to what extent.

(b) whether it is a fact that with effect from the same date, a new non-refundable charge was imposed; if so, the details thereof?

Shri Gurmail Singh: (a)Security for domestic power connections was increased with effect from 1st August, 1970. It was increased from Rs. 10/— to Rs. 20/— per K.W. of load applied/connected or part there of in respect of new as well as existing consumers as a result of introduction of bi-monthly billing scheme. Security for meters was also enhanced from Rs. 10/— to Rs. 20/— per meter for new consumers.

(b) Yes, Sir.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

In the case of prospective domestic consumers where applications have been registered after 31st July, 1970, the applicants are required to deposit the following service connection charges: —

Sr. No,	Load applied for	Fixed charges	Variable charges for service line beyond 30.48 meters.
1.	**In Rural Areas**		
	Load upto 2000 Watts.	Rs. 40/—	Rs. 4/— per meter
2.	**In Urban Areas.**		
	Load Upto 200 Watts.	Rs. 60/—	Rs. 5/— per meter
3.	**In Urban & Rural Areas**		
	Load above 2000 watts & upto 5000 watts.	Rs. 80/—	Rs. 6/— per meter

Schedule of connection charges recoverable for 3 phase Domestic connection

(i)	Load above 2000 Watts & upto 5000 watts.	Rs. 125/—	Rs. 10/— per meter
(ii)	Load above 5000 watts & upto 10000 watts.	Rs. 140/—	Rs. 11/—per meter
(iii)	Load above 10 K W and upto 15 K W.	Rs. 150/—	Rs. 11/—per meter
(iv)	Load above 15 KW and upto 25 KW	Rs. 200/—	Rs. 17/—per meter
(v)	Load above 25 K W and up to 40KW	Rs. 250/—	Rs. 23/—per meter
(vi)	Load above 40 K W and upto 50 K W	Rs. 325/—	Rs. 29/—per meter

[(ੳ) ਘਰੇਲੂ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਕਮ 1·8. 1970 ਤੋਂ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸੀ । ਦੋ ਮਾਸਕ ਬਿਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤੇ/ਕੁਨੈਕਟ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਵਾਟ ਲੋਡ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਭਾਗ ਤੇ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਤੇ 10 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾਕੇ 20 ਰੁਪਏ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ । ਨਵੇਂ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਵੀ 10 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾਕੇ 20 ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿੰਜਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ]

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।

ਸੰਭਾਵੀ ਘਰੇਲੂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 31. 7. 1970 ਤਕ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨ ਦਰਾਂ ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਖਰਚੇ ਦੇਣੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ।

ਕ੍ਰਮ ਨੰ:	ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਲੋਡ	ਮਿਥੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ।	30.48 ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵਧ ਸਰਵਿਸ ਲਾਈਨ ਲਈ ਬਦਲਵੇਂ ਖਰਚੇ ।
	ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ		
1.	2000 ਵਾਟ ਤਕ ਲੋਡ	40 ਰੁਪਏ	4 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
	ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ		
2.	2000 ਵਾਟ ਤਕ ਲੋਡ	60 ਰੁਪਏ	5 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ।
	ਸ਼ਹਿਰੀ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ		
3.	2000 ਵਾਟ ਲੋਡ ਤੋਂ ਉਤੇ ਅਤੇ 5000 ਤਕ	80 ਰੁਪਏ	6 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ।

3. ਫੇਜ਼ੀ ਘਰੇਲੂ ਕਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਵਸੂਲਣ ਯੋਗ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ।

1.	2000 ਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਲੋਡ ਅਤੇ 5000 ਵਾਟ ਤਕ ।	125 ਰੁਪਏ	10 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
2.	5000 ਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਲੋਡ ਅਤੇ 10000 ਵਾਟ ਲੋਡ ਤਕ	140 ਰੁਪਏ	11 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ
3.	10 ਕਿਲੋ ਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਲੋਡ ਅਤੇ 15 ਕਿਲੋ ਵਾਟ ਤਕ	150 ਰੁਪਏ	11 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ।
4.	15 ਕਿਲੋ ਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਲੋਡ ਅਤੇ 25 ਕਿਲੋ ਵਾਟ ਤਕ	200 ਰੁਪਏ	17 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ।
5.	25 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਲੋਡ ਅਤੇ 40 ਕਿਲੋ ਵਾਟ ਤਕ	250 ਰੁਪਏ	20 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ।
6.	40 ਕਿਲੋਵਾਟ ਤੋਂ ਉਤੇ ਲੋਡ ਅਤੇ 50 ਕਿਲੋ ਵਾਟ ਤਕ	325 ਰੁਪਏ	29 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਰ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

DOMESTIC POWER CONNECTIONS IN THE STATE.

124 Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state the total number of domestic power connection given in Punjab during the period from 1st December, 1970 to 31st May 1971 as also during the period from 1st December, 1969 to 31st May 1970 and 1st December, 1968 to 31st May, 1969?

Shri Gurmail Singh:

1.	Domestic connections given in Punjab from 1st December, 1970 to 31st May, 1971 ..	34,742
2.	From 1st December, 1969 to 31st May, 1970 ..	44,705
3.	From 1st December, 1968 to 31st May, 1969 ..	42,135
[(1)	ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 1. 12. 70 ਤੋਂ 31. 5. 71 ਤਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਘਰੇਲੂ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ..	34,742
(2)	1. 12. 69 ਤੋਂ 31. 5. 1970 ਤਕ ..	44,705
(3)	1. 12. 68 ਤੋਂ 31. 5. 69 ਤਕ ..	42,135]

SHOPS ALLOWED IN NEW BUS STAND, JULLUNDUR.

125. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state: —

(a) the number of shops allowed in the new Bus Stand, Jullundur for the year 1971-72;

(b) the manner in which the persons to whom shops were allotted in the Adda were selected;

(c) whether the sites were auctioned;

(d) the rent of each of the sites auctioned or given otherwise;

(e) whether any condition has been imposed on the shopkeepers to prevent charging of exorbitant rates from the passengers;

(f) whether one and the same system is adopted for different Bus Stands for allotting sites for shops or there are any different systems ?

Giani Zail Singh: (a) Four only.

(b) Open auctions were held on the fixed date after giving wide publicity and the highest bidders were selected for the allotment of shops.

(c) Yes.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(d) The following shops were auctioned at the monthly rent shown against each: —

(i)	Book Stall	Rs. 2,125.00	per month.
(ii)	Fruit Shop	Rs. 8,050.00	per month.
(iii)	Hotel	Rs. 10,050.00	per month.
(iv)	Tea Stall	Rs. 11,950.00	per month.

(e) The rates in respect of the following items for sale to public were fixed before the auction and in other cases no condition was imposed.

Coca Cola	Rs. 0.60 Paise
Bhatura with Chholas	Rs. 0.30 Paise
Sweets	Market rate.
Fruit	Market rate.
One Samosa	Rs. 0.30 paise

(f) Yes

[(ੲ) ਕੇਵਲ ਚਾਰ ਦੁਕਾਨਾਂ ।

(ਬੀ) ਨਿਯਤ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਚੋਖੇ ਪਰਚਾਰ ਮਗਰੋਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਖੁਲ੍ਹੀ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੋਲੀ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ।

(ਸੀ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਡੀ) ਹੇਠਾਂ ਦਸੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੰਕਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ :—

(1)	ਬੁਕ ਸਟਾਲ	ਰੁਪਏ 2125-00 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ
(2)	ਫਰੂਟ ਸੋਪਸ਼	ਰੁਪਏ 8050-00 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ
(3)	ਹੋਟਲ	ਰੁਪਏ 10050-00 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ।
(4)	ਟੀ ਸਟਾਲ	ਰੁਪਏ 11950-00 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾਂ ।

(ਈ) ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਦੇ ਭਾਅ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨੀਲਾਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ: —

ਕੋਕਾ ਕੋਲਾ	60 ਪੈਸੇ ।
ਭਠੂਰਾ ਛੋਲਿਆਂ ਸਹਿਤ	30 ਪੈਸੇ ।
ਇਕ ਸਮੋਸਾ	30 ਪੈਸੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮਠਿਆਈਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਭਾਅ ਅਨੁਸਾਰ।

ਫਲ " "

(ਐਫ) ਹਾਂ ਜੀ।]

DISAPPEARANCE OF SHRI PRITAM DASS OF VILLAGE AND POST OFFICE KAKRALA KALAN, DISTRICT LUDHIANA

126. Comrade Satya Pal Dang: Will the Chief Minister be pleased to state: —

(a) whether a deputation met the I. G. of Police, Punjab on 30th April, 1971 about the alleged whisking away of Shri Pritam Dass s/o Shri Raja Ram of village and post office Kakrala Kalan, Tehsil, Samrala, District Ludhiana on 17th April, 1971 by Shri Mohinder Singh, Inspector, C. I. A. Staff, Ludhiana and complete dis-appearance of Shri Pritam Dass since then ;

(b) whether telegraphic representations to this effect were received earlier on 19th April, 1971 or there about by the S. S.P. and the D. C. Ludhiana;

(c) if the answer to part (a) and/or (b) above be in the affirmative, the action taken by the Government in the matter and the result thereof;

(d) whether Shri Pritam Dass has since been traced?

Giani Zail Singh: (a) There is no record to show that any deputation met on 30th April, 1971 the then Inspector General of Police, Punjab about the alleged whisking away on 17th April, 1971 of Shri Pritam Dass son of Shri Raja Ram of village & Post office Kakrala Kalan, Tehsil Samrala, District Ludhiana by Shri Mohinder Singh, Inspector C.I.A. Staff, Ludhiana and his complete dis-appearance since then. It is, however, correct that Shri Raja Ram, father of the above said Pritam Dass submitted an application, containing the above-noted allegations, to the Inspector General of Police, Punjab, Chandigarh on 30th April, 1971.

(b) No telegraphic representation from Shri Raja Ram to the above effect was received by the Senior Supd. of Police, Ludhiana on 19th April, 1971. However, a telegraphic representation in this behalf was received from Shri Raja Ram by the Deputy Commissioner, Ludhiana on 19th April, 1971.

(c) On receipt of the representations, enquiries were got conducted. The allegations contained in the representations could not be substantiated Shri Raja Ram also filed a Writ Petition in the High Court of Punjab and Haryana State, at Chandigarh alleging the same facts. In this Writ Petition Senior Superintendent of Police, Ludhiana and Shri Mohinder Singh, Inspector of Police, C. I. A. Ludhiana were impleaded as respondents. This writ petition was dismissed by Mr. Justice S. S. Sandhawalia on 15th June, 1971.

(d) No.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

[(ਏ) ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ 30 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਕੋਈ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਸਾਬਕਾ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਪੁਲਿਸ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਪੁਤਰ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਤੇ ਡਾਕਖਾਨਾ ਕਕਰਾਲਾ ਕਲਾਂ ਤਹਿਸੀਲ ਸਮਰਾਲਾ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ 17 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਸਟਾਫ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਗੁੰਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ । ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾਸ ਨੇ ਇਕ ਦਰਖਾਸਤ ਉਪਰੋਕਤ ਲਿਖੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਮਿਤੀ 30 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਪੁਲਿਸ ਪੰਜਾਬ, ਚੰਗੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ।

(ਬੀ) ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੰਟ ਪੁਲਿਸ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਤਾਰ 19 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਕ ਤਾਰ ਮਿਤੀ 19 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਵਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਾਹਿਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

(ਸੀ) ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਨਤੀ ਆਉਣ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ । ਸ੍ਰੀ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਨੇ ਭੀ ਇਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਫ਼ਾਈਲ ਕੀਤੀ । ਇਸ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੰਟ ਪੁਲਿਸ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਪੁਲਿਸ, ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਉਤਰਦਾਤਾ ਤਸੱਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਇਹ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਾਨ ਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਮਿਤੀ 16 ਜੂਨ, 1971 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਤੀ ।

(ਡੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ ।]

GRANTS FOR INDUSTRIAL WORKERS HIT BY POWER SHORTAGE

127. Comrade Satya Pal Dang: Wil the Minister for Finance be pleased to state whether the Government received copies of any resolutions adopted by the Municipal Committee, Amritsar during the months of August, 1970 and January, 1971 recommending to the Government to give grants to Industrial Workers hit by power shortage resulting in loss of employment; if so, the decision taken regarding the same?

ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ : ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਅਫ਼ਸਰ, ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਾਸੋਂ ਅਗਸਤ, 1970 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ, 1971 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ।

PROPOSED EXTENSION OF MUNICIPAL LIMITS OF MOGA

128. Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state—

(a) whether any proposal to extend the Municipal limits of the Moga Municipality is pending consideration with the Government; if so, the date on which it was first received;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(b) the reason for which a decision has not been taken in the matter, so far;

(c) whether any such proposal was rejected by the Government during the last two years; if so, the reasons therefor;

(d) the number of factories and Mills which would come within the Municipal limits, if the proposal to extend the said Municipal limits were to be sanctioned?

Shri Joginder Pal Pandey: (a) No. The limits of Municipal Committee Moga have since been extended.

(b) Municipal limits have since been extended vide P.G. Notification No. 17 (35)—7CI—71/25753 dated 2nd December, 1971.

(c) No.

(d) Only one factory namely M/s Food Specialities Ltd. has been included in Municipal limits by the said notification. There are of course other small industrial units but they are not registered under the Factories Act.

[(ੳ) ਨਹੀਂ । ਨਗਰਪਾਲਕਾ, ਮੋਗਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ।

(ਅ) ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਮੋਗਾ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿ-ਸੂਚਨਾ ਨੰ: 17 (35)-7 ਸੀ 1-71/25753 ਮਿਤੀ 2 ਦਸੰਬਰ 1971 ਰਾਹੀਂ ਵਧਾਈਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ ।

(ੲ) ਨਹੀਂ ।

(ਸ) ਕੇਵਲ ਇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਅਰਥਾਤ ਮੈਸਰਜ਼ ਫੂਡ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਨਗਰਪਾਲਕਾ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ । ਬੇਸ਼ਕ ਹੋਰ ਦੂਸਰੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਉਦਯੋਗਕ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵੀ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਫੈਕਟਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ।

COMPLAINT AGAINST ASSISTANT DIRECTOR OF ELECTIONS

129. Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state:—

(a) whether any complaints of misuse of powers & corrupt practices against the Assistant Director of Elections were received by the Government during November, 1970 from or on behalf of staff of Municipal Election Office; if so, whether any departmental inquiry was held against the said officer;

(b) whether it is a fact that the Punjab Subordinate Services Federation also forwarded a copy of the said complaint to the Chief Secretary to Government, Punjab, during January-February, 1971, asking for an inquiry to be instituted through the Vigilance Department;

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Comrade Satya Pal Dang]

(c) if the reply to parts (a) and (b) above be in the affirmative a copy of the said complaint, alongwith copy each of inquiry reports made by the department concerned and the Vigilance Department, together with the action taken against the said officer be laid on the Table of the House;

(d) if the said inquiry has not yet been completed; the time by which it is expected to be completed?

Shri Joginder Pal Pandey: (a) Yes.

(b) Yes.

(c) The inquiry reports are still under consideration of the Government. Necessary action in pursuance of those reports is being taken, before the Government could decide about various complaints against Assistant Director of Elections. Till then it will not be in public interest to lay copies of the complaints, enquiry reports, etc., on the Table of the House.

(d) Inquiry in this case has since been completed.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਅ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ੲ) ਇਨਕੁਆਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਾਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਚੋਣ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨਕੁਆਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਬਿਨਾ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਹਾਲੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਹਾਊਸ ਦੀ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਕ ਹਿੱਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

(ਸ) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਨਕੁਆਰੀ ਅਗੇ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ।]

COMPLAINT AGAINST THE PRESIDENT, MUNICIPAL COMMITTEE, BANUR

130. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister of State for Local Government and Jails be pleased to state—

(a) whether any complaint by any Municipal Commissioner or citizen of Banur, tehsil Rajpura, district Patiala against the President of the Municipal Committee, Banur containing allegations of tempering with Minute Book by the latter and misuse of power, etc. is pending with the Government; if so, since when;

(b) the details of the allegations made in the said complaint;

(c) whether any enquiry has been held into the said complaint;

(d) the reasons for the delay in the disposal of the said complaint ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Joginder Pal Pandey: (a) Yes. Since 6th April, 1970.

(b) The information is laid on the Table of the House.

(c) Yes.

(d) Matter remained under enquiry. President did not attend on 6th August, 1972. Now case adjourned upto 8th May, 1972 for personal hearing.

DETAILS OF ALLEGATIONS.

It had been brought to the notice of the Government that Shri Amrit Lal Bansal, President, Municipal Committee Banur, wrongly adjourned the meeting of the aforesaid Committee held on the 27th May, 1970 without assigning any reason therefor and against the wishes of the majority of the members present there at. In order to cover the lapse, he consequently, inserted the words 'due to uproar' with his own hands. Further, when a complaint to this effect was made by some of the members of the Municipal Committee, Banur to the higher authorities, he, with a view to destroy the documentary evidence of insertion made in his own hand in the proceedings of the meeting dated the 27th may, 1970, managed to replace the entire proceeding book which started from the 9th February, 1970. The new proceeding book was got issued by him from the Municipal Store and was got re-written by Shri Om Parkash, Moharrir who records the proceedings of the meetings of the Committee.

COMPLAINT AGAINST S. H. O. BANUR DISTRICT PATIALA.

131. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether in the month of May or June, 1971, the then Chief Minister received an undated representation from S/Shri Bachan Singh, Ranjit Singh Karola and others containing serious allegations against the S. H. O. of P. S. Banur, District Patiala and also requesting that he be transferred; if so, a copy of same be laid on the Table of the House;

(b) the action taken on the said representation and the result thereof?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ੲ) ਹਾਂ ਜੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਕ ਨਕਲ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸਬੰਧੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਰਤੀਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਚ ਲਾਏ ਦੂਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੂਸ਼ਣ, ਜਿਹੜਾ ਐਸ. ਆਈ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਮੁਖ ਅਫਸਰ, ਬਨੂੜ, ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਸਚਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਐਸ. ਆਈ. ਨੇ ਮੁਕਦਮਾਂ ਨੰ: 9/71 ਅ/ਧ 323/342 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਲਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਨਖੇਧੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 12 ਜੁਲਾਈ, 1971 ਨੂੰ ਐਸ. ਆਈ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਅਫ਼ਸਰ, ਬਨੂੜ, ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ,

ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਗਵਰਨਰ ਸ਼ਾਹਿਬ,
ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ।

ਵਿਸ਼ਾ:— ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਬਾਰੇ ।

ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤੀ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ । ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਸ. ਐਚ. ਓ., ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਾਂ ਲਈਆਂ । ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਜਾਮਾ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਮੋੜਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ 24 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਕੋਮਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਮਾਰਕਸੀ ਵਲੋਂ ਪਬਲਿਕ ਜਲਸਾ ਕਰਕੇ ਐਸ. ਪੀ., ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ, ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਪਟਿਆਲਾ, ਆਈ. ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇਲਾਕੇ ਦੇ 60 ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਦਸਖਤ ਅਤੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵੀ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ।

10 ਮਈ, 1971 ਨੂੰ ਇਕ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਐਸ. ਪੀ., ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਖੁਦ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ। ਇਸ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰ, ਮੁਨਿਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨੂੜ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪੰਚ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਨੰਬਰਦਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ । ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਂਗਾ ਤੇ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਬਚਾਉ ਲਈ 12 ਮਈ, 1971 ਨੂੰ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਬਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਨੂੰ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਬੁਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਐਸ. ਪੀ. ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਵਾਕੇ ਭੇਜ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਕੋਈ ਇਤਲਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਪੰਜ ਦਸ ਬੰਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਠੋਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਗਲਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਵਾਈ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ., ਸਾਹਿਬ ਇਨਕੁਆਰੀ ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ । ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਜਵਾਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਅਗਰ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਹੁਣ ਲੈ ਆਉ । ਅਸੀਂ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ, ਤੋਂ ਕਿਨਕੁਆਰੀ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦੇ । ਇਸ ਵਾਕਿਆਤ ਦੀ ਖਬਰ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ., ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨਕੁਆਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫੇਰ ਇਨਕੁਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਸਮਝਦੇ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਗਰ ਸਾਡੀ ਇਸ ਮੰਗ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਬਲਕਿ 26 ਮਈ, 1971 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨਕੁਆਰੀ ਲਈ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਲਾਹ ਦਿਤੀ ਗਈ ਨਾਲ ਹੀ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਨੂੰ ਵੀ ਇਤਲਾਹ ਦਿਤੀ ਗਈ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਰੱਖਣਾ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਐਸ. ਐਚ.ਓ. ਬਨੂੜ ਨੇ ਸਾਰਾ ਅਮਲਾ ਲੈਕੇ ਇਸ ਕੰਮ ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 26 ਮਈ, 1971 ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਹੋਵੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕਰੇ। ਇਸ ਕੰਮ ਤੇ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸੈਕਟਰੀ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਹਰ ਵੇਲੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਦੇ ਸਾਂਝੀ ਹਨ, ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਰਕੇ ਥਾਣੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਮਲੇ ਨੇ ਅਤੇ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਨੇ 26 ਮਈ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇੱਕਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਇਆ। ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਕੰਮ ਲਈ ਬਨੂੜ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

26 ਮਈ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਪਾਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਦੱਸਣ, ਲਈ ਕੋਈ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਲੋਕ ਆਏ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੱਸ ਨੰਬਰੀਏ ਬਦਮਾਸ਼, ਲਸੰਸਦਾਰ ਅਤੇ ਸਮੱਗਲਰ ਅਤੇ ਉਹ ਬੰਦੇ ਜੋ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਿਵਾਉਣ ਵਿਚ ਅਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਲਸੰਸਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਲਸੰਸਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਸ ਨੰਬਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਚਲਦੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਗਰੁਪਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕਿ ਸਦਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਹਾਂਗਾ। ਕੁਝ ਪੰਚਾਂ ਸਰਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਨਵੇਂ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਲਾਕੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 200 ਬੰਦਾ ਇੱਕਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਸਨ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਬੁਲਾਂ ਕੇ ਬਿਆਨ ਲਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਭੀ ਬਿਆਨ ਪੁਛੇ ਗਏ। ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਬਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਵੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੁੱਜੇ ਹਾਂ ਮਗਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੋ ਬੰਦੇ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ ਬੰਦੇ ਕਿਸ ਲਈ ਆਏ ਹਨ। ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਖਿਆਲ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੁਖ ਦੱਸ ਕੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਮੇਜਰਨਾਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਅਗੂਠੇ ਲਗਵਾਕੇ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਬਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਜ਼ਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਬਣ ਗਿਆ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਚਾਰ ਕੋਮਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 26 ਮਈ, ਨੂੰ ਜੋ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ]
ਇਨਕੁਆਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਇਹ ਇਨਕੁਆਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿਸਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ 26 ਮਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਬਨੂੜ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੌਮਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ ਧਮਕਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਸਾਡੇ ਖਿਲਾਫ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਾਂਗੇ। ਇਨਕੁਆਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਐਸ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਇਨਸਾਫ ਕਰਾਂਗਾ ਮਗਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਅਤੇ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਸਾਹਿਬ ਬਨੂੜ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਾਸ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਬਲਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਬਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਅਸੀਂ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਬਦਅਮਨੀ ਅਤੇ ਲੁਟ ਖਸੁਟ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਐਸ. ਐਚ. ਓ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਚਿੰਤਕ

ਸਹੀ/—
ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ,
ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਗਰਪਾਲਕਾ,
ਬਨੂੜ।

2. ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ
ਸਕੱਤਰ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ,
ਰਾਜਪੁਰਾ।

3. ਬਚਨ ਸਿੰਘ,
ਮੈਂਬਰ ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ,
ਰਾਜਪੁਰਾ।

ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਦਾ ਇਕ ਉਤਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

1. ਆਈ. ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
2. ਚੀਫ਼ ਸੈਕਟਰੀ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।
3. ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ।

ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ

ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਕਰਾਲਾ
ਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਰਾਲਾ।
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

DHOOT DASARKA-DHURIAN SARAIN ROAD IN HOSHIARPUR

287. **Comrade Darshan Singh Canadian**: Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) whether it is a fact that 3.5 Killometres of Dhoot Dosarka-Dhurian Sarain Road in Hoshiarpur has been under construction since January, 1968;

(b) the amount of local contribution in cash made by Bhunga Panchayat Samiti and Hoshiarpur Market Committee for earth-work on the road and the amount out of that so far spent for the purpose;

(c) the reasons for slow pace of construction work on the said road;

(d) whether it is a fact that portions of the road just opposite village Dhoot Kalan have got damaged and depressed due to defective construction; if so, the remedial measures being taken in this regard;

(e) the year by which the said road is likely to be completed;

(f) whether the Superintending Engineer concerned has ever inspected the said road?

Gaini Zail Singh: (a) Yes.

(b) (i) Bhunga Panchayat Samiti .. Rs. 25000/—

(ii) Hoshiarpur Market Committee. .. Rs. 17,500/—

Entire amount viz. Rs. 42,500 utilized.

(c) Owing to late sanction of the extended portion of this road which was subsequently demanded by the villagers.

(d) No. The damage in fact occurred on account of drain water of the villages, out-let for which shall be provided if land therefor is given by the villagers. The site has finally been inspected by the Deputy Commissioner and Executive Engineer, Hoshiarpur.

(e) During 1972-73

(f) Yes.

[(ੲ) ਜੀ ਹਾਂ ।

(ਬੀ) (i) ਭੁੰਗਾ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ .. 25,000 ਰੁਪਏ

(ii) ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ .. 17,500 ਰੁਪਏ

ਇਹ ਕੁਲ ਰਕਮ (ਯਕੀਨੀ 42,500 ਰੁਪਏ) ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਸੜਕ ਦੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਲੇਟ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਦੀ ਮੰਗ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਪਿਛੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Chief Minister]

(ਡੀ) ਨਹੀਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਲੇ ਦੇ ਪਾਣੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਕਾਸੀ ਲਈ ਰਸਤਾ ਤਾਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਇਸ ਰਸਤੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਦੇਣ । ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਫਾਇਨਲ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ ।

(ਈ) 1972-73 ਵਿਚ ।

(ਐਫ) ਜੀ ਹਾਂ ।]

ALLEGED CASE OF EMBEZZLEMENT OF RS. 60,000/- IN THE GURDASPUR DIVISION OF FOREST DEPARTMENT

288. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Development be pleased to state—

(a) whether it is a fact that an embezzlement of Rs. 60,000 has been discovered in the Gurdaspur Division of the Forest Department by the D.F.O.;

(b) whether any case has been registered in this connection, if so, against whom and on what date?

Captain Rattan Singh: (a) The Divisional Forest Officer asked the Special Audit Party of the Accountant General's Office, Punjab to check the accounts of the Division. The Audit Party has not so far reported any embezzlement to the Department.

(b) No.

[(ੳ) ਵਣ ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ ਪੰਜਾਬ, ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਡਿਟ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਣ ਮੰਡਲ ਦਾ ਆਡਿਟ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਡਿਟ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਾਲੀ ਤੀਕਰ ਕੋਈ ਗਬਨ ਬਾਰੇ ਰਪੋਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ।

(ਅ) ਨਹੀਂ ।]

ENQUIRY HELD AGAINST THE PRINCIPAL, MEDICAL COLLEGE, AMRITSAR

289. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Finance be pleased to state.—

whether any special officer was deputed by the then Chief Minister to make an on the spot enquiry in April/May or June, 1971, into certain allegations against the Principal, Medical College; Amritsar, if so, the nature of allegations against the said Principal together with the name of the Enquiry Officer and the result of the enquiry?

Shri Hans Raj Sharma: No. However, an officer of the Directorate of Health & Family Planning was deputed to hold this enquiry. The allegations related to pilferage of medicines and favouritism. The name of the Enquiry Officer is Shri Jatinder Singh and his report is under examination.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

STUDENTS CONCESSIONS

132. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the details of the various concessions provided to the students in the Government and Recognised schools in the State;

(b) whether the pattern of such concessions in Government and Recognised schools in the State is the same; if not, the difference therein?

Sardar Umrao Singh. (a) List is placed on the Table of the House.

(b) No. In Government schools, no tuition fee is charged from the students in classes I to VIII, whereas in privately managed recognised schools the fee is charged from students in classes VI to VIII at the following rates.

		Boys	Girls
VI Class	..	Rs. 3.00	Rs. 1.50
VII Class	..	Rs. 4.50	Rs. 2.25
VIII Class	..	Rs. 6.00	Rs. 3.00

[(ਏ) ਸੂਚੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(ਬੀ) ਨਹੀਂ ਜੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ 1 ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫ਼ੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਜਦ ਕਿ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ 8ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਰਾਂ ਤੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫ਼ੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: —

		ਮੁੰਡੇ	ਕੁੜੀਆਂ
6ਵੀ ਕਲਾਸ	..	3-00	1-50
7ਵੀਂ ਕਲਾਸ	..	4-50	2-25
8ਵੀਂ ਕਲਾਸ	..	6-00	3-00]

Concessions Provided to Students

The School going children are allowed the following concessions.

1. 10% of the poor students belonging to Anglo-Indian community are allowed half/full fee concession.

2. Tuition fee and Admission fee are not charged from students whose parents' annual income is upto Rs. 1,000/-.

3. No tuition fee is charged From the Children of teachers whose monthly income is upto Rs. 250/-.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

4. Brothers/sisters who study in the same school or in the schools which are under the same management are allowed fee concession. Full fee is charged from the student who is studying in higher class and half fee is charged from other brothers/sisters studying in lower classes.

5. No tuition fee is charged from the students whose father dies while in Govt. service.

6. No tuition fee is charged from the students whose father is a serving military personnel/disabled personnel/died in action.

7. Students belonging to schedule castes/Backward classes, whose parents' annual income is up to Rs. 3,600/- are allowed following concession.

(i) No tuition fee/admission fee is charged,

(ii) No Examination fee is charged.

(iii) The students of 9th, 10th & 11th classes who qualify the examination in III Division are given Rs. 6/- p.m. and students who pass the examination in 1st and 2nd Division are granted Rs. 10/- p. m. as scholarships.

8. Students belonging to Scheduled Tribes are allowed following concessions, beside fee concession, exemption from Examination/Admission fee.

Class	Boarder	Non-Boarder
Primary Department	Rs. 17/- p.m.	Rs. 2/- p.m.
Middle Department	Rs. 25/- p.m.	Rs. 5/- p.m.
High/Higher Secondary Department	Rs. 30/- p.m.	Rs. 8/- p.m.

These concessions are allowed to the students of Government/Privately managed schools.

[ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ :—

1. ਐਂਗਲੋ ਇੰਡਿਅਨ ਗਰੀਬ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 10% ਨੂੰ ਅੱਧੀ/ਪੂਰੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

2. ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਟਿਊਸ਼ਨ ਫੀਸ ਅਤੇ ਦਾਖਲਾ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਸਾਲ ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੈ।

3. ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 250 ਰੁਪਏ ਤਕ ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ ਹੈ।

4. ਇਕੋ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਇਕੋ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲ ਭੈਣ ਭਰਾ ਨੂੰ ਫੀਸ ਵਿਚ ਰਿਆਇਤ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਚੀ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਫ਼ੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅੱਧੀ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

5. ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਫੌਜੀਆਂ, ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

6. ਜੇ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿਚ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਫ਼ੀਸ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ।

7. ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਆਮਦਨ 3,600 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:—

(i) ਟਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਾਖ਼ਲਾ ਫੀਸ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ;

(ii) ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫੀਸ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ;

(iii) 9ਵੀਂ, 10ਵੀਂ ਅਤੇ 11ਵੀਂ ਜਮਾਤਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 6 ਰੁਪਏ ਮਾਸਕ (ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਵਿਚ ਪਾਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ 10 ਰੁ. ਮਾਸਕ (ਦੂਜੇ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ) ਦਰ ਨਾਲ ਵਜ਼ੀਫੇ:—

8. ਵਿਮੁਕਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫੀਸ ਮੁਆਫੀ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਫੀਸ, ਦਾਖ਼ਲਾ ਫੀਸ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਜ਼ੀਫੇ:—

ਨੰ:	ਸ਼੍ਰੇਣੀ	ਬੋਰਡਰ	ਨਾਨ-ਬੋਰਡਰ
1.	ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਵਿਭਾਗ	17/- ਰੁਪਏ ਮਾਸ਼ਕ	2 ਰੁ. ਮਾਸਕ
2.	ਮਿਡਲ ਵਿਭਾਗ	25/- ਰੁਪਏ ਮਾਸਕ	5 ਰੁ. ਮਾਸਕ
3.	ਹਾਈ/ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਵਿਭਾਗ	30/- ਰੁਪਏ ਮਾਸਕ	8 ਰੁ. ਮਾਸਕ

ਇਹ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ]

NON PAYMENT OF SALARY BY THE MANAGEMENTS OF AIDED SCHOOLS TO THIER STAFF

133 Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether any action is being taken against the Managing Commitees of aided schools in the State who did not make payment of salary to the school staff even after the receipt of the grant; is so, the details thereof;

(b) whether the Government has taken any action against the Managements of such schools since the implementation of new grant-in-aid rules since December, 1967; is so, a list thereof be laid on the table of the House.

Sardar Umrao Singh: (a) Yes. The information is laid on the Table of the House.

(b) Yes, A statement is laid on the Table of the House. Action taken is also indicated therein.

[(ੳ) ਹਾਂ ਜੀ । ਸੂਚੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਅਜੇਹੇ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਆਦਿ ਵੀ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

ਸੂਚੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਨਾਂ ਜਿਹੜੇ ਗਰਾਂਟ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਾ ਵੰਡੀ ਹੋਵੇ	Sr. No.	Name of the School Management make payment of salary to the school Staff even after the receipt of grant.
1.	ਮੈਨੇਜਰ, ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, 'ਤਖਤਗੜ ।	1.	Manager, D.A.V. High School Takhatgarh.
2.	,, ਐਚ.ਐਸ.ਡੀ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ।	2.	Manager, H. S. D. Girls High School, Gurdaspur
3.	,, ਆਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਟਾਲਾ ।	3.	Manager, Arya Girls High School, Batala.
4.	,, ਸਰਸਵਤੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਟਾਲਾ ।	4.	Manager. Sarswati Girls High School, Batala.
5.	,, ਵੈਦਿਕ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ, ਬਟਾਲਾ ।	5.	Manager, Vedik Pathshala, Patiala.
6.	,, ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਜਗਰਾਉਂ ।	6.	Manager, Lajput Rai Kanya Mahan Vidhyala, Jagraon.
7.	,, ਆਰ. ਐਸ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।	7.	Manager R.S. High School Model Town, Ludhiana.
8.	,, ਕਲਗੀਧਰ ਖਾਲਸਾ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।	8	Manager, Kalgidhar Kh. Girls High School, Ludhiana.

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

ਸੂਚੀ

S. No.	Name of the School Management Committee who did not make Payment of salary to the school Staff after the receipt of grant.	Action taken
1	2	3
1	D. A. V. High School, Takhatgarh	(i) The manager of the School has been directed to furnish the requisite utilization certificate in respect ot the grant sanctioned to the Department. A dispute between the management Committee of D.A.V. High School, Takhatgarh and DAV College Management Committee in regard to the affairs of the school is pending in the court of the District and Sessions Judge, Patiala. The Punjab and Haryana High Court has appointed the Principal, Govt. College, Ropar, as Receiver of the School.
2.	H. S. D. Girls High School, Gurdaspur.	The grants in favour of the management of these schools have been withheld for the present, and the same have now been sanctioned in the name of the District Education Officer concerned for further disbursement to the staff.
3.	Arya Girls High School, Batala	
4.	Sarswati Kanya Mahan Vidyala, Pathankot	
5.	Vedik Pathsala, Batala.	
6.	Lajpat Rai Kanya Mahan Vidyala, Jagraon.	6. The school Managing Committee has been directed to make payment of the salary to the Ex. Headmistress of this School.
7.	R. S. High School, Model Town Ludhiana.	The Managers of the schools have been directed to make payment of salaries to the staff without further delay.
8.	Kalgidhar Khalsa Girls High School, Ludhiana.	

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

ਲੜੀ ਨੰ:	ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਜਿਸ ਨੇ ਗਰਾਂਟ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਨਾਂ ਵੰਡੀ ਹੋਵੇ ।	ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ
1.	ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਤਖਤਗੜ੍ਹ ।	(1) ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਰਾਂਟ ਬਾਰੇ ਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜਣ । ਡੀ.ਏ.ਵੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਤਖਤਗੜ੍ਹ ਦੀ ਲੋਕਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਡੀ. ਏ. ਵੀ. ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚਕਾਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਝਗੜਾ ਡਿਸਟਰਿਕਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਗੌ: ਕਾਲਜ ਰੋਪੜ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦਾ ਰਸੀਵਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ।
2.	ਐਚ.ਐਸ.ਡੀ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	ਇਹਨਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਮੈਨੇਜ਼ਮੈਂਟਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਗਰਾਂਟ ਦੇਣੀ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੁਣ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹਾਂ ਵੰਡਣ ਲਈ ਇਹ ਗਰਾਂਟ ਸੰਬੰਧਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿਖਿਆ ਅਫਸਰ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਮੰਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ।
3.	ਆਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈਂ ਸਕੂਲ, ਬਟਾਲਾ ।	
4.	ਸਰਸਵਤੀ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਪਠਾਨਕੋਟ ।	
5.	ਵੈਦਿਕ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਬਟਾਲਾ ।	
6.	ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਜਗਰਾਉ ।	ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾਂ ਤਨਖਾਹ ਤੁਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ।
7.	ਆਰ. ਐਸ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਾਡਲ ਟਉਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।	ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਤਨਖਾਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ।
8.	ਕਲਗੀਧਰ ਖਾਲਸਾ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ ।	

Original with; Punjab Vidhan Sabha Digitized by; Panjab Digital Library

PAYMENT OF SALARY TO THE STAFF OF AIDED SCHOOLS

134. Comrade Satya Pal Dang: Will the Minister for Education be pleased to state whether there exists any specific date by which monthly salary to the employees of the aided schools is to be disbursed by the respective School Managements, if so the steps, if any, taken by the Government to see that salaries are paid to the sa ; employees every month by a specific date ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਹਾਂ ਜੀ । ਹਰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 7 ਤਾਰੀਖ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਯੋਗ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਕੂਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ।

[Yes. 7th of the following month is the date fixed for this purpose. Necessary instructions of Government to this effect already exist for compliance with the school managements.]

CASES OF RECOGNITION OF PRIVATELY MANAGED SCHOOLS

135. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the steps, if any, taken by the Education Deptt. to streamline its administrative machinery to expedite the disposal of recognition cases of the privately managed schools (provisional) on permanent basis ;

(b) the number of schools provisionally recognised in March, 1968 which have been recognised permanently in 1969-1970, and up to May 1971 ?

Sardar Umrao Singh : (a) Instructions have already been issued to the field staff to get recognition papers completed and expedited on personal level by inspecting the school and getting the deficiencies removed at the spot.

(b) Number of provisionally recognised schools in	No. of schools permanently recognised		
March, 68	1969	1970	1971 (May)
160	35	46	43

(ਏ) ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਨਿਜੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਸਬੰਧੀ ਪੱਤਰ ਮੁਕੰਮਲ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਕੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਊਣਤਾਈਆਂ ਦੂਰ ਕਰਵਾਉਣ ।

ਬੀ) ਮਾਰਚ 1968 ਵਿਚ ਕੱਚੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ	ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿਤੀ ਗਈ । 1969	1970	ਮਈ 1971
160	35	46	43

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

RECONSTITUTION OF MANAGEMENT OF PRIVATELY MANAGEMENTS OF PRIVATELY MANAGED AIDED SCHOOLS.

136. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether the managements of privately managed aided schools in the State are required to be reconstituted under Delhi Pattern of Grants-in-Aid Rules as introduced in Punjab in Dec, 1967;

(b) if the answer to part (a) above be in the affirmative the number and names of such managements which have been reconstituted and duly approved by the authorities concerned district-wise ?

Sardar Umrao Singh : (a) Yes.

(b) 183. The list is laid on the Table of the House.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ

(ਬੀ) 183, ਸੂਚੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

BHATINDA DISTRICT

Primary Schools

1. Mission Primary School, Budhlada,

Middle Schools

1. S.D.PP. Kotkapura.
2. Tilak Middle School, Jaitu.
3. Arya Putri Pathshala, Talwandi Sabo.
4. Gandhi Middle Schoool, Faridkot.
5. Ashoka Model School, Kotkapura.
6. Guru Nanak Public Middle School, Bhatinda.
7. Guru Arjan Middle School, Gatwali.
8. Bhai Jagta Middle, School, Goniana Mandi.

High and Hr. Sec., Schools

1. S. D. KMV Bhatinda.
2. MSD High School, Bhatinda.
3. Khalsa High School, Mansa...
4. Khalsa High School, Talwandi Sabo.
5. Gandhi Hr. Sec. School, Mansa.
6. Kamla Nehru Jain Hr. Sec. School, Faridkot.
7. Khalsa Hr. Sec. School, Bhatinda.
8. S. S. D. Higher Sec. School, Bhatinda.
9. Arya Girls Higher Sec. School, Bhatinda.
10. Khalsa High School, Maur Mandi.
11. S. S. N. Arya High School, Raman Mandi.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ROPAR DISTRICT

1. Arya Mahavidyalaya, Kharar.
2. B. S. Memorial Girls High School, Kharar.
3. H. D. N. High School, Bhanopli.
4. M. S. K. Modern High School, Bela.
5. Dashmesh Pita Girls High School, Gosanla.
6. Indra High School, Kainaur.

SANGRUR

1. Khalsa Girls High School, Sangrur.
2. M.G.M.N. Hr. Sec. School, Ahmedgarh.
3. S. S. Jain Girls High School, Malerkotla.

LUDHIANA DISTRICT

1. P. M. High School, Sehaura.
2. R. S. Model High School, Model Town, Ludhiana
3. Vishkarma Hr. Sec. School Miller Ganj, Ludhiana
4. Hindu Putri Pathshala Hr. Sec. School, Khanna.
5. Dashmesh High School, Dashmesh Nagar, Ludhiana.
6. S. G. G. S, Model High School, Model Town, Ludhiana.
7. Guru Nanak High School, Dhanansu.
8. G. N. Kh. High School, Gujjrkhan Model Town, Ludhiana.
9. R. B. Saligram Girls Middle School, Katra Norian, Ludhiana,
10. Ramgarhia Girls High School, Miller Ganj, Ludhiana.
11. Ramgarhia Hr. Sec. School, Ludhiana,
12. Sikh Girls Hr. Sec. School, Ludhiana.
13. S. D. Girls Hr. Sec. School, Hardev Mandir, (Ludhiana.)
14. G. A. D. Kh. High School, Bhari.
15. S. D. Girls High School, Purana Bazar, Ludhiana.

GURDASPUR DISTRICT

1. Kalaswala Khalsa Higher Sec. School, Quadian.
2. L. M. S. D. Higher Sec. School, Fatehgarh Churrian.
3. Arya Girls Hr. Sec. School Pathankot.
4. I. D. S. D. Hr. Sec. School, Pathankot.
5. Avlon Girls Higher Sec. School, Pathankot.
6. Sant Ashram Maha Vidyala, Pathankot.
7. Wazir Kaur S. D. Girls High School, Pathankot
8. S. M. S. D. Rajput High School. Sujanpur.
9. Model High School, Dhariwal,
10. Guru Nanak Girls High School, Khariwal.
11. Arya Girls High School, Batala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

12. T. I. High School, Quadian.
13. D. A. V. High School, Behrampur
14. Garison Model Middle School, Pathankot.
15. Guru Nanak Middle School Gurdaspur

KAPURTHALA DISTRICT

1. S. D. Putri Pathshala, Hadiabad.
2. Mandi Harding Girls High School, Kapurthala.
3. Textile Workers Educational Institute, Phagwara.
4. Ramgarhia Higher Sec., School, Phagwara.

JULLUNDUR DISTRICT

1. G. H. R. Hr. Sec. School, Dosanj Kalan.
2. Public Hr. Sec. School, Shahkot.
3. Khalsa High School, Naggar.
4. B. M. Girls High School, Daroli Kalan.
5. Shede-Azam Bhagat Singh Girls High School, Nawanshahr.
6. D. R. Jain National High School, Jullundur.
7. S. D. Girls High School (Phularwan), Jullundur.
8. National High School, Lambran.
9. Guru Ravi Dass High School, Jullundur.
10. G. M. Co. Edu. High School, Adda Bastian.
11. I. R. Doaba Arya Higher Sec. Schcol, Jullundur.
12. National Girls High School, Bhogpur.
13. National High School, Mithapur.
14. M.G.N., Khalsa High School, Jullundur Cantt.
15. Janta Co-Educational High School Philoriwala.

AMRITSAR DISTRICT

1. Khalsa Girls High School, Amritsar.
2. M. D. Hr. Sec. School, Amritsar.
3. Janta Girls High School, Chheherta.
4. Chheherta Girls High School, Chheherta.
5. Gandhi Memorial High School, Amritsar.
6. S. D. Hr. Sec. Schcol, Amritsar.
7. Shri Ram Kanya Mahavidyalaya, Girls High School, Amritsar.
8. Saraswati D. A. V. Girls Hr. Sec. School, Amritsar
9. Vedic Girls Hr. Sec. School, Amritsar.
10. Arya Girls Hr. Sec. School, Amritsar,
11. Khalsa Hr. Sec. School, Nawan Pind.
12. Saint Mery Girls High School, Amritsar.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

13. Bir Baha Budha Kh. Hr. Sec., School, via Jhabal, (Amritsar).
14. Sant Chugat Singh High School, Udhoge.
15. Gram Panchayat High School, Bhorehi Rajputan.
16. Shri Satya Narain Vidya Kher Mille School, Amritsar.
17. Bhagwati Vidya Mandir Primary School, Majitha.

HOSHIARPUR

1. S. D. Hr. Sec. School, Shamchaurasi.
2. Kh. Collegiate Hr. Sec. School, Shamchaurasi.
3. S. A. S. Hr. Sec. School, Bassi Kalan.
4. Kh. Hr. Sec. School, Gardhiwala.
5. Mai Bhagwati Hr. Sec. School, Haryana.
6. B. A. V. H. Sec. School, Balachaur.
7. Hindu Sec. School, Jajon Doaba.
8. R. D. Hr. Sec. Nandalon.
9. D. A. V. Hr. Sec. School, Dasuya.
10. Kh. Hr. Sec. School, Dasuya.
11. Public Hr. Sec. School, Bhangala
12. Janta High School, Rattewal.
13. Guru Har Rai Public High School, Bhangarnil.
14. Kanya Vidyala, Garshankar.
15. Bawa Lal Dayal Janta High School, Lamin.

FEROZEPUR

Hr. Sec. Schools

1. A. D. Hr. Sec. School, Dharamkot.
2. Khalsa Hr. Sec. School, Mukatsar.
3. M. D. A. S. Hr. Sec. School, Moga.
4. S. D. Hr. Sec. School, Moga.
5. S. D. Girls Hr. Sec. School, Moga.
6. Arya Girls Hr. Sec. School, Moga.
7. Dev Samaj Girls Hr. Sec. School, Moga
8. Dev Samaj Hr. Sec. School, Moga.
9. Malwa Kahlsa Hr. Sec. School, Ferozepur.
10. Sikh Kanya Mahavidyala, Ferozepur.
11. H. M. Hr. Sec. School, Ferozepur.
12. M. L. W. Hr. Sec. School, Ferozepur.
13. Dev Samaj Girls Hr, Sec. School, Ferozepur.
14. Hindu Girls Hr. Sec. School, Ferozepur.
15. S. D. Higher Sec. School, Ferozepur.
16. D. A. V. Girls Hr. Sec. School, Ferozepur.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Education Minister]

High Schools.

1. Trust High School, Haripura.
2. D. A. V. High School, Fazilka.
3. D. A. V. High School, Mukatsar.
4. S. D. High School, Fazilka.
5. Singh Sabha Putri Pathshala, Abohar.
6. G. N. Khalsa High School, Takhatpura.
7. Khalsa Girls High School, Ferozepur.
8. A. S. Tantia High School, Abohar.
9. Trg. School for Village Teachers, Moga.

Middle Schools

1. G. N. A. V. Middle School, Abohar.
2. B. L. Vedic Girls Middle School, Abohar.
3. R. S. D. Girls Middle School, Abohar.
4. Khalsa Girls Middle School Bast Toninwaklia

Primary Schools

1. Arya Arphange Girls Primary School, Ferozepur Cantt.
2. S. D. Girls Primary School, Fazilka.
3. S. D. Elementary Primary School, Fazilka.
4. Arya Putri Pathshala, Abohar.
5. Jain Elementry Primary School, Fazilka.
6. Sat Sang Elementary Primary School, Fazilka.
7. S. D. Girls Primary School, Abohar.
8. Arya Putri Pathshala, Fazilka,
9. Hindu Putri Pathshala, Malout.
10. G. N. Kanya Pathshala Fazilka.
11. Hindi Mahijain Elementary Primary School, Abohar.
12. Rama Krishana Primary School, Abohar.
13. Mission Primary School, Abohar.

PATIALA DISTRICT

1. Atma Ram Kumar Sabha Hr. Sec. School, Patiala.
2. Mata Sahib Kaur Middle School, Patiala.
3. Jain Kanya Middle School, Patiala.
4. B. Z. F. S. Kh. High School, Sirhind.
5. Ashoka Hr. Sec. School, Sirhind.
6. National High School, Balari Kalan.
7. Lajpat Rai High School, Bassi Pathana.
8. K. K. High School, Rajpura.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

9. Publick Kanya High School, Rajpura.
10. N. T. C. Pry. School, Gajjukhera.
11. S. D. High School, Nabha.
12. M. K. Arya Kanya High School, Nabha.
13. G. M. Primary School, Harijan Basti, Babha.
14. S. S. Harbhagwan Middle School, Samana.
15. Public High School, Samana.
16. S. D. S. E. Hr. Sec. School, Patiala.
17. M. G. Ashok Kanya Hr. Sec. School, Sirhind.
18. S. D. Kanya High School, Nabha.
19. Dhudial Kh. Hr. Sec. School, Patiala.
20. Public Middle School, Sahugarh.
21. Durga Bal Vidya Mandir, Rajpura.
22. Khalsa Sewak Jatha High School, Patiala.
23. S. D. Arya Hr. Sec. School, Patiala.
24. Arya Kanya Hr. Sec. School, Patiala.
25. Hindu Sewa Samiti Kanya High School, Patiala.
26. Pursharthi S. D. Ramlila High School, Babha.
27. Hindu Public High School, Tripuri, Patiala.
28 R. S. Jain Public High School, Nabha.

DEMAND OF MANAGEMENTS OF AIDED SCHOOLS FOR MORE POSTS

137. **Comrade Satya Pal Dang** : W ll the Education Minister be pleased to state whether there has been demand by the Managements of aided schools in the State to allocate more posts to these schools; if so, the steps being taken by the Government to meet the said demand ?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : ਹਾਂ ਜੀ, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਏਡਿਡ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਅਮਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

[Yes please. The matter for providing additional staff to the Private Aided Schools is under consideration of the Government.]

UNSTARRED QUESTION No. 138*

(Reply was received late from the Government)

UTILISATION OF GRANTS BY MANAGEMENTS OF AIDED SCHOOLS IN THE STATE

139. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state whether Government have detected since the implementation of Delhi Pattern of grants-in-aid rules that some of the Managements of aided schools in the State do not uttlise the grants as directed; if so the steps being taken to fix the responsibility for such irregularities ?

*For Unstarred Q. No. 138 and reply thereto please see Appendix to this Debate.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sardar Umrao Singh : Yes please; some cases of this nature came to the notice of the Government. After proper investigation the grants of such schools are withheld.

[ਹਾਂ ਜੀ । ਅਜਿਹੇ ਕੁਝ ਕੇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਏ ਸਨ । ਯੋਗ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ।]

RULES GOVERNING THE SERVICE CONDITIONS OF EMPLOYEES OF AIDED SCHOOLS

140. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minster for Education be pleased to state whether any rules governing the service conditions of the employees of aided schools in the state have been framed for the effective implementation of the Punjab Aided Schools (Security of Service) Act of 1966; if so, a copy of the same be laid on the Table of the House; if not, the time by which these are likely to be framed ?

Sardar Umrao Singh : Not yet. Proposal is under consideration No time limit can be fixed for the finalization.

[ਹਾਲੇ ਨਹੀਂ ਬਣੇ । ਤਜਵੀਜ਼ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਯਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ]

TRIPLE BENEFIT SCHEME FOR AIDED SCHOOL TEACHERS

141. Comrade Satya Pal Dang : Will the Minister for Education be pleased to state :

(a) whether the Government propose to implement the Triple Benefit scheme for the teachers of the Aided School in the State as has been done in Delhi and some of the other States; if so, a copy thereof be laid on the Table of the House;

(b) the estimated expenditure likely to be incurred on the implementation of the said scheme;

(e) the date from which the scheme is likely to be implemented?

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ : (ੲ) ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ।

(ਬੀ) ਇਸ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ।

(ਸੀ) ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਇਸ ਵਕਤ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ।

[(a) The matter is under consideration of the Government.

(b) This is being worked out.

(c) It is not possible to give the date at present.]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

OLD AGE PENSION

291. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state:

(a) the total number of old persons district-wise who were getting pension from the State Government as on 31st March, 1972;

(b) the number of applications for old age pensions which are pending decision as on 1st April, 1972 stating the dates since when these are pending ?

Shri Gurmail Singh: (a) District wise number of persons getting old age pension as on 31st March, 1972 is given below:—

District	*No. of Persons*
Amritsar	3592
Ludhiana	1215
Ferozepur	1503
Jullundur	1580
Sangrur	598
Bhatinda	835
Gurdaspur	606
Kapurthala	564
Ropar	579
Patiala	895
Hoshiarpur	1786
Total	13753

(b) Requisite information regarding pending applications as on 1st April, 1972 is as under:

Pending since	*No. of applications pending for want of completion of formalities*
2/70	1
3/70	13
4/70	42
5/70	186

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Irrigation and Power Minister]

Pending since	*No. of applications pending for want of completion of formalities*
6/70	130
7/70	51
8/70	132
9/70	116
10/70	159
11/70	61
12/70	48
1/71	54
2/71	25
3/71	26
4/71	321
5/71	440
6/71	330
7/71	187
8/71	309
9/71	142
10/71	207
11/71	534
12/71	415
1/72	311
2/72	307
3/72	567
Total	5114

[ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ, ਪ੍ਰਤੀ 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਨੂੰ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈ ਰਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ :—

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ	ਲਾਭ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ	3592
ਲੁਧਿਆਣਾ	1215
ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ	1503

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ	ਲਾਭ ਪਾਤਰਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ
ਜਲੰਧਰ	1580
ਸੰਗਰੂਰ	598
ਬਠਿੰਡਾ	835
ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	606
ਕਪੂਰਥਲਾ	564
ਰੋਪੜ	579
ਪਟਿਆਲਾ	865
ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	1786
ਜੋੜ :	13753

(ਅ) 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 1972 ਨੂੰ ਲਮਕਾ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਿਮਨ ਲਿਖਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :—

2/70	1
3/70	13
4/70	42
5/70	186
6/70	130
7/70	51
8/70	132
9/70	116
10/70	159
11/70	61
12/70	48
1/71	54
2/71	25
3/71	26
4/71	321

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Irrigation and Power Minister]

5/71	440
6/71	330
7/71	187
8/71	309
9/71	142
10/71	207
11/71	534
12/71	415
1/72	311
2/72	307
3/72	567
ਜੋੜ :	5114

]

FACTORIES/ESTABLISHMENTS COVERED BY E. S. I. SCHEME IN DISTRICT AMRITSAR.

93. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance be pleased to state : —

(a) the number of factories/establishments covered by the Employees' State Insurance Scheme in Amritsar District;

(b) the number of employees in each case ?

Shri Hans Raj Sharma : (a)

Amritsar proper	..	148
Chheharta	..	32
Verka	..	15
Khassa	..	1
Total	..	196

(b) A statement indicating the names of factories/establishments and the number of employees working in them is placed on the Table of the House.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

FACTORIES/ESTABLISHMENTS COVERED BY THE E. S. I. SCHEME IN AMRITSAR DISTRICT

S. No.	Name of Factory/Establishment	No. of employees
	AMRITSAR PROPER	
1.	M/s. Kapoor Silk Weaving Mills G. T. Road, Putligarh, Amritsar.	154
2.	M/s. United Metal Works Haveli Jamadar Amritsar	24
3.	M/s. Jawala Flour Mills Haripura O/S Lahori Gate	145
4.	M/s. The Punjab Brass Copper & Alluminium Works	26
5.	M/s. Dyalbag Spg. & Weaving Mills G. T. Road, Amritsar	118
6.	M/s. Khanna Silk Mills, Batala Road, Amritsar	60
7.	M/s. Bharat Calico Printing Mills, Amritsar	25
8.	M/s. Bombay Calico Printing Mills G. T. Road, Amritsar	82
9.	M/s. Shamboo Nath and Sons G.T. Road, Amritsar	138
10.	M/s. The Amritsar Rayan and Silk Mills, Amritsar	665
11.	M/s. Kalyan Textile Mills G. T. Road, Amritsar	36
12.	M/s. Matharoo Brothers G. T. Road, Amritsar	23
13.	M/s. Khushi Ram Dawarka Nath Weaving Mills	20
14.	M/s. Bharat Udhar Cloth Manufacturing Co., Amritsar	21
15.	M/s. Poddar Tex. Mills Nr. Khalsa College	114
16.	M/s. Mehta Tex. Finishing Mills, Amritsar	28
17.	M/s. Hind foundery and workshop Amritsar	30
18.	M/s. Amritsar Tex. Finishing Mills, Amritsar	100
19.	M/s. Mahalaxmi Calico Printing Mills Amritsar	70
20.	M s. Amritsar Sawadeshi Woollen Mills	299
21.	M/s. Sarbjit Industries Ram Tirath Road	16
22.	M/s. Model Tex. Mach. Engineer Works	23
23.	M/s. Mehta Tex. Fshg. Mills, Amritsar	10
24.	M/s. Municipal Repair Workshop.	21
25.	M/s. National Industries Sultanwind Road	26
26.	M/s. Mohan Oil Mills Batala Road, Amritsar	19
27.	M/s. K. B. Engg. Co. Ltd., Sultanwind Road.	20
28.	M/s. Khalsa Kohlu Factory O/S Chatiwind Gate	80
29.	M/s. Punjab Roadways Workshop Amritsar	341
30.	M/s. Municipal Power House, Amritsar	673
31.	M/s. Jajoo Silk and Woollen Mills, Amritsar	39
32.	M/s. International Engg. Works Corpn.	44
33.	M/s. Groversons Textile Mills Batala Road	48

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

1	2	3
34.	M/s. Rattan Woollen and Silk Mills, Amritsar	38
35.	M/s. Public Mach. Works Rolling Mills	37
36.	M/s. Behari Lal Rattan Chand Batala Road	34
37.	M/s. Guru Ram Dass Roller and General Mills	90
38.	M/s. Lal Tex. Fshg. Mills Krishna Nagar	34
39.	M/s. M. T. Wood and Metal Works G. T. Road	30
40.	M/s. Universal Engg. Works I/S Sultanwind Gate	45
41.	M/s. Osahan Engg. Works Ram Talai G. T. Road	35
42.	M/s. Bharat Printing Machine Co. Amritsar	55
43.	M/s. Bombay foundery Machine Chitratakies	14
44.	M/s. Kapoor Spg. Mills G. T. Road, Amritsar	40
45.	M/s. Central Dry Cleaners Chowk Phawara	120
46.	M/s. Spangles & Glue Mfg. Amritsar	27
47.	M/s. Jupitor Foundery & Machine	28
48.	M/s. Anil Printing Islamabad Amritsar	24
49.	M/s. Shri Vishnoo Calico Dyeing and Prtg.	20
50.	M/s. Hind Thermometers Batala Road Amritsar	32
51.	M/s. Janta Mach. Works	22
52.	M/s. K. T. Textile Mills Krishna Nagar	21
53.	M/s. India Chemical Jail Rd., Amritsar	26
54.	M/s. Guru Nanak Mach. Works, Amritsar	26
55.	M/s. A-one Plates Chitra Talkies Amritsar	20
56.	M/s. Standard Engg. Works Prem Niwas Amritsar	18
57.	M/s. Manohar foundery and Workshop G. T. Rd., Amritsar	17
58.	M/s. Simplex Inds. Opp. Mal Mandi Amritsar	19
59.	M/s. Indo foreign Machinery Co. Amritsar	16
60.	M/s. Hero Brothers Textile Hosiery Mills	38
61.	M/s. Laxmi Printing Co. Ghee Mandi, Amritsar	18
62.	M/s. Bharat Woollen Mills Ltd. Kashmir Road	31
63.	M/s. Amritsar Worsted Spinners (Prop. Khanna Traders) Amritsar.	31
64.	M/s. New Era Foundery and Workshop Amritsar	23
65.	M/s. Onkar Dyeing and Cleaning Works, Amritsar	21
66.	M/s. Maharaj Mal Hans Raj Kashmir Road	15
67.	M/s. Bombay Woollen Mills Kashmir Road Amritsar	15
68.	M/s. S. H. Fabrics Kashmir Road, Amritsar	19
69.	M/s. Bengal National Tex. Mills.	18

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2	3
70.	M/s. Krishna Dyeing and Fshg. Mills, Amritsar	26
71.	M/s. Asian Rubbers Kot Mit Singh, Amritsar	32
72.	M/s. M. H. Combers Kashmir Road., Amritsar	18
73.	M/s. United Mach. Works, Ram Talai Road	22
74.	M/s. Knitting Inds. Gopal Dass Road, Amritsar	30
75.	M/s. Sovrin Knit Works Fatehgarh Road, Amritsar	19
76.	M/s. Auto Pistan Mfg. Co. Batala Road	152
77.	M/s. New India Dyeing Fshg. Mills	45
78.	M/s. M. K. Textile Mills Azad Nagar, Amritsar	19
79.	M/s. Emdet Engineers Fatehgarh Road, Amritsar	166
80.	M/s. M. H. Spinners Batala Road Amritsar	32
81.	M/s. Kapoor Prtg. Mills Batala Road, Amritsar	21
82.	M/s. H. K. Textile Mills Batala Road.	41
83.	M/s. Bumra Indl. Corpn. G. T. Road Amritsar	23
84.	M/s. Satish Prtg. Mills Krishna Nagar, Amritsar	17
85.	M/s. M. J. Spinners O/S Lahori Gate, Amritsar	90
86.	M/s. Prabh Prtg. and Mfg. Mills Batala Road	20
87.	M/s. Sh. Guru Nanak Silk and Woollen Mills	17
88.	M/s. Khanna Dyeing and Milling Works	48
89	M/s. Mehra Dyeing and Milling Works, Amritsar	18
90.	M/s. Jyoti Steels Rani Ka Bhag, Amritsar	35
91.	M/s. Ajit Tex. Mills Islamabad, Amritsar	24
92.	M/s. Deepak Silk Sizing Batala Road, Amritsar	27
93.	M/s. Navtej Tex. Mills Krishna Nagar	23
94.	M/s. Mehra Woollen and Worsted Spg. Mills	30
95.	M/s. Fancy Woolls and Fabrics Batala Road, Amritsar	80
96.	M/s. Seth Oil Mills Kashmir Road, Amritsar	47
97.	M/s. S. R. Printing Mills Krishana Nagar	28
98.	M/s. Associated Silk Mills	16
99.	M/s. Sun Shine foundery and workshop	23
100.	M/s. Modren Tex. Fshg. Mills	56
101.	M/s. Doaba Automobiles Queen Road, Amritsar	18
102.	M/s. Modern Woollen Krishna Nagar, Amritsar	20
103.	M/s. Gurdawari Printing Press (S. G. P. C.) Ramsar Road, Amritsar	30
104.	M/s. Mehra Wooltex Corporation Kt. Karam Singh	32
105.	M/s. Suresh Fabrics Near O.C.M. Depot. Amritsar	48
106.	M/s. Fine Spinners (P) Ltd. Kashmir Road, Amritsar	58
107.	M/s. Vohra Woollen and Silk Mills Krishna Nagar	40

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

1	2	3
108.	M/s. Sadana Rubber Plastic Inds	20
109.	M/s. Raj Prtg. and Fshg. Co. Majitha Road, Amritsar	33
110.	M/s. United Tex. Mills Amritsar	32
111.	M/s. Standard Glue works Amritsar	22
112.	M/s. Fine Finishers By Pass G. T. Road, Amritsar	25
113.	M/s. Botany Spinners Jail Road, Amritsar	20
114.	M/s. Darshan Engg. Works Sultanwind Road	35
115.	M/s. Fine Spinners Kashmir Road. Amritsar	12
116.	M/s. Hindustan Tex. Mills Amritsar	55
117.	M/s. Associated Engg. Corpn. Amritsar	23
118.	M/s. Glob Engg. Corporation	32
119.	M/s. Universal Processors, Kashmir Road, Amritsar	23
120.	M/s. Noora Fabrics Kashmir Road, Amritsar	30
121.	M/s. Varinderaban Prints Batala Road, Amritsar	23
122.	M/s. Arun Spg. Mills Batala Road, Amritsar	45
123.	M/s. Vijay Hospital Laundery Plants	20
124.	M/s. Kapoor Spg. Mills Amritsar	53
125.	M/s. Vijay Yarns & Tex. Batala Road Amritsar	39
126.	M/s. Fancy Twisters & Gareuellers G. T. Road	36
127.	M/s. Ess Kay Industries, Amritsar	41
128.	M/s. Nav-Bharat Embroidery & Export Corpn	23
129.	M/s. Tropical Finishers, in side Bharat Woollen Mills	77
130.	M/s. Amritsar Calico Prtg. Mills Batala Road	20
131.	M/s. Asian Rubber & Plastics Inds. Batala Road	34
132.	M/s. Diamond Spg. Mills Krishna Nagar	22
133.	M/s. Virdhi Inds. (Shuttles Pvt. Ltd)	16
134.	M/s. Talwar Spg. Mills Kashmir Road Amritsar	47
135.	M/s. Atlas Spg. Mills Islamabad, Amritsar	34
136.	M/s. N. M. M. Spinners Kashmir Road, Amritsar	18
137.	M/s. Shakti Radio & Electric Co.	22
138.	M/s. International Plastics Ingenierne	31
139.	M/s. Bearing Corpn. of India Amritsar	26
140.	M/s. Khanna Spg. Mills, Amritsar	4
141.	M/s. Asian Trader and Finishers, Kashmir Road, Amritsar	36
142.	M/s. Khanna Spinners Kashmir Road Amritsar	34
143.	M/s. Punjab Woollen Mills, Batala Road, Amritsar	32
144.	M/s. Mittale Dyeing & Prtg. Mill, Amritsar	25
145.	M/s. S. D. O. (P. S. E. B) Putlighar Amritsar	20

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3
146.	M/s. Amritsar Tex. Inds. Kashmir Road, Amritsar		24
147.	M/s. Bail Ahatta M. C. O/C Hati Gate Amritsar		27
148.	M/s. Vohra Tex. Fshg. Mills Ltd., Islamabad Amritsar		31
	CHHEHARTA		
1.	M/s. Shree Bharat Woollen Mills, G.T. Road, Chheharta		25
2.	M/s. Nirmla Textile Furnishing Mills, Chheharta		313
3.	M/s. New India Embroidery Mills Ltd. Chheharta		298
4.	M/s. India Woollen Textile Iudustries	—do—	750
5.	M/s. Kohinoor Paints.	—do—	188
6.	M/s. Universal Screw Factory	—do—	225
7.	M/s. Metropol Sound Products	—do—	19
8.	M/s. Oriental Carpet Mfg. Co	—do—	1235
9.	M/s. Mehta Pharmaceuticals	—do—	106
10.	M/s. Hindustan Woollen and Rayon Mills	—do—	31
11.	M/s. Hindustan Embroidery Mills, Ltd.	—do—	180
12.	M/s. India Calico Prtg. Mills		179
13.	M/s. Himalaya Woollen Mills.		178
14.	M/s. Partap Steel Rolling Mills		240
15.	M/s. Bee Kay Rubber Industries		24
16.	M/s. G. M. Worsted Spinning Mills		34
17.	M/s. Ravi Engineering Works.		154
18.	M/s. Lal Worsted Spinning Mills		128
19.	M/s. Lal Oil & Chemicals Mills		33
20.	M/s. Lal Woollen and Silk Mills No. 3		33
21.	M/s. Punjab Woollen Textiles		375
22,	M/s. K, N. O. Mills.		70
23.	M/s. Punjab Furnishers		85
24.	M/s. Punjab Woollens		276
25.	M/s. Punjab Spinners		130
26.	M/s. Punjab Wool Spinners		60
27.	M/s. Rath Steels		20
28.	M/s. Aggarwal Steel Rolling Mills		28
29.	M/s. Operational S.D.O. PSEB, Partap Bazar		20
30,	M/s. Saraswati Agricultural and Steel Rolling Mills		39
31	M/s. Amritsar Bottling Company Pvt. Ltd		194
32.	M/s. Raj Kamal Spinners		30
	VERKA		
1.	M/s. Model Woollen and Silk Mills		175
2.	M/s. Northern Indian Steel Works Ltd.		21.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Finance Minister]

3.	M/s.	Worsted S. P. Spinning Mills	73
4.	M/s.	Saco Rubber Industries	300
5.	M/s.	Sub-Divisional Workshop P.S.E.B	174
6.	M/s.	Raj Kumar Satish Kumar	40
7.	M/s.	Sudershan Sewa Trust	32
8.	M/s.	Punjab Dairy Development Corpn.	350
9.	M/s.	Mehra Spinning Mills.	82
10.	M/s.	S. P. Worsted Spinning Mills	37
11.	M/s.	Hind Wollen Spinning Mills	20
12.	M/s.	Dawar Rubber Industries	107
13.	M/s.	K.R. Textile Mills	24
14.	M/s.	Mehta Ferro Alloys	20
15.	M/s.	Mixo Rubber Works	56
		KHASSA	
1.	M/s.	Bhagat Indl. Corporation, Khassa	240

ENQUIRY AGAINST THE STAFF OF NARI-NEKETAN, AMRITSAR

94. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Irrigation and Power with reference to the reply to Unstarred Question No. 713 included in the list of questions for 18th January, 1971 be pleased to state whether the enquiry mentioned in reply to part (d) of the question under reference has since been completed, if so, the result thereof and the action taken thereon ?

Shri Gurmail Singh : The departmental inquiry has since been completed and it is being examined by Government.

[ਵਿਭਾਗੀ ਪੜਤਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ।]

REPRESENTATION REGARDING PROPERTY LEASED OUT BY MUNICIPAL COMMITTEE ABOHAR ON ANNUAL LEASE

95. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister of State for Local Government and Jails with reference to the reply to Unstarred Question No. 750 included in the list of questions for 18th January, 1971 be pleased to state—

(a) whether the matter has since been decided;

(b) the findings of the department in the matter and the action taken thereon ?

ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ: (ੳ) ਹਾਂ ਜੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(ਬੀ) ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ ਦਾ ਸਬੰਧਤ ਮਤਾ ਨੰ: 110 ਮਿਤੀ 30 ਅਪਰੈਲ, 1970 ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦੁਕਾਨ (ਚੁੰਗੀ ਦਫਤਰ) ਵਾਕਿਆ ਘੰਟਾਘਰ ਸ਼੍ਰੀ ਦਯਾ ਰਾਮ ਨੂੰ 1800 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਸੀ ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ।

PROTEST PROCESSION TAKEN OUT IN PATIALA ON 8TH JULY, 1970

96. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Chief Minister with reference to the reply to the Unstarred Question No. 775 included in the list of questions for 18th January, 1971 be pleased to state whether the allegations against A.S.I. Kartar Singh were enquired into, if so, by whom and with what result ?

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ : ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸ਼ਕਾਇਤ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਜਿਸਟਰੇਟ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਪਟਿਆਲਾ ਨਿਯਮਾਨੁਸਾਰ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਮਿਤੀ 28 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਦੀ ਹੈ ।

MEMORANDUM AGAINST THE DISTRICT EDUCATION OFFICER, PATIALA

97. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Education with reference to the reply to the Unstarred Question No. 735 included in the list of questions for 18th January, 1971 be pleased to state whether the enquiry has since been finalised; if so, the findings thereof and the action, if any, taken thereon ?

Sardar Umrao Singh : Yes. The enquiry has since been finalised. He has been found responsible for the following two irregularities for which he has been administered a separate warning on each count :—

1. delay in the transmission, to the quarter concerned, of a transistor which had been donated for the welfare of defence services personnel; and
2. purchase of petrol for the official jeep from ESSO Petrol Pumps instead of the Indian Oil Company Petrol Pumps, as required under Government instructions.

No other charge has been proved against him.

[ਹਾਂ ਜੀ । ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਦੋ ਬੇਕਾਇਦਗੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਇਕ ਤੇ ਵਖ ਵਖ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ :—

(1) ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਇਕ ਦਾਨ ਕੀਤੇ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਸਟਰ ਨੂੰ ਯੋਗ ਥਾਂ ਤੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਭੇਜਣਾ; ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Minister for Education]

(2) ਸਰਕਾਰੀ ਜੀਪ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲ ਐਸੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣਾ, ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਤੋਂ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਹੋਰ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਿਧ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ।

COMPLAINT AGAINST SECRETARY, MUNICIPAL COMMITTEE, MUKTSAR:

98. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister of State for Local Government and Jails with reference to the reply to Unstarred Question No. 748 included in the list of questions for 18th January, 1971 be pleased to state whether the enquiry by the Deputy Director, Local Government, Ferozepur has since been completed; if so, the findings thereof and the action, if any, taken thereon ?

Shri Joginder Pal Pandey: Enquiry in this matter has since been completed by the Deputy Director, Local Government, Ferozepur. His report was examined. No charge was substantiated and the matter has been dropped.

[ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਟੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਦਾਖਲ ਦਫਤਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।]

REPRESENTATION FROM THE SECRETARY, COMMUNIST PARTY OF INDIA ABOHAR BRANCH REGARDING IRREGULARITIES ETC. IN ALLOTMENT OF SHOPS BY THE MUNICIPAL COMMITTEE, ABOHAR

99. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister of State for Local Government and Jails with reference to the reply to the Unstarred Question No. 848 included in the list of questions for 27th January, 1971 be pleased to state whether the matter has since been decided; if so, the action taken in this connection, if not, the reasons therefor ?

ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ : ਹਾਂ ਜੀ, ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ ਅਬੋਹਰ ਦੀ ਦੁਕਾਨ (ਦਫਤਰ ਚੁੰਗੀ) ਵਾਕਿਆ ਘੰਟਾ ਘਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ ਦਾ ਮਤਾ ਨੰ: 110 ਮਿਤੀ 30 ਅਪਰੈਲ, 1970 ਮਨਸੂਖ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ । ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ (ਦਫਤਰ ਚੁੰਗੀ) ਵਾਕਿਆ ਥਾਣਾ ਰੋਡ ਬਾਰੇ ਨਗਰ ਪਾਲਕਾ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ :

(1) ਇਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੀ ਤੇ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

(2) ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਗੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦਿਤੀ ਜਾ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੇ ਬੋਲੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ।

POWER CONNECTIONS FOR TUBE-WELLS

100. **Comrade Satya Pal Dang :** Will the Minister for Irrigation and Power be pleased to state—

(a) the date on which the Priority Deposit Scheme for giving power connections for tube-wells in the State came into force;

(b) the total number of connections given under the said Scheme from the date of its coming into force upto 31st March, 1972;

(c) the total number of applications for connections under this Scheme pending as on 31st March, 1972;

(d) the total number of tube-well connections given in the ordinary course (not covered by the Priority Deposit Scheme) during the same period as in the case of (b) above;

(e) the total number of applications for tube-well connections in ordinary course pending as on 31st March, 1972;

(f) the date since when no tube-well connections have been given except under the Priority Deposit Scheme to the Military personnel and Single Pole connections, etc. ;

(g) the number of tube-well connections given from the date as mentioned in (f) above upto 31st March, 1972 separately under the Priority Deposit Scheme, Military Personnel, Single Pole connections, etc. ?

Shri Gurmail Singh : (a) 22nd November, 1968.

(b) 5675.

(c) 799.

(d) 24,255.

(e) 77,031.

(f) The dates vary in different Operation Circles of the Board from February, 70 to March, 72.

(g) 6,917 Tube-well connections have been given under various Priority Schemes upto 31st March, 1972 as follows :—

(i) Priority Deposit Scheme .. 2,148

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[Irrigation and Power Minister]

(ii)	Military Personnel Priority	.. 792
(iii)	Board Employee priority	.. 96
(iv)	Single Pole & Cable Connections Priority	.. 3,105
(v)	Other priority	.. 776

[(ੳ) 22 ਨਵੰਬਰ, 1968

(ਅ) 5,675

(ੲ) 799

(ਸ) 24255

(ਹ) 77031

(ਕ) ਫ਼ਰਵਰੀ, 70 ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 72 ਤਕ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਖ ਵਖ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਸਰਕਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਤੀਆਂ ਵਖ ਵਖ ਹਨ ।

(ਖ) 31 ਮਾਰਚ, 1972 ਤਕ ਵਖ ਵਖ ਪਹਿਲ ਸਕੀਮਾਂ ਅਧੀਨ 6917 ਟਿਊਬਵੈਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਦਿਤੇ ਜਾ ਚੁਕੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ—

(1)	ਪਹਿਲ ਡਿਪਾਜ਼ਟ ਸਕੀਮ	.. 2,148
(2)	ਮਿਲਟਰੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ	.. 792
(3)	ਬੋਰਡ ਕਰਮਚਾਰੀ	.. 96
(4)	ਇਕਹਿਰਾ ਖੰਬਾ ਅਤੇ ਕੇਬਲ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪਹਿਲ	.. 3,105
(5)	ਹੋਰ ਪਹਿਲ	.. 776

DOCTORS DEPUTED TO GANGA NAGAR TO ATTEND ANY PATIENT

101. **Comrade Satya Pal Dang** : Will the Minister for Finance with reference to the reply to Starred Question No. 2772 included in the list of questions for 22nd January, 1971, be pleased to state whether any other doctors of V.J. Hospital Amritsar and/or staff members of the Medical College, Amritsar, such as Registrars, House Surgeons, etc. (other than Professors/Assistant Professors/Senior Lecturers) were required to go and/or did go to Ganga Nagar to attend on Sant Chanan Singh during the same period, if so, a list of such doctors be laid on the Table of the House indicating also the period for which each one of them remained in Ganga Nagar and whether during the said period they were considered on duty or on leave ?

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Shri Hans Raj Sharma : The following Registrars and House Physicians of the Medicine Department of Medical College, Amritsar/V.J. Hospitals, Amritsar also proceeded to Ganga Nagar to attend on Sant Chanan Singh. They were not required to go but went on their own by taking leave/station leave :—

Sr. No	Name of Officer/ Official	Leave availed
1.	Dr. Baldev Singh, Registrar Medicine (Now Senior Lecturer Medicine).	1. 4th October, 1970 (Sunday)
		2. 7th October, 1970 to 8th October, 1970 (Casual Leave)
		3. 17th October, 1970 (Casual Leave)
		4. 18th October, 1970 (Sunday)
		5. 8th November, 1970 (Sunday)
		6. 9th November, 1970 to 10th November, 1970 (Casual Leave)
2.	Dr. Jagmohan Singh, Hony. House Physician ..	1. 29th October, 1970 (Diwali)
		2. 30th October, 1970 to 31st October, 1970 (Casual Leave)
		3. 1st November, 1970 (Sunday)
		4. 2nd November, 1970 to 7th November, 1970 (Casual Leave)
		5. 8th November, 1970 (Sunday)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

CALL-ATTENTION NOTICES UNDER RULE 66

Mr. Speaker: Now we take up Call Attention Notices. Call-Attention Notice No 234 by Comrade Satya Pal Dang.

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖਰੀ : * * *

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਜੋ ਕੁਝ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । (Whatever the hon. Member is saying without the permission of the Chair should not be recorded.)

(Serial No. 234)

1. **Comrade Satya Pal Dang**
2. **Comrade Darshan Singh Canadian**
3. **Comrade Dana Ram**

} to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, Shri Sardool Singh A.S.I. and one Head Constable and one constable on 22nd April, 1972 or so mercilessly assaulted and dragged one citizen Kartar Singh in the open Court premises Ferozepur City.

There is acute and much discontentment amongst the public. The Bar Association has unanimously adopted a resolution condemning the action of the police officials.

In view of the obvious and urgent importance of the matter, the Government may please be asked to make a statement in the House.

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ । (Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement.)

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਇਕ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਨੰ: 239 ਸੀ । (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ ਕੁਟਾਪਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਪਹਿਲੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੋਸ਼ਨ ਲੰਬੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਦ ਮੈਂ ਦੁਬਾਰਾ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਐਡਮਿਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

*Not recorded as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਾ। ਉਥੇ ਮੈਂ ਦਸ ਦਿਆਂਗਾ। (The hon. Member may come to my Chamber; I will explain the position.)

(Serial No. 241)

Shri Gurdial Saini : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that in the matter of allotment of plots in the Industrial Estate, Jullundur the Director of Industries has imposed the condition that the purchasers should pay up the price of each plot in lumpsum. Because of lack of availability of raw material, the industry of Jullundur is already hard-hit and it is difficult for the industrialists to pay up the price of plots in lumpsum. This is, therefore, a fit matter on which the Government should make a statement on the floor of the House whether it would consider the desirability of realising the price of plots in two annual instalments.

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ। (Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੇਨੇਡੀਅਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੜੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪੀਕਰ ਤੇ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਐਸਪਰਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਵਾਪਿਸ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।

(Serial No. 247)

Comrade Raj Kumar Dhariwal : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, at University Examination Centres Qadian, District Gurdaspur, Samrala (Malwa College) and Jagraon large scale copying of answer books from smuggled notes was done. When supervisors tried to stop examinees from doing so they were threatened and manhandled. Supervisors of Malwa College examination Centre have recorded inability to perform their duties till authorities guaranteed their safety.

Situation of indignation and worry among teachers, parents and students all over the State has come into existence.

In view of the obvious and urgent public importance of the matter, the Government may please be asked to make a statement in this House.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਪਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਸਬੰਧਤ ਵਜ਼ੀਰ ਸਾਹਿਬ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨ । (Admitted. The hon. Minister concerned may please make a statement.)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਹੈ । ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨਜ਼ ਦਿਤੀਆਂ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਐਡਮਿਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ । (ਵਿਘਨ) ਜੱਟਾਂ ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ . . . . (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਬਾਘਾ ਪੁਰਾਣਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸਿਖ ਦੇ ਕੇਸ ਪੁਟੇ ਗਏ । (ਵਿਘਨ) ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੈਂ ਮੋਸ਼ਨਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਨਹੀਂ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਤੁਸੀਂ ਚੈਂਬਰ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਾ । ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਦੇਵਾਂਗਾ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਕਿਹੜਾ ਵਿਸ਼ਾ ਕਾਲ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਮੋਸ਼ਨ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੈ । (The hon. Member may come to my Chamber. I will explain to him the subjects regarding which the Call Attention Notices can be tabled.)

STATEMENTS LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE IN REPLY TO CALL ATTENTION NOTICES

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਊ ਮਤਾ ਨੰ: 194, 210 ਅਤੇ 216 ਦੇ ਜਵਾਬ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ।

(Serial No. 194)

ਕਾਮਰੇਡ ਅੱਛਰਾ ਸਿੰਘ
ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ } ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਬ-ਇਨਸਪੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ 11 ਅਪਰੈਲ, 1972 ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਪਿਛਲੇ 17-18 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਉਪ੍ਰੋਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਮੁਸਤਕਿਲ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਜ਼ਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪਟਵਾਰੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਤੇ ਬਿਆਨ ਦੇਵੇ ।

Sardar Umrao Singh : (Education and Revenue Minister) The strength of Consolidation Department consisted of three Consolidation Circles of Amritsar, Jullundur and Sangrur on the reorganisation of Punjab State on 1st November, 1966. It became necessary to wind up the Department in three stages by the end of April, 1973 due to the completion of work of consolidation of holdings in the State. It was, however, decided

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

that steps should be taken to absorb, as far as possible the staff likely to be retrenched or rendered surplus seniority-wise, provided their record of service is not below average. With a view to facilitating the absorption of the Consolidation staff in the Revenue Department the Government have amended service rules of Tehsildars, Kanungos and Patwaris.

2. One Circle of Settlement Officer Consolidation of Holdings Amritsar, was abolished with effect from 1st March, 1971. On the closure of this circle consolidation staff numbering 373 became surplus, which were all got absorbed on revenue side according to the availability of vacancies supplied by the Deputy Commissioners in the State and in other Departments of State.

3. The second Circle of Settlement Officer, Consolidation of Holdings of Sangrur is expected to be wound up on 30th June, 1972 On the closure of this circle, consolidation staff numbering 393 would be rendered surplus. With a view to absorbing this surplus staff information regarding vacant posts is being collected from the Deputy Commissioners. The surplus staff will be released for absorption on the Revenue side seniority wise according to the available vacancies. Steps are also being taken to absorb the remaining persons in other Departments of Government. Notice for termination of services will not be operative in respect of persons who would be ultimately absorbed seniority wise in other Departments.

[1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਉਪਰੰਤ ਚਕਬੰਦੀ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਤਾਕਤ ਚਕਬੰਦੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰਕਲਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਸੰਗਰੂਰ ਤੇ ਮੁਸ਼ਤਮਲ ਸੀ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਚਕਬੰਦੀ ਕੰਮ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਟੇਜਾਂ ਵਿਚ ਅਪ੍ਰੈਲ, 1973 ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਤਾਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਛਾਂਟੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਫਾਲਤੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਜਿਥੇ ਤਕ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਖਪਤ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਬਸ਼ਰਤਿਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੇਵਾ ਰਿਕਾਰਡ ਔਸਤ ਤੋਂ ਥਲੇ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਚਕਬੰਦੀ ਅਮਲੇ ਦੀ ਖਪਤੀ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸਹਲ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਗੋਆਂ ਅਤੇ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

2. ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਫਸਰ ਚਕਬੰਦੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਰਕਲ ਮਿਤੀ 1 ਮਾਰਚ, 1971 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਰਕਲ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 373 ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਚਕਬੰਦੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਫਾਲਤੂ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਖਪਤ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

3. ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਫਸਰ ਚਕਬੰਦੀ ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਚਕਬੰਦੀ ਸਰਕਲ ਮਿਤੀ 30 ਜੂਨ, 1972 ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਕਲ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ 393

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਿਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਲ ਮੰਤਰੀ]

ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਚਕਬੰਦੀ ਅਮਲਾ ਫਾਲਤੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਫਾਲਤੂ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਖਪਤ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਇਕਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਾਲਤੂ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਲ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਖਪਤੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਪਤ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਸਮਾਪਤੀ ਨੋਟਸ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸੀਨੀਆਰਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਖਪਤ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।)

(ਕ੍ਰਮ ਨੰ: 210)

ਸਰਦਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ : ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਲੋਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਲ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਪਿੰਡ ਭਠਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹਿੱਸੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕਰ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਬਾਹਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡੰਗਰ, ਬਕਰੀਆਂ ਅੰਦਰ ਭੁਖੀਆਂ ਬਧੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਥਾਂ ਤੇ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੈ, ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੇ ਗੰਡਾਸਿਆਂ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਨਾਲ ਇਕ ਕੋਠਾ ਛਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਰੀਜਨ ਡਰਦੇ ਘਰੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਪਰ ਹੁਣ ਤਕ ਕੋਈ ਮੁਅੱਸਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੋਟਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਈਆਂ।

ਇਹ ਲੋਕ ਮਹਤਤਾ ਦਾ ਇਕ ਫੌਰੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰੇ।

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ): ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੰਟ ਪੁਲਿਸ, ਪਟਿਆਲਾ ਰਾਹੀਂ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਭਠਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਕੋਈ ਹਰੀਜਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਮੁਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਜਾਂ ਧਮਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਕੇਵਲ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਜਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਝਗੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੀਵਾਨੀ ਮੁਕਦਮਾ ਵੀ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਝਗੜੇ ਬਾਰੇ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਹਰੀਜਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ ਇਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 81/1972 ਜ਼ੇਰ ਧਾਰਾਵਾਂ 448/506/148/149 ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

(Serial No. 216)

Comrade Raj Kumar Dhariwal : Sir, I beg to draw the attention of the Government towards a matter of urgent public importance, namely, that complaints made to Chief Minister by Comrade Satya Pal Dang and others in a letter addressed regarding

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

repeated harassment, beating up and looting of crops of Harijans of village Kalota, P. S. Mukerian, District Hoshiarpur by goonda gang from across the river Beas in Gurdaspur Police Station.

The Chief Minister may please make a statement on action taken against goondas to protect the interest of Harijans.

ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ (ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ): ਐਸ.ਪੀ. ਹੋਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਅਤੇ ਐਸ.ਪੀ. ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਰਾਹੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਰਿਆ ਬਿਆਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿੰਡ ਜਗਤ ਪੁਰ ਟਾਂਡਾ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਹਰਸਾ ਕਲੋਟਾ ਥਾਨਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ 40/45 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਜਗਤ ਪੁਰ ਟਾਂਡਾ ਥਾਨਾ ਸਦਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਸੈਕਟਰੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਧੜਾ) ਵਸਨੀਕ ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਥਾਣਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਇਹ ਦਾਹਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹੋਰ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਉਹ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜੀ ਦਰਿਆ ਦੇ ਰਸਤਾ ਬਦਲਣ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਧੜੇ ਦੇ ਬੰਦੇ ਜੋ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਹਦੂਦ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 9 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਨੂੰ ਗਜਣ ਸਿੰਘ ਮੈਂਬਰ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ (ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.) ਨੇ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਪਿੰਡ ਹਰਸਾ ਕਲੋਟਾ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਹਰਸਾ ਕਲੋਟਾ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਬੀਜੇ ਹੋਏ ਮੇਥੇ ਵਢਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਜਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ 20/25 ਹੋਰ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਸ ਫਸਲ ਨੂੰ ਵਢਣ ਲਈ ਗਏ ਜਿਥੇ ਕਿ ਚੰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਧੜੇ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਗਜਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਕੁਟਿਆ ਅਤੇ ਗਜਣ ਸਿੰਘ, ਸਾਈਂ ਦਾਸ, ਪਰੇਮ ਸਿੰਘ ਬੇਅੰਤ ਲਾਲ ਅਤੇ ਲਖਾ ਰਾਮ ਦੇ ਸੱਟਾਂ ਵਜੀਆਂ। ਗਜਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਤੇ ਮੁਕਦਮਾ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ: 37 ਮਿਤੀ 9 ਅਪਰੈਲ, 1971 ਧਾਰਾ 307/324/342/377/34 ਭ: ਦ: ਥਾਨਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚੰਨਾ ਪੁਤਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚੰਦੀ ਪੁਤਰ ਸੰਤਾ ਸਿੰਘ ਵਸਨੀਕ ਭਟੀਆ ਥਾਨਾ ਕਾਹਨੂੰਆਨ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਵਸਨੀਕ ਟਾਂਡਾ ਥਾਨਾ ਸਦਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਅਤੇ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਨੌਰੰਗ ਸਿੰਘ ਵਸਨੀਕ ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਥਾਨਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਲਾਕਾ ਡੀ. ਐਸ.ਪੀ. ਨੇ ਭੀ ਮੌਕੇ ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ। ਮੁਕਾਮੀ ਪੁਲਿਸ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਠਾਕ ਹੈ।

ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਤੀ 22 ਸਤੰਬਰ, 1971 ਨੂੰ ਚੰਨਾ, ਰੂੜਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਨੇ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਵਸਨੀਕ ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਥਾਨਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਪੁਤਰ ਅਛਰ ਸਿੰਘ ਵਸਨੀਕ ਕਲੋਟਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਕੁਟ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੁਕਦਮਾ ਨੰ: 122, ਮਿਤੀ 22 ਸਤੰਬਰ, 1971, ਧਾਰਾ 324/148/149 ਭ: ਦ: ਥਾਣਾ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੰਨਾ, ਰੂੜਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

POINT REGARDING AMENITIES TO THE MEMBERS AND VISITORS DURING ASSEMBLY SESSIONS

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਬਾਹਰੋਂ ਇਥੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤਕ ਬਾਹਰ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਖੜਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੀਣ ਵਾਸਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕੂਲਰ ਆਦਿ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਧੁਪ ਵਿਚ ਖੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਾਂਗੇ। ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫੰਡਜ਼ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਦ ਸੈਂਕਸ਼ਨ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਲਗਵਾ ਦੇਵਾਂਗੇ। (We will certainly make the necessary arrangements. We have made a request to the Govt. for sanctioning the funds. Necessary arrangements will be made as soon as the sanction is received.)

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਾਡੇ ਹਰ ਇਕ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਟੈਲੀਫੂਨ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਸ਼ਰਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਹੋਸਟਲ ਵਿਚ ਟੈਲੀਫੂਨ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਾਸਤੇ ਅਸਾਂ ਇਕ ਪਰੋਪੋਜ਼ਲ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਜੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿਉ ਤਾਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਟੈਲੀਫੂਨ ਪਰੋਵਾਈਡ ਕਰ ਸਕੀਏ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। (*Addressing the Minister for Finance* ; We have sent a proposal for setting up a Telephone Exchange in the M.L.A.s Hostel. We will be able to provide telephone in every room if the same is sanctioned. The hon. Members are feeling great difficulty without the telephones.)

ਸ੍ਰੀ ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿਤਰ ਸੇਖੜੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਥੇ ਹੋਰ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ।

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਦਿਉ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਕੁਐਸਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮ ਦਿਉ ਪਰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਹਾਲੇ ਤਕ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਆਏ। (ਵਿਘਨ) (I have requested the hon. Minister several times for sending the names of his party Members but he has not done so.) (*Interruption*)

ਸਿਖਿਆ ਮੰਤਰੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਿਸਟ ਤਿਆਰ ਹੈ ਉਹ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਦਿਆਂਗੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ANNOUNCEMENT BY THE SECRETARY

Secretary : Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Gram Panchayat (Amendment) Bill, 1972 which was passed by the Punjab Vidhan Sabha during its current Session and which has since been assented to by the Governor.

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR THE YEAR 1972—73 AND SUPPLEMENTARY ESTIMATES (Ist INSTALMENT) FOR THE YEAR 1972—73

(*RESUMPTION*)

Mr. Speaker : Now the House will resume general discussion on Budget for the year 1972-73 and the Supplementary Estimate (Ist Instalment) for the year 1972—73.

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ (ਪੱਟੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ 1972-73 ਦੇ ਬਜਟ ਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ......

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਰਸੋਂ ਅਖੀਰ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪੰਜ ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਠੀਕ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਲਈ ਬੋਲ ਲਓ । (ਵਿਘਨ) (All right. The hon. Member may speak for five minutes only). (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. (ਜਮਸ਼ੇਰ, ਐਸ. ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ......(ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਬੋਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬੋਲਣ ਦਾ ਟਾਈਮ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਵਰਗੇ ਦੋ ਦੋ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਬੋਲ ਚੁਕੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੁਣ ਕੁਝ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨਟੈਰਿਮ ਰਿਲੀਫ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ, ਇਹ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਪਾਸ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਕਾਨ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਬਲਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਬਣਾ ਕੇ ਦੇਣੇ ਹਨ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ, ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕਈ ਰੁਕਾਵਟਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ.]

ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ਸਮਾਜਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ । (ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਬੈਂਚਾਂ ਵਲੋਂ ਤਾੜੀਆਂ) (ਵਿਘਨ) ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀਵਾਦ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਨਾਲ ਖਰਾਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਵੀ ਸਖਤ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਜਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ 20-25% ਬਜਟ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਆਪੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ । (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰੀਜਨ ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਸੋਸਾਇਟੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਨੂੰ 250 ਜਾਂ 500 ਰੁਪਏ ਸਿਰਫ ਮਿਲਦੇ ਹਨ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਤਾਂ ਮੱਝ ਵੀ 1200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ 2000 ਰੁਪਏ ਤਕ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਫੀਸ ਗਰੀਬ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਫ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਹ 1800 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਤਕ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਬਚੇ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਫਿਰ ਇਹ 3600 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਚੇ ਦੀ ਕਰ ਦਿਤੀ । ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 5000 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਾਲੇ ਬਚੇ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ) (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਕ ਗਰੀਬ ਦਾ ਬਚਾ ਛੋਟੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਚ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਤਕ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਮੀਰ ਦਾ ਬਚਾ, ਕਿਸੇ ਸੈਕਟਰੀ ਦਾ ਬਚਾ ਵਡੇ ਵਡੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ, ਮਨਸੂਰੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਮਾਊਨਟੇਸਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਗਰੀਬ ਦਾ ਬਚਾ ਅਮੀਰ ਦੇ ਬਚੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਰਾਬਰਤਾ ਲਿਆਵੇ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ । (ਘੰਟੀ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਭਾਈ ਲਾਲੋ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਅਮੀਰੀ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਮਿਟਾਵੇਗੀ । (ਵਿਘਨ)

ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਨਹੀਂ ਚੁਕਦਾ, ਜਨਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਇਥੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਚੁਣ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

Mr. Speaker : Please resume your seat now. (Interruption)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਗਰ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਅਤੇ ਪਛੜੀਆਂ ਜ਼ਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਕੜਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟਾਈਮ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇ. ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਦੀ ਥਾਂ 10 ਮਿੰਟ ਲੈ ਲਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਸ਼ਰੀਫ ਰਖੋ। (ਵਿਘਨ) (This is no point of order. The hon. Member Sardar Darshan Singh K. P. has taken ten minutes instead of five minutes. He may please resume his seat now.)

ਸਰਦਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕੇ. ਪੀ. : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀਆਂ ਇਕ ਦੋ ਗਲਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੋ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੀ ਗਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਕਈ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਕਲਿਆਣਪੁਰ, ਉਦੇਪੁਰ, ਕੰਗ ਸਾਬੂ, ਮਿਠੇਪੁਰ, ਚਿਟੀ, ਫਿਰੋਲਾ ਰਾਏਪੁਰ ਆਦਿ ਸਕੂਲ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਧਵਾਂ ਸਕੂਲ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਵੀਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਸਰਦਾਰ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਹਲਕਿਆ ਵਿਚ ਹੀ ਫਿਰਦੇ ਰਹੇ। (ਵਿਘਨ) ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ। (ਵਿਘਨ) ਅੰਤ ਵਿਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਬਿਲ ਆਉਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਦੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਾਇਤਾ ਹੋਵੇ। ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਸਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਫਜ਼ਾਂ ਨਾਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਾਫੀ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ 10, 10 ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਦਿਉ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਰੋਂ (ਪੱਟੀ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਜਟ ਅਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡ ਤੇ ਬਹਿਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿਤੀਆਂ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਕਾਫੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲੇ ਟਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹਨਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ]

ਵਿਚੋਂ ਮੈਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। 5000 ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 1000 ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਲਿਕ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ 1724 ਮੀਲ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਇਨ ਹੈਂਡ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 1300 ਮੀਲ ਨਵੀਆਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਂਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਇੰਚ ਰੋੜੀ, ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਇੰਚ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਸਾਇਲ ਸਟੈਬਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਲਈ ਡੇਢ ਇੰਚ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਅਤੇ ਫਿਰ ਲੁਕ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਥੇ ਜਿੰਨੀ ਚੀਜ਼ ਪੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ। ਇਕ ਇੰਚ ਕਲੀ ਨਹੀਂ ਪਈ। ਜਿਥੇ ਪੱਥਰ ਡੇਢ ਇੰਚ ਸਾਈਜ਼ ਦਾ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਥੇ ਢਾਈ ਤਿੰਨ ਇੰਚ ਪੱਥਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਗਬਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਹਨ ਉਥੇ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਮੈਂ ਆਪ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕਿੰਨੇ ਇੰਚ ਰੋੜੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਸਪੈਸੀਫੀਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ, ਨਾ ਹੀ ਲੁਕ, ਨਾ ਹੀ ਚੂਨਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਟਾਂ ਠੀਕ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਰਮਾ ਸਾਹਿਬ ਇਥੇ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇਣ ਕਿ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸਟਾਫ, ਜੋ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਚੈਕ ਕਰੇਗਾ। ਇਕ ਪਿੰਡ ਜੱਟਾ ਚੰਬਲ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਓਵਰਸੀਅਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੇ ਰੋੜੀ ਇਤਨੀ ਪੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਤਨਾ ਸਟੋਨ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਥੇ ਘੱਟ ਪਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਗੇਂਸਟ ਓਵਰਸੀਅਰ ਨੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਵਿਚ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਖੋਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ ਦਾ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਓਵਰਸੀਅਰ, ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਅਤੇ ਐਕਸ-ਈ-ਐਨ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਲੁਟ ਕੇ ਖਾ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜਿਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬੰਦ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ? ਜਿਤਨਾ ਪੈਸਾ ਸੀ ਉਹ ਓਵਰਸੀਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਲੁਟ ਕੇ ਖਾ ਗਏ। ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ 21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਇਹ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਫਸਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਗਬਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ 21-22 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚਣਾਂ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਬਾਦ ਵਿਚ ਰਿਪੇਅਰ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਤੇ ਇਹ ਪੈਸਾ ਵੇਸਟ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, 1000 ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਰਖੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਉਤੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚਣੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਕਿਰਤੋਵਾਲ ਹੈ। ਉਥੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਰਾਂਡਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ । ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਸਰੀਆ ਘੱਟ ਪਾਇਆ । ਥੋੜਾ ਚਿਰ ਬਾਦ ਹੀ ਛੱਤ ਬਹਿ ਗਈ । ਜਦ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਇਹ ਗਲ ਚੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆਂ ਗਿਆ । ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਲਈ ਜਿਤਨੇ ਪੈਸੇ ਰਖੇ ਹਨ ਇਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜੇ ਹਨ । ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਕੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ਼ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਦਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗਰੀਬੀ ਹਟਾਉਣੀ ਹੈ, ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ । ਇਹ ਬਜਟ 24 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ, 400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ । ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਐਡੀਸ਼ਨ ਹੁਣ ਦਸੀ ਗਈ ਹੈ । ਆਸ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਚੇਂਜਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਪਰ ਕੈਪੀਟਾ ਇਨਕਮ ਇਸ ਵੇਲੇ 983 ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ 60% ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਹੈ । ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੰਟਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਨਹੀਂ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਰਿਜੀਮ ਵੇਲੇ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ । ਹੁਣ ਸਾਡੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਨੂੰ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬਜਟ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡੀ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਅਤੇ ਅਨਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਦਿਤੀ ਹੈ ਉਹ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ । ਇਹ ਕੇਵਲ ਇੰਡਸਟਰੀ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ? ਛੋਟੇ ਯੂਨਿਟ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਛੋਟੇ ਯੂਨਿਟ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਇਹ ਵਡੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੇ ਐਜ਼ ਐਨਸਿਲਰੀ ਯੂਨਿਟ ਕੰਮ ਕਰਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ । ਮਗਰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਈ ਸਕੀਮਾਂ, ਪੋਲਿਸਟਰ ਟਾਇਰ, ਟਿਊਬ ਅਤੇ ਬਿਲਟਸ ਵਗੈਰਾ ਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਆਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਇਕ ਵੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀ । ਅੱਜ ਉਹ ਸਕੀਮਾਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੀਆਂ । ਹੁਣ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲਿਸਟਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਕੀਮਾਂ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ । ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਜਿਤਨੇ ਇਹ ਵਡੇ ਵਡੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ-ਕੈਪੀਟਲ ਸਬਸਕਰਾਈਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਗੇ । ਜਿਹੜੇ ਬਾਹਰਲੇ ਮਨਾਪਲੀ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕਲੈਬੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਹਿਦੂਦ ਰਹੇ । ਜਿਹੜੇ ਸ਼ੇਅਰ-ਕੈਪੀਟਲ ਸਬਸਕਰਾਇਬ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਖੁਲ੍ਹ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਰ ਕੈਪੀਟਾ ਇਨਕਮ ਰੇਜ਼ ਹੋਏਗੀ । ਜਿਹੜੇ ਹਰੀਜਨ ਮੁੰਡੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ]

ਦੇ ਜਾਂ ਜੱਟ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਮੁੰਡ ਇੰਜੀਨੀਰਿੰਗ ਪਾਸ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਬੇਸ਼ਕ ਇਕ ਰੂਲ ਬਣਾ ਲਉ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਫਰੈਂਸ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਇੰਜਨੀਅਰ ਮੁੰਡੇ ਵੇਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ, ਬਹੁਤੇ ਪੜ੍ਹੇ, ਸਕਿਲਡ ਲੇਬਰ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਲਗ ਸਕਣਗੇ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਦਾ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਕਾਨਿਮਕ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ-ਫਲਡ ਅਤੇ ਚੋਂ ਕੰਟਰੋਲ ਬਾਰੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। 200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰਖੇ ਹਨ। ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਦਰਿਆ ਅਤੇ ਚੋ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੈਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਕੇ ਲੱਖਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਹੜੀ ਸਰਪਲਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਹ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਲੈਂਡਲੈਸ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਇਤਨਾ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੈਨੇਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਵਿਚ ਲੂਪ-ਹੋਲਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਪਲੱਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਮੇਟੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਵੇ ਕਿ ਲੂਪਹੋਲਜ਼ ਪਲੱਗ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਆਉਣ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਾਫੀ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਆਮਦਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਿਰ ਰਿਪੀਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਤਨੀ ਦੇਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦਾ ਕੰਮ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵੇਖੇ ਕਿ ਸਾਮਗਰੀ ਪੂਰੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਤਫਤੀਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਠੀਕ ਚਲੇਗਾ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ (ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੋ 1972-73 ਦਾ ਬੱਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਨ ਬੱਜਟ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਦੂਜਾ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਬੱਜਟ ਆਇਆ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਦਸ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਉਸ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਲਈ ਆਪਣੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਘਾਟਾ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ? ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਨਾ ਕਰਨ ; ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ। ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਾਟਾ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਦਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਕੱਟ ਲਗਾ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਕਦੇ । ਮਾਡਲ ਵਿਲੇਜ ਸਕੀਮ ਸੀ ਔਰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਸੱਤ ਪਿੰਡ ਚੁਣੇ ਗਏ । ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਡਲ ਪਿੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੋ ਗਈ । ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਇਤਲਾਹ ਚਲੀ ਗਈ । ਬੀ.ਡੀ.ਓ. ਪਾਸ ਇਤਲਾਹ ਚਲੀ ਗਈ , ਅਤੇ ਇਤਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਿਸੇ ਦਾ ਪੈਸਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿਤਾ ਹੈ । ਉਤਨਾ ਚਿਰ ਤਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਇਲੈਕਸ਼ਨਜ਼ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾ ਦਿਤੀਆਂ ਔਰ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਨੇ ਨੋਟ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਡਰਾਪ ਕਰ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਬੱਜਟ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਪ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਕੁਝ ਇਕ ਤਜ਼ਵੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਸਰਦਾਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਚੌੜਾ ਸੀ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਨਿਸਟਰੀ ਪਾਸ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰ ਕੇਵਲ ਸਰਦਾਰ ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਕੋਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਛੋਟਾ ਕੀਤਾ ਔਰ ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਡਾ ਕੀਤਾ (ਇੰਟਰੱਪਸ਼ਨਜ਼) ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਮਤੀ ਅਤੇ ਇੰਪੋਰਟਿਡ ਕਾਰਾਂ ਰਖਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਤੇ ਬਹੁਤ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਸੋ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਥੇ ਕਾਰਾਂ ਵੀ ਛੋਟੀਆਂ ਹੀ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਅਗਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਹੁਣ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਵਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਕੋਲ ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿਤਨਾ ਕਾਰਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ 60% ਖਰਚ ਦੀ ਬਚਤ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ 40% ਖਰਚ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਮ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਭੈੜੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ : ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ ਪਾਸ ਵੱਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਠੀਕ ਹੈ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਪਾਸ ਵਡੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਸੀਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਫੀਏਟ ਜਾਂ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਦੇ ਸਿਵਾਏ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਮਰੜ੍ਹੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਸੁਝਾਓ ਦਿਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ : ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਰੋਂਦੇ ਹਨ । (ਹਾਸਾ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਫਿਰ ਇਥੇ ਮੰਡੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਸਕੀਮ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਚਾਰ ਪੰਜ ਪੰਜ ਮੀਲ ਤੇ ਮੰਡੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਸ਼ੇਪ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ । ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਚਾਰ ਮੰਡੀਆਂ ਜਾਡਲਾਂ, ਰਾਹੋਂ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਆਦਿ ਵਿਚ ਖੁਲ੍ਹ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 26 ਏਕੜ 4 ਕਨਾਲ 2 ਮਰਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 16 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ - ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਚਾਰ ਪਰਚੇਜ਼ ਸੈਂਟਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਖੁਲ੍ਹ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਮੰਡੀ ਨਾਲ ਅਜੇ ਲਗਭਗ 20 ਸਾਲ ਹੋਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਪਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਧੱਕਾ ਲਗੇਗਾ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1959 ਦੇ ਵਿਚ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈ, ਪਸੈਂਜਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ 1969 ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕੌਮੀ ਕਰਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੇ 1969 ਵਿਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਪਾਸੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਲਏ । ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਲੇਕਿਨ ਇਹਨਾਂ ਅਕਾਲੀ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਲੈਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਵਾਸਤੇ ਹੋਰ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿਤੀ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਬਸਾਂ ਖਰੀਦ ਲਈਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਜੋ ਆਮਦਨ ਇਹਨਾਂ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਉਣੀ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਕ ਸਰਕਾਰ ਵਾਇਦਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਦੂਸਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪੈਸੇ ਲੈਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਗੇ ਪਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ । (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਰੜ੍ਹੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਤਨੇ ਰੂਟ ਲਏ ਹਨ ?

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਤਨੇ ਰੂਟ ਲਏ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੀ......(ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰੂਟਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾ ਦਿਉ ਤੇ ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਬੁਲਾ ਲਓ । ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣ ਜਾਓ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਕਨੇਡਾ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਿਆਨ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿਵਾ ਲਵੋ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਲਗਵਾ ਲਵੋ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰਖਵਾ ਲਵੋ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਰ ਕੋਈ ਵਾਇਦਾ ਕਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਬੰਬਈ ਜਾਣ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਬਈ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕੁਲੀ ਬਣ ਕੇ ਉਸਦਾ ਬਿਸਤਰਾ ਚੁਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਨਿਸਟਰੀ ਪਿਛੇ ਬੰਬਈ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਕੁਲੀ ਬਣ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਗਲਤ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰ ਲਫਜ਼ ਹਨ ਔਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਲਫਜ਼ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਮਨਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਜੁਤੀ ਵਿਖਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛਡ ਸਕਦੇ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੈਰ ਉਚਾ ਕੀਤਾ) (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਗੁਲਸ਼ਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜੁਤੀ ਵਿਖਾਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਕਿ ਇਹ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਨਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। (ਵਿਘਨ, ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker : Order please.

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਗੁਲਸ਼ਨ : * * (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੋ ਕੁਝ ਵਿਦਆਊਟ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਚੇਅਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਨਾ ਬਣੇ। (Whatever is being said by the hon. Member without the permission of the Chair should not form part of the proceedings.)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਥਰੂ ਇਹ ਰਿਕਵੈਸਟ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਹੀਆਂ ਗਲਾਂ ਸਦਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿ ਸ਼ੋਭਾ ਨਾ ਦੇਣ। ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਲੀ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅਨਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ ਅਤੇ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਕਾਲੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ, ਇਥੇ ਜਿਹੜੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਪਬਲਿਕ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕਢਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਧੜੇ-ਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਟੁਟਦੀ ਦੇਖੀ । ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਰਬ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕੇ ਹਿਦ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ । ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦਿਲੀ ਗਏ ਅਤੇ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵਡੇ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਕ ਨਾਲ ਲਕੀਰਾਂ ਕਢਦੇ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਚਾਉ ।

(ਵਿਰੋਧੀ ਦਲ ਵਲੋਂ ਕਈ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ ।) (ਵਿਘਨ, ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਇਹ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਤ ਆਦਮੀ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਓ । ਇਹ ਤਾਂ ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝੋਲੀ ਚੁਕੀ ਕਰਨ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਝੋਲੀ ਚੁਕੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋਸ਼ ਦਿਲਾਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਾ ਕਹਿਣ । (I would request the hon. Member not to refer to provocative matters.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਕੀਰਾਂ ਕਢਣ ਵਾਲੀ ਗਲ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਚੀ ਹੈ ਇਹ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਗਏ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਕੀਰਾਂ ਕਢੀਆਂ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰ ਵਿਚ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਅਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ । (ਵਿਘਨ, ਸ਼ੋਰ)

Mr. Speaker : Order please. No interruptions.

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਆਪ ਵਜ਼ੀਰੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਤ ਆਦਮੀ ਲੈ ਕੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਸੀ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਹੀ ਤਾਂ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਛੁਟੀ ਕਰਨੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਪਰਾਗਰੇਸਿਵ ਪਾਲੇਸੀ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਪਿਛਾਂਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਖਿਚੂ ਹਨ ਅਤੇ ਆਪ ਟਰਾਂਸਪੋਟਰ ਅਤੇ ਵਡੇ ਜਗੀਰਦਾਰ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਆਪ ਤਾਂ ਵਜ਼ੀਰੀ ਦੇ ਸੌਦੇ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਤੇ ਕੀ ਦੂਸ਼ਨ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਊਂਟਰ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਬਜਟ ਦੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਡੀਬੇਟ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੇਲੇ ਕਰ ਲਿਆ ਜੇ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) (I would request the hon. Members not to level allegations and counter-allegations. They should take part in the discussion on the Budget keeping themselves within its scope. Such things may be reserved for some other occasion.)

(ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਵਲੋਂ ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਚਰਖੇ ਦੀ ਤੰਦ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣੀ ਆਉਂਦੀ, ਬੈਠ ਜਾ। (ਵਿਘਨ, ਸ਼ੋਰ)

ਚੌਧਰੀ ਜਗਤ ਰਾਮ : ਇਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਇਥੇ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ......(ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ **ਸਪੀਕਰ** : ਤੁਸੀਂ ਬਜਟ ਤੇ ਆਪਣੀ ਗਲ ਕਹਿ ਲਓ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) (Please confine yourself to the discussion on the Budget.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ: ਇਥੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪ ਵਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਦਿਉ ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਇਹ ਹਨ ਜਾਂ ਮੈਂ ਹਾਂ ਕੌਣ ਹੈ। ਇਹ ਜਿੰਨੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਹਨ ਇਹ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦਾ 2 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਜਟ ਹੈ। ਕੀ ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 12 ਥਾਈਂ ਲੰਗਰ ਲਗਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜ ਤਕ ਚਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਕਿਤੇ ਇਕ ਥਾਂ ਵੀ ਲੰਗਰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਸਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ, ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : * * (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਰਡਰ ਪਲੀਜ਼। ਜੋ ਕੁਝ ਬਰਾੜ ਸਾਹਿਬ ਚੇਅਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਇਹ ਪਰੋਸੀਡਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਭਾਗ ਨਾ ਬਣੇ। (Whatever is being said by Sardar Jaswinder Singh Brar without the permission of the Chair, should not form part of the proceedings.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਪੂਜਾ ਦਾ ਮਾਲ ਖਾਣਾ ਛਡ ਦੇਣ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪੂਜਾ ਦਾ ਧਨ ਸਰਸਾ ਨਦੀ ਵਿਚ ਵਹਾ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਣ ਦਿਤਾ ਇਹ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਿਖ ਕਹਾਉਂਦੇ ਹਨ ਇਹ ਸਾਰਾ ਦੋ ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਜਟ ਛਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਮਾੜੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਇਹ ਸਿਰਫ 24 ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਬਣ ਕੇ ਆਏ ਹਨ। ਅਗਰ ਇਹ ਪੂਜਾ ਦਾ ਮਾਲ ਛਕਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਇਸ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਨਤਾ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਜਨ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ। ਇਹ ਪੂਜਾ ਦੇ ਧਨ ਦੀ ਗਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਔਖੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਵੀ ਸਿਖ ਹਾਂ, ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ, ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਜਾਂ ਸਿਖੀ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਿਉਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ **ਸਪੀਕਰ** : ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਾਇਦੇ ਦੀ ਗਲ ਕਰੋ। (ਵਿਘਨ) (I would request the hon. Member to look after his own interest.) (*Interruption*)

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ। (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਕੀ ਕਦੇ ਇਹ ਪੂਜਾ ਦਾ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਂਦੇ ? ਕੀ ਇਹ ਇਸ ਮਾਲ ਨਾਲ ਇਲੈਕਸ਼ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੜਦੇ ? ਇਹ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦਾ 2 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਜਟ ਛਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਿਖ ਅਖਵਾਂਦੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ) ਜੇਕਰ ਇਹ ਪੂਜਾ ਦਾ ਮਾਲ ਛਕਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਵੇਰ ਜਨ ਸੰਘੀਆਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਵੀ ਚੁਣ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

---

*Expunged as order by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਧੰਨਾ ਸਿੰਘ ਗੁਲਸ਼ਨ : : * * * (ਵਿਘਨ)

ਸ੍ਰੀ **ਸਪੀਕਰ**: (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਕਹਿਕੇ ਬੋਲੀ ਜਾਓ । ਜੋ ਲਫਜ਼ ਵਿਦਆਊਟ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਚੇਅਰ ਬੋਲੇ ਗਏ ਹਨ that should not form part of the proceedings. (This is no point of order. A point of order does not cover every thing. The words said without the permission of the Chair hould not form part of the proceedings.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਬਸਾਂ ਪਾਉਣ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਹੈ (ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਵਿਘਨ) ....

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦਾ, ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ, ਮਸੀਤਾਂ ਦਾ ਏਥੇ ਨਾਉਂ ਲੈਣਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੇਰ ਫੇਰ ਪਾ ਕੇ ਡਿਸਕਸ ਕਰਨਾ ਅਸੀਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ । ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ, ਮੰਦਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸੀਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਕ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਤੇ ਸੱਟ ਹੈ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਲਾਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਵਾਂਗੇ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਬਰਾੜ ਸਾਹਿਬ, ਇਹਦੇ ਵਿਚ ਕੀ ਗਲਤ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । (*Addressing Sardar Jaswinder Singh Brar* ; What is wrong in saying that Gurdawara funds should not be misutilised ?)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦੇਣ ਅਸੀਂ ਮੁਸਤਫੀ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਹ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ।

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਜੇ ਮੈਂ ਅਜ ਖਰੀਆਂ ਖਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਲਗਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਪੂਜਾ ਦੇ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੀ ਤਾਂ ਭਾਈਵਾਲ ਹਾਂ । ਅਸੀਂ ਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਿਖ ਹਾਂ । ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਚੜ੍ਹਾਵਾ ਚੜ੍ਹਾਂਦੇ ਹਾਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਕਿਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਨਿਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਸਿਖੀ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਕਿਉਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ? (ਵਿਘਨ)

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਹੋਈ ਕਿ 'ਜਨ ਲੁਚੀ ਅਤੇ ਸੁਥਰਾ ਭਲੇਮਾਣਸ' ਇਹ ਆਪ ਤਾਂ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਗੱਲਾਂ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ।

---

* Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਮੈਂ ਜਨਾਬ ਤੋਂ ਇਹ ਪੁਛਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਇਹ ਗਲ ਚਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਫ਼ਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਲ ਨਾ ਕਰੋ, ਡਾਕਟਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਲ ਨਾ ਕਰੋ, ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਕਰੋ । ਕੀ ਇਹ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ ਜਾਂ ਯਹੀਆ ਖਾਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । (ਵਿਘਨ) (ਸ਼ੋਰ)

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾਂ : * * * *

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਚੇਅਰ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ that should not form part of the proceedings । ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਕਰਿਟੀਸਾਇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਸੁਝਾਵ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ । (Whatever is being said without the permission of the Chair that should not form part of the proceedings. The hon. Members can give constructive suggestions instead of criticising each other.)

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਪਤਾ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਂ ਇਹ ਗਲ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਚੋਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੇਫਰੈਂਸ ਇਕ ਕਾਨਸਟੀਚੂਟਿਡ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੁਰਦਵਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਦਾ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ : * * * *

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੋ ਕੁਝ ਬਰਾੜ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਵਿਦ-ਆਊਟ ਦੀ ਪਰਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਦੀ ਚੇਅਰ ਹੈ It should not form part of the proceedings (Whatever is being said by the hon. Member Sardar Jaswinder Singh Brar, is being said without the permission of the Chair. It should not farm part of the proceedings.)

ਸਰਦਾਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ : * * * *

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਜੋ ਕੁਝ ਸਰਦਾਰ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ that should be expunged । (Whatever the hon. Member Sardar Harchand Singh has said that should be expunged.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : (ਸ਼ੋਰ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜਿਤਨਾ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਸ਼ੋਰ) ਮੈਂ ਇਕ ਸੁਝਾਉ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਤਨੀਆਂ ਵੀ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕ ਬਸਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਰ ਇਕ ਰੂਟ ਤੇ ਲਗ ਭਗ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਸਾਂ ਹੋਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ । ਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਮਦਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਹਿਸਾਬ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਵਾਰੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚੋਂ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਵਾਰੀ ਟੈਕਸ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜੋ ਸਿਧਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਸਾਂ ਹੋਰ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਣ । ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ, ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਵਿਚੋਂ ?5% ਹਿਸਾ ਰੇਲਵੇ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਪਰ ਫੇਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ 55% ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਟੈਕਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਪਵੇਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਹੁਣ ਤਾਂ ਘਟ ਖਰਚ ਤੇ ਚੀਜ਼ ਨੇ ਮਿਲਣਾ ਹੈ ਫੇਰ ਹੈਡ ਆਫਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਪਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਕਾਰਪਰੇਸ਼ਨ ਬਣ ਗਈ ਇਸ ਖਰਚ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਫੇ ਦੀ ਥਾਉਂ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਰਾਏ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰੇਗੀ । ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਿਹਾਤੀ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਬੜਾ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ 2-6 ਪੈਸੇ ਪਰ ਕਿਲੋ ਮੀਟਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਿਰਾਇਆ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਂਧਰਾ ਵਿਚ 4 ਤੋਂ 16 ਪੈਸੇ, ਆਸਾਮ ਵਿਚ 4.88 ਤੋਂ 7 ਪੈਸੇ ਤੱਕ, ਦਿਲੀ ਵਿਚ 4 ਪੈਸੇ, ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ 5 ਤੋਂ 7 ਪੈਸੇ, ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ 5 ਤੋਂ 8 ਪੈਸੇ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ 3.44 ਪੈਸੇ, ਕੇਰਾਲਾ ਵਿਚ 4.6? ਪੈਸੇ, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ 3.15 ਪੈਸੇ, ਮੈਸੂਰ ਵਿਚ 5 ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾਂ ਵਿਚ 4 ਪੈਸੇ ਹੈ । ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਦਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ ।

ਜੇ ਇਥੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਤਾਂ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਵਧ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ . ਹੁਣ ਵਾਂਈਡ ਅਪ ਕਰ ਦਿਉ । (Now wind up please.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਟਾਈਮ ਜ਼ਾਇਆ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸੇ ਵਿਚੋਂ ਟਾਈਮ ਕਟ ਲਉ । ਮੇਰੇ ਟਾਈਮ ਵਿਚੋਂ ਨਾ ਕਟੋ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਬੋਲਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ।

ਸੋ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਉ ਕਿ 5 ਸਾਲ ਤਕ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਣਾ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸਾਲ ਜਾਂ 2 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾ ਦਿਉ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਖਿਆਲ ਛੱਡ ਕੇ ਲੋਨ ਫਲੋਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਲੋਨ ਲਓ, ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਲੋਨ ਫਲੋਟ ਕਰਕੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰ ਲਉ । ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਬਚ ਜਾਵੇਗਾ । ਅਗੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 12 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ. ਤੁਹਾਡਾ ਟਾਈਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਬੈਠ ਜਾਉ। (Your time is over, please resume your seat.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ. ਮੈਂ ਇਸ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੋਲਣ ਲਗਾ ਹਾਂ, ਅਜੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਅਜੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 8-9 ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਹੈ। (Eight or nine Members, from your Party have yet to speak.)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ 12 ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 3 ਨਫੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸਭਾ ਦੀ ਇਕ ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ ਸੀ, ਡਾਂਗ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। 7 ਮਹੀਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਪਲੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਨਜ਼ ਫਲੋਟ ਕਰਕੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਵਧੇਗੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਾਮ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾਣ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਉ। (Please resume your seat)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਬਾਕੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਟਾਈਮ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। (You are doing injustice in the matter of giving time to the other hon. Members.)

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ: ਦੋਨੋ ਹੀ ਇਕੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹੋ। (ਹਾਸਾ)

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ: ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟਾਈਮ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ . . . .

ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲਸਿੰਘ ਵਾਲਾ: ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ * * *। (ਹਾਸਾ)

ਸ਼੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਸ਼ਬਦ '* *' ਐਕਸਪੰਜ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ। (These words "* *" be expunged.)

*Expunged as ordered by the Chair.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਹਾਊਸ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜੋ ਸ਼ੂਗਰ ਮਿਲਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਛੋਟੇ 150 ਜਾਂ 300 ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 4 ਮਹੀਨੇ ਲਈ 60% ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਕੇ ਮਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਫਸਰ ਹਨ ਜੋ 1,500 ਜਾਂ 2,000 ਰੁਪਏ ਤਨਖਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ । ਆਖਿਰ ਬੰਦ ਮਿਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਾ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਵਡੇ ਵਡੇ ਤਨਖਾਹ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾ ਹਟਾਏ ਜਾਇਆ ਕਰਨ । ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ।

ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ (ਵਲਟੋਹਾ) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮਸਲੇ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਗਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ । ਅੱਜ ਹੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨ ਜੋ ਵਾਢੀ ਕਰਨ ਲਈ ਗਏ ਸੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫੌਜ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਰ ਗਏ ਹਨ । ਉਥੋਂ ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਦੋਸਤ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ 2 ਫੌਜੀ ਜਵਾਨ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਪਏ ਹਨ । ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਕ ਦਿਨ ਅਗੇ ਵੀ ਇਥੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਦਦ ਵੰਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਮੈਂ ਦਸਦਾ ਹਾਂ । ਵਲਟੋਹੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜੋ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਹੋਈ ਉਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ 8 ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹੈ । ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਨਕਲ ਮੈਂ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਨਕਲ ਮੈਂ ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਸੀ । ਤੀਜੀ ਨਕਲ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ । ਉਸ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਥੇ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵੰਡਣ ਤੇ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਸਰਪੰਚ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਟੋਂ 1 ਲੱਖ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਾ ਮਾਲ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਦੇਵੋ । ਫਿਰ ਉਥੇ ਇਕ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲੱਧਾ ਜਥੇਦਾਰ ਹੈ । ਉਸ ਦੀ ਸਰਦਾਰਨੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸੇਵਾਦਾਰਨੀ ਲਗੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਉਹ ਆਪ ਅਫ਼ੀਮ ਰਖਣ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਉਹ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਲੈ ਆਇਆ ਹੈ । ਉਸ ਬਾਰੇ ਬੇਸ਼ਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿਤੀ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਥੇ ਰਿਲੀਫ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਈ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ 5 ਮੀਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਨ ਉਹ 'ਏ ਕਲਾਸ' ਜਿਹੜੇ ਪਾਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਉਹ 'ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਲਾਸ' ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ 12 ਮੀਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਉਹ 'ਬੀ ਕਲਾਸ' । ਇਹ ਚੀਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਸੀ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਥੋਂ ਦੇ ਡੀ. ਸੀ. ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜੋ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਤਾਂ ਕਿ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਘਾਲ੍ਹ ਮਾਲ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ । ਜੋ ਬਹਾਦਰ ਲੋਕ ਬਾਰਡਰ ਤੇ ਬੈਠੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ]

ਹਨ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰ ਹੀ ਕਹਾਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਥੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਤਨਾ 'ਦਾਨ' ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ 'ਦਾਨ' ਸ਼ਬਦ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਬਾਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਗਵਾਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਜੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਦਾਨ' ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨੂੰ ਦਾਨ ਕਹਿਣਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਇਥੇ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਥੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘੁੰਮਿਆ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਉਥੇ ਕਿਤੇ ਦਿਸੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਸਿਰਫ 5 ਮੀਲ ਹੈ। ਮੈਂ 1965 ਦੀ ਜੰਗ ਵੀ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਤੇ ਕਾਮਰੇਡ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸੁਤੰਤਰ, ਐਮ. ਪੀ. ਜਾ ਕੇ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1965 ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਰੀਬ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਾਮਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਜਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕੀ ਜੇ ਐਤਕੀ ਕੋਈ ਗੜ ਬੜ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ? ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿਤਾ ਕਿ ਹਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਗੋਲਾਬਾਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਕੱਢ ਦਿਆਂਗੇ। ਪਰ ਜਦ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਗੱਡਿਆਂ ਤੇ ਆਏ ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਕੁਦਰਤੀ ਬਸ ਖੜੀ ਸੀ ਤਾਂ 100—50 ਉਸ ਤੇ ਨਿਕਲ ਆਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਟਰੱਕਾਂ ਤੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਫਿਰ ਇਥੇ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਸਲਾਂ ਲਈ ਪਾਣੀ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਥੇ ਝੋਨਾਂ, ਤੋਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਸੁਕ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤੁਸੀਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਪਰ ਜੇ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇਵੇਗਾ ਉਸ ਦਾ ਹੀ ਕੰਮ ਬਣੇਗਾ। ਹਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤਕ ਉਥੇ ਗਿਰਦਾਵਰੀਆਂ ਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਨਾ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ ਇਕ ਵਾਢੇ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾੜੀ ਦੀ ਫਸਲ ਜੋ ਬੀਜੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵਕਤ ਸਿਰ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ।

ਫਿਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ ਜੋ ਕਿ ਬੜੇ ਜ਼ਿਮਾਵਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਹਨ, ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਆਏ ਅਤੇ ਤਕਰੀਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਇਲਾਕੇ ਬਾਰਡਰ ਦੇ 3 ਮੀਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ 5—6 ਮੀਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀ ਕਲਾਸ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ 12 ਮੀਲ ਤਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਲਾਸ ਵਿਚ ਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਹਨ, ਉਥੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦਾ. ਗਰੀਬ ਆਦਮੀਆਂ ਦਾ, ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਤਾਂ 'ਏ' ਕਲਾਸ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਥੇ ਦਰਿਆ ਦਾ ਬੈਕਵਰਡ ਏਰੀਆ ਹੈ, ਇਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਜਿਹੜੇ ਹਰੀਜਨ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਬੈਠੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਥੋੜੀਆਂ ਥੋੜੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ (ਵਿਘਨ) (ਘੰਟੀ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟਾਈਮ ਥੋੜਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਇਕ ਗੱਲ ਹੋਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਜਦੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਬਿਲ ਆਵੇਗਾ ਉਦੋਂ ਕਹਾਂਗਾ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਫਸਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਦੁਆਬੇ ਦੇ ਲੋਕ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫੇ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਡੀ. ਸੀ. ਲਾਗ ਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੜੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਪਿਛਲੀ ਮਨਿਸਟਰੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਵੀ ਦਿਆਂਗਾ।

ਤਾਰੇਵਾਦੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ	70 ਕਿਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।
ਚੱਕ ਕਨੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ	145 ,, ,,
ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ	80 ,, ,,
ਚੂੜ ਚੱਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ	150 ,, ,,
ਮਧੋਪੁਰ ,, ਨੂੰ	ਕਾਫੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।
ਖੈਰਪੁਰ ,, ਨੂੰ	100 ਕਿਲੇ ,,
ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜਗਰਾਉਂ ਨੂੰ	75 ,, ,,
ਗਿਦੜ ਵਿੰਡੀ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ	140 ,, ,,
ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ	80 ,, ,,
ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੇਰਪੁਰ ਨੂੰ	125 ,, ,,
ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਜ਼ੀਰਾ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ। ਪਿੰਡ ਬੂਹ ਹਰੀਕੇ ਲਾਗੇ
ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਕਲਿਆਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ।
ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੈਲਫੇਅਰ ਅਫਸਰ ਨੇ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ।
ਅਨੋਕ ਸਿੰਘ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜ਼ੀਰਾ ਨੇ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ।
ਕਰਮ ਚੰਦ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਜੇਲ੍ਹ ਨੇ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ।
ਸਜੱਣ ਸਿੰਘ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਗਿਲ ਵੇਲੇ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ]

ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨਕੋਦਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਿੰਡੀ ਗਟੀ ਜੱਟਾਂ ।	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।
ਕਰਮ ਚੰਦ ਰਾਜੂ, ਐਸ. ਡੀ. ਐਮ. ਨੇ	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।
ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਤਹਿਸੀਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ।	ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।
ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਉ ਲ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੇ	ਬਿਆਸ ਦੇ ਕੰਢੇ ਮਜ਼ਬੀ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।
ਉਤਰ ਸਿੰਘ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ	ਮਮਦੋਟ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।
ਅਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਮਾਨ	ਹਾਏ ਸਿਖਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ
ਭਾਟੀਆ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ., ਪੀ. ਏ. ਪੀ. ਨੇ	ਮਮਦੋਟ ਵਿਚ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।
ਦੇਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ. ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ., ਪੀ. ਏ. ਪੀ. ਨੇ ।	ਖਾਜਾ ਭੈਂਸ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਜ਼ੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ । ਸੌ ਕਿਲੇ ਦਾ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ । ਕਣਕ ਤੇ ਪੱਠੇ ਸਣੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਫਾਰਮ ਬਣਾਇਆ ।

ਸੋ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਦਸਾਂਗਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਵਜ਼ੀਰ ਨੇ ਵੀ, ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਬੜੇ ਬੜੇ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਬਣੇ ਹਨ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਸ ਰਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮ ਕੈਂਸਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਫੇਰ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਜੋ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਰਮ ਬਣਾਏ ਹਨ, ਇਹ ਕੈਂਸਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਗ਼ਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਤਾਂ ਕੱਲਰਾਂ ਵਿਚ ਧਕੇ ਖਾਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਲੁਟੇਰੇ ਮਜ਼ੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । (ਵਿਘਨ)

ਬੜੇ ਬੜੇ ਲੈਂਡਲਾਰਡ ਬਚਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਉਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਵੇਲੇ, ਦੀਆਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਹਨ, ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਜਾਇਆ । (ਵਿਘਨ) (ਘੰਟੀ) ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇ ਕਰ ਸਚ ਮੁਚ ਹੁਣ ਦੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਹਾਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿਲ ਨੂੰ ਲੇਟ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ (ਘੰਟੀ) (ਵਿਘਨ) ਬਸ ਮੈਂ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਜਾ ਕੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਜੇ ਬਿਲ ਜਲਦੀ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੁਤਿਆਂ, ਬਿਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂਵਾਂ ਉਤੇ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰਾਈ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ । ਬਾਕੀ ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਬਿਲ ਉਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਸਾਂਗਾ । ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਾਗੀਰਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗ਼ਰੀਬ ਹਰੀਜਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਟ ਕੁਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਇਆ ਹੈ । ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਲੁਟ ਹੋਈ ਹੈ, ਟਾਈਮ ਘਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਹਾਲੇ ਦਸਦਾ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ (ਸਰਾਏ ਨਾਗਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡੀ ਬੜੀ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਲੇਡੀਜ਼ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਬਜਟ ਤੇ ਜਨਰਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਸਾਰੇ ਪੁਆਇੰਟਸ ਤੇ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਹ ਪੁਆਇੰਟਸ ਲਵਾਂਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤਕ ਟਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਕੱਲ ਫਿਫਥ ਫਾਈਵ ਯੀਅਰ ਪਲੈਨ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਔਰ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਣੇ। ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਫਾ 178 ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਆਪ ਨੇ ਦਸ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਸਪੀਚ ਖਤਮ ਕਰਨੀ ਹੈ। (You have ten minutes to finish your speech.)

ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ : ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ :

> Another major draw-back in the present system is the absence of State Planning Boards in many States. The Working Group on the Planning Commission at the Centre hold discussions with officers in charge of planning work in the States and finalise the State Plans. Plans formulated in this manner would not correctly reflect the needs of the local areas and proper assessment of natural resources.
>
> They also lack the democratic base so essential in democratic planning. There is, therefore, considerable need for a planning machinery at the State level, corresponding to the Planning Commission at the Centre. This will serve to introduce more vitality and local participation in planning and ensure co-ordination of the district and regional plans.

ਸੋ ਇਹ ਮੇਰੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਹ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਫੁਟਿੰਗ ਤੇ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਬਣੇ ਜਿਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਣ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ, ਅਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੜੇ ਆਊਟ-ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਫਿਗਰਜ਼ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਦੂਜੀ ਗਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਆਫ ਦੀ ਬਜਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। 1970-71 ਵਿਚ ਫੈਮਿਲੀ ਪਲੈਨਿੰਗ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਿਊ. ਡੀ. ਤੇ ਇਹ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਆਫ ਬਜਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ 1972-73 ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਦੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹਦਾ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਰੀ ਕਾਸਟਿੰਗ ਦਾ ਅਨੈਲੈਸਿਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਵਿਘਨ) ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਇਆ ਫਾਇਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਆਫ ਬਜਟ ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਖਰਚ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਫਾਇਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ]

ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾਰਮ ਅਤੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਹ ਫਿਕਸ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੇ ਨਾਰਮ ਹਨ ਉਹ ਬਦਲੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਲੇਕਿਨ ਸਟੈਂਡਰਡ ਜ਼ਰੂਰ ਫਿਕਸ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਔਰ ਬਾਕੀ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟਸ ਦਾ ਵੀ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬੱਜਟ ਬਣੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਬੱਜਟ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਲਾਨਿੰਗ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਬਜੱਟ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਸੀਕਿਊਟ ਤਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੀ ਇੰਪਲੀਮੈਂਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ। ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੀਡਰ ਹਨ ਪਬਲਿਕ ਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਐਫੀਸ਼ੈਂਸੀ, ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਇੰਟੇਗਰਿਟੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਰੱਖਣ। ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਲਿਟੀਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋਕਰੇਸੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਿਟੀਸਾਈਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਫਸਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਲੇਟੀਸ਼ੀਅਨ ਸਾਡੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਇੰਟਰਫੀਅਰੈਂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਲਜੀਅਮ ਵਿਚ ਇਨਸਟੀਚਿਊਟ ਹੈ, ਉਥੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪਾਲੇਟੀਸ਼ੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ। ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਇਕ ਐਸਾ ਇੰਸੀਚਿਊਟ ਕਾਇਮ ਕਰੀਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਖਿਆਲਾਤ ਰਖ ਸਕੀਏ। ਇਹ ਕੁਝ ਮੈਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਲ 1972-73 ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗੀ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਦਾ ਵੀ ਬੜਾ ਇੰਪਾਰਟੈਂਟ ਸਵਾਲ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 270 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਇਕ ਟਾਰਗੇਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਨੇ ਟਾਈਮ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਦੇ ਸਕਾਂਗੇ। ਬਠਿੰਡਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਕਲੋਰੀਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਇਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਆਂਟਿਟੀ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪਰੈਲੇਸਿਜ਼ ਦੇ ਕੇਸਿਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਜਿਤਨੀ ਇਨਸਾਨ ਵਾਸਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਬੇਸਿਕ ਨੀਡ ਹੈ, ਕਪੜੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ, ਮਕਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਡਰਿੰਕਿੰਗ ਵਾਟਰ ਬੇਸਿਕ ਨੀਡ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀਆ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੂਏਂ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 500 ਰੁਪਿਆ ਨਲਕਿਆਂ ਵਾਸਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੋਟਲ 4 ਲੱਖ, 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਹੈਲਥ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਲਥ ਤੇ ਕਾਫੀ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਬੱਜਟ ਦਾ 6%

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੈ । 6% ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਮਲੇਰੀਆ ਇਰੈਡੀਕੇਸ਼ਨ, ਫੈਮਿਲੀ ਪਲਾਨਿੰਗ, ਸਮਾਲ ਪਾਕਸ, ਟਿਊਬਰ ਕਲੋਸਿਜ਼ ਆਦਿ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਰੂਰਲ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਉਤਨੀ ਅੱਛੀ ਹੈ । ਹਸਪਤਾਲ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਟੇਟ ਲੈਵਲ ਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕੇਅਰ ਨੂੰ ਇੰਪਰੂਵ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਫੈਮਿਲੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਟਾਫ ਹੈ ਉਹ ਅਜੇ ਤੱਕ ਟੈਂਪੋਰੇਰੀ ਹੈ । ਇਹ ਸਟਾਫ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਫੈਮਿਲੀ ਪਲਾਨਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੈ । ਜੇ ਕਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਬਾਦੀ ਵਧਦੀ ਹੈ । ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 33% ਸਟਾਫ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਜੇ ਅਗਰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਅੱਛਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 2 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਕੰਪਲੀਟ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ । ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਠੀਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਛੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ । ਉਹ ਚੱਲਣ ਫਿਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੈਂਬਰ, ਪੈਨਲ, ਆਫ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬੈਠੇ ।)

ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬਜਟਿੰਗ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੈਂ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਹਨ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਬਾਈ ਏਅਰ ਮਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪਹਿਲੇ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਹ ਮਿਲਟਰੀ ਨੇ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਹੜੇ ਬਿਜ਼ਨੈਸਮੈਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਥੇ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਬਣਨ ਨਾਲ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਬੰਬਈ ਆਦਿ ਬੜੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਮੈਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਦੇ ਉਤੇ ਬੋਲਣਾ ਸੀ ਪਰ ਟਾਈਮ ਥੋੜਾ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਦੀ ਹਾਂ । ਫਿਰ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਦੇ ਉਤੇ ਵੀ ਬੋਲਣਾ ਹੈ । ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਮੈਂ ਕਹਿਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ । ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਫਾਈਵ ਯੀਅਰ ਪਲਾਨਜ਼ ਵਿਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ । ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਨਿਊਟਰੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁੱਕ ਆਫ਼ਟਰ ਕਰੀਏ । ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਵਧਦਾ ਹੈ । ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੋਟੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਨਿਊਟਰੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਾਸਤੇ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਬਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਰਾੜ]

ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਲਗਾਈਏ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਬੈਕਵਰਡਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ! ਸਾਡੇ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਪਲਾਈਡ ਨਿਊਟਰੀਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਫੀ ਅੱਛਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਹੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰਜੀਹ ਸੋਇਆ ਬੀਨ ਨੂੰ ਉਗਾਉਣ ਵੱਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪਰੋਟੀਨ ਬਹੁਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਗਾਇਆ ਜਾਵੇ । ਇਹ ਵੀ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਕਿ ਐਫ. ਸੀ. ਆਈ. ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਭਾਅ 85 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 15 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਇਸ ਨੂੰ ਓਵਰ ਐਂਡ ਅਬਵ ਸਪੋਰਟ ਪਰਾਈਸ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹੇ ਕਿ ਉਹ ਸੋਇਆ ਬੀਨ ਬੀਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨ । ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮੈਂ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ । ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਚਰਡਜ਼ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ । ਮੈਂ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਕੇ ਦਸਦੀ ਹਾਂ ।

"It is admitted fact that fruits and vegetables give much more tonnage per unit area as compared to any other crop. The rapidly increasing population do not find the balanced diet (which includes minimum requirements of 2 oz. fruits and 7 oz. vegetables due to inadequate production and irregular supply. The farmers have not extensively adopted this profession because of lack of knowledge about its economic production and inadequate facilities from the Government.

ਸੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਸਾਡੇ ਐਫ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ 40,480 ਰੁਪਏ ਰੱਖੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਾਸੇ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਦੂਸਰੀ ਸਕੀਮ ਸਫਾ ਨੰ: 4 ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ । ਨਿਊ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਫਾਰ ਦੀ ਯੀਅਰ 1972-73 ਸਾਲ ਵਾਸਤੇ । ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨ ਸਾਇੰਟੇਫਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗਾ । ਇਸ ਵਾਸਤੇ 65 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਸਾਇਲ ਟੈਸਟ ਦੀ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚੇਗਾ । (ਘੰਟੀ)

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੋਰਟਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਇਹ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ । 'ਪੰਜਾਬ ਔਨ ਦੀ ਮਾਰਚ' ਵਿਚ ਸਪੋਰਟਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਐਨਕਰੇਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਪੋਰਟਸ ਸਭ ਤੋਂ ਅਗੇ ਹੈ । ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਤਕ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ । ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੋਰਟਸ ਵਿਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਖਿਲਾੜੀਆਂ ਦੀ ਨਰਸਿੰਗ ਫੂਡ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ ।

ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਰੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬੋਲ ਚੁਕੇ ਹਨ । ਮੇਰੀ ਵੀ ਇਕ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਲਈ ਨੀਡਜ਼ ਹਨ ਉਹ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਣ ਤਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਧਾਤਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਾਡਾ ਵਕਤ ਜ਼ਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ । ਟਰੈਕਟਰਜ਼, ਇੰਜਨਜ਼ ਵਗੈਰਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹਨ । ਵਕਤ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਡੀਟੇਲ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਇਤਨਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਾਂਗੀ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਿਹੜੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਹੈ ਉਹ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨਾਲ ਲਿੰਕਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਦੀ ਨੀਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ)

ਬਾਕੀ ਫਾਇਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਉਹ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ । ਮੇਰੀ ਰਿਕੁਐਸਟ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਡਿਸਪੈਨਸਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਿਸਪੈਂਨਸਰੀਆਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਬਾਕੀ ਇਥੇ ਸੈਣੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਰਬਨ ਏਰੀਆ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਸਲੱਮ ਕਲੀਅਰੇਂਸ ਸਕੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਊਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਗਿਆ । ਟਾਈਮ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਡਿਟੇਲ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਕਦੀ । (ਵਿਘਨ)

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਨਰਲ ਡਿਸਕਸ਼ਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਲਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੀਚ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਕਰੈਸ਼ ਸਕੀਮ ਆਫ਼ ਰੂਰਲ ਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਛੀ ਸਕੀਮ ਹੈ । ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਕੰਮ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ । ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਡਿਗਨਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੇਬਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਸ਼ਰਮ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾੜੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ, ਚੋਰੀ, ਠੱਗੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਾੜਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਇਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਅੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । (ਘੰਟੀ)

ਬਸ ਜੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੋਈ ਮੈਂ ਬੈਠਦੀ ਹਾਂ ਪਰ ਇਕ ਗ਼ਲ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਦੇ ਬਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਰੂਰਲ ਇਕਾਨਮੀ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ੈਟਰ ਨਾ ਹੋਵੇ । ਇਸ ਗਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਇਕ ਗਲ ਇਥੇ ਕਾਮਰੇਡ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਕਨੇਡੀਅਨ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਕਹੀ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਜੀ ਦੀ ਗਡੀ ਲੀਹ ਤੋਂ ਉਤਰ ਗਈ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ । ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸਭ ਗਲਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਵੀ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਇਥੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਬੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਨੇ ਤਾਂ ਕਈ ਡੱਬੇ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ ਲਏ ਹਨ । (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ) ਇਤਨਾ ਕਹਿ ਕੇ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ (ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਬੜੇ ਸੁਲਝੇ ਸਮਝੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਵੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਵੀ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ । ਲੇਕਿਨ ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ 85 ਫੀ ਸਦੀ ਰੂਰਲ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ । ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਬਾ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਤੇ ਡੀਪੈਂਡ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ ਇਕ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਕਿ 85 ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਐਸਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਬਿਹਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪ-ਲਿਫਟ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਇਸ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਵਾਸਤੇ ਇਕੋ ਹੀ ਢੰਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੋ 85 ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ ਪੁਟਸ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅੱਛੀ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਮੁਕਰਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਉਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾ ਕੇ ਮੁਕਰਰ ਕੀਤੀਂ ਜਾਵੇ । ਲੇਕਿਨ ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਢੰਗ ਹੈ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਮਸਲੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਡਾ ਮਸਲਾ ਅੰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸੀ । ਹਾਲੀਂ ਤਕ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸਲਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਕੇਵਲ ਇਕ ਅੰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੀ ਹੱਲ ਹੋਇਆ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ । ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ 96 ਲੱਖ ਟਨ ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਅਨਾਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਅਨਾਜ ਦੇ ਭਾਅ ਬਾਰੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਐਕਸਪਰਟਸ ਜਾਂ ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕੁਇੰਟਲ ਤੇ 103 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਮਗਰ ਇਸ ਦਾ ਭਾਅ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਹ 76 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਹੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਦਨ ਵਿਚ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਮਨਿਸਟਰਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਇਸ ਭਾਅ ਨੂੰ ਵਧਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ । ਲੇਕਿਨ ਮੈਨੂੰ ਬੜੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਨਾਲ ਕਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਨਮੀ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ । ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਭਾਅ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ 76 ਰੁਪਏ ਭਾਅ ਨਾਲ ਇਕ ਕੁਇੰਟਲ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 26-27 ਰੁਪਏ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਅਤੇ 96 ਲੱਖ ਟਨ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰਬ ਕਰਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਇਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨਾਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਦਾਣੇ ਮੰਗਣੇ ਪੈਂਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਣੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਮੰਗਣ ਵੇਲੇ ਸਾਨੂੰ ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਝੁਕਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਉਸ ਕਮੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਸਾਨ ਵਿਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵਾਜਿਬ ਭਾਅ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਹੀ ਕੀਮਤ ਲੈ ਲਓ । ਇਹ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ 25% ਮਹਿੰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਇਸ ਫਰਟੇਲਾਈਜ਼ਰ ਦੇ ਭਾਅ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹੁਣ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ । ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੇ ਲਈ ਇਕ ਸਕੀਮ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਜਲਦੀ ਅਤੇ ਸਸਤੇ ਰੇਟ ਤੇ ਮਿਲਣ । 8 ਹਜ਼ਾਰ ਟਰੈਕਟਰ ਆਉਣਾ ਸੀ ਔਰ ਆਸ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 12 ਜਾਂ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਇਹ ਟਰੈਕਟਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਤੇ ਉਹ ਉਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਇਸ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਤਨਾ ਵਡਾ ਟੈਕਸ ਇਸ ਤੇ ਲਾ ਦਿਤਾ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 12-15 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 40-45 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤਕ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਇਹ ਟਰੈਕਟਰ ਲੈ ਹੀ ਨ ਸਕੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਤਕਰੀਬਨ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਕਮਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ ।

ਫਿਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਕਪਾਹ ਦਾ ਰੇਟ ਲੈ ਲਓ । 400 ਰੁਪਏ ਤਕ ਪਹਿਲਾਂ ਨਰਮਾ ਵਿਕਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਨਰਮੇ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਪੜਾ, ਘੀ ਆਦਿ ਬਣਦਾ ਹੈ । ਨਰਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ । ਇਹ 400 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਿਕ ਕੇ ਹੁਣ 100 ਰੁਪਏ ਤਕ ਆ ਗਿਆ । ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਸਾਡੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਯਕੀਨ ਵੀ ਦੁਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਨਰਮੇ ਦਾ ਭਾਅ 190 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉਪਰ ਕਰਾਂਗੇ । ਪਰ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਮੈਂ ਆਪ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਮੌੜ ਦੀ ਮੰਡੀ, ਬਠਿੰਡੇ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਰਮੇ ਦਾ ਭਾਅ ਸੌ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਵਧਿਆ । ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਅ ਲੈ ਲਓ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਜਿਹੜੀ ਘਿਓ ਦੀ ਪੀਪੀ ਪਹਿਲਾਂ 8-9 ਰੁਪਏ ਦੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਉਹ ਹੁਣ 35-40 ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਜੋ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਨਰਮੇ ਦੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਚਾਵਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਟੈਕਨੀਕਲ ਐਕਸਪਰਟ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਕੁਇੰਟਲ ਚਾਵਲ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੇ 62 ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਲੇਕਿਨ 8 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਅ 51 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਬਝਿਆ ਪਿਆ ਹੈ । 10 ਰੁਪਏ ਫੀ ਕੁਇੰਟਲ ਕਿਸਾਨ ਨੁਕਸਾਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ]

ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ । ਚਾਵਲ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ 15 ਲੱਖ ਟਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਜੇ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਕੋਈ 325 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਫਿਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ । ਥੋੜੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਛੋਟੇ ਵਪਾਰੀ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨ ਦੀ ਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ । ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ 85 ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਭੈੜੀ ਹਾਲਤ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾ ਚੁਕਣ ਬਾਰੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿਖ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ । ਹਰ ਪਾਸੇ ਧੋਖਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ 300 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਘਾਟਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨ ਜੋ ਕਿ ਛੇਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ 50 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਅਤੇ ਸਿਨੇਮੇ ਆਦਿ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਇਥੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਜ਼ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੀਆਂ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਲਿਆਉਣਗੇ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਮਿਠੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਗਰੀਬ ਹੋਰ ਗਰੀਬ ਬਣੇ । ਪੰਜ ਸੱਤ ਫੀ ਸਦੀ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਹਨ, ਕਾਰਖਾਨੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਬਣਦੇ ਜਾਣ । ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਇਤਨੇ ਗਰੀਬ ਹੋ ਜਾਣ ਕਿ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਦਬਾਓ ਰਹੇ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਦਬਾ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਲੋਕ ਤਾਂ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਦਬਾ ਹੇਠ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ : ਇਹ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਗਲ ਬਾਰ ਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਬਾਰੇ ਗਲ ਹੋਵੇ । ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਇੰਦਰਾ ਬੀਬੀ ਦੀ ਬੜੀ ਰਿਸਪੈਕਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ । ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਾਂ ਭੈਣ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਲਫਜ਼ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਲੀਡਰ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਆ । ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਕਿਤਨੇ ਹੀ ਸੰਤ ਹਨ । ਇਹ ਬਾਰ ਬਾਰ ਆਪਣੇ ਸੰਤਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ : ਮੈਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਬੜੀ ਇਜ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਨੇਤਾ ਹੈ । ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜਦੋਂ ਵੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਆਈ ਤਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ । ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ । ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਬਲਮਜ਼ ਅਨਸੋਲਵਡ ਹਨ, ਗਰੀਬੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹਟਾਉਣੀ ਹੈ, ਅਨਇਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੂਰ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਮਸਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਪਿਛਲੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋਈ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ । ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । 1961 ਵਿਚ ਕੰਪਲਸਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਬਿਲ ਬਣਿਆ ਸੀ । ਲੇਕਿਨ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਭੁਲ ਗਏ ਸੀ । ਹੁਣ 5000 ਨਵੇਂ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੈਲੈਂਸਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਪਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਪੈਸਾ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ । ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ 25 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕੇ । ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੂਲ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਬੜੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਪਿਛਲੀ ਲੜਾਈ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਭਰਾ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਕਈ ਜਗ੍ਹਾ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਗਵਰਨਰ ਐਡਰਸ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਪੁਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ 1000 ਤੋਂ 1500 ਰੁਪਏ ਤਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਰੁਪਿਆ ਵੰਡਿਆ ਹੈ । ਜੋ ਰੁਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਸੀਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ । ਮੈਂ ਇੱਕ ਸੁਆਲ ਰਾਹੀਂ ਪੁਛਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਜੁਆਬ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਸਾਡੇ ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 26 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਦੋ ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਡਿਫੈਂਸ ਫੰਡ ਲਈ ਪੈਸਾ ਲਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 25 ਲੱਖ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਬਾਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮਿਊਨਿਸਪੈਲਟੀ, ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ । ਜਿਥੋਂ ਪੈਸੇ ਆ ਸਕਦੇ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਏ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 1000 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1500 ਰੁਪਏ ਤਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਜੇ ਆਪਣੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੋ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਹ ਹੀ ਦੇ ਦਿਉ । ਤੁਸੀਂ ਇਨਕੁਆਇਰੀ ਕਰਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲਓ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਗਬਨ ਹੋਇਆ ਹੈ । ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਹਾਨ ਨੇਤਾ ਸਰਦਾਰ ਐਸ. ਐਸ. ਜੌਲੀ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਇਥੇ ਆਏ ਹਨ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਬੜੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਸਾਡੀ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ 6, 7 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣ, ਇਥੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ । ਇਹ ਕਿਤਨਾ ਵਿਤਕਰੇ ਭਰਿਆ ਸਲੂਕ ਹੋ ਰਿਹਾ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ]

ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਨੀ ਵੱਡੀ ਡਿਸਕ੍ਰਿਮੀਨੇਸ਼ਨ ਹੈ । ਜਦ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਲੀਡਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ (ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਲਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਗਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਅਨਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਸਾਡੀ ਪਹਿਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਨਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ । ਗੌਰਮਿੰਟ ਸਰਵੈਂਟਸ ਦੀ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਏਜ 58 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 55 ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆਂ ਲਿਖਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਮਿਲੇ । ਲੇਕਿਨ ਗਵਰਨਰੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਤਨੇ ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ । ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਲੋਕ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਨ-ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਲਾਅਲੈਸਨੇਸ ਜਾਰੀ ਹੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਐਮ. ਏ. ਪਾਸ ਮੁੰਡਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਮੁੰਡੇ ਡਾਕਟਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਜੇ ਕੋਈ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਈਮ ਮਨਿਸਟਰ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ 20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਰਖਾਨਾ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਲੋਹਾ ਕੁਟਣ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਹੁਣ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਏਜ ਫਿਰ 58 ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਜਿਹੜੇ ਕੁਰਪਟ ਅਫ਼ਸਰ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਵਰਕਾ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਨ ਵਿਚੋਂ ਸਿਆਹੀ ਤਕ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਸਕੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ (ਪਾਇਲ) : ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਫਾਇਨਾਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਹ ਖਸਾਰੇ ਦਾ ਬਜਟ ਹੈ । ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਇਸ ਬਜਟ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਖਸਾਰੇ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਪਰਪੋਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਤਨੇ ਟੈਕਸ ਅਗੇ ਜਨਤਾ ਤੇ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਤਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਰੋਕ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਘਾਟਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ।

ਇਥੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਆਮਦਨੀ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਹਰਿਆਣੇ ਨੇ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲਾਈਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸਕੀਮ ਬੜਾ ਮੁਨਾਫਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਨੈਸ਼ਨ-ਲਾਈਜ਼ ਕਰੇ । ਇਹ ਸਟੇਟ ਐਕਸਚੈਕਰ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਹੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਚੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਜਨਤਾ ਪਾਸ ਬਲੈਕ ਦਾ ਪੈਸਾ ਬਹੁਤ ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਬਲੈਕ ਮਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕਢਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਅਜ਼ਾਫਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲਾ ਸਾਲ ਬੜੀ ਨਰਾਸ਼ਤਾ ਵਾਲਾ ਸਾਲ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲੜੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਏ ਰਫਿਊਜੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਇਸ ਜੰਗ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਮਗਾਰਡਜ਼ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਫੋਰਸ ਨੇ ਬੜਾ ਹੀ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹੋਮਗਾਰਡ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਥਲੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਲਿਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਰੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਜਨਤਾ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮਹਿਕਮਾ ਅੱਜ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਰਿਸ਼ਵਤ ਖੋਰ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਵਤ ਖੋਰੀ ਬਹੁਤ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਹਰ ਆਦਮੀ ਉਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਔਰ ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 7/51 ਹੇਠ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ 307/351 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਹੀ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਪੇਂਡੂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਖ ਦਾ ਸਾਹ ਆ ਸਕੇ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਮਾਹਰ ਸਨ ਜਦੋਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਬਣੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਦਫਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦੇਣੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਾਲ ਦਰੁਸਤ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਐਡ-ਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਔਰ ਅਗਰ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਟਾਫ ਰਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਟਾਫ ਹਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਵੀ ਭੇਜਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਕੀਮ ਲਈ ਕਾਫੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੇ ਧਮਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੇਰੇ ਪਾਸ ਪਸਤੌਲ ਹੈ, ਅਫੀਮ ਹੈ ਜਾਂ ਫਲਾਂ ਚੋਰੀ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ]

ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਸਟਾਫ਼ ਰਖਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਤੇ ਰਖਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਹਰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਇਕ ਗਜ਼ਟਿਡ ਅਫ਼ਸਰ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਥਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਤਨੇ ਚਲਾਨ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਥਾਣੇਦਾਰ ਉਸ ਚਲਾਨਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦਾਂ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਡੀਟੇਲ ਵਿਚ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ, ਦੀ ਅਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਬੜੀ ਹੀ ਟਾਪ ਹੈਵੀ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਈ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਵੇਹਲੇ ਹਨ। ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਇਕ ਐਸ. ਪੀ. ਲਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਕ ਇਕ ਐਸ. ਐਸ. ਪੀ. ਲਗਾ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਐਸ. ਪੀ. ਇਕ ਹੈਡ ਕਲਰਕ ਹੀ ਬਣਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਓ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਵੇਹਲੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਤੇ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਸੁਪਰਫਲੂਅਸ ਹਨ। ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਰੈਡਟੈਪਿਜ਼ਮ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਫ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਬਹੁਤ ਵਧੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਕਈ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਚਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ।

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਅੱਜ ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਰ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ ਤੇ 13 ਜਾਂ 14 ਦੇ ਕਰੀਬ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਲਗਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਫੀ ਪੈਸਾ ਬਚ ਸਕੇ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਟੈਕਸ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਓ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਰਖਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਈ. ਟੀ. ਓਜ਼. ਨੂੰ ਵੀ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਸੰਦ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਆਪ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧੂ ਆਦਮੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਪ੍ਰਾਈਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਕਣਕ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਈਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਨਿਹਾਇਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੈਂਟਰ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੇਸ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਲੀਡ ਕੀਤਾ ਔਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਫਰਟਸ ਨਾਲ ਕਣਕ ਦਾ ਭਾਅ 76 ਰੁਪਏ ਕੁਇੰਟਲ ਰਹਿ ਗਿਆ । ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਭਾਅ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਯਤਨ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਲੇ ਭਾਅ ਹੀ ਰਖਾ ਲੈ ਹਨ । ਇਥੇ ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਕਹੇ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਜਿਨਸ ਦੇ ਭਾਅ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਘੱਟ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅਨਾਜ ਉਗਾਉਣ ਵਲ ਘੱਟ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਬੜੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਅੱਜ ਸਰਕਾਰ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਮੈਂ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨ ਲੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਚੌਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਮਿਲਣ ਤਾਕਿ ਉਹ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਲ ਜੁਟ ਜਾਵੇ । ਪਰ ਜੇਕਰ ਚੌਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਲ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਰਮੇਂ ਤੇ ਕਪਾਹ ਦੀ ਫਸਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੀ ਠੀਕ ਰਖੇ । ਅੱਜ ਕਪਾਹ ਦਾ ਭਾਅ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਅ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਨਰਮੇਂ ਨੂੰ ਜਲਾਇਆ ਸੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਹੋ ਹੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਤਬਾਹ ਹੁੰਦਾ ਚਲਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਨਤੀ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗੀ । ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਸਤੇ ਇਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਜਿਣਸ ਦੇ ਭਾਅ ਫਸਲ ਦੀ ਉਗਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਕੱਰਰ ਕਰ ਦੇਵੇ ਤਾਕਿ ਕਿਸਾਨ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਆਪਣਾ ਨਫਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੋਚ ਲਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਫਸਲ ਦੀ ਬਿਜਾਈ ਕਰੇ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਲੈਂਡ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਹ ਹੀ ਚੰਗੇ ਸਨ । ਅੱਜ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੋਅਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਉ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚੋਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ।

ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਰਕਮ ਵਿਚੋਲੇ ਖਾਂਦੇ ਸੀ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੁਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲੇ ਬਣਾ ਦਿਤਾ ਜੋ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ]

ਅਜ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤੇ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਸੂਦ ਲਗਾਂਦੇ ਹਨ । ਜਿਹੜਾ ਇੰਜਣ 12 ਸੌ ਜਾਂ 13 ਸੌ ਨੂੰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ 25 ਸੌ ਜਾਂ 26 ਸੌ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਵਲੋਂ ਲਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋੜਨਾਂ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਪਾਸੇ ਫੌਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੁਆਪਰੇਟਿਵ ਬੈਂਕ ਸਹੀ ਮਹਿਨਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਵਿੱਚਲੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਣ ਵਾਲੇ ਬਣ ਕੇ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਣ ।

ਇਹ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਇਕ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਪਾਸ ਪਾਸ ਬੁਕ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆ ਗਲਾਂ ਦਾ ਨੋਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿੰਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਕਿੰਨਾ ਕਰਜ਼ਾ ਉਸ ਤੇ ਹੈ ਫਸਲ ਦਾ ਕੀ ਰਿਕਾਰਡ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਉਸ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਮੋੜ ਦਿਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਲੁਟ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਣ ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਔਖਾ ਹੈ ।

ਇਥੇ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਦੀ ਗਲ ਆਈ ਹੈ ਇਹ ਚੰਗੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗਲ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰਖ ਲਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਪਾਸ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਜੋਗੀ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪਲ ਸਕਣ । ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਮਿਲੇ । ਅੱਜ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ ਵਿਚ । ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ।

ਇੰਨੀਆਂ ਵਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਲਿਸਟਾਂ ਪਾਸ ਹਨ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮਨਿਸਟਰਾਂ ਪਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨੇਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿਉ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰਜ਼ੇ ਥਲੇ ਹੈ ਅਤੇ ਸਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਪਾਸ ਟਰੈਕਟਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀ ਬਲੈਕ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਉਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਂ, ਇੰਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਸਾਕ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਪਾਸ ਟ੍ਰੈਕਟਰ ਹੈ । ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਹ ਔਖਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਹੜੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਿਲਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਵੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕੇ ।

ਇਥੇ ਕੈਪਟਨ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਧ ਦੇ ਸੈਂਟਰ ਹੋਰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਸਕੀਮ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਉਹ ਚਿੱਟਾ ਰੈਵਿਲਿਊਸ਼ਨ ਲਿਆਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਵ ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਵੇ । ਦੁਧ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਨੰਦ ਸਕੀਮ ਦੀ ਟੀਮ ਆਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੱਡੀ ਕਰ ਰਹੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਦੇਣ ਜਿਥੇ ਪਨੀਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਘੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮੱਖਣ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੂਰ ਪਾਲਣ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿ ਸੂਰ ਪਾਲ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਮੀਟ ਨੂੰ ਪਰਾਸੈੱਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੀਟ ਦੇ ਪਰਾਸੈੱਸ ਕਰਨ ਦੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ । ਜਦ ਤਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਂਦੇ ਇਹ ਦੁਧ ਦੀ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅਗੇ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਸਕਦੇ । ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸ਼ਰਮ ਆਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 80% ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਭਰ ਖੇਤੀ ਤੇ ਹੈ। ਅਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਲਾਹ ਕੇ ਇੰਡਸਟਰੀ ਤੇ ਪਾ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਪਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਵੀ ਫ਼ੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ । ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਇੰਡਸਟਰੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ।

ਜਿਥੇ ਤਕ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਆਪ ਵੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਮਨਿਸਟਰ ਰਹ ਹੋ ਅੱਜ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਤਿਆਨਾਸ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਇੰਨ੍ਹਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ । ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ 5 ਹਜਾਰ ਸਕੂਲ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹਾਲ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾੜਾ ਹੈ । ਮੈ ਆਪ ਵੇਖੇ ਹਨ ਦੋ ਟੀਚਰਾਂ ਵਾਲੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਚੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਆਂਦੇ ਹਨ, ਵਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਾਹੇ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਟੀਚਰ ਨੇ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਕੋਈ ਚੈਕ ਨਹੀਂ । ਬਚਿਆਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ । ਹੁਣ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮਨਿਸਟਰ ਇਨਚਾਰਜ ਬਣੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਝਾਵ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਜਿਸ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ 8-10 ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਹੋਣ ਇਕ ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹ ਦੇਣ ਤਾਂ ਕਿ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਾਲੀਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕੇ । ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਕੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ । ਮੇਰਾ ਪਿੰਡ ਦਰਮਿਆਨੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਸਕੂਲ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਦੇ ਆਈ. ਏ. ਐਸ.ਜਾਂ ਆਈ. ਪੀ. ਐਸ. ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਇਹ ਗਲ ਬਿਲਕੁਲ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੋਰ ਸਤਿਆਨਾਸ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਂਗ ਤਾਲੀਮ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮਾਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤਕੜਾ ਹੋਵੇ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਟੀਚਰਾਂ ਤੇ ਕੰਟ੍ਰੋਲ ਰਖ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬਚੇ ਬਸਾਂ ਵਿਚ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ, । ਅਸਾਨੂੰ ਸਹੀ ਮਹਿਨਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤਾਲੀਮ ਦੀ ਲੜ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਾਡਲ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣ । ਅਤੇ ਟੀਚਰ ਸਫਾਈ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰਖਣ । ਇਕ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਬਚਿਆਂ ਦੇ ਨਹੁੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲਾਹੇ ਹੋਏ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਵਖਰਾ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਦਾ ਅਲੱਗ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ]

ਦਾ ਅਲੱਗ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਹਰ ਇਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਮਿਲ ਸਕੇ । ਬਾਕੀ ਜਿਥੇ ਤਕ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਸਾਡੇ ਪਾਸ ਵੀ ਲੋਕ ਆਂਦੇ ਹਨ, ਸਰਕਾਰ ਪਾਸ ਵੀ ਕਿ ਅਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਅਪਗਰੇਡ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਦਿਲ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਸਟਰੀਮ ਲਾਇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ । ਇਹ ਇਕ ਢਕੌਂਸਲਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗਾ (ਘੰਟੀ) ਮੈਂ ਬਸ ਖਤਮ ਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਗਲ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਮੀਟਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਗਾਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੁਗਣੀ ਚੌਗਣੀ ਵਸੂਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਮੀਟਰ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਵਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾ ਦਿਤੇ ਹੋਏ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਏਰੀਅਰਜ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ । ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਅਟਾਨੋਮਸ ਬਾਡੀ ਬਣਾ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਇਸ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ ਕੌਣ ਇਸ ਦਾ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਟਿਵ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ । ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਾਸ ਜਿੰਨੇ ਪਰਾਜੈਕਟ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ । ਥੀਂ ਡੈਮ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਬਿਆਸ ਲਿੰਕ ਪਰਾਜੈਕਟ ਹੈ ਇਹ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਮਾਤਹਿਤ ਹੈ ਮੈਂ ਜਦ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਚੀਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਆਦਿ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਅਸਾਡਾ ਮਨਿਸਟਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਤਕ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਉਥੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅਸਾਡੇ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦਿਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੌਂਸਲਾ ਅਫਜ਼ਾਈ ਹੋ ਸਕੇ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦਾ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਲ ਧਿਆਨ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹਥ ਵਿਚ ਲਏ ।

ਇਥੇ ਅਨਇੰਮਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਅਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਗੰਭੀਰ ਹੈ । ਕਈ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਜੇ. ਬੀ. ਟੀ. ਅਤੇ ਬੀ. ਐਡ. ਟੀਚਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ 5 ਰੁਪਏ ਰੋਜ਼ ਕਮਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਚਾਹ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਭਾਪਤੀ: (ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ) ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅਪ ਕਰੋ (Please wind up (now).

ਸਰਦਾਰ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ: ਮੈਂ ਇਹ ਅਰਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਵਾਈਟ ਕਾਲਰਡ ਜਾਬਜ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਾਂ । ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਵੇਹਲੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੀਏਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇ । ਇਸੇ ਹੀ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਵ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦਿਆਂਗਾ ਕਿ ਰੀਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਏਜ ਨੂੰ 58 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 55 ਸਾਲ ਤਕ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਸਕਣ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਵਿਸ ਤੋਂ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਲਿਆ ਹੈ ਉਹ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਣ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਯੰਗ ਐਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਵਿਚ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਫਰੱਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨੈਕਸਲਾਈਟ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਡਰਦੇ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੀ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਦੋ ਗਰੈਜੂਏਟ ਨੈਕਸੇਲਾਈਟ ਬਣ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ, ਪੁਲਿਸ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਫੜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਗਰੀਬ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਹਨ, ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਕਣਕ ਤੱਕ ਵਢਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਫਰੱਸਟਰੇਟਿਡ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫਰੱਸਟਰੇਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਨਐਂਪਲਾਇਮੈਂਟ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਾਸ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਮਾਸਟਰ (ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਐਸ.ਸੀ.): ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਮਾਰਚ ਵਿਚ 72-73 ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਡੀਮਾਂਡਜ਼ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਹਨ, ਇਹ ਕੋਈ ਪਹਿਲੇ ਬਜਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਖਰਾ ਬਜਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ 24 ਕਰੋੜ 73 ਲੱਖ ਦਾ ਘਾਟਾ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਬਜਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਬਜਟਾਂ ਦੀ ਹੀ ਕਾਰਬਨ ਕਾਪੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਨਾ ਕੋਈ ਸਮਾਜ-ਵਾਦ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲ ਹੈ, ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਵਾਅਦੇ ਕੀਤੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲ ਪੂਰੀ ਉਤਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦਸਤਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਨਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚੋਂ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਵਾਇਦਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਭਜ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਜਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਬਿਲ ਲਿਆਉ, ਅਸੀਂ ਪਾਸ ਕਰਾਂਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਬਿਲ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਯੂਨੀਫਾਰਮਿਟੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਸੈਂਟਰ ਤੇ ਗਲ ਸੁਟ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਵਡੀਆਂ ਵਡੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਰ ਹਨ ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਮਾਸਟਰ]

ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਇਖਤਿਆਰ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਕ ਜਾਇਜ ਮੰਗ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਵੀ ਇਥੇ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਭੱਜ ਗਈ।

ਇਕ ਗਲ ਮੈਂ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਧੰਧੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੂਬਾ ਹੈ। ਬਜਟ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਲਈ ਰਖਿਆ ਹੈ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਸਤਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਚ ਲਗ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇ। ਸਟੀਲ ਤੇ ਆਰਟ ਸਿਲਕ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਤੇ ਬੰਦ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਆਮ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬੇਜ਼ਮੀਨਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀਆ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਦਿਉ, ਇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੁਣ ਕਾਂਗਰਸੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਬਾਰੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਹੀ ਰਹੇਗੀ ਤੇ ਹੁਣ 18, 36, 54 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਨਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ 18 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਜੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 36 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇ ਬਾਰਾਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ 54 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤ ਕੇ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਫੇਰ ਵਡੇ ਵਡੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹਿਰੀ ਵਿਚ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰਾਨੀ ਕਹਿਕੇ ਲੈ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 800 ਟਿਊਬਵੈਲ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਣ ਤਾਈਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿਵਾ ਸਕੇ, ਸਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਉਣ ਦੇ। ਇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ ਪਿੰਡ ਸੰਗੋਵਾਲ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਕੋਦਰ ਸੀਡ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨ ਚੁਕਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਹੀ ਕਦਮ ਚੁਕਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਫਾਈਨੈਂਸ਼ਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਇਕ ਡੀਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਗਲਤ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਮੀਨ ਮੁਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਕੇ ਦਿਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਗਜਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਜਮੀਨਾਂ ਰਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਕੈਨੀਆਂ ਦੀ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਮੀਨ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ । ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੇਂਦੇ ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੜੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਬੁਰੀ ਗਲ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਵਿਖਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਗਰੀਬ ਮਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਗ੍ਹਾ ਜਗ੍ਹਾ ਝਗੜੇ ਛੇੜੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਘੂਵਾਲ ਦੇ ਮੁਜਾਰੇ ਦੀ ਫਸਲ ਉਜਾੜ ਦਿਤੀ, ਉਥੇ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਸਲ ਉਜਾੜੀ। ਹੁਣ ਤੀਕ ਮੁਜਾਰੇ ਦੇ ਨਾਮ ਗਰਦੌਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ (ਸ਼ੋਰ) ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਡੀ. ਐਸ. ਪੀ. ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਜਾਰੇ ਪਾਸ 15, 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਹਾਡਾ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜੀ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਤਸ਼ਰੀਫ ਰਖੋ । (The time of the hon. Member is over; he may now resume his seat)

ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਮਾਸਟਰ: ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਕਤ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ । (ਸ਼ੋਰ)

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਟਾਈਮ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵਧ ਸਮਾਂ ਲੈ ਚੁਕੇ ਹੋ ਹੁਣ ਬੈਠ ਜਾਉ । (The hon'ble Member has taken more time than was allotted to his party. Please resume your seat now.)

ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਮਾਸਟਰ: (ਸ਼ੋਰ) ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਮਸਲੇ ਤੇ ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਗਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀਆਂ ਹਨ । ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਤਨੀ ਬੇਰੋਜ਼ਗਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਧਕੇ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਕੰਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ । ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਵਰਏਜ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ ਮੁੜ ਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।(ਸ਼ੋਰ)

WALK-OUT

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ 8 ਮਿੰਟ ਦੀ ਬਜਾਏ 12 ਮਿੰਟ ਲੈ ਲਏ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਲਵੋ । (ਸ਼ੋਰ) (This is not proper for the hon. Member. He has taken twelve minutes instead of eight minutes. He may resume his seat now.)

ਮਾਸਟਰ ਚੰਦ ਸਿੰਘ : (ਸ਼ੋਰ) ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਟਾਈਮ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਇਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਮੈਂ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

(ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਾਮਰੇਡ ਚੰਦ ਸਿੰਘ ਚੋਪੜਾ ਮਾਸਟਰ ਵਾਕ ਆਊਟ ਕਰ ਗਏ)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

GENERAL DISCUSSION ON THE BUDGET FOR THE YEAR 1972-73 AND SUPPLEMENTARY ESTIMATES (1st Instalment) FOR THE YEAR 1972—73 (*Resumption*)

श्री यशपाल (जालन्धर दक्षिण) : डिप्टी स्पीकर साहिब, इस सदन में जो बजट पश हुआ है, इसकी प्रशंसा भी की गई है और आलोचना भी; समर्थन किया गया है तथा विरोध भी। प्रत्येक सदस्य का अपना अपना दृष्टिकोण है। लेकिन मुझे शिकायत है कि जिन्होंने उसका विरोध किया है उन्होंने मापने के गलत पैमाने इस्तेमाल किये हैं। वह इस हकीकत को भूल जाते हैं कि यह बजट किन हालात में पेश किया गया है।

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ: ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬੋਲੋ ਤਾਂ ।

श्री यशपाल : यदि आप अनपढ़ हैं तो मैं पंजाबी में बोल देता हूँ।

ਇਕ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰ : ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬੋਲੋ ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਬੜੇ ਅਫ਼ਸੋਸ ਦੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਜੋ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੈਂਗੂਏਜ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ । (I am sorry to note that the hon. Members are not prepared to listen a speech in Hindi which is our national language)

श्री यशपाल : डिप्टी स्पीकार साहिब, मैं यह सुझाव देता हूँ कि जिस पार्टी के मैम्बर इन्ट्रप्शन करें उतना टाईम उस पार्टी के टाईम में से काट लिया जाए तब ही यह लोग बाज़ आएंगे। आज इन्होंने पहले भी आधा घंटा वेस्ट कर दिया था।

तो, डिप्टी स्पीकर साहिब, जिन हालात में यह बजट पेश किया गया है, उनके लिए पंजाब सरकार मुबारकबाद की हकदार है। जल्दी जल्दी चुनाव हुए, उसके फौरन बाद मिनिस्ट्री बनी और उसके चंद दिन बाद बजट पेश कर दिया गया। इतने कम समय में अकालियों की जो विरासत थी और बियूरोक्रेसी की जो कृपा थी उसको कैसे खत्म किया जा सकता था। यह एक नामुमकिन बात थी। सरकार की नीयत का तो इस बात से पता चलता है कि उसने बजट के साथ साथ ही सपलीमैंटरी डिमांड्ज़ भी पेश कर दी। मैं समझता हूँ कि यह एक अच्छी रवायत है कि इतनी जल्दी सपलीमैंटरी डिमांड्ज़ भी पेश कर दी जाएं जब कि बजट भी अभी पास नहीं हुआ। यह सपलीमैंटरी डिमांडज़ अवाम की जरूरतों को सामने रख कर पेश की गईं हैं। इस बात से ही सरकार की नीयत का पता चल जाता है। इस काम में कई अड़चनें थीं। सब से बड़ी अड़चन यह थी कि वक्त नहीं मिला था। अब जैसे जैसे वक्त मिलता चला जाएगा सरकार लोगों के तकाज़े पूरे करती चली जाएगी। मुश्किल यह है कि कुछ लोगों के सोचने का ढंग नहीं बदला। वह पुराने ढंग से ही सोचते हैं। और पुराने ढंग से ही विरोध करते हैं। यहां अनाज की कीमतों की बात की गई। पंजाब सरकार को दोष दिया गया कि यह गंदम की कीमतें बढ़ाने का प्रयत्न नहीं करती। मैं समझता हूँ कि यह पंजाब सरकार की कोशिशों का ही नतीजा है कि गंदम की कीमतें पिछले साल से कम नहीं की गईं वर्ना दूसरे प्रांतों के चीफ़ मिनिस्ट्रों की बात मान ली जाती। उनकी बात में वज़न भी बहुत था। वे कहते थे, यह ठीक है कि गंदम में कास्ट आफ प्रोडक्शन ज्यादा हो गई है परन्तु ज़िमींदार केवल गंदम ही पैदा नहीं करता, वह

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

कपास और तिल भी पैदा करता है । कपास की कीमत पिछले साल की निसबत कम हो गई है । तिलों की कीमत में भी 30 प्रतीशत की कमी हुई है । फिर गंदम की कीमत में क्यों कमी नहीं हो सकती । यह पंजाब सरकार के मज़बूती से लिए गए स्टैंड का नतीजा है कि गंदम का पिछले साल का भाव इस साल भी मिल रहा है ।

फिर एक दूसरी बात भी है । हर एक चीज़ के दाम बढ़ रहे हैं । लोग मांग कर रहे हैं कि कीमतें घटाओ आखिर कहीं न कहीं से तो यह शुरू करना ही पड़ेगा । आप देखिए कि एक वीशस सर्कल चल रहा है । एक चीज़ महंगी होती है तो उसके साथ दूसरी हो जाती है, फिर तीसरी हो जाती है । फिर मज़दूरों की वेजिज़ बढ़ाने की मांग की जाती है । सरकारी कर्मचारियों की तनखाह बढ़ादी जाती है । उजरतें बढ़ने के साथ ही महंगाई और बढ़ जाती है और फिर यह वीशीस सर्कल चलता चला जाता है । आखिर इसका कहीं अंत भी तो करना है । गंदम एक बुनियादी चीज़ है । उसकी कीमतों पर कंट्रोल करके महंगाई को चैक करना पड़ेगा । लेकिन कुछ लोग पुराने ढर्रे से सोचते हैं । नए हालात के तकाज़े को समझने की कोशिश नहीं करते । यहां ज़मीन की हदबंदी का मसला आया । कहा गया कि अगर ज़मीन की हदबंदी कर दी गई तो पैदावार कम हो जाएगी । यह एक गलत बात है । आज से 50 साल पहले पंजाब में एक एक ज़िमीदार के पास 200, 300 और 400-400 एकड़ ज़मीन हुआ करती थी । उत्तर प्रदेश में कई ज़िमीदारों के पास हज़ारों एकड़ ज़मीन थी लेकिन पैदावार ज्यादा नहीं थी । यदि ज़मीन की हद कम होगी तो पैदावार बढ़ेगी । पिछले 25 सालों में पंजाब में पैदावार बढ़ी है, उसके दो कारण थे । एक तो ज़मीन की सीलिंग और दूसरा विरासत का कानून जिसकी वजह से ज़मीन छोटे छोटे टुकड़ों में बट गई । एक ज़िमींदार के अगर 3,4 बेटे होते थे तो उसकी ज़मीन भी 3-4 जगह बट जाती थी । और वह अपनी थोड़ी ज़मीन पर ज्यादा मेहनत करेंगे और पैदावार बढ़ेगी । हम अगर अमरीका की मिसाल लें जहां कि एक एक आदमी के पास 10-10 हज़ार एकड़ का फार्म है, वहां पर 75 प्रतिशत ज़मीन वैसे ही पड़ी रहती है क्योंकि अगर वहां सारी ज़मीन पर कलटीवेशन हो तो वहां अनाज इतना सस्ता हो जाए कि कोई उठाए ही नहीं । तो बड़े बड़े फार्म इस बात का कोई हल नहीं है । यह बात मैं नहीं कहता डाक्टर रंधावा कहते हैं कि अगर ज़मीन के छोटे टुकड़े पर इन्टैंसिव कलटीवेशन की जाए तो पैदावर बढ़ सकती है । तजरुबा भी यही बात बताता है । लेकिन दर असल कुछ लोगों के दिमाग में फ्यूडलिज्म का जो भूत है वह उन्हें हैरान करता है । वे यह नहीं सोचते कि हम देश को आगे ले जाने की कोशिश कर रहे हैं, देश की आर्थिक दशा को बेहतर बनाने की कोशिश कर रहे हैं, बल्कि समझते हैं कि हम...... (विघ्न) मैं शहरी प्राप्रटी और इन्डस्ट्री के बारे में भी यहीं कहूँगा (विघ्न) अगर अकाली दल वाले जिनके पास बहुत ज़मीन है, वह इस का विरोध करें तो बात समझ में आती है लेकिन जिन लोगों के पास 3-4 एकड़ ज़मीन है वह भी यह

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[श्री यशपाल]

कहते हैं कि हम पर हमला हो रहा है, जिमीदारों की ज़मीन छीनी जा रही है। (विघ्न) डिप्टी स्पीकर साहिब, अकाली दल वालों को समझा दें कि प्वायंट आफ आर्डर क्या होता है। इनको पता नहीं।

तो मेरी गुज़ारिश है कि जो छोटी छोटी ज़मीनों के मालिक हैं वे भी यहीं सोचते हैं कि यह ज़िमींदारों पर हमला किया जा रहा है। वह यह नहीं सोचता कि हम इस बात की कोशश कर रहे हैं कि देश की आर्थिक दशा बेहतर बने। (विघ्न) और सारी दौलत केवल कुछ हाथों में जमा न हो। (विघ्न)।

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ: ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ, ਸਰ। ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰ ਪਿੰਡਾਂ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਪ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹੋ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਬਾਰੇ ਗਲ ਕਰਨ।

ਸ੍ਰੀ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ: ਇਹ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ਼ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। (It is no point of order.)

श्री यशपाल : यह अकाली तो कुएं के मैंडक हैं। (विघ्न) इन्होंने कभी गुरुद्वारे से बाहर निकल कर नहीं देखा (शोर)

ਸਰਦਾਰ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ: ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਹਨ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚੋਂ ਕਢਵਾ ਦਿਤੇ ਜਾਣ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਹੀ। (He has not said any thing indecent.)

श्री यशपाल : डिप्टी स्पीकर साहिब, मैं तो समझता हूँ कि यह एक नयी शरारत की जा रही है शहरी और दिहाती का प्रश्न उठा कर। यह इस तरह आर्थिक सुधारों को रोकना चाहते हैं। लेकिन मुझे विश्वास है कि यह रुकावटें जल्दी ही खत्म हो जाएंगी।

मेरी गुज़ारिश यह है कि इस बारे में हमें विशाल दृष्टिकोण से सोचना चाहिए। बुनियादी पालिसी यह है कि जिनके पास ज्यादा जायदादें हैं उनकी इनकम पर ceiling लगा दी जाए। उनसे ज़मीन लेकर जिनके पास ज़मीन नहीं है, उनमें बांट दी जाए। इस तरह से ज्यादा से ज्यादा लोग मेहनत करेंगे और ज्यादा से ज्यादा पैदावार होगी। स्टैंडर्ड एकड़ कोई नया फार्मूला नहीं है। स्टैंडर्ड एकड़ आज के दिमाग की उपज नहीं है। सरदार त्रिलोक सिंह ने कहा था कि स्टैंडर्ड एकड़ तो इसलिये बना था कि जो refugees पाकिस्तान से आए थे उनको इस हिसाब से ज़मीन बांटी थी आज भी वही डैफीनीशन मान लेनी चाहिए डा० रणधावा ने कहा जितनी ज़मीन से 14–15 मन गंदम पैदा हो सके, वही स्टैंडर्ड एकड़ है। अब पैदावार बढ़ गई है इसलिए यह कह लीजिये कि

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

जो 14–15 क्विंटल गंदम पैदा कर सके, वह स्टैंडर्ड एकड़ है। अगर यह डैफीनीशन मान ली जाए तो कोई झगड़ा पैदा नहीं होगा। अगर हम बदले हुए हालात के मुताबिक अपने आप को बदल लेंगे तो कोई दिक्कत पेश नहीं आएगी। पुराना ज़माना गुजर गया है। अगर अब सरकार बदले हुए हालात में लोगों की आवाज़ को नहीं सुनेगी तो लोग उसको बदल देंगे। (घन्टी)

वक्त थोड़ा है, इसलिए अब मैं कुछ प्वायंट्स Finance Minister साहिब की सेवा में अर्ज़ करना चाहता हूँ। हिन्दुस्तान भर में Polytechnic Institutions को ग्रांट 95 फीसदी मिलती है लेकिन पंजाब में इन Institutions को ग्रांट 75 फीसदी मिलती है; और दूसरे Educational Institutions को भी जो ग्रांट है वह 95 फीसदी के हिसाब से मिलती है। इसलिए पंजाब में Polytechnic Institutions को भी 95 फीसदी ग्रांट मिलनी चाहिए। मुझे विश्वास है कि Finance Minister इस तर्फ ध्यान देंगे और Polytechnic Institutions में काम करने वाले अध्यापकों को उनका हक देने की कृपा करेंगे।

Privately managed स्कूलों को 95 फीसदी ग्रांट मिलती है लेकिन वहां पर काम करने वाले Principals और Senior Masters को Selection Grades नहीं दिए जाते। जब Government Schools में Selection Ggrades देते हैं तो privately managed स्कूलों में भी पुराने तजरुबाकार हैडमास्टर्ज़ और प्रिंसीपल्ज़ को भी Selection Grade देने चाहिएं। मुझे विश्वास है कि पंजाब सरकार इस तर्फ ध्यान देगी और इस discrimination को दूर करने की कोशिश करेगी।

इन्डस्ट्री को छोड़ता हूँ क्योंकि इसको बताने के लिए काफी समय चाहिए। इसकी डिमांड आने पर बोलूंगा।

इन्डस्ट्रियल एस्टेट के plots जो हैं इनकी कीमत lump-sum तौर पर नहीं लेनी चाहिए। किसी प्लाट की कीमत 32,000 रुपये बनती है और किसी की 60,000 रुपए बनती है। Lump-sum कीमत लेने से यह प्लाट्स सिर्फ वही लोग खरीद सकेंगे जिनके पास पैसा ज्यादा होगा। कम पैसे वाले इन प्लाट्स को नहीं खरीद सकेंगे। इसलिये फिनांस मिनिस्टर साहिब की सेवा में मैं अर्ज़ करना चाहता हूँ कि यह प्लाट्स की सेल प्राइस की वसूली चार या पांच इन्स्टालमेंट्स में होनी चाहिए।

मैं ऐक्साईज पालीसी के बारे में अब कुछ कहना चाहता हूँ। इस पर काफी बहस हुई है और इसकी ऐक्साईज मिनिस्टर ने वज़ाहत भी की थी। इस सिलसले में दो तीन प्वायंटस कहना चाहता हूँ। एक तो यह कि इन्होंने कहा था कि ठेके रूल्ज़ के मुताबिक दिए हैं। यह बात वाक्यात के खिलाफ है। बेहतर होता अगर रूल्ज़ भी बता दिये जाते।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[श्री यशपाल]

इस से यह पता चल जाता कि यह काम रूल्ज़ के मुताबिक किया गया है या कि नहीं। मैं अर्ज़ करूंगा कि अगर रूल्ज़ हैं तो Excise Officer और Inspectors को पढ़ने चाहिएं और अगर रूल्ज़ नहीं हैं तो इस चीज़ को ध्यान में रखना चाहिएं कि यह ठेके मन्दिरों, धार्मिक स्थानों और शिक्षा संस्थाओं के पास न खुलने चाहिए। इन्होंने कहा कि यह दुकानें इसलिये खोल दी हैं कि लोगों को अच्छी शराब मिले। यह अच्छी बात है, शराब अच्छी मिलनी चाहिये मेरी तजवीज़ है कि जैसे हर शहर में मछली मार्किट होती है, सब्जी मार्किट होती है, इसी तरह से हर जगह एक Wine Market खोल देनी चाहिए। इससे लोगों को कोई दिक्कत पेश नहीं आएगी। इन्होंने कहा था कि बोतल पर लिख दिया जाएगा कि शराब पीने से नुक्सान होता है लेकिन मैं अर्ज़ करता हूँ कि शराब मार्किट पर मोटे मोटे अक्षरों में यह लिख दिया जाए कि यहां पर तबाही और मौत का सामान मिलता है। फिर जिसकी मर्जी हो खरीदे और जिसकी मर्ज़ी हो न खरीदे। इन्होंने कहा कि इसके लिये कमेटी बना दी गई है। कमेटी बनाने का मतलब तो इस काम को खुड्डे लाइन लगाना है। (विघ्न) शराब पीने वालों की तादाद ज्यादा है। यह लोग इस हाऊस में भी ज्यादा हो सकते हैं और बाहर भी ज्यादा हो सकते हैं। (विघ्न) लेकिन इसका यह मतलब नहीं कि शराब अच्छी चीज़ है। Constitution में ऐसा provision कोई नहीं कि शराब पर पाबन्दी नहीं लग सकती। (विघ्न) (घंटी) धन्यवाद।

(ਇਸ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਪਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸੰਭਾਲੀ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਐਫ.ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲਵੋਂਗੇ? (ਵਿਘਨ) (*Addressing the Finance Minister*: How much time will you need ?)

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ: ਮੈਂ ਚਾਲੀ ਮਿੰਟ ਲਵਾਂਗਾ ਜੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਲਈ ਬੋਲੋ। (Bhagat Guran Dass Hans may please speak for five minutes)

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ (ਸ਼ਾਮ ਚੌਰਾਸੀ ਐਸ.ਸੀ.) : ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਤਾਂ ਥੋੜੇ ਹਨ (ਵਿਘਨ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਡਾ ਮੈਂ ਬੜਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਫਾਈਨੈਂਸ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੜਾ ਅੱਛਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਗਰਾਂਟਸ ਵੀ ਰਖੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਹੁਣ ਤਕ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਬਜਟ 10,11,90,000 ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੜੀ ਸਲਾਹੁਣਾਯੋਗ ਗਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੋਸ਼ਲਿਜ਼ਮ ਵਲ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵਕਤ ਹੈ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸੌਦਾ ਬਹੁਤ ਹੈ (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ) ਮੈਂ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸੜਕਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਬਣਨੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਦੀ ਲੰਬਾਈ 1,724 ਮੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ 14.28 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਉਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਤ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਤਹਿ ਦਿਲ ਨਾਲ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚੇਗਾ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੁਖ ਮਿਲੇਗਾ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਟਾਈਮ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਝ ਹਲਕੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਮੁਤਲਕ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ 1643 ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਜਿਹੜੀ ਲਗੀ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਬਿਲੌਂਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਅਜੇ ਤਾਈਂ 1643 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 584 ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਲਗੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਬੜਾ ਪਛੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹੈ। ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਦਸਤਕਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਥੇ ਬਿਜਲੀ ਹੋਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਉਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਮਾਮੂਲੀ ਦਸਤਕਾਰੀਆਂ ਲਗਾਕੇ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਸਕਣ।

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਸਕੂਲਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਪਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੇ ਸਿਰਫ 591 ਹਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਛੇ ਹੀ ਹਨ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਖਾਨਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣੀ ਹੈ, ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕੂਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ 50 ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਹਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ 26 ਹਨ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਹਾਈ ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹਾਈ ਅਤੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲੜਕਿਆਂ ਦੇ 87 ਹਨ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ 22 ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕੂਲ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰਫ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਚੰਗੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਹਾਊਸ ਦੇ ਜੋ ਲੀਡਰ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹਨ ਇਹ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨਕਲਾਬੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੇ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਬਣਾਇਆ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਚਿਰਾਗ ਥੱਲੇ ਹਨੇਰੇ ਵਾਲੀ ਗਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਇਹ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਨੰਗਲ ਵਿਚ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਥੋਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਹਨ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪੱਕੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 692 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੱਚੀਆਂ 205 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਭਗਤ ਗੁਰਾਂਦਾਸ ਹਸ]

ਹੁਣ ਮੈਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ 9 ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਦਿਹਾਤਾਂ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ 3 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਨ । ਡਿਸਪੈਂਸਰੀਆਂ 17 ਹਨ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ 5 ਹਨ । ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭੁੰਗਾ ਬਲਾਕ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ । (ਘੰਟੀ) ਉਥੇ ਇਕ ਧੂਤ ਪਿੰਡ ਹੈ ਜਿਥੇ ਕੁਝ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੈ । ਉਹ ਭੁੰਗਾ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਧੂਤ ਲੈ ਗਏ । ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਥਾਂ ਭੁੰਗੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈਲਥ ਸੈਂਟਰ ਭੁੰਗੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਰੁਪਿਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ । ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਪੈਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨਾ ਬੱਜਟਾਂ ਵਿਚ ਇਕੋ ਹੀ ਰਕਮ ਚਲੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਦ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਬੱਜਟ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਣਿਆਂ ਹੈ ਤਾਂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਵੀ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੰਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰਖਿਆ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਇਥੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਇਹ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਰਕਮ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਹੈਲਥ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਆਦਮੀਆਂ ਦੀ ਹੈਲਥ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ । (Please wind up.)

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖੋਹ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ । 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਹਰੀਜਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਬਣਾਈ । ਉਸ ਰਾਹੀਂ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਸੀ । ਉਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸੂਦ ਬਹੁਤ ਹੈ । ਸੂਦ ਦੀ ਸ਼ਰਾ 7% ਹੈ । ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ 60-60 ਰੁਪਏ ਫਾਰਮਾ ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਿਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਮਾਨਤ ਘਟਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ) ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀ ਡਿਵੈਲਪ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਨੇ ਢਾਈ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਹੈ, ਉਹ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮ ਚਾਲੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਿਗਰੀ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਚਾਲੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਰਕਮ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਤਾਂ ਹੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾਵੇ । ਹੁਣ ਜਦ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਅਜ ਇਕ ਲੜਕੀ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਗੰਦ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਲਈ ਫਿਰੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਬੜੀ ਸ਼ਰਮ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਟੇਰਮ ਰਿਲੀਫ ਦਿਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਗੱਲ ਹੈ । ਪਰ ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜਿਹੜੀ ਇੰਟੈਰਮ ਰਿਲੀਫ ਦਿਤੀ ਹੈ ਇਹ ਕਲਾਸ ਚਾਰ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ 15 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਰਕਮ ਨੂੰ 60 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਿਊਂਸੀਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਗਰੀਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਟਿਵ ਅਫਸਰ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ)

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ: ਤੁਸੀਂ ਵਾਈਂਡ ਅੱਪ ਕਰੋ। (Please wind up.)

ਭਗਤ ਗੁਰਾਂ ਦਾਸ ਹੰਸ: ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਮੈਂਬਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੇ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਹਰੀਜਨ, ਸਵੀਪਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਊਂਨਿਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਪੜੇ, ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਵਾਸਤੇ ਰਕਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਘੰਟੀ) ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿਓ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

Mr. Speaker: Please resume your seat.

ਕਾਮਰੇਡ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ ਜੋਗਾ (ਮਾਨਸਾ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਿਰਫ ਅੱਧਾ ਮਿੰਟ ਹੀ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਡਿਮਾਂਡ ਨੰ: 38 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਰਾਜੇ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਗੀਆਂ ਲਹਿ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਲਈ 6 ਲੱਖ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਸ ਡੀਮਾਂਡ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਬਜਟ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਕੱਟੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਲੰਕ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਰਦਾਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਉਸਮਾਨ (ਬਿਆਸ): ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜੋ ਬਜਟ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਹਰ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜੋ ਸਕੂਲ ਅਪਗਰੇਡ ਹੋਣੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਕਮ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੋ ਹੁਣ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ। ਜੋ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਤੋਂ ਮਿਡਲ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਡਲ ਤੋਂ ਹਾਈ ਵੀ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜ਼ਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਸਰਦਾਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਉਸਮਾਨ]

ਰਕਮ 4 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਾਸਤੇ ਸਿਰਫ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫੀ ਰਕਮ ਰਖੀ ਗਈ ਹੈ ਉਥੇ ਇਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵੱਲ ਵੀ ਖਿਆਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਪਿਛਲਿਆਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਨ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਸਾਂ ਲੜਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹੀਆਂ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿਤਾ ਹੋਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਤਰੱਕੀ ਕਰੀਏ । ਮੇਰੇ ਇਕ ਚੰਗੇ ਸਾਥੀ ਨੇ ਭਾਅ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਗੱਲ ਕੀਤੀ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਅ ਬੇਸ਼ਕ ਘਟਾ ਦਿਓ ਲੇਕਿਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਨਸਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਹ ਬਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਸਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਮਿਤਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿਤੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲਾ ਜਿਹੜਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਕੋਈ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜਿਤਨੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲ ਵੀ ਅਸੀਂ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਜਿਨਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੁਵੱਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਲਈ ਖਾਰੇ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਿਨਸ ਸੁਟਣੀ ਪੈ ਜਾਵੇ, ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਕਮਾਈ ਹੈ ਉਹ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਖਰੀਦਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜਿਤਨੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਦਿਉ ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਰਖੋ । (ਵਿਘਨ) (ਤਾੜੀਆਂ) ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗਲਾਂ ਇਥੇ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੰਡ ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਹੀ ਕਰ ਦਿਉ । ਜੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਂਡੂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੈ, ਇਕੋ ਵਾਰੀ ਹੀ ਸਾਰੀ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰ ਲਉ । ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੀਜਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਲੜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਦੋਨੋਂ ਅਸੀਂ ਇਕੋ ਅਕਲ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਾਂ । (ਹਾਸਾ) (ਵਿਘਨ) ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਇਹ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਪਾਰ ਦਿਉ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰੀ ਬਣਾਉ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਕਲ ਵਾਲੇ ਬਣਾਉ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕੀ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾ ਸਕਣ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਰਾਹੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਜਿਹੜੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਉਹ ਤਾਂ 5 ਸਾਲ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਘੋਲ ਹੀ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲੜਾਈ ਘੋਲ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਨੇ 5 ਸਾਲ ਲੰਘਾ ਦਿਤੇ । ਹੁਣ ਇਸ ਵੇਲੇ ਜੋ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਵੇ ।

ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਵਧਾਏ ਹਨ । ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਇਦ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪੈਸੇ ਵਧਾਏ ਹਨ । ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ 575 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉਪਰ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਜਣ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਰੋਟੀ ਚੰਗੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਰਜੇ ਪੁਜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੀਆਂ ਤਨਖਾਹ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ ਅਗਰ ਉਹ 60-60

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਰੁਪਏ ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਅਤੇ ਇਹੀ ਰੁਪਿਆ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਾਸਤੇ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ, ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਇਕ ਚੰਗਾ ਸੂਬਾ, ਇਕ ਚੰਗਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ । (ਘੰਟੀ)

ਫਿਰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੀ ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ ਵੱਢੀਆਂ ਲੈਣ ਵਿਚ ਬੜੇ ਬਦਨਾਮ ਹੋਏ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਢੀਆਂ ਬਹੁਤ ਲਈਆਂ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਵੀ ਕੋਈ ਚਲਣੇ ਹਨ । ਮੈਂ ਹੁਣ ਬੇਨਤੀ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਸਾਡੀ ਵਜ਼ੀਰ ਮੰਡਲੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਫ਼ਸਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਇਕਰਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੱਢੀਆਂ ਲੈਣ ਦੇਣ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੰਦ ਕਰਾਂਗੇ । ਅਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਵਡੇ ਅਫਸਰ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਉਹ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਖਿਆਲ ਕਰਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੱਢੀ ਨਹੀਂ ਚਲਣ ਦੇਣੀ ਅਤੇ ਹੇਠੋਂ ਤਕ ਇਹ ਬੰਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਬਿਹਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ । (ਘੰਟੀ) (ਵਿਘਨ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਈ ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿਚ, ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜਿਹੜੀ ਸਰਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਬਣੀ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ । ਜੋ ਹਾਲਾਤ ਗਵਰਨਰ ਸਾਹਿਬ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹਾਲੀ ਤਕ ਕੋਈ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ । ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਜਿਹੜੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਹੋਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਸੋ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਮੈਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਣੇ, ਸਮੇਤ ਇਸ ਵਜ਼ੀਰ ਮੰਡਲੀ ਦੇ, ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਡੇ ਵਡੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਇਹ ਇਕ ਖੁਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਆਮ ਪਬਲਿਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੱਢੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਹੈ । ਜੇ ਵੱਢੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੂਬਾ ਇਕ ਚੰਗਾ ਸੂਬਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਉਨਤ ਸੂਬਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਸੂਬਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸੂਬਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ । ਇਤਨਾ ਕਹਿਕੇ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ (ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ) : ਮਾਨਯੋਗ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਮਾਨਯੋਗ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆ ਸਪੀਚਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਤਾਮੀਰੀ ਗਲਾਂ ਵੀ ਦਸੀਆਂ ਹਨ । ਔਰ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵੀ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਵਾਇਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਾਇਦਿਆਂ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਇਸ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ, ਰਿਸੈਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਪੂਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧਾ ਕੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਬਾਊਂਡ ਬਣਾਇਆ ਹੈ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੀਕਾਸ਼ਨਜ਼ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਰਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤੱਲਕ ਮੈਂ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਿੰਕ ਰੋਡਜ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਤੌਖਲਾ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਾਂਗੇ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਕੋਲੇ ਕਰਕੇ, ਇੱਟਾਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਵੈਗਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਉਹ ਨਾ ਆਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਫਰ ਨਾ ਕਰੇ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਕੰਮ ਦੇ ਲਈ ਫੰਡਜ਼ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਈ ਨੈਟ ਵਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੁਝ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਫਿਕਰ ਲਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਤਖਲਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਰਜ਼ ਇਹ ਕਰ ਚੁਕਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਇਨਟੈਗਰੇਟਿਡ ਬਜਟ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਇਹ ਬਜਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਰਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਹੋਰ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਇਹ ਰੁਪਿਆ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਘੱਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਡਾਇਵਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਵੇਗੀ ਉਥੇ ਖਰਚ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਟਾਰਗੇਟ ਹਨ ਉਹ ਅਚੀਵ ਹੋ ਸਕਣ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕੁਝ ਦੋਸਤਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸੜਕਾਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਚੰਗੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰੀ ਦੇ ਕਾਫੀ ਕੰਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਉਨਤੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਨ ਜਾਂ ਪੇਂਡੂ ਹਨ ਉਹ ਇਕ ਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿੰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸਪੈਰਟੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਰਚੇਜ਼ਿੰਗ ਪਾਵਰ ਵਧੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਚੇਜ਼ਿੰਗ ਪਾਵਰ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਖਾਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਏ ਹਨ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨਦਾਰੀ ਚਮਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਜਾਂ ਪੇਂਡੂਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅੱਡ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਲੀਹ ਤੇ ਚਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈਂਡ ਰਿਫਾਰਮ ਰੂਰਲ ਦੀ ਜਾਂ ਅਰਬਨ ਸੀਲਿੰਗ ਦੀ ਕੋਈ ਗਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂਟਲ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। (ਵਿਘਨ) ਦਰਅਸਲ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਸਰਕਾਰ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰਖ ਕੇ ਹੀ ਚਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖ ਕੇ ਹਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ।

ਮੈਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਲਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਰਬਨ ਪਰਾਪਰਟੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰੂਰਲ ਪਰਾਪਰਟੀ, ਜਿਹੜੇ ਵਾਇਦੇ ਅਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਚਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸੀਲਿੰਗ ਕਰਨੀ ਹੈ । ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਸੀਂ ਸੀਲਿੰਗ ਆਨ ਇਨਕਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦੇ, ਹਰ ਫੈਮਿਲੀ ਦੀ ਕਿਤਨੀ ਇਨਕਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤਕ ਇਹ ਮਸਲਾ ਹਲ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ । ਸੀਲਿੰਗ ਆਨ ਐਕਸਪੈਂਡੀਚਰ ਵੀ ਲਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ । ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਵਾਇਦਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਵਲ ਅਗੇ ਵਧਣਾ ਹੈ ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਹਰੀਜਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਮਸ਼ਕੂਰ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨ ਬਸਤੀਆਂ ਲਈ ਜੋ ਪੈਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਰਖਿਆ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਕੋਈ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਕਮ ਨਹੀਂ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਗਤ ਜੀ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਹੈ ਇਹ ਇੱਕ ਬਿਗਨਿੰਗ ਹੈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜੋ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਜਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਹੱਲੇ ਹਨ ਉਥੋਂ ਦੀ ਭੈੜੀ ਲਿਵਿੰਗ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ।

ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਿਗਨਿੰਗ ਪਹਿਲੀ ਦਫਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਿਆ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ । ਉਹ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਉਤੇ ਹੀ ਖਰਚ ਹੋਣਾ ਹੈ । ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ । ਮੈਂ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟਸ ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਪੈਸਾ ਰਖਿਆ ਹੈ । ਅਗਰ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਦਾ ਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਸਾਲ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਗਰਾਂਟ ਅਤ ਸਬਸਿਡੀ ਦਾ ਲੈ ਸਕਦੇ । ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਬਿੱਲ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਜਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਅਤੇ ਜਿਹੜਾ ਰੁਪਿਆ ਸਟੇਟ ਦਾ ਅਸੀਂ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਰਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋਨ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੇ । ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਸਤੀਆਂ ਦੇ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ । ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਔਰ ਕੈਬਨਿਟ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਲਈ ਜੋ ਰੁਪਿਆ ਅਸੀਂ ਰਖਿਆ ਹੈ ਉਹ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਜੋ ਪਿਛਲੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਇਵਰਟ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਬਣਾਵਾਂਗੇ । ਆਨਰੇਬਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦੀ ਕਿੰਨੀ ਸੇਵਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਵੀ ਕਾਫੀ ਰੁਪਿਆ ਕਈ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦਾ ਲੈਪਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਉਹ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ । ਫਾਈਨਾਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਈਨਾਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਇਸ ਡਾਇਰੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਬਾਦ ਮਹਿਕਮੇ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣ ਕਿ ਕਿਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਤਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰੈਸ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਰੁਪਿਆ ਲੈਪਸ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਮਿਸਜ਼ ਬਰਾੜ ਨੇ ਜੋ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬਜੱਟ ਅਸੀਂ ਇੰਟਰੋਡਿਯੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ 2,3 ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਾਕੀ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਸੀਂ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਬੱਜਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਬਕਾਇਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਹਰ ਮਹਿਕਮਾ ਇਹ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਤਨਾ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਤਨਾ ਬਾਕੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਇੰਟਰੋਡਿਯੂਸ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕੈਰੋਂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਆਦਿ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀਆਂ ਗਲਤ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 2,3 ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਹੀ ਸੜਕ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਫਾਈਨਾਂਸ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਇੱਕ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਆਡਿਟ ਐਂਡ ਅਕਾਊਂਟਸ ਸੈਲ ਸੀ, ਉਹ ਸੁਤਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਗਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵੇਖੇ ਹਰ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਤ ਪਏ ਹਨ, ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਗਲਤੀਆਂ ਹਰ ਸਾਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਬਲਿਕ ਅਕਾਊਂਟਸ ਕਮੇਟੀ ਪੁਆਇੰਟ ਆਊਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਆਪਣੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਆਡਿਟ ਅਤੇ ਅਕਾਊਂਟ ਸੈਲ ਇਹ ਵੇਖੇਗਾ ਕਿ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਖਣਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਜਨਰਲ ਅਬਜੈਕਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ। ਜੋ ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ, ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਜਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੈਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ। ਕੋਆਪਰੇਟਿਵ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਰਖਣ ਲਈ ਕਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਗੋਲ ਮੋਲ ਜ ਰਕਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਤੇ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਪਲਾਨ ਐਂਡ ਨਾਨ-ਪਲਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ 32 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦਫਾ ਅਸੀਂ 37 ਕਰੋੜ 37 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਾਸਤੇ ਰਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਤਮਾਮ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਕੋਈ ਇਹ ਨਾ ਕਹਿ ਸਕੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਫੈਸਿਲਟੀ ਨਹੀਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗਲ ਦਾ ਇਲਮ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਅਤੇ ਹਰੀਜਨ ਜ ਚਾਹੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਪੰਜਵੀਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਹੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰੀਜ਼ਨਜ਼ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਉਹ ਪੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਅਸੀਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਲੀਮ ਲੈਣ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੈ, ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਬੱਜਟ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ 58 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਲਈ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੀ ਦਫਾ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ 90 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਨ। ਕਿੰਨਾ ਹੀ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿਚ ਐਵੇਂ ਹੀ ਪਿਆ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਆਖਿਰ ਵਿਚ ਜਾਇਆ ਹ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਪੈਸਾ ਲਗਾ ਦੇਵਾਂਗੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਅਪਗਰੇਡਿੰਗ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ।

ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਸ ਗਲ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਸੀਂ ਪੈਕੇਜ਼ ਡੀਲ ਵਿਚ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਲਈ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਉਤੇ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖ ਭਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ । ਉਹ ਆਦਮੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਥੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਅਫਸਰ ਹਨ, ਕੁਝ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਮਗਰ ਮੱਛ ਹਨ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਲਾਨ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਾਊਸ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਹੈ । ਮੈਂ ਅਰਜ਼ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਉਹ ਜਲਦੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਕਲੇਗੀ ਉਹ ਅਸੀਂ ਹਰੀਜਨ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਸਕੀਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਸਕੀਏ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਫਲੱਡ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਸਤੀ ਆ ਗਈ ਸੀ । 8,9 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਡਾਕਟਰ ਉਪਲ ਇਥੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਾਰਾ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਾਕੇ ਅੱਧੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਸੀ । ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਘੱਟ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੇਵਲ 10% ਨੁਕਸਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ । ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਚੋਆਂ ਅਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਤੰਗੀ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾ ਲਿਆ ਹੈ । ਲੇਕਿਨ ਅਸੀਂ ਇਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਅਗਜ਼ਾਮਿਨ ਕਰਾ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਦੀ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਲਈ ਦਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਘਘਰ ਜੋ ਬੜੀ ਤਬਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਅਸੀਂ 2,3 ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ 2 ਕਰੋੜ ਰੁਪਿਆ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਰਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ । ਜੋ ਨੁਕਸਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ, ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਨਾ ਕੇਵਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਉਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇਰੀਗੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦਾ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਾਂਗੇ । ਐਸੀ ਚੀਜ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਰੀ-ਵੈਂਟਵ ਮੈਯਰਜ਼ ਉਠਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਬਰਸਾਤ ਮਕਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਮੰਗਵਾਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਗੌਰਮਿੰਟ ਗਰਾਂਟਾਂ ਵਿੰਦੀ ਹੈ, ਰੀਲੀਫ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਹਰ ਸਾਲ ਪਾਣੀ ਨੇ ਤਬਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਸੋ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿ ਘੱਟ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ । ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਰਜਨਲ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਸਕੀਮ ਚਲਾਈ ਗਈ ਹੈ ; ਇਸ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਢਾਈ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਸਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਔਰ ਹੁਣ ਉਸੇ ਹੀ ਸਕੀਮ ਥੱਲੇ ਸਾਢੇ ਸੱਤ ਏਕੜ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ । ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਫਾਇਨੈਨਸ਼ਲ ਇਨਸਟੀਚਿਊਸ਼ਨਜ਼ ਤੋਂ ਲੇ ਕੇ, ਕੁਝ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬੈਂਕਸ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੁਸੀਂ ਦਿਓ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਐਗਰੋ-ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਗਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਐਗਰੋ-ਰੀਫਾਇਨੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਰੁਪਏ ਲੈਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂਗੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਹ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ 15 ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ-

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ । ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਇਗਨੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਦਾਵਾਰ ਘਟੀ ਹੈ । ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਾਫੀ ਵਧਾਈ ਹੈ । ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਪਰਸੈਂਟੇਜ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁਕਿਆ ਜਾਵੇ । ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਮਾਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ । ਔਹ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਣ ਨਾਲ ਸਟੇਟ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਧ ਜਾਵੇਗੀ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਸਰਦਾਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਯੱਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਅਤੇ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਸ ਗਲ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਲਈ ਰੁਪਏ ਘੱਟ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ ਔਰ ਡੈਫ਼ਿਸਿਟ ਦਾ ਗੈਪ ਵਧਿਆ ਹੈ ਲੇਕਿਨ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਡੈਫ਼ਿਸਿਟ ਦਾ ਗੈਪ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਇਤਨਾ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਵਿੰਗਜ਼ ਕਰਕੇ ਔਰ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲਵੇਗੀ ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਥਿਆਂਸ ਡੈਮ ਉਤੇ 60 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰਚ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ ਔਰ ਸਾਡਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਹਾਇਰ ਲੈਵਲ ਤੇ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕ ਇਨਸਟਾਲਮੈਂਟ ਛੇਤੀ ਹੀ ਲੈ ਲਵਾਂਗੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਡੀਬੈਂਚਰਜ਼ ਵਾਸਤੇ ਅਸੀਂ ਗੌਰਮਿੰਟ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਛੇਵਾਂ ਫਾਈਨੈਂਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਨਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਟੇਟਾਂ ਨੂੰ ਰੁਪਿਆ ਤਕਸੀਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਓ ਦੇਣਾ ਹੈ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਟੇਟ ਦਾ ਕੇਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਪਏ ਹਾਂ । ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੈਲ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ । ਇਹ ਸੈਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦਸੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਇਕ ਬਾਰਡਰ ਦਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਔਰ ਇਸ ਨੇ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀਕਲੀਅਰ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮੈਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪੈਸਾ ਮਿਲੇਗਾ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੇਰੀ ਇਹ ਅਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਿਹੜੇ ਹਨ ਇਹ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਨ । ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਇੰਟੈਰਮ ਰੀਲੀਫ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ । ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਟੀਚਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹਨ । ਸ੍ਰੀ ਯੱਸ਼ ਜੀ ਨੇ ਫਰਮਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿੱਡੋਜ਼ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਡੋਜ਼ ਦੇ ਇਕ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਨੇ ਅੱਜ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੀਪਰਜ਼ੈਂਟ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਰੁਪਿਆ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਹਰੀਜਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਹੈ । ਉਸ ਵਲੋਂ ਦਿਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਸੂਦ ਦੀ ਦਰ ਤਿੰਨ ਫੀ ਸਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਘਟਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਡੇਅਰੀ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਝਾਂ ਗਾਈਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਵੀ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਪੂਰਣ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਵਾਂਗੇ । ਔਰ ਮੈਂ ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ । ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਰ ਜੇ ਕਰ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਾਊਸ ਨੂੰ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਯਕੀਨ ਦਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਟੈਕਸ ਗਰੀਬਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗੇਗਾ । ਉਹ ਟੈਕਸ ਜੇ ਲਗੇਗਾ ਤਾਂ ਅਮੀਰ ਆਦਮੀਆਂ ਤੇ ਲਗੇਗਾ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਉਸ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋਣਗੇ । ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਟੈਕਸ ਸਟਰਕਚਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਰਗਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ । (ਘੰਟੀ)

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਇਥੇ ਹੈਲਥ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸੁਝਾਓ ਰਖੇ ਗਏ ਹਨ । ਇਕ ਇਹ ਵੀ ਸੁਝਾਉ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਹਿਕਮੇ ਲਈ ਵੱਧ ਪੈਸੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਹੋਰ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਿਆ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਔਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰਿਆਂ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਲਈਏ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਰੁਪਿਆ ਹੋਰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮਿਸਜ਼ ਬਰਾੜ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਬੜੇ ਹੀ ਯੂਜ਼ਫੁਲ ਸੁਝਾਉ ਦਿਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ । ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ । ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਪਰੋਫੈਸ਼ਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਉੱਚਾ ਚੁਕਣਾ ਹੈ । ਅੱਜ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਪਰੋਫੈਸ਼ਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਇਤਨਾ ਇਜ਼ਤ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਲੈਕ ਸ਼ੀਪਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਰੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿਤਾ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਮਹਿਕਮਾ ਜੰਤਾ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੈਲਥ ਦੇ ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਮੁੜਕੇ ਤਕੜਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਔਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ।

ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਬੱਜਟ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਜਨਰਲ ਪਿਕਚਰ ਰੱਖੀ ਹੈ ਔਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਫ਼ਾਈਨਾਨਸ਼ੀਅਲ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗੀ । ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿਆਂਗੇ ।

ਸਰਦਾਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਜੂਕੇਟਿਡ ਆਦਮੀ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਔਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵਲ ਸਰਕਾਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ । ਇਹ ਗਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਅਨਇੰਪਲਾਈਮੈਂਟ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ । ਟੀਚਰਜ਼ ਵੀ ਵੇਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ, ਇੰਜਨੀਅਰਜ਼ ਵੀ ਵੇਹਲੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ 10 ਕਰੋੜ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਨਾਲ ਇਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਔਰ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ]

ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ, ਲਿਖੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ, ਟੀਚਰਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਚੌਥੇ ਦਰਜੇ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪੁਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਤਹਿਤ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰ ਕੋਈ ਭਾਰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੁਣ ਲਿਮਟ ਤਕ ਆ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਇਲਾਨ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਭਾਰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਥੋਂ ਤਕ ਵਡੇ ਵਡੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਮਿਲ ਸਕੇ ਕਿ ਇਕ ਨੈਸ਼ਨਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਇਨਡਸਟਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਨਡਸਟਰੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਪਏਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਰਕਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ ਅਸੀਂ ਦਿਆਂਗੇ (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ) ਕੁਝ ਫਿਨਾਂਸ਼ਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਮਿਲ ਜਾਣੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਇੰਟ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਇਸ ਇਨਡਸਟਰੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ 25 ਜਾਂ 26% ਪਰਾਇਵੇਟ ਕੈਪੀਟਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਕਮ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਆਪ ਰੁਪਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ)

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਨਹੀਂ, ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਨਡਸਟਰੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਕਵਰਡ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਬ-ਮਾਨਟੇਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਹਰਿਆਣੇ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੈ ਬਠਿੰਡਾ ਮਾਨਸਾ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਰੋਪੜ ਅਤੇ ਕੰਡੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦਸ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਡਰ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਵਿਚ ਹਨ ਉਥੇ ਤਾਂ ਬਿਜਲੀ ਜਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੜਕ ਪਕੀ ਹੈ ਪਰ ਅਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵਲ ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਨੇਰਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਨੂੰ ਉਸ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਸਤਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨੀ ਹੈ (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ) ਤਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਲਾਹਨਤ ਹੈ ਇਹ ਦੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਬੜਾ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਸੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਾਨ ਹਾਨੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਵੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਹਨੇਰਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਕ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲਤ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਚੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਇਥੇ ਕੇਸ ਹਰੀਜਨ ਦਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ ਨਹੀ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਕੇਸ, ਜਦ ਅਸੀਂ ਹਲਫ ਲਿਆ ਤਾਂ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਪਿੰਡ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਅੰਬਾਲੇ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਫਾ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ । ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾ ਰਹਿ ਜਾਵੇ ਸਕੂਲ ਅਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੋਣ ਜਿਥੇ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮਿਲ ਸਕਣ । ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਕਰ ਕੇ ਫਿਰ ਸਕਣ । ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ ਜਿਥੇ ਕਿ ਲਿੰਕ ਰੋਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਕਿ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾ ਤਾਂ ਦਿਉ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਹੋਵਾਂਗੇ ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਸੰਧੂ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਇਹ ਤੌਖਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਮੌਜਾਂ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣ ਲਗੀ । ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੌਖਲਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਧਰ ਜਿਹੜੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਸ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਥੰਮ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਤਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਵਾਹਦਾ ਕਰਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੈਨਡੇਟ ਹੈ ਉਸ ਤੇ ਹਰਫ ਹਰਫ ਚਲਾਂਗੇ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੋੜ ਤੇ ਅਜ ਆ ਕੇ ਖੜੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੁਰਅਮਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਆਰਥਕ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਜੇਕਰ ਨਾ ਲਿਆਂਦਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਪ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਲੈਣਗੇ । (ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ) ਇਸ ਲਈ ਅਜ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਅਹਿ- ਸਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੈਨਡੇਟ ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਚਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਸਪਸ਼ਟ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾਂ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ਹੈ । ਮੇਰੇ ਵੀਰਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਕਰੁਪਸ਼ਨ ਦਾ ਬੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੇਠਾਂ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤੇ ਵੀ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਜੈਸਾ ਰਾਜਾ ਤੈਸੀ ਪਰਜਾ । ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਮਾਮੂਲੀ ਚੀਜ਼ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਤਨਖਾਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਤਹੱਈਆ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਅਤੇ ਪਾਕ, ਸਾਫ ਐਡਮਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਿਆਂਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਾਡੇ ਚੀਫ ਮਨਿਸਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਰਪਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ । ਇਹ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵੀਰ (ਵਿਘਨ) ਹੁਣ ਪਛਤਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਇਨ- ਕੁਆਇਰੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਰਾਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੀ ਵੇਹਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਇਹ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਲਗੇ ਹੋਏ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਤਕ ਨਾ ਆਇਆ ਫਿਰ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਵੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਆਨ ਏ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ, ਸਰ । ਮੈਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਤੇ ਨਾਜ਼ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਸਪੀਕਰ : ਇਹ ਕੋਈ ਪੁਆਇੰਟ ਆਫ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ (This is no point of order.)

ਸਰਦਾਰ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ : ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਲੀਗੇਸ਼ਨ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਜ਼ੀਰ ਲੁਟਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਵੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦਿਤਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਇਕ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਕਰਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਜ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਅਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ।

(ਵਿਘਨ)

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਫਹਿਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਆਫ ਦੀ ਆਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਦਮ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਾਏ ਜਾਣਗੇ ਉਹ ਸਾਡਾ ਸਾਥ ਦੇਣਗੇ। ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਲੋਰ ਆਫ ਦੀ ਹਊਸ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਜ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਇਕ ਪਾਈ ਦੀ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਓ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਿਠਾਓ । ਅਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਹਿ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ । (ਵਿਘਨ) ਇਹ ਤਾਂ, ਸਪੀਕਰ ਸਾਹਿਬ, ਆਪਣਾ ਵਕਤ ਖੋਹ ਬੈਠੇ ਹਨ ਇਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਇਹ ਆਪ ਪਾਵਰ ਵਿਚ ਸਨ । ਇਹ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਵਜ਼ੀਰ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਦੋ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵੇਖ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਕੇ ਆਈ ਹੈ । ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਹੈਲਥ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸੁਝਾ ਆਏ ਹਨ ਮੈਂ ਮੈਂਬਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨਾਲ ਵਾਹਦਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।

Mr. Speaker: The House stands adjourned till 2.00 p.m. on Tuesday, the 2nd May, 1972.

1.30 p.m.

(*The Sabha then adjourned till 2.00 p.m. on Tuesday, the 2nd May, 1972.*)

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

APPENDIX

to

PUNJAB VIDHAN SABHA DEBATE

Dated the 28th April, 1972

Vol. I—No. 18

STARRED QUESTIONS AND ANSWERS

ALLEGED FAVOURITISM SHOWN IN THE MATTER OF PROMOTION AS LECTURERS IN HINDI

***122. Comrade Achhra Singh**
Comrade Satya Pal Dang } Will the Minister for Education be pleased to—

(a) state whether in the month of November, 1971 the Secretary Educarion Department, Punjab, received any representations from former legistator bringing to his notice cases of some alleged gross favouritism in the matter of promotion to the posts of Lecturers in Hindi;

(b) state whether any enquiry was ordered into the matter referred to in para (a) above; if so, the name of the person who held the enquiry and the date when it was completed;

(c) lay on the Table of the House a copy of the report of the enquiry as mentioned in part (b) above ?

Sardar Umrao Singh: (a) Yes.

(b) Yes. The matter was examined by Shri Kuldip Singh Minhas, Administrative Officer, Office of the Director of Public Instruction, Punjab. The enquiry was completed on 15th January, 1973.

(c) A copy of the report is placed on the Table of the House. The position was explained to Shri Satya Pal Dang, demi-officially, by Secretary, Education. As he does not seem to be satisfied with the reply, Secretary, Education will look into the matter himself.

[(ੲ) ਹਾਂ ਜੀ ।

(ਬੀ) ਹਾਂ ਜੀ । ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਫਸਰ, ਡੀ.ਪੀ.ਆਈ. ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ । ਇਹ ਪੜਤਾਲ ਮਿਤੀ 15 ਜਨਵਰੀ, 1973 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਈ ਸੀ ।

(ਸੀ) ਪੜਤਾਲ ਰੀਪੋਰਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਦਨ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੱਤ ਪਾਲ ਡਾਂਗ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਨਿਜੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨਗੇ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

COPY OF THE REPORT

Office of the Director of Public Instructions

Kuldip Singh Minhas, P.C.S.,
Administrative Officer.

15th January, 1973

Subject :—Complaint by Shri Satya Pal Dang, regarding favouritism shown to Shmt. Raksha Kapur, Lecturer in Hindi, V.G. Higher Secondary School, Patiala.

Dear,

As desired by your goodself I have looked into the complaint dated 26th November, 1971 of Shri Satya Pal Dang and the factual position parawise is as follows :—

1. Shmt. Anand Kohli joined Pepsu service as untrained teacher at Rs. 40.00 p.m. fixed on 19th October, 1954. She was placed in Prabhakar Cadre with effect from 1st January, 1956 and was subsequently awarded the selection grade of Rs. 120/175 on C. & P. cadre with effect from 1st March, 1961. She passed her B.T. examination under R. No. 1303 in 1958. She was selected by the S.S.S. Board, Punjab in 1962-63 as Social Study Mistress and was offered the appointment by the Circle Education Officer, Nabha under Memo No. E.—VI—38(1)—6308—10, dated 29th May, 1963 and was posted Sirhind. She did not join her appointment and went on representing for being adjusted at Patiala. Ultimately the S.S.S. Board cancelled her candidature and she lost this opportunity. The net result was that she was ultimately given the appointment as mistress against the un-adjusted B.T./B.Ed. quota by the Director of Public Instruction; Puniab, after being duly approved by the S.S.S. Board under R. No. 11 at merit No. 33, on 16th August, 1966.

So far as Shmt. Raksha Kapur is concerned, she was selected by the S.S.S. Board, Punjab and given the appointment as Social Study Mistress on 25th October, 1963. She accepted the appointment and thus became senior to Shmt. Anand Kohli as Mistress.

As regards the appointment of Lecturers, it is correct that Shmt. Anand Kohli qualified as lecturer under R. No. 3674 in 1966 and worked on ad-hoc basis at four differnt occasions for a total period of about two years but because of the fact that Shmt. Raksha Kapur was senior as Mistress to Shmt. Anand Kohli, the latter had to vacate the regular post of lecturer for the former (Shmt. Raksha Kapur) her senior, at Patiala. Appointments to the posts of lecturers in schools are made on the basis of seniority-cum-merit as masters/mistresses. As such Shmt. Raksha Kapur has not been given any favour in this regard. The complaint of Shmt. Anand Kohli is without any substance.

With regard to the position of Shmt. Bimla Malhotra it may be mentioned that she was selected by the S.S.S. Board as Social Study Mistress in 1962 and offered appointment on 19th June, 1962 which she accepted. She is no doubt senior to Shmt. Raksha Kapur mentioned above, but the fact remains that on her first appointment as lecturer on 30th April, 1971 alongwith Shmt. Raksha Kapur, she was appointed at Government Higher Secondary School, Bhawanigarh as against the latter, her junior was retained at Patiala. In fact at that time there were three contestants for a single post of lecturer in Hindi at Patiala and all the three were working at Patiala. As such two of them had to be adjusted outside Patiala. If the Directorate had gone by seniority then Shmt. Bimla Malhotra should have been given Patiala but Shmt. Raksha Kapur was given Patiala and Shmt. Bimla Malhotra was given Bhawanigarh. It may be mentioned here that the case of Shmt. Bimla Malhotra is not a couple case because her husband was/is working at Bhatinda. Shmt. Bimla Malhotra represented to Government against her posting outside Patiala, which was rejected by Government.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Both the cases of complaint mentioned by Shri Satya Pal Dang seem to be without any substance. Your office file on the subject which I had taken away personally for report in this case, is enclosed.

With regards.

Yours sincerely,

Sd/-

(K.S. Minhas)

Shri P.H. Vaishnav, I.A.S.,

Secretary to Government, Punjab,

Education Department, Chandigarh.

VACANT POSTS OF SCHOOL LECTURERS

*130 **Comrade Saghar Singh**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) whether any posts of School Lecturers are lying vacant in Government Schools in the State at present, if so, their number subject wise, together with the dates since when these have been lying vacant;

(b) the reasons for not filling up the said posts & the date by which the same are likely to be filled.

Sardar Umrao Singh: (a) Yes. 284 posts. The detail is enclosed as per lists.

(b) Requisition with regard to filling up of the posts of Lecturers was sent to the Punjab Public Service Commission on 29th February, 1968. Same objections were raised by the Commission which were removed by the Education Department. Consequently vacancies were advertised by the Commission on 5th September, 1968. Due to down grading of certain Higher Secondary Schools to High Schools there was decrease in the number of vacancies of lecturers as a result whereof amended list of vacancies was advertised by the Commission on 15th october, 1968. The Commission did not recruit persons according to our requirement. With a view to make more recruitments a requisition was sent to the Punjab Public Service Commission on 8th November, 1971 which have since been advertised and vacancies are expected to be filled in the near future; exact date cannot be fixed.

[(ਅ) ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਬਾਰੇ ਰੀਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ (Requisition) ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 29 ਫਰਵਰੀ, 1968 ਨੂੰ ਘਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਹੜੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ 5 ਸਤੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕੁਝ ਹਾਇਰ ਸਕੈਂਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਘਟਾ ਕੇ ਹਾਈ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਿਸਦੇ ਫਲ ਸਰੂਪ ਕੁਝ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਲੀ ਆਸਾਮੀਆਂ ਘਟ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਸਾਮੀਆਂ ਦੀਂ ਸੋਧ ਹੋਈ ਸੂਚੀ ਫਿਰ ਮਿਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਅਤੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਸੂਚੀ ਵਿਗਿਆਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ । ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ । ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 8 ਨਵੰਬਰ, 197[illegible] ਨੂੰ ਰੀਕੁਈਜ਼ੀਸ਼ਨ (Requisition) ਘਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਿਗਿਆਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ । ਹੁਣ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਮੀਆਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਭਰ ਲਿਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਰੀਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ANNEXURE 'A'

List of lecturers (Schools) subject-wise and month-wise.

S. No.	Subject	Total No. of Posts	Details of month-wise vacancies												
1	2	3	4												
1.	English	(31)	13 1-11-66	1 2/68	1 4/68	1 7/68	1 11/68	1 12/68	1 2/69	1 3/69	1 1/70	1 5/70	1 6/70	1 8/70	1 10/70
			2 5/71	1 10/71	1 4/72										
2.	Math.	(23)	13 11/65	1 2/68	1 4/68	2 6/69	1 10/69	1 4/71	1 6/71	1 8/71	1 1/72	1 3/72			
3.	Agriculture	(5)	4 11/66	1 10/69											
4.	Geography	(10)	2 11/66	1 12/66	1 6/67	2 2/68	1 5/70	1 8/70	1 10/70	1 10/71					
5.	Punjabi	(21)	3 11/66	2 2/68	1 7/68	1 8/69	1 5/70	2 10/70	3 11/70	1 12/70	1 1/71	1 4/71	1 9/71	2 71	
			1 1/72	1 4/72											

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

6.	Hindi	(7)	2	3	1	1								
			11/66	2/68	6/70	7/70								
7.	Home Science	(8)	3	1	1	2	1							
			11/66	1/68	8/68	1/70	7/71							
8.	Pol. Science	(13)	4	3	1	1	1	2	1					
			11/66	2/68	11/68	6/70	7/71	2/72	3/72					
9.	History	(28)	5	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
			11/66	2/68	11/68	2/69	4/69	12/69	3/70	10/70	11/70	12/70	2/71	
			1	1	2	2	1	2	1					
			3/71	4/71	8/71	9/71	11/71	1/72	2/72					
10.	Fine Art	(4)	2	1	1									
			11/66	2/70	8/71									
11.	Physics	(33)	1	17	1	1	2	1	2	3	1	1	2	1
			2/64	11/66	7/68	10/69	11/69	2/71	4/71	8/71	9/71	10/71	1/72	2/72
12.	Chemistry	(34)	1	12	1	2	1	1	2	2	3	1	1	
			9/64	11/66	6/67	68	8/68	11/69	1/70	6/70	7/70	8/70	9/70	
			2	2	1	1	1							
			11/70	12/70	2/71	4/71	5/71							
13.	Commerce	(7)	4	1	2									
			11/66	2/67	12/68									

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

1	2		3	4										
14.	Education	(6)	$\frac{6}{11/66}$											
15.	Economics	(14)	$\frac{7}{11/66}$	$\frac{1}{1/70}$	$\frac{1}{3/70}$	$\frac{1}{6/70}$	$\frac{1}{9/70}$	$\frac{1}{4/71}$	$\frac{1}{9/71}$	$\frac{1}{1/72}$				
16.	Music	(4)	$\frac{1}{11/66}$	$\frac{1}{6/69}$	$\frac{1}{1/70}$	$\frac{1}{9/70}$								
17.	Sanskrit	(1)	$\frac{1}{10/68}$											
18.	Biology	(35)	$\frac{1}{19/64}$	$\frac{17}{11/66}$	$\frac{6}{2/68}$	$\frac{1}{4/69}$	$\frac{1}{10/69}$	$\frac{1}{1/70}$	$\frac{1}{7/70}$	$\frac{1}{10/70}$	$\frac{1}{2/71}$	$\frac{1}{4/71}$	$\frac{1}{7/71}$	$\frac{1}{8/71}$
			$\frac{1}{9/71}$	$\frac{1}{12/71}$										
		(284)												

LECTURERS/MASTER ETC. IN GOVERNMENT AND AIDED SCHOOLS

138. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state—

(a) the total number of Lecturers, Masters, Classical and Vernacular teachers, J.B.T. teachers in Government and recognised Aided Schools in March, 1968; March, 1969; March, 1970; and March, 1971 separately;

(b) the criteria for the adding of more posts in th: Government and the aided Schools.

ਸਰਦਾਰ ਉਮਰਾਓ ਸਿੰਘ: (ੳ) ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।

ਮਹੀਨਾ ਤੇ ਸਾਲ	ਲੈਕਚਰਾਰ		ਮਾਸਟਰ/ਮਿਸਟਰੈਸ		ਕਲਾਸੀਕਲ ਅਤੇ ਵਰਨੈਕੂਲਰ ਅਧਿਆਪਕ		ਜੇ.ਬੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕ (ਸਰਕਾਰੀ - ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ)
	ਸਰਕਾਰੀ	ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ	ਸਰਕਾਰੀ	ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ	ਸਰਕਾਰੀ	ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ	
ਮਾਰਚ, 1968	1,272	192	5,698	2,765	6,176	1,683	32,604-3964
ਮਾਰਚ, 1969	1,308	192	6,084	2,763	6,436	1,685	32,909-3,965
ਮਾਰਚ, 1970	1,372	192	6,400	2,763	7,142	1,685	33,764-3,965
ਮਾਰਚ, 1971	1,373	193	7,276	2,761	7,942	1,677	34,398-3964

(ਅ) 1. ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ 50 ਫਾਲਤੂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਪਿਛੇ ਇਕ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

2. 1 ਦਸੰਬਰ, 1967 ਨੂੰ ਜਿੰਨੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਹੁਣ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

[(a) The requisite information is given hereunder

Month and year	Lecturers		Masters/Mistresses		Classical & Vernacular Teachers		J.B.T. Teachers	
	Government	Non-Government recognised aided Schools	Government	Non-Government recognised aided Schools	Government	Non-Government recognised aided Schools	Government	Non-Government recognised aided Schools
March, 1968	1,272	192	5,698	2,765	6,176	1,683	32,604	3,964
March, 1969	1,308	192	6,084	2,763	6,436	1,685	32,909	3,965
March, 1970	1,372	192	6,400	2,763	7,142	1,685	33,764	3,965
March, 1971	1,373	193	7,276	2,761	7,912	1,677	34,398	3,964

(b) (i) Normally in Government Schools one additional teacher is provided at an additional enrolment of 50 students.

(ii) Amount of grant given to recognised Aided schools is the same as it was on 1st December, 1967.]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

UNSTARRED QUESTIONS AND ANSWERS

CASES FILED BY THE EMPLOYEES OF RECOGNISED SCHOOLS WITH THE DEPUTY COMMISSIONERS

284. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state the number of cases filed by the employees in the recognised schools with the Deputy Commissioners since the enactment of the Punjab Aided Schools (Security of Service) Act, 1969, the number of such cases decided so far and a list of such cases district-wise be laid on the Table of the House?

Sardar Umrao Singh: (i) No. of cases filed. One Hundred twenty.

(ii) No. of cases decided. Ninty-two.

(iii) The District-wise list is laid on the Table of the House.

[(ੳ) ਕੁਲ ਸੰਖਿਆ = 120

(ਅ) ਨਿਪਟਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ = 92

(ੲ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾਵਾਰ ਸੂਚੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।]

List of cases decided so far

Sr. No.	Name of the employee	Name of the School
	District Kapurthala	
	Sarvshri/Shrimati	
1.	Satya Bala, Principal	S.D. Kanya Mahaviydala, Phagwara.
2.	Mohan Lal, Master	N. S. Khalsa Higher Secondary School, Sultanpur Lodhi,
	District Ropar	
1.	S. Maini, Headmistress	Arya Girls High School, Morinda.
2,	Lajwanti Teacher	Model Middle School, Ropar.
3.	Bhag Singh Teacher	Khalsa Higher Secondary School, Khant Manpur.
4.	Dina Nath Clerk	Handerson Memorial Girls High School, Kharar.
5.	Kamlesh Kumar, Master	H.D.N. High School, Bhanopli.
6.	Gurcharan Singh Saini Master	G.N.M. High School, Ropar.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

District Jullundur

S. No.	Name of the employee	Name of the School
1.	Joginder Prasher	D.S.S.D. Higher Secondary School, Jullundur
2.	Vishwa Mitter	—ditto—
3.	Yoginderpal Singh	—ditto—
4.	Surinder Kumar	—ditto—
5.	Prem Lata	Adarsh Siksha Kendar, Jullundur.
6	Inder Pal Singh	Sialkot N. High School, Jullundur.
7.	Gurmel Kaur	G.N.K.M. Vidyala, Jullundur Cantt.
8.	Jagir Singh	G.N. High School, Kartarpura
9.	Harbhajan Singh	Prem Khalsa High School, Bhatnura.
10.	Mohinder Singh	Prem Khalsa Higher Secondary School, Bhatnura.
11.	Pakhar Singh	Janta High School, Beas Pind
12.	Mohan Lal Batra	D. S. S. S. D. Higher Secondary School, Jullundur.
13.	Vishwa Mittar	Sialkot N. High School, Jullundur.
14.	Wazir Chand	Sain Dass Higher Secondary School, Jullundur.
15.	S.K. Mathur	Public High School
16.	Major Singh Rai	Khalsa Higher Secondary School, Atta.
17.	Mohan Singh Komal	—ditto—
18.	Rajinder Singh	—ditto—
19.	Mohinder Singh	—ditto—
20.	Gurbax Singh	—ditto—
21.	Asha Gupta	W.L. Arya Girls High School, Nawanshahar.
22.	Gita Rani	Shivdevi Girls High School, Jullundur.
23.	Raghbir Singh	Partappura.

Gurdaspur District

S. No.	Name of the employee	Name of the School
1.	RanjitSingh	G.N. Girls High School, Dhariwal.
2.	Satnam Kaur	Hindu Putri Pathshala, Dhariwal.
3.	Miss Patteras	Avlon Girls High School, Pathankot.
4.	Urmal Gupta	Sarswati Kanya Mahavidyala, Pathankot.
5.	Harinder Saini	G.N. Girls High School, Dhariwal

Bhatinda District

S. No.	Name of the employee	Name of the School
1.	Om Parkash	Ghandi Higher Secondary School, Mansa.
2.	Gurdarshan Singh	Khalsa Higher Secondary School, Talwandi Sabo.
3.	Amar Ghandi	Khalsa Higher Secondary School, Bhatinda.
4.	Yashkaur Singh	S.D. High School, Maur Mandi
5.	Nirmla Devi	Khalsa High School, Talwandi Sabo.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name of the employee	Name of the School
	Sangrur District	
	Sarvshri/Shrimati	
1.	Satwant Singh	Hindu Sabha High School, Sunam.
2.	Mohinder Nath	Prem Sabha High School, Sangrur.
3.	Neera Batra	Gandhi Arya High School, Barnala.
4.	Swarn Kumari	J.M.K.K. Maha Vidyala, Ahmedgarh.
5.	Asha Pathak	Adarsh Middle School, Sunam
6.	Ramesh Chand	S.D. High School, Dhuri.
7.	Lekh Wati	S.S. Jain Girls High School, Malerkotla.
8.	Charan Dass	Gandhi Arya High School, Barnala.
9.	Pawan Kumar	—ditto—
	Hoshiarpur District	
1.	Pardoman Singh	Public High School, Binewal.
2.	Krishan Lal	—ditto—
3.	Roshan Singh	B.L.D. Janta High School, Lamin.
4.	Dhanwant Kaur	Kanya Vidyala Garhshankar.
5.	Phulel Singh	G.G.S. Khalsa Higher Secondary School, Lakhinder Maini.
6.	Kanwarjit Singh	Khalsa Higner Secondary School, Dasuya.
7.	Madan Mohan Lal	B.L.D.S D. High School, Datarpur
8.	Darshan Singh	S.A.S. Khalsa High School, Paldi.
9.	Mohan Singh	—ditto—
10.	Ram Tirath	—ditto—
11.	Swatantar Singh	—ditto—
12.	Jatinder Kumar	Public High School, Binewal.
13.	Kashmir Singh	B.S.D. High School, Kandhala Jattan.
14.	Inderjit Sharma	Public High School, Bhangala.
15.	Rattan Chand	Dr. Hari Ram Higher Secondary School, Datarpur.
16.	Bikram Singh	Bharat High School, Tuto Majra.
17.	Hazura Singh	Sainibar High School, Bulowal.
18.	Gurmel Singh	Khalsa Co. Education High School, Baddon.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Sr. No.	Name of the employee	Name of the School
	Patiala District	
	Sarvshri/Shrimati	
1.	Naresh Mehra	M. G. Ashoka Kanya Higher Secondary School, Sirhind.
	Ferozepur District	
1.	Chanan Ram	Dev Samaj Higher Secondary School, Moga.
2.	Subhash Chander	M.D.A.S. Higher Secondary School, Moga.
3.	Kamla Dhaba	Sikh Kanya Maha Vidyala, Ferozepur
4.	Amarjit Kaur	Khalsa Girls Middle School, Basti Tankanwali Ferozepur.
5.	Uma Parshan Mali	D.A.V. Girls Higher Secondary School, Ferozepur.
6.	Sukhu Ram Chowkidar.	—do—
	Ludhiana District	
1.	Surinder Syal	Vishkarma Higher Secondary School, Ludhiana.
2.	Darshan Singh	Khalsa High School, Mehmasingh Wala.
3.	Himmat Singh	Arya Higher Secondary School, Ludhiana.
4.	Mohinder Singh	P. High School, Sihora.
5.	Tara Singh	—do—
6.	Sukhdev Singh	—do—
7.	Naurati Ram	Ramgarhia Higher Secondary School, Ludhiana.
8.	Manmohan Lal Gupta	Janta High School, Sanghol.
9.	Shakuntla Devi	S.D. Girls M.D. Purana Bazar, Ludhiana
10.	Darshan Singh	Khalsa High School, Mehma Singh Wala.
11.	Jatinder Bhalla	Sargodha Model Middle School, Ludhiana.
12.	Maha Dev Parshad	Arya Girls Higher Secondary School, Ludhiana.
13.	Pritam Kaur	D. Khalsa High School, Heran.
14.	Bhan Singh	National High School, Manupur.
15.	Ranbir Singh	—do—
16.	Om Parkash	Arya Higher Secondary School, Ludhiana.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਪੂਰਥਲਾ	
	ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ/ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ	
1.	ਸਤਿਆਬਾਲਾਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ	ਐਸ.ਡੀ. ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂਵਿਦਿਆਲਾ, ਫਗਵਾੜਾ।
2.	ਮੋਹਨ ਲਾਲ	ਐਨ.ਐਸ. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ।
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ	
1.	ਐਸ. ਸੈਨੀ ਹੈਡ ਮਿਸਟ੍ਰੈਸ	ਆਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮੋਰਿੰਡਾ।
2.	ਲਾਜਵੰਤੀ ਟੀਚਰ	ਮੋਡਲ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਰੋਪੜ।
3.	ਭਾਗ ਸਿੰਘ ਟੀਚਰ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਖੰਟ ਮਾਨਪੁਰ।
4.	ਦੀਨਾ ਨਾਥ ਕਲਰਕ	ਹੈਂਡਰਸੈਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਖਰੜ।
5.	ਕਮਲੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਾਸਟਰ	ਐਚ.ਡੀ.ਐਨ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਭਾਨੋਪੋਲੀ।
6.	ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਮਾਸਟਰ	ਜੀ.ਐਨ.ਐਨ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਰੋਪੜ।
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ	
1.	ਜੋਗਿੰਦਰ ਪ੍ਰਾਸ਼ਰ	ਡੀ. ਐਨ. ਐਸ. ਡੀ. ਹਾਇਰਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ।
2.	ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿਤਰ	,,
3.	ਯੋਗਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	,,
4.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ	,,
5.	ਪ੍ਰੇਮ ਲਤਾ	ਆਦਰਸ਼ ਸਿਖਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰ, ਜਲੰਧਰ।
6.	ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ	ਸਿਆਲਕੋਟ ਐਨ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ
7.	ਗੁਰਖੇਲ ਕੌਰ	ਜੀ.ਐਨ.ਕੇ.ਐਮ. ਵਿੱਦਿਆਲਾ, ਜਲੰਧਰ ਕੈਂਟ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ—ਚਲਦਾ	
	ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ/ਸ੍ਰੀ ਮਤੀ	
8.	ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ	ਜੀ.ਐਨ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਕਰਤਾਰਪੁਰ ।
9.	ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ	ਪ੍ਰੇਮ ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਭਟਨੂਰਾ ।
10.	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,
11.	ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ	ਜਨਤਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਿਆਸ ਪਿੰਡ।
12.	ਮਦਨ ਲਾਲ	ਡੀ.ਐਸ.ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ।
13.	ਵਿਸ਼ਵਾ ਮਿੱਤਰ	ਸਿਆਲਕੋਟ ਐਨ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ ।
14.	ਵਜ਼ੀਰ ਚੰਦ	ਸਾਈਂਦਾਸ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ ।
15.	ਐਸ.ਕੇ. ਮਾਥੁਰ	ਪਬਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਹਿਲ ਕਲਾਂ ।
16.	ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਰਾਏ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅਨਾ ।
17.	ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕੋਮਲ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਅਟਾ ।
18.	ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,
19.	ਮੋਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	,,
20.	ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ	,,
21.	ਆਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ	ਡਬਲਿਯੂ. ਐਲ. ਆਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ।
22.	ਗੀਤਾ ਰਾਣੀ	ਸ਼ਿਵ ਦੇਵੀ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਜਲੰਧਰ ।
23.	ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ	ਜੀ.ਐਨ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਪਰਤਾਪ ਪੁਰਾ ।
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ	
1.	ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਜੀ.ਐਨ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਧਾਰੀਵਾਲ।
2.	ਸਤਨਾਮ ਕੌਰ	ਹਿੰਦੂ ਪੁੱਤਰੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ, ਧਾਰੀਵਾਲ ।
3.	ਮਿਸ ਪੇਟਰੈਸ	ਐਵਲਨ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਪਠਾਨਕੋਟ ।
4.	ਉਰਮਲ ਗੁਪਤਾ	ਸਰਸਵਤੀ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂਵਿਦਿਆਲਾ, ਪਠਾਨਕੋਟ।
5.	ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ	ਜੀ.ਐਨ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਧਾਰੀਵਾਲ

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ
	ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ/ਸ੍ਰੀਮਤੀ	
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਠਿੰਡਾ	
1.	ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਗਾਂਧੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮਾਨਸਾ ।
2.	ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ।
3.	ਅਮਰ ਚੰਦ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬਠਿੰਡਾ ।
4.	ਜਸਕੌਰ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮੌੜ ਮੰਡੀ ।
5.	ਸਟਾਫ	ਆਰੀਆ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਰਾਮਾ ਮੰਡੀ ।
6.	ਨਿਰਮਲਾ ਦੇਵੀ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ।
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ	
1.	ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ	ਹਿੰਦੂ ਸਭਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਸੁਨਾਮ
2.	ਮਹਿੰਦਰ ਨਾਥ	ਪ੍ਰੇਮ ਸਭਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਸੰਗਰੂਰ ।
3.	ਨੀਰਾ ਬਿੱਤਰਾ	ਗਾਂਧੀ ਆਰੀਆ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਰਨਾਲਾ ।
4.	ਸਵਰਨ ਕੁਮਾਰੀ	ਜੇ.ਐਮ. ਕੇਇ ਕੇਇ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ ਮਹਿੰਦਰਗੜ੍ਹ ।
5.	ਆਸ਼ਾ ਪਾਠਕ	ਆਦਰਸ਼ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਧੂਰੀ ।
6.	ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦ	ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਧੂਰੀ ।
7.	ਲੇਖ ਵਤੀ	ਐਸ.ਐਸ. ਜੈਨ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ।
8.	ਚਰਨ ਦਾਸ	ਗਾਂਧੀ ਆਰੀਆ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਰਨਾਲਾ ।
9.	ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ	,,
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ	
1.	ਪਰਦੁਮਨ ਸਿੰਘ	ਪਬਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਿਨੇਵਾਲ ।
2.	ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲਾਲ	,,
3.	ਰੋਸ਼ਨ	ਬੀ.ਐਲ.ਡੀ ਜਨਤਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਲੈਮਨ ।

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ—ਚਲਦਾ

ਲੜੀ	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ
4.	ਧੰਨਵੰਤ ਕੌਰ	ਕੰਨਿਆ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ।
5.	ਫੁਲੇਨ ਸਿੰਘ	ਜੀ.ਜੀ.ਐਸ. ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਮੈਨੀ ।
6.	ਕਨਵਰਜੀਤ ਸਿੰਘ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦਸੂਹਾ ।
7.	ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਲਾਲ	ਬੀ.ਐਲ.ਡੀ.ਐਰ.ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਦਾਤਾਰਪੁਰ।
8.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਐਸ.ਏ.ਐਸ. ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਪਾਲਦੀ।
9.	ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ	,,
10,	ਰਾਮ ਤੀਰਥ	,,
11.	ਸਵਤੰਤਰ ਸਿੰਘ	,,
12.	ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ	ਪਬਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਿਨੇਵਾਲ।
13.	ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ	ਬੀ.ਐਸ.ਡੀ. ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਕੰਡਾਲਾ ਜਟਾਂ ।
14.	ਇੰਦਰਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ	ਪਬਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਭੰਗਾਲਾ ।
15.	ਰਤਨ ਚੰਦ	ਡਾ. ਹਰੀ ਰਾਮ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਦਾਤਾਰਪੁਰ ।
16,	ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ	ਭਾਰਤ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਟੁਟੋ ਮਾਜਰਾ ।
17.	ਹਜ਼ੂਰਾ ਸਿੰਘ	ਸੈਨੀਬਾਰ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬੋਲੋਵਾਲ ।
18.	ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ	ਖਾਲਸਾ ਕੋ-ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਬਦੋ।
		ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ
1.	ਨਰੇਸ਼ ਮੇਹਰਾ	ਐਮ.ਜੀ. ਅਸ਼ੋਕਾ ਕੰਨਿਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਸਰਹਿੰਦ ।
		ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ
1.	ਚਾਨਣ ਰਾਮ	ਦੇਵ ਸਮਾਜ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ।
2.	ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ	ਐਮ.ਡੀ.ਐਸ. ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਮੋਗਾ ।
3.	ਕਮਲਾ ਢਾਬਾ	ਸਿੱਖ ਕੰਨਿਆ ਮਹਾਂ ਵਿਦਿਆਲਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ।
4.	ਅਮਰਜੀਤ ਕੌਰ	ਖਾਲਸਾ ਗਰਲਜ਼ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਬਸਤੀ ਟੈਂਕਾਂ ਵਾਲੀ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ।
5.	ਓਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਾਲੀ	ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ।
6.	ਸੁਖੂ ਰਾਮ ਚੌਕੀਦਾਰ	,,

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ
	ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ	
	ਸਰਵ ਸ੍ਰੀ/ਸ੍ਰੀਮਤੀ	
1.	ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿਆਲ	ਵਿਸ਼ਕਰਮਾ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
2.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮੇਹਮਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ।
3.	ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ	ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
4.	ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ	ਪਬਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਸਹੌੜਾ।
5.	ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ	,,
6.	ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ	,,
7	ਨਰਾਤੀ ਰਾਮ	ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
8.	ਮਨਮੋਹਨ ਲਾਲ ਗੁਪਤਾ	ਜਨਤਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਸੰਘੋਲ।
9.	ਸ਼ਕੁੰਤਲਾ ਦੇਵੀ	ਐਸ.ਡੀ. ਗਰਲਜ਼ ਐਸ: ਵੀ: ਪੁਰਾਣਾ ਬਜ਼ਾਰ ਲੁਧਿਆਣਾ।
10.	ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ	ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਹਿਮਾ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ।
11.	ਜਤਿੰਦਰ ਭੱਲਾ	ਸਰਗੋਧਾ ਮਾਡਲ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।
12.	ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ	ਆਰੀਆ ਗਰਲਜ਼ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਲੁਧਿਆਣਾ।
13.	ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੌਰ	ਡੀ. ਖਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਹੌਰਾਂ।
14.	ਭਾਨ ਸਿੰਘ	ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈ ਸਕੂਲ, ਮਾਨੂੰਪੁਰ।
15.	ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ	,,
16.	ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	ਆਰੀਆ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ।

CASES OF TERMINATION/DISMISSAL DECIDED BY THE EDUCATION DEPARTMENT

285. **Comrade Satya Pal Dang**: Will the Minister for Education be pleased to state whether the Education Department by a letter dated 10th December, 1970 had asked all the District Education Officers to consider the cases of termination/dismissal which took place before promulgation of Punjab Aided Schools (Security of Service) Ordinance, 1969; if so, the action taken in respect of the cases which were decided finally in the Education Department?

Sardar Umrao Singh: Yes please. The requisite information is given in the list which placed on the Table of the House. Action taken is also indicated therein.

[ਹਾਂ ਜੀ। ਸੂਚੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਦਿ ਭੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ।]

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

S. No.	Name of the Employee	Name of the School	Action taken
1	2	3	4
1.	Sh. Devi Dyal Kohli, Master	Public High School, Jandiala	The Circle Education Officer, Jullundur has upheld the orders regarding termination of services of the teacher.
2.	Smt. Kamla Dhabi	Sikh Kanya Maha Vidyala, Ferozepur	The teacher was not permitted to join duty as the appeal filed by the School Committee is under consideration of the Department.
3.	Smt. Raj Kumari, teacher	R.S.D. Girls High School, Abohar	The Deputy Commissioner has stayed the orders of the Department. The Deputy Commissioner has been requested to vacate the stay.
4.	Sh. Satish Chander, J.B.T.	Elementry Primary School, Abohar	The teacher has expressed his inability to resume duty.
5.	Sh. Amar Singh Sethia, Principal	Khalsa Higher Secondary School, Bhatinda	The case is settled through comprise between the parties.
6.	Sh. Nardev Singh, Master	Bit Public High School, Guru Bishan Puri	The C.E.O. Jullundur had approved the termination of services of the employees but the teacher has filed an appeal.
7.	Sarvshri Kaka Singh and Jaswant Singh	Public Model High School, Sehura	Both the Masters were get reinstated.
8.	Sh. Harbhajan Singh, Clerk	Prem Khalsa High School, Bhatnura	The C. E. O. Jullundur approved the termination of services of the employee but he (employee) had gone in appeal against this.

1031—20-5-74—284 Copies—Pb. Govt. Press, Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Chief Reporter
Punjab Vidhan Sabha
Chandigarh

©

Published under the Authority of the Punjab Vidhan Sabha and Printed by the Controller, Printing & Stationery, Punjab, at the Govt. Press, Patiala.

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with;
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by;
Panjab Digital Library

Original with
Punjab Vidhan Sabha
Digitized by
Panjab Digital Library

B-18288

Original with:
Punjab Vidya Sabha
Digitized by:
Panjab Digital Library

Origin
Punja
Digiti
Panja Digital Library